

ДЖОДИ ПИКО ДОМАШНИ ПРАВИЛА

Превод от английски: Мариана Христова, 2013

chitanka.info

На Нанси Стюарт (1949–2008) и Дейвид Стюарт

СЛУЧАЙ 1: ПРИЯТНИ СЪНИЩА

На пръв поглед приличала на светица: през 80-те години на XX век Доротея Пуенте давала под наем стаи на възрастни хора и хора с увреждания. Но по-късно наемателите ѝ започнали да изчезват. В градината намерили заровени седем трупа и в тях с помощта на токсикологичен анализ открили следи от предписани приспивателни хапчета. Пуенте била обвинена, че убива наемателите си, за да може да прибира чековете с пенсиите им, да си прави с тях пластични операции и да си купува скъпи дрехи, за да поддържа образа на доайен на обществото в Сакраменто. Била обвинена в девет убийства и призната за виновна в три.

През 1998 година, докато излежавала две последователни доживотни присъди, Пуенте започнала да си кореспондира с писател на име Шейн Бъгби и да му изпраща рецепти, които той впоследствие публикувал в книга, наречена „Да готвим със серийна убийца“.

Може да ме сметнете за луд, но не бих докоснал тази храна и с пръст.

1

ЕМА

Накъдето и да погледна, виждам следи от борба. Писмата от пощенската кутия са разпилени по кухненския под, столовете са обърнати. Телефонът е съборен от поставката си и батериите му висят на плетеница от жици. На пода в дневната има един-единствен блед отпечатък от крак, който сочи към мъртвото тяло на сина ми Джейкъб.

Той лежи проснат като златна рибка пред камината. Слепоочието и ръцете му са покрити с кръв. За миг не мога да помръдна, не мога да си поема дъх.

Внезапно той сяда.

— Мамо — казва, — ти дори не *се опитваш*.

„Това не е истинско“ — напомням си и го гледам как ляга обратно в точно същата поза — по гръб, извил крака наляво.

— Тъъ, имало е борба — започвам.

Устните на Джейкъб помръдват, но едва забележимо.

— И...?

— Ударили са те по главата.

Падам на колене, точно както той ми е обяснявал сто пъти, и забелязвам, че кристалният часовник, който обикновено седи на камината, сега се подава изпод дивана. Вдигам го внимателно и виждам кръвта в ъгъла. С малкото си пръстче докосвам течността и я опитвам.

— О, Джейкъб, не ми казвай, че пак си използвал всичкия ми царевичен сироп...

— Мамо! Съсредоточи се!

Сядам на дивана, като държа часовника в длани.

— Влезли са крадци и ти си ги отблъснал.

Джейкъб сяда и въздъхва. Тъмната му коса е сплъстена от сместа от боя от храни и царевичен сироп, очите му греят, макар че не срещат моите.

— Наистина ли вярваш, че бих подготвил два пъти едно и също престъпление?

Отваря юмрук и за първи път виждам копринен кичур сламеноруса коса. Бащата на Джейкб е русокос — или поне *беше*, когато ни напусна преди петнайсет години — мен, Джейкб и Тео, новороденото му русокосо братче.

— Тео ли те е убил?

— Мамо, сериозно, всяко хлапе от детската градина може да разреши този случай — скарва ми се Джейкб и скача на крака.

По бузата му капе изкуствена кръв, но той не забелязва; когато е съсредоточен върху анализ на местопрестъпление, мисля, че до него може да се взриви атомна бомба, без синът ми да трепне. Запътва се към отпечатъка от крак в края на килима и посочва към него. Сега, когато поглеждам за втори път нататък, забелязвам подобните на вафли отпечатъци от маратонки за скейтборд „Ванс“, за които Тео спестяваше месеци наред, и втората част от логото на компанията — „НС“, издълбана в гумената подметка.

— Имало е схватка в кухнята — обяснява Джейкб. — В самия й край съм хвърлил телефона по нападателите, за да се защитя, а те са хукнали след мен и са ме преследвали из дневната, където Тео ме е халосал с часовника.

Не мога да не се поусмихна.

— Къде си чул този израз?

— „Ловци на престъпници“, епизод четирийсет и трети.

— Ами, само за да знаеш... това означава да цапардосаш някого с нещо. Не да го удариш с истински часовник^[1].

Джейкб ме поглежда и примигва с безизразно лице. Той живее в буквален свят — един от критериите за диагнозата му. Преди години, точно преди да се преместим във Върмонт, ме попита как е там.

— Много зеленина — отговорих. — И хълмове, които се спускат надолу.

Той избухна в плач.

— Няма ли да ни смачкат? — попита.

— Но какъв е мотивът? — питам и сякаш специално подбрал най-точния момент, Тео изтрополява надолу по стълбите.

— Къде е бавноразвиващият се? — виква той.

— Тео, *няма* да наричаш брат си...

— Ще спра да го наричам „бавноразвиващ се“, когато той спре да краде неща от стаята ми, какво ще кажеш?

Инстинктивно съм застанала между него и брат му, макар че Джейкъб е една глава по-висок и от двамата ни.

— Не съм откраднал нищо от стаята ти — заявява той.

— Така ли? А маратонките ми?

— Те бяха в *помещението с калните обувки* — уточнява Джейкъб.

— Бавноразвиващ се — измърморва Тео под носа си и аз виждам гневен пламък в очите на Джейкъб.

— *Не съм бавноразвиващ се* — изръмжава той и се хвърля към брат си.

Протягам ръка и го задържам назад.

— Джейкъб — казвам, — не бива да вземаш вещите на Тео, без да си го помолил за разрешение. И, Тео, не искам никога повече да чувам от устата ти тази дума, или аз ще ти взема маратонките и ще ги изхвърля на боклука. Ясно ли е?

— Махам се оттук — измърморва Тео и изфучава към помещението с калните обувки. Миг по-късно чувам затръшването на вратата.

Тръгвам след Джейкъб към кухнята и го гледам как се отдръпва в един ъгъл.

— *В този случай става въпрос* — измърморва той с неочаквано провлечен глас — *за... неспособност за комуникация.*

Сяда на пода и притиска колене към гърдите си.

Когато не може да намери думи, с които да изрази чувствата си, той взема назаем думите на някой друг. Тези са от „Непокорният Люк“; Джейкъб си спомня диалозите от всеки филм, който е гледал някога.

Срещала съм толкова много родители на деца, които се намират в долния край на аутистичния спектър, деца, които са коренно противоположни на Джейкъб с неговия Аспергер. Тези родители ми казват, че съм късметлийка, задето синът ми умее толкова добре да се изразява, задето е толкова интелигентен, задето може да вземе повредената микровълнова печка и само за час да я поправи. Мислят си, че няма по-голям ад от това да имаш син, който е затворен в собствения си свят, без да осъзнава, че съществува и друг, по-голям. Но само опитайте да имате син, който е затворен в собствения си свят и *въпреки това* се опитва да осъществи връзка. Син, който се опитва да е като всички останали, но просто не знае как.

Протягам ръка да го утеша, но се спирам — и най-лекото докосване може да го извади от равновесие. Не обича ръкостисканията, потупванията по гърба или рошенето на косата.

— Джейкъб — започвам, а после осъзнавам, че той изобщо не се цупи.

Вдига телефонната слушалка, над която досега беше приведен, така че да видя черното петно отстриани.

— Пропусна и един отпечатък от пръст — информира ме бодро Джейкъб. — Не се засягай, но от теб никога няма да излезе свестен следовател.

Откъсва лист хартия от кухненската ролка и го навлажнява в мивката.

— Не се тревожи, ще почистя всичката кръв.

— Така и не ми каза какъв мотив е имал Тео, за да те убие.

— О! — хвърля поглед през рамо Джейкъб и на лицето му се разлива дяволита усмивка. — Откраднал съм му маратонките.

За мен Аспергер е етикет, който описва не чертите, които Джейкъб има, а тези, които загуби. Беше някъде на около две години, когато започна да изпуска думи, да избягва да гледа хората в очите, да избягва общуване с тях. Не можеше или не искаше да ни чуе. Един ден го погледнах, докато лежеше на пода до камионче „Тонка“. Въртеше колелата му само на сантиметри от лицето си и аз си помислих: „Къде си отишъл?“

Измислях оправдания за поведението му: причината, поради която всеки път се свиваше в дъното на пазарската количка в магазина беше, че в супермаркета е студено. Етикетите, които трябваше да отрежа от дрехите му, бодяха необикновено силно. Когато установих, че изглежда, не може да създаде контакт с нито едно дете от детската градина, му организирах парти за рождения ден, при което едно от правилата беше да не се хващат за ръце. Имаше водни балони и играха на „Закачи опашката на магарето“. След първия половин час от празненството ненадейно осъзнах, че Джейкъб е изчезнал. Бях бременна в шестия месец и изпаднах в истерия. Другите родители започнаха да претърсват двора, улицата, къщата. Открих го, седнал в мазето, където неспирно вкарваше и изкарваше касета от видеото.

Когато му поставиха диагнозата, избухнах в плач. Не забравяйте, това се случи през 1995 година; познавах аутизма единствено от ролята

на Дъстин Хофман в „Рейнман“. Според първия психиатър, с когото се консултирахме, синът ми страдаше от затруднения в социалната комуникация и поведението си, без езиковия дефицит, който е един от критериите за други форми на аутизъм. Изминаха години, преди изобщо да чуем думата „Аспергер“ — по онова време тя просто не съществуваше на нито един диагностичен радар. Но тогава вече Тео се беше родил, а Хенри — бившият ми съпруг — ни бе напуснал. Беше компютърен програмист и работеше вкъщи, затова не можеше да понеса разгневеното състояние на Джейкб, когато се разстроеше от нещо съвсем незначително: ярка крушка в банята, звук на камион, който се движи по настаната с чакъл алея, бучки в зърнената му закуска. Дотогава аз вече се бях посветила изцяло на ранните терапии на Джейкб — цяла опашка от хора идваха в дома ни, решени да го измъкнат от собствения му малък свят.

— Искам си къщата обратно — каза ми тогава Хенри. — Искам *теб* обратно.

Но вече бях забелязала, че с поведенческата и речевата терапия Джейкб отново бе започнал да комуникира. Виждах, че има подобрение. Въпросът за избор изобщо не стоеше пред мен.

В нощта, в която Хенри си тръгна, аз и Джейкб седяхме на масата в кухнята и играехме на една игра: аз правех физиономия, а той се опитваше да отгатне кое чувство я съпровожда. Усмихнах се през сълзи и зачаках Джейкб да ми каже, че съм щастлива.

Хенри живее в Силиконовата долина заедно с новото си семейство. Работи в „Епъл“ и рядко говори с момчетата, макар че всеки месец без нито един пропуск изпраща чек за издръжка. Но пък Хенри винаги го е бивало в организацията. И в цифрите. Способността му да запомни някоя статия в „Ню Йорк Таймс“ и да я цитира буквално — която изглеждаше толкова секси по времето, когато ходехме, — не се различаваше особено от начина, по който Джейкб запомняше телевизионната програма за цялата седмица, когато беше само шестгодишен. От заминаването на Хенри бяха изминали години, когато най-накрая поставих диагноза и на него: лека форма на Аспергер.

Съществуват много спорове по въпроса дали мястото на синдрома на Аспергер действително е в аутистичния спектър, но в името на истината това няма значение. Това е понятие, което

използваме, за да осигурим на Джейкъб условията, от които се нуждае в училище, а не етикет, с който да обясняваме кой е. Ако сега го видите, първото, което ще забележите, е, че може да е забравил да си смени ризата от вчера или да си срещи косата. Ако говорите с него, ще трябва вие да започнете разговора. Той няма да ви погледне в очите. И ако за един кратък миг направите пауза, за да кажете нещо на друг, когато се извърнете обратно към него, може да видите, че е излязъл от стаята.

В събота двамата с Джейкъб отиваме да купуваме храна.

Това е част от установения му ред, което означава, че рядко се отклоняваме от този навик. Всичко ново трябва да се въведе рано и след подготовка, независимо дали става дума за час при зъболекар, за ваканция или за идването на нов ученик в часа по математика в средата на срока. Знам, че ще е разчистил докрай местопрестъплението си преди единайсет часа, защото тогава Госпожата с безплатните мостри отваря сергията си в предната част на Пазара за хранителни стоки в Таунсенд. Вече познава Джейкъб по физиономия и обикновено му дава две малки яйчени рула или каквото е приготвила за седмицата.

Тео още не се е върнал, затова съм му оставила бележка, макар че също като мен, и той знае програмата наизуст. По времето, когато грабвам палтото и чантата си, Джейкъб вече седи на задната седалка. Харесва му да е там, защото може да се опъне. Няма шофьорска книжка, макар че редовно спорим за това, тъй като е на осемнайсет и още преди две години имаше право да си изкара. Знае всички механични принципи на действие на светофара и навярно може да разглоби един и да го сглоби пак, но не съм съвсем сигурна, че в ситуация, в която от различни посоки идват няколко други коли, ще може да си спомни дали да спре, или да продължи на което и да било кръстовище.

— Какви домашни ти останаха? — питам, докато излизаме от алеята за коли.

— Тъпият английски.

— Английският не е тъп — изтъквам.

— Да, но моят *учител* по английски е — прави физиономия той.

— Господин Франклин ни възложи да напишем есе за любимата си

тема и аз исках да пиша за обяда, но той не ми позволи.

— Защо?

— Казва, че обядът не е тема.

Поглеждам към него.

— Наистина не е.

— Е, добре — казва Джейкъб, — но не е и казуемо^[2]. Би трябвало да знае това, нали?

Потискам усмивката си. Джейкъб възприема света буквално и в зависимост от ситуацията това може да е или много смешно, или безкрайно разстройващо. В огледалото за обратно виждане забелязвам, че притиска палец към прозореца на колата.

— Прекалено е студено за отпечатьци — отбелязвам хладно.

Той ме е запознал с този факт.

— Но знаеш ли *защо*?

— Ъъ... — поглеждам към него. — Вещественото доказателство се разчупва, когато температурата е под нулата?

— Студът кара порите на потните жлези да се свиват — обяснява Джейкъб, — така че отделянето на пот е намалено, а това означава, че няма какво да полепне по повърхността и да остави латентен отпечатък на стъклото.

— Това беше второто ми предположение — шегувам се.

Някога го наричах „малкия ми гений“, защото дори като дете изтърсваше такива обяснения. Помня, че веднъж, когато беше четиригодишен, четеше табелата на един лекарски кабинет, когато мина пощальонът. Човекът не можеше да спре да зяпа, но не всеки ден се случва да видиш как дете от детската градина произнася думата „гастроентерология“ с чистотата на камбана.

Влизам в паркинга. Не спирам на едно удобно място за паркиране, защото се намира до блестяща оранжева кола, а Джейкъб не понася оранжевото. Усещам как си поема въздух и го задържа, докато отминем. Излизаме от колата и Джейкъб се втурва да вземе пазарска количка; после влизаме вътре.

Мястото, на което обикновено седи Госпожата с безплатните мостри, е празно.

— Джейкъб — казвам незабавно, — няма нищо.

Той поглежда часовника си.

— Единайсет и петнайсет е. Тя идва в единайсет и си тръгва в дванайсет.

— Сигурно ѝ се е случило нещо.

— Операция на палеца на крака — провиква се служител, който подрежда пакети моркови достатъчно близо, за да ни чуе. — Ще се върне след четири седмици.

Ръката на Джейкъб започва да се удря в крака му. Поглеждам към магазина и се опитвам да преценя дали ще предизвикам още по-голяма сцена, ако се опитам да изведа Джейкъб оттук, преди къкренето да се превърне в истинска криза, или мога да го успокоя с думи.

— Нали се сещаш, че госпожа Пинъм трябваше да отсъства от училище за три седмици, когато получи херпес зостер и не можа да те предупреди? Това е същото.

— Но часът е единайсет и петнайсет — настоява Джейкъб.

— Госпожа Пинъм се оправи, нали? И всичко пак си стана нормално.

Човекът с морковите ни зяпа. И защо не? Джейкъб *изглежда* като съвършено нормален младеж. Очевидно е интелигентен. Но нарушаването на обичайното протичане на деня му навярно го кара да се чувства така, както бих се почувствала аз, ако някой ненадейно ми каже да скоча с бърнджи от върха на Сиърс Тауър.

Когато в гърлото на Джейкъб започва да пулсира тихо ръмжене, осъзнавам, че вече няма връщане назад. Той се отдръпва, блъска се в един рафт с туршии и подправки. Няколко бутилки падат на пода и звукът на счупено стъкло съвсем го изкарва от равновесие. Ненадейно започва да крещи — висок, пронизителен звук. Саундтракът на моя живот. Започва да се движи слепешком и когато посягам към него, ме удря.

Всичко продължава не повече от трийсет секунди, но трийсет секунди са цяла вечност, когато всички гледат към теб; когато се опитваш да събориш високия си един метър и осемдесет сантиметра син на застлания с балатум под и го притискаш с цялата тежест на тялото си — единственият натиск, който може да го успокои. Доближавам устни до ухото му.

— *Застрелях шерифа* — запявам. — *Но не и заместника...*

Тази песен на Боб Марли го успокоява, откакто беше съвсем малък. Понякога я пусках по двама и четири часа на ден само за да го

държа спокоен; дори Тео я научи наизуст, преди да навърши три. И наистина, напрежението се оттича от мускулите на Джейкъб, а ръцете му се отпускат до тялото. От ъгълчето на окото му потича една-единствена сълза.

— *Застрелях шерифа* — прошепва той, — *но се кълна, че беше в защита.*

Хващам лицето му и го принуждавам да ме погледне в очите.

— Сега добре ли си?

Той се поколебава, сякаш прави сериозна инвентаризация.

— Да.

Надигам се, при което неволно се оказвам коленичила в локвата марината. Джейкъб също сяда и обвинява ръце около коленете си.

Около нас се е събрала цяла тълпа. Освен служителя с морковите, тук са управителят на магазина, неколцина клиенти и две близначки с еднакви съзвездия от лунички на бузите. Всички гледат към Джейкъб с онази странна смесица от ужас и съжаление, която ни следва като предано кутре. Синът ми няма да нарани и муха, нито в буквален, нито в преносен смисъл — виждала съм го как държи паяк в свитите си длани през тричасово пътуване с кола, така че когато слезем, да го пусне на свобода. Но ако сте случаен минувач и видите висок мускулист мъж да събаря буркани от етажерките в магазина, не го поглеждате с мисълта, че е разстроен. Поглеждате го с мисълта, че е склонен към насилие.

— Аутист е — изричам троснато. — Имате ли въпроси?

Установила съм, че гневът е най-доброто средство за справяне в подобна ситуация. Това е електрическият шок, необходим на хората, за да откъснат поглед от катастрофата. Сякаш нищо не се е случило, купувачите отново започват да оглеждат портокалите и да слагат в торбички зелените си чушки. Двете момиченца хукват през пътеката с млеката. Служителят с морковите и управителят избягват да ме погледнат в очите и това ме устройва идеално. Знам как да се справя с нездравото им любопитство, но любезността им може да ме пречупи.

Джейкъб се влачи зад мен, докато бутам количката. Ръката му все още потръпва леко край хълбока, но за момента се владее.

Най-голямата ми надежда за него е, че такива моменти няма да се повторят.

Най-големият ми страх: че *ще* се повторят, а аз няма винаги да съм там, за да попреча на хората да си помислят най-лошото за него.

[1] Непреводима игра на думи: на английски clock (часовник) означава и да цапардосаш някого. — Б.пр. ↑

[2] Непреводима игра на думи: на английски subject означава и тема, и подлог. — Б.пр. ↑

ТЕО

С годините ми сложиха дваисет и четири шева на лицето заради брат ми. Десет от тях са оставили белег, който минава през лявата ми вежда, след онзи път, когато Джейкб преобърнал високото ми столче, когато съм бил на осем месеца. Другите четиринайсет са на брадичката ми, от Коледа на 2003 година, когато толкова се въодушевих от някакъв глупав подарък, че смачках опаковъчната хартия и звукът накара Джейкб да превърти. Но причината, поради която ви го казвам сега, няма нищо общо с брат ми. Казвам ви го, защото майка ми ще ви каже, че той не е склонен към насилие. Аз обаче съм живото доказателство, че се самозаблуждава.

От мен се очаква да правя изключения за Джейкб — това е едно от неписаните правила вкъщи. Така че когато трябва да се отклоним от знак за отклонение (каква ирония, *нали*), защото е оранжев и кара брат ми да откача, това е по-важно от факта, че съм закъснял с десет минути за училище. Освен това той винаги се къпе пръв, защото преди сто милиона години, когато още съм бил бебе, Джейкб се къпел пръв и сега не може да понесе някой да му разваля обичайното протичане на деня. А когато навърших петнайсет и си уговорих среща с Отдела по моторните превозни средства, за да изкарам шофьорски курс — уговорка, която отпадна, когато Джейкб получи криза след купуването на нови маратонки, — от мен се очакваше да разбера, че тези неща се случват. Проблемът е, че нещо се случи и следващите три пъти, когато се опитах да накарам майка ми да ме заведе в Отдела по моторните превозни средства, и накрая просто спрях да я питам. Както вървят нещата, до трийсет години ще се придвижвам със скейтборд.

Веднъж, когато с Джейкб бяхме малки, играехме с надуваема лодка в езерце близо до къщи. Моя отговорност беше да наглеждам брат си, макар че беше три години по-голям от мен и беше получил точно толкова уроци по плуване, колкото и аз. Преобърнахме лодката и заплувахме под нея, където въздухът беше тежък и влажен. Джейкб започна да говори за динозаврите — неговата страст по онова време — и така и не млъкна. Ненадейно изпаднах в паника. Той изсмукваше

целия кислород в това тясно пространство. Започнах да бутам лодката, мъчех се да я вдигна от нас, но гумата беше образувала нещо като засмукващ пласт на повърхността на водата... и това ме накара да се паникьосам още повече. Разбира се, като си помисля за това сега, осъзнавам, че съм можел да изплувам изпод лодката, но в онзи момент тази мисъл просто не ми хрумна. Тогава знаех само, че не мога да дишам. Когато хората ме питат какво е да израснеш с брат със синдрома на Аспергер, винаги си спомням за тази случка, макар че отговорът ми неизменно е един и същ: не знам какво е да израснеш по друг начин.

Не съм светец. Понякога правя разни неща, за да подлудя Джейкъб просто защото е толкова дяволски лесно. Например веднъж отворих гардероба му и разбърках всичките му дрехи. Друг път скрих капачката на пастата за зъби, за да не може да я затвори, когато си измие зъбите. Но после се чувствам зле заради майка ми, която обикновено понася тежестта на раздразнението, което предизвиквам у него. Понякога, когато си мисли, че аз и брат ми спим, я чувам да плаче. Тогава си спомням, че и нея не са я питали дали иска да живее така.

Така че аз съм отговорник по намесите. Аз съм този, който физически извлича Джейкъб от някой разговор, щом започне да ужасява хората с неотклонното си внимание. Аз съм този, който му казва да спре да размахва ръце, когато се изнервя в автобуса, защото така изглежда съвсем като луд. Аз съм този, който влиза в часовете му, преди да вляза в моите, за да предупредя учителите, че Джейкъб е изкарал тежка сутрин, защото неочаквано сме се оказали без соево мляко. Аз влизам в ролята на големия брат, макар да не съм. А когато си мисля, че не е честно, когато кръвта ми кипи като лава, се отдръпвам. Ако стаята ми не е достатъчно далеч, се мятам на скейтборда си и отпрашвам нанякъде. Няма значение къде, важното е да не е мястото, което би трябвало да наричам свой дом.

Точно това правя този следобед, след като брат ми решава да ме набележи за престъпника на фалшивото си местопрестъпление. Ще бъда откровен с вас: не побеснях, защото ми взе маратонките, без да попита; не побеснях, защото отмъкна коса от четката ми (което, честно казано, е зловещо в стил „Мълчанието на агнетата“). Полудях, защото, когато зърнах Джейкъб в кухнята с кръвта му от царевичен сироп и

фалшива рана на главата, плюс всички веществени доказателства, сочещи към мен, за един кратък миг си помислих: „Ще ми се“.

Но не ми е позволено да казвам, че без Джейкъб животът ми щеше да е много по-лесен. Не ми е позволено дори да си го помисля. Това е още едно от неписаните правила вкъщи. Затова си грабвам якето и се отправям на юг, макар че температурата навън е минус шест градуса и вятърът се забива в лицето ми като ножове. За кратко спирам пред парка за скейтборд единственото място в този тъп град, където ченгетата изобщо ти позволяват да караш скейтборд, макар че е съвсем безсмислено през зимата, тоест около девет месеца от годината в Таунсенд, Върмонт.

Снощи валя и е натрупало около пет сантиметра сняг, но някакъв хлапак със скейтборд за сняг се опитва да излети от стълбите. Приятелят му държи мобилен телефон и записва номера. И двамата ги познавам от училище, но не посещаваме едни и същи часове. Аз съм нещо като антискейтър — такъв ми е характерът. Записан съм в програма за напреднали по всички предмети и средната ми оценка е 3.98. Разбира се, това ме прави особняк за скейтърите, точно както начинът ми на обличане и фактът, че обичам да карам скейтборд, ме правят чудак за хлапетата от програмата за напреднали.

Момчето със скейтборда се изтърсва по задник.

— Ще го пусна по YouTube, братле — уведомява го приятелят му.

Минавам покрай парка за скейтборд и тръгвам през града, към онази улица, която се извива като охлюв. В самия ѝ център се издига прекалено натруфена къща — предполагам, че ги наричат „викториански“. Боядисана е в пурпурно и от едната ѝ страна има кула. Мисля, че точно това ме накара да се спра първия път. Искам да кажа, кой, по дяволите, има кула в къщата си, освен Рапунцел? Но човекът, който живее в тази къща, е момиче на десет или единайсет години и има братче наполовината на възрастта му. Майка им кара зелена тойота ван, а баща им май е някакъв лекар, защото два пъти съм го виждал да се връща от работа с бяла престилка.

Напоследък често ходя там. Обикновено приляквам пред еркерния прозорец на дневната. Оттам виждам практически всичко — масата в трапезарията, където децата си пишат домашните, кухнята,

където майката приготвя вечерята. Понякога открехва прозореца и аз почти мога да усетя миризмата на храната.

Този следобед обаче вкъщи няма никого. Това ме изпълва със самонадеяност. Въпреки че е посред бял ден и по улицата минават коли и в двете посоки, отивам зад къщата и сядам на люлката. Усуквам веригите и ги пускам да се развият, макар да съм голям за такива неща. После отивам на верандата зад къщата и натискам бравата.

Тя се отваря.

Грешно е да го правя, знам го. Но все пак влизам вътре.

Събувам си обувките, защото така е възпитано. Оставям ги на подложка в шкафа за мръсни обувки и пристъпвам в кухнята. В мивката има купички от зърнена закуска. Отварям хладилника и поглеждам към съдовете за храна. Лазаня е останала от предишното хранене.

Изваждам бурканче с фъстъчено масло, отварям го и го подушвам. Въобразявам ли си, или мирише по-хубаво от нашия „Джиф“?

Пъхвам пръст в маслото и го опитвам. После, с лудо биещо сърце, го занасям на плота заедно с още едно бурканче с конфитюр „Смакърс“. Вземам две филии от хляба на плота и започвам да ровя из чекмеджетата за приборите. Правя си сандвич така, сякаш постоянно върша точно това в тази кухня.

В дневната сядам на стола, на който момичето винаги сядаше за хранене. Изваждам си сандвича и си представям как майка ми излиза от кухнята с поднос с огромна печена пуйка.

— Здравсти, татко — обръщам се на глас към празното място от лявата си страна и се преструвам, че имам истински баща, вместо изпълнен с чувство за вина донор на сперма, който всеки месец изпраща чек.

— *Как е училището?* — представям си, че пита той.

— Изкарах сто точки на теста по биология.

— Страхотно! Няма да се учудя, ако влезеш в медицинския факултет, също като мен.

Поклащам глава. Или току-що съм си представил, че участвам в телевизионна сапунка, или имам някакъв комплекс тип Златокоска.

Едно време Джейкъб ми четеше вечер. Е, всъщност не точно. Четеше на себе си и дори не толкова четеше, колкото рецитираше това,

което беше запомнил, а аз случайно се бях озовал на същото географско местоположение, така че не можех да не слушам. Но ми харесваше. Когато брат ми говори, гласът му се повишава и спада така, сякаш всяко изречение е песен. Звучи странно в нормален разговор, но някак си е добре, когато чете приказка. Спомням си как слушах приказката за Златокоска и трите мечки и как си помислих, че е голяма смотанячка. Ако си беше изиграла картите правилно, можеха и да ѝ позволят да остане.

Миналата година, когато бях ученик първа година в областната гимназия, имах възможност да започна отначало. Имаше деца от други градове, които не знаеха нищо за мен. Първата седмица се движих с две момчета, Чад и Андрю. Бяха в часовете ми по технология и изглеждаха жестоки, а освен това живеяха в Суанзи, не в Таунсенд. Никога не бяха срещали брат ми. Смеяхме се на навитите пет сантиметра по-високо панталони на учителя ни по природни науки и обядвахме заедно в кафенето. Дори смятахме да отидем заедно на кино през уикенда, ако дават нещо хубаво. Но един ден Джейкъб дойде в кафенето, защото беше довършил задачите си по физика за абсурдно кратко време и учителят му го беше освободил, и разбира се, се запъти право към мен. Представих го и казах, че е ученик в горните класове. Това беше първата ми грешка — Чад и Андрю така се въодушевиха при мисълта да се движат с ученик от горните класове, че го попитаха в кой клас е и дали участва в някой спортен отбор.

— В единайсети — отговори Джейкъб, а после им каза, че не обича спортовете. — Предпочитам криминалистиката — продължи той. — Чували ли сте за доктор Хенри Лий?

После десет минути разправя за криминалиста от Кънектикът, работил по големи случаи като тези на Оу Джей Симпсън, Скот Питърсън и Елизабет Кларк. Мисля, че Чад и Андрю загубиха интерес някъде около лекцията за значението на начина, по който се разпръскват капките кръв. Излишно е да ви казвам, че следващия път, когато си избирахме партньори за лабораторен опит по технология, и двамата ми обърнаха гръб.

Вече съм довършил сандвича си, затова ставам от масата в дневната и се качвам по стълбите. Първата стая на горния етаж е на момчето и целите стени са покрити с плакати на динозаври. Завивките са украсени с флуоресцентни птеродактили, а на пода до леглото лежи

дистанционно с Тай-рекс. За миг застивам неподвижен. В един период Джейкъб беше полудял по динозаврите също толкова, колкото сега по криминалистиката. Дали това момченце можеше да разкаже за тиранозавъра, открит в Юта, с дълги трийсет и осем сантиметра нокти, който прилича на нещо от тийнейджърски филм на ужасите? Или че първият почти цял скелет на динозавър — хадрозавър — е бил открит през 1858 година в Ню Джърси?

Не, той е просто дете. Не дете със синдром на Аспергер. Знам го, защото вечер надничам през прозореца и наблюдавам семейството. Знам, защото тази кухня с топлите й жълти стени е място, където искам да бъда, а не такова, от което бих избягал.

Ненадейно си спомням нещо. Онзи ден, в който двамата с Джейкъб си играехме в езерцето под надуваемата лодка, когато започнах да откачам, защото не можех да дишам, а лодката ни притискаше. Той някак си успя да разкъса засмукващия пласт на гумата и обвини ръце около гърдите ми, вдигна ме високо, за да си поема огромни глътки въздух. Завлече ме до брега и седя треперещ до мен, докато си спомних как се говори. Това беше последният път, в който си спомням Джейкъб да се е грижил за мен, вместо обратното.

В стаята, където стоя, има цяла стена с рафтове с електронни игри. Преди всичко Wii и Xbox, но имаше и няколко нинтендо DS за разнообразие. Ние нямаме никакви системи за игра: не можем да си ги позволим. Гадостите, които Джейкъб трябва да пие на закуска — допълнително ястие изцяло от хапчета, инжекции и хранителни добавки — струват цяло състояние и знам, че понякога майка ми остава по цяла нощ будна и се занимава с редакторска работа на свободна практика, за да може да плаща на Джес, учителката на Джейкъб по социални умения.

Чувам ръмженето на кола на тихата улица и когато надниквам през прозореца, го виждам: зеленият ван се появява на алеята. Излитам надолу по стълбите, профучавам през кухнята и изхвърчавам през задната врата. Клякам в храстите и затаявам дъх. Виждам как момчето излиза от вана първо с принадлежности за хокей в ръка. После идва ред на сестра му и най-накрая на родителите му. Баща му грабва от жабката чанта с оборудване и всички влизат в къщата и изчезват от погледа ми.

Излизам на пътя, качвам се на скейтборда си и се отдалечавам от претруфената къща. Под якето ми е играта Wii, която грабнах в последната минута — някакво предизвикателство със Супер Марио. Усещам как сърцето ми бие лудо срещу нея.

Не мога да играя на тази игра. Дори не я искам истински. Единствената причина, поради която я взех, е, че те изобщо няма да разберат, че е изчезнала. Как биха могли да разберат, когато имат толкова много?

ДЖЕЙКЪБ

Може да съм аутист, но не мога да ви кажа кой ден от седмицата се пада трийсет и вторият рожден ден на майка ви. Не мога да изчислявам логаритми наум. Не мога да погледна към чим трева и да ви кажа, че съдържа 6446 отделни стръкчета. От друга страна, мога да ви кажа всичко, което искате да знаете за осветлението, полимеразните верижни реакции и зауроподите от долна креда. Запомних наизуст таблицата на периодите, без дори да се опитвам; сам се научих да чета средно египетски; и помогнах на учителя си по висша математика да си поправи компютъра. Мога да говоря, без да спра, за значението на търкането при анализирането на пръстови отпечатъци и дали въпросният анализ е изкуство, или наука. (Например ДНК на едноличните близнаци е идентично; знаем го благодарение на научния анализ. Но пръстовите отпечатъци на еднояйчните близнаци се различават в подробностите на Галтън — с кое доказателство бихте предпочели да разполагате, ако бяхте прокурор? Всъщност се отклонявам от темата.)

Предполагам, че тези таланти биха ме направили звезда на някое коктейлно парти, ако (а) пиех, което не правя, или (б) имах приятели, които да ме поканят на парти, коктейлно или не. Ето как ми го обясни майка ми: представи си, че човек с много съсредоточен поглед се приближава към теб и започва да говори за траектория на разпръснати от сблъсък със средна скорост и сила капки кръв, предизвикани от предмети, движещи се между 1,5 и 7,5 метра в секунда и как се различават от траекторията на разпръснати от удар с висока скорост и сила капки кръв, предизвикани от пистолетен изстрел или експлозив. Или още по-лошо, представи си, че *ти* си човекът, който говори, и не схващаш намека, когато жертвата на монолога ти отчаяно се опитва да се измъкне.

Поставиха ми диагноза синдром на Аспергер дълго преди да се превърне в психиатричното разстройство на деня, използвано наляво и надясно от родители, които го приписват на невъзпитаните си деца, така че хората да ги смятат за гении, вместо просто за асоциални. В

името на истината повечето ученици в училището ми сега знаят какво е Аспергер благодарение на някаква участничка в „Следващият топмодел на Америка“. Толкова много хора ми я споменават, че сигурно си мислят, че сме роднини. Що се отнася до мен, опитвам се да не произнасям думата на глас. Аспергер. Имам предвид, не ви ли звучи като нещо, извадено от чинията с вечеря? Като магаре на барбекю?

Живея с майка си и брат си Тео. Фактът, че двамата сме произлезли от едни и същи гени, ме озадачава, защото дори и да се опитвахме, не бихме могли да сме по-различни един от друг. Абсолютни противоположности сме — неговата коса е мека и толкова руса, че може да мине за сребърна; моята е тъмна и бухва, ако не я подстригвам с религиозна преданост на всеки три седмици (всъщност причината да я подстригвам на всеки три седмици е, че три е хубаво и сигурно число, за разлика от четири, например, и единственият начин да изтърпя някого да докосва косата ми е, ако знам предварително, че ми предстои точно това). Тео постоянно се интересува какво мислят другите за него, докато аз вече знам какво мислят хората за мен — че съм онова особено хлапе, което стои прекалено близо и не млъква. Тео слуша рап почти през цялото време, от което мен ме заболява главата. Кара скейтборд така, сякаш колелата са залепени за краката му. Казвам го като комплимент, защото лично аз едва успявам едновременно да вървя и да дъвча дъвка. Предполагам, че Тео се примирява с много неща. Ако планове не се получат или нещо в програмата ми се промени, се разстройвам и понякога просто не мога да контролирам случващото се. Изпадам в ярост — крещя, ругая, блъскам неща. Никога не съм удрял Тео, но съм мятал предмети по него и съм чупил някои от вещите му. Най-паметният случай беше китарата, която майка ми ме накара да изплащам на вноски през следващите три години от живота си. Освен това Тео е човекът, който поема тежестта на честността ми:

ПРИМЕР 1:

Тео влиза в кухнята, облечен в дънки, толкова ниско изрязани, че бельото му се показва, с прекалено голямо

горнище на анцуг и някакъв странен медал на врата.

Тео: К'во става?

Аз: Виж, друже, може да не си схванал, но живеем в предградие, а не в скъп квартал. Това да не е Денят на Тупак, или какво?

Казвам на майка ми, че с брат ми нямаме нищо общо, но тя настоява, че това ще се промени. Мисля, че е луда.

Нямам приятели. Децата започнаха да ме тормозят още от детската градина, когато сложих очила. Учителката накара едно от популярните момчета да си сложи фалшиви очила, за да имам нещо общо с някого, но се оказа, че то не иска да говори по темата дали археоптериксът трябва да се категоризира като праисторическа птица, или като динозавър. Излишно е да споменавам, че това приятелство не издържа и един ден. Сега съм свикнал хлапетата да ми казват да се махам, да седна другаде. Никой никога не ме кани някъде през уикендите. Просто не разбирам намеците в общуването така, както ги разбират другите хора. Така че, ако говоря с някого в клас и той каже: „Боже, един часът ли стана?“, поглеждам към часовника и му казвам, че да, *наистина* е един часът, когато той всъщност се опитва да намери любезен начин да се отърве от мен. Не разбирам защо хората никога не казват това, което мислят. Приличат на имигранти, които отиват в нова страна и научават езика, но са напълно объркани от фразеологизмите. (Сериозно, как може някой, чийто майчин език не е английският, да „схване картинката“, така да се каже, без да предположи, че има нещо общо с картина или с рисуване?) За мен да съм поставен в ситуации на социално общуване — било в училище, било на вечеря по случай Деня на благодарността или на опашката пред билетните каси в киното — е все едно да се преместя в Литва, без да съм учил литовски. Ако някой ме попита какво ще правя през уикенда, не мога да отговоря със същата лекота, с която би отговорил например Тео. Ще се запъвам, ще мисля колко информация е прекалено много, затова, вместо да дам кратко описание на планове си, разчитам на чуждите думи. Въплъщавам се в ролята на Де Ниро от „Шофьор на такси“ и питам:

— На мен ли говориш?

Имайте предвид, че не само връстниците си не разбирам. Веднъж извикаха преподавателката ми по здравни науки да приеме обаждане в главния офис и тя се обърна към класа:

— Не мърдайте. Дори не дишайте!

Нормалните деца не обърнаха внимание на заръката ѝ; няколко божи кравички продължиха да работят тихо на чиновете си. А аз? Аз седях като статуя и усещах как дробовете ми горят, докато едва не припаднах.

Навремето имах приятелка. Казваше се Алекса, но се премести, когато бяхме в седми клас. След това реших да възприема училището като антропологическо проучване. Опитах се да култивирам у себе си интерес към теми, по които говореха нормалните деца. Но беше толкова скучно:

ПРИМЕР 2:

Момиче: Хей, Джейкъб, този MP3 плейър не е ли най-страхотният на света?

Аз: Навярно е направен от китайчета.

Момиче: Искаш ли да опиташ замразения ми сок?

Аз: Пиенето от една чаша може да доведе до зараза с мононуклеоза. Целуването също.

Момиче: Ще седна някъде другаде...

Можете ли да ме обвините, че се опитвам да оживя разговорите с връстниците си, като говоря на теми като метода на доктор Хенри Лий при убийството на Лейси Питърсън? Накрая спрях да водя нищо значещи разговори; да следя обсъждане кой с кого излиза ми беше също толкова трудно, колкото да направя списък с ритуалите за съвкупление на номадските племена в Папуа Нова Гвинея. Майка ми твърди, че понякога дори не се *опитвам*. Казвам, че постоянно се опитвам, но другите ме отблъскват. Това дори не ме натъжава. Защо ще искам да съм приятел с деца, които се държат гадно с хората като мен?

Няколко неща наистина не мога да понасям.

1. Шумът от мачкане на хартия. Не мога да ви кажа защо, но ме кара да изпитвам чувството, че някой мачка целите ми вътрешни органи.

2. Прекалено много шум или примигващи светлини.

3. Промяна в плановете.

4. Да пропусна „Ловци на престъпници“, което върви по „Ю Ес Ей Нетуърк“ в 16:30 часа всеки ден благодарение на чудесата на съвместното сътрудничество. Макар че знам наизуст всичките 114 епизода, за мен е важно да ги гледам всеки ден също толкова, колкото е важен инсулинът за диабетик. Целият ми ден е планиран около тях и ако не си получа дозата, загубвам контрол.

5. Когато майка ми оставя изпраните дрехи в стаята ми. Подреждам ги като дъга, ЧОЖЗСИВ, така че отделните цветове да не се докосват. Майка ми полага усилия, но последния път забрави индиговото.

6. Ако някой опита от храната ми, трябва да отрежа частта, която е докоснала слюнката му/й, преди да мога да погълна и хапка повече.

7. Разпуснатата коса. Направо ме побърква, поради което поддържам моята късо подстригана като военен.

8. Да ме докосва непознат.

9. Храни с ципа, като яйчен крем, или храни, които избухват в устата ти, като грах.

10. Четните числа.

11. Когато хората ме наричат бавноразвиващ се, което не е вярно.

12. Оранжевият цвят. Оранжевото означава опасност, а освен това думата не се римува с нищо в английския език, което я прави подозрителна. (Тео иска да знае защо тогава понасям неща, които са сребристи, но никога не се хващам на провокацията му.)

По-голямата част от осемнайсетте си години съм прекарал, като се учех как да съществувам в свят, който от време на време е оранжев, хаотичен и твърде шумен. Например, между учебните часове нося слушалки за музика. Навремето носех големи, с които приличах на регулировчик, но Тео каза, че всички ми се подиграват, когато ме видят в коридора, затова майка ми ме убеди да ги сменя с малки, които само се пъхат в ушите. Рядко ходя в кафенето, защото (а) няма с кого да седна и (б) всички тези разговори, които се пресичат един с друг, са като ножове по кожата ми. Вместо това стоя в учителската стая, където

не ме гледат така, сякаш ми е пораснала втора глава, ако случайно спомена, че Питагор не е открил Питагоровата теорема (вавилонците са я използвали хиляди години преди Питагор да се появи дори под формата на прелъстителен блясък в очите на древногръцките си родители). Ако нещата наистина се влошат сериозно, напрежението помага — например, да легна под купчина пране върху утежнено одеяло (одеяло, пълно с малки топчици, които го правят по-тежко), защото сетивната стимулация на силен допир ме успокоява. Един от терапевтите ми, ентусиазиран почитател на Скинър, ми помага да се отпусна, като ми пуска песните на Боб Марли. Когато се разстроя, повтарям едни и същи думи отново и отново и говоря с равен безизразен глас. Затварям очи и се питам: „Какво би направил на мое място доктор Хенри Лий?“

Не си навличам неприятности, защото правилата ми помагат да запазя разсъдъка си. Правилата означават, че денят ще протече точно така, както съм предвидил. Правя това, което ми кажат; просто ми се иска и другите да го правеха.

В нашата къща имаме правила:

1. Разчиствай собствените си бъркотии.
2. Казвай истината.
3. Мий си зъбите два пъти на ден.
4. Не закъснявай за училище.
5. Грижи се за брат си — той ти е единствен.

Повечето от тези правила спазвам съвсем инстинктивно — е, освен миенето на зъбите, което мразя, и това да се грижа за Тео. Да кажем, че моето тълкуване на правило номер 5 невинаги съвпада с това на Тео. Ето, например днес. Отредих му ролята на звездата на сцената на престъплението си, а той побесня. Определих го за извършителя... как е възможно да не види, че това е най-висша форма на ласкателство?

Психиатърът ми, доктор Муун Мурано, често ме моли да сложа оценки на ситуацияите, които предизвикват у мен тревожност, по скала от едно до десет.

ПРИМЕР 3

Аз: Майка ми отиде до банката и каза, че ще се върне до петнайсет минути. Когато минаха седемнайсет минути, започнах да се паникьосвам. Когато ѝ се обадох, тя не вдигна и бях сигурен, че лежи мъртва в някоя канавка.

Д-р Муун: Как се почувства тогава, по скала от едно до десет?

Аз: Девет.

(Бележка: всъщност беше десет, но това е четно число и ако го кажа на глас, нивото ми на тревожност ще скочи така, че ще надхвърли скалата.)

Д-р Муун: Сещаш ли се за решение, което би се оказало по-добро от това да позвъниш на 911?

Аз (въплъщавам се в най-добрата си имитация на Шер от „Лунатици“): Отърси се от него!

Оценявам и дните си, макар че още не съм го казал на доктор Муун. Големите числа означават добри дни; малките числа означават лоши дни. А днес оценката е едно заради скарването с Тео и факта, че Господжата с безплатните мостри я нямаше в магазина. (В своя защита държа да отбележа, че разработих алгоритъм, за да предскажа какво ще сервира, и може би нямаше да се разстроя, ако беше първата събота от месеца, когато поднася вегетариански храни. Днес обаче беше ден за десерти, за бога!) Прибрахме се вкъщи и се затворих в стаята си. Зарових се под завивките си и сложих отгоре им утежненото одеяло. Пуснах на айпода си „Застрелях шерифа“ на постоянно повтаряне и я слушах до 16:30, когато идва време да гледам „Ловци на престъпници“ и трябва да отида в дневната, където се намира телевизорът.

Епизодът е осемдесет и втори, един от петте ми най-любими. Става въпрос за случай, при който един от агентите на ЦРУ, Риана, не идва на работа. Оказва се, че е била взета за заложенка от мъж, съкрушен от неотдавнашната смърт на жена си. Риана оставя подсказки за останалата част от екипа, за да ги насочи къде я държат.

Естествено, аз стигам до заключението много преди ЦРУ.

Причината да харесвам този епизод толкова много е, че сценаристите наистина объркват нещо. Нападателят на Риана я завлича в един крайпътен ресторант и тя оставя под чинията си купон от любимия си магазин за дрехи. Колегите ѝ го намират и трябва да докажат, че наистина е неин. Обработват го за отпечатыци, използвайки реагент от малки частици, последван от нинхидрин, но всъщност нинхидринът трябва да се използва пръв. Той си взаимодейства с аминокиселините, а после идва ред на реагента с малки частици, който си взаимодейства с мазнините. Ако използвате първо реагента, както в епизода, това ще разруши порестата повърхност и ще попречи на процедурата с нинхидрин. Когато забелязах грешката, писах на сценаристите на „Ловци на престъпления“. Те ми отговориха и ми изпратиха тениска с официална щампа на сериала. Вече не ми става, но още я пазя в чекмеджето си.

След като изгледам епизода, денят ми определено се подобрява до три.

— Хей — казва майка ми и подава глава в дневната. — Как си?

— Добре — отвъръщам.

Тя сяда на дивана до мен. Краката ни се допират. Майка ми е единственият човек, когото мога да търпя близо до себе си. Ако беше някой друг, досега щях да съм се преместил десетина сантиметра по-нататък.

— И така, Джейкъб — продължава тя, — искам само да изтъкна, че днес оцеля и без безплатната храна.

В такива моменти се радвам, че не поглеждам хората в очите. Ако ги гледах, те щяха да умрат на място от презрението, което струи от моите. *Разбира се*, че оцелях. Но на каква цена?

— Това може да те научи на нещо — обяснява майка ми и ме потупва по ръката. — Само казвам.

— *Честно, скъпа моя* — измърморвам, — *пет пари не давам*.

Майка ми въздиша.

— Вечерята ще бъде сервирана в шест часа, Рет — отвъръща ми, макар че вечерята винаги е сервирана в шест часа и се казвам Джейкъб, а не Рет.

По едно или друго време журналистите посмъртно са поставяли на някои известни личности диагноза Аспергер. Ето само една малка извадка:

1. Волфганг Амадеус Моцарт
2. Алберт Айнщайн
3. Анди Уорхол
4. Джейн Остин
5. Томас Джеферсън

99 процента съм сигурен, че нито един от тези хора не е получавал криза в супермаркет и не е изпотрошавал цял рафт с буркани туршии и подправки.

Вечерята се оказва болезнено преживяване. Майка ми изглежда решена да започне разговор, макар че нито аз, нито Тео сме склонни да влезем в ролята на нейни събеседници. Току-що е получила поредния куп писма от „Бърлингтън Фрий Прес“. Понякога ги чете на глас по време на вечеря, а ние даваме политически некоректни отговори, които майка ми за нищо на света няма да напише в колонката си със съвети.

ПРИМЕР 4:

Скъпа лелю Ем,

Свекърва ми настоява да готви печено телешко всеки път, когато двамата със съпруга ми й гостуваме, макар да знае, че съм заклета вегетарианка. Какво да направя следващия път, когато се случи?

Разгневена от Саут Роялтън

Скъпа Разгневена,
Вирни нос и си тръгни.

Понякога въпросите, които получава, са наистина тъжни, като онзи на жената, чийто съпруг я напуснал и тя не знаеше как да го съобщи на децата си. Или майката, която умираше от рак на гърдата и беше написала писмо на дъщеря си, още бебе, за времето, когато порасне — писмо, в което ѝ казваше, че ѝ се иска да е можела да присъства на завършването на гимназията, на годишния ѝ, на раждането на първото ѝ дете. Повечето въпроси обаче идват от куп идиоти, взели погрешни решения. *Как да си върна съпруга сега, когато осъзнах, че не биваше да му изневерявам?* Опитай с вярънност, лейди. *Кой е най-подходящият начин да си върнеш приятел, когото си наранил с гадна забележка?* Ами не я изричай. Кълна се, понякога не мога да повярвам, че на майка ми ѝ *плащат*, за да заяви очевидното.

Днес вдига от масата писмо от някаква тийнейджърка. Знам, че е тийнейджърка, защото мастилото е пурпурно, а извивката на малкото Е в „Леля Ем“ е във формата на сърчице.

— *Скъпа лельо Ем* — започва да чете майка ми и както винаги си представям дребна възрастна дама с кок и практични обувки, а не собствената си майка. — *Харесвам едно момче, което вече си има гадже. Знам, че и той ме харесва щото...* Боже господи, днес не ви ли учат на правопис?

— Не — отговарям. — Учат ни да използваме опция „проверка на правописа“.

Тео вдига поглед от чинията си достатъчно дълго, за да изсумти в посока към сока от грейпфрут.

— *Знам, че и той ме харесва, защото* — редактира майка ми — *ме изпраща от училище до къщи и с часове си говорим по телефона и вчера не издържах и го целунах той отвърна на целувката ми и...* О, боже, някой няма ли да научи това момиче какво е запетайка?

После се намръщва на писмото от отделни листове.

— *Той казва, че не можем да ходим, но можем да сме приятели с допълнителни облаги. Мислиш ли, че трябва да се съглася?* Искрено твоя, Дружка от Бърлингтън.

Майка ми поглежда към мен.

— *Всички приятелства са с допълнителни облаги, не е ли така?*

Гледам я неразбиращо.

— Тео? — пита го.

— Това е израз — измърморва той.

— Израз, който означава... какво точно?

Лицето на Тео става яркочервено.

— Просто го пусни в гугъл.

— Просто ми кажи.

— Приятели с екстри са момче и момиче, които официално не са гаджета, ясно?

Майка ми се замисля.

— Искаш да кажеш... правят секс?

— Както и други неща...

— И после какво?

— Не знам! — отговаря Тео. — Предполагам, че пак си обръщат гръб един на друг.

Челюстта на майка ми увисва.

— Това е най-унизителното нещо, което съм чувала някога. Това клето момиче трябва не просто да каже на момчето да се хвърли в езерото. Трябва да му спуска и четирите гуми и...

Ненадейно млъква и приковава Тео с поглед.

— Ти не си се отнасял така с някое момиче, нали?

Тео завърта очи.

— Не можеш ли да се държиш като другите майки и просто да ме попиташ дали пуша трева?

— Пушиш ли трева? — пита тя.

— Не!

— Имаш ли приятелки с допълнителни облаги?

Тео бутва стола си назад и става с плавно движение.

— Да, хиляди. Чакат на опашка пред вратата, или не си ги видяла?

Хвърля чинията си в мивката и хуква нагоре по стълбите.

Майка ми посяга към химикалката, която е затъкнала в кока си (винаги е на кок, защото знае какво изпитвам при вида на свободно падаща по раменете ѝ коса) и започва да драска отговор.

— Джейкъб — казва тя, — бъди така добър и раздигни масата, става ли?

Ето я майка ми — шампиона на обърканите, доайена на тъпаците. Спасява света писмо след писмо. Чудя се какво ли биха си помислили всички тези предани читатели, ако знаеха, че истинската

леля Ем има един син, който е на практика социопат, и друг, който е социално неприспособим.

Бих искал да имам приятелка с допълнителни облаги, макар че никога няма да го призная пред майка си.

Просто бих искал да имам приятел.

За последния си рожден ден получих от майка ми най-страхотния подарък на света: полицейска радиостанция. Тя улавя честоти, които обикновените радиостанции не могат — честотите, определени от федералното правителство като принадлежащи във VHF и UHF спектъра, над обикновените честоти FM. Тези честоти се използват от полицията, пожарната и спасителните екипи. Винаги знам кога патрулът от магистралата изпраща камиони с пясък, преди да са пристигнали; получавам специалните предупреждения за времето, когато предстои да задуха североизточен вятър. Но слушам най-вече съобщенията и спешните обаждания в полицията, защото дори в такова малко място като Таунсенд понякога се случват престъпления.

Само от Деня на благодарността насам ходих на две. Първото беше бижутериен магазин, в който имаше влизане с взлом. Отидох с колелото си на адреса, който чух по радиостанцията, и видях как няколко полицаи претърсват сградата за веществени доказателства. За първи път видях на живо как използват в снега спрей с восък, за да намерят отпечатък от стъпки — един от върховите моменти в огледа. Второто местопрестъпление всъщност не беше такова. Беше къщата на хлапе от моето училище, което се държи гадно с мен. Майка му се беше обадила на 911; когато обаче стигнаха там, я завариха застанала на входната врата. Носът ѝ все още кървеше, но тя твърдеше, че не иска да повдига обвинения срещу съпруга си.

Тази вечер тъкмо си бях облякъл пижамата, когато чух по радиостанцията код, различен от всеки, който съм чувал някога — а съм чувал много.

10–52 Нужна линейка.

10–50 Пътнотранспортно произшествие

10–13 Цивилни лица присъстват и слушат

10–40 Фалшива тревога, къщата сигурна
10–54 Животни на магистралата

В този момент обаче чувам следното:

10–100

Което означава „мъртво тяло“.

Не мисля, че през целия си живот съм се обличал толкова бързо. Грабвам една тетрадка, макар че е използвана, защото не искам да губя време, и надрасквам адреса, който продължават да повтарят по радиостанцията. После слизам на пръсти по стълбите. Ако извадя късмет, майка ми вече ще е заспала и изобщо няма да разбере, че ме няма.

Навън цари леден студ, а земята е покрита с пет сантиметра сняг. Мисълта за местопрестъплението ме въодушевява толкова, че съм излязъл по маратонки вместо по ботуши. Гумите на планинския ми велосипед буксуват всеки път, когато взема завой.

Адресът е на щатска магистрала и знам, че съм на правилното място, защото виждам четири полицейски коли със святкащи сини буркани. Виждам и дървен кол с полицейска лента (жълта, не оранжева), която плющи на вятъра, както и видима следа от отпечатащи. На края на пътя има изоставена кола, понтиак, покрит с лед и сняг.

Изваждам тетрадката си и записвам: *„Превозното средство е изоставено поне преди дванайсет часа, още преди бурята.“*

Дръпвам се сред първите дървета край пътя, защото виждам, че пристига друга полицейска кола. Няма отличителни знаци и е съвсем обикновена, ако се изключи куполообразният полицейски буркан, прикрепен с магнит на покрива ѝ. Мъжът, който излиза от нея, е висок и червенокос. Носи черен шинел и тежки ботуши. На едната му ръка виждам превръзка с Дора Изследователката.

И това записвам в тетрадката си.

— Капитане — казва един полицаи и се приближава измежду дърветата. И той е в униформа и с тежки ръкавици и ботуши. —

Извинете, че ви повиках така.

Капитанът поклаща глава.

— Какво имате тук?

Един човек, който е бягал за здраве, е намерил труп в гората. Тялото е полуголо и покрито с кръв.

— Кой, по дяволите, бяга за здраве посред нощ през зимата?

Тръгвам след тях през гората, като внимавам да не излизам от сенките. Около тялото прожектори осветяват терена, за да се отбележат всички доказателства.

Мъртвецът лежи по гръб. Очите му са отворени. Панталоните му са набрани около глезените, но бельото му си е на мястото. Кокалчетата на пръстите му са яркочервени от кръв, както и долната част на дланите, коленете и прасците му. Якето му е разкопчано, едната му обувка и единият чорап липсват. Навсякъде около него снегът е порозовял.

— Мама му стара — измърморва капитанът, коленичи, изважда от джоба си чифт гумени ръкавици и си ги слага. Оглежда тялото отблизо.

Чувам стъпките на още двама души. В езерото от светлина влиза друг мъж, придружен от полицаи в униформа. Униформеният поглежда към мъртвия, пребледнява като платно и повръща.

— Исусе Х.! — промълвява другият.

— Здравсти, шефе — отговаря капитанът.

— Самоубийство или убийство?

— Още не знам. Но изглежда сигурно, че е имало сексуално насилие.

— Рич, този човек е покрит с кръв от главата до петите и лежи на земята по бели гащи. Какво си мислиш, че първо са го насилили сексуално, а после си е направил харакири ли? — изсумтява началникът на полицията. — Не знам дали притежавам огромния детективски опит, който си натрупал ти след петнайсет години работа в метрополитния град Таунсенд, но...

Поглеждам към списъка в тетрадката си. Какво би направил на мое място доктор Хенри Лий? Ами би огледал раните отблизо. Би анализирал защо кръвта е само повърхностна — розовата кръв, изтекла в снега, без да капе или да пръска наоколо. Би обърнал внимание на отпечатъците в снега — едни, които отговарят на

единствената маратонка на крака на жертвата, и други, които съответстват на човека, открил тялото. Би попитал защо след сексуално насилие жертвата все още е с бельо, след като липсват други части от облеклото ѝ.

Студено ми е. Толкова ми е студено, че треперя. Започвам да тропам със замръзналите си, обути в маратонки крака. После поглеждам надолу към земята и ненадейно всичко ми става кристално ясно.

— Всъщност — обаждам се и излизам от скривалището си — и двамата грешите.

РИЧ

Не знам защо се заблуждавам, че ще успея да свърша нещо през почивните дни. Имам най-добро желание, но нещо все ми се изпречва на пътя. Днес например бях решен да построя в задния двор пързалка за кьнки на лед за Саша, седемгодишната ми дъщеря. Тя живее с бившата ми съпруга Хана, но е при мен от петък до неделя и в момента смята да се присъедини към националния отбор на САЩ по фигурно пързаяне (ако не стане ветеринар). Помислих си, че много ще ѝ хареса да ми помогне да напълня с вода импрегнираната със смола дебела хартия, оградена от дървени трупчета, които съм заковавал на място цяла седмица след работа, само за да са готови. Обещах ѝ, че когато се събуди в неделя, ще може да се пързая.

Само че не бях предвидил, че навън ще е толкова студено. Саша се разхленчи в мига, в който вятърът задуха по-силно, затова промених плана и я закарах до Бърлингтън — тя е голям почитател на едно заведение, в което можеш да рисуваш по покривките за маса. На връщане заспива в колата, докато аз все още припявам на песните на Хана Монтана от нейния компактдиск, и когато пристигаме у дома, я занасям в спалнята ѝ. Помещението е убежище от розово езеро в ергенски дом. При развода аз получих къщата, но почти всички мебели се паднаха на Хана. Чувствам се странно, когато отивам да взема Саша от другия ѝ дом и виждам новоизпечения ѝ втори баща, проснат на стария ми диван.

Тя се размърдва малко, докато я събличам и ѝ обличам нощничката, но после въздъхва и се свива на една страна под завивките. За минута просто стоя и се вирам в нея. През повечето време е загубена битка да си единственият детектив в съвсем малък град. Не ми плащат почти нищо; разследвам случаи, които са прекалено тъпи, за да ги споменат в полицейската хроника на местния вестник. Но се старая светът на Саша, или поне това малко кътче от него, да е малко по-безопасен.

Това ме кара да продължа напред.

Е... това и бонусът ми за пенсиониране след двацет години служба.

На долния етаж грабвам фенерче и тръгвам към неосъществения терен за ледени кънки. Пускам маркуча. Ако остана буден още няколко часа, може би ще се събере достатъчно вода, за да замръзне през нощта.

Не обичам да нарушавам обещанията си; оставям това на бившата си.

Не съм озлобен, наистина. Просто с професия като моята е доста по-лесно да виждаш действията на хората или като правилни, или като грешни, без отънъци на обяснение помежду им. Наистина не изпитвам *нужда* да знам как Хана е осъзнала, че сродната ѝ душа не е човекът, за когото се е омъжила, а този, който зарежда автоматите за кафе в учителската стая.

— Той започна да ми носи кафе с аромат на лешници — каза тя и по някакъв начин от мен се очакваше да разбера, че това означава „Не те обичам вече“.

Когато се връщам в къщата, отварям хладилника и грабвам бутилка „Сам Адамс“. Настанявам се на дивана, пускам по телевизора мача на „Бруинс“ и отварям вестника. Макар че повечето мъже се насочват към новините за борсата или спортните страници, аз съм пристрастен към една леля за хора в агония — това е старомодният термин за колонка със съвети. Авторката се представя като Леля Ем и тя е малкият ми скрит грях.

Влюбих се в най-добрия си приятел и знам, че никога няма да бъда с него... така че как да го забравя?

Партньорът ми току-що си тръгна и ме остави с четиримесечно бебе. Помощ!

Може ли да си в депресия, ако си само на четиринайсет?

Две неща в тази колонка ми допадат: писмата непрекъснато ми напомнят, че моят живот не е толкова гаден, колкото животът на някой друг, и че на тази планета има поне един човек, който сякаш знае всички отговори. Леля Ем постоянно предлага най-практичните

решения, сякаш ключът към големите загадки на съществуването включва хирургическо отстраняване на емоционалния компонент и гледане само към фактите.

Вероятно е осемдесетгодишна и живее с цяла орда котки, но си мисля, че от нея би излязло страхотно ченге.

Последното писмо ме изненадва.

Омъжена съм за страхотен мъж, но не мога да спра да мисля за бившия си и да се чудя дали не сбърках. Трябва ли да му кажа?

Очите ми се разширяват. Не мога да се спра — проверявам реда с името на автора. За разлика от Хана, авторката на писмото не живее в Страфорд, а в Стоу. „Овладей се, Рич“ — напомням си мълчаливо.

Посягам към бутилката с бира и тъкмо съм на път да поема онази неопикуема първа глътка, когато мобилният ми иззвънява.

— Матсън — отговарям.

— Капитане? Съжалявам, че ви безпокоя в свободната ви нощ, но...

Джоуи Ъркхарт, патрулиращ полицаи. Новак. Сигурен съм, че си въобразявам, но така или иначе, новите полицаи с всяка година стават все по-млади; този навярно още спи с найлонови подложки под чаршафите. Несъмнено ми звъни, за да ме пита къде държим допълнителните мокри кърпички или нещо също толкова глупаво. Зайците знаят, че не бива да безпокоят шефа, а аз съм втори в командната верига.

— ... просто получихме съобщение за мъртво тяло и си помислих, че ще искате да знаете.

Незабавно заставам нащрек. Знам, че не бива да му задавам въпроси, например дали има следи от покушение, или говорим за самоубийство. Това ще го разбере сам.

— Къде?

Той ми дава адреса на щатска магистрала, близо до къс защитена земя. По това време на годината там има много скиори и пешеходци със снегоходки.

— Тръгвам — казвам и затварям.

Отправлям последен копнеещ поглед към бирата, която не изпих, и я изливам в мивката. После грабвам палтото на Саша от коридора до входната врата и преравям помещението с кални обувки за ботушките ѝ. Не са тук; не са и на пода в спалнята ѝ. Сядам на ръба на леглото ѝ и внимателно я побутвам, за да я събудя.

— Хей, скъпа — прошепвам, — татко трябва да отиде на работа.

Тя ме поглежда и примигва.

— Посред нощ е.

Технически часът е само 21:30, но за седемгодишните времето е относително.

— Знам. Ще те заведе у госпожа Уайтбъри.

Госпожа Уайтбъри навярно си има малко име, но аз никога не съм го използвал. Живее от другата страна на улицата и е вдовица на човек, работил трийсет и пет години в полицията, така че е наясно, че понякога изникват спешни случаи. Гледаше Саша още когато с Хана бяхме заедно, а сега я гледа, когато Саша остава с мен и неочаквано ме повикат.

— Госпожа Уайтбъри мирише на крака.

Добре де, вярно е.

— Хайде, Саш. Трябва да се размърдаш.

Тя сяда в леглото и се прозява. Обличам ѝ палтото, завързвам вълнената шапка под брадичката ѝ.

— Къде са ти ботушите?

— Не знам.

— Е, добре, долу ги няма. По-добре ги намери, защото аз не мога.

Тя се подсмихва.

— Ауу! И си *детектив*?

— Благодаря за доверието — отвърщам и я вдигам на ръце. — Сложи си чехлите. Ще те занеса до колата.

Закопчавам я в детската седалка, макар че ще изминем само двайсет метра, и в този момент ги виждам — ботушките. На гумените подложки на пода пред задната седалка са. Сигурно ги е изритала, докато сме се връщали от Хановер, а аз не съм видял, защото я занесох на ръце в къщата.

Само ако беше възможно всички загадки да се разрешават толкова лесно!

Госпожа Уайтбъри отваря вратата, сякаш ни е очаквала.

— Извинявайте, че ви безпокоя — започвам, но тя ми махва с ръка да млъкна.

— Няма нищо. И бездруго се надявах на малко компания. Саша, не помня какво обичаше. Шоколадов сладолед или сладкиши?

Оставям Саша от вътрешната страна на прага.

— Благодаря — изричам с устни към госпожа Уайтбъри и се обръщам да си тръгна.

Наум вече пресмятам кой е най-бързият маршрут до местопрестъплението.

— Татко!

Обръщам се и виждам, че Саша е разтворила ръце.

Дълго време след развода тя не можеше да понесе някой да я напусне. Накрая си измислихме ритуал, който с времето някак си се превърна в заклинание за късмет.

— Прегърни, целуни, дай пет — казвам, коленича и придружавам думите с движения. После притискаме палци един към друг.

— Пликче с фъстъци.

Саша допира чело до моето.

— Не се тревожи — изричаме едновременно.

Тя ми махва с ръка и госпожа Уайтбъри затваря вратата.

Залепям на покрива на колата си буркан с магнит и изминавам трийсетте километра с превишена скорост, преди да осъзная, че мъртвецът няма да умре повече, ако закъснея пет минути, а целите пътища са покрити с черен лед.

Което ми напомня...

Така и не спрях маркуча и когато се прибера, теренът за ледени кънки на Саша може да се е разпрострял по цялата площ на моравата зад къщата ми.

Скъпа лелю Ем — помислям си.

Бях принуден да ипотекирам къщата си за втори път, за да покрия сметката си за вода. Какво да правя?

Притеснен в Таунсенд

Скъпи Притеснен
Пий по-малко.

Все още се усмихвам, когато стигам там, където виждам полицейската лента, отбелязала местопрестъпление. Ъркхарт ме посреща, докато проверявам изоставената кола, понтиак. Изчистих малко сняг от прозореца и насочвам навътре лъча на фенерчето. Пред погледа ми се разкрива задна седалка, покрита с празни бутилки от джин.

— Капитане, съжалявам, че ви повиках — каза той.

— Какво имате?

— Един човек, който е бягал за здраве, е намерил труп в гората. Тялото е полуголо и покрито с кръв.

Тръгвам след него по маркирана следа.

— Кой, по дяволите, бяга за здраве посред нощ през зимата?

Жертвата е наполовина облечена и съвсем замръзнала. Панталоните са набрани около глезените ѝ. Провеждам кратък разговор с другите полицаи, за да видя какви веществени доказателства са открили. Оказват се минимални. Като се изключи всичката кръв по крайниците на трупа, няма следи от караница. Наблизо виждам отпечатъци от стъпки да съответстват на единствената маратонка, останала на крака на жертвата, и отпечатъци от други стъпки, очевидно направени от човека, тичал за здраве (и чието алиби вече го е елиминирало като заподозрян), но извършителят или е избутал настрана снега със собствените си отпечатъци, или е прелетял над терена, за да извърши убийството. Клякам и оглеждам напречните драскотини в основата на лявата длан на жертвата, когато пристига шефът.

— Исусе Х.! — възкликва. — Самоубийство или убийство?

Не съм сигурен. Ако е убийство, къде са признаците за борба? Или защитните рани по ръцете? Почти ми се струва, че кожата просто се е ожулила здраво, а не че някой я е драскал. В долната част на ръцете също няма травми. Ако е било самоубийство, защо жертвата е по белъо и как се е самоубила? Кръвта е по кокалчетата и коленете ѝ, не по китките. Истината е, че в Таунсенд, Върмонт, просто не виждаме такива гледки достатъчно често, за да направим моментална преценка.

— Още не знам — отговарям неопределено. — Но изглежда сигурно, че е имало сексуално насилие.

Ненадейно от края на горичката излиза тийнейджър.

— Всъщност и двамата грешите — заявява той.

— Ти кой си, по дяволите? — пита шефът и двама от патрулиращите полицаи пристъпват напред и застават от двете страни на момчето.

— Пак ли ти? — въздъхва Ъркхарт. — Преди един месец се появи на сцена на влизане с взлом. Нещо като почитател на местопрестъпления е. Разкарай се, хлапе. Нямах работа тук.

— Чакай — обаждам се и смътно си спомням тийнейджъра от онова местопрестъпление. Точно в този момент се обзалагам, че хлапето е извършителят, а не искам да хукне нанякъде.

— Наистина е съвсем просто — продължава то, загледано в тялото. — В епизод дваисет и шест от втория сезон целият екип на „Ловци на престъпници“ се озовава на връх Вашингтон, за да разследва гол мъж, открит на билото. Никой не може да разбере какво прави един гол човек на върха на планина, но се оказва, че това е хипотермия. Същото се е случило и с този човек. Загубил е чувство за ориентация и е паднал. Телесната му температура се е покачила и той се е съблякъл, защото му е било горещо... но всъщност така е замръзнал до смърт.

Ухилва се.

— Не мога да повярвам, че всички тук не го знаете.

Шефът присвива очи.

— Как се казваш?

— Джейкъб.

Ъркхарт се намръщва.

— Хората, които умират от замръзване, обикновено не кървят по цялото място, на което се намират...

— Ъркхарт! — тросва се шефът.

— Той *не* е кървил по цялото място — обясни Джейкъб. — Ако беше, щеше да има траектория от кръв, но няма, само капки. Погледнете раните — ожулвания по кокалчетата, коленете и долната част на ръцете. Паднал е и се е одраскал. Кръвта по снега е изтекла, когато е пълзял наоколо, преди да загуби съзнание.

Внимателно поглеждам към Джейкъб. Една основна слабост в теорията му е, че разбира се, човек не започва спонтанно да кърви, докато пълзи в снега. Ако беше така, щеше да има стотици деца от основното училище, останали без кръв през зимните междучасия във Върмонт.

У него има нещо, което е съвсем малко... ами... *странно*. Гласът му е прекалено висок и равен; не ни поглежда в очите. Полюшва се на възглавничките на пръстите си и мисля, че дори не го осъзнава.

На мястото, където се е полюшвал, снегът се е разтопил, разкривайки къс земя, покрита с трънак. Разривам земята под ботушите си и поклащам глава. Това нещастно мъртво копеле е извадило малшанса да падне в поле с къпини.

Преди да успея да кажа нещо, пристига областният медицински следовател. Преди да завърши криминалистика, Уейн Нусбаум е посещавал колеж за клоуни, макар че за петнайсетте години, откакто работя тази работа, не съм го виждал да се усмихва нито веднъж.

— Здравейте всички — поздравява той и влиза в полянката от изкуствена светлина. — Чух, че имате неразкрито убийство?

— Мислиш ли, че може да е хипотермия? — питам.

Той обмисля хипотезата, внимателно обръща жертвата напред и оглежда задната част на главата ѝ.

— Никога не съм виждал лично хипотермия... но съм чел за нея. Определено отговаря на признаците.

Уейн поглежда към мен.

— Добра работа, но нямаше нужда да ме откъсвате от мача на „Бруинс“ в продължението заради естествена смърт.

Поглеждам към мястото, където допреди секунди стоеше Джейкъб — него вече го няма.

ДЖЕЙКЪБ

Карам към къщи възможно най-бързо. Нямам търпение да нахвърля бележките си от местопрестъплението в нова тетрадка. Ще направя рисунки с цветни моливи и мащабирани карти. Вмъквам се в къщата през гаража и тъкмо си събувам маратонките, когато вратата зад гърба ми се отваря.

Веднага застивам на място.

Тео.

Ами ако ме попита какво съм правил?

Никога не съм бил много добър лъжец. Ако попита, ще трябва да му кажа за скенера, за трупа и за хипотермията. И това ме ядосва, защото точно сега искам да запазя всичко за себе си. Не желая да го споделям. Пъхвам тетрадката отзад в панталона си и дръпвам отгоре пуловера, после скръствам ръце отзад на гърба, за да я скрия по-добре.

— Сега какво, ще ме шпионираш ли? — пита Тео и си изритва ботушите. — Защо не си създадеш свой живот?

Вече е преполовил стъпалата, когато най-накрая го поглеждам и виждам колко са зачервени бузите му. Косата му е разрошена от вятъра. Чудя се къде ли е бил и дали мама знае за това, а после мисълта изчезва, заменена от образа на голата кожа на мъртвеца, синя на светлината на прожекторите, и розовия окървавен сняг около него. Ще трябва да си спомня всичко това. Следващия път, когато организирам местопрестъпление, мога да оцветя водата с храна и да напръскам с нея снега отвън. И ще оцветя кокалчетата и коленете си с червен флумастер. Макар че нямам желание да лежа в снега по бельо, готов съм да направя тази жертва в името на сценарий, който абсолютно да зашемети майка ми.

Все още си тананикам под нос, когато стигам до стаята си. Събличам се и си слагам пижамата. После сядам на бюрото си и внимателно изрязвам страницата от старата използвана тетрадка, за да не трябва да чувам шума от мачкането или късането на хартия. Вземам нова тетрадка със спирала и започвам да нахвърлям скица на местопрестъплението.

Виж ти! По скала от едно до десет този ден се оказа единайсет.

СЛУЧАЙ 2: ИРОНИЯ 101

Имет Сен Гален завършила гимназия като почетен ученик и записала наказателно право в Ню Йорк. Една зимна нощ през 2006 година излязла да пийне нещо с приятелите си, но в крайна сметка се откъснала от тях и се отправила към Сохо, където се обадила на приятел и му съобщила, че е в бар. Така и не се върнала вкъщи. Открили голото ѝ тяло на двайсет и два километра оттам, в една пуста част на магистралите Бел Паркуей в Бруклин, увито в чаршаф на цветни мотиви. Косата ѝ била отрязана от едната страна, ръцете и краката — завързани с найлонови въжета, устата — запушена с чорап, а лицето — увито в опаковъчно фолио. Била изнасилена, подложена на содомия и удушена.

На едно от тези найлонови въжета открили кръв, но анализът на ДНК показал, че не е на жертвата. Вместо това успели да я свържат с Дарил Литълджон, отговорник по реда в един бар, натоварен със задачата да отстрани оттам пияната млада жена около 4:00 часа сутринта. Свидетели заявили, че преди да напуснат заведението, двамата са спорили.

В дома на Литълджон били открити влакна, съответстващи на опаковъчното фолио по тялото на жертвата.

Освен това Литълджон бил обвинен и във второ отвличане и нападение над друга студентка в колеж, която успяла да му се изплъзне, след като се престорил на полицаи, сложил ѝ белезници и я качил във вана си.

И за жалост Имет Сен Гален от студентка по наказателно право се превърнала в лекция за ДНК, преподавана от професорите по криминалистика.

ЕМА

Някога имах приятелки. Преди да се родят децата, когато работех в издателство за учебници, излизахме с някои от другите редакторки след края на работния ден. Отивахме да хапнем суши или да гледаме филм. Когато се запознах с Хенри — той ни беше технически консултант за един учебник по компютърно програмиране, — приятелките ми бяха тези, които го окуражиха да ме покани на среща, защото изглеждаше прекалено срамежлив да го направи сам. Наведоха се над преградата на бюрото ми и през смях ме попитаха дали под тази негова външност на Кларк Кент се крие Супермен. А когато с Хенри се оженихме, те бяха шаферки.

После забременях и ненадейно хората, с които имах общи теми, се оказаха записани в часовете ми за подготовка за раждането, упражняваха се как да дишат и говореха за най-изгодните сделки в популярните магазини за пелени. След като родихме, с три от другите майки си създадохме групичка за игра на децата. Редувахме се в чий дом да се срещаме. Възрастните седяха на дивана и клюкарстваха, а бебетата пълзяха по пода с колекция от играчки.

После децата ни пораснаха и започнаха да играят едно с друго, вместо едно до друго. Всички, освен Джейкъб. Момчетата на приятелките ми бутаха колички по целия килим, но синът ми ги подреждаше с военна точност една до друга. Другите деца оцветяваха и рисунките им се разливаха извън очертанията на фигурките, а Джейкъб чертаеше малки прави блокчета, разположени в идеална форма на дъга.

Отначало не забелязах, че приятелките ми забравят да споменат в чий дом ще се състои следващата среща. Не можах да прочета между редовете, когато веднъж срещата беше в моя дом и две от майките се отказаха заради поети преди това ангажименти. Но този следобед Джейкъб се разстрои, когато дъщерята на приятелката ми посегна към камиончето, чиито колелца въртеше той, и я удари толкова силно, че тя падна върху ръба на масичката за кафе.

— Повече не мога — обърна се към мен приятелката ми, докато вдигаше пиццата си дете. — Съжалявам, Ема.

— Но това стана случайно! Джейкъб не разбираше какво прави!

Тя впери поглед в мен.

— *Ти* разбираш ли?

След това вече нямах приятелки. Кой имаше време, с всички тези специалисти по ранни интервенции, които заемаха всяка минута от живота на Джейкъб? Целия ден прекарвах на килима заедно с него, като го заставях да общува, а нощем четях най-новите книги, посветени на изследванията на аутизма, сякаш можех да намеря решение, което дори експертите не можеха. Тео тръгна на детска градина и аз се запознах с други родители; отначало бяха доброжелателни, но се дистанцираха, когато се запознах с по-големия му брат; когато ни поканиха на вечеря и установиха, че единственото, за което мога да говоря, е как крем от трансдермален глутатион е помогнал на някои деца с аутизъм, чийто организъм не може да произвежда това вещество в достатъчно количество, за да се свърже с токсините и да ги изхвърли от тялото.

Изоляция. Фиксиране върху един-единствен предмет. Неспособност за общуване.

Джейкъб може и да беше човекът с диагнозата, но все едно и аз имах Аспергер.

Когато слизам на долния етаж в седем часа сутринта, Джейкъб вече седи на масата в кухнята, изкъпан и облечен. В неделя обикновен тийнейджър би спал до обяд — Тео със сигурност няма да се надигне от леглото преди това, — но Джейкъб не е обикновен. Навикът му да става за училище е по-силен от факта, че сега е почивен ден и няма защо да бърза за някъде. Дори когато вали и отменят учебните занятия, той се облича, вместо да се върне обратно в леглото.

Сега разглежда неделния вестник.

— Откога четеш вестници? — питам.

— Коя майка не иска синът ѝ да бъде в течение на текущите събития?

— Няма да се хвана. Нека предположа — изрязваш купони на „Стейпълс“ за „Крейзи Глу“?

Джейкъб се оправя с тези неща като риба във вода; това е част от процеса, който се използва за вземане на отпечатъци от предмети и в тази къща нерядко се случва нещо да изчезне — ключовете за колата, четката за зъби на Тео — и после да се появи изпод обърнатия обратно аквариум, който Джейкъб използва за процедурата.

Отмервам достатъчно кафе, за да мога да се почувствам като човешко същество, слагам го в кафемашината и се заемам да приготвя закуска на Джейкъб. Това е истинско предизвикателство: той не яде нито глутен, нито казеин, което означава без пшеница, овес, ръж, ечемик и мляко. Тъй като няма открито лекарство за Аспергер, лекуваме симптомите, а поради някаква причина, ако контролирам диетата му, поведението му се подобрява. Когато тайно си хапва от забранените неща, както по Коледа, наблюдавам изоставане — превъзбуда или кризи. Честно казано, при положение че 1 на всеки 100 деца в Съединените щати има диагноза от аутистичния спектър, обзалагам се, че мога да започна шоу по „Фууд Нетуърк“ — „Храна за аутизма“. И рейтингът на това предаване ще е от най-високите. Джейкъб не споделя кулинарния ми ентусиазъм. Казва, че съм нещо, което би се получило от кръстоска между Джени Крейг и Йозеф Менгеле.

Освен че е на специална диета, пет дни в седмицата той се храни по цветове. Не си спомням как започна това, но сега е част от навиците ни: в понеделник цялата храна винаги е зелена, във вторник — червена, в сряда — жълта и така нататък. По някаква причина това съответства на чувството му за ред. През уикенда обаче храната е обща, поради което тази сутрин закуската ми включва размразени домашни кексчета с тапиока и зърнена закуска „Инвайър Кидз Коала Крисп“ със соево мляко. Изпържвам малко бекон „Апългейт фармс“ и изваждам фъстъчено масло „Скипи“ и хляб без глутен. Имам папка, дебела петнайсет сантиметра, с етикети и кодове на храни — моята готварска библия. Освен това имам сок от грейпфрут, защото Джейкъб го смесва с глутатиона си в липозомни капсули — една чаена лъжичка плюс четвърт лъжичка витамин С на прах. Въпреки това има вкус на сяр, но е по-добре от предишния вариант — крем, с който мажеше краката си, и веднага си обуваше чорапи, защото вонеше отвратително. Страничните ефекти на глутатиона обаче са нищожни в сравнение с ползите от него: осъществява реакция със и отстранява токсини, които

тялото на Джейкъб не може да изхвърли само, като по този начин подобрява умственото му състояние.

Храната е само част от менюто.

Изваждам малките силиконови купички, които използваме за добавките на Джейкъб. Всеки ден синът ми пие мултивитамин, таурин на капсули и таблетка омега-3. Тауринът предотвратява кризите му; киселините подпомагат гъвкавостта на ума. Той вдига вестника пред лицето си, докато слагам пред него двете лекарства, които мрази най-много: спреят за нос с окситоцин и инжекцията Б12, която си слага сам. И двете му помагат за тревожността.

— Можеш да се криеш, но не можеш да избягаш — казвам и подвивам надолу края на вестника.

Човек би си помислил, че най-тежко ще приеме инжекцията, но той сам вдига ризата си и хваща плът от корема си, без да вдига много шум. За дете с проблеми със сетивната система обаче спреят за нос е мъчение. Всеки ден гледам как Джейкъб се взира в шишенцето, преди най-накрая да се самоубеди, че ще може да понесе усещането как течността се стича капка по капка в гърлото му. И това всеки ден разбива сърцето ми.

Не е нужно да казвам, че нито една от тези добавки — които струват стотици долари всеки месец — не се покрива от здравна осигуровка.

Поставям пред него чиния с кексчета, а той обръща страницата на вестника.

— Изми ли си зъбите?

— Да — измърморва Джейкъб.

Слагам ръка върху вестника, за да му попреча да вижда буквите.

— Наистина ли?

Синът ми лъже рядко, а дори и тогава лъжата е толкова очевидна, че трябва само да вдигна вежда, и той поддава. Единствените случаи, в които съм го виждала да се опитва да е нечестен, са, когато го моля да направи нещо, което не иска — например да си вземе добавките или да си измие зъбите — или да избегне конфликт. Тогава казва това, което мисли, че искам да чуя.

— Ще ги измия, след като закуся — обещава Джейкъб и знам, че ще го направи.

— Да! — виква внезапно той. — Тук е!

— Кое?

Джейкъб се привежда напред и започва да чете на глас.

— Полицията в Таунсенд откри тялото на петдесет и три годишния Уейд Дийкинс в гориста местност до магистрала Сто и четирийсет. Дийкинс е починал от хипотермия. Няма следи от намеса на други лица.

Усмива се презрително, поклаща глава.

— Можеш ли да повярваш, че са го забутали чак на страница А четиринайсет?

— Да — отвърщам. — Гадно е. Защо някой ще иска да чете за човек, умрял от премръзване?

Ненадейно спирам, докато разбърквам в кафето си продукта от половинка мляко и половинка сметана.

— Откъде *знаеше*, че ще публикуват тази статия?

Той се поколебава, осъзнал, че съм го хванала в грешка.

— Само предположих.

Скръствам ръце на гърдите си и впервам поглед в него. Джейкъб не ме поглежда в очите, но усеща настойчивостта на моя поглед.

— Добре де! — признава той. — Снощи чух за това по радиостанцията.

Забелязвам начина, по който се люлее на стола си, и червенината, която продължава да покрива лицето му. Замислям се.

— И?

— Отидох там.

— *Какво?*

— Снощи. Качих се на колелото...

— В този студ си отишъл с колелото на магистрала Сто и четирийсет...

— Искаш ли да чуеш историята, или не? — пита Джейкъб и аз спирам да го прекъсвам. — Полицията беше открила тяло в гората и детективът мислеше, че е имало сексуално посегателство и убийство...

— О, боже!

— ... но веществените доказателства не подкрепяха тази теория — продължава синът ми и грейва. — Аз разреших случая вместо тях.

Ченето ми увисва.

— И те нямаха *нищо против*?

— Ами... не. Но имаха нужда от помощ. Бяха се насочили в абсолютно невярна посока, като се имат предвид раните по тялото...

— Джейкъб, не можеш просто да нахлуеш на местопрестъпление! Ти си цивилен!

— Аз съм цивилен, който разбира криминалистиката по-добре от местната полиция — възразява той. — Дори оставих детектива да се окичи с лаврите.

Представям си как полицията в Таунсенд днес ще похлопа на вратата ми, за да ме упрекне (в най-добрия случай) или да арестува Джейкъб (в най-лошия). Не е ли нарушение да се месиш в полицейско разследване? Представям си падението, ако се разбере, че Леля Ем, специалистът по съветите, дори не знае къде ходи собственият ѝ син през нощта.

— Чуй ме — започвам решително. — Категорично ти забранявам да го правиш отново. Никога. Ами ако се беше *оказало* убийство, Джейкъб? Ако убиецът беше тръгнал по *твоите* пети?

Той се замисля по въпроса.

— Ами — отвърща, възприел думите ми съвсем буквално, — сигурно щях да хукна да бягам колкото ме държат краката.

— Смятай, че току-що съм издала ново домашно правило. Не можеш да се измъкваш отгук, без да си ме предупредиш.

— Технически това няма да е *измъкване* — изтъква той.

— Джейкъб, тогава ми помогни...

Той рязко кимва.

— Не се измъквай на местопрестъпления. Схванах.

После ме поглежда право в очите — нещо, което се случва толкова рядко, че ми секва дъхът.

— Но, мамо, сериозно, иска ми се да го беше видяла. Следите по глезените на онзи тип и...

— Джейкъб, онзи *тип* е умрял от ужасна смърт сам-самичък и заслужава малко уважение.

Но още докато го изричам, знам, че не може да разбере. Преди две години почина баща ми и Джейкъб попита дали може да отворят ковчега преди погребението. Помислих си, че иска да се сбогува с обичан роднина, но вместо това той сложи ръка на студената, тънка като оризова хартия буза на баща ми.

— Само искам да знам какви са мъртвите на пипане — каза тогава Джейкб.

Вземам вестника и го сгъвам.

— Още днес ще напишеш писмо на детектива и ще му се извиниш, че си му се пречкал в краката...

— Не знам как се казва!

— Провери в гугъл — предлагам. — О, и се смятай за наказан вкъщи, докато те предупредя, че отменям наказанието.

— Наказан вкъщи ли? Тоест, не мога да излизам от къщата?

— Не и ако не е за училище.

За моя изненада Джейкб вдига рамене.

— Тогава сигурно ще трябва да повикаш Джес да дойде.

По дяволите! Забравих за учителката му по социални умения. Виждат се два пъти седмично, за да може Джейкб да упражнява уменията си по социални контакти. Студентка на следдипломна специализация във Върмонтския университет, която възнамерява да преподава на деца с аутизъм, Джес Огилви е страхотна с Джейкб. Той я обожава също толкова, колкото се и страхува от нещата, които тя го кара да прави: да гледа касиерите в очите, да подхваща разговори с непознати в автобуса, да моли случайни минувачи за упътване. Днес смятат да отидат в едно заведение за пица, за да може Джейкб да се упражнява във водене на случаен разговор.

Но за да го направи, трябва да може да излезе от къщата.

— Кексче? — пита невинно той и ми предлага чинията.

Мразя моментите, в които знае, че е прав.

Попитайте една майка на дете с аутизъм дали ваксините са свързани със състоянието на детето ѝ, и тя разпалено ще потвърди.

Попитайте друга, и тя също толкова разпалено ще отрече.

Съдебните заседатели още не са се върнали в залата, в буквалния смисъл. Макар че шепа родители дадохме правителството под съд с твърдението, че ваксинацията е предизвикала аутизма на децата ни, не съм получила в пощата чека след общото дело и не се надявам скоро да го получа.

Ето фактите:

1. През 1988 година Центърът за контрол на заболяванията препоръчва промяна в имунизационния календар на малките деца в Америка, добавяйки три ваксини за хепатит Б (в това число една при раждането) и три за хемофилия тип Б, всички поставени, преди бебето да навърши шест месеца.

2. Фармацевтичните компании приемат предизвикателството, осигурявайки контейнери за многобройни дози ваксини, съхранявани с тимерозал — антибактериално вещество, съставено от 49 процента етил живак.

3. Въпреки че ефектите на живачно отравяне са идентифицирани през 40-те години на XX век, Агенцията по храните и лекарствата и ЦКБ^[1] не вземат предвид ефекта от дозите, които новородените ще получат от тези ваксини, фармацевтичните компании също не вдигат тревога, макар новият режим да означава, че едно бебе на два месеца, доведено за профилактичен преглед, ще получи за един ден доза живак, сто пъти по-голяма от препоръчаната от правителството като безопасна в дългосрочен план, при който се отчитат кумулативните натрупвания.

4. Симптомите на аутизма много приличат на тези на живачно отравяне. Ето един пример: когато учените изследват придвижването на живак в мозъка на приматите, забелязват, че приматите започват да избягват зрителен контакт.

5. В периода между 1999 и 2002 година безшумно отстраняват тимерозала от повечето детски ваксини.

Съществуват аргументи и за противоположната теза. Етил живакът — този във ваксините — се изхвърля от тялото по-бързо от метил живака — този, който е отрова. Въпреки че днес повечето ваксини не съдържат живак, аутизмът все още нараства. ЦКБ, Световната здравна организация и Медицинският институт са извършили пет големи изследвания и нито едно от тях не е открило връзка между ваксините и аутизма. Тези факти са неопровержими, но следващият факт е всичко, от което имам нужда, за да се убедя, че съществува някаква връзка:

1. Синът ми приличаше на всеки друг двегодишен, преди да получи серия от ваксини, които включваха DtaP^[2], Hib^[3] и хепатит Б.

Не мисля, че съществува причинно-следствена връзка. Все пак от всеки 100 деца, които получават ваксини според един и същ

имунизационен календар, 99 никога няма да станат аутисти. Но точно както навярно всеки от нас носи маркери за рак в гените си, е вероятно да се разболее от рак, ако пуши по два пакета цигари на ден, отколкото ако не пуши. Децата, които носят в гените си определено предразположение, не могат да се освободят от живака толкова бързо, колкото повечето хора, и в резултат се озовават в спектъра на аутистичните заболявания.

Не съм от онези родители, които стигат до такива крайности, като напълно да отхвърлят ваксинацията. Когато се роди Тео, го ваксинирах. Според мен предимствата на ваксинацията все пак са по-големи от рисковете.

Вярвам във ваксините. Наистина. Просто вярвам, че трябва да се слагат през по-дълъг период.

Джейкъб отиде на бала си за ученици предпоследна година заради Джес Огилви.

Честно казано, не очаквах да го направи. Има много неща, които смятах за „даденост“ за децата си, но след диагнозата на Джейкъб те се превърнаха в „желание“. Да учи в колеж. Да се задържи на работа. Да намери някого, който да го обича. Предполагам, че сега Тео носи бремето на всичките ми мечти. Надявам се Джейкъб да се слее със света безболезнено, но за брат му се надявам да остави следа.

Ето защо се учудих, когато миналата пролет Джейкъб оповести, че смята да отиде на Пролетния бал.

— С кого? — попитах.

— Ами — отговори той, — с Джес още не сме го решили.

Разбирах защо тя го е предложила: фотографите, танците, разговорът на масата — това бяха все умения, които синът ми трябваше да усвои. Бях съгласна с нея, но не исках Джейкъб да се окаже наранен. Ами ако нито едно от момичетата, които поканеше, не се съгласеше?

Не си мислете, че съм лоша майка — просто съм реалистка. Знаех, че синът ми е красив, забавен и толкова умен, че понякога ми се замайваше главата. Но на другите им беше трудно да го видят в такава светлина. За тях той просто изглеждаше странен.

Същата вечер отидох в стаята му. Удоволствието да го видя развълнуван във връзка с някакво общуване намаляваше при мисълта за цял куп момичета, които му се смеят в лицето.

— И така — казах и седнах на леглото му. Изчаках да остави четивото си — „Списание по криминалистика“. — Балът, а?

— Да — потвърди той. — Джес смята, че е добра идея.

— Ами ти? Ти смяташ ли, че идеята е добра?

Джейкъб вдигна рамене.

— Предполагам. Но малко се тревожа...

Възползвах се от тази възможност.

— За какво?

— Роклята на дамата ми — обясни Джейкъб. — Ако е оранжева, не мисля, че ще се справя.

Усетих как на устните ѝ намира усмивка.

— Имай ми доверие. Никое момиче не слага оранжево на бала си.

Дръпнах едно влакно на одеялото му.

— Има ли някое конкретно момиче, което искаш да поканиш?

— Не.

— Не?

— Така няма да се разочаровам — обясни той с делови тон.

Поколебах се.

— Мисля, че е страхотно, че опитваш. И дори да не се получи...

— Мамо — прекъсна ме Джейкъб, — разбира се, че ще се получи. В училището ми има четиристотин и две момичета. Ако едно от тях ме намира поне малко за привлекателен, статистическата вероятност да накарам някое да каже „да“, е в моя полза.

Оказа се, че трябва да помоли само осемдесет и три. Едно най-после се съгласи — Аманда Хилърстийн имаше по-малък брат със синдром на Даун и беше достатъчно добросърдечна да погледне отвъд диагнозата на Джейкъб, поне за една нощ.

Последва двуседмичен курс по етикет за абитуриентския бал. Джес работеше с Джейкъб върху воденето на любезен разговор по време на вечеря. (*Уместно: През лятото ще отидеш ли да разглеждаш колежи? Неуместно: Знаеш ли, че в Тенеси има място на име Ферма за тела, където човек може да изучава разлагане на труповете?*) Що се отнася до мен, аз работех с него върху всичко

останало. Отработвахме как да върви близо до момиче, вместо да оставя помежду им поне трийсет сантиметра разстояние. Отработвахме как да гледа към фотоапарата, когато някой го снима. Отработвахме как да попита дамата си дали иска да танцува, макар че Джейкъб тегли чертата до бавния танц. („Наистина ли трябва да я докосна?“)

В деня преди бала през ума ми минаха хиляда възможни капани. Джейкъб никога не беше обличал смокинг; ами ако вратовръзката го изнервеше и откажеше да си я сложи? Мразеше да играе на боулинг, защото го ужасяваше мисълта да пъхне краката си в обувки, в които само преди секунди е имало други крака. Ами ако получише криза заради взетите си под наем кожени мокасини поради същата причина? Ами ако комитетът по украса на залата беше променил решението си за морска тема, както беше планирано, и бе минал на вариант украса за диско парти — със святкащи прожектори и огледални топки, които да доведат до прекомерна стимулация на сетивата на Джейкъб? Ами ако Аманда беше решила да носи косата си разпусната и Джейкъб побегнеше към стаята си след първия поглед към нея?

Аманда, благословено да е милостивото ѝ сърце, беше предложила да шофира, защото Джейкъб не можеше. Точно в 19:00 часа джипът ѝ чероки спря пред вратата. Джейкъб я чакаше с букетче, което купи от цветарския магазин този следобед. От 18:00 стоеше на прозореца в очакване.

Джес дойде с видеокамера, за да увековечи събитието. Всички затаихме дъх, когато Аманда излезе от колата си, облечена в дълга рокля с цвят на праскова.

— Нали каза, че няма да носи оранжево? — прошепна Джейкъб.

— Това е прасковено — поправих го.

— Но е от *семејството* на оранжевото — измърмори той.

Не му остана време за нищо повече, защото Аманда почука на вратата.

Джейкъб отвори със замах.

— Много си красива — оповести той, точно както бяхме репетирали.

Когато ги снимах на моравата, Джейкъб дори погледна към обектива. До ден-дневен това е единствената му снимка, на която го прави. Признавам, че си поплаках, докато го наблюдавах как протяга

свитата си в лакътя ръка, за да придружи дамата си. Можех ли да си мечтая за по-добър резултат? Би ли могъл Джейкъб да запомни по-добре всички уроци, по които бяхме работили толкова старателно?

Той отвори вратата на Аманда, а после заобиколи колата.

„О, не!“ — помислих си.

— За това съвсем забравихме — промълви Джес.

И наистина, двете с Джес видяхме как Джейкъб се настанява на обичайното си място в колата — задната седалка.

[1] Център по контрол на болестите — Б.пр. ↑

[2] Ваксина против дифтерия, тетанус и коклюш — Б.ред. ↑

[3] Ваксина срещу хемофилус инфлуенца — Б.ред. ↑

ТЕО

— Тук е — казвам и майка ми паркира пред някаква случайна къща, която не съм виждал никога до сега.

— Кога да те взема? — пита тя.

— Не знам. Не съм сигурен кога ще завърша доклада за лабораторното — отвърщам.

— Е, добре, нали си носиш мобилния? Обади ми се.

Кимвам и излизам от колата.

— Тео! — провиква се майка ми след мен. — Не забрави ли нещо?

Раница. Ако ще пиша домашни с въображаем лабораторен партньор, трябваше да се сетя да взема поне някоя проклета тетрадка.

— Лион има всичко — отговарям. — В компютъра му е.

Тя надниква през рамото ми към входната врата на къщата.

— Сигурен ли си, че те очаква? Мисля, че в къщата няма никого.

— Мамо, нали ти казах. Говорих с Лион десет минути преди да тръгнем. Трябва да мина през задната врата. Спокойно.

— Не забравяй да се държиш възпитано — добавя тя, докато затварям вратата на колата. — Моля те. И благодари...

— Благодаря ти — измърморвам под нос.

Тръгвам по алеята за коли, а оттам по пътека, която води към задната част на къщата. Точно след като завивам зад ъгъла, чувам как майка ми потегля.

Разбира се, че къщата изглежда така, сякаш няма никого. Така го замислих.

Нямам да пиша доклад за лабораторно упражнение. Дори не познавам никого на име Лион.

Това е нов квартал за мен. Тук живеят много професори от Върмонт. Къщите са стари и по фасадите им има малки месингови плочки с годината на построяването им. Това, което е наистина яко, е, че ключалките не струват. Повечето се отварят само като пхнеш в процепа кредитна карта по правилния начин. Нямам кредитна карта, но и ученическата ми върши работа.

Знам, че няма никого, защото въпреки снега от миналата нощ по алеята за коли липсват отпечатъци — нещо, което майка ми не забеляза. На верандата отърсвам снега от маратонките си и влизам вътре. Къщата мирише на стари хора — на овесена каша и нафталин. В коридора до вратата виждам облегат на стената бастун. Но странно, пуловер с качулка виси на закачалката. Може внучката им да го е забравила.

Точно както последния път, и сега се насочвам най-напред към кухнята.

Първото, което виждам, е бутилка червено вино на плот. Изглежда наполовина пълна. Изваждам тапата, отпивам голяма глътка и едва не я изплювам по целия плот. Как е възможно хората да пият вино, ако вкусът му е такъв? Избърсвам си устата и започвам да ровя в шкафа за нещо, което да ме накара да забравя вкуса на тази гадост. Намирам кутия твърди бисквити. Разкъсвам опаковката и изяждам няколко. После проверявам съдържанието на хладилника и си приготвям сандвич от шунка „Блек форест“, сирене „Чедар“ с градински чай и една багета. В тази къща няма нито обикновена шунка, нито обикновено сирене. Прекалено е изискана дори за добрата стара жълта горчица — вместо това трябва да използвам горчица за шампанско, каквото и да е това. За миг се уплашвам, че вкусът ѝ ще е същият като на виното, но ако в нея има алкохол, поне аз не забелязвам.

Влизам в дневната, като ръся след себе си трохи. Не съм си събул маратонките, затова оставям и следа от топящ се сняг. Преструвам се, че съм свръхчовек. Мога да виждам през стените; мога да чуя и падането на игла. Никой никога не може да ме надвие с изненада.

Дневната е точно каквато може да се очаква. Кожените дивани пращат при сядане. Навсякъде има купчини хартии и толкова много прашни книги, че макар да нямам астма, почувствах, че ще получа пристъп на задушаване.

Тук живеят мъж и жена. Личи си, защото на поставката над камината са подредени книги по градинарство и малки стъклени шишенца. Чудя се дали седят в тази стая и си говорят за децата си, за времето, когато са били малки. Обзалагам се, че взаимно си довършват изреченията.

— Помниш ли, когато Луис намери късче филц на алеята след Коледа...

— ... и го занесе в училище, защото това било доказателство, че Дядо Коледа съществува?

Сядам на дивана. Дистанционното на телевизора е на масичката за кафе, затова го вземам. Оставям сандвича на дивана до себе си и пускам стереоуредбата, която е много по-хубава, отколкото може да се очаква от добрите стари баба и дядо. Имат цели рафтове с компактдискове и всички видове музика, които можете да си представите. И HDTV плейър с плосък екран, последна дума на техниката.

Имат и устройство TiVo. Започвам да натискам бутоните един след друг, докато най-накрая стигам до екрана, който показва какво са записали.

„Пътуването на антиките“.

„Тримата тенори“ по „Върмонт Пъблик Ти Ви“.

И изглежда, всичко на „Хистъри Ченъл“.

Освен това са записали хокеен мач по „Ен И Ес Ен“ и филм, който давах миналия уикенд — „Мисията невъзможна“ 3.

Щраквам два пъти върху заглавието, просто защото не мога да повярвам, че господин и госпожа Професор гледат как Том Круз сритва задници. Но ето че тръгва.

Затова решавам да им го оставя. Този филм. Другите изтривам.

После започвам да добавям програми за гледане.

„Съседските момичета“

„Моите суперсладки 16“

„Саут Парк“

И като добавка отивам на „Ейч Би О“ и добавям и „Борат“.

Когато този филм излезе по кината, го пуснаха в същия салон като „Карибски пирати“ 3. Искях да гледам „Борат“, но майка ми отсече, че ще почакам десетина години. Купи ни билети за „Пиратите“ и каза, че след филма ще ни чака на паркинга, защото трябва да напазарува. Знаех, че Джейкъб никога не би го предложил, затова му рекох, че искам да му споделя една тайна, но само ако ми обещае да не ме издава на мама. Той така се притесни заради тайната, че дори не му пукаше, че нарушаваме правилата, затова, когато след началните надписи се промъкнах в другия салон, той тръгна след мен.

Предполагам, че в известен смисъл наистина удържа на обещанието си — така и не каза на майка ми, че сме отишли да гледаме „Борат“. Не точно.

Тя се досети, когато той започна да цитира реплики от филма, както винаги. *Много хубаво, много хубаво, колко? Обичам да си прекарвам секси!*

Мисля, че ме наказаха да не излизам от къщи три месеца.

За миг си представям как госпожа Професор си пуска телевизора, вижда момичетата от „Плейбой“ и получава сърдечен удар. И как съпругът ѝ получава удар, когато я открива.

Незабавно започвам да се чувствам отвратително.

Отменям всички въведени програми и връщам старите сериали. „Дотук беше. За последно влизам някъде“ — казвам си, при все че част от мен знае, че е лъжа. Аз съм пристрастен, но вместо тръпката, която някои хора получават от стрелбата или смъркането на кокаин, аз имам нужда от доза усещане за дом.

Вдигам слушалката на телефона, за да позвъня на майка ми да ме прибере, но после я връщам на мястото ѝ. Не искам да оставям никакви следи. Искам да не личи, че съм бил тук.

Затова напускам къщата. На излизане съм по-чист, отколкото на влизане. А после тръгвам към къщи. Разстоянието е тринайсет километра, но стигна ли до магистралата, мога да спра някоя кола на стоп.

В крайна сметка родителите на Лион са от хората, които няма да имат нищо против да ме закарат до къщи.

ОЛИВЪР

Чувствам се добре, защото в петък спечелих делото срещу прасето.

Добре де, от техническа гледна точка не прасето подаде жалба. Тази чест се падаше на Бъф (съкратено от Бъфало, и се кълна, че не си измислям) Уингс^[1], сто и петдесет килограмов моторист, който карал древния си харли по един път в Шелбърн, когато огромно диво прасе се заклатушкало по пътя и минало точно пред него. В резултат на злополуката господин Уингс загубил едното си око — нещо, което демонстрира пред съдебните заседатели, като вдигна черната атлазена превръзка на очната си ябълка. Аз, разбира се, възразих.

Както и да е, след като излезе от болницата, Уингс даде под съд собственика на земята, от която беше избягало прасето. Но случаят се оказа по-сложен. Елмър Ходжкис, собственикът на злосторника, само беше взел земята под наем от собственик, който живееше в Братълбро — осемдесетгодишна дама на име Селма Фрак. Клауза в договора на Елмър забраняваше присъствието на домашни любимци. Никакви животни. Но Елмър защити нарушението си да отглежда прасето (както и също толкова шавливите си пилета, между другото) с твърдението, че Селма е в старчески дом и никога не посещава имота, а това, което не знае, няма да я натъжи.

Аз представлявах Селма Фрак. Нейната болногледачка в старческия дом „Грийн Уилоус“ ми каза, че Селма ме е избрала от телефонния указател заради обявата ми.

Оливър О. Бонд, ескуайър — пишеше на нея близо до рисунка, приличаща на пистолета на Агент 007. — *За случаите, когато се нуждаете от адвокат, който няма да се потресе ИЛИ да трепне.*

— Благодаря — отвърнах. — Сам го измислих.

Болногледачката ме зяпна с празен поглед.

— Хареса й това, че можеше да прочете какво пише. Почеркът на повечето адвокати е съвсем дребен.

Разполагах с два коза, въпреки че Бъф Уингс искаше Селма да покрие медицинските му сметки с осигуровката си.

1. Изопаченият аргумент на Бъф Уингс, че Селма трябва да бъде подведена под отговорност, при все че (а) не знаеше за прасето; (б) изрично беше забранила прасето да живее на земята ѝ и (в) изгони Елмър Ходжкис в мига, в който разбра, че е оставил прасето си убиец да се развихри над гражданите.

2. Бъф Уингс беше избрал да се представлява сам.

Доведох цял куп експерти, които да опровергават твърденията на Уингс за щети — и емоционални, и физически. Например, знаехте ли, че в Охайо живее човек, който действително е експерт по шофирането с едно око? И че в почти всички щати можеш да продължиш да караш — дори мотоциклет, — стига другото ти око да има видимост 20/20? И че при определени обстоятелства думите „сляпо петно“ могат да се окажат политически некоректни?

След като съдията се произнесе в наша полза, последвах Селма и болногледачката ѝ към асансьора на съдебната зала.

— Ето — поде болногледачката. — Всичко е добре, когато свършва добре. Погледнах към Селма, която прекара в сън по-голямата част от съдебните процедури.

— Всичко е много приятно и забавно, докато някой не загуби око — отговорих. — Моля, предайте на госпожа Фрак поздравленията ми за победата ѝ в съда.

После хукнах по стълбите към паркинга и ликуващо размахвах юмрук във въздуха.

Имам сто процента успех в юридическата си практика.

А ако съм водил само едно дело, какво от това?

Противно на общоприетото вярване, мастилото отдавна е изсъхнало на сертификата ми за правоспособност.

Не е изсъхнал сосът от пица.

Но стана случайно. Наистина. Имам предвид, тъй като кабинетът ми се намира над градската пицария и Мама Спатакопупос редовно ми препречва пътя пред стълбището, за да напъха в ръцете ми чиния спагети или пай с гъби и лук, би било много грубо от моя страна да ѝ откажа. Като добавим факта, че не мога да си позволя да си купувам храна, би било глупаво да откажа безплатна. Вярно, беше тъпо от моя страна да грабна от купчината листове на бюрото си импровизирана

салфетка, но вероятността това да се окаже сертификатът ми (вместо бележката от неотдавнашната ми поръчка от китайския ресторант), беше съвсем малка.

Ако евентуални нови клиенти поискат да видят сертификата ми, просто ще им кажа, че съм го дал да го сложат в рамка.

Както очаквах, още щом влизам в сградата, Мама С. Ме посреща с калцоне.

— Трябва да си слагаш шапка, Оливър.

От косата ми още капе вода от душа ми в съблекалнята на гимназията. Започнало е да се залеждава.

— Ти ще се погрижиш за мен, ако пипна пневмония, нали така?
— шегувам се.

Тя се смее и бутва кутията към мен. Докато тичам нагоре по стълбите, Тор започва да лае истерично. Открехвам вратата, за да не излети отвътре.

— Спокойно — казвам му. — Нямаше ме само петнайсет минути.

Той стоварва върху мен всичките си шест килограма.

Тор е миниатюрен пудел. Не обича да го наричам „пудел“, когато е достатъчно близо да чуе — започва да ръмжи. И можете ли да го обвинявате? Кое мъжко куче иска да го наричат „пудел“? Мен ако питате, имената на тези породи трябва да са само в женски род.

Полагам максимални грижи за него според възможностите си. Дадох му името на могъщ воин. Оставям козината му да порасне, но вместо да го накара да изглежда по-малко женствен, това само го кара да прилича повече на бърсалка от влакна.

Вдигам го и го пъхвам под мишница като пудел. А после забелязвам, че целият ми кабинет е покрит с пера.

— Мамка му — измърморвам. — Какво си направил, Тор?

Оставям го на пода и оглеждам щетите.

— Супер. Много ти благодаря, могъщи пазачо, задето си ме опазил от собствената ми проклета възглавница.

Изваждам прахосмукачката от шкафа и започвам да чистя опустошението. Аз съм виновен, знам, задето не си оправих леглото, преди да хукна по задачи. В момента кабинетът ми изпълнява функция и на квартира — не за постоянно, разбира се, но знаете ли колко струва да плащаш наем и за адвокатска кантора, и за апартамент? Освен това,

понеже живея в центъра, всеки ден мога да ходя пеша до гимназията, където портиерът няма нищо против да ми позволява да вземам душ в съблекалните. Давам му безплатни съвети за развода му и това е неговият начин да ми се отблагодари.

Обикновено сгъвам одеялото си и го прибирам в шкафа заедно с възглавницата. Крия малкия си телевизор с трийсетсантиметров екран в огромен празен шкаф за папки. По този начин, ако се появи клиент, няма да остане с впечатлението, че съм страшен неудачник.

Просто съм нов в града, това е всичко. Поради което посвещавам повече време на подреждането на изрезки от вестници на бюрото си, отколкото на действителна юридическа работа.

Преди седем години завърших с почести Върмонтския университет със степен по английски език. Ето ви едно безплатно късче мъдрост, ако случайно се интересувате: в истинския свят човек не може да работи с английски. Какви умения притежавах всъщност? Мога да чета по-бързо от всеки друг? Мога да напиша страхотно аналитично есе за хомоеротичния подтекст в сонетите на Шекспир?

Да, тези умения плюс един долар и петдесет цента наистина стигат за чаша кафе.

Затова реших, че трябва да спра да живея в света на теориите и да се пренеса във физическия. Отговорих на специализирана обява за чирак на ковач, която открих в „Бърлингтън фрий Прес“. Пътувах из провинцията и се научих да различавам нормалната походка на кон от такава, която подсказва проблем. Научих се да подрязвам магарешко копито и да оформям конска подкова около наковалнята, да я заковавам на място, да я изпилявам и да гледам как животното отново се впуска в галоп.

Приятно ми беше да работя като ковач. Обичах усещането как шестстотинкилограмов кон се притиска към рамото ми, докато свивам крака му, за да огледам копитото. Но след четири години спря да ме свърта на едно място. Реших да постъпя в юридически факултет поради същата причина, която кара всички други да постъпят там: защото няха представа какво друго да правя.

Ще стана добър адвокат. Може би дори велик. Но ето ме тук, двайсет и осем годишен, и обзет от таен страх, че ще се окажа просто

поредният човек, който прекарва целия си живот в печелене на пари от нещо, което никога не е обичал.

Тъкмо съм прибрал прахосмукачката обратно в шкафа, когато някой колебливо почуква на вратата. Виждам човек в работен комбинезон „Кархарт“ да върти в ръцете си черна вълнена шапка. Мирише на дим.

— С какво мога да ви помогна? — питам.

— Търся адвоката.

— Аз съм.

На дивана Тор започва да ръмжи. Поглеждам го мръсно. Ако започне да плаши потенциалните ми клиенти, ще се озове на улицата.

— Наистина ли? — поглежда ме посетителят. — Не ми изглеждате достатъчно възрастен за адвокат.

— На двайсет и осем съм — отвърщам. — Искате ли да видите шофьорската ми книжка?

— Не, не — отговаря той. — Аз, тъъ, имам проблем.

Поканвам го в кабинета и затварям вратата след него.

— Защо не седнете, господин...?

— Еш — представя се той и сяда. — Омир Еш. Сутринта бях в задния си двор, горих клони и огънят излезе от контрол.

Поглежда към мен, докато сядам на бюрото си.

— Нещо като... изгори съседната къща.

— Нещо като? Или наистина я е изгорил?

— Изгори я — издава брадичка напред той. — Но имах разрешение за запалване на огън.

— Супер. — Записвам си го: „РАЗРЕШЕНИЕ ЗА ОГЪН“. — Имаше ли жертви?

— Не. Съседите вече не живеят там. Построиха си друга къща от другата страна на полето. Това беше само барака. Съседът се кълне, че ще ме съди за всяко пени, което е вложил в това място. Затова дойдох. Вие сте първият адвокат, когото успях да намеря, който работи в неделя.

— Точно така. Добре. Може да се наложи да направя някои проучвания, преди да се заема със случая ви — отговарям, но си мисля: „Изгорил е къщата. Няма начин да спечеля...“

Еш изважда от вътрешния джоб на комбинезона си една снимка и я бутва към мен през масата.

— Ето това е постройката, на заден план, зад жена ми. Съседът ми казва, че трябва да му платя двайсет и пет хиляди долара.

Поглеждам към снимката. Много е великодушно да я наречем барака. Аз бих казал „колиба“.

— Господин Еш — заявявам, — мисля, че определено ще можем да смъкнем до петнайсет.

[1] Бъфало Уингс — букв. „Бизонски крила“ (англ.) — Б.пр. ↑

ДЖЕЙКЪБ

Изброявам всички причини, поради които мразя Марк, гаджето, което Джес си хвана миналия септември:

1. Понякога я кара да плаче.

2. Веднъж видях, че има синини, и мисля, че са от него.

3. Винаги носи голям оранжев анцуг на „Бенгълс“.

4. Нарича ме „шефе“, макар многократно да съм му повтарял, че се казвам Джейкбъ.

5. Мисли, че съм бавноразвиващ се, въпреки че диагнозата за умствено изоставане е за хора, които имат резултат под 70 на тестовете за интелигентност, а моят е 162. Според мен самият факт, че Марк не е запознат с този диагностичен критерий, показва, че е доста по-изостанал от мен.

6. Миналия месец видях Марк в „Си Ви Ес“ с други момчета. Джес я нямаше. Поздравих го, но той се направи, че не ме познава. Когато казах на Джес и тя го попита за това, той отрече. Това означава, че е лицемер и лъжец.

Не очаквах, че Марк ще присъства на днешния урок, и веднага започнах да чувствам, че губя контрол, макар че обикновено се успокоявам, когато съм с Джес. Мога да го опиша най-добре, като го сравня с това да се намиращ на пътя на придошла река. Може да почувстваш, че ти предстои неизбежна катастрофа; може да усетиш на лицето си лек допир на мъгла. Но дори когато виждаш стената от вода, устремена към теб, знаеш, че не можеш да помръднеш дори на сантиметър.

— Джейкбъ! — възкликва Джес веднага щом влизам, но аз виждам Марк в другия край на помещението, седнал в едно сепаре, и ненадейно установявам, че вече не мога дори да чуя гласа ѝ.

— Какво прави *той* тук?

— Нали знаеш, че ми е гадже, Джейкбъ. Днес поиска да дойде. Да помогне.

Ама разбира се. А аз искам някой да ме завърже за четири коня и да ме разчекне, ей така, майтап да става.

Джес пъхва ръка под лакътя ми. Отне ми известно време да свикна с този жест, както и с парфюма ѝ, който не е много силен, но на мен ми мирише като прекалено много цветя.

— Всичко ще мине добре — продължава тя. — А освен това казахме, че ще поработим върху дружелюбното поведение към хора, които не познаваме, нали така?

— Познавам Марк — отсичам. — И не го харесвам.

— Аз обаче го харесвам. А част от поведението в общество означава да се държим учтиво с хора, които не харесваме.

— Това е глупаво. Светът е огромен. Защо да не можем просто да станем и да си тръгнем?

— Защото е грубо — обяснява Джес.

— Мисля, че е грубо човек да си залепи усмивка на лицето и да се преструва, че му е приятно да говори с някого, когато всъщност предпочита да си пъха бамбукови пръчици под ноктите.

Джес се смее.

— Джейкъб, един ден, когато се събудим в света на Болезнено откровените, *ти* можеш да *ми* станеш учител.

Един човек слиза по стълбите, водещи нагоре, над ресторант за пица. Държи каишката на куче — миниатюрен пудел. Препречвам му пътя и започвам да галя кучето.

— Тор! Долу! — обаждат се мъжът, но кучето не го слуша.

— Знаете ли, че пуделите не са френски? Всъщност името „пудел“ идва от германската дума „пудел“, която е съкратена от „пуделхунд“, тоест „плискащо куче“. Някога тази порода била водни кучета.

— Не знаех — отвърща мъжът.

Аз го знам, защото, преди да се захвана с изучаването на криминалистика, изучавах кучета.

— Един пудел спечели наградата „Най-добър в шоуто“ в Уестминстър през две хиляди и втора година — добавям.

— Така ли? Е, добре, този пудел тук ще полудее, ако не го изведе навън — казва мъжът и минава край мен.

— Джейкъб — обаждат се Джес, — не можеш просто да застанеш пред някого и да започнеш да съобщаваш факти.

— Той се интересува от пудели! Има пудел!

— Да, но можеше да започнеш с нещо като „Много сладко куче.“

Изсумтявам.

— Това изобщо не е информативно.

— Не, но е учтиво...

Отначало, когато двамата с Джес започнахме да работим заедно, ѝ се обаждах няколко дни преди урока ѝ, за да се уверя, че не си е променила плановете — че не е болна, че не очаква да изникне нещо спешно. Обаждах ѝ се, когато мисълта за това започнеше да ме обсебва — понякога в три часа сутринта. Ако не вдигнеше, откачах. Веднъж се обадох в полицията и съобщих, че е изчезнала, а се оказа, че просто е на някакво парти. Накрая се споразумяхме да ѝ се обаждам в 10:00 часа в четвъртък. Тъй като се срещаме в неделя и вторник, това означава, че не се налага да прекарвам четири дни разтревожен и без да имам връзка с нея.

Тази седмица тя се премести от общежитието си в дома на един професор. Наглежда къщата, което ми звучи като голяма загуба на време, защото къщата няма да докосне печката, когато е гореща, да изяде нещо отровно или да падне по собствените си стълби. Джес ще остане там през целия семестър, затова следващата седмица урокът ни ще се проведе там. Адресът и телефонният номер са в портфейла ми, както и специална карта, която Джес ми начерта, но все пак съм малко нервен. Навярно там ще мирише на някой друг, а не на Джес и на цветя. Освен това все още нямам представа как изглежда къщата, а не обичам изненадите.

Джес е красива, макар да казва, че невинаги е била такава. Отслабнала е много преди две години, след претърпяна операция. Виждал съм нейни снимки отпреди, когато е била затлъстяла. Казва, че точно затова иска да работи с деца с увреждания, които ги превръщат в мишена — защото си спомня, че и тя е била. На снимките прилича на Джес, но скрита вътре в момиче, което е по-едро и по-подпухнало. Сега е закръглена, но само там, където трябва. Има руса коса, която винаги е изправена, макар че полага много усилия, за да постигне този ефект. Виждал съм я как използва уреда, наречен преса за изправяне, който прилича на преса за сандвичи, но в действителност кара влажната ѝ къдрава коса да праци и я прави гладка и копринена. Когато влезе в някоя стая, хората поглеждат право към нея и това ми харесва, защото означава, че не гледат към мен.

Напоследък си мисля, че може би трябва да ми стане гадже. Има логика:

1. Виждала ме е да нося една и съща риза два пъти подред и не прави проблем от това.

2. Работи по магистърската си теза в областта на образованието и пише огромен труд, посветен на синдрома на Аспергер, така че за нея съм материал за активно проучване.

3. Тя е единственото момиче, освен майка ми, което може да сложи ръка върху моята, за да привлече вниманието ми, без да ме накара да изпитам желание да подскоча.

4. Връзва си косата на конска опашка, без да се налага да ѝ напомням.

5. Алергична е към манго, а аз не го обичам.

6. Тогава ще мога да ѝ се обаждам, когато поискам, не само в четвъртък.

7. Ще се държа с нея много по-добре от Марк.

И разбира се, най-важната причина от всички:

8. Ако си имам гадже, ще изглеждам по-нормален.

— Ела — потупва ме по рамото Джес. — Дватамата с теб имаме работа. Майка ти казва, че тук кашата е без глутен. Правят я с някаква специална коричка.

Знам какво е любовта. Когато откриеш човека, когото се предполага да обикнеш, в главата ти забиват камбани и избухват фойерверки, не можеш да намериш думи и постоянно мислиш за него. Когато откриеш човека, когото се предполага да обикнеш, ще разбереш, когато го погледнеш дълбоко в очите.

Е, добре, за мен точно това е проблемът.

Трудно ми е да обясня защо ми е толкова трудно да гледам хората в очите. Представете си какво е някой да разреже гърдите ви със скалпел, да напъха ръка вътре и да я завърти, за да стисне сърцето, дробовете и бъбреците ви. Когато погледна някого в очите, изпитвам точно това усещане на абсолютно посегателство. Причината, поради която аз предпочитам да не гледам хората, е, че не смятам за възпитано да ровиш в нечий мисли, а очите на хората са като прозорци, толкова са прозрачни.

Знам какво е любовта, но само теоретично. Не я чувствам така, както другите хора. Вместо това я анализирам: „О, майка ми ме

обгръща с ръце и ми казва колко се гордее с мен. Предлага ми последния си картоф, макар да знам, че го иска. Ако има А, значи следва Б. Щом се държи така, значи трябва да ме обича.“

Джес прекарва с мен време, което иначе би могла да прекара с Марк. Не ми се сърди, освен онзи път, когато извадих всичките ѝ дрехи от гардероба в общежитието и се опитах да ги подредя като моите. Когато сме заедно, и тя гледа „Ловци на престъпници“, макар че ѝ прилошава само като види кръв.

Ако има А, значи следва Б.

Може би днес ще кажа на Джес за идеята си. И тя ще се съгласи да ми стане гадже и никога повече няма да ми се наложи да видя Марк.

В теорията на психоанализата съществува феномен, наречен пренасочване. Терапевтът се превръща в празен екран, върху който пациентът проектира някакъв инцидент или усещане, започнало в детството му. Например лекарят може да попита пациент, който мълчи по време на сеансите, дали има причина, поради която не се чувства удобно да прави свободни асоциации. Дали защото се страхува, че терапевтът ще намери коментарите му за глупави? И тогава — ха! — пациентът рухва. „Така ме наричаше баща ми. Глупав.“ Ненадейно със срутването на преградата пациентът ще започне да си спомня всякакви потиснати детски спомени.

Майка ми никога не ме е наричала глупав; но няма да е преувеличение, ако някой се вгледа в чувствата ми към Джес и предположи, че в контекста на връзката ни като учител и ученик аз не съм влюбен.

Просто съм в процес на пренасочване.

— Средна пица без глутен — обръщам се към огромната жена на касата. Знам, че е гъркиня. Щом е гъркиня, защо тогава има италиански ресторант?

Джес ме побутва.

— Ако обичате — добавям.

— Погледни я в очите — измърморва Джес.

Заставям се да погледна към жената. На горната ѝ устна растат косми.

— Ако обичате — повтарям и ѝ подавам парите.

Тя ми връща рестото.

— Когато е готова, ще я донеса — казва и се обръща към широката паст на печката. Пъха вътре огромна бъркалка, като език, и изважда една пица калцоне.

— И така, как върви училището? — пита Джес.

— Добре.

— Подготви ли си домашното?

Няма предвид домашното ми за училище, което *винаги* пиша. Има предвид домашното ми по социални умения. Спомням си последния ни урок и се намръщвам.

— Не съвсем.

— Джейкъб, нали обеща?

— Не съм обещал. *Казах*, че ще се опитам да завържа разговор с някого на моята възраст, и наистина опитах.

— Страхотно! — възкликна Джес. — Какво стана?

Намирах се в библиотеката на масата с компютрите и едно хлапе беше седнало до мен. Оуен посещава часовете ми за напреднали по физика. Тих е и много умен и ако ме питате, и у него има малко от Аспергер. То е като радар — усещам го.

Развличах се, като пуснах търсене за интерпретирането на модела на фрактури на мозъка и как можеш да различиш травмата от удар с тъп предмет и травмата, получена от огнестрелно оръжие с помощта на концентрични фрактури, и тази тема изглеждаше идеална за започване на разговор. Но си спомних думите на Джес — че не всички ще изпаднат във възторг от някого, който е човешкият еквивалент на надписите с факти на капачките на „Снапълс“, — и вместо това казах:

Аз: Здравсти. Ще се явиш ли на теста за напреднали през май?

Оуен: Не знам. Сигурно.

Аз (подсмихвам се): Е, надявам се, че няма да открият сперма!

Оуен: Какво, по дяволите...?

Аз: Тестът за киселинна фосфатаза^[1] се прилага от съдебни медици със светлинен източник и се опитва да открие сперма. Не е толкова неопровержим, колкото ДНК, но когато си имаш работа с изнасилван, претърпял вазектомия, няма да има сперма и ако тест за КФ и 530 нанометра...

Оуен: Разкарай се от мен, откачалнико.

Лицето на Джес е почервенияло.

— Добрата новина — казва тя с равен глас — е, че си се опитал да започнеш разговор. Наистина си направил голяма стъпка напред. Фактът, че си избрал да обсъждаш спермата, е неприятен, но все пак стъпката е голяма.

Вече сме стигнали до масата в дъното, където ни чака Марк. Дъвче дъвка с широко отворена уста, облечен в онзи оранжев анцуг.

— Здравсти, шефе — казва той.

Поклащам глава и правя крачка назад. Анцугът... не го носеше, когато го видях преди малко. Обзалагам се, че го е облякъл нарочно, защото знае, че не го харесвам.

— Марк — намесва се Джес и поглежда към мен, — анцугът. Съблечи го.

Той ѝ се ухилва.

— По-приятно е, когато го правиш ти, скъпа — отвръща Марк, хваща я и я дръпва в сепарето, на практика в скута си.

Нека ви призная още сега: не разбирам тази работа със секса. Не разбирам защо човек като Марк, който изглежда твърдо решен да обменя телесни течности с Джес, не е готов със същото въодушевление да обсъжда факта, че сополите, белината и хрянът могат да предизвикат лъжлив положителен резултат при проверка на кръвта при вероятни тестове. И не проумявам защо нервнотипичните момчета са обсебени от гърдите на момичетата. Мисля, че ще е много неприятно, ако тези израстъци стърчат пред теб през цялото време.

За щастие Марк съблича оранжевия анцуг. Джес го сгъва и го оставя на диванчето, където не мога да го виждам. Честно казано, това, че знам, че е там, е достатъчно лошо само по себе си.

— Ще ми поръчаш ли гъби? — пита Марк.

— Знаеш, че Джейкъб не обича гъби...

За Джес съм готов на много неща. Но не и гъби. Дори и само да докосват коричката от другата страна на пицата, съм готов да повърна.

Тя изважда мобилния си телефон и го слага на масата. Розов е и името и телефонният ми номер са записани вътре. Това може да е единственият мобилен телефон, в който е въведено името ми. Дори в мобилния на майка ми номерът ни е записан само като КЪЩИ.

Поглеждам надолу към масата. Още мисля за анцуга на Марк.

— Марк — обажда се Джес и измъква ръката му изпод задната част на ризата си. — Стига. На обществено място сме.

После се обръща към мен:

— Джейкъб, хайде да се поуупражняваме, докато чакаме храната.

Да се упражнявам в чакане? Няма нужда. Много ме бива в това.

— Да — намесва се Марк. — Например: пилешките хапки не са нито пиле, нито хапки.

— Не ми помагаш — измърморва недоволно Джес. — Тази седмица има ли нещо в училище, което чакаш с нетърпение, Джейкъб?

Разбира се. Всеобщо отблъскване и постоянно унижение. С други думи, обикновеното.

— По физика трябва да обясня за гравитацията на другите в класа — отговарям. — Бележката ще е наполовина за съдържание и наполовина за творчество и мисля, че открих идеалното решение.

Отне ми известно време да стигна до него и когато най-после успях, не можех да повярвам, че не съм се сетил по-рано.

— Ще си събуя гащите — обяснявам й.

Марк избухва в смях и за секунда си помислям, че може да съм сбъркал за него.

— Джейкъб — отсича твърдо Джес, — няма да си събуваш гащите.

— Това напълно обяснява закона на Нютон...

— Не ми пука, дори да обяснява смисъла на живота! Само си представи колко неуместно ще е това. Не само ще притесниш и ще ядосаш учителя си, но и другите ученици ще ти се подиграват.

— Не знам, Джес... нали знаеш какво казват за момчета с дълга индивидуална програма... — обажда се Марк.

— Е, *ти* не си на индивидуална програма — усмихва се Джес. — Толкова за тази теория.

— Ти знаеш най-добре, скъпа.

Представа нямам за какво говорят.

Когато Джес ми стане гадже, ще можем всяка неделя да ядем пица без гъби. Ще ѝ покажа как да увеличава контраста на пръстовите отпечатъци върху опаковъчното фолио и ще ѝ позволя да чете записките ми за „Ловци на престъпници“. Тя ще ми довери, че и тя си има странности, като например това, че крие опашка под дънките си.

Добре де, може би не опашка. Никой не иска гадже с опашка.

— Искам да ти кажа нещо — започвам.

Сърцето ми забива силно, а дланите ми се изпотяват. Анализирам въпроса по начина, по който доктор Хенри Лий би анализирал всяко друго късче медицинска информация и би го скътал в някое кътче на съзнанието си, в случай че му потрябва в бъдеще: „Каненето на момичета на среща може да предизвика промени в кардиоваскуларната система.“

— Искам да знам, Джес, дали искаш да дойдеш с мен на кино следващия петък вечерта.

— О, Джейкъб, чудесно се справи! Това не сме го упражнявали от цял месец!

— В четвъртък ще разбера какво ще дават. Мога да проверя на Moviefone.com. — Сгъвам салфетката си на осем. — Може да излезем в събота, ако така ти е по-удобно.

Тогава дават маратон на „Ловци на престъпници“, но съм готов да направя жертва. Това трябва да ѝ покаже колко сериозно се отнасям към връзката ни.

— Мама му стара — ухилва се Марк. Усещам как ме гледа. (Това им е странното на очите: може да са горещи като лазери и как може да знаеш кога ще ги включат на пълна мощност? По-добре да не рискувам и да избягвам зрителен контакт.) — Той не ти показва някакво умение за общуване, Джес. Този бавноразвиващ се те кани на среща.

— Марк! За бога, не го наричай...

— Не съм бавноразвиващ се — прекъсвам я.

— Грешиш. Джейкъб знае, че сме само приятели — казва Джес. Марк изсумтява.

— Мамка му, на теб ти *плащат* да си му приятелка!

Внезапно ставам от мястото си.

— Вярно ли е?

Май никога не съм се замислял за това. Майка ми уреди срещите ми с Джес. Предполагах, че Джес иска да го прави, защото (а) пише онзи труд и (б) компанията ми ѝ е приятна.

Но сега си представям как майка ми откъсва поредния чек от чековата си книжка и както винаги се оплаква, че не разполагаме с достатъчно средства, за да покрием разходите си. Представям си как Джес отваря плика в стаята си в общежитието и пъха чека в задния джоб на дънките си.

Представям си я как води Марк на пица с парите от банковата сметка на майка ми.

Пица с гъби, богата на глютен.

— Не е вярно — отговаря Джес. — Аз съм ти приятелка, Джейкб...

— Но нямаше да излизаш с Форест Гъмп, ако не беше хубавият чек, който получаваш всеки месец — подмята Марк.

Тя се обръща към него.

— Марк, върви си.

— Наистина ли каза това, което си мисля? На *негова* страна ли си?

Започвам да се полюшвам напред-назад.

— *Никой не слага бебето в ъгъла* — цитирам под нос.

— Не става въпрос за вземане на страна — отвърща Джес.

— Да бе, да! — тросва се Марк. — Става въпрос за приоритети. Искях този следобед да те заведа на ски, а ти ме отрязва...

— Не съм те отрязала. Поканих те да присъстваш на предварително уговорен ангажимент, който не можеш да отменя в последния момент. Вече ти обясних колко са важни плановите за човек с Аспергер.

Джес сграбчва Марк за ръката, но той се отърсва.

— Това са глупости. Все едно чукам Майка Тереза.

Изфучава разярен от ресторанта за пица. Не разбирам какво му харесва Джес. Той кара следдипломна квалификация в областта на бизнеса и често играе хоккей. Но когато е наоколо, разговорът винаги

трябва да се върти около него. Не разбирам защо няма проблем да говори Марк, а когато говоря аз, има.

Джес отпуска глава на скръстените си ръце. Косата ѝ е разпръсната по раменете като пелерина. Раменете ѝ потръпват и разбирам, че навярно плаче.

— Ани Съливан — казвам.

— Какво? — вдига глава Джес. Очите ѝ са зачервени.

— Майка Тереза е служила на бедните и болните, а аз не съм нито болен, нито беден. Ани Съливан ще е по-добър пример, защото е прочута учителка.

— О, боже! — заравя лице в дланите си Джес. — Не мога да го понеса.

Разговорът замира, затова решавам да го съживя.

— Сега ще бъдеш ли свободна в петък?

— Не говориш сериозно, нали?

Обмислям го. В името на истината аз постоянно съм сериозен. Обикновено ме обвиняват, че нямам чувство за хумор, макар че и на такова съм способен.

— За теб има ли значение, че Марк е първият мъж, който ми каза, че съм хубава? Или че го обичам?

Гласът ѝ се извисява все повече, всяка дума е като стъпало на стълба.

— Изобщо пука ли ти дали съм щастлива?

— Не... не... ида.

Започвам да се изнервям. Защо ми задава всички тези въпроси? Сега Марк го няма и можем да се върнем към деловата част.

— Затова правя списък на нещата, които хората понякога казват, когато наистина са уморени да те слушат, но не знам дали са правилни. Може ли да го провериш?

— Боже господи, Джейкъб! — извиква Джес. — Просто се разкарай!

Думите ѝ отекуват силно, из целия ресторант. Всички ни гледат.

— Трябва да говоря с него — казва тя и става.

— Но... урокът ми?

— Защо не помислиш за това, което научи — предлага Джес, — и после не дойдеш пак при мен?

Излиза тичешком от ресторанта и ме оставя сам на масата.

Госпожата с пиците носи поръчката, която сега ще трябва да изям съвсем сам.

— Надявам се, че си гладен — казва тя.

Не съм. Но въпреки това вземам едно парче, отхапвам и преглъщам. Има вкус на картон.

Нещо розово ми намигва от другата страна на салфетника. Джес си е забравила мобилния. Бих ѝ се обадил, за да ѝ кажа, че е у мен, но това очевидно няма да свърши работа.

Пъхвам го в джоба си и си отбелязвам да не забравя: просто ще ѝ го занеса на срещата ни във вторник, когато ще съм разбрал какво е трябвало да науча.

Повече от десет години получаваме картички за Коледа от семейство, което не познавам. Адресират ги до семейство Дженингс, които живяха в къщата преди нас. На картичката обикновено има снежен пейзаж, а вътре — отпечатани златисти букви: ВЕСЕЛИ ПРАЗНИЦИ. С ОБИЧ, СЕМЕЙСТВО СТАЙНБЕРГ.

Освен това семейство Стайнберг включват и фотокопирана бележка с хроника на всичко, което са правили през годините. Чел съм за дъщеря им Сара, която от уроци по гимнастика се насочила към университета „Васар“, към постъпване във фирма за консултации до преместване в един ашрам в Индия и осиновяване на бебе. Запознат съм с големия пробив на кариерата на Марти Стайнберг в „Лемън Брадърс“ и колко се стъписа, когато през 2008 година остана без работа при свиването на компанията, както и как започна да преподава бизнес науки в общински колеж в северната част на Ню Йорк. Видях как жена му Вики от домакиня стана делова жена — продаваше сладки, украсени с лицата на породисти кучета. (Една година в писмото имаше безплатни мостри!) Тази година Марти си взе отпуск и двамата с Вики отидоха на пътешествие в Антарктика — очевидно нещо, за което си бяха мечтали цял живот и сега можеха да си го позволят, защото „Юкануба“ беше купила компанията на Вики. Сара и партньорката ѝ Инес се ожениха в Калифорния, а Раита, сега тригодишна, носеше цветята на церемонията, имаше и снимка.

Всяка Коледа се опитвам да се добера до писмото на семейство Стайнберг, преди да го е направила майка ми. Тя го хвърля в кошчето и

казва нещо като:

— Тези хора не схванаха ли най-накрая намека, когато семейство Дженингс така и не им изпратиха картичка на свой ред?

Аз изравям картичката и я прибирам в гардероба си, в кутия за обувки, която съм запазил специално за семейство Стайнберг.

Не знам защо се чувствам добре, когато чета коледните им картички — по същия начин, по който се чувствам по-добре, когато лежа под куп топло пране или когато взема речника и прочета наведнъж всичките думи под една буква. Но днес, след като се прибирам от срещата си с Джес, трябва да изтърпя задължителния разговор с майка ми (*Мама: Как мина? Аз: добре.*) и после да се кача право в стаята си. Като наркоман, който се нуждае от дозата си, се насочвам право към писмата на семейство Стайнберг и ги препрочитам, от най-старите до най-новите.

Става ми малко по-лесно да дишам и когато затварям очи, не виждам лицето на Джес в края на клепачите си, зърнисто като рисунка в играта „Нарисувай скица“. Прилича на криптограма, при която А всъщност значи К, а Я наистина означава С и така нататък, така че извивката на устата ѝ и смешната нотка, която се промъкна в гласа ѝ, са това, което наистина иска да каже — не думите, които използваше.

Лягам си и си представям как се появявам на прага на Сара и Инес.

— Много се радвам да те видя — *ще кажа*. — Изглеждаш точно както си те представях.

Преструвам се, че Вики и Марти седят на палубата на кораба си. Марти отпива мартини, а Вики пише пощенска картичка със снимка на Валета, Малта, на първата страница.

Иска ми се да беше тук — пише тя. И този път адресира картичката лично до мен.

[1] Непреводима игра на думи: на английски и двете понятия се съкращават на AP. — Б.пр. ↑

ЕМА

Никой не си мечтае, когато порасне, да стане леля за Агония.

Тайно всички ние четем колонки със съвети — кой не е преглеждал „Скъпа Аби“? Но да прехвърляш проблемите на другите хора и с това да си вадиш хляба? Не, благодаря.

Помислям си, че досега щях да съм станала истинска писателка. Щях да имам книги в класацията на „Ню Йорк Таймс“ и критиците щяха да възхваляват способността ми да съчетавам важни въпроси с книги, достъпни за масовия читател. Както много други кандидат-писатели, бях тръгнала към тази цел отзад напред, тоест чрез редактиране — в моя случай на учебници. Обичах редактирането. Винаги имаше правилен и грешен отговор. И смятах да се върна на работа, когато Джейкъб започне да прекарва по цял ден на училище — но това беше, преди да разбере, че да защитаваш правото на образование на аутистичното си дете, е осемчасов работен ден само по себе си. Трябваше да настоявам за всевъзможни адаптации и за стриктното им наблюдаване: почивка за успокояване, която да позволи на Джейкъб да излиза от стаята, когато се почувства претоварен; стая за сетивна почивка; парапрофесионалист в началното училище да му помага да изразява мислите си чрез писане; план за индивидуално обучение; училищен съветник, който не завърта очи всеки път щом Джейкъб получи криза.

През нощта се занимавах с малко издателска работа на хонорар — един изпълнен със съчувствие бивш шеф ми изпращаше текстове, — но това не стигаше да ни издържа. Ето защо, когато „Бърлингтън фрий Прес“ обяви конкурс за нова колонка, написах такава. Нямах познания по фотография, шах или градинарство, затова избрах тема, която познавах: родителството. В първата си колонка задавах въпроса защо, независимо колко усилия полагаме като майки, винаги имаме чувството, че не правим достатъчно.

В редакцията на вестника пристигнаха триста писма в отговор на тази пробна колонка и ненадейно се превърнах в експерт по проблемите на родителството. Тази длъжност се разшири до експерт

по проблемите на хора без деца, тези, които искаха деца, и онези, които не искаха. Абонаментът се увеличи, когато колонката ми започна да излиза не веднъж, а два пъти седмично. И ето кое е наистина забележително: всички тези хора, които ми се доверяват да оправя скапания им живот, предполагат, че имам поне малка представа, когато става въпрос за собствения ми.

Днешният въпрос е на Уорън от Върмонт.

Помощ! Прекрасното ти възпитано дванайсетгодишно момче се превърна в чудовище. Опитвах се да го наказвам, но нищо не помага. Защо се държи така?

Навеждам се над клавиатурата и започвам да пиша:

Щом детето се държи лошо, това означава, че някаква по-дълбока причина обуславя поведението му. Разбира се, можете да му отнемете една или друга привилегия, но това е, все едно да сложите превръзка на откритата рана. Трябва да се превърнете в детектив и да разберете какво наистина го разстройва.

Препрочитам какво съм написала, после изтривам целия абзац. Кого заблуждавам?

Очевидно по-голямата част от Бърлингтън.

Синът ми се измъква нощем и ходи на местопрестъпления, а аз какво правя? Следвам ли собствения си съвет? Не.

Звънът на телефона ме спасява от лицемерието ми. Понеделник вечерта е, малко след осем часа, затова предполагам, че търсят Тео. Той вдига от апарата на горния етаж и миг по-късно се появява в кухнята.

— Теб търсят — казва ми, изчаква да вдигна и изчезва обратно в убежището на стаята си.

— Ема е — представям се в слушалката.

— Госпожа Хънт? Обажда се Джак Торнтър... учителят на Джейкъб по математика.

Вътрешно потръпвам. Въпреки всички странности на Джейкъб някои от учителите виждат доброто у него... но има и други, които просто не го разбират и не се и опитват да го разберат. Джак Торнтър очакваше Джейкъб да е математически гений, но това невинаги е част от Аспергер, все едно какво мисли Холивуд. Вместо това Джак Торнтър се дразни от ученик, който пише нечетливо, размества числата при изчисленията и възприема нещата прекалено буквално, за да схване някои от теоретическите концепции в математиката, като въображаемите числа и матрици.

Щом Джак Торнтър ми се обажда, новините не може да са добри.

— Джейкъб разказа ли ви какво се случи днес?

Беше ли споменал нещо? Не, щях да си спомня. Но пък той не би си признал, ако не го попитам изрично. Щях да забележа, че е станало нещо, по поведението му, което щеше да е малко по-особено. Обикновено, когато Джейкъб е още по-затворен в себе си или по-склонен към конвулсивни трепвания — или обратното, прекалено разговорлив и възбуден, значи има нещо. В този смисъл съм по-добър криминалист, отколкото би предположил синът ми.

— Помолих го да излезе на дъската и да напише решението на домашното си — обяснява Торнтър — и когато му казах, че пише немарливо, той ме блъсна.

— Блъсна ви?

— Да — отговаря учителят. — Можете да си представите как реагира класът.

Е, добре, това обяснява защо не забележах разлика в поведението на Джейкъб. Когато класът е избухнал в смях, той е решил, че е направил нещо хубаво.

— Съжалявам — казвам. — Ще говоря с него.

Едва съм затворила телефона, когато Джейкъб идва в кухнята и изважда кутията с мляко от хладилника.

— Днес да се е случило нещо в часа по математика? — питам.

Очите му се разширяват.

— *Не можеш да понесеш истината* — казва той — страхотна имитация на Джак Никълсън и сигурен знак, че в момента се гърчи.

— Вече говорих с господин Торнтън. Джейкъб, не можеш просто така да блъскаш учителите си.

— Той започна.

— Той не те е блъснал!

— Не, но каза: „Джейкъб, тригодишният ми син пише по-четливо от теб.“ А ти си ми казвала, че когато някой ми се подиграва, не трябва да се давам.

Вярно е, *наистина* съм му го казвала. А освен това част от мен се наслаждава на факта, че *той* е установил контакт с друго човешко същество, а не обратното... макар контактът да не е бил от най-уместните.

За Джейкъб светът е черно-бял. Веднъж, когато беше по-малък, учителят му по физкултура се обади и ми събщи, че е получил криза по време на кикбол, когато едно от децата хвърлило към него голямата червена топка, за да го извади от играта.

— Не бива да хвърляш нищо по другите хора — обяснил синът ми през сълзи. — Това е правило.

Защо правило, което е приложимо в една ситуация, да не е приложимо в друга? Казвала съм му, че ако някой грубиян го тормози, няма нищо лошо да отвърне със същото, защото понякога това е единственият начин тези деца да го оставят на мира. Защо тогава да не може да постъпи по същия начин с учител, който го унижава?

— Учителите заслужават уважение — обяснявам.

— Защо го получават наготово, когато всички други трябва да го заслужат?

Поглеждам го и примигвам онемяла. „Защото животът не е честен“ — помислям си, но това Джейкъб вече го знае по-добре от повечето хора.

— Сърдиш ли ми се? — пита той и без никакво вълнение посяга за чаша и си налива соево мляко.

Мисля си, че това е качеството, чиято липса усещам най-остро у сина си: съпричастност. Той се тревожи да не нарани чувствата ми и да не ме разстрои, но не е същото, като интуитивно да усещаш болката на друг. С годините се научи на съпричастност така, както аз бих могла да науча гръцки — като образ или ситуация в центъра на съзнанието си, и се опитва да я свърже с подходящото чувство. Но така и не успява да овладее езика свободно.

Миналата пролет отидохме в аптеката да изпълним една от рецептите му и аз забелязах цяла редица с картички за Деня на майката.

— Бих искала да ми купиш такава картичка, поне веднъж — казах.

— Защо? — попита Джейкъб.

— За да разбера, че ме обичаш.

Той вдигна рамене.

— Нали вече го знаеш.

— Но ще ми бъде приятно — настоях — да се събудя в Деня на майката и като всяка друга майка в тази страна да получа картичка от сина си.

Джейкъб се замисли.

— Кога е Денят на майката?

Казах му и забравих за разговора до 10 май. Когато слязох на долния етаж и започнах ритуала с приготвянето на неделното кафе, намерих плик, облегат на стъклената кана. Беше картичка за Деня на майката.

На нея не пишеше „Мила мамо“. Нямахме подпис. Всъщност нямаше нищо написано — защото Джейкъб беше направил само това, което му бях казала, и нищо повече.

В онзи ден седнах на кухненската маса и се разсмях. Смях се, докато от очите ми потекоха сълзи.

Сега поглеждам към сина си, който не гледа към мен.

— Не, Джейкъб — отговарям. — Не ти се сърдя.

Един ден, когато Джейкъб беше на десет години, вървахме по пътеките на един магазин за играчки „Тойс Ар Ас“ в Уилстън, когато от единия край на редиците към нас се втурна момченце с маска с Дарт Вейдър, размахало светлинен меч.

— Бам-бам, мъртъв си! — извика детето и Джейкъб му повярва.

Започна да пици и да се люшка, а после размаха ръка и събори играчките от щандовете. Правеше го, за да се увери, че не е призрак, че от действията му още има последствия на земния свят. Завъртя се и размаха ръце, започна да тъпче кутии, докато бягаше от мен.

Когато го настигнах и спрях до щандовете с кукли, той беше съвсем неконтролируем. Опитах се да му изпея Марли. Започнах да му крещя, за да го накарам да реагира на гласа ми. Джейкб обаче се бе озовал в своя собствен малък свят и накрая направих единственото, което можех, за да го успокоя: превърнах се в човешко одеяло, легнах отгоре му на плочките и притиснах с тялото си разперените му ръце и крака.

По това време вече бяха повикали полицията по подозрение за тормоз над дете.

Трябваша ми петнайсет минути, за да обясня на полицаите, че синът ми е аутист и не се опитвам да го нараня, а да му помогна.

След този случай често съм си мислила какво ще се случи, ако полицаите спрат Джейкб, докато е сам — например в неделя, когато отива с колелото у Джес. Като много родители на аутисти, и аз правя това, което ни съветват по форумите: в портфейла на Джейкб има картичка, която обяснява, че е аутист и че поведението му — равен глас, неспособност да погледне полицаия в очите и дори лековати отговори — са черти, типични за синдрома на Аспергер. И въпреки това съм се питала какво ще стане, ако полицаите се изправят пред високо метър и осемдесет деветдесеткилограмово неконтролируемо момче, което посяга към задния си джоб. Дали ще изчакат да им покаже личната си карта, или направо ще стрелят?

Отчасти поради тази причина не му позволявам да шофира. От петнайсетгодишен знае наизуст правилника за движение и съм наясно, че ще се съобразява с правилата така, сякаш животът му зависи от това. Но ако го спре моторизиран полицаи?

— Знаеш ли какво правеше? — щеше да попита той, а Джейкб щеше да отговори:

— Карах кола.

При което незабавно щяха да го нарочат за умник, когато той просто щеше да е отговорил буквално на въпроса.

Ако полицаят го попиташе дали е минал на червено, Джейкб щеше да отговори с „да“ — дори ако се е случило преди шест месеца, когато полицаия го е нямало.

Достатъчно съм умна да не го питам дали в тези или онези дънки задникът ми изглежда дебел, защото ще ми каже истината. Полицаят

обаче нямаше да разполага с предимството на историята, за да разбере отговора на Джейкъб.

Е, добре, така или иначе, не е много вероятно да го спрат, докато кара колело в града — освен ако не го съжалят, защото е толкова студено. Отдавна се научих, че не бива да питам Джейкъб иска ли да го закарам. За него температурата е на второ място в сравнение с независимостта му, поне по отношение на това малко нещо.

Замъквам коша с прането в стаята му и слагам сгънатите му дрехи на леглото. Когато се върне от училище, ще ги подреди лично, с идеално сгънати якички и подредени по десен шорти (райета, едноцветни, на точки). На бюрото му има обърнат аквариум с малък прибор за затопляне на кафе, чиния от станиол и под нея — едно от червилата ми. Въздъхвам, повдигам прибора за снемане на отпечатыци и си вземам червилото, като внимавам да не размествам останалата част от грижливо подредените предмети.

Стаята на Джейкъб е подредена с прецизната точност на помещение, снимано за списание „Архитектурен дизайн“: леглото е идеално оправено, моливите на бюрото са подредени в идеален десен ъгъл към дървения плот. Това е мястото, където хаосът издъхва.

Стаята на Тео обаче е достатъчно разхвърляна и за двамата. Едва успявам да разритам планините от мръсни дрехи на пода дотолкова, че да си проправя път, а когато оставям коша на леглото на Тео, чувам някакво скърцане. И неговото пране не подреждам, но поради друга причина: не мога да понеса вида на чекмеджетата, безразборно натъпкани с дрехи, които ясно си спомням, че съм сгънала на плота за пране.

Оглеждам се из стаята и виждам чаша с някаква зелена гнилоч, а до нея — полуизядена кофичка с мляко. Слагам и двете в празния кош, за да ги занеса долу, а после в прилив на доброта се опитвам да пооправя завивките. Разтърсвам възглавницата, за да се разбухне по-добре в калъфката, а от нея изпада пластмасова кутийка и ме удря по глезена.

Електронна игра — нещо, наречено „Наруто“. На него някакъв анимационен герой размахва меч.

Играе се на Wii — система, каквато никога не сме имали.

Мога да попитам Тео защо притежава такава игра, но нещо ми подсказва, че не искам да чуя отговора. Не и след този уикенд, когато

разбрах, че нощем Джейкъб се измъква от къщи. Не и след миналата вечер, когато учителят му по математика ми се обади, за да ми съобщи, че прави номера в час.

Понякога си мисля, че човешкото сърце е най-обикновен рафт. Може да побере само ограничен брой предмети, преди някой от тях да падне, и тогава трябва да събереш парчетата.

За миг оставам загледана във видеоиграта, а после я пъхвам обратно в калъфката и излизам от стаята на Тео.

ТЕО

Аз научих брат си да се защитава.

Случи се, когато бяхме по-малки — аз на единайсет, а той на четиринайсет. Бях на една от мрежите за катерене на площадката, а той седеше на тревата и четеше книга, която библиотекарката купи специално за него — биографията на Едмънд Локард, бащата на анализа на пръстовите отпечатыци. Мама беше вътре, на една от безбройните си срещи да се увери, че училището на Джейкъб може да бъде също толкова безопасно, колкото и домът му.

Очевидно това не се отнасяше до площадката.

Две момчета с невероятно готини скейтбордове изпълняваха номера на стълбите, когато мярнаха брат ми. Приблжиха се и едното дръпна книгата му.

— Това е мое — рече Джейкъб.

— Тогава ела си го вземи — каза момчето и метна книгата на приятеля си, който му я подхвърли обратно. Играеха на прехвърляне над главата на Джейкъб, който се мъчеше да хване книгата. Той обаче не е голям атлет и така и не успя.

— Книгата е от библиотеката, тъпаци такива — рече Джейкъб, сякаш това щеше да промени нещо. — Ще я съсипете!

— Много лошо — отвърна момчето и я метна в огромна локва кал.

— Извади я — добави приятелят му и Джейкъб се хвърли към книгата.

Изкрещях предупреждение, но вече беше късно. Едно от момчетата го събори и той се плъосна по лице в локвата. Седна на земята съвсем подгизнал и започна да плюе кал.

— Приятно четене, бавноразвиващ се — каза първото момче, а после и двете се разсмяха и се отдалечиха със скейтбордовете си.

Джейкъб не помръдна. Седеше в локвата, стиснал книгата до гърдите си.

— Стани — протегнах ръка да му помогна.

Той изсумтя и стана. Опита се да обърне страниците на книгата, но калта ги беше залепила една за друга.

— Ще изсъхне — казах. — Да доведе ли мама?

Брат ми поклати глава.

— Тя ще ми се разсърди.

— Няма — обещах, макар че той сигурно беше прав. Дрехите му бяха абсолютно съсипани. — Джейкъб, трябва да се научиш да им отвърщаш. Прави това, което правят те, само че десет пъти по-лошо.

— Да ги блъскам в локви ли?

— Ами не. Можеш просто... не знам. Да ги наричаш с разни имена.

— Казват се Шон и Амал — рече Джейкъб.

— Не тези имена. Пробвай с „тъпако“ или „зарежи, боклук“.

— Това са ругатни...

— Да. Но ще ги накара да се замислят, преди пак да те окъпят в кал.

Джейкъб започна да се люшка напред-назад.

— По време на войната във Виетнам от „Би Би Си“ се тревожели как да произнесат името на едно бомбардирано село — Фак Ми^[1], — без да обидят слушателите си. Решили вместо това да използват името на едно съседно село. За жалост то пък се наричало Бан Ми Туат^[2].

— Е, следващия път, когато някой грубиян ти натисне лицето в калта, може да пробваш да изкрещиш името на някое виетнамско село.

— *Ще си моя, миличка, и малкото ти кученце също!* — цитираше Джейкъб.

— Може да ти се прииска да пробваш с нещо по-грубо — предложих.

Той се замисли.

— *Юпи кай йей, копелдако!*

— Добре. Така че какво ще кажеш следващия път, когато някое такова хлапе ти грабне книгата?

— Шибан задник такъв, дай ми я!

Избухнах в смях.

— Джейкъб. Ти май си природен талант.

Съвсем честно, наистина нямам намерение да влизам в друга къща. Но във вторник училището минава абсолютно отворително. Първо получавам 79 на теста по математика, когато никога не получавам такива оценки; второ, аз съм единственият ученик, чиято плесен така и не пониква в лабораторното по биология; и трето, мисля, че ме хваща настинка. Избягах от последния час, защото искам да се пъхна в леглото с чаша чай. Всъщност точно копнежът за чай ме кара да се сетя за къщата на онзи професор, в която влязох миналата седмица, а с моя късмет в момента, в който ми хрумва тази мисъл, съм само на три пресечки оттам.

В къщата пак няма никого и дори няма нужда да отварям насила задната врата; отключена е. Бастунът още е облеган на стената в коридора, а на закачалката виси същият пуловер. Сега обаче има и вълнено палто и чифт работни ботуши. Някой е допил бутилката червено вино. На плота виждам стерео „Боуз“ — миналата седмица го нямаше, — а до него се зарежда страхотен айпод „Нано“.

Натискам бутона за пускане и виждам, че айподът е нагласен на Не-Йо.

Или обитателите са най-големите хипита сред професорския род, или внуците им трябва да спрат да си оставят нещата навсякъде.

Чайникът все още е на печката, затова го напълвам и включвам котлона да се загрее, докато ровя из шкафовете за пакетчета чай. Скрити са на един рафт зад ролка с кухненско фолио. Избирам „Манго Меднес“ и докато водата се топи, преглеждам айпода. Оставам впечатлен. Майка ми едва успява да се справи с айтюнс, а тази древна двойка професори използва максимално технологиите.

Предполагам, че може да не са чак толкова стари. Аз си ги представям така, но може би бастунът е само временен, след артроскопска операция, защото професорът играе хоккей през уикендите и си е счупил коляното, докато е пазел. Може да са на възрастта на майка ми и пуловерът да е на дъщеря им, която е на моите години. Възможно е това момиче да посещава моето училище. Или дори да седи до мен в часа по биология.

Пускам айпода в джоба си, наливам водата от чайника, който вече пици, и точно тогава осъзнавам, че на горния етаж се чува шум от душ.

Забравям за чая и се промъквам в дневната, покрай страхотната стереоуредба и нагоре по стълбите.

Шумът от водата идва от банята в апартамента на домакините.

Леглото е неоправено. Цялата калъфка на юргана е избродирана с рози, а на един стол е захвърлена купчина дрехи. Вземам един дантелен сутиен и прокарвам пръсти по презрамките.

Точно в този миг осъзнавам, че вратата на банята е открената и мога да видя отражението на душа в огледалото.

През последните трийсет секунди денят ми е станал много похубав.

Има много пара, затова, когато силуетът се обръща, различавам само извивките и факта, че косата ѝ стига до раменете. Тя си тананика нещо — адски фалшиво. „Обърни се — замолвам я наум. — Обърни се да те видя анфас.“

— Мамка му! — измърморва жената и ненадейно отваря вратата на душа.

Виждам как ръката ѝ се подава и слепешком търси кърпата ѝ, окачена на закачалка до вратата на душа. После жената си избърсва очите. Затаявам дъх, вперил поглед в рамото ѝ. В гърдата ѝ.

Все още примигвайки, тя пуска кърпата и се обръща.

В този миг погледите ни се срещат.

[1] Букв. „Шибай ме“ (англ.) — Б.пр. ↑

[2] Звучи подобно на „Начукай ми го“ (англ.) — Б.пр. ↑

ДЖЕЙКЪБ

Хората постоянно говорят неща, които не мислят, но невротичните успяват да схванат посланието. Ето например Мими Шек в училище. Казваше, че ще умре, ако Пол Макграт не я покани на зимния бал, но всъщност нямаше да умре — просто щеше да е много тъжна. Или как Тео понякога първа друго момче по рамото и казва: „Разкарай се“, когато всъщност иска приятелят му да продължи да говори. Или онзи път, когато майка ми измърмори: „О, *страхотно!*“, когато спухахме гума на магистралата и беше очевидно, че съвсем не е страхотно, а си е голяма неприятност.

Така че когато Джес ми каза „Разкарай се“, може би е имала предвид нещо друго.

Мисля, че може би умирам от менингит. Главоболия, деменция, схванат врат, висока температура — имам два от четирите симптома. Не знам дали да помоля майка ми да ме заведе да ми направят лумбална пункция, или просто да изчакам, докато умра. За всеки случай вече съм написал бележка как искам да ме облекат за погребението.

Предполагам, че е възможно причината за жестокото главоболие и схванатия врат да е, защото не съм спал от неделя, когато за последен път видях Джес.

Тя не ми изпрати предварително снимки на новата си къща, както обеща. Вчера ѝ изпратих четирийсет и осем имейла, за да ѝ напомня, но тя не отговори на нито един. Не мога да ѝ се обадя, защото мобилният ѝ все още е у мен.

В четири часа сутринта се запитах какво ли би направил доктор Хенри Лий, ако се изправи пред доказателства, че:

1. По електронната поща така и не пристигнаха никакви снимки.
2. Нито един от четирийсет и осемте ми имейла не получи отговор.

Хипотеза номер едно щеше да е, че акаунтът на Джес в електронната поща не функционира, което не изглежда много вероятно, защото е свързан с целия университет. Хипотеза номер две е, че Джес съзнателно избира да не общува с мен, което означава, че изпитва гняв или разочарование (вж. По-нагоре: „Просто се разкарай.“). Но в това няма логика, защото при последната ни среща тя изрично ми каза, че трябва да ѝ кажа какво съм научил... което подсказва, че ще има друга среща.

Между другото, направих списък с нещата, които научих на последната ни среща:

1. Пицата без глутен е отвратителна.
2. Джес не е свободна да гледаме филм този петък.
3. Мобилният ѝ телефон звучи като чуруликане на птица, когато намалиш звука.
4. Марк е слабоумен тъпак. (Макар че в името на истината, това е (а) излишно повторение и (б) нещо, което вече знаех.)

Единствената причина, поради която днес отидох на училище, макар че се чувствах толкова ужасно, беше, че ако си останех вкъщи, майка ми щеше да настоя да пропусна урока с Джес, а не можех да го направя. Все пак трябваше да ѝ върна телефона. А ако я видя лично, ще мога да я попитам защо не отговори на имейлите ми.

Обикновено на Тео се пада задачата да ме придружи до университета. Пътят не е дълъг — по-малко от километър от училище. Оставя ме в стаята на Джес в общежитието. Тя винаги оставя вратата отключена, за да я изчакам, докато излезе от лекцията по антропология. Понякога използвам времето, за да си напиша домашното, а друг път преглеждам листовите на бюрото ѝ. Веднъж напръсках дрехите си с парфюма ѝ и до края на деня ухаех като нея. А после Джес идва и двамата отиваме в библиотеката да работим. Понякога ходим в студентския съюз или в едно кафене на Чърч Стрийт.

Навярно мога да стигна до стаята ѝ дори да съм в кома, но днес — когато наистина се нуждаю от помощта на Тео, за да намеря пътя до ново място — той излиза по-рано от училище, защото е болен. След шестия час идва при мен и ми казва, че се чувства отвратително и си отива у дома да умре.

— Недей — предупреждавам го. — Мама ще се разстрои.

Първата ми инстинктивна реакция е да попитам как да стигна до дома на Джес, ако той си отиде болен вкъщи, но после си спомням как Джес ми каза, че не всичко се върти около мен и част от общуването е да можеш да се поставиш на мястото на другия. (Не буквално. Не мога да се побера в обувките на Тео. Той носи номер десет и половина, а аз — дванайсет^[1].) Затова му пожелавам да оздравява, а после отивам при училищния съветник, госпожа Гренвил. Разглеждаме картата, която ми даде Джес, и решаваме, че трябва да се кача на автобус X-5 и да слеза на третата спирка. Тя дори начертава със светец флумастер маршрут от автобусната спирка до къщата.

Картата се оказва много полезна, макар че не е начертана в мащаб. Слизам от автобуса, завивам надясно край водния кран и после преброявам шест къщи отляво. Новият временен дом на Джес е стара тухлена къща, обрасла с бръшлян. Чудя се дали знае, че листата на бръшляна могат да разделят хоросана от тухлите. Чудя се дали да ѝ кажа. Ако някой го кажеше на мен, щях цяла нощ да лежа буден и да се питам дали цялата къща ще рухне отгоре ми.

Звъня на входната врата. Все още съм много нервен, защото никога досега не съм виждал къщата отвътре и това ме кара да изпитвам чувството, че костите ми са омекнали.

Никой не отговаря, затова заобикалям къщата.

Поглеждам към снега и си отбелязвам наум какво виждам, но всъщност това не е важно, защото Вратата Е Отключена, а това трябва да означава, че Джес ме очаква. Усещам как се отпускам: всичко е точно както в стаята ѝ в общежитието. Ще вляза и ще я почакам, а когато се върне, всичко пак ще е нормално.

Джес ми се е сърдила само два пъти. И двата пъти беше заради нещо, което се случи, докато я чаках да се върне. Първия път извадих всичките ѝ дрехи от шкафа и ги подредих според цветовете на електромагнитния спектър, като моите. Вторият път беше, когато седнах на бюрото ѝ и забелязах задачите от висшата математика, които решаваше. Беше объркала половината, затова ги поправих.

Тео ме накара да разбера, че правилата на насилието се основават на заплахата. Ако има действителен проблем, възможностите са само две:

1. Отмъщение
2. Конфронтация

Това ми е създавало неприятности.

Веднъж ме изпратиха в кабинета на директора, задето ударих момче, което ме замеряше с хартиено самолетче в часа по английски. Когато Тео съсипа един от експериментите с убийство, които подготвях, отидох в стаята му с ножици и систематично нарязвах на парчета колекцията му от комикси. В осми клас разбрах, че група деца ми се подиграват, и се почувствах така, сякаш някой е запалил електрическа крушка вътре в мен. Изпаднах в дива ярост. Свих се в една кабинка в училищната библиотека и започнах да съставям списък на хората, които мразя, и как искам да свърши животът им: рана от нож в съблекалнята на физкултурния салон, бомба в шкафчето им, цианид в диетичната им кола. Както е типично за хората със синдром на Аспергер, аз съм фанатично организиран за някои неща и ужасно неорганизиран за други и с моя късмет загубих този списък. Предположих, че някой (може би аз) го е изхвърлил, но учителката ми по история го намери и го даде на директора, който се обади на майка ми.

Тя ми крещя в продължение на цели седемдесет и девет минути, най-вече колко обидена се чувства от действията ми, а после се ядоса още повече, защото не можех да разбера защо тя се разстройва от нещо, което аз съм направил. Така че тя взе десет от тетрадките ми със записки от „Ловци на престъпници“ и страница по страница ги пусна в машината за унищожаване на документи, след което ми стана кристално ясно какво има предвид. Така побеснях, че изсипах кошчето с нарязана хартия над главата ѝ, докато спеше.

За щастие не ме отстраниха временно от училище — повечето от членовете на администрацията ме познаваха и знаеха, че не съм заплаха за обществото, — но урокът на майка ми беше достатъчен, за да ме накара да разбера защо никога повече не мога да направя нещо такова.

Казвам всичко това, за да ви обясня: импулсивността е част от живота с Аспергер.

И никога не води до нищо хубаво.

[1] Непреводима игра на думи. На английски „да се поставиш на мястото на другия“ е „to put yourself in someone else s shoes“ (букв. „да обуеш обувките на другия“) — Б.пр. [↑](#)

ЕМА

Позволяват ми да работя по колонката си у дома, но всеки вторник следобед трябва да ходя в центъра, за да се срещна с редакторката си. По-голямата част от тази среща е терапевтична сесия — тя ми разказва какво не е наред в живота ѝ и очаква да ѝ дам съвет, както правя с купищата хора във вестника.

Нямам нищо против: един час терапевтична работа на седмица ми се струва честна сделка в замяна на чек и здравна осигуровка. Но това означава, че във вторник, когато Джейкъб се среща с Джес, тя отговаря да го прибере вкъщи.

Тази вечер прекрачвам прага и заварвам Тео в кухнята.

— Как се чувстваш? — питам и притискам длан до челото му. — Имаш ли температура?

Както обикновено, преди да изляза от офиса, позвъних вкъщи от Бърлингтън и разбрах, че Тео е болен и обезумял от тревога, защото си тръгнал по-рано от училище, без да си спомни, че днес е денят, в който води Джейкъб на срещата му с Джес. Второ обаждане до училищния съветник ми попречи да изпадна в паника: госпожа Гренвил говорила с Джейкъб и му обяснила да вземе автобус до дома на Джес. Била уверена, че ще се справи и сам.

— Само настинка — отвърна Тео и се дръпна. — Но Джейкъб още го няма, а вече е четири и половина.

Няма нужда да казва нищо повече: Джейкъб по-скоро би отрязал собствената си ръка с нож за масло, отколкото да изпусне епизод на „Ловци на престъпници“. Но закъснява само с петнайсет минути.

— Днес срещата им е на ново място. Може би новата ѝ къща е по-далеч от общежитието.

— Но ако изобщо не е стигнал там? — пита Тео, видимо разстроен. — Трябваше просто да остана на училище и да го заведа, както обикновено...

— Скъпи, бил си болен. А и според госпожа Гренвил, за него това е възможност да прояви независимост. Мисля, че имам в пощата

си новия номер на Джес; ако това ще те накара да се почувстваш по-добре, ще ѝ се обадя.

Обвивам ръце около Тео. Отдавна не съм го прегръщала: на петнайсет години той избягва всеки опит за физическа проява на привързаност. Много е сладък обаче, когато се тревожи така за Джейкъб. Двамата може и да имат търкания, но в сърцето си Тео обича брат си.

— Сигурна съм, че той е добре, но се радвам, че има теб, за да се грижиш за него — казвам и неочаквано решавам да се възползвам от доброжелателността му към Джейкъб. — Хайде тази вечер да отидем на китайски ресторант — предлагам, макар че храненето навън е лукс, който не можем да си позволим, а освен това е трудно да намерим храна, която Джейкъб може да яде, ако не я приготвя лично.

На лицето на Тео се изписва неразгадаемо изражение, но после той кимва.

— Супер — казва навъсено и се изплъзва от хватката ми.

Вратата на помещението с калните обувки се отваря.

— Джейкъб? — провиквам се и отивам да го посрещна.

За миг оставам неспособна да продумам. Очите му са обезумели, а носът му тече. Ръцете му се мятат отстрани на тялото. Той ме блъсва в стената и хуква към стаята си.

— Джейкъб!

Стаята му няма ключалка — магнах я преди години. Сега отварям вратата и го намирам в гардероба му, под планина от ръкавели и анцузи. Люшка се напред-назад и от гърлото му излиза висок писклив звук.

— Какво има, скъпи? — питам, заставам на четири крака и пропълзявам в гардероба. Обгръщам го с ръце и започвам да пея: — *Застрелях шерифа... но не и заместника.*

Ръцете на Джейкъб се мятат толкова силно, че ми причиняват болка.

— Говори ми — казвам. — Да не се е случило нещо с Джес?

При звука на името ѝ той извива гърба си назад, сякаш го е улучил куршум. Започва да удря главата си в стената с такава сила, че мазилката започна да пада.

— Недей — умолявам го. Използвам цялата си сила, за да го дръпна напред, където не може да се нарани.

Да се бориш с аутистична криза, е все едно да се бориш с торнадо: озовеш ли се достатъчно близо, за да разбереш какво предстои, не можеш да направиш нищо, освен да чакаш бурята. За разлика от дете, изпаднало в пристъп на гняв, Джейкъб не се интересува дали поведението му ще предизвика реакция от моя страна. Не внимава да не се нарани. Не го прави, за да получи нещо. Всъщност няма никакъв контрол над себе си. И за разлика от времето, когато беше четири или петгодишен, не съм достатъчно едра да го овладя.

Ставам, изгасям всички лампи в стаята и спускам щорите, за да стане съвсем тъмно. Пускам диска на Джейкъб, диска с Марли. После започвам да свалям дрехи от закачалките в гардероба и да ги трупам върху тялото му. Отначало това го кара да закрещи още по-силно, но после, когато тежестта се увеличава, го успокоява. По времето, когато заспива в прегръдките ми, съм разкъсала блузата и чорапите си. Компактдискът се е извъртял четири пъти, целият. Дисплеят на електронния часовник показва 20:35.

— Какво те разстрои? — прошепвам.

Може да е било всичко — спор с Джес, фактът, че обзавеждането на кухнята в новия ѝ дом не му харесва, закъснялото осъзнаване, че е изпуснал любимия си сериал. Целувам го по челото. После внимателно се измъквам от хватката на ръцете му и го оставям свит на пода с възглавница под главата. Покривам го с летния юрган с десен на пощенски марки, който този сезон е сгънат в гардероба му.

Мускулите ми са схванати. Слизам на долния етаж. Всички лампи са угасени, освен една в кухнята.

Хайде тази вечер да отидем на китайски ресторант.

Но това беше, преди да разбера, че ще се окажа засмукана в черната дупка, в която Джейкъб може да се превърне във всеки момент.

На плота има купичка от зърнена закуска с локвичка от соево мляко на дъното. Кутията „Райе Чекс“ стои до нея като обвинение.

Майчинството е същински сизифов труд. Закърпваш една цепка, а зейва друга. С времето започнах да вярвам, че животът, в който съм обгърната, така и няма да ми стане.

Занасям купичката в мивката и преглъщам сълзите, които напират в гърлото ми.

О, Тео, съжалявам.

Пак.

СЛУЧАЙ 3: ХВАЛИЛ СЕ, ПОДИГРАВАЛ СЕ, „ХВАНАТ“

Денис Рейдър бил женен мъж с две големи деца, бивш лидер на „Къб Скаут“ и президент на своята Лутеранска църква. Освен това — след разследване, продължило трийсет и една години — се оказва, че е и серийният убиец, известен като ВИУ — Вържи, измъчвай, убий, съкращение от метода, с който убил десет души в района на Угита, Канзас, между 1974 и 1991 година. След убийствата полицията получавала листа, в които убиецът се хвалел с убийствата и предлагал зловещи подробности. След двацет и пет годишно мълчание тези писма се възобновили. С тях убиецът поел отговорност за престъпление, за което не бил заподозрян. Взели ДНК изпод ноктите на една от жертвите и властите събрали единайсет хиляди проби ДНК в опитите си да открият серийния убиец.

В едно от средствата за общуване на ВИУ — компютърен диск, изпратен на „Ки Ес Ей Ес Ти Ви“ — метаданни от документ на „Майкрософт Уърд“ разкрили, че авторът е човек на име Денис, посочили и линк към Лутеранската църква. С търсене по интернет полицията успели да намерят заподозрян: Денис Рейдър. Като се сдобива с ДНК от дъщеря му и я сравнява с ДНК пробите, открити върху жертвите, полицията успява да направи сравнение с ДНК на близките ѝ — и това ѝ дава основание за арест. Денис Рейдър бил осъден на 175 години затвор.

Така че се обръщам към всички вас, които търсите порно в интернет или прекарвате свободното си време в писане на анархистки манифести: внимавайте! Никога не можете да се отървете от нещо от компютъра си.

РИЧ

През своите дваайсет години в полицията съм се изправял пред много мъчителни ситуации: опити за самоубийство, престъпници, избягали след въоръжен грабеж, жертви на изнасилване, прекалено травмирани, за да ми разкажат историята си. Но нито един от тези случаи не може да се сравнява със задачата да задържиш вниманието на публика от седемгодишни.

— Може ли пак да ни покажете пистолета си? — пита едно дете.

— Идеята не е добра — отговарям и хвърлям поглед към учителката, която вече ме помоли да сваля кобура и оръжието, преди да дойда в час за Деня на професиите — искане, което трябваше да отхвърля, защото от техническа гледна точка все още бях на работа.

— Някога стреляли ли сте с него?

Поглеждам над главата на обсебеното от амунициите момче към останалата част от класа.

— Има ли още въпроси?

Едно момиченце вдига ръка. Познавам го: може би е идвало на някое от тържествата за рождения ден на Саша.

— Винаги ли хващате лошите? — пита то.

Невъзможно е да обясня на дете, че в живота границата между доброто и злото не е толкова черна и бяла, колкото в приказките. При определени обстоятелства обикновен човек може да се превърне в злодей. Понякога ние, убийците на дракони, правим неща, с които не се гордеем.

Поглеждам малката в очите.

— Опитваме се.

На хълбока ми мобилният телефон започва да вибрира. Отварям капачето, виждам номера на участъка и ставам.

— Налага се да съкратя часа... И така, кажете ми още веднъж: кое е основното правило на местопрестъплението?

Класът извиква отговора:

— Не докосвайте нищо важно, ако не идва от вас!

Учителката ги подканва да ми благодарят с ръкопляскания, а аз прикляквам близо до чина на Саша.

— Как мислиш? Засраших ли те непоправимо?

— Добре се справи — отговаря дъщеря ми.

— Не мога да остана да обядваме заедно — извинявам се. — Трябва да отида в участъка.

— Няма нищо, татко — вдига рамене Саша. — Свикнала съм.

Това е истински ад. Умирам всеки път, когато разочаровам детето си.

Целувам Саша по темето и учителката ме изпраща до вратата. После се мятам в колата, запътвам се към участъка и сержантът, приел сигнала, набързо ме осведомява за случилото се.

Марк Магуайър, студент в програмата за специализация във Върмонтския университет, се е изгърбил на стол в чакалнята. Бейзболната му шапка е нахлупена ниско над лицето, а кракът му нервно подскача нагоре-надолу. За малко го наблюдавам през прозореца, а после влизам да говоря с него.

— Господин Магуайър? Аз съм детектив Матсън. Как мога да ви помогна?

Той става.

— Приятелката ми изчезна.

— Изчезна — повтарям.

— Да. Снощи ѝ позвъних, но не ми вдигна. А когато сутринта отидох у тях, я нямаше.

— Кога я видяхте за последен път?

— Във вторник сутринта — отговаря той.

— Възможно ли е да е изникнало нещо спешно? Или да е имала уговорка, за която не ви е казала?

— Не. Никога не ходи никъде без чантата си, а чантата беше още в къщата... както и палтото ѝ. Навън е мразовито. Защо ще отиде някъде без палтото си? — Гласът му е безумен, разтревожен.

— Скарали ли сте се?

— Този уикенд ми се разсърди — признава той. — Но говорихме и изяснихме нещата. Сдобрихме се.

„Да бе, да“ — помислям си.

— Обадихте ли се на приятелите ѝ?

— Никой не я е виждал — нито приятелите, нито преподавателите й. А тя не е от хората, които пропускат занятия.

Обикновено не обявяваме, че някой е изчезнал, преди да са изминали трийсет и шест часа, макар правилото да има изключения. Зависи от положението на изчезналия: дали е бил в риск, или не е бил изложен на очевиден риск. А точно сега нещо в поведението на този тип ми подсказва, че не ми признава всичко.

— Господин Магуайър — казвам, — защо не се повозим с колата?

Джес Огилви се справя дяволски добре за специализантка. Живее в скъпо предградие с тухлени къщи и беемвета.

— Откога живее тук? — питам.

— Едва от седмица. Наглежда къщата на един от професорите си, който ще прекара семестъра в Италия.

Паркираме на улицата и Магуайър ме повежда към задната врата, която не е заключена. Това не е необичайно тук: въпреки всичките ми предупреждения, че предпазливостта е за предпочитане пред съжалението, много хора правят неправилното предположение, че в този град не може да бъде извършено престъпление.

В помещението за кални обувки има най-различни предмети — от палтото, което сигурно е на момичето, до бастун и чифт мъжки ботуши. Кухнята е прибрана, а в мивката има чаша с пакетче чай вътре.

— Не съм докосвал нищо — казва Магуайър. — Всичко това беше тук, когато дойдох днес сутринта.

Писмата са подредени в спретната купчинка на масата. Виждам дамска чанта, оставена легнала. Отварям я и намирам портмоне с двеста и тринайсет долара.

— Забелязахте ли да липсва нещо? — питам.

— Да — отговаря Магуайър. — Горе.

Завежда ме в стая за гости, където чекмеджетата на скрина са открити и отвътре се подават дрехи.

— Джес е маниак на тема чистота — обяснява Магуайър. — Никога не би оставила леглото неоправено или дрехи на пода, както сега. Но кутията, опакована като подарък? Вътре имаше раница, а сега

я няма. Още беше с етикетите. Беше подарък от леля ѝ за Коледа и Джес я мразеше.

Отивам до гардероба. Вътре има няколко рокли, както и няколко мъжки ризи и дънки.

— Мои са — обяснява Магуайър.

— И вие ли живеете тук?

— Официално не, поне за пред професора. Но да, повечето нощи оставах тук. Поне докато тя не ме изхвърли.

— Изхвърлила ли ви е?

— Нали ви казах, че се скарахме. В неделя вечерта не искаше да ми говори. Но в понеделник изгладихме нещата.

— Бъдете по-точен — казвам.

— Правихме секс — отговаря Магуайър.

— По взаимно съгласие ли?

— Мили боже, човече! За какъв ме вземате?

Изглежда истински обиден.

— А гримовете ѝ? Тоалетните ѝ принадлежности?

— Четката ѝ за зъби я няма — продължава Магуайър. — Но гримовете ѝ са още тук. Вижте, не трябва ли да повикате подкрепление или нещо такова? Или да обявите код АМБЪР?

Не му обръщам внимание.

— Опитайте ли се да се свържете с родителите ѝ? Къде живеят?

— Обадох им се. В Бенингтън са, не са я чували и сега и те са в паника.

„Направо страхотно“ — мисля си.

— Досега изчезвала ли е така?

— Не знам. Ходим само от няколко месеца.

— Вижте — казвам, — ако останете тук, тя вероятно ще се обади или просто ще се прибере. Нещата ми изглеждат така, сякаш е имала нужда от малко време да се успокои.

— Вие майтап ли си правите? — пита Магуайър. — Ако си е тръгнала нарочно, защо ще си забрави портфейла, но ще си спомни за мобилния? Защо ще вземе раница, която нямаше търпение да върне в магазина?

— Не знам. Може би, за да ви отклони от следата.

Очите на Магуайър светват гневно. Още преди да скочи към мен, знам, че ще ми се нахвърли. Отблъсвам го с бързо движение, което

оставя ръката му извита зад гърба.

— Внимавайте — предупреждавам го тихо. — Мога да ви арестувам за това.

Тялото на Магуайър се стяга в хватката ми.

— Приятелката ми изчезна. Аз ви плащам заплатата, а вие дори не искате да си свършите работата и да разследвате случая?

Технически, ако Магуайър е студент, значи не ми плаща заплатата. Но няма да го притискам.

— Вижте какво — казвам и го пускам, — ще поогледам пак.

Влизам в главната спалня, но очевидно Джес Огилви не спи там — всичко изглежда непокътнато. В свързаната баня откривам леко влажни кърпи, ала подът на душа вече е изсъхнал. В дневната на долния етаж няма никакви следи от безпорядък. Заобикалям къщата и проверявам пощенската кутия. Вътре има напечатана на компютър бележка с молба до пощальона да запази кореспонденцията в станцията до втора молба.

Кой, по дяволите, печата на машина бележки до пощальона?

Слагам си ръкавици и пъхвам бележката в плик за веществени доказателства. В лабораторията ще пуснат тест с нинхидрин за отпечатьци.

Точно сега нещо ми подсказва, че ако отпечатьците не съвпадат с тези на Джес Огилви, ще съвпадат с отпечатьците на Марк Магуайър.

ЕМА

На следващата сутрин отивам в стаята на Джейкъб и не знам какво да очаквам. Той спа цялата нощ — проверявах го през час, — но от опит знам, че няма да изрази каквото и да било чувство, преди невротрансмитерите да спрат да бушуват в кръвния му поток.

Два пъти позвъних на Джес — на мобилния ѝ телефон и на домашния в новото ѝ жилище, — но отговори само телефонният секретар. Изпратих ѝ имейл, в който я молах да ми разкаже какво се е случило вчера по време на срещата, дали е станало нещо извън рамките на обичайното. Докато чакам да ми се обади обаче, трябва да се справя с Джейкъб.

В шест часа сутринта надниквам в стаята му — той вече не спи. Седнал е в леглото си с ръце в скута, забил поглед в стената насреща.

— Джейкъб? — казвам колебливо. — Скъпи?

Приближавам се и внимателно го разтърсвам.

Той мълчаливо продължава да гледа в стената. Размахвам ръка пред лицето му, но синът ми не реагира.

— Джейкъб!

Хващам го за раменете и го дръпвам. Той се катурва на една страна и остава да лежи там, където е паднал.

В гърлото ми се надига паника.

— Кажи ми нещо! — заповядвам.

Страхувам се, че може да е изпаднал в кататония. Страхувам се, че може да е шизофрения. Страхувам се от всички отдалечени кътчета в съзнанието му, в които може да се плъзне и да не се върне повече.

Обкращвам едрото му тяло и го удрям през лицето с такава сила, че му остава червен отпечатък. Той обаче не реагира.

— Недей — прошепвам и избухвам в плач. — Не ми го причинявай.

От прага се разнася глас:

— Какво става?

Лицето на Тео все още е сънено, а косата му стърчи във всички посоки.

В този миг осъзнавам, че той може да се окаже моят спасител.

— Кажи нещо, което ще огорчи брат ти! — заповядвам.

Тео ме поглежда така, сякаш съм полудяла.

— Има му нещо — обяснявам и гласът ми се пречупва. — Просто искам да се върне. *Трябва* да го накарам да се върне.

Тео поглежда надолу към отпуснатото тяло и празните очи на брат си. Разбирам, че е уплашен.

— Но...

— Направи го, Тео — настоявам.

Мисля, че треперещият ми глас, а не заповедта го кара да се съгласи. Тео колебливо се навежда към Джейкъб.

— Събуди се!

— Тео — въздъхвам. И двамата знаем, че се сдържа.

— Ще закъснееш за училище — казва Тео.

Наблюдавам внимателно, но в очите на Джейкъб не проблясва искрица на разбиране.

— Ще се изкъпя пръв — добавя Тео. — А после ще ти разбъркам гардероба.

Джейкъб продължава да мълчи и тогава гневът, който брат му обикновено държи скрит, избухва като цунами.

— Ти, шантавелник такъв! — изкрещява той толкова високо, че силата на дъха му разбърква косата на Джейкъб. — Ти, тъп проклет шантавелник!

Джейкъб дори не трепва.

— Защо не можеш да си нормален? — изкрещява Тео и блъска брат си в гърдите. После го удря отново, по-силно. — Просто да си шибано нормален! — виква и осъзнавам, че по лицето му се стичат сълзи.

За миг и двамата сме хванати в капан в този ад, с неотзивчивия Джейкъб помежду ни.

— Дай ми телефон — казвам и Тео се обръща и изхвърчава през вратата.

Отпускам се до Джейкъб и тежестта на тялото му се люшва към мен. Тео се връща с телефона и аз натискам номера на психиатъра на Джейкъб, доктор Мурано. Тя ми позвънява след трийсет секунди. Гласът ѝ все още е сънен и дрезгав.

— Ема — казва тя. — Какво става?

Обяснявам ѝ за снощната криза на Джейкъб и за кататонията му тази сутрин.

— И не знаеш какво я е предизвикало, така ли?

— Не. Вчера имаше среща с учителката си.

Поглеждам към Джейкъб. От ъгълчето на устата му се стича слюнка.

— Опитах се да ѝ се обадя, но още не ми е отговорила.

— Изглежда ли така, сякаш е във физически дистрес?

„Не — помислям си. — Аз съм тази с дистреса.“

— Не знам... Мисля, че не.

— Диша ли?

— Да.

— Знае ли коя си?

— Не — признавам.

Това наистина ме ужасява. Ако не знае коя съм, как да му помогна да си спомни кой е той?

— Каж ми какви са жизнените му показатели.

Оставям телефона, поглеждам към ръчния си часовник и отброявам.

— Пулсът му е деветдесет, а дишането — двайсет.

— Виж, Ема — казва лекарката, — намирам се на един час разстояние от теб. Мисля, че трябва да го заведеш в Спешното.

Знам какво ще се случи после. Ако Джейкъб не успее да се измъкне от това състояние, ще е кандидат за задържане против волята му в психиатричното крило на болницата.

Затварям и коленича пред него.

— Скъпи, само ми дай знак. Просто ми покажи, че още си с нас.

Джейкъб дори не мигва.

Избърсвам си очите и се отправям към стаята на Тео. Той се е барикадирал вътре; налага се да блъскам по вратата с всички сили, за да ме чуе над тътена на музиката. Когато най-после отваря, очите му са зачервени, а челюстта — стегната.

— Трябва да ми помогнеш да го преместя — казвам с равен глас и както никога Тео не се съпротивлява.

Двамата се опитваме да измъкнем едрото тяло на брат му от леглото му и надолу по стълбите, до колата. Аз хващам ръцете му; Тео улавя краката. Влачим, тласкаме, бутаме. Когато стигаме до вратата на

помещението за кални обувки, съм окъпана в пот, а краката на Тео са натъртени от двата пъти, когато се е олюлял под тежестта на Джейкъб.

— Ще отворя вратата на колата — казва Тео и се втурва към алеята. Чорапите му скърцат леко по стария сняг.

Заедно успяваме да завлечем Джейкъб до колата. Той дори не издава звук, когато босите му крака докосват заледената алея. Качваме го на задната седалка с главата напред, а после започвам да се мъча да го сложа да седне. Буквално пропълзявам в скута му, за да му закопчая колана. Притискам глава до сърцето му и се ослушвам за щракването на метал в метал.

— *Еееето го Джони.*

Думите не са негови. На Джак Никълсън са, от „Сиянието“. Но гласът е неговият — красивият му, леко дрезгав, пресипнал глас.

— Джейкъб? — казвам и обхващам лицето му с ръце.

Той не ме поглежда, но пък той никога не ме поглежда.

— Мамо, студено ми е на краката.

Избухвам в сълзи и го притискам в прегръдките си.

— О, скъпи — отговарям, — хайде да направим нещо по въпроса.

ДЖЕЙКЪБ

Ето къде отивам, когато се отдръпна: в стая без прозорци и врати. Стените са достатъчно тънки, за да виждам и чувам всичко през тях, но са прекалено дебели, за да ги разбия.

Тук съм, но не съм тук.

Блъскам по стените, за да изляза, ала никой не ме чува.

Ето къде отивам, когато се отдръпна: в страна, в която лицата на всички изглеждат различни от моето, езикът е действие на неговорене, а шумът е навсякъде във въздуха, който дишаме. Правя това, което правят римляните в Рим: опитвам се да общувам, но никой не си е направил труда да ми каже, че тези хора не могат да чуват.

Ето къде отивам, когато се отдръпна: на място, което е абсолютно, невъобразимо оранжево.

Ето къде отивам, когато се отдръпна: на място, където тялото ми се превръща в пиано, чиито клавиши са само черни — и тоновете, и полутоновете, когато всички знаят, че за да изсвириш песен, която другите искат да чуят, ти трябва бели клавиши.

Затова се връщам.

За да намеря тези бели клавиши.

Не преувеличавам, като казвам, че майка ми ме гледа от петнайсет минути.

— Не трябва ли да правиш нещо друго? — питам най-накрая.

— Да. Прав си — съгласява се тя притеснено, но не си тръгва.

— Мамо — простенвам. — Със сигурност има нещо повълнуващо от това да ме гледаш как ям.

Например да гледа как съхне боята на стената. Или как пералнята върти прането.

Знам, че днес я уплаших — със случилото се сутринта. Очевидно е по това, че (а) не може да се отдели от мен за повече от три секунди и (б) е готова да ми приготви за закуска картопки „Орида“. Дори накара Тео да отиде на училище с автобус, вместо да го закара както

обикновено, защото не искаше да ме оставя сам вкъщи, а аз вече бях решил, че днес ще си остана у дома по болест.

Честно казано, не разбирам защо е толкова разстроена, когато аз съм този, който изчезна.

Честно казано, чудя се кой е бил Франк и защо си има част на речта, кръстена на него.^[1]

— Ще си взема душ — оповестявам. — Идваш ли?

Най-накрая това я стряска достатъчно, за да се задейства.

— Сигурен ли си, че се чувстваш добре?

— Да.

— След няколко минути ще дойда да те проверя.

Веднага щом си тръгва, слагам чинията с пържени картопки на нощното шкафче. Наистина ще се изкъпя. Просто преди това трябва да свърша нещо.

Имам собствено устройство за изпаряване — някогашният дом на рибката ми Арло, която умря. Сега празният аквариум е сложен върху скрина ми, обърнат надолу. Под него има уред за затопляне на кафе. По-рано използвах „Стерно“, но майка ми не беше във възторг от мисълта за огън (дори на съвсем ниско ниво) в стаята ми, затова получих електрическият прибор. Върху всичко това поставям малка лодка от алуминиево фолио и я напъхвам в капка лепило „Крейзи Глу“, голяма колкото монета от пет цента. Вземам чашата с какао (без мляко, разбира се), която ми е донесла майка ми, и пъхам и нея в устройството — така въздухът ще е влажен, макар че няма да искам да изпия какаото след изпаряването, когато на повърхността му се носи бяла пяна. Най-накрая слагам вътре чашата за пиене, върху която със сигурност има отпечатък — моят собствен, — за да се уверя, че всичко работи.

Трябва да направя само едно нещо, но от тази мисъл стомахът ми се свива.

Трябва да се насиля да преровя дрехите, които носех вчера, за да намеря предмета, който исках да подложка на изпарение, предмета, който взех от къщата й. И разбира се, това ме кара да мисля за всичко друго, което означава, че кътчетата на съзнанието ми почерняват.

Трябва да положа усилия, за да не ме засмуче отново тази дупка.

Дори през латексовата ръкавица, която съм си сложил, усещам студенината на метала. Колко горещо беше всичко миналата нощ.

Под душа започвам да се търкам силно, докато кожата ми порозовява, а очите ми започват да парят от взирането в потока от вода. Всичко си спомням.

Дори когато не искам.

Веднъж, в трети клас, едно момче започна да се подиграва на начина, по който говорех. Не разбирах защо начинът, по който ме имитираше, равните като палачинки думи, би бил забавен за когото и да било. Не разбирах защо постоянно казваше неща като „Заведи ме при шефа си.“ Знаех само, че на площадката върви навсякъде след мен и тогава хората ми се смееха.

— Какъв ти е проблемът? — попитах най-накрая, обърнах се и го видях точно зад мен.

— Какъв ти е проблемът? — повтори той.

— Наистина ще се радвам, ако си намериш нещо друго за правене — казах.

— Наистина ще се радвам, ако си намериш нещо друго за правене.

И преди да разбера какво замислям, пръстите ми се свиха в юмрук и се забиха в лицето му.

Навсякъде блисна кръв. Не ми хареса, че кръвта му е по ръката ми. Не ми хареса, че е по ризата ми, която трябваше да е жълта.

Момчето беше изпаднало в безсъзнание, а мен ме завлякоха в кабинета на директора и ме отстраниха от училище за цяла седмица.

Не обичам да говоря за онзи ден, защото се чувствам така, сякаш са ме напълнили със счупени стъкла.

Не съм си мислил, че отново ще видя толкова много кръв по ръцете си, но съм грешил.

Необходими са само десет минути, за да може цианоакрилатът — „Крейзи Глу“ — да заработи правилно. Мономерите в парите му се полимеризират в присъствието на вода, амини, амиди, хидроксил и карбоксилни киселини — а всички те присъстват в мазнините, оставени от отпечатъци. Полепват по тези мазнини и създават траен образ, който става по-видим при посипване с прах. После този образ може да се фотографира и да се сравни с познатата проба.

Някой почуква на вратата ми.

— Добре ли си?

— Не, вися на една пръчка в закачалката — отговарям.

Това не е истината.

— Не е смешно, Джейкъб — казва майка ми.

— Добре, обличам се.

И това не е истината. Всъщност съм по бельо и тениска.

— Добре — отвърща тя. — Ами обади ми се, когато свършиш.

Изчаквам стъпките ѝ да заглъхнат по коридора и изваждам стъклото изпод аквариума. Както очаквах, наистина има няколко отпечатъка. Напръсквам ги с двойна пудра — контрастиращо черно и бяло. После напръсквам и отпечатъците на втория предмет.

Снимам ги отблизо с дигиталния фотоапарат, който ми подариха за Коледа преди две години, и прехвърлям снимките на компютъра си. Винаги е добра идея да снимаш латентните си отпечатъци, преди да ги вдигнеш, в случай че ги унищожиш, докато го правиш. По-късно с Adobe Photoshop мога да наглася цветовете на ръбовете и големината на отпечатъците. Мога да се захвана с анализа.

Внимателно слагам фолио над отпечатъка, за да го запазя. Искам да скрия това, което взех от къщата ѝ, на място, където никой никога няма да го намери.

Майка ми вече се е уморила да чака. Отваря вратата.

— Джейкъб, обуй си панталони!

Закрива очите си с ръка, но така или иначе, влиза в стаята ми.

— Никой не ти е казал да влизаш — напомням ѝ.

Тя подсмръква.

— Пак си използвал „Крейзи Глу“, нали? Предупредих те, че не искам да се занимаваш с изпарения, докато си в стаята — не е възможно да ти се отразява добре. — После прави пауза. — Но пък, щом се занимаваш с изпарения, значи се чувстваш по-добре.

Не отговарям.

— Това там какато ти ли е?

— Да — отговарям.

Тя поклаща глава.

— Слизай долу — въздъхва. — Ще ти направя друго.

Ето няколко факта за криминалистиката:

1. Криминалистиката се определя като научните методи и техники, използвани във връзка с разкриването на престъпление.

2. Думата „криминалистика“ идва от латинското *forensis*, което означава „пред форума“. По времето на Рим криминалните обвинения се представяли пред група граждани във форума. Обвиненият и жертвата давали показания и този, който представел по-добри аргументи, печелел.

3. Първият писмен доклад за използването на криминалистика при разрешаването на случаи датира от 1248 година, по времето на китайската династия Сонг. Един човек бил убит със сърп и разследващият казал на всички да донесат сърповете си на определено място. Когато мухите се събрали над един от тях, привлечени от миризмата на кръв, убиецът си признал.

4. Най-ранният случай на използване на пръстови отпечатъци за определяне на самоличност датира от VII век, когато отпечатъците на един длъжник се прикрепят към сметка — доказателство за дълга пред заемотателя.

5. Криминалистиката е много по-лесна за прилагане, когато човек не е лично замесен.

Врхчетата на пръстите ви, дланите на ръцете ви и ходилата на краката ви не са гладки — те са набраздена от търкане кожа, поредица от линии с контури и форми, като топографска карта. По тези бразди се намират потните пори и ако се замърсят с пот, мастило, кръв или пръст, оставят репродукция от тези бразди върху докоснат предмет. Или, да се изразим по-просто, оставят отпечатък от пръст.

Ако отпечатъкът може да бъде видян, значи може да бъде сниман. Щом може да бъде сниман, значи може да бъде запазен и сравнен с позната проба. Това е колкото наука, толкова и изкуство: тъй като у дома не разполагам с най-модерен терминал, който да сканира отпечатъците и да извади петдесет проби, които приличат на него, трябва да разчитам само на очите си. Целта е да намеря между десет и дванайсет прилики между познатата проба и сваления отпечатък — повечето криминалисти биха сметнали това за съвпадение.

Разполагам на екрана на компютъра си с образи от двата отпечатъка. Слагам курсора в средата, в самия център на отпечатъка. Нанасям делта — малък триъгълен знак — от лявата страна на

центъра. Забелязвам ръбове, разклонения и една спираловидна извивка. Разклонение, два ръба, пак разклонение, но насочено надолу.

Точно както си мислех: съвпадение.

Имам чувството, че ще повърна, но преглъщам и се насилвам да направя това, което трябва.

„Както вчера.“

Поклащам глава, за да я прочистя, вземам малка кутия за храна, която съм откъснал от кухнята, и слагам вътре вещественото доказателство. После започвам да ровя в шкафа си, докато накрая намирам Джемайма — Патравата патица. Тя е плюшено животно, с което спях като дете, и понеже е бяла, се намира на един рафт над останалите ми дрехи, които са с истински цветове. Слагам я на коленете си с лицето надолу и правя с ножичка разрез там, където някога може да е имала сърце.

Трябва да натикам със сила кутията вътре и сега ребрата на Джемайма изглеждат отворително, но върши работа. Зашивам я със същия конец, с който миналата седмица закърпих една дупка в чорапа си. Не ме бива много — бода се почти на всеки шев, — но свършвам работата.

После изваждам тетрадка и започвам да пиша.

Приключвам и се отпускам на леглото си. Искане ми се да бях на училище. Когато не работя върху нещо, е по-трудно.

— *Застрелях шерифа* — прошепвам. — *Но се кълна, че беше при самозащита.*

Често съм си мислил как може човек да извърши съвършеното престъпление.

Всички постоянно говорят за убийство с прословутата ледена висулка — намушкай жертвата, и оръдието на убийството ще се разтопи, — но е малко вероятно (а) да успеете да задържите тази висулка в ръцете си достатъчно дълго, за да нанесете удар и (б) висулката да не се счупи, когато се удари в кожата, преди да я е пронизала. Мескалин в салатата ще е по-фин метод — кафявият прах ще е буквално неразличим, ако се смеси с винегрет, а горчивият вкус няма да се усеща, особено ако в салатата има цикория или рукола. Но ако само разболеете жертвата си, без да я убие? А и откъде ще

вземете отровата? Може да заведете жертвата да се разходите с лодка и да я блъснете през борда, само че за целта ще ви е необходима лодка. Смесца от викодин и алкохол ще причини фатално забавяне на сърдечния ритъм, но жертвата ви трябва много да си пада по партитата, за да не заподозрат нещо детективите. Чувал съм за хора, които се опитват да изгорят къща след извършването на убийство, но това всъщност не помага. Специалистите по пожари могат да разберат откъде е започнал огънят. Освен това тялото трябва да е обгорено до неузнаваемост... както и зъбите с цялата дентална работа, — за да не посочи с пръст към вас. Също така не бих ви препоръчал нищо, което оставя кръв. Свързано е с много мръсотия: ще ви трябва много белина, за да почистите, а дори и тогава със сигурност ще остане някоя капка.

Загадката на идеалното престъпление е сложна, защото способността да се измъкнеш безнаказано след убийство няма почти нищо общо с механизма на убийството и всичко — с това, което човек прави преди и след това. Единственият начин да прикриеш престъпление е да не казваш за него на нито една жива душа — нито на майка си, нито на жена си, нито на изповедника си. И разбира се, трябва да убиеш подходящия човек — някого, когото няма да търсят. Някого, когото никой не иска да вижда повече.

[1] Непреводима игра на думи: на английски „честно казано“ (frankly) звучи като името „Франк“ — Б.пр. ↑

ТЕО

Веднъж едно момиче се приближи към мен в закусвалнята и ме попита дали искам да отида в Лагера на Исус.

— Ще се спасиш — каза ми тя и боже, наистина се изкуших. Имам предвид, от известно време ми беше пределно ясно, че неизбежно ще отида в ада заради всички тайни неща, които не бива да си мисля за Джейкъб.

Всички постоянно четем книги за деца с братя или сестри аутисти, които постоянно се грижат за тях, обичат ги безумно и се справят с пристъпите им по-добре от възрастните. Е, добре, аз не съм от тях. Вярно, когато навремето Джейкъб се изгубеше някъде, стомахът ми се свиваше, но не защото се безпокоях за него, а от мисълта, че сигурно съм ужасен брат, щом си мисля: „Може би никога няма да го намерят и ще мога да заживея нормално.“

Понякога сънувах, че брат ми е нормален. Нали разбирате, можем да се караме за обикновени неща, например кой е наред да борави с дистанционното или кой ще се вози на предната седалка. Но никога не ми беше позволено да се скарам с Джейкъб, дори когато забравих да заключа вратата на стаята си и той влезе и открадна компактдискете ми за някакъв проект по криминалистика, дори когато бяхме малки и той обикаляше масата на тържеството по случай моя рожден ден и ядеше торта от чиниите на приятелите ми. Майка ми казваше, че това е едно от правилата вкъщи, и го обясняваше така: „Джейкъб не е като нас, останалите.“ Така ли, сериозно? И между другото, откога да не си като другите, ти дава право да правиш каквото си искаш?

Проблемът е, че различието на Джейкъб не се ограничава само за него. Веднъж червената риза на майка ми пусна в пералнята и всичките ми дрехи станаха розови; това е същото: синдромът на брат ми правеше и мен различен. Никога не можех да поканя приятели на гости, защото какво щеше да стане, ако брат ми получише криза? Щом аз мислех, че е странно да го гледам как пикае над радиатора, за да види как се вдига пара, какво, по дяволите, би си помислил някой от

съучениците ми? Несъмнено, че и аз съм бавноразвиващ се, по асоциация.

Истинско признание номер едно: когато вървя по коридора в училище и видя Джейкъб на другия край, нарочно се отклонявам, за да го избегна.

Истинско признание номер две: веднъж, когато група деца от друго училище започнаха да му се подиграват, докато той се опитваше да играе кикбол — най-объркания играч, когото можете да си представите, — се престорих, че не го познавам: и аз се разсмях.

Истинско признание номер три: наистина вярвам, че моето положение е по-тежко от това на Джейкъб, защото през повечето време той така и не осъзнава, че хората го избягват; аз обаче съм сто процента наясно, че всички ме гледат и си мислят: „О, ето го брата на онова странно хлапе.“

Истинско признание номер четири: нямам навика да мисля за деца. Но когато го правя, си изкарвам акъла от страх. Ами ако собственият ми син е като Джейкъб? Вече прекарах цялото си детство с аутизма; ако трябва да го правя до края на живота си, не знам дали ще го понеса.

Всеки път, когато ми минават такива мисли, се чувствам отвратително. На практика съм безполезен: не съм родител на Джейкъб, не съм му и учител. Ролята ми е единствено на стандарт, така че майка ми да може да премести поглед от Джейкъб към мен и да измери разстоянието между дете с Аспергер и така наречено нормално дете.

Когато онова момиче ме попита искам ли да отида в Лагера на Исус, попитах дали Исус ще е там. Момичето изглеждаше объркано, а после отговори, че няма да е.

— Е, добре — казах, — това не е ли, като да отидеш на лагер за хокей и да не играеш хокей?

Докато се отдалечавах, момичето ми каза, че Исус ме обича.

— Откъде знаеш? — попитах.

Веднъж, след като Джейкъб се развилня в стаята ми като тропическа буря и унищожи повечето от нещата, които бяха важни за мен, майка ми дойде да ми съчувства.

— Дълбоко в себе си той те обича — каза ми тя.

— Откъде знаеш? — попитах я.

— Не знам — призна тя. — Но трябва да вярвам, че е така, за да мога да продължа.

Проверил съм в якето си, в панталоните си, огледал съм алеята за коли. Но не мога да намеря айпода, а това означава, че съм го загубил някъде по пътя от нейната къща до тук.

Ами ако тя знае, че съм се опитал да го взема?

Ами ако каже на някого?

Когато се връщам от училище, животът отново е нормален. Майка ми печата на лаптопа си на кухненската маса, а Джейкъб е в стаята си на затворена врата. Приготвям си фиде с рамен и го изяждам в стаята си. Пиша домашното си по френски на оглушителния съпровод на „Колдплей“.

Майка ми постоянно ми повтаря, че не мога да слушам музика, докато си пиша домашните. Веднъж връхлетя в стаята и ме обвини, че не работя върху есето по английски, когато точно това правех.

— Какво може да излезе от него — каза тя, — щом не се концентрираш?

Помолих я да млъкне и да прочете тъпия документ на компютъра ми.

Прочете го и набързо млъкна. Ако помня правилно, получих „отличен“ за този проект.

Предполагам, че гените в нашето семейство тотално са се омешали и в резултат Джейкъб може да се съсредоточи само върху едно нещо и то му става фикс идея, а аз мога да върша шестнайсет хиляди неща едновременно.

Когато завършвам домашното, още съм гладен, затова слизам на долния етаж. Майка ми не се вижда никъде — и в цялата къща няма нито трошичка, за (не) разнообразие, — но виждам, че Джейкъб е седнал в дневната. Поглеждам към часовника, без да има нужда — щом часът е 16:30, в нашата къща трябва да върви „Ловци на престъпници“.

На вратата се колебая и го заглеждам как чете внимателно тетрадките си. Едната половина от мен е готова да се измъкне, преди да ме е видял, но другата половина си спомня как изглеждаше тази сутрин. Въпреки всичко, което казах — че ми се иска да не се беше

раждал, — да го видя така, сякаш светлината у него е угаснала, ме накара да изпитам чувството, че някой методично ме удря в корема.

Ами ако аз се бях родил пръв? Ако аз бях с Аспергер? Щеше ли той да стои тук и да иска да не го забележа?

Преди дори да успея да си позволя да бъда добър и изпълнен с чувство за вина, Джейкб започва да говори. Не гледа към мен — никога не го прави, — но това вероятно означава, че всичките му останали сетива са по-фино настроени от нашите.

— Днес дават епизод двайсет и втори — казва той, сякаш се намираме по средата на разговор. — Стар е, но е хубав.

— Колко пъти си го гледал? — питам.

Той поглежда надолу към тетрадката си.

— Трийсет и осем.

Не съм голям фен на „Ловци на престъпници“. На първо място смятам, че актьорската игра не струва. На второ, това трябва да е най-богатата лаборатория по криминалистика в цялата история, с всички тези лъскави дрънкулки. Нещо ми подсказва, че устройството за изпарения в щатската лаборатория във Вермонт прилича повече на ръчно залепения стар аквариум на Джейкб, отколкото на варианта от „Ловци на престъпници“, с всичките му сини неонов светлини и море от хром. Освен това изследователите сякаш прекарват много повече време в догадки кой с кого ще скочи в леглото, отколкото в разследване на престъпления.

Въпреки това сядам до брат си на дивана. Помежду ни има трийсет сантиметра разстояние, защото Джейкб не обича да го докосват. Знам, че не бива да говоря, докато върви сериалът. Вместо това ограничавам редакторския си принос до моментите, когато дават реклами за хапчета за еректилна дисфункция и „Оксиклийн“.

Сюжетът на днешния епизод е момиче, открито мъртво, след като е блъснато от кола и шофьорът е избягал. На колелото ѝ е останала ивица боя, затова сексапилната мацка от криминадиетиката я взема в лабораторията. Междувременно пичът, който се занимава с аутопсиите, намира по тялото на момичето отпечатък, приличащ на оставен от пръст. Един свадлив стар криминалист го снима и занася фотографията в лабораторията, където открива съвпадение — пенсиониран правителствен чиновник, когото Свадливи и Сексито заварват да пие сливов сок и да използва звуков ключ за лампа. Питат

го дали наскоро не е участвал в пътна злополука, а той отговаря, че са му откраднали колата. За негово нещастие обаче криминалистите я намират паркирана в доления до къщата гараж. Заловен на местопрестъплението, той признава, че докато е шофирал, случайно е натиснал газта вместо спирачките. Когато обаче оглежда колата, Секс установява, че шофьорската седалка е бутната прекалено назад за височината на стареца, а стереото е настроено на хип-хоп. Точно когато пита дали някой друг кара колата на дядото, се появява едно момче, тийнейджър. Дядото признава, че след като е блъснал момичето, внукът му го е докарал въщи. Излишно е да казвам, че никой не му вярва, но става въпрос за неговата дума срещу тяхната, поне докато Свадливи не намира забито във волана късче от зъб, което е на внука. Арестуват хлапето и пускат дядото.

През цялото време, докато аз гледам, Джейкъб драска нещо в тетрадките си. Тези тетрадки заемат цели рафтове и са пълни със сценарии за престъпления от епизодите на този сериал.

— Какво пишеш? — питам го.

Джейкъб вдига рамене.

— Веществените доказателства. После се опитвам да отгатна какво ще се случи.

— Но нали си гледал този епизод трийсет и осем пъти! — възразявам. — Вече знаеш какво ще стане.

Химикалката на Джейкъб продължава да дращи по страницата.

— Да, но този път може да свърши различно — казва той. — Този път може да не хванат хлапето.

РИЧ

В четвъртък сутринта телефонът ми иззвънява.

— Матсън — казвам веднага щом вдигам.

— Компактдисковете са по азбучен ред.

Гласът е непознат и това ме кара да се намръщя. Думите ми звучат като някаква парола. „Компактдисковете са по азбучен ред. А синята птичка носи мрежести чорапи.“ И хоп! Вече имаш достъп до светая светих.

— Моля? — питам.

— Който и да е отвел Джес, се е задържал достатъчно, за да подреди компактдисковете по азбучен ред.

Сега разпознавам гласа. Марк Магуайър.

— Предполагам, че приятелката ви още не се е върнала — отвърщам.

— Щях ли да ви се обаждам, ако беше?

Прочиствам си гърлото.

— Кажете ми какво сте забелязали.

— Сутринта изпуснах шепа монети на килима и когато я вдигнах, видях, че етажерката с компактдисковете е била преместена. В килима имаше малка вдлъбнатина, нали разбирате.

— Да — казвам.

— Тези професори... те имат стотици компактдискове. И ги държат във въртяща се четиристранна етажерка. Забелязах, че всички изпълнители, които започват с У, са подредени заедно. Ричард Уагнър, Дион Уоруик, Дайна Уошингтън, Ду, Джон Уилямс, Мери Лу Уилямс. После Лестър Йънг, Йохан Цумщег...

— Те слушат Ду?

— Огледах и четирите страни. Всички компактдискове, до един, са подредени по азбучен ред.

— Възможно ли е винаги да са били подредени така, а вие да не сте забелязали? — питам.

— Не, защото миналата седмица с Джес търсихме нещо свястно за слушане. Със сигурност не бяха.

— Господин Магуайър — казвам, — ще ви се обадя.

— Какво? Вече минаха цели два дни...

Затварям и стисвам горната част на носа си. После звъня на щатската лаборатория и говоря с Айрис — жена тип благодушна баба, която малко си пада по мен, и аз се възползвам от това, когато искам да обработят веществените ми доказателства по-бързо.

— Айрис — казвам. — Как е най-хубавото момиче в лабораторията?

— Аз съм единственото момиче в лабораторията — смее се тя. — За бележката до пощальона ли се обаждаш?

— Да.

— Абсолютно чиста е. Никакви отпечатыци.

Благодаря ѝ и затварям. Има логика в това извършител, който подрежда компактдискове по азбучен ред, да е достатъчно умен да носи ръкавици, докато оставя бележка. Навярно няма да намерим никакви отпечатыци и по клавиатурата на компютъра.

От друга страна, подправките може да са организирани според имената на районите, в които растат.

Ако Марк Магуайър е замесен в изчезването на гаджето си и иска да ни отведе към различна следа, спокойно може да подреди компактдисковете по азбучен ред — последното нещо, което бих очаквал от него.

Което би могло да обясни и защо му е отнело още двацет и четири часа да го направи.

Във всеки случай лично ще огледам тези компактдискове. Както и съдържанието на чантата на Джес Огилви. И всичко друго, което може да ни подсказва къде е и защо е там.

Ставам, грабвам си якето и минавам покрай бюрото на диспечерката, за да кажа на останалите къде отивам. Един от сержантите зад бюрата обаче ме дръпва за ръкава.

— Това е детектив Матсън — казва той.

— Добре — изръмжава друг мъж. — Сега знам кого да накарам да уволни шефът ви.

Зад него обляна в сълзи жена усуква кожените каишки на чантата си.

— Извинете — усмихвам се учтиво. — Не чух името ви.

— Клод Огилви — отговаря той. — Сенатор Клод Огилви.

— Сенаторе, правим всичко възможно, за да открием дъщеря ви.

— Съмнявам се — отговаря той, — щом дори не сте накарали никой в този отдел да го разследва.

— Всъщност, сенаторе, тъкмо тръгнах към дома на дъщеря ви.

— Предполагам, разбира се, че ще се срещнете там с останалите полицаи. Защото със сигурност не бих искал да разбера, че са изминали цели два дни, без този полицейски участък да приеме изчезването на дъщеря ми сериозно...

Прекъсвам го по средата на изречението, като го хващам за ръката и го побутвам към кабинета си.

— С цялото ми уважение, сенаторе, бих предпочел да не ми казвате как да си върша работата...

— Ще ви казвам каквото искам и когато искам, докато дъщеря ми не се върне жива и здрава!

Без да му обръщам внимание, предлагам стол на съпругата му.

— Госпожо Огилви — питам, — Джес опитвала ли се е да се свърже с вас?

Тя поклаща глава.

— И аз не мога да се свържа с нея. Кутията с гласовата й поща е пълна.

Сенаторът поклаща глава.

— Да, защото този идиот Магуайър не спираше да й оставя съобщения...

— Някога бягала ли е? — питам.

— Не, никога не би сторила подобно нещо.

— Напоследък да е била разстроена? Да се е тревожила за нещо?

Госпожа Огилви поклаща глава.

— Толкова развълнувана беше, че ще се премести в онази къща. Казваше, че по нищо не прилича на общежитието...

— А връзката с приятеля й?

При тези думи сенатор Огилви — слава богу! — запазва каменно мълчание. Жена му му хвърля бърз поглед.

— За любовта няма обяснение и отчети — казва тя.

— Ако я е наранил — измърморва Огилви, — ако само с пръст я е пипнал...

— Тогава ще разберем за това и ще се погрижим да вземем мерки — прекъсвам го веднага. — Но главният ни приоритет е да

намерим Джес.

Госпожа Огилви се навежда напред. Очите ѝ са зачервени.

— Имате ли дъщеря, детективе?

Веднъж със Саша вървахме през централната алея на един панаир, когато шумна тълпа тийнейджъри мина точно между нас и раздели ръцете ни. Опитах се да не я изпускам от погледа си, но тя беше мъничка и когато групата отмина, Саша беше изчезнала. Стоях напред панаира и крещях името ѝ, докато навсякъде около мен се въртяха въртележки, от метални колела излитаха облаци захарен памук, а стърженето на резачки в дърво оповестяваше началото на състезанието по дърварство. Когато най-накрая я намерих да гали носа на едно теленце в някаква плевня, изпитах такова облекчение, че краката ми се подкосиха; буквално се свлякох на колене.

Дори не съм отговорил, но госпожа Огилви слага длан върху ръката на съпруга ти.

— Нали ти казах, Клод — казва тихо. — Той разбира.

ДЖЕЙКЪБ

В стаята за сетивна почивка в училище една люлка виси от тавана. Направена е от въже и разтеглив син материал и когато седнеш в нея, тя те обгръща като пашкул. Можеш да придърпаш плътно стените ѝ, така че да не виждаш нищо отвън и никой да не вижда вътре, и да се въртиш в кръг. Има и килимчета от различни материи, дрънчащи висулки, вентилатор. Има фиброоптична лампа със стотици светлинки, които се променят от зелени до пурпурни и розови. Има меки повърхности, топки за скуош и четки, както и фолио с мехурчета и утежнени одеяла. Има машина за шум, която може да пусне само помощникът и можеш да избираш дали да слушаш шума на морските вълни, на океана, бял шум или звука на джунглата. Има тръба с мехурчета. Висока е около метър и в нея пластмасова риба се движи мързеливо в кръгове.

Част от индивидуалната ми програма в училище е почивка за успокояване — ПЗУ. Ако изпитам нужда да изляза от класната стая, дори по време на изпит, учителите ми позволяват. Понякога външният свят ми идва малко в повече и ми трябва място, където да се успокоя. Мога да дойда в стаята за сетивна почивка, но истината е, че почти никога не го правя. Единствените деца, които използват тази стая, са децата със специални нужди, така че да вляза през тази врата, е все едно да си сложа табела, че не съм нормален.

Така че през повечето време, когато имам нужда от почивка, обикалям из залите. Понякога отивам в кафенето и си вземам бутилка вода с витамини. (Коя е най-приятна на вкус ли? За съсредоточаване — киви-ягода, с витамин А и лутеин за яснота на ума. Коя е най-гадна ли? Основната. Портокал-портокал. Има ли нужда да добавям още нещо?) Понякога стоя в учителската стая и играя шах с господин Пакири или помагам на госпожа Ледъруд, училищната секретарка, да слага документи в пликове. Но през последните два дни излизам от класната стая и се запътвам право към онази стая за сетивна почивка.

Помощникът, който отговаря за нея, госпожа Агуърт, е също така учителката по куиз. Всеки ден в 11:45 часа прави фотокопия на

материалите, които ще използва за куиз по-късно през деня. Поради тази причина през последните два дни внимавам да използвам ПЗУ точно в 11:30 часа. Това ме измъква от английския, което е скрита полза, защото четем „Цветя за Алджърнън“ и едва миналата седмица едно момиче попита (не с гаден подтекст, а от искрено любопитство) дали в момента се провеждат експерименти, които може да излекуват хора като мен.

Когато днес влизам в стаята за сетивна почивка, се запътвам право към топките за скуош. Вземам по една във всяка ръка, успявам да се наместя в люлката и дръпвам страните ѝ, за да се затворят над мен.

— Добро утро, Джейкъб — поздравява ме госпожа Агуърт. — Имаш ли нужда от нещо?

— Точно сега не — измърморвам.

Не знам защо хората със синдром на Аспергер са толкова чувствителни към неща като материя, цвят, звук и светлина. Когато не гледам някого в очите, а другите хора преднамерено отклоняват поглед от мен, за да не изглежда така, сякаш ме зяпат, понякога се чудя дали наистина съществувам. Предметите в тази стая са сетивният еквивалент на играта „Боеен кораб“. Вместо да извиквам координати — Б-4, Д-7, зова за други физически усещания. Всеки път щом усетя върху ръката си тежестта на одеяло или под тялото си спукване на мехурче от фолиото, щом се завъртя върху него, имам чувството, че съм понесъл пряк удар. И в края на сетивната си почивка, вместо да потопя бойния си кораб, съм намерил начин да установя местоположението си в мрежата на този свят.

Затварям очи и бавно се завъртам в тази тъмна тясна топка.

— „Не обръщай внимание на човека зад завесата“ — измърморвам.

— Какво е това, Джейкъб? — пита госпожа Агуърт.

— Нищо — изкрещявам. Изчаквам да се завъртя в още три бавни кръга и излизам.

— Как си днес? — пита тя.

Въпросът звучи нелепо, като се има предвид, че изобщо нямаше да съм в тази стая, ако можех да издържа да седя в клас като невротипичните хора. Но когато не отговарям, тя не упорства. Просто продължава да чете книгите си и да нахвърля бележки.

Най-голямата риба на света е китовата акула, която е дълга петнайсет метра.

Всеки ден се произвеждат четири милиона бонбони „Маршмелоу Пийпс“.

(Това ме кара да се запитам кой, за бога, ги купува, когато не е Великден.)

На средностатистическия възрастен индивид от мъжки пол са му необходими тринайсет минути, за да си изяде вечерята.

— Имам идея за вас, госпожо Агуърт — обаждам се. — Думата „гъз“ се среща в Библията сто и седемдесет пъти^[1].

— Благодаря, Джейкъб, но наистина не е уместно. Разбърква листовите си и си поглежда часовника.

— Мислиш ли, че ще се справиш сам за няколко минути, ако изтичам до кабинета да копирам тестовете?

Технически не би трябвало да ме оставя сам. Пък и знам, че наблюдава като орлица някои аутисти, когато използват стаята за сетивна почивка — Матилда, например, най-вероятно ще усуче примка от въжето на люлката; Чарли ще започне да кърти рафтовете от стените. С мен обаче може да е горе-долу спокойна.

Всъщност разчитам точно на това. И в мига, в който вратата се затваря зад нея, изваждам мобилния телефон от джоба си. Веднага щом го отварям и натискам бутона за включване, дисплеят светва: около всеки номер има малки сини квадратчета, а на скрийнсейвъра е сложена снимка на Джес и Марк.

Покривам лицето на Марк с палеца си.

Днес е четвъртък и ми е разрешено да ѝ се обаждам. Вече наруших правилата и ѝ се обадох два пъти от този телефон — набрах номера на собствения ѝ мобилен, макар да знам, че автоматично ще ме пренасочат към гласовата поща. *Здравейте, тук е Джес и знаете какво да направите.*

Вече започвам да забравям нотите в мелодията на гласа ѝ.

Днес обаче вместо съобщението ѝ чувам металически глас, който ми съобщава, че тази кутия е пълна.

Подготвен съм за това. Запомнил съм наизуст телефонния номер, който ми даде преди седмица, номера на новата къща. Набирам го, макар че се налага да повторя, защото е непознат и цифрите се объркват в главата ми.

Отговаря телефонен секретар. *Здравейте, тук е Джес в къщата на семейство Робъртсън. Те не са в града, но можете да ми оставите съобщение!*

Затварям и отново набирам номера.

Здравейте, тук е Джес.

Изчаквам да чуя сигнала и затварям. Изключвам и бутона на мобилния телефон. После изричам съобщението си — същите думи, които ѝ казвам всеки четвъртък:

— *Ще се видим след три дни.*

[1] Непреводима игра на думи: на английски думата ass може да означава и „задник“, и „ослица“ — Б.пр. ↑

ЕМА

В четвъртък Джейкъб вече прилича на себе си, но все още не е в нормалното си състояние. Разбирам го от това, че е разсеян — слагам пред него пълна чиния с храна, а той не я докосва, преди да му напомня, че е време да си вземе вилцата и да действа, — както и от това, че понякога го хващам да се люлее или да подскача на възглавничките на пръстите си. Лекарствата му сякаш не помагат. Освен това знам от учителите му, че прекарва почти половината ден в стаята за сетивна почивка.

Два пъти се опитах да се свържа с Джес Огилви, кутията с гласовата ѝ поща обаче е пълна. Боя се да спомена името ѝ пред Джейкъб, но не знам какво друго да направя. Затова в четвъртък след вечеря почуквам на вратата му и влизам.

— Здравсти — казвам.

Той вдига поглед от книгата, която чете.

— Здравсти.

Отне ми две години да осъзная, че синът ми не се е научил да чете едновременно с другите деца в детската градина. Учителката му казваше, че е сред най-надарените в езикови умения ученици и наистина, всяка вечер той изваждаше книжка от голямата кошница в стаята си и я четеше на глас. Но един ден осъзнах, че това, което всички смятаха за четене, всъщност е просто фотографската памет на Джейкъб. Чуеше ли веднъж книжката, можеше да я повтори наизуст.

— Прочети това — казах му тогава и му подадох една от книжките на Доктор Сюз.

Той я отвори и започна историята. Спрях го и посочих към една буква.

— Какво е това?

— Б.

— И какъв звук произвежда Б?

Той се поколеба.

— Бзззз — каза.

Сега сядам на леглото до него.

— Как се чувстваш?

— Прекъснат — отговаря Джейкъб.

Вземам книгата от ръцете му.

— Може ли да поговорим?

Той кимва.

— С Джес да не сте се карали във вторник?

— Не.

— Когато отиде в къщата ѝ, тя не ти каза нищо, което да те разстрои, така ли?

Той поклаща глава.

— Не, нищо не каза.

— Е, добре, малко съм объркана, Джейкъб, защото ти се прибра от урока ви много разстроен... и мисля, че нещо все още те безпокои.

Ето какъв е проблемът със синдрома на Аспергер: Джейкъб не би излъгал. Затова, когато казва, че не се е карал с Джес, аз му вярвам. Но това не означава, че не е травмиран от нещо друго, свързано с нея. Може би случайно е видял как прави секс с гаджето си. Може би се е разстроил от вида на новата ѝ къща.

А може би симптомите му нямат нищо общо с Джес и просто, докато се е прибирал, се е натъкнал на оранжева табела за строителство и се е наложило да се отклони от пътя.

Въздъхвам.

— Когато си готов да говориш за това, знаеш, че съм тук. Джес също. Тук е, ако имаш нужда от нея.

— Ще я видя пак в неделя.

— *По същото шантаво време* — казвам. — *По същия шантав канал.*

Връщам му книгата и осъзнавам, че е пъхнал под мишницата си Джемайма Патравата патица, която носеше като дете. Толкова енергично я носеше, че се наложи да зашия на гърба ѝ наметало на петна, защото козината ѝ прогресивно падаше. Според доктор Мурано тази играчка представляваше ритуален предмет — нещо, което Джейкъб можеше да държи, за да се успокоява. Тя го описваше като начин да се презареди, да си напомни, че е добре. С годините Джемайма отстъпи място на по-дискретни предмети, които се побираха в джоба му: снимка от фотографска кабина на нас двамата, толкова често сгъвана и така избеляла, че лицата ни бяха почти

неразличими; малко зелено камъче, което една учителка му донесе от Монтана; късче морско стъкло, което Тео някога му подари за Коледа. Всъщност не съм виждала това плюшено животно от години — беше прибрано в гардероба му.

Мъчително е да гледаш как осемнайсетгодишният ти син стиска плюшена играчка. Но точно това представлява аутизмът: наклонен хълм. В един момент успяваш да се убедиш, че си толкова нагоре, че вече не виждаш подножието, а в следващия целият склон е покрит с почернял лед и падаш шеметно надолу.

Колонката на Леля Ем, четвъртък, 14 януари, младежко издание.

Най-добрият съвет по родителство, който съм получавала някога, беше от една сестра в родилно отделение. Тя ми каза следното:

1. След като се появи бебето ти, кучето ще е само куче.
2. — Двете ужасни години продължават до края на третата.

3. Никога не задавай на детето си въпрос без предварителни ограничения, например „Искаш ли да си легнеш?“. Повярвай ми, няма да искаш да чуеш отговора. „Какво искаш, да те занеса на горния етаж или да се качиш сам, за да си легнеш?“ По този начин ще се стигне до желанието от теб резултат, а детето ще чувства, че нещо зависи от него.

Сега децата ми са големи, но съвсем малко неща са се променили.

Освен че нямаме куче.

Двете ужасни години продължават до осемнайсет и по-нататък.

А въпросите все още трябва да имат предварителни ограничения, защото няма да получиш отговор, ако попиташ: „Къде беше снощи до два часа?“ или „Как можа да изкараш тази оценка на теста по математика?“ От тези данни човек може да извлече две заключения: че „родителство“ не е съществително име, а глагол — процес в действие, а не постижение. И че колкото и години да влагаш в тази работа, кривата на научаване е... ами, доста права.

Излизам от стаята на Джейкъб с намерението да си пусна вечерните новини. Но когато стигам в дневната, Тео е пуснал някакво отвратително предаване по „Ем Ти Ви“ за разглезени момичета,

натоварени от родителите си на кораб за страни от Третия свят, за да се научат на малко смирение.

— Нямах ли домашни? — питам.

— Написах ги.

— Искам да гледам новините.

— Аз дойдох първи.

Гледам как едно момиче рине слонски изпражнения и ги събира в голям найлонов чувал някъде в Бирма.

— Гадост! — изписква момичето, а аз поглеждам към Тео.

— Моля те, кажи ми, че предпочиташ да разбереш какво става по света, а не да гледаш това.

— Но нали трябва да казвам истината — ухилва се той. — Домашни правила.

— Добре, да разгледаме нещата от следния ъгъл: ако изгледам това предаване заедно с теб, може да се изкуша да *те* изпратя в Бирма, за да разшириш хоризонтите си, като ринеш слонски тор.

Той ми мята дистанционното.

— Голяма си изнудвачка!

— Да, но подеждства, нали? — усмихвам се и превключвам на местните новини.

Някакъв мъж крещи в микрофон.

— Знам само — вика той, — че е престъпление местната полиция да не прави нищо след изчезването на млада жена, вместо да води активно разследване.

Под лицето светва бял надпис: ЩАТСКИ СЕНАТОР КЛОД ОГИЛВИ.

— Ей — обажда се Тео. — Това не е ли името...

— Шшт...

Лицето на репортерката заема екрана.

— Началникът на полицията в Таунсенд Фред Хъкинс казва, че изчезването на Джес Огилви е приоритет и моли всеки, който разполага с информация, да се свърже с участъка на телефон осемстотин и две — петстотин петдесет и пет — четирийсет и четири — деветдесет.

А после се появява снимка на учителката на Джейкъб по социални умения. Отдолу е изписан телефонният номер.

ТЕО

— На живо от Таунсенд — завършва репортерката. — Аз съм Люси Макнийл.

Поглеждам към майка си.

— Това е Джес — изричам очевидното.

— Боже мой — прошепва тя. — Горкото момиче!

Не разбирам. Не разбирам абсолютно нищо.

Майка ми ме сграбчва за ръката.

— Няма да изричаме и дума за това извън тази стая — предупреждава ме тя.

— Мислиш, че Джейкъб няма да разбере ли? Нали чете вестници! Нали влиза в интернет!

Тя си потърква носа.

— Точно сега е толкова крехък, Тео, Все още не мога да му стоваря тази бомба. Просто ми дай малко време, за да измисля как.

Вземам дистанционното от ръката ѝ и изключвам телевизора. После измърморвам някакво оправдание — че имам да пиша есе — и хуквам по стълбите към стаята си. Заклучвам вратата.

Започвам да обикалям в кръг с ръце, скръстени зад главата, сякаш си поемам въздух след маратон. Припомням си всичко, което чух да казват сенаторът и репортерката. Началникът на полицията, за бога, оповести, че изчезването е приоритет.

Каквото и, по дяволите, да означава това.

Чудя се дали всичко това няма да излезе голяма измама, като онази колежанка, която изчезна и по-късно твърдеше, че била похитена, а се оказа, че е измислила цялата история, за да привлече внимание. Надявам се да е така, защото не искам и да си помисля за другата възможност.

Това е единственото, което трябва да знам: Джес Огилви е изчезнала и аз съм един от последните хора, видели я жива.

РИЧ

На телефонния секретар в къщата на семейство Робъртсън са оставени шест съобщения. Едното е от Марк Магуайър: моли Джес да му се обади, щом се прибере. Едно е от химическото чистене: полата ѝ е готова. Едно е идентифицирано по номера на обаждания се като Е. Хънт. Съобщението гласи: „Здрасти, Джес, обажда се майката на Джейкъб. Може ли да ми звънеш?“ Другите три позвънявания са без съобщение и всички идват от номера, регистриран на мобилния телефон на Джес Огилви.

Това ми подсказва, че става въпрос или за малтретирана жена, която се крие и се опитва да събере смелост да се обади на гаджето си, но не успява, или че гаджето ѝ случайно я е убило и сега се опитва да заличи следите си.

Прекарвам петъка в отмятане на имената в органайзера на Джес Огилви. Най-напред се обаждам на двете момичета, чиито имена се появяват най-често в историята от миналите месеци. Също като Джес, Алиша и Кара са специализантки. Алиша носи дългата си до кръста коса на вафлички, а Кара е дребничка блондинка с камуфлажен панталон и черни работни ботуши. Над чаша кафе в студентския център двете признават, че не са виждали Джес от вторник.

— Пропусна изпита при Горгоната — казва Кара. — Никой никога не пропуска изпит при Горгоната.

— Горгоната ли?

— Професор Горгона — обяснява тя. — Семинарен курс за специалното образование.

„ГОРГОНА“, записвам в бележките си.

— Някога случвало ли се е Джес да отсъства няколко дни?

— Да, веднъж — отговаря Алиша. — Отиде в Кейп Код за дълъг уикенд, без да ни е казала предварително.

— Но бяха с Марк — добавя Кара и сбърчва нос.

— Вие май недолюбвате Марк Магуайър?

— Че кой го обича? — отвръща Алиша. — Не се държи добре с нея.

— Какво искате да кажете?

— Щом ѝ каже „скачай“, тя дори не пита колко високо. Просто отива и си купува тояга.

— Откакто започнаха да се срещат, почти не сме я виждали — допълва Кара. — Марк я иска цялата за себе си.

„Както повечето партньори насилници“ — помислям си.

— Детектив Матсън? — обажда се Алиша. — Всичко с нея ще е наред, нали?

Преди една седмица Джес Огилви навярно е седяла на мястото, на което сега седя аз, пиела е кафе с приятелките си и се е притеснявала за изпита при Горгоната.

— Надявам се — отвърщам.

Хората не изчезват просто така. Винаги съществува причина или враг, който им има зъб. Винаги има хлабава нишка, която постепенно започва да се разплита.

Проблемът е, че Джес Огилви, изглежда, е светица.

— Учудих се, когато не дойде на изпита — казва професор Горгона.

Стройна жена с побелял кок и лека следа от чуждестранен акцент, тя не изглежда толкова страшна, колкото я изкарват Алиша и Кара.

— Тя е най-добрата ми студентка. Едновременно завършва магистърска програма и пише почетна теза. Завършила е „Вейте“ с успех четири и две години е работила с „Преподавай за Америка“, преди да реши, че иска да се занимава с това на професионално ниво.

— Може ли някой да ѝ завижда заради академичните успехи? — питам.

— Не съм забелязала — отвърща професорът.

— Споделяла ли ви е лични проблеми?

— Не съм от добросърдечния приятелски тип — признава сухо професорът. — Общуването ни беше стриктно на ниво съветник-съветван в академичния смисъл. Единствените дейности, за които ми е известно да е участвала извън програмата, бяха свързани с образованието: тя организира олимпиадите за хора с увреждания тук, в града, и преподава на едно момче с аутизъм.

Ненадейно професорът се намръщва.

— Някой свърза ли се с него? Ако Джес не се върне за уговорения им час, ще му е много трудно да го преодолее. Промените в рутината са много травмиращи за деца като Джейкъб.

— Джейкъб ли? — повтарям и отварям органайзера.

Това е момчето, чиято майка е оставила съобщение на телефонния секретар в дома на професора. Момчето, чието име е вписано в програмата на Джес за деня, в който е изчезнала.

— Професоре — питам, — случайно да знаете къде живее?

Джейкъб Хънт и семейството му живеят в една от онези части на Таунсенд, които са малко по-западнали от повечето от останалите — от онези части, които са по-трудни за намиране, скрити зад фасадата от пощенските картички и величествените домове в типичен новоанглийски стил. Къщата им се намира точно зад блоковете, пълни с наскоро разделени и разведени, зад железопътните релси за някакъв маршрут на „Амтрак“, които отдавна не функционират.

Вратата ми отваря жена със синьо петно на блузата, тъмна коса, събрана на рошав кок, и с най-красивите очи, които съм виждал някога — бледи, като на лъвица, почти златисти, но също така очи, които сякаш са плакали много, а всички знаем, че небе с облаци е много по-интересно от небе, което е съвсем ясно. Бих определил възрастта ѝ на четирийсет и няколко. Държи лъжица, течността, от която капе на пода.

— Не искам нищо — отсича тя и понечва да затвори вратата.

— Не продавам нищо — казвам. — От вас, тъх, капе.

Тя поглежда надолу и пхва лъжицата в устата си.

Тогава си спомням защо съм тук. Вдигам значката си.

— Аз съм детектив Рич Матсън. Вие ли сте майката на Джейкъб?

— О, боже! — възкликва тя. — Мислех, че вече ви се е обадил да се извини.

— Да се извини ли?

— Той не е виновен, наистина — прекъсва ме тя. — Признавам, трябваше да знам, че се измъква тайно, но при него хобито е почти патология. И ако има някакъв начин да ви убедя да не го разгласявате... не подкуп, разбира се, може би просто устно

споразумение... Разбирате ли, ако се разчуе, ако хората разберат, кариерата ми може сериозно да пострада, а съм самотна майка и едва успявам да свържа двата края дори сега...

Тя продължава да дърдори, а аз нямам представа за какво, по дяволите, приказва. Макар че чух думата „самотна“.

— Съжалявам, госпожо Хънт...

— Ема.

— Ема тогава. Аз... не знам за какво говорите. Дойдох, защото синът ви е обучаван от Джес Огилви...

— О! — престава да дрънка тя. — Чух за нея по новините. Горките ѝ родители сигурно са обезумели. Има ли вече някакви улики?

— Точно затова дойдох да говоря със сина ви.

Тези нейни невероятни очи потъмняват.

— Нали не мислите, че Джейкъб има нещо общо с изчезването ѝ?

— Не, но според органа̀йзера ѝ той е последният човек, с когото е имала уговорена среща, преди да изчезне.

Тя скръства ръце на гърдите си.

— Детектив Матсън, синът ми има синдром на Аспергер.

— Добре.

А аз страдам от цветна слепота. Както и да е.

— Това е високофункционащ аутизъм. Дори не знае, че Джес е изчезнала. В последно време преживява труден период и новината може да го съкруши.

— Мога да подходя деликатно към въпроса.

За миг тя ме измерва изпитателно с поглед. После се обръща и влиза в къщата, като очаква да я последвам.

— Джейкъб — извиква тя, когато стигаме в кухнята.

Заставам до вратата и чакам да се появи дете. Все пак Джес Огилви е учителка, а професор Боргона спомена, че работела с момче. Вместо това в кухнята се домъква огромен тийнейджър, по-висок от мен и вероятно по-силен. Това ли е ученикът на Джес Огилви? За миг оставам втренчен в него, опитвам се да разбера защо ми изглежда толкова познат. И ненадейно ми просветва: човекът с хипотермията. Това хлапе разбра причината за смъртта преди медицинския следовател.

— *Ти?* — възкликвам. — *Ти* си Джейкъб Хънт?

Сега припрените извинения на майка му придобиват смисъл. Навярно си е помислила, че съм дошъл да тресна на хлапето глоба или да го арестувам, задето се е намесил на местопрестъпление.

— Джейкъб — казва сухо тя, — мисля, че вече се познаваш с детектив Матсън.

— Здравей, Джейкъб — протягам ръка. — Радвам се да се запознаем официално.

Той не стисва ръката ми. Дори не ме поглежда в очите.

— Видях статията във вестника — отвърща с равен глас като робот. — Беше скрита най-отзад. Мен ако питате, смърт от хипотермия заслужава най-малко втора страница.

Прави крачка напред.

— Получихте ли вече пълните резултати от аутопсията? Интересно би било да разберем дали алкохолът е намалил точката на замръзване на тялото, или не е имало значителна промяна.

— И така, Джейк... — започвам.

— Джейкъб. Казвам се Джейкъб, не Джейк.

— Добре, Джейкъб. Надявах се да ти задам няколко въпроса.

— Ако са свързани с криминалистиката — оживява се той, — с удоволствие ще ви помогна. Чували ли сте за изследването от „Пардю“, за йонизация чрез десорбция с електроспрей? Установиха, че потта от порите на пръстите предизвиква лека корозия на металните повърхности — от куршум до къс от бомба. Ако напръскате пръстовите отпечатыци с вода с положителен заряд, капките ще разтворят химикалите в отпечатыците и ще прехвърлят миниатюрни количества, които могат да се анализират чрез максспектрометър. Можете ли да си представите колко ще е полезно не само да се получават образи на отпечатыците, а и да се идентифицират веществата в тях? Така ще можете не само да свържете определен заподозрян с местопрестъплението, а и да получите доказателство, че е работил с експлозиви.

Поглеждам към Ема Хънт с безмълвна молба за помощ.

— Джейкъб, детектив Матсън трябва да говори с теб за нещо друго. Ще седнеш ли за минутка?

— Само за минутка. Почти четири и половина е.

„И какво — питам се — ще се случи в четири и половина?“

Майка му изобщо не реагира на забележката му. Чувствам се малко като Алиса в Страната на чудесата от филмчето на „Дисни“, което Саша обича да гледа през уикендите си с мен и всички, освен мен са на програма „Днес не е рожден ден“. Последния път, когато го гледахме, осъзнах, че между Алиса в Страната на чудесата и това да си родител няма особена разлика. Постоянно се преструваме, че знаем най-добре, а всъщност почти през цялото време просто се молим да не се издъним прекалено много.

— Е, добре — обръщам се към Джейкъб. — Тогава да започвам.

ЕМА

Пускам Рич Матсън в къщата си единствено защото все още не съм съвсем сигурна, че не иска да накаже Джейкъб, задето миналия уикенд се е появил на местопрестъплението му, и съм готова да направя всичко, за да сложа край на целия този кошмар.

— Джейкъб — казвам, — детектив Матсън трябва да говори с теб за нещо друго. Ще седнеш ли за минутка?

Надбягваме се с часовника, но Матсън не може да го разбере.

— Само за минутка. Почти четири и половина е — отвръща Джейкъб.

Не проумявам как някой може да погледне към сина ми и да реши, че е достоверен свидетел. Вярно, умът му щрака като стоманен капан. Но през половината време просто не можеш да вкараш вътре ключалка.

Детективът се настанява на кухненската маса. Угасям печката и сядам и аз. Джейкъб полага усилие да погледне към Матсън, но клепачите му постоянно трепкат, сякаш гледа към слънцето. Най-после се предава и отклонява погледа си.

— Имаш приятелка на име Джес, нали така? — пита детективът.

— Да.

— Какво правите заедно с нея?

— Отработваме социални умения. Разговори. Сбогувания. Такива неща — отвръща Джейкъб и се поколебава. — Тя е най-добрата ми приятелка.

Не се учудвам. Определението на Джейкъб за приятел не е общоприетото. За него приятел може да е хлапето, чието шкафче в училище е до неговото и следователно общува с него поне веднъж на ден, като казва „Би ли се преместил?“ Приятел е някой, с когото никога не се е запознавал, но който не му се подиграва в училище. Може и да плащах на Джес, за да се среща с Джейкъб, но това не омаловажава факта, че тя наистина се интересува от него и общува с него.

Детективът поглежда към сина ми, който не го гледа. Постоянно виждам как хората се колебаят за тази нормална проява на любезност

при общуването — след известно време започват да изпитват чувството, че го зяпат, затова отклоняват поглед от него, като подражават на поведението му. И наистина, след минута Матсън забива поглед в масата, сякаш в дървесината има нещо много интересно.

— Точно сега, Джейкъб, Джес е изчезнала. И моята работа е да я открия.

Рязко си поемам въздух.

— Това ли наричате деликатност?

Джейкъб обаче не изглежда изненадан и това ме кара да се запитам дали не е гледал новините, или не е прочел за изчезването ѝ във вестниците или в интернет.

— Джес е изчезнала — повтаря той.

Детективът се навежда напред.

— Трябваше ли да се срещнеш с нея миналия вторник?

— Да — потвърждава Джейкъб. — В два и трийсет и пет.

— И видяхте ли се?

— Не.

Ненадейно кризата на Джейкъб изглежда съвсем логична. Да измине пътя до непознатия нов дом на Джес — което само по себе си е задействало предупредителната му система, — а тя после да не дойде... Идеалният повод за избухване за дете с Аспергер.

— О, Джейкъб. Затова ли получи криза?

— Криза ли? — повтаря Матсън.

Хвърлям му кратък поглед.

— Когато нещо прекъсне рутината на Джейкъб, той много се разстройва. Този път поводът е бил двоен и когато се прибра...

Млъквам, защото неочаквано се сещам за нещо друго.

— Върнал си се пеш от дома на Джес? Сам ли?

Не че не знае пътя — Джейкъб е същински човешки джипиес. Стига му само да погледне някоя карта, за да я запамети. Но да познаваш географията и да умееш да следваш направления — това са две много различни неща. Задачата да стигне от точка А до точка Б, а оттам до точка В, неизменно му създава проблеми.

— Да — отговаря Джейкъб. — Не беше толкова лошо.

Почти тринайсет километра. В леден студ. Предполагам, че сме щастливци: освен всичко останало, той можеше да се разболее от

пневмония.

— Колко време я чака?

Джейкъб поглежда към часовника. Започва да търка връхчетата на пръстите си в палците, напред-назад.

— Трябва да тръгвам.

Забелязвам, че детективът го гледа как се върти и знам дяволски добре какво си мисли.

— Обзалагам се, че когато срещнете човек, който не осъществява зрителен контакт и не може да седи мирен, веднага предполагате, че е виновен — казвам. — Аз предполагам, че е в спектъра.

— Четири и трийсет е.

Гласът на Джейкъб е по-висок и по-настоятелен.

— Можеш да отидеш да гледаш „Ловци на престъпници“ — казвам му и той хуква към дневната.

Детективът ме гледа смаян.

— Извинете, бях по средата на разпит.

— Мислех, че това не е разпит.

— Животът на една млада жена може да виси на косъм, а вие смятате, че е по-важно синът ви да гледа някакъв телевизионен сериал?

— Да — тросвам се.

— Не ви ли се струва странно, че той не е разстроен от изчезването на учителката си?

— Синът ми не се разстрои дори когато почина дядо му — отговарям. — За него това беше приключение по криминалистика. Чувствата му относно изчезването на Джес ще зависят само от това, как изчезването ще се отрази на него. Така преценява всичко. Когато осъзнае, че в неделя урокът му с Джес може да не се състои, *тогава* ще се разстрои.

За един дълъг миг детективът остава загледан в мен. Мисля си, че ще започне да ми чете лекция за възпрепятстване на правосъдието, но вместо това той накланя глава настрана. Изглежда замислен.

— Сигурно ви е много трудно.

Не си спомням кога някой за последен път ми е казал нещо подобно. Не бих заменила Джейкъб за нищо на света — нежността му, невероятния му ум, предаността, с която следва правилата, — но това не означава, че ми е лесно. Обикновената майка не се тревожи дали

това, че обръщат гръб на сина й на училищен концерт, го наранява така, както наранява нея. Обикновената майка не звъни на „Грийн Маунтин Пауър“, когато спре токът, за да съобщи, че един от жителите на квартала има увреждане, което изисква незабавна намеса — защото за Джейкъб пропускането на „Ловци на престъпници“ е точно такъв случай. Обикновената майка не лежи будна нощем и не се чуди дали Тео ще приеме брат си достатъчно, за да се грижи за него, когато останат само двамата.

— Това е животът ми — вдигам рамене.

— Работите ли извън дома?

— И мен ли разпитвате?

— Просто водя разговор, докато дойде рекламният блок — усмихва се детективът.

Обръщам му гръб, ставам и разбърквам боровинките, които приготвям за пълнежа на пая довечера.

— Онази нощ синът ви ни изненада много — продължава Матсън. — Не сме свикнали малолетни да нахлуват на местопрестъпленията ни.

— Технически той не е малолетен. На осемнайсет е.

— Е, добре, той знае за криминалистиката повече от някои от познатите ми, които са четири пъти по-възрастни от него.

— Кажете ми нещо, което не знам.

— Имате красиви очи — казва детективът.

Сепвам се и изтървавам лъжицата в тенджерата.

— Какво казахте?

— Чухте ме — отговаря Матсън и отива в дневната, за да изчака края на надписите в началото на „Ловци на престъпници“.

ДЖЕЙКЪБ

Никога не съм бил голям почитател на „Аз обичам Луси“. Но всеки път, когато видя епизода, в който Луси и Етел работят в бонбонената фабрика и изостават с опаковането, избухвам в смях. Начинът, по който тъпчат бонбоните в устата и униформите си... е, разбирате, че всичко ще свърши с прочутия вой на Луси.

Всички тези въпроси, които ми задава детектив Матсън, ме карат да се чувствам като Луси в бонбонената фабрика. Отначало успявам да ги следя, особено след като осъзнавам, че не ми е сърдит, задето нахълтах на местопрестъплението с умрелия от хипотермия. Но после нещата стават по-сложни. Въпросите се трупат един върху друг като бонбоните от сериала и аз все още се опитвам да опаковам последния, а той вече праща към мен следващия. Искam единствено да взема думите му и да ги натъпча някъде, където да не се налага да ги чувам повече.

Детектив Матсън застава пред мен веднага след началото на първата реклама, на „Педи Пос“, невероятен пример за домашни любимци. Това ме подсеща за миниатюрния пудел, който видяхме в пицарията, а това ме подсеща за Джес, от което изпитвам чувството, че между ребрата ми пърха уловена птичка.

Какво би казал детективът, ако знаеше, че в този момент розовият мобилен телефон на Джес се намира в джоба ми?

— Само още няколко въпроса, Джейкъб — обещава той. — След деветдесет секунди ще съм свършил.

Усмихва се, но не защото е радостен. Някога имах учител по биология, който приличаше на него. Когато поправях грешките му в клас, господин Хабърд се усмихваше с лявата страна на устата си. Предполагах, че това изразява благодарност.

Но тази странна полуусмивка очевидно значеше, че ми е сърдит, макар че усмивката би трябвало да символизира веселост. Изпратиха ме в кабинета на директора заради наглостта ми, когато всъщност ставаше въпрос само за това, че израженията на лицата на хората невинаги отразяват чувствата им.

Той поглежда към тетрадката ми.

— За какво е това?

— Водя си бележки за епизодите — отговарям. — Имам повече от сто.

— Епизоди?

— Тетрадки.

Той кимва.

— Когато отиде у Джес, Марк беше ли там?

— Не.

Сега рекламата по телевизията е за лепило за протези. Тайно изпитвам огромен ужас да не загубя всичките си зъби. Понякога сънувам, че се събуждам и ги виждам да се търкалят по езика ми като камъчета. Затварям очи, за да не се налага да гледам.

— Познавате ли Марк?

— Срещали сме се — отговаря детективът. — С Джес някога говорили ли сте за него?

Очите ми още са затворени, така че може би това е причината да видя това, което виждам: Марк, пхнал ръка под блузата на Джесика в пицарията. Отвратителният му оранжев анцуг. Халката в лявото му ухо. Натъртванията, които веднъж видях по кръста на Джесика, когато посегна към една книга на висок рафт — два неравни пурпурни овала като щампи за качество върху парче телешко. Каза ми, че е паднала от подвижна стълба, но докато го казваше, отклони погледа си. А за разлика от мен, който поглеждам настрани, за да се чувствам по-удобно, тя го прави, когато се чувства неудобно.

Виждам и как Марк се усмихва само с половин уста.

Сега върви „Очаквайте“ на „Закон и ред: Специални разследвания“, което означава, че следващият кадър на екрана ще е отново „Ловци на престъпници“. Вземам си химикалката и обръщам страницата в тетрадката си.

ТЕО

— Джес и Марк скараха ли се? — пита отново детективът. На екрана Риана е в гората с Кърт и двамата разследват умряло куче, в чийто стомах има открит несмлян човешки пръст.

— Джейкъб?

— „Аста ла виста, бейби“ — измърморвам и решавам, че каквото и да ми каже детективът, няма да проговоря повече, преди сериалът ми да свърши.

Значи, слизам аз по стълбите, за да си взема нещо за ядене, когато чувам от кухнята непознат глас. Това е крайно необичайно — аз не съм единственият, който няма приятели в резултат на синдрома на Джейкъб; навярно мога да преброя на една ръка хората, на които майка ми вярва достатъчно, за да ги покани на гости. Още по-странен е фактът, че гласът е мъжки. А после чувам, че майка ми го нарича „детектив Матсън“.

Мамка му!

Хуквам обратно по стълбите и се заключвам в стаята си. Дошъл е заради Джес Огилви и аз официално съм откачил от ужас.

И да отбележа, още съм гладен.

Ето какво знам със сигурност: в един часа следобед във вторник Джес беше жива и здрава. Знам го, защото я видях — цялата. Ще кажа само, че циците ѝ са истинско произведение на изкуството.

Бих казал, че и двамата останахме еднакво изненадани, когато тя посегна към кърпата, избърса си очите и погледна в огледалото. Със сигурност не е очаквала да намери в къщата си някакъв непознат младеж, който да я зяпа гола. А можете да сте адски сигурни, че аз не очаквах обектът на моментната ми похот да се окаже учителката на брат ми.

— Ей! — изкрещя тя и с плавно движение сграбчи кърпата и я уви около тялото си.

Що се отнася до мен, аз бях съвсем парализиран. Стърчах там като идиот до мига, в който осъзнах, че е бясна и ще ме погне.

Измъкнах се единствено защото подът на банята беше мокър. Тя се препъна, аз изхвърчах от главната спалня, където стоях, и хукнах надолу по стълбите. В бързината се блъснах в някаква мебел и съборих от кухненския плот цял куп хартии, но не ми пукаше. Само исках да се разкарам от тази къща и да постъпя в манастир или да се метна на самолет за Микронезия — каквото и да е, само и само да съм някъде далеч по времето, когато Джес Огилви попиташе брат ми и майка ми дали знаят, че Тео Хънт е воайор, абсолютен перверзник.

Но в някакъв момент между тогава и сега Джес Огилви се е облякла, излязла е от дома си и е изчезнала. Дали не скита някъде с амнезия? Или се крие и замисля план за отмъщение срещу мен?

Не знам.

Но не мога да разкажа на ченгетата, без да се улича сам.

Най-накрая събирам смелост да изляза от стаята си, а часът е малко след пет и половина. Усещам миризмата на боровинковия пай, който се пече (единственото хубаво нещо за Петък на сините храни, мен ако питаш) и знам, че в шест часа ще е готов. Както с всичко останало, се храним под час, за да е спокоен Джейкъб.

Вратата на стаята му е отворена, а той е стъпил на стола на бюрото си и пъхва един от дневниците си за „Ловци на престъпници“ обратно на отреденото му място върху един шкаф.

— Хей — казвам му.

Той не отговаря. Вместо това сяда на леглото, подпира гръб на стената и взема книга от нощното си шкафче.

— Видях, че са дошли ченгетата.

— Ченге — измърморва Джейкъб. — В единствено число.

— За какво искаше да говори с теб?

— За Джес.

— Какво му каза?

Брат ми притиска колене към гърдите си.

— „Ако го построиш, той ще дойде.“

Джейкъб може и да не комуникира по начина, по който го правим ние, останалите, но след всичкото това време съм се научил да разчитам сигналите му съвсем ясно. Когато не му се говори, се крие зад думите на някой друг.

Сядам до него и забивам поглед в стената, докато той чете. Искам да му кажа, че във вторник видях Джес жива. Искам да го

попитам дали и той я е видял и дали това е част от причината, поради която и той не иска да говори с полицаите.

Питам се дали и той крие нещо.

За първи път в живота ми двамата с Джейкъб може да имаме нещо общо.

ЕМА

Всичко започва с една мишка.

След ежеседмичното ни неделно пазаруване (слава богу, Господжата с безплатните мостри временно е замествана от намусен тийнейджър, който раздава шницели с вегетариански коктейл на вратата на магазина), оставям Джейкъб на кухненската маса с остатъците от обяда му, докато аз отивам да почистя стаята му отгоре-отгоре. Той забравя да свали в кухнята чаши и купички със зърнена закуска и ако не стана посредник, се сдобиваме с колонии от плесен, полепнала по съдовете ми като бетон. Събирам цял куп чаши от бюрото му и виждам малката главичка на полска мишка, която се мъчи да преживее тази зима, като се засели зад компютъра на Джейкъб.

Срам ме е да призная, че реагирам съвсем по женски: полудявам. За нещастие държа в ръце полупълна чаша с шоколадово соево мляко и по-голямата част от него се излива върху юргана на Джейкъб.

Сега трябва да се изпере, макар че е уикенд и това е проблем. Джейкъб не обича да гледа леглото си без кувертюра и завивки: постоянно трябва да е оправено, освен когато лежи на него. Обикновено пера чаршафите му, докато е на училище. Въздъхвам, изваждам от шкафа чисти чаршафи и свалям зимния юрган от леглото му. Може да изкара една нощ и с лятната си завивка — стара, с украса във всички цветове на дъгата — ЧОЖЗСИВ — в правилния ред. Майка ми му я подари преди смъртта си.

Лятната завивка е прибрана в черна торба за боклук на най-горния рафт на шкафа му. Дръпвам я и я изтърсвам, за да падне одеялото отвътре.

На пода се изтъркулва една раница, навита по средата на завивката.

Очевидно не е на някое от момчетата. На червени и черни ивици е и сякаш е имитация на „Бърбъри“, но ивиците са прекалено широки, а цветовете — твърде ярки. На дръжката все още има етикет на „Маршале“ с откъсната цена.

Вътре намирам четка за зъби, атлазена блуза, шорти и жълта тениска. И блузата, и шортите са размер XL. Тениската е много по-малка, с надпис „Олимпиада за хора с увреждания“ отпред и „ОРГАНИЗАТОР“ отзад.

Най-отдолу на раницата има картичка, все още в скъсания си плик. Снимката е на снежен пейзаж, а изписаният с много тънък почерк текст гласи: Весела Коледа, Джес. С обич, леля Рут.

— Боже мой — прошепвам. — Какво си направил?

За миг затварям очи, а после изревавам името на Джейкъб. Той влиза тичешком в стаята и ненадейно спира, когато вижда, че държа в ръцете си раницата.

— О! — промълвява.

Звучи така, сякаш съм го хванала в безобидна лъжа.

— Джейкъб, изми ли си ръцете преди вечеря?

— Да, мамо.

— Тогава защо сапуният още е сух?

— О!

Но това не е бяла лъжа. Едно момиче е изчезнало. Момиче, което вече може да е мъртво. Момиче, чиято раница и дрехи необяснимо са се озовали в ръцете на сина ми.

Джейкъб понечва да хукне надолу по стълбите, но го сграбчвам за ръката и го спирам.

— Откъде се появи това?

— От една кутия в къщата на Джес — изрича през зъби той и стисва очи, докато накрая го пускам.

— Каж ми защо е у теб. Защото много хора търсят Джес и това никак не изглежда добре.

Ръката му започва да потръпва край тялото.

— Нали ти казах, във вторник отидох в къщата й, както трябваше. И нещата не бяха наред.

— Какво имаш предвид?

— В кухнята имаше съборени столчета, на пода бяха разпилени листове, а всички компактдискове бяха хвърлени на килима. Не беше наред, не беше наред...

— Джейкъб — заповядвам. — Съсредоточи се. Откъде взе тази раница? Джес знае ли, че е у теб?

В очите му напират сълзи.

— Не. Вече си беше отишла.

Започва да обикаля в малък кръг. Ръката му все още се мята.

— Влязох и бъркотията... и се уплаших. Не знам какво се случи. Извиках името ѝ, но тя не отговори и тогава видях раницата и другите неща и ги взех.

Гласът му е като влакче в увеселителен парк — влакче, което излита от релсите.

— *Хюстън, имаме проблем.*

— Всичко е наред — казвам, прегръщам го и го притискам възможно най-силно, така, както някой грънчар центрира глината върху колелото си.

Но не е наред. И няма да бъде, преди Джейкъб да съобщи на детектив Матсън тази нова информация.

РИЧ

Не съм в настроение.

Събота е и макар че би трябвало да взема Саша за уикенда, се налага да отменя уговорката веднага щом става ясно, че сме натоварени с разследване, което изисква пълните ми ресурси. В най-общи линии, ще ям, ще спя и ще дишам Джес Огилви дотогава, докато я намеря, жива или мъртва. Не че това трогна особено бившата ми, която се погрижи да ми изнесе петнайсетминутна лекция за родителската отговорност и как, за бога, се очаквало тя да продължи с живота си, когато моите спешни случаи постоянно разваляли всичко? Не си струваше да отбелязвам, че спешният случай всъщност не е мой или че изчезването на една млада жена може да е по-важно от пренасрочването на вечеря навън с новия ѝ съпруг, господин Кафе. Казвам си, че си струва да пропусна един уикенд със Саша, ако това означава да се погрижа Клод Огилви да получи възможността да прекара още едни почивни дни със своята дъщеря.

На път към дома на Джес, където се е окопал екип криминалисти, ми се обаждат местният агент на ФБР, който се опитва да открие мобилния телефон на момичето.

— Значи не получавате сигнал — повтарям. — Какво означава това?

— Няколко неща — обяснява агентът. — Джипиес локаторът действа само когато телефонът е активен. Тоест, в този момент може да е на дъното на някое езеро. Или пък момичето може да е живо и здраво и просто да му е паднала батерията.

— Е, добре, как се очаква от мен да разбера кое от двете е?

— Предполагам, че ако откриете тяло, ще стане ясно — казва той.

А после навлизам в една от прословутите мъртви зони на Върмонт и връзката се загубва.

Телефонът отново извънхва, а аз все още псувам ФБР, които ги бива само за едно-единствено нещо: да прецакват съвсем свястно местно разследване, така че можете да си представите изненадата ми,

когато чувам гласа на Ема Хънт. Вчера ѝ оставих визитката си, за всеки случай.

— Надявах се, че пак ще дойдете у нас — обяснява тя. — Джейкъб трябва да ви каже нещо.

На местопрестъплението ме чака цял екип разследващи. Имаме гадже грубиян, което може да е убиец, както и щатски сенатор, който диша във врата на шефа ми и настоява да ме уволнят, ако не открия изчезналото му дете. Но си слагам синия буркан и правя забранен обратен завои.

— Дайте ми десет минути — отвърщам и затварям. Сега настроението ми мъничко се е подобрило.

За щастие разполагам с цели три часа преди началото на „Ловци на престъпници“. Седим в дневната — Ема и Джейкъб на дивана, аз на един стол.

— Разкажи на детектива всичко, което разказа на мен, Джейкъб — подканва го Ема.

Очите му се завъртат нагоре, сякаш четете нещо, написано на тавана.

— В онзи ден отидох в къщата ѝ, както трябваше. И нещата не бяха наред. В кухнята имаше съборени столчета, на пода бяха разпилени листове, а всички компактдискове бяха хвърлени на килима. Не беше наред, не беше наред...

Гласът му звучи почти като компютър, толкова е механичен.

— Вече си беше отишла. Влязох и бъркотията... и се уплаших. Не знам какво се случи. Извиках името ѝ, но тя не отговори и тогава видях раницата и другите неща и ги взех. *Хюстън, имаме проблем* — завършва и кима. — Това е.

— Защо ме излъга за посещението си у Джес? — питам.

— Не съм излъгал — отговаря той. — Казах ви, че в онзи ден нямашме урок.

— Но не ми каза за раницата — изтъквам. Сега раницата лежи помежду ни на масичка за кафе.

Джейкъб кимва.

— Не ме попитайте.

„Голям умник си бил“ — помислям си точно когато се намесва Ема:

— Децата с Аспергер, като Джейкъб, са болезнено буквални.

— Значи, ако го попитам направо, той ще ми отговори направо?

— Той — намесва се Джейкъб сприхаво — седи точно тук и ви чува.

Това ме кара да се ухилия.

— Извинявай — обръщам се към него. — Как влезе в къщата на Джес?

— Преди оставяше спалнята си в общежитието отключена, за да мога да влизам, и когато стигнах до къщата, вратата и там беше отключена. Затова влязох да почакам.

— Какво видя, когато влезе?

— В кухнята цареше хаос. Имаше съборени столчета, а пощата беше разпиляна по пода.

— А Джес? Тя там ли беше?

— Не. Извиках името ѝ, но тя не отговори.

— Какво направи после?

Той вдига рамене.

— Подредих.

Потъвам обратно във възглавничката на стола.

— Ти си... подредил?

— Точно така.

Съзнанието ми препуска през всички разбъркани веществени доказателства, пренесени в жертва на олтара на обсесивнокомпулсивните склонности на Джейкъб Хънт.

— Знаеш всичко за съхраняването на веществени доказателства на местопрестъпление — казвам. — Какво, за бога, те е накарало да ги унищожиш?

Ема настръхва.

— Синът ми ви прави услуга, като говори с вас, детективе. Не бяхме длъжни да ви се обаждаме и да ви даваме тази информация.

Обуздавам раздразнението си.

— Значи си разчистил бъркотията, която си видял на долния етаж?

— Точно така — потвърждава Джейкъб. — Вдигнах столчетата и върнах пощата обратно на кухненския плот. Освен това подредих

всички съборени компактдискове по азбучен ред.

— По азбучен ред — повтарям и си спомням обаждането на Марк Магуайър и теорията си за анално задържащ^[1] похитител. — Ти майтапиш ли се?

— Така изглежда стаята му — намесва се Ема. — Джейкъб много държи всичко да е на правилното място. За него това е пространственият еквивалент на това, да знае какво предстои.

— И така, кога взе раницата?

— След като почистих.

Раницата все още е с етикетите, точно както каза Магуайър.

— Ще имаш ли нещо против да я взема, за случая?

Ненадейно Джейкъб се оживява.

— *Трябва* да я вземете. Трябва да вземете ДНК от дръжките и можете да направите тестове с материал от бельото вътре. Честно казано, може да се наложи да напръскате всичко с луминол. И освен това с помощта на нинхидрин сигурно ще успеете да свалите отпечатъци от картичката, но ще трябва да ги сравните с тези на майка ми, защото е пипнала картичката, когато е открила раницата. Това ми напомня, че всъщност можете да я огледате още сега, ако искате. В стаята си имам латексови ръкавици. Не сте алергичен към латекс, нали?

Вече почти е извън стаята, когато се обръща:

— Тук някъде имаме пазарска чанта, нали? Детектив Матсън ще може да занесе тази раница в лабораторията.

Той хуква по стълбите, а аз се обръщам към Ема:

— През цялото време ли е такъв?

— И още как — поглежда ме тя. — Каза ли ви нещо полезно?

— Определено си струва да се помисли.

— Ако откриете признаци за борба, всичко се променя — изтъква майка му.

Вдигам вежда.

— И вие ли сте таен криминалист?

— Не, въпреки всички усилия на Джейкъб да ме научи — отвръща тя и за миг поглежда навън през прозореца. — Мислех си за майката на Джес — продължава Ема. — Дали, когато за последен път е била с дъщеря си, са говорили за глупави неща? Дали са се карали,

защото Джес никога не се обажда, или защото е забравила да изпрати на леля си картичка с благодарност?

Обръща се с лице към мен.

— Навремето казвах „обичам те“ всеки път щом слагах момчетата си да спят. Но сега си лягат след мен.

— Баща ми твърдеше, че да живееш със съжаления, е все едно да караш кола, която върви само на заден ход — споделям и се усмихвам леко. — Преди няколко години получи удар. Преди това пресявах обажданията му, защото няхах време да обсъждам дали „Сокс“ ще стигнат до преиграване. Но след това започнах аз да му се обаждам. И всеки път завършвах с думите, че го обичам. И двамата знаехме защо. И не изглеждаше уместно след всичкото това време, през което не го бях казвал. Все едно се опитвах да изгреба океан с чаена лъжичка. Почина преди осем месеца.

— Съжалявам.

Засмивам се напрегнато.

— Дори не знам защо, по дяволите, ви го разказвам.

В този момент Джейкъб се връща с чифт латексови ръкавици. Нахлузвам ги и вдигам внимателно раницата точно когато мобилният ми започва да звъни.

— Матсън — казвам.

Отсреща е един от лейтенантите в управлението. Пита колко още ще се бавя.

— Трябва да бягам — обяснявам и вдигам пазарската чанта.

Джейкъб навежда глава.

— Естествено, ще ми е интересно да науча резултатите от изследването.

— Естествено — отговарям, макар че нямам намерение да ги споделям с него. — И така, какво става днес в „Ловци на престъпници“?

— Шейсет и седми епизод. Намират обезобразена жена в пазарска количка пред един магазин.

— Помня го. Дръж под око...

— ... управителя на магазина — довършва Джейкъб. — И аз съм го гледал.

Изпраща ме до вратата. Майка му се влачи след нас.

— Благодаря, Джейкъб. И, Ема?

Изчаквам да погледне към мен.

— Вместо това го казвай, когато ги събуждаш сутрин.

Когато стигам в къщата на Джес Огилви, двамата криминалисти, огледали къщата, стоят навън на ледения студ и гледат към един срязан прозорец.

— Няма ли отпечатьци? — питам. Дъхът ми образува мъгла в студа.

Но вече знам какъв е отговорът. Между другото, Джейкъб Хънт също би се досетил. Шансът да се запазят отпечатьци при толкова ниска температура е съвсем нищожен.

— Не — отвръща единият криминалист. Марси е истинска бомба — със страхотна фигура, КИ 155 и приятелка, която може да ми избие зъбите с един ритник. — Но открихме, че прозорецът е разбит, с цел да се разбие ключалката, а в храстите имаше отвертка.

— Супер. Значи въпросът е, дали става въпрос за нахлуване с взлом, което се е объркало? Или прозорецът е бил разбит, за да ни накарат да помислим, че се е случило така?

Базил, вторият криминалист, поклаща глава.

— Вътре нищо не подсказва влизане с взлом.

— А, да. Ами не е задължително това да е вярно. Току-що разпитах свидетел, който казва друго и който е, въъ, почистил.

Марси поглежда към Базил.

— Значи е заподозрян, не свидетел.

— Не. Той е момче с аутизъм. Дълга история.

Поглеждам към срязания ръб.

— Какъв нож са използвали?

— Вероятно от кухнята. Цял куп са и трябва да ги занесем в лабораторията, за да разберем дали по някой от тях има следи от метал.

— Вътре намерихте ли някакви отпечатьци?

— Да, в банята и на компютъра, плюс няколко непълни в кухнята.

Но в този случай отпечатьците на Марк Магуайър не биха събудили подозрение: той призна, че през част от времето е живял тук с Джес.

— Освен това имаме и непълен отпечатък от ботуш — продължава Базил. — Хубавото на студа е, че макар да е прецакал отпечатъците на перваза, е идеален за отпечатъци от обувки.

Под извивката на водосточната тръба виждам червеното петно от восъчен спрей, с което е направил отливка. Късметлия е, че е намерил заслонен ръб — от вторник досега не спря да вали сняг. Отпечатъкът е от петата и в средата има звезда, заобиколена от, както ми се струва, стрелки на компас. Щом Базил го снима, можем да го вкараме в база данни и да видим каква марка са ботушите.

Затръшването на врата заглушава шума от минаваща по улицата кола. После се чува шум от приближаващи стъпки, които хрущят по снега.

— Ако е пресата — обръщам се към Марси, — първо стреляш, после питаш.

Но не е пресата, а Марк Магуайър. Изглежда така, сякаш не е спал от последната ни среща насам.

— Мамка му, крайно време беше да се довлечете тук и да започнете да търсите приятелката ми — изкрещява той. Дори от метър разстояние усещам алкохолните изпарения в дъха му.

— Господин Магуайър — казвам и бавно тръгвам към него, — случайно да знаете дали този прозорец винаги е бил срязан?

Наблюдавам го внимателно и дебна за реакцията му. Но истината е, че мога да събера колкото си доказателства искам срещу него, и пак няма да мога да го арестувам, преди да се е появило тяло.

Той хвърля бърз поглед към прозореца, слънцето обаче свети в очите му и го заслепява, както и блестящото отражение на натрупалия по земята сняг. Приближава се малко, а Базил минава зад него и напръсква със спрей отпечатъка от ботуша му.

Дори от това разстояние различавам звездата и стрелките на компас.

— Господин Магуайър — казвам, — налага се да ви вземем ботушите.

[1] В психологията — прекалено организирана и педантична личност, чиято вманиаченост в подробностите предизвиква раздразнение у другите и може да доведе до вреда за самата нея — Б.пр. ↑

ДЖЕЙКЪБ

За първи път видях мъртвец на погребението на дядо.

Случи се след службата, на която свещеникът чете на глас откъси от Библията, макар че дядо ми нямаше навик да ходи на църква и не се смяташе за религиозен. Непознати ставаха един след друг и говореха за него, като го наричаха Джоузеф и разказваха истории за моменти от живота му, за които дори не подозирах: за службата му по време на войната в Корея, за детството му в Лоуър Ийст Сайд, как ухажвал баба ми на будката с целувки^[1] на карнавала в гимназията. Всичките им думи ме жилеха като стършели и не можех да ги накарам да се махнат, за да видя дядото, когото знаех и помнех, вместо този измамник, когото всички описваха.

Майка ми не толкова плачеше, колкото се разтапяше — това е единствената дума, с която мога да опиша факта, че сълзите бяха станали нещо толкова нормално за нея, че ми бе странно да видя лицето ѝ гладко и сухо.

Трябва да отбележа, че невинаги разбирам езика на тялото. За човек с Аспергер това е нормално. Безполезно е да очаквате от мен да погледна към някого и да знам какво изпитва само защото усмивката му е прекалено напрегната, изгърбен е и е обвинил ръце около тялото си, точно както е безполезно да очаквате от глух човек да чуе глас. Което означава, че когато помолих да отворят ковчега на дядо ми, не можете да ме обвинявате, задето не осъзнавах, че това ще разстрои майка ми още повече.

Просто исках да видя дали тялото вътре все още е дядо ми, дали е човекът, когото бяха познавали всички тези, които говориха, или е нещо съвсем различно. Не вярвам в историите за светлина, тунели и отвъден живот и това ми се струваше най-логичният начин да проверя теориите си.

Ето какво научих: мъртъв не означава нито ангел, нито призрак. Мъртъв е физическо състояние на рухване, промяна във всички онези атоми, които създават временния дом от тяло, за да се завърнат към най-елементарното си състояние.

Не разбирам защо хората се ужасяват толкова, след като това е най-естественият цикъл на света.

Тялото в ковчега все още приличаше на дядо ми. Когато обаче докоснах бузата му, покрита с кръстосващи се бръчки, кожата вече не беше на пипане като човешка кожа. Беше студена и леко втвърдена, като пудинг, оставен в хладилника прекалено дълго и буквално покрит с броня като кора на хляб.

Може и да не разбирам чувствата, но мога да изпитвам вина, задето не ги разбирам. Затова, когато най-после се изправих срещу майка си, часове след като тя побягна, обляна в сълзи, от гледката как бутам Нещотокоетопредибешедядоми по бузата, се опитах да ѝ обясня защо не бива да плаче.

— Това не е дядо — уверих я. — Проверих.

Да, но думите ми не я накараха да се почувства по-добре.

— Това не означава, че ми липсва по-малко — рече майка ми.

Чистата логика подсказва, че ако нещото в ковчега като цяло не е човекът, когото си познавал, този човек не може да ти липсва. Защото това не е загуба; това е промяна.

Майка ми поклати глава.

— Ето какво ми липсва, Джейкъб: липсва ми фактът, че никога повече дори няма да чуя гласа му. И че не мога да му говоря.

Това всъщност не беше вярно. Имахме гласа на дядо увековечен на стари семейни филми, които понякога обичах да гледам, когато не можех да заспя. И беше ѝ трудно да приеме не че не може да му говори, а че той вече няма да може да ѝ отговаря.

Майка ми въздъхна.

— Един ден ще го разбереш. Поне така се надявам.

Иска ми се да можех да ѝ кажа, че да, сега го разбирам. Когато някой умре, усещането е като дупката във венеца ти, когато падне зъб. Можеш да дъвчеш, можеш да ядеш, имаш много други зъби, но езикът ти продължава да се връща към това празно място, където всички нерви са все още малко чувствителни.

Пътувам за срещата си с Джес.

Закъснявам. Часът е 3:00, което означава, че е понеделник, а не неделя. Но не мога да отида по друго време, защото майка ми ме

наблюдава. И макар че навярно ще възрази, задето съм нарушил едно от домашните правила, технически не съм. Това не е отиване на местопрестъпление. Местопрестъплението е на триста метра от мястото, към което съм се запътил.

Раницата ми е пълна с неща от първа необходимост; гумите на колелото ми скърцат по паважа, докато въртя педалите с максимална бързина. Този път е по-лесно да не съм пеша — не ми се налага да нося нищо друго, освен собствената си тежест.

Точно зад двора на къщата, в която се премести Джес, има малка рядка горичка. А точно зад нея е Път 115. Минава през мост, който поддържа водостока, сифона над водите, които се оттичат от гората през пролетта, когато нивото на водата е високо. Забелязах го миналия вторник, когато пътувах с автобуса към новото жилище на Джес.

Съзнанието ми е пълно с карти — от схематична последователност в социални ситуации (*Човекът се мръщи → човекът се опитва да ме прекъсне → човекът прави крачка назад = човекът отчаяно иска да прекрати този разговор*) до карти на относителността, като интерперсонален вариант на Гугъл Ърт. (*Някое хлапе ме пита: „Играеш ли бейзбол? Като какъв? Като изхвърлен?“ и предизвиква бурна вълна на смях сред останалата част от класа. Хлапето е един човек от 6 792 000 000 души на тази планета. Тази планета е само една осма част от Слънчевата система, чието слънце е една от двата милиарда звезди в галактиката Млечния път. От тази гледна точка коментарът му губи значението си.*)

Но освен това съзнанието ми функционира географски и топографски, затова във всеки един момент мога да кажа къде се намирам (тази душкабина се намира на горния етаж на къщата на Бърдси Лейн 132, Таунсенд, Върмонт, Съединените щати, Северна Америка, Западното полукълбо, планетата Земя). Ето защо по времето, когато стигнах до новата къща на Джес миналия вторник, напълно осъзнавах къде се намира тя спрямо всяко друго място, на което съм бил някога.

Джес е точно там, където я оставих преди пет дни, подпряна на влажната каменна стена.

Облягам колелото си на далечния край на водостока и прикляквам. Насочвам лъча на фенерчето към лицето ѝ.

Джес е мъртва.

Докосвам бузата ѝ с кокалчетата на пръстите си и изпитвам усещането, че пипам мрамор. Това ме подсеща за нещо. Отварям си раницата и изваждам одеялото. Знам, че е глупаво, но е глупаво и да оставяш цветя на гроб, а това ми изглежда по-логично. Увивам одеялото около раменете на Джес и внимавам да покрия краката ѝ.

После сядам до нея. Слагам чифт латексови ръкавици и за миг задържам ръката ѝ, преди да си извадя тетрадката. В нея започвам да записвам физическите веществени доказателства.

Синините под очите ѝ.

Липсващият зъб.

Контузиите по горната част на ръцете ѝ, които, разбира се, в момента са покрити от ръкавите на анцуга ѝ.

Жълтите, подобни на кора драскотини по долната част на гърба ѝ, които също са покрити от анцуга.

Честно казано, малко съм разочарован. Очаквах полицията да разгадае уликите, които им оставих. Но не са открили Джес, затова се налага да мина към следващата стъпка.

Телефонът ѝ все още е в джоба ми. Нося го навсякъде, макар да съм го включвал само пет пъти. Детектив Матсън със сигурност вече се е сдобил с разпечатките от мобилните разговори на Джес; ще видят обажданията, когато звънях в къщата ѝ само за да чуя гласа ѝ на телефонния секретар, но ще решат, че е звънила самата Джес.

Вероятно детективът се е опитал да я намери и чрез джипиес, какъвто сега имат почти всички телефони и който може да бъде достигнат от ФБР с използване на компютърна програма, която ще посочи активен телефон с точност до метър. Тази система се е използвала за първи път в програмите за реагиране в спешни ситуации и по-точно при обажданията на телефон 911. Веднага щом диспечерът вдигне, се задейства системата за проследяване, в случай че трябва да изпратят полицаи или линейка.

Решавам да ги улесня. Отново сядам до Джес така, че раменете ни се докосват.

— Ти си най-добрата приятелка, която съм имал някога — казвам ѝ. — Искане ми се всичко това да не се беше случило.

Тя, разбира се, не отговаря. Не мога да кажа дали е престанала да съществува, или просто тялото ѝ и това, която я прави Джес, са отишли някъде другаде. Това ме кара да си спомня за кризата си — за

стаята без прозорци и без врати, за страната, където никой не говори с никого, за пианото, чиито клавиши са само черни. Може би точно затова погребалните песни са винаги минорни; да си от другата страна на смъртта, не е кой знае колко по-различно от това да имаш Аспергер.

Ще е невероятно да остана и да гледам. Нищо не искам да видя повече от това как полицията нахлува, за да спаси Джес. Но това би било прекалено рисковано; и така, знам, че просто ще се кача на колелото си и ще съм на сигурно място в леглото си, преди да е изгряло слънцето или да е станала майка ми.

Първо обаче зареждам розовата й моторола. Струва ми се, че трябва да изрецитирам нещо — данък или молитва.

— „Ити, обади се у дома“ — изричам най-накрая, а после натискам 911 и оставям малкото апаратче на камъка до нея.

Чувам от говорителя гласа на диспечерката.

— Какво се е случило? — пита тя. — Ало? Има ли някой?

Вече съм на половината път през дърветата, когато виждам сините светлини в далечината по Път 115. Усмивам се през целия път до къщи.

[1] Атракция на карнавал, при която продавачът на будката целува клиентите срещу пари, често пъти за набиране на средства за благотворителност. — Б.пр. ↑

СЛУЧАЙ 4: НЕЩО МИРИШЕ

Нещо, което Стела Никъл обичала: тропически риби. Мечтаела да открие свой собствен магазин.

Нещо, което Стела Никъл не обичала: съпруга си, когото отровила през 1986 година с капсули екседрин, поръсени с цианид, за да прибере застраховката му за живот.

Преди това се опитала да отрови Брус Никъл с бучиниш и напръстник, но нито едното, нито другото подействало. Затова сложила отрова в капсулите екседрин. За да прикрие следите си, подхвърлила няколко пакета с отровни капсули в три различни магазина... и това довело до смъртта на Сю Сноу, която извадила лошия късмет да купи един от тях. Производителите на лекарството разкрили номера на партидата, за да предупредят клиентите, и точно тогава Стела Никъл излязла на преден план и съобщила на властите, че има две шишенца с отровни хапчета, които била купила от два различни магазина. Това изглеждало невероятно, защото от хилядите шишенца, проверени в този район, само пет съдържали отровни капсули. Каква била вероятността Стела да има две такива?

Докато изследвали капсулите екседрин, от лабораторията на ФБР открили важна нишка: имало зелени кристали, примесени с цианида. Оказало се „Алги Дистройър“ — препарат, използван за аквариумите. Стела Никъл имала аквариум и била купила „Алги Дистройър“ от местен магазин за риба. Според полицията била смачкала няколко таблетки за любимите си рибки в купичка, а по-късно използвала същата купичка, за да смеси цианида. Впоследствие отчуждената дъщеря на Стела отишла в полицията и дала показания, че майка ѝ замисляла да убие Брус Никъл от години.

Какво главоболие само.

РИЧ

Понякога просто закъснявам, да го вземат дяволите.

Миналата година, в деня след Коледа, тринайсетгодишно момиче на име Грейси Чийвър така и не слезе на долния етаж. Намериха я обесена на закачалка в гардероба. Пристигнах заедно с криминалистите, които фотографираха сцената; първото, което забелязах, беше какъв хаос цари в стаята на Грейси — натрупани една върху друга купички от зърнена закуска, хартии и мръсни дрехи, нахвърляни по пода. Никой никога не беше карал това дете да поразчисти. Прегледах дневниците ѝ и разбрах, че е имала навика да се реже с нож; че мрази живота си и самата себе си; мрази лицето си и мисли, че е дебела, заради което беше записвала в дневника всяка хапка, която е поглъщала, и всеки път, когато се е отклонявала от диетата си. А после на една страница: „*Мама ми липсва.*“ Попитах един от патрулиращите полицаи дали майката е починала, а той поклати глава.

— В кухнята е.

Грейси беше по-голямото от двете деца в семейството. Имаше сестричка със синдром на Даун и, боже, майка ѝ живееше заради това дете. Обучаваше го вкъщи; провеждаше физиотерапията му на постелки в дневната. А докато майката беше заета да се вживява в ролята на светица, бащата на Грейси блудстваше с нея.

Занесох дневника ѝ в управлението и направих две копия. Беше покрит с кръв, защото, докато е пишела, се е рязала. Дадох единия екземпляр на медицинския следовател. Втория занесох на началника.

— Някой в това семейство трябва да разбере какво е ставало — казах му.

След погребението на Грейси се обадох на майка ѝ и я помолих да се срещнем. Седнахме в дневната, пред буен огън. На тази среща ѝ дадох копие на дневника и ѝ казах, че съм отбелязал страниците, които трябва да прочете. Тя ме погледна с изцъклени очи и отговори, че семейството е решило да започне на чисто. Благодарих ми, а после хвърли дневника в пламъците пред очите ми.

Сега си мисля за Грейси Чийвър, докато предпазливо заобикалям водосточа, където са открили тялото на Джес Огилви. Увита е в юрган и е напълно облечена. По дрехите и кожата ѝ има тънък слой скреж. Уейн Нусбаум сваля латексовите ръкавици, които е носил при огледа на тялото, и заповядва на помощниците си да изчакат криминалистите да свършат със снимките, преди да закарат жертвата в болницата за аутопсия.

— Първи впечатления? — питам.

— Мъртва е от известно време. Мисля, че от дни, макар че е трудно да се каже. Студеното време е подействало като морга.

Пъха голите си ръце под мишниците.

— Съмнявам се да е била убита тук. Драскотините по гърба ѝ сякаш са причинени от влачене след смъртта ѝ.

И добавя, като че ли му е хрумнало току-що:

— Някой от вас намери ли зъб?

— Защо?

— Защото ѝ липсва един.

Отбелязвам си наум да кажа на детективите да потърсят.

— Избит от удар ли? Или взет като трофей след смъртта?

Той поклаща глава:

— Рич, знаеш, че няма да си играя на догадки с теб в четири часа сутринта. Ще ти се обадя, когато съм готов с доклада си.

Докато се отдалечава, нощта се осветява от светкавица на фотограф криминалист.

В този кратък миг всички ние приличаме на призраци.

Марк Магуайър преглъща, когато вижда раницата, която сме взели обратно от лабораторията.

— Същата е, от леля ѝ — измърморва той.

Все още е в шок. Не само сме му съобщили, че приятелката му е мъртва, но само след секунди сме го арестували за убийството ѝ. Полицайте отидоха в апартамента му в седем часа сутринта. Сега, по време на разпита, все още е с дрехите, с които си е легнал снощи: пижама и избеляла тениска с логото на Върмонтския университет. От време на време потръпва на силното течение в съвещателната зала, но това само ме подсеща за посинялата кожа на Джес Огилви.

Времевата линия започва да се очертава. Така, както аз виждам нещата, Магуайър се е боричкал с Джес, ударил я е — избил ѝ е зъба и

неволно я е убил. Изпаднал в паника, е разчистил веществените доказателства и после се е опитал да прикрие следите си, като го изкара отвличане: срязаният прозорец, преобърнатата етажерка с компактдискове, бележката до пощальона, раницата, пълна с дрехите на Джес.

Изваждам дрехите от раницата — предимно размер XL, прекалено големи за дребната фигура на жертвата.

— Един умен престъпник, който се опитва да ни подведе, би избрал дрехи, които все още й стават — размишлявам на глас. — Но пък, Марк, вие не сте особено умен, нали така?

— Вече ви казах, нямам нищо...

— Да не би да сте й избили зъба, когато сте се боричкали с нея? — питам. — Така ли си доставя удоволствие човек като вас? Като пребива гаджето си?

— Не съм я пребил...

— Марк, не можете да спечелите. Открихме тялото й и по ръцете и врата й има синини, ясни като бял ден. Колко време мислите, че ще мине, преди да ги свържем с вас?

Той потръпва.

— Нали ви казах... скарахме се и наистина я стиснах за ръцете. Притиснах я към стената. Искях... исках да й преподам един урок.

— И този урок отиде прекалено далеч, нали така?

— Не съм я убивал, кълна се в бога.

— Защо занесохте тялото й в гората?

Той поглежда към мен.

— Моля ви. Трябва да ми повярвате.

Надигам се и надвисвам над него.

— Не трябва да вярвам на нито една твоя дума, малък мръсник такъв. Веднъж вече ме излъга — каза, че сте се скарали през уикенда, а се оказа, че във вторник също сте се скарали. Разполагам с отпечатьци от ботушите ти пред срязания прозорец, с отпечатьци от пръстите ти по гърлото й и с едно мъртво момиче, почистено и преместено. Всичко това прилича адски много на човек, който е убил приятелката си и се опитва да го прикрие, питай, който съдебен заседател поискаш в тази страна.

— Не съм срязвал прозореца. Не знам кой го е срязал. И не съм я пребил. Ядосах се, бутнах я... и си тръгнах.

— Да бе, да. А после си се върнал и си я убил.

Очите на Магуайър се наливат със сълзи. Питам се дали наистина съжалява за смъртта на Джес Огилви, или само защото сме го хванали.

— Не — отвърща той с дрезгав глас. — Не. Аз я обичах.

— Плака ли така, когато чистеше кръвта ѝ от банята? Ами когато трябваше да избършеш всичката кръв от лицето ѝ?

— Искам да я видя — моли Магуайър. — Позволете ми да видя Джес.

— Трябваше да помислиш за това, преди да я убиеш — казвам.

Докато се отдалечавам с намерението да го оставя да се пържи в собствената си вина още няколко минути, преди да дойда и да му изтръгна самопризнание, Магуайър заравя лице в ръцете си. Точно тогава осъзнавам, че тези ръце са абсолютно невредими — без синини, без порязвания, каквито се очаква да има, ако удариш някого с такава сила, че да му избиеш зъб.

ТЕО

На петгодишна възраст вече знаех, че между мен и Джейкъб има разлики.

Аз трябваше да изяждам всичко в чинията си, но на Джейкъб му позволяваха да оставя неща като грахчета и домати, защото не му харесвало усещането им в устата му.

Какъвто и детски запис да слушах в колата, докато пътувахме, отстъпваше място на всичко от Боб Марли.

След като свърших с играта, трябваше да прибирам всичките си играчки, но дългата почти два метра колона от колички „Мачбокс“, която Джейкъб цял ден подрежда в идеално права линия, остана в коридора цял месец, докато той се умори от нея.

Най-вече обаче осъзнавах, че съм играчът, елиминиран чрез хвърляне на жребий. Защото в мига, в който при Джейкъб назрееше някаква криза — а това се случваше постоянно, — майка ми захвърляше всичко и се втурваше към него. И обикновено това, което захвърляше, бях аз.

Веднъж, когато бях седемгодишен, майка ми ми обеща, че в събота следобед ще ни заведе да гледаме „Деца шпиони“ на 3D. Цяла седмица се вълнувах в очакване на събитието, защото рядко ходехме на кино, още по-малко на 3D. Нямахме пари за това, но бях получил безплатни очила за 3D в кутията със зърнена закуска и започнах да умолявам майка ми, докато накрая тя се съгласи. Само че — изненада, изненада — в крайна сметка се оказа, че това просто няма значение. Джейкъб беше изчел всичките си книжки за динозаври и започна да мята ръце и да се люшка напред-назад при мисълта, че няма нищо ново за четене преди лягане, така че майка ми взе решение да ни заведе в библиотеката вместо на кино.

Може би нямаше да имам нищо против, но там видях голяма етажерка, която се възползваше от случая да създаде връзка между филма и четенето. „БЪДИ ДЕТЕ ШПИОНИН!“, пишеше на афиша, а етажерката беше пълна с книги като „Шпионката Хариет“ и разкази за момчетата Харди и Нанси Дрю. Видях как майка ми завежда Джейкъб

към частта за нехудожествена литература — 567 в света на десетичната класификация на Дю. Дори и аз знаех, че това означава динозаври. Двата седнаха край пътеката, сякаш това, че ме бяха довели в библиотеката и ми бяха съсипали деня, нямаше никакво значение. Започнаха да четат книга за орнитоподите.

Ненадейно осъзнах какво трябва да направя.

Щом майка ми забелязваше само Джейкъб, значи щях да се превърна в него.

Навярно седем години разочарования избрах точно този момент, за да прелеят, тъй като не мога да обясня защо иначе бих направил това, което направих. Имам предвид, не че не знаех.

Библиотеките са място, където човек трябва да е тих.

Библиотечните книги са свещени и не са твои.

В един момент седях в помещението за деца, в удобния зелен стол, приличащ на юмрук на великан, а в следващия креслах с пълно гърло, дърпах книги от етажерките и късах страниците, а когато библиотекарката попита: „На кого е това дете?“, я изритах в пиццалките.

Оказа се, че имам талант за гневни пристъпи. Все пак цял живот се бях учил от майстор.

Събра се тълпа. Втурнаха се други библиотекари, за да видят какво става. Поколебах се само веднъж — когато в края на групата, която ме гледаше, се появи лицето на майка ми. Беше бяла като статуя.

Очевидно трябваше да ме махне оттам. И очевидно това означаваше, че Джейкъб не може да запише книгите, които искаше да вземе. Тя го сграбчи за китката точно когато и той получи криза, и ме вдигна със свободната си ръка. Аз и брат ми ритахме и крескахме през целия път до паркинга.

Стигнахме до колата и майка ми ме пусна на земята. Направих това, което бях виждал Джейкъб да прави хиляди пъти: отпуснах се вяло като спагети и рухнах на асфалта.

И тогава ненадейно чух звук, който не бях чувал никога преди. Беше по-висок от моите викове и виковете на Джейкъб, взети заедно, и излизаше от устата на майка ми.

Тя кресчеше. Тропаше с крака. Викаше „Аааааааа“. Размахваше ръце, риташе и мяташе глава назад-напред. Всички от единия край на паркинга до другия я гледаха.

Веднага спрях. Единственото по-лошо нещо от това целият свят да ме гледа как полудявам, беше целият свят да гледа как полудява майка ми. Затворих очи и отчаяно си пожелах земята да се отвори и да ме погълне.

Джейкъб, от своя страна, продължаваше да крещи и да беснее.

— Мислиш ли, че и на мен не ми се иска от време на време да откача? — изкрещя майка ми, а после се стегна и закопча Джейкъб, който не спираше да се върти, на седалката му в колата. Вдигна ме от асфалта и направи същото с мен.

Но всъщност не ви разказвам тази история заради подробностите. Разказвам ви я, защото тогава майка ми за първи път заплака пред мен, вместо храбро да се опитва да задържи всичко в себе си.

ЕМА

Из колонката на Леля Ем:

Кога спряха да слагат играчки в кутиите със зърнени закуски?

Помня как, когато бях малка, обикалях сред стелажите със зърнени закуски (които със сигурност са също толкова американски, колкото и фойерверките на Четвърти юли) и си избирах храна за закуска в зависимост от обещаната награда: „фризби“, украсено отпред със заека Трикс. Холографски стикери с леприкон от „Лъки Чармс“. Колело с декодер за разрешаване на загадки. Можех да понеса цял месец на оризови трици, ако това означаваше, че накрая ще получа вълшебен пръстен. Не мога да го призная на глас. На първо място, в последно време от нас се очаква да сме супермайки, вместо да признаем, че имаме слабости. Изкушаващо е да повярваме, че всички майки всяка сутрин се събуждат освежени, никога не повишават глас, готвят само с органични продукти и са еднакво добре запознати с работата на президент на компания и с родителско-учителската асоциация.

Ще ви разкрия една тайна: тези майки не съществуват. Повечето от нас — дори и никога да не си го признаем — понасяме триците с надеждата да зърнем онзи вълшебен пръстен.

На хартия изглеждам много добре. Имам семейство и списвам колонка във вестник. В истинския живот трябва да обирам лепило от килима, рядко си спомням да размразя предварително продуктите за вечеря и смятам да заръчам да изпишат „ЗАЩОТО ТАКА КАЗВАМ“ на надгробната ми плоча.

Истинските майки се чудят защо експерти, които пишат за „Родители“ и „Доброто поддържане на къщата“

— и смея да твърдя, „Бърлингтън фрий Прес“ — сякаш са постоянно в контрол на всичко, когато самите те едва успяват да задържат главата си над водата на бурните морета на родителството.

Истинските майки не слушат смирено и притеснено възрастната дама, която дава непоискан съвет на опашката, когато детето е обзето от пристъп на гняв. Вземаме детето, слагаме го в количката на дамата и казваме:

— Страхотно. Може би *вие* ще се справите по-добре. Истинските майки знаят, че няма нищо лошо да се яде студена пица за закуска.

Истинските майки признават, че в тази работа е по-лесно да се издъниш, отколкото да успееш.

Ако родителството е кутия с оризови трици, тогава истинските майки знаят, че съотношението люспици-забавление е крайно небалансирано. За всеки момент, в който вашето дете ви се доверява или ви казва, че ви обича, или прави нещо, без да го подканите, за да защити брат си, и вие случайно станете свидетел, има много повече моменти на хаос, грешки и съмнения в себе си.

Истинските майки може да не изричат еретичните мисли, но понякога тайно си пожелават да бяха избрали за закуска нещо друго, а не тази вечна зърнена храна.

Истинските майки се тревожат, че други майки ще намерят онзи вълшебен пръстен, докато те ще го търсят напразно цяла вечност.

Спокойно, истински майки. Самият факт, че се тревожите дали сте добри майки, означава, че вече *сте* такива.

По време на кратък авторски блокаж си приготвям сандвич с риба тон и си пускам обедните новини. Местната станция е толкова ужасна, че обичам да я гледам просто за забавление. Ако още бях в колеж, щях да поиграя на пиене и да отпивам глътка бира всеки път, когато говорителите произнесат неправилно някоя дума или си изтърват бележките. Любимата ми грешка от последно време беше,

когато съобщиха, че сенатор от Върмонт предложил щателна ревизия на „Медикейд“. Вместо да пуснат видеото с речта му, показаха клип как шепа местни старци си устройват състезание по гмуркане в ледена вода.

Днешната история обаче съвсем не е забавна.

— Рано в понеделник сутринта — чете говорителят — откриха тялото на Джесика Огилви в гората зад къщата ѝ. Двайсет и три годишната студентка във Върмонт изчезна миналия вторник.

Чинията в скута ми пада на пода. Ставам и очите ми се наливат със сълзи. Знаех, че е възможно — всъщност дори вероятно, когато дните минаваха един след друг, без да я открият, — но това не ми помага да понеса смъртта ѝ по-лесно.

Често съм се питала какъв ли би бил светът, ако имаше повече хора като Джес — млади мъже и жени, които могат да погледнат някого като Джейкъб, без да се присмеят на странностите и слабостите му, а да забележат по какъв начин тези неща го правят интересен и достоен. Представях си момчетата, които един ден щяха да бъдат в обучаван от Джес клас и които нямаше да трябва да се борят с проблеми със самооценката и тормоз от другите, с които се бореше Джейкъб в основното училище. А сега това никога нямаше да се случи.

Показват кадър с репортерка, която е снимала близо до мястото, на което са намерили тялото на Джес.

— При този тъжен обрат на събитията — съобщава сдържано тя — детективите са отговорили на обаждане на деветстотин и единайсет от мобилния телефон на Огилви и го проследили дотук, до един водосток зад дома ѝ.

Записът е бил направен призори: небето е прорязано от розови ивици. На заден план виждам криминалистите, които слагат маркери и правят измервания и снимки.

— Малко след това — продължава репортерката — властите са арестували приятеля на Огилви, дваайсет и четири годишния Марк Магуайър. Докладът от аутопсията все още не е излязъл...

Ако бях примигнала, навярно нямаше да го забележа. Ако репортерката не беше преместила краката си, със сигурност нямаше да го видя. Образът беше толкова бърз — проблясък в единия край на екрана, който изчезна само след секунда.

Юрган с избродирана дъга, ЧОЖЗСИВ, която се повтаряше отново и отново.

Натискам ПАУЗА — нова екстра на сателитната система, която използваме — и пускам клипа отзад напред, а после пак отначало. Може би този път ще видя, че е само зрителна заблуда. Може би шалът на репортерката е помръднал, а аз съм го взела за нещо друго.

Все още е там, затова пускам лентата отзад напред за втори път.

Веднъж чух, че определението за лудост е да правиш многократно едно и също нещо и да очакваш различни резултати. Сега сърцето ми бие толкова силно, че го усещам в гърлото си. Хуквам нагоре по стълбите към гардероба на Джейкб, където преди няколко дни намерих раницата на Джес, увита в юргана с дъгата.

Който е изчезнал.

Отпускам се на леглото му и прокарам ръка по възглавницата му. Точно сега, в 12:45, Джейкб е в час по физика. Сутринта ми каза, че ще имат лабораторно упражнение за принципа на Архимед — ще се опитат да определят плътността на две непознати тела. Коя маса, когато е забита в средата, причинява изместване? Кое плава и кое потъва?

Ще отида в училище и ще взема момчетата с някакво измислено извинение — посещение при зъболекаря, час при фризьора. Но вместо да се приберем вкъщи, ще караме, без да спрем, докато минем границата и се озовем в Канада. Ще им опаковам по един куфар и никога няма да се върнем тук.

Дори докато си го мисля, знам, че не може да се случи. Джейкб няма да проумее идеята никога да не се прибере вкъщи. А някъде, в някакъв полицейски участък, приятелят на Джес е обвинен за престъплението, когато може да е невинен.

На долния етаж започвам да ровя с безчувствени пръсти през купчината сметки, които не съм разгледала. Знам, че е някъде тук... а после го намирам, под второто предупреждение от телефонната компания. Визитната картичка на Рич Матсън. Мобилният му телефон е надраскан отзад на гърба.

— За всеки случай — така ми каза той.

За всеки случай, ако случайно ви хрумне, че синът ви може да е замесен в убийство. За всеки случай, ако случайно се изправите пред очевидно доказателство, че сте се провалили като майка. За всеки

случай, ако случайно се окажете притисната между това, което искате, и това, което трябва да направите.

Детектив Матсън беше честен с мен; аз ще бъда честна с него.

Гласовата му поща се включва веднага щом набирам номера му. Първия път затварям, защото всички думи, които съм си подготвила, се сбиват в главата ми като маджун. Втория път прочиствам гърлото си.

— Обажда се Ема Хънт — казвам. — Аз... наистина трябва да говоря с вас.

Все още стиснала телефона като амулет, отново влизам в дневната. Новините са свършили и сега върви някакъв сапунен сериал. Отново пускам записа, докато се появява новината за Джес. Преднамерено приковавам поглед към другата страна на екрана, но то още е там: флагът на полето, една наносекунда от истина във всички оттенъци на цветовия спектър.

Колкото и да се опитвам, не мога да не виждам този проклет юрган.

ДЖЕЙКЪБ

Джес е мъртва.

Майка ми ми го съобщава след училище. Докато го казва, ме гледа така, сякаш се опитва да разбере нещо от изражението ми, така, както аз оглеждам ъгъла на веждите на някого, позицията на устните и големината на зениците и се опитвам да ги свържа с чувство. За миг се питам: „И тя ли има Аспергер?“ Но после, точно когато започва да ми се струва, че анализира изражението ми, нейното се променя и не мога да разбера какво изпитва. Очите ѝ сякаш са стегнати в крайчеца, а устата ѝ е присвита. Сърди ли ми се, или просто е разстроена от смъртта на Джес? Искан ли да реагирам на новина, която вече знам? Мога да се преструвам на стъписан (увиснала челюст, разширени очи), но това ще означава да излъжа, а тогава лъжливото ми изражение (очи, вдигнати към тавана, зъби, ухапвали долната устна) ще вземе надмощие над стъписаното ми лице. Освен това лъжата е в списъка с домашните правила. Да си припомним:

1. Разчиствай собствените си бъркотии.
2. Казвай истината.

Във връзка със смъртта на Джес: направил съм и едното, и другото.

Представете си как бихте се почувствали, ако ненадейно ви запратят от Америка във Великобритания. Ненадейно „кървав“ ще е ругатня, а не описание на местопрестъпление. „Пиянзала“ няма да е „сърдит“. „Скъп“ ще означава скъп като цена, а не любим. „Тоалетна“ ще е „смахнат“, състояние на ума; „обществените училища“ ще са „частни училища“, а „шик“ ще е глагол.

Ако ви запратят във Великобритания, но сте кореец или португалец, ще се очаква да сте объркан. Все пак не говорите езика. Но ако сте американец, от техническа гледна точка го говорите. Така че се оказвате участник в разговори, в които няма логика, в които постоянно молите другите да повторят с надеждата, че непознатите думи най-накрая ще придобият смисъл.

Това е усещането да си с Аспергер. Трябва да работя усилено върху неща, които другите разбират съвсем естествено, защото тук съм само турист.

И тази екскурзия е с еднопосочен билет.

Ето какво ще си спомням за Джес:

1. За Коледа ми подари късче малахит с точната големина и форма на кокоше яйце.

2. Тя е единственият ми познат, роден в Охайо.

3. Косата ѝ изглеждаше различна на открито и на закрито. Когато слънцето светеше, не беше толкова жълта. Повече приличаше на огнена.

4. Тя ме запозна с „Принцесата булка“ — навярно един от най-великите филми в историята на киното.

5. Пощенската ѝ кутия във Върмонтския университет беше номер 5995.

6. Припадаше при вида на кръв, но въпреки това тази есен дойде на презентацията ми по физика за траекториите на кръвта и слуша, обърната с гръб към изображението на пауър поинт.

7. Макар че понякога навярно ѝ е писвало да ме слуша как говоря, никога, нито веднъж, не ми каза да млъкна.

Аз съм първият човек, който ще признае, че не разбирам любовта. Как е възможно човек едновременно да обича новата си прическа, да обича работата си и да обича гаджето си? Очевидно думата означава различни неща в различните ситуации, поради което така и не успях да проумея смисъла ѝ с помощта на логиката.

Честно казано, физическата страна на любовта ме ужасява. Когато човек и бездруго е свръхчувствителен към усещането на нещо до кожата му или към факта, че хората стоят достатъчно близо, за да го докоснат, в перспективата за сексуална връзка няма абсолютно нищо, което да я превръща в нещо съблазнително.

Споменавам това като предупредителна бележка, увод към последното, което ще запомня за Джес:

8. Бих могъл да я обичам. Може би вече я обичах.

Ако трябваше да напиша сценарий за научнофантастичен сериал по телевизията, бих си избрал за главен герой някой емпат — човек с вродена дарба да разчита аурата на чувствата на хората и само с докосване да се зарази от чувствата ми. Толкова лесно щеше да е, ако

можех да погледна към щастлив човек, да го докосна по ръката и ненадейно да се изпълня със същите мехурчета на радост, които бълбукат у него, вместо да се тормозя с въпроса дали съм изтълкувал погрешно действията и реакциите му.

Всеки, който плаче на филм, е емпат тайно в себе си. Случващото се на екрана бликва през целулоида и е достатъчно истинско, за да предизвика чувство. Защо иначе ще се смеееш на бурното веселие на двама актьори, които зад екрана не могат да се понасят? Или да плачеш заради смъртта на актьор, който веднага щом изключат камерата, ще изтърси праха от дрехите си и ще си вземе сандвич за вечеря?

Когато аз гледам филми, нещата са малко по-различни. В съзнанието ми всяка сцена се превръща в каталог от възможни социални сценарии. *Ако някога се озовеш в положение да спориш разпалено с жена, целуни я, за да я изненадаш и да насочиш вниманието ѝ в друга посока. Ако си в разгара на битка и другарят ти е прострелян, приятелството изисква да се върнеш на огневата линия, за да го спасиш. Ако искаш да си душата на партито, кажи „Тога!“.*

По-късно, ако се озова в тази конкретна ситуация, мога да прероя каталога си с общуване от филми, да подражавам на съответното поведение и по изключение да знам, че този път се държа подобаващо.

Между другото, никога не съм плакал на филм.

Веднъж разказвах на Джес всичко, което знам за кучетата.

1. Развили са се от малък бозайник на име миацис — дървесен обитател, живял преди 40 милиона години.

2. За първи път ги опитомяват пещерните хора през палеолита.

3. Независимо от породата, всяко куче има 321 кости и 42 постоянни зъба.

4. Далматинците се раждат чисто бели.

5. Причината, поради която се въртят в кръг, преди да легнат, е, че когато са били диви животни, това им помагало да смачкат дългата трева и да я превърнат в постелка.

6. Приблизително един милион кучета са основните наследници в завещанията на господарите си.

7. Потят се чрез възглавничките на краката си.

8. Учените са установили, че кучетата могат да подушват наличието на аутизъм у децата.

— Измисляш си — каза тя.

— Не. Истина е.

— Как така нямаш куче?

Отговорите на този въпрос са толкова много, че не знам откъде да започна. Майка ми твърдеше, че никой, който не може да си спомни да си мие зъбите по два пъти на ден, не притежава достатъчно сила на духа, за да се грижи за друго живо същество. Брат ми е алергичен към почти всичко с козина. Кучетата, които се превърнаха в следващата ми страст след динозаврите, ми станаха безинтересни, когато открих криминалистиката.

Истината е, че най-вероятно не бих искал да имам куче. Те са като онези деца, които не понасям в училище: тези, които се въртят наоколо и си тръгват, когато осъзнават, че не получават от разговора желаното или от което се нуждаят. Движат се на глутници. Ближат те и ти си мислиш, че го правят, защото те харесват, но всъщност причината е, че пръстите ти все още миришат на сандвича ти с пуешко.

От друга страна, мисля, че котките имат Аспергер.

Също като мен, те са много умни.

И също като мен, понякога имат нужда просто да ги оставят на мира.

РИЧ

Оставям Марк Магуайър да се пържи няколко минути в капана на собствената си съвест и отивам да си взема кафе в стаята за отдих и да си проверя гласовата поща. Имам три нови съобщения. Първото е от бившата ми: напомня ми, че утре Саша има Открита нощ в училище — събитие, което, по всичко изглежда, пак ще изпусна. Второто е от зъболекаря ми — потвърждава часа ми. А третото е от Ема Хънт.

— Ема — казвам, когато набирам номера ѝ. — Мога ли да ви помогна с нещо?

— Видях... видях, че сте открили Джес.

Гласът ѝ е дрезгав, натежал от сълзи.

— Да. Съжалявам. Не знаех, че сте близки.

От другия край на линията долитат ридания.

— Добре ли сте? — питам. — Искате ли да се обадя на някого?

— Беше увита в юрган — успява да изхрипти Ема.

Понякога с работа като моята е лесно да забравиш, че след като приключиш някой случай и затвориш папката, остават хора, които страдат от случилото се до края на живота си. Спомнят си някоя малка подробност за жертвата: обувка, която лежи по средата на пътя, ръка, която още стиска Библията, или в този случай — съпоставката между нежното завиване в юрган и убийството. Но не мога да направя нищо за Джес Огилви — нищо, освен да изправа убиеца ѝ пред правосъдието.

— Този юрган... — проплаква Ема. — На сина ми е.

Замръзвам, както разбърквам сметаната в кафето си.

— На Джейкъб ли?

— Не знам... Не разбирам какво означава това...

— Ема, чуйте ме. Може да не означава нищо, а ако означава, Джейкъб ще има обяснение.

— Какво да правя? — извиква тя.

— Нищо — отговарям. — Оставете ме аз да действам. Можете ли да го доведете тук?

— Сега е на училище...

— Тогава след училище. И, Ема? Успокойте се. Ще разплетем случая.

Веднага щом затварям, вземам пълната си чаша с кафе и я изливам в мивката — ето колко съм смутен. Джейкъб Хънт призна, че е бил в къщата. У него имаше раница, пълна с дрехи на Джес Огилви. Доколкото ни е известно, беше последният човек, видял я жива.

Джейкъб може и да има синдром на Аспергер, но това не изключва възможността да е убиец.

Помислям си за Марк Магуайър, как енергично отричаше да е наранил приятелката си. Мисля си за невредимите му ръце, за плача му. После си помислям за Джейкъб Хънт, който е разчистил къщата на Джес, когато му се сторило, че са влизали вандали. Дали е пропуснал една важна подробност — че той е натворил бъркотията?

От една страна, имам гадже, което е истинско магаре, но е смазано от скръб. Разполагам с отпечатъците му пред срязан прозорец.

От друга страна, имам хлапе, обсебено от анализ на местопрестъпления. Хлапе, което не харесва Марк Магуайър. Хлапе, което знае как да извърти нещата така, че да изглежда, че Марк Магуайър е извършил убийство, а после се е опитал да прикрие следите си.

Имам хлапе, за което се знае, че и по-рано се е навъртало на местопрестъпления.

Имам убийство и юрган, свързващи Джейкъб Хънт с него.

Разликата между наблюдател и участник е почти невидима; можеш да я пресечеш, преди изобщо да си осъзнал, че си прекрачил чертата.

ЕМА

Пътуваме от училище към къщи и аз съм стиснала волана толкова силно, че ръцете ми треперят. Продължавам да поглеждам към Джейкъб в огледалото за обратно виждане. Изглежда същият както сутринта — облечен в избеляла зелена тениска, коланът на колата е плътно притиснат към гърдите му, тъмната му коса пада в очите. Нито е ядосан, нито затворен в себе си. Не проявява нито една от останалите характерни черти на поведението, което придобива, когато нещо го разстройва. Означава ли това, че няма нищо общо със смъртта на Джес? Или има и този факт просто не му влияе така, както би повлиял на друг?

Допреди малко Тео говореше за математика — за някаква задача, която решил единствен от целия клас. Не мога да възприема дори една дума.

— С Джейкъб трябва да отидем в полицейското управление — казвам. — Така че, Тео, преди това ще те оставя вкъщи.

— Защо ще ходим? — пита Джейкъб. — Получил ли е вече резултатите от раницата?

— Не каза.

Тео поглежда към мен.

— Мамо? Станало ли е нещо?

Приисква ми се да се разсмея. Имам едно дете, което изобщо не ме разбира, и едно, което ме разбира прекалено добре. Не отговарям, а спирам до пощенската ни кутия.

— Тео, вземи пощата и влизай вкъщи. Ще се върна веднага щом мога.

Оставям го наред пътя и потеглям с Джейкъб.

Но вместо да потегля към управлението, спирам пред един минимол и паркирам.

— Ще хапнем ли? — пита Джейкъб. — Много съм гладен.

— Може би по-късно.

Излизам от колата и се премествам до него на задната седалка.

— Трябва да ти кажа нещо. Нещо много лошо.

— Както когато умря дядо ли?

— Да, до голяма степен. Нали знаеш, че преди известно време Джес изчезна? Затова нямахте урок в неделя. Полицията е открила тялото ѝ. Мъртва е.

Докато говоря, го наблюдавам внимателно и дебна за примигване или потръпване на ръката, което може да ми послужи като улика. Но Джейкъб остава съвсем безчувствен. Само поглежда към облегалката пред себе си.

— Добре — казва след миг.

— Имаш ли въпроси?

Джейкъб кимва.

— Сега може ли да хапнем нещо?

Поглеждам към сина си и виждам чудовище. Просто не съм сигурна дали това е истинското му лице, или маска, създадена от Аспергер.

Честно казано, дори не съм сигурна, че има значение.

Пристигаме в управлението, а нервите ми са опънати като струни на цигулка. Чувствам се като предател, задето водя собствения си син при детектив Матсън. Но имам ли друг избор? Едно момиче вече е мъртво. Не бих могла да живея в мир със самата себе си, ако не призная участието на Джейкъб.

Още преди да съм помолила да се свържат с него, детективът влиза в чакалнята.

— Джейкъб — казва той, а после се обръща към мен. — Ема. Благодаря, че го доведохте.

Не мога да отговоря нищо. Вместо това отклонявам погледа си.

Също като Джейкъб.

Детективът слага ръка на рамото ми.

— Знам, че не ви е лесно... но постъпихте правилно.

— Защо тогава се чувствам така? — измърморвам.

— Имайте ми доверие — казва Матсън и понеже искам — понеже имам *нужда* някой друг да поеме волана поне за миг, докато си поема дъх, — кимвам.

Той отново се обръща към Джейкъб.

— Причината, поради която помолих майка ти да те доведе тук — казва му, — е, че искам да говоря с теб. Нужна ми е помощта ти за някои случаи.

Челюстта ми увисва. Това е нагла лъжа.

Както може да се очаква, Джейкъб е изпълнен с гордост.

— Мисля, че ще имам време.

— Страхотно — отговаря Матсън, — защото сме притиснати до стената. Имаме някои студени случаи — както и няколко активни, — които ни карат да си задаваме въпроси без отговор. След като видях как стигна до заключението за хипотермия, знам, че си невероятно добре подготвен в областта на криминологията.

— Опитвам се да съм в час с последните технологии — отговаря Джейкъб. — Абониран съм за три списания.

— Наистина ли? Много впечатляващо.

Матсън отваря вратата към вътрешността на полицейското управление.

— Защо не отидем на някое по-спокойно място?

Да използва любовта на Джейкъб към криминалистиката, за да го подлъже да направи признание за смъртта на Джес, е все едно да размахаш спринцовка с хероин под носа на наркоман. Бясна съм на Матсън, задето действа така долно. Бясна съм и на себе си, задето не осъзнах, че също като мен, и той си има приоритети.

— От законова гледна точка той е пълнолетен — отвърща Матсън, но усмивката не стига до очите му.

— Мамо, наистина — добавя Джейкъб с горд глас. — Добре съм. Детективът поглежда към мен.

— Вие ли сте законният му настойник?

— Аз съм му *майка*.

— Това не е едно и също — заявява Матсън. — Съжалявам.

„За какво?“ — питам се. Задето подлъга Джейкъб да повярва, че е на негова страна ли? Или защото направи същото с мен?

— Тогава си тръгваме — настоявам.

Матсън кимва.

— Джейкъб, решението зависи от теб. Искаш ли да останеш с мен, или предпочиташ да си тръгнеш с майка си?

— *Шегувате ли се?* — грейва Джейкъб. — Искам да говоря с вас, категорично.

Още преди вратата да се е затворила зад тях, хуквам към паркинга.

РИЧ

В любовта, войната и разследването всичко е честно. Искam да кажа, ако успея да убeдя заподозрян, че съм превъплъщение на отдавна починалата му баба и единственият начин да спаси душата си е да ми признае — така да бъде. Което обаче не обезсилва факта, че не мога, да си избия от ума лицето на Ема Хънт в мига, в който осъзна, че съм я предал и нямам намерение да ѝ позволя да присъства на задушевния ми разговор със сина ѝ.

Не мога да заведа Джейкъб в стаята за разпити, защото там още чака Марк Магуайър. Оставих го с един сержант, който в момента е на шестмесечен стаж при мен, за да разбере дали иска да се яви на изпит за детектив. Не мога да освободя Марк, преди да знам със сигурност, че съм намерил правилния заподозрян. Затова завеждам Джейкъб в кабинета си. Не е много по-голям от гардероб, но навсякъде има кутии с папки, а на таблото зад главата ми са залепени няколко снимки на местопрестъпления. Всичко това трябва да накара адреналина му да скочи.

— Искаш ли кока-кола или нещо друго? — питам и посочвам към единствения свободен стол в стаята.

— Не съм жаден — отговаря Джейкъб. — Но няма да откажа нещо за ядене.

Преравям чекмеджетата на бюрото си за бонбон за спешни ситуации — ако работата ми ме е научила на нещо, това е, че когато всичко отива по дяволите, пакет бисквити може да ти помогне да придобиеш известна перспектива. Мятam му част от запасите, останали ми от Хелоуин, и той се намръщва.

— С глутен са — казва.

— Това лошо ли е?

— Нямате ли „Скитълс“?

Не мога да повярвам, че водим преговори за бонбони, но преравям купичката и намирам пакетче „Скитълс“.

— Супер! — възкликва Джейкъб, разкъсва единия ъгъл и пъха ръба в устата си.

Облягам се назад в стола си.

— Ще имаш ли нещо против, ако запиша разговора? Така ще мога да дам да го разпечатат, ако стигнем до някакви големи прозрения.

— О, разбира се. Щом смятате, че ще има полза.

— Ще има — уверявам го и натискам бутона на касетофона. — И така, как разбра, че онзи човек е починал от хипотермия?

— Лесно. По ръцете му нямаше защитни рани; имаше кръв, но липсваше друга травма... и разбира се, фактът, че беше само по бельо, беше голяма улика.

Поклащам глава.

— Благодарение на теб медицинският следовател реши, че съм гений — казвам.

— Кой е най-странният случай, за който сте чували някога?

Замислям се за миг.

— Един младеж скочил от покрива на някаква сграда, за да се самоубие, но минал покрай отворен прозорец точно в мига, в който от него излетял куршум.

Джейкъб се ухилва.

— Това е градска легенда. „Уошингтън Поуст“ я развенча през хиляда деветстотин деветдесет и шеста година като част от реч, изнесена от предишен президент на Американското общество по криминология, за да демонстрира юридическите усложнения на криминалистичния анализ. Но дори и така, пак е добра.

— А ти?

— Тексаският убиец с очните ябълки. Чарлс Олбрайт преподавал точни науки, убивал проститутки и отстранявал хирургически очните им ябълки като трофеи.

Намръщва се.

— Очевидно поради тази причина така и не харесах учителя си по биология.

— На този свят много хора никога не бихме заподозрели, че са убийци — казвам. Докато го изричам, внимателно наблюдавам Джейкъб. — Не си ли съгласен?

За частица от секундата по лицето му преминава сянка.

— Вие би трябвало да знаете по-добре от мен — отвръща той.

— Джейкъб, в момента съм в затруднение. Искам да използвам ума ти във връзка с един текущ случай.

— Джес — заявява той.

— Да. Но тук е малко по-сложно, защото си я познавал. Затова, ако искаме да говорим открито, трябва да се откажеш от правото си да не говориш за случая. Разбираш ли какво казвам?

Той кимва и започва да рецитира предупреждението Миранда^[1]
— Имам право да мълча. Всичко, което кажа, може и ще бъде използвано срещу мен в съда. Имам право на адвокат по време на разпита. Ако не мога да си позволя адвокат, ще ми бъде назначен служебно...

— Точно така — измърморвам. — Всъщност тук имам един екземпляр. Ако сложиш инициалите си тук и се подпишеш най-отдолу, мога да докажа на шефа си, че не просто си го научил наизуст, а наистина разбираш какво означава.

Джейкъб взема от мен химикалка и бързо надрасква името си върху документа, който съм приготвил.

— Сега вече може ли да говорим? — пита той. — С какво разполагате?

— Ами от раницата не излезе нищо.

— Никакви отпечатыци ли нямаше?

— Само тези на самата Джес — отвръщам. — Но в къщата открихме нещо интересно — някой е срязал единия прозорец и го е отворил насила.

— Мислите, че извършителят е влязъл оттам?

— Не, защото вратата не е била заключена. Но под прозореца открихме отпечатыци от ботуши, които съответстват на гаджето на Джес.

— Имаше един страхотен епизод на „Ловци на престъпници“, в който отпечатыците откън се показаха чак когато заваля сняг.

Джейкъб се прекъсва наред изречението и се поправя.

— Значи Марк убива Джес, а после се опитва да го изкара като нещо друго — влизане с взлом, — като срязва прозореца и събаря столовете, писмата и компактдиските?

— Нещо такова.

Хвърлям поглед към ръцете му. Също като на Магуайър, и по тях няма следи от борба.

— Как смяташ? — питам. — Колко трудно би било да се подреди друго местопрестъпление за заблуда на детективите?

Преди да успее да отговори, мобилният ми иззвънява. Познавам номера: Базил, който е отишъл в болницата с патолога.

— Би ли ме извинил за момент? — обръщам се към Джейкъб, излизам в коридора и затварям вратата след себе си, преди да вдигна. — Какво открихте?

— Освен драскотините по гърба и контузиите по гърлото и горната част на ръцете, има още няколко в периорбиталната област...

— Говори на английски, Базил.

— Кръвоизлив в подкожието на очите — пояснява той. — Счупен нос и фрактура на черепа. Причина за смъртта е субдурален хематом.

Опитвам се да си представя как Джейкъб Хънт нанася прав десен в лицето на Джес Огилви достатъчно силно, за да й строши черепа.

— Чудесно. Благодаря.

— Това не е всичко — казва Базил. — Бельото ѝ е облечено отзад напред, но няма следи от сексуално посегателство. Лицето ѝ е било измито — открихме следи от кръв в косата ѝ. И липсващият зъб. Открихме го.

— Къде?

— Увит в тоалетна хартия и пъхнат в предния джоб на шортите ѝ — отговаря Базил. — Който и да го е направил, не просто е захвърлил тялото на Джес Огилви. Изпитвал е привързаност към нея.

Затварям и веднага си помислям за Саша, на която ѝ падна един зъб само преди месец, докато беше при мен. Увихме го в хартия и го прибрахме в плик, на който написахме името на Фейта на зъбчетата. Естествено трябваше да позвъня на бившата си и да попитам каква е цената. Пет долара, вярвате или не. Което означава, че цялата ми уста струва сто и шейсет. След като Саша заспа и смених обикновения плик с хубав „Линкълн“, извадих зъбчето и го задържах в ръката си. Питам се какво, по дяволите, да правя с млечно зъбче. Представих си, че Фейта на зъбчетата има празни бурканчета зя свещи, от онези с мидени черупки, само че нейните са пълни с хиляди зъбчета. Тъй като не обичам подобен декор, реших, че просто ще изхвърля проклетия предмет, но в последния момент установих, че не мога да го направя.

Това беше детството на дъщеря ми, запечатано в плик. Колко възможности ще имам да държа в ръка късче от живота й?

Дали Джейкъб Хънт се е чувствал по същия начин, докато е държал зъба на Джес Огилви?

Поемам си дълбоко въздух и се връщам в кабинета си. Време е да свалим ръкавиците.

— Някога присъствал ли си на аутопсия, Джейкъб?

— Не.

Сядам обратно зад бюрото си.

— Първото, което прави патологът, е да вземе голяма игла и да я забучи в очната ябълка, за да изтегли кристалина. Ако му пуснеш токсикологичен тест, ще разбереш какво е имало в системата на жертвата в момента на смъртта.

— Какъв токсикологичен тест? — пита Джейкъб, абсолютно необезпокоен от зловещата картина, която му рисувам. — За алкохол ли? Или за лекарства? За незаконни наркотици?

— После патологът разрязва торса с У-образен разрез и одира кожата. Прави разрез през ребрата, за да се получи малък купол, който може да вдигне като капачка на буркан. След това започва да изважда органите, един по един... да ги претегля... да отрязва късчета, които да разгледа под микроскоп.

— *Веднъж един полицай се опита да ми направи тест. Хапнах черния му дроб с бамя и бутилка кианти.*

— А после патологът взема триона си и отрязва цялата горна част на черепа и го отваря с длето. Бръква вътре и изважда мозъка на жертвата. Знаеш ли какъв звук издава мозъкът, когато го изстъргват от черепа, Джейкъб?

Имитирам въпросния звук. Прилича на разчупване на печат.

— После го претеглят, нали? — пита Джейкъб. — Средният човешки мозък тежи около един килограм и петстотин грама, но най-големият документиран мозък тежи два килограма и триста и десет грама.

— Всичко това, което описах — продължавам и се привеждам напред, — всичко това току-що се е случило с приятелката ти Джес. Какво мислиш за това?

Джейкъб се дръпва по-назад на стола си.

— *Не искам да мисля за това.*

— Искам да ти разкажа за някои от нещата, които са открили при аутопсията на Джес. Навярно ще можеш да ми кажеш как е възможно да са се случили.

Той се оживява видимо, готов да участва в играта.

— Имало е синини, които показват, че някой я е стискал за ръцете и я е душил за врата.

— Ами... — замисля се Джейкъб. — Отпечатьците от пръсти ли са, или от цели длани?

— Ти ми кажи, Джейкъб. Не си сграбчил Джес за ръцете, нали?

Осъзнава, че е попаднал в капан, и на лицето му се изписва изражение, много приличащо на изражението на майка му. Ръцете му се свиват около страничните облегалки на стола му. Той поклаща глава.

— Не.

— Не си ли я душил? Нали няма да ме излъжеш?

Джейкъб затваря очи и потръпва, сякаш изпитва болка.

— Не...

— Какво те накара да я удушиш?

— Нищо!

— Скарахте ли се? Тя каза ли нещо, което не ти хареса? — притискам го.

Той се премества на ръба на стола си и започва да са люлее. Не ме поглежда в очите, колкото и да повишавам глас. Искане ми се да бях по-предвидлив и да бях направил видео, а не аудиозапис на разговора ни. Ако поведението на това дете не е азбучен признак за вина, не знам какво може да е.

— Нищо не ме е накарало да удуша Джес — казва Джейкъб.

Отминавам тези думи с пълно пренебрежение.

— Души ли я, докато спря да диша?

— Не...

— Удари ли я в лицето?

— Какво? Не?

— Как тогава зъбът ѝ се е оказал избит?

Той поглежда към мен и това ме изненадва. Погледът му е пряк, открит, изпълнен с толкова силно чувство, че изпитвам непреодолимо чувство да се извърна настрана, както обикновено прави той.

— Стана случайно — признава тихо Джейкъб.

Едва сега осъзнавам, че съм бил затаил дъх.

[1] Предупреждението, отправяно от американската полиция към всички арестувани. Води началото си от делото „Миранда срещу Аризона“ през 1966 година, когато Върховният съд на САЩ отсъжда, че Ернесто Артуро Миранда, признат за виновен в отвличане и изнасилване, не е разбрал, че самопризнанията му могат да бъдат използвани срещу него. Впоследствие процесът срещу Миранда се възобновява и той е признат за виновен вече не въз основа на самопризнанието си, а на свидетелски показания. — Б.пр. ↑

ОЛИВЪР

Сутринта успях да науча Тор да балансира на носа си кламер.

— Добре — казвам, — да се завъртим пак.

По моята логика, ако успея да го науча едновременно да балансира и да прави нещо друго — да се превърти на пода или да лае в ритъма на „Дикси“, — можем да се появим в шоуто на Летърман.

Поставям кламера обратно на носа му и точно тогава в кабинета ми връхлита някаква луда.

— Трябва ми адвокат — оповестява тя задъхано.

Навярно е в края на трийсетте или началото на четирийсетте — около устата ѝ има няколко бръчки, а в тъмната ѝ коса се забелязват сиви нишки, — но очите ѝ я карат да изглежда по-млада. Приличат на карамел или на бонбони лакта. Защо, по дяволите, гледам потенциална клиентка и си мисля за заливки на сладолед?

— Идвам!

Ставам и ѝ предлагам стол.

— Седнете и ми кажете какъв е проблемът.

— Няма време за това. Трябва да дойдете с мен веднага.

— Но аз...

— В момента разпитват сина ми в полицейското управление и трябва да ги спрете. Ангажирам ви от негово име.

— Супер — отвърщам, а Тор събаря кламера. Вдигам го, за да не го глътне, докато ме няма, и си вземам палтото.

Знам, че е абсолютно користолюбиво от моя страна, но се надявам да ме поведе към беемвето, паркирано пред пицарията. Вместо това тя тръгва надясно, към очуканото волво, което по всяка вероятност е навъртяло петстотин хиляди километра. Толкова по въпроса дали да помоля да ми платят хонорара в брой. Сядам на мястото до шофьора и протягам ръка.

— Казвам се Оливър Бонд.

Тя не стиска ръката ми. Вместо това пъхва ключа в стартера и потегля с безразсъдност, от която ми увисва ченето.

— Ема Хънт — представя се.

Прави завой и задните гуми се завъртат.

— Ъъъ, май ще трябва да ми разкажете по-подробно какво става... — изохквам, когато тя заковава на червен светофар.

— Гледате ли новините, господин Бонд?

— Оливър, ако обичате — поправам я и затагам колана си. Полицейското управление е само на два-три километра от нас, но бих искал да стигна жив дотам.

— Следите ли историята със студентката от Върмонтския университет, която изчезна?

— Тази, чието тяло откриха току-що?

Колата набива спирачки пред управлението.

— Мисля, че синът ми може да е отговорен — казва Ема Хънт.

Веднъж попитали Алън Дершовиц, прочутия еврейски адвокат, дали би защитавал Адолф Хитлер.

— Да — отговорил той. — И щях да спечеля.

Когато заспах по време на лекцията за закононарушения, даващи право за предявяване на иск, професорът — който говореше с монотонен глас и караше правото да изглежда също толкова вълнуващо, колкото да наблюдаваш как съхне боя — изля на главата ми бутилка вода.

— Господин Бонд — рече кротко той, — поразително ми приличате на студент, за когото университетът не е трябвало да пилее място.

Седнах, кашлящ и подгизнал.

— С цялото ми уважение, сър, значи трябва да ви поразят повече — предложих и всичките ми състуденти станаха и заръкопляскаха.

Предлагам тези анекдоти на предполагаемите съдебни заседатели като илюстрация на факта, че никога не съм отхвърлял предизвикателство. И, няма да започна точно сега.

— Да вървим — подканя ме Ема Хънт и изключва двигателя.

Слагам ръка върху нейната.

— Може би трябва да започнете, като ми кажете името на сина си.

— Джейкъб.

— На колко години е?

— На осемнайсет — отговаря тя. — Има синдром на Аспергер.

Чувал съм термина, но няма да се преструвам на експерт.

— Значи е аутист?

— Технически да, но не като в „Рейнман“. Той е много високофункционален.

Тя поглежда с копнеж към управлението.

— Не може ли да обсъдим това по-късно?

— Не и ако искате да представлявам Джейкъб.

— Аз го докарах — поема си тя въздух продължително и треперливо. — Гледах новините и когато дадох репортаж от местопрестъплението, видях юрган, който принадлежи на сина ми.

— Възможно ли е и други хора да имат такъв юрган? Например всеки, който миналия сезон е пазарувал в „Кол“?

— Не. Избродиран е на ръка. Беше в гардероба му или поне така си мислех. А после чух как репортерката казва, че са арестували приятеля на Джес за убийството.

— Джейкъб ли беше приятелят ѝ?

— Не. Някакво момче на име Марк. Не го познавам, но не можех да понеса мисълта, че ще влезе в затвора заради нещо, което не е извършил. Обадох се на детектива, натоварен със случая, и той каза, че ако доведе Джейкъб в управлението, ще говори с него и ще се погрижи за всичко.

Заравя лице в ръцете си.

— Не осъзнавах, че това означава, че ще устрои клопка на Джейкъб. Или че ще ми каже, че не мога да присъствам на разпита.

— Ако синът ви е на осемнайсет, наистина е така — изтъквам. — Джейкъб съгласи ли се да говори с него?

— Щом му казаха, че може да помогне при анализа на местопрестъпление, буквално влетя в управлението.

— Защо?

— Все едно вие да получите дело с убийство на знаменитост, след като години наред сте практикували имуществено право.

— Е, добре, това мога да го разбера.

— Полицаите казаха ли ви, че Джейкъб е арестуван?

— Не.

— Значи просто сте го довели доброволно?

Тя рухва пред очите ми.

— Мислех, че ще говорят с него. Не знаех, че веднага ще го сметнат за заподозрян.

Сега Ема Хънт плаче, а аз знам какво да правя с плачеща жена не повече, отколкото знам какво да правя с намазано с мас прасе в нюйоркското метро.

— Просто се опитвах да постъпя правилно — изхлипва тя.

Когато бях ковач, веднъж работих с кобила с фрактура на копитната кост. Седмици почивка не успяха да ѝ помогнат; собствениците ѝ говореха, че може да я приспят. Убедих ги да ми позволят да опитам да вкарам права подкова в копитото и вместо да закова подковата, я увих с превръзка. Отначало кобилата не искаше да върви — и кой можеше да я обвинява? Отне ми цяла седмица да я подмамня да излезе от клетката си, а после работих с нея по трийсет минути всеки ден, докато година по-късно я изведох в едно поле и я видях как лети през откритото пространство, бърза като мълвата.

Понякога човек има нужда някой да му помогне да направи първата крачка.

Слагам ръка на рамото ѝ; докосването я кара да подскочи и да вдигне към мен тези свои обезумели очи като разтопено злато.

— Да видим какво можем да направим — казвам и отчаяно се надявам, че не забелязва как треперят коленете ми.

На бюрото на диспечера прочиствам гърлото си.

— Търся един полицаи...

— Кой точно? — пита отегченият сержант.

Лицето ми пламва от горещина.

— Този, който разпитва Джейкъб Хънт — отвърщам. Защо не се сетих да питам как се казва полицаят?

— Имате предвид детектив Матсън?

— Да. Бих искал да прекъснете разпита.

Сержантът вдига рамене.

— Нищо няма да прекъсвам. Можете да почакате. Когато свърши, ще му кажа, че сте тук.

Ема не слуша. Отдръпнала се е от мен, към врата, която води надолу по коридора на управлението. Отваря се с механизъм, контролиран от диспечера.

— Той е там — измърморва тя.

— Е, добре, мисля, че точно сега най-добрият курс на действие е да се съобразяваме с техните правила, докато...

Ненадейно се чува бръмчене и вратата се отваря. В чакалнята влиза секретарка, която носи кутия на „федекс“.

— Сега! — казва Ема.

Сграбчва ме за китката и ме дръпва през тази отворена за наш голям късмет врата. Двамата хукваме.

ДЖЕЙКЪБ

Тук съм — живо доказателство, че понякога мечтите наистина се сбъдват.

1. Седя с детектив Матсън и си бъррим.
2. Той споделя с мен резултатите от текущо разследване.
3. Нито веднъж не се прозя, нито си погледна часовника.

По никакъв начин не показва, че не му е приятно да говори с мен надълго и нашироко за разследването на местопрестъпление.

4. Исква да говори с мен за местопрестъплението, свързано с изчезването на Джес — местопрестъпление, което подредих лично аз.

Сериозно, какво по-хубаво от това?

Или поне така си мисля, преди да започне да ме обстрелва с въпроси, които приличат на куршуми. Устата му се усмихва наполовина и не мога да си спомня дали това означава, че е щастлив, или не. А разговорът се измества от практичното — теглото на човешкия мозък, природата на посмъртните токсикологични тестове — към личното.

Удоволствието да разглеждаш черен дроб под микроскоп загубва част от въздействието си, когато детектив Матсън ме кара да си спомня, че въпросният черен дроб принадлежи на човек, когото познавах, с когото съм се смял и съм очаквал с нетърпение срещите ни, а това се различава значително от чувствата ми по отношение на общуването с повечето хора. Колкото и теоретично да искам да разглеждам смъртта, оказва се, че има значителна разлика, когато става въпрос за царевичен сироп и оцветяване с храни, вместо истинския Маккой^[1].

Макар логично да разбирам, че Джес си е отишла, и това означава, че няма смисъл да искам да е другояче, защото тя не може да поправи ситуацията, това не обезсилва факта, че се чувствам така, сякаш в тялото ми балон с хелий продължава да се издува и може да ме разкъса.

Точно когато си мисля, че положението не може да стане по-лошо, детектив Матсън ме обвинява, че аз съм наранил Джес.

— Ти си я сграбчил за ръцете, нали?

Не бях аз. И му го казах.

— Не си ли я душил? Нали няма да ме излъжеш?

Знам отговора, разбира се, но този отговор е оплетен в дебрите на синтаксиса. Както когато на вечеря те питат: „Не искаш тази последна пържола, нали?“ когато, разбира се, я *искаш*. Ако кажеш „да“, какво казваш? Че искаш последната пържола? Или че *не* я искаш?

— Какво те накара да я удушиш?

— Скарахте ли се? Тя каза ли нещо, което не ти хареса?

Ако Джес беше тук, щеше да ми каже да си поема дълбоко въздух. „Кажи на човека, че трябва да говори по-бавно — би отвърнала тя. — Кажи му, че не разбираш.“

Да, но Джес не е тук.

— Нищо не ме е накарало да удуша Джес — успявам да изрека най-накрая и това е абсолютната истина. Но лицето ми е зачервено, а когато си поемам въздух, изпитвам усещането, че от мен се изсипват стърготини.

Веднъж, когато бяхме малки и Тео ме нарече бавноразвиващо се джудже, запратих по него една от възглавничките на дивана и тя събори една лампа, която майка ми имаше от баба си.

— Как се случи това? — попита майка ми, когато най-после си възвърна дар слово.

— Една възглавница я събори от масата.

Това неоспоримо беше истината, но ръката на майка ми се спусна и ме зашлеви. Не помня да е боляло. Помня, че бях толкова притеснен, че имах чувството, че кожата ми ще се разтопи. И макар по-късно майка ми да ми се извини, у мен остана чувството за разделение: ако кажеш истината, това би трябвало да те освободи, нали така? Тогава защо си навличах неприятности, когато кажех на някоя майка, че новороденото ѝ бебе прилича на маймуна? Или когато прочетох домашното на друго хлапе в час, когато трябваше да поправяме работата на съучениците си, и признах, че е отвратително? Или когато казах на майка ми, че се чувствам като чужденец, изпратен на земята да анализира семейства, тъй като, изглежда, никога не съм бил част от нашето?

Или сега?

— Души ли я, докато тя спря да диша? Удари ли я в лицето?

Помислям си за Люси и Етел в бонбонената фабрика. За онзи път, когато влязох в океана и не можех да се измъкна от прииждащите вълни, преди предишните да са ме съборили на колене. В „Ловци на престъпници“, в края на епизодите, детективите разпитват заподозрените и заподозрените винаги се пречупват пред лицето на студентите жестоки доказателства.

Сега нищо не се случва така, както съм го замислил.

Или може би планът ми просто работи прекалено добре.

Не исках да нараня Джес, затова следващият въпрос ме улучва като острие.

— Как тогава зъбът ѝ се е оказал избит?

Гледам как всичко се разгръща пред мен — мигновено невидимо повторно пускане на лентата. Как смъкнах Джес по стълбите и я изпуснах на последното стъпало.

— Съжалявам! — извиках, макар че нямаше нужда: тя вече не можеше да ме чуе.

Каквито и думи да използвам обаче, са недостатъчни, защото детектив Матсън не ме разбира. Затова решавам да предприема драстична стъпка, да му покажа вътрешността на съзнанието си тук, веднага. Поемам си дълбоко въздух и впервам поглед в очите му.

Струва ми се, че някой дере ивици от кожата ми отвътре навън. Като игли, които се забиват във всеки нервен център на мозъка.

Господи, боли!

— Стана случайно — прошепвам. — Но го запазих. Сложих го в джоба ѝ.

И това е истина, но тази истина го кара да подскочи на мястото си. Сигурен съм, че чува пулса ми също толкова високо, колкото и аз. Това е признак на аритмия. Надявам се, че няма да умра тук, в кабинета на детектив Матсън.

Очите ми се плъзват към лявата му страна, после към дясната и накрая нагоре — навсякъде, където да не трябва да го гледам директно. Точно тогава забелязвам часовника и осъзнавам, че часът е 16:17.

Дори когато движението не е натоварено, пътят от полицейското управление до къщата ми е шестнайсет минути. Това означава, че няма да се приберем преди 16:33, а „Ловци на престъпници“ започва в 16:30. Ставам. Ръцете ми трепкат пред гърдите като колибрита, но дори не се опитвам да ги спра. Струва ми се, че сме в онзи момент от

сериала, когато извършителят най-после поддава, свлича се на металната маса и избухва в плач, обзет от чувство на вина. Искам да гледам този сериал, не да го преживявам.

— Свършихме ли? — питам. — Защото наистина трябва да тръгвам.

Детектив Матсън става и си помислям, че може да ми отвори вратата. Вместо това той ми препречва пътя и се навежда към мен толкова близо, че не мога да дишам, защото, ако вдишам въздуха, който той издишва?

— Знаеш ли, че си й причинил фрактура на черепа? — пита той. — Кога се случи, по същото време, когато й изби зъба ли?

Затварям очи.

— Не знам.

— Ами бельото й? Облякъл си го обратно, нали?

Рязко вдигам глава.

— *Обратно* ли е било?

Откъде бих могъл да знам? Нямаше платнени етикети, както на моите боксерки. Пеперудата не трябваше ли да е отпред, а не отзад?

— Значи освен всичко друго си й съблякъл бельото?

— Не, нали казахте, че е било на нея...

— Опита ли се да правиш секс с нея, Джейкъб? — пита детективът.

Онемявам. Самата мисъл за това кара езика ми да се подуе като свит юмрук на маймуна.

— Отговори ми, по дяволите! — изкрещява той.

Отчаяно се опитвам да намеря думи, каквито и да било думи, защото не искам пак да ми се разкрещи. Ще му кажа, че онази нощ съм правил секс с Джес осемдесет пъти, ако това иска да чуе, ако това ще го накара да отвори вратата.

— След като е умряла, си я преместил, Джейкъб. Нали?

— Да! Разбира се, че я преместих!

Не е ли очевидно?

— Защо?

— Защото трябваше да подготвя местопрестъплението и тя трябваше да е там.

Точно той би трябвало да разбере.

Детектив Матсън накланя глава.

— Затова ли го направи? Искал си да извършиш престъпление и да видиш дали ще успееш да се измъкнеш?

— Не, не е заради това...

— Тогава заради какво? — прекъсва ме той.

Опитвам се да намеря начин да облека в думи всички причини да направя това, което направих. Но ако има една тема, която не разбирам — нито вътрешно, а още по-малко външно, — това са връзките, които ни обвързват.

— *Любовта означава никога да не казваш, че съжaliaва* — измърморвам.

— Това шега ли е за теб? Някаква страхотна шега? Защото за мен не е. Едно момиче е мъртво и в това няма нищо забавно.

Приближава се, докато ръката му се отърква в моята. Едва успявам да се съсредоточа от бръмченето в главата си.

— Каж ми, Джейкъб — продължава детективът. — Каж ми защо уби Джес.

Ненадейно вратата се отваря с трясък и го удря в рамото.

— Не отговаряй на този въпрос! — изкрещява някакъв странен мъж. Зад него стои майка ми, а зад нея — двама униформени полицаи, които също като нея току-що са дотичали по коридора.

— Кой, по дяволите, сте вие? — пита детектив Матсън.

— Аз съм адвокатът на Джейкъб.

— Нима? — пита той. — Джейкъб, това ли е адвокатът ти? Поглеждам към мъжа. Носи панталони в цвят как и риза, но не и вратовръзка. Има пясъчноруса коса, която ми напомня на Тео, и изглежда прекалено млад за истински адвокат.

— Не — отговарям.

Детективът се усмихва триумфално.

— Той е на осемнайсет, господин адвокат. Казва, че не сте негов адвокат и не е помолил за такъв.

Не съм глупав. Гледал съм достатъчно серии на „Ловци на престъпници“ и знам накъде отива всичко това.

— Искам адвокат — оповестявам.

Детектив Матсън вдига ръце.

— Сега си тръгваме — приближава се майка ми. Посягам към палтото си, което все още е праметнато на гърба на стола.

— Господин... как се казвате? — пита детективът.

— Бонд — отговаря новият ми адвокат. — Оливър Бонд. Ухилва ми се.

— Господин Бонд, клиентът ви е обвинен в убийството на Джесика Огилви — съобщава детектив Матсън. — И никъде няма да ходи.

[1] http://en.wikipedia.org/wiki/The_real_McCoy — Б.пр. ↑

СЛУЧАЙ 5: НЕ ТОЛКОВА ДОБРИЯТ ДОКТОР

Кей Сайбърс била на петдесет и две години и според всички критерии не била здрава. От години била пушачка; имала наднормено тегло. Но не показвала признаци на медицински проблеми, докато една вечер през 1991 година (след вечеря от ребърца и шардоне) не ѝ станало трудно да диша, а по лявата ѝ ръка не се разпространила болка от горе надолу. Това са класически признаци на сърдечен удар — нещо, което съпругът ѝ Бил трябвало да разпознае. Все пак бил лекар във Флорида, както и окръжен следовател. Но вместо да повика линейка или да я закара в спешното отделение, той се опитал да вземе кръв от ръката ѝ. Казал, че иска да направи няколко теста по-късно на работа. Само след часове Кей била мъртва. Бил заключил, че е умряла от коронарна тромбоза, и решил да няма аутопсия.

Един ден по-късно въз основа на анонимна бележка за подозрителна дейност насрочили аутопсия на Кей Сайбърс. Токсикологичните доклади не показвали нищо конкретно и Кей била погребана. По-късно обаче отново се надигнали подозрения, когато плъзнали слухове, че Бил спи с една от лаборантките. Ексхумирали тялото на Кей и токсикологът патолог Кевин Балард направил тест за сукцинилхолин — наркотик, който увеличава освобождаването на калий и парализира мускулите, включително диафрагмата. В тъканите Балард открил сукцинилхолин — вторичен продукт на сукцинилхолина и доказателство, че отровата присъства в тялото на Кей.

Каква ирония — макар че Бил Сайбърс, изглежда, много бързал да погребее жена си и да заличи доказателствата, процесът на балсамиране помогнал за съхраняването на сукцинилтонохолина и така го открили по-лесно.

РИЧ

В минутата, след като арестувам Джейкъб Хънт, настава адска врява. Майка му надава вик и започва да крещи в същия момент, в който слагам ръка на рамото му, за да го заведе в стаята, където вземаме отпечатъци и правим снимки — но ако се съди по реакцията му, все едно съм го пронизал с меч. Замахва към мен, което кара адвокатата му да се впусне в действие. Тъй като е адвокат, несъмнено вече се чуди как да спаси клиента си от второ обвинение, а именно нападение над полицаи.

— Джейкъб! — извиква майката, после ме сграбчва за ръката. — Не го докосвайте. Не обича да го докосват.

Предпазливо докосвам челюстта си на мястото, на което ме е халосал.

— Да, добре, а аз не обичам да ме удрят — измърморвам, извивам ръцете на Джейкъб зад гърба и му слагам белезници. — Имам писмена работа във връзка със сина ви. После ще го закараме в съда за повдигане на обвинението.

— Той не може да понесе всичко това — възразява Ема. — Поне ми позволете да остана с него, за да знае, че всичко ще се оправи...

— Не можете — прекъсвам я с равен глас.

— Нали не бихте разпитвали глух човек без преводач от езика на знаците!

— С цялото ми уважение, госпожо, синът ви не е глух — отсичам и я поглеждам в очите. — Ако не напуснете, ще арестувам и вас.

— Ема — обажда се адвокатът и я хваща за ръката.

— Пуснете ме! — отърсва се тя и прави крачка към сина си, който продължава да се мята, но един от другите полицаи я спира.

— Разкарайте ги оттук — заповядвам и помъквам Джейкъб по коридора към стаята за обработване на данни.

Все едно се опитвам да натъпча бик на задната седалка.

— Виж — казвам, — просто се отпусни.

Той обаче се съпротивлява срещу хватката ми и продължава да го прави чак докато най-накрая го наблъсквам в малкото пространство. В помещението има машина за снемане на отпечатьци, камерата, с която правим снимки на арестантите, и скъпо оборудване, което вече си представям как става жертва на кризата на Джейкъб.

— Стой тук — посочвам към една бяла черта на пода. — Гледай към камерата.

Джейкъб вдига глава и затваря очи.

— Отвори ги — заповядвам.

Той го прави — и ги завърта към тавана. След минута все пак успявам да направя проклетата снимка, а после и снимките в профил.

Едва когато се обръща на дясно, забелязва машината за снемане на отпечатьци и застива неподвижно.

— Това „Лив Скан“ ли е? — пита тихо той — първите членоразделни думи, откакто го арестувах.

— Да.

Заставам до клавиатурата и ненадейно осъзнавам, че има много по-лесен начин да взема отпечатьците му.

— Искаш ли да видиш как работи?

Струва ми се, че някой е щракнал ключа на лампа: обезумялото торнадо се превръща в любопитно хлапе. Той прави крачка към мен.

— Това са дигитални файлове, нали?

— Да — потвърждавам и написвам името на Джейкъб на клавиатурата. — Какъв е инициалът на второто ти име?

— Б.

— Дата на раждане?

— Двайсет и първи декември хиляда деветстотин деветдесет и първа година.

— Случайно да знаеш номера на социалната си...

Той издърдорва поредица от числа и поглежда над рамото ми за следващия ред във формуляра.

— Тегло: деветдесет килограма — казва Джейкъб. Оживява се все повече. — Занимание: ученик. Място на раждане: Бърлингтън, Върмонт.

Посягам към шишенце лосион „Корн Хаскърс“. Използваме го, за да се уверим, че браздите на пръстите са леко влажни и кожата ще

се отпечата добре, и осъзнавам, че ръцете на Джейкъб все още са в белезници зад гърба му.

— С удоволствие бих ти показал как работи тази машина — казвам бавно, — но не мога да го направя, ако си с белезници.

— Добре. Разбирам.

Погледът му обаче е прикован в екрана на машината „Лив Скан“. Мисля, че ако му бях казал, че трябва да пожертва един от крайниците си за удоволствието да види скенера в действие, с радост би се съгласил. Разкопчавам белезниците и избързвам върховете на пръстите му с лосиона, преди да взема дясната му ръка в своята.

— Първо ще вземем отпечатъци от палеца — обяснявам. Притискам Джейкъб малко по малко. — А после от другите пръсти.

Вторият отпечатък е колективен — четири пръста на всяка ръка, едновременно притиснати към стъклената повърхност.

— След като компютърът ги зареди, ги съпоставяме с другите образи. Свий ги с палците навътре и пръстите навън — продължавам. Онагледявам думите си с първия от пръстите му и продължавам с останалите.

Когато машината отхвърля един от свитите пръсти, Джейкъб вдига вежди.

— Невероятно — казва той. — Няма ли да приеме некачествен отпечатък?

— Не. Съобщава ми кога съм вдигнал пръста прекалено скоро или кога отпечатъкът е прекалено тъмен, затова повтарям сканирането.

Приключвам с пръстите и притискам дланта му към повърхността. Това е отпечатъкът, който най-често намираме по прозорците, ако престъпникът е надничал вътре. После правя писателски отпечатък на дланта — извития ръб на ръката от малкия пръст надолу до китката. Когато минавам на лявата ръка на Джейкъб, той на практика го прави сам.

— Толкова е лесно — казвам, докато образите се редят един след друг на екрана.

— Значи след това ще ги изпратите на АИСПО? — пита Джейкъб.

— Такъв е планът.

Фактът, че разполагам с дигитална машина „Лив Скан“, която има връзка с Автоматизираната идентификационна система за

пръстови отпечатащи, е същински божии дар. Достатъчно съм възрастен и помня какво беше, когато нещата бяха много по-сложни от сега. Отпечатащите се изпращат в централното хранилище на щата, където документират ареста и ги препращат на ФБР. Ще заключи Джейкб и ще се върне да провери дали в миналото му има и други престъпления, за които да има досие.

Предполагам, че няма, но това не означава, че това е първото му престъпление. Означава само, че е първият път, когато го хващат.

Принтерът изплюва формуляр, който ще прибере в папката с досието за ареста му заедно със снимките. Най-отгоре е поместена цялата биографична информация за Джейкб. Отдолу има десет малки квадратчета и всяко от тях съдържа пръстов отпечатък. Под тях са върховете на десетте пръста, строени като армия от войници.

В този миг случайно хвърлям поглед към лицето на Джейкб. Очите му блестят, а устата му е извита в усмивка. Арестуван е за убийство, а е на седмото небе, защото е видял „Лив Скан“ в действие лично и отблизо.

Натискам един бутон и от принтера се подава втори формуляр.

— Заповядай — подавам му го.

Той започва да подскача на възглавничките на пръстите си.

— Искате да кажете... че мога да го задържа?

— Защо не, по дяволите? — отвръщам.

Докато Джейкб гледа омагьосан разпечатания лист, го хващам за лакътя и го повеждам към ареста. Този път той не полудява, когато го докосвам. Дори не забелязва.

Веднъж ме повикаха на сцената на самоубийство. Мъжът се беше нагълтал с приспивателни, докато уж се грижел за близнаците на сестра си. Момчетата бяха десетгодишни и двоен кошмар. Не успели да събудят вуйчо си и решили да се пошегуват с него. Покрили лицето му с бита сметана и сложили на носа му черешка — първото нещо, което видях, когато погледнах към тялото, опънато на дивана в дневната.

Тези деца така и не бяха разбрали, че е мъртъв.

Накрая, разбира се, им казаха. И макар че на този етап работата ми беше приключена, често мислех за близнаците. Просто знаех, че

след като са разбрали, никога повече не са били същите. Аз навярно бях един от последните хора, видели тези момчета, когато все още бяха деца и смъртта бе последното, за което мислеха.

Това ме преследва нощем. Не мъртвите тела, които откривам, а живите, които оставям след себе си.

Заклучвам Джейкъб в ареста, а той не реагира... и това ме плаши повече от предишното му избухване.

— Ще се върна да те взема — обещавам. — Само трябва да свърша малко писмена работа, и ще отидем в съда. Става ли?

Той не отговаря. В дясната си ръка стиска картата с отпечатъците. Лявата потръпва до бедрото му.

— Защо не седнеш? — предлагам.

Но вместо да седне на леглото, Джейкъб веднага се отпуска на бетонния под.

Разполагаме с видеокамера, насочена към вътрешността на помещението, така че някой винаги наблюдава заподозрения. Би трябвало да се заема с писмената работа, която отнема цяла вечност, но вместо това отивам на бюрото на диспечера и впервам поглед в монитора. Цели десет минути Джейкъб Хънт не помръдва, ако не броим трепкането на ръката му. А после много бавно се навежда назад, докато накрая се обляга на стената, притиснат към ъгъла на килията. Устните му се движат.

— Какво, по дяволите, казва? — обръщам се към сержанта.

— Представа нямам.

Излизам от стаята и открехвам вратата към ареста. Гласът на Джейкъб е тих:

*Тук, в родния ми град,
искат да ме хванат пак.
Уж виновен аз съм бил,
че шерифа съм убил.*

Отварям широко вратата и влизам в ареста. Джейкъб все още пее, гласът му се издига и спада. Стъпките ми отекват по бетона, но

той не спира дори когато заставам от другата страна на решетките, точно пред него, скръстил ръце на гърдите си.

Изпява припева още два пъти, преди най-накрая да млъкне. Не поглежда към мен, но по скованите му рамене разбирам: знае, че съм тук.

Въздъхвам и осъзнавам, че няма да оставя това хлапе отново само. И няма да си свърша писмената работа, освен ако не го убедя, че и това е урок по полицейска процедура.

— И така — питам и отключвам килията, — някога попълвал ли си формуляр за арестуване?

ОЛИВЪР

Веднага щом чувам детектива да казва на Ема Хънт, че ще я арестува, ако не млъкне, се изтръгвам от обзелата ме паника, предизвикана от изречението, което е изрекъл малко преди това: „После ще го закараме в съда за повдигане на обвинението“.

Какво, по дяволите, знам аз за повдигане на обвинения?

Имам няколко спечелени граждански дела. Но наказателно дело, арестуване — това е съвсем друга бира.

Сега сме в колата на Ема и пътуваме към съда; едва успях да я вкарам вътре. Тя не искаше да излезе от управлението без Джейкъб; единственият начин, по който успях да я убедя, беше, като ѝ посочих в коя посока ще тръгне синът ѝ.

— Трябва да съм с него — казва Ема Хънт и минава на червено. — Аз съм му майка, за бога.

Това сякаш я подсеца за нещо и тя се намръщва.

— Тео. О, боже, Тео... Дори не знае, че сме тук...

Не знам кой е Тео и честно казано, нямам време да ми пука. Зает съм да се питам къде би трябвало да застана в съдебната зала.

Какво да кажа?

Аз ли трябва да говоря пръв, или прокурорът?

— Това е едно голямо недоразумение — настоява Ема. — Джейкъб никога не е наранявал никого. Не може той да е виновен.

Всъщност дори не знам в коя съдебна зала да вляза.

— Вие *слушате* ли ме? — пита Ема.

В този момент осъзнавам, че навярно ми е задала въпрос.

— Да — решавам, че имам петдесет процента шанс да се окажа прав.

Тя присвива очи.

— Наляво или надясно? — повтаря.

На знак „Стоп“ сме.

— Наляво — измърморвам.

— Какво ще стане на повдигането на обвинението? — пита тя. — Не е необходимо Джейкъб да говори, нали така?

— Не. Ще говори адвокатът. Искам да кажа, аз. Целият смисъл на повдигане на обвинение е просто да се изчетат обвиненията и да се определи гаранцията.

Поне толкова си спомням от юридическия факултет.

Но не е най-подходящото нещо, което да кажа на Ема.

— Гаранция ли? — повтаря тя. — Ще задържат Джейкъб?

— Не знам — отвърщам честно. — Ще прекосим този Рубикон, когато стигнем до него.

Ема паркира пред съда.

— Кога ще го доведат?

Не знам отговора на този въпрос. Знам обаче, че края на работния ден приближава и ако детектив Матсън не си размърда задника, Джейкъб ще прекара нощта в местния затвор — но е изключено да кажа това на Ема.

В съда е тихо; повечето от случаите за деня вече са приключили. Моят обаче едва започва и имам нужда от спешен курс по криминално право, преди клиентката ми да разбере, че съм абсолютен самозванец.

— Защо не почакате тук? — предлагам и посочвам към един стол във фойето.

— Къде отивате?

— Да свърша, тъъ, малко писмена работа. Трябва да го направя, преди да пристигне Джейкъб — опитвам се да изглеждам колкото се може по-уверен. А после се запътвам към кабинета на чиновника.

Точно както медицинските сестри в болницата обикновено знаят повече от лекарите, ако наистина искате да разберете нещо за съда, трябва да прекарате повече време в подмазване пред чиновниците, а не пред съдиите.

— Здравейте — обръщам се към дребната тъмнокоса жена, забила поглед в екрана на компютър. — Тук съм във връзка с един арест.

Тя ме стрелва с поглед.

— Колко хубаво — изрича с равен глас.

Погледът ми пада върху табелката с името на бюрото ѝ.

— Чудя се, Дороти, дали бихте могли да ми кажете в коя зала ще се гледа случаят?

— Сигурно в залата за криминални случаи...

— Точно така — усмихвам се, сякаш го знам. — А съдията...?

— Понеделник е. Значи, съдия Кътингс — отговаря тя.

— Благодаря. Много ви благодаря. Беше ми приятно да се запознаем.

— Най-хубавата част от деня ми — отговаря монотонно Дороти.

Вече съм на път към вратата, но в последния момент се обръщам.

— Още нещо...

— Да?

— Трябва ли... ъъ, трябва ли да кажа нещо?

Тя вдига поглед от компютъра си.

— Съдията ще ви попита дали клиентът ви пледира виновен или невинен — отговаря.

— Супер — казвам. — Наистина го оценявам.

Във фоайето Ема тъкмо затваря мобилния си.

— И какво? — пита тя.

Сядам на свободното място до нея.

— Нищо работа — отговарям и се надявам сам да си повярвам.

Докато чакаме, през съда минават три обвинения в притежание на наркотици, едно нахлуване с взлом и едно неприлично разголване. А после най-накрая довеждат Джейкъб в залата. От наблюдателния си пост в галерията виждам точния момент, в който Ема го забелязва: поизправя малко гръб и дъхът ѝ секва.

Ако сте били в съдебна зала, значи знаете, че играчите на футбол в гимназията — онези гадните, дебеловратите — порастват и стават пристави. Двама от тези великани дърпат Джейкъб, който полага всички усилия да се разкара от тях. Продължава да протяга врат, да гледа към хората в залата и в мига, в който зърва Ема, цялото му тяло се отпуска облекчено.

Ставам, навеждам се от галерията, защото е време за шоу, и прекалено късно осъзнавам, че Ема върви след мен.

— Трябва да останете тук — прошепвам през рамо и сядам на масата на защитата до клиента си.

— Здравсти — обръщам се едва чуто към Джейкъб. — Казвам се Оливър. Майка ти ме нае за твой адвокат и владее положението. Не казвай нищо на съдията. Остави ме аз да говоря.

През цялото време, докато приказвам, Джейкъб е забил поглед в скута си. В мига, в който свършвам, започва да се върти на мястото си.

— Мамо — провиква се той, — какво става?

— Господин адвокат — обажда се по-едрият пристав, — или озаптите клиента си, или пак ще се озове в ареста.

— Нали ти казах да не говориш с никого — обръщам се към Джейкъб.

— Казахте ми да не казвам нищо на съдията.

— Не можеш да говориш с никого — уточнявам. — Разбираш ли?

Джейкъб поглежда надолу към масата.

— Джейкъб? Алоууу?

— Нали ми казахте да не говоря с никого — измърморва той. — Няма ли най-накрая да решите?

Съдия Кътингс е корав коренен жител на Нова Англия, който в свободното си време ръководи ферма за ламы и според мен прилича малко на лама. Едва е оповестил името на Джейкъб, когато чиновничката Дороти влиза през една странична врата и му подава бележка. Той поглежда към написаното над дългия си нос и въздъхва.

— Имам две обвинения за господин Робишо, но трябва да стане в друга стая. Първо ще приключа тук, а после ще се заемем със затворника.

В мига, в който чува думата „затворник“, Джейкъб скача на крака.

— Имам нужда от сетивна почивка — оповестява той.

— Млъквай — измърморвам.

— Трябва ми сетивна почивка!

През ума ми препускат десетки мисли: „Как да накарам това момче да спре да говори? Как да накарам съдията да забрави всичко, което се случва пред очите му? Как опитен адвокат би овладял ситуация като тази, когато клиентът подивява? Колко време ще мине, преди да придобия достатъчно опит, за да спра постоянно да се съмнявам в себе си?“

В мига, в който Джейкъб прави крачка напред; двамата пристави му се нахвърлят. Той започва да крещи — висок пронизителен звук.

— Пуснете го! — изпищява Ема зад мен. — Той не разбира! В училище му позволяват да излиза, когато му дойде в повече...

— Това не е училище — прогърмява гласът на съдията. — Това е моята съдебна зала и вие, госпожо, ще я напуснете.

Вторият пристав пуска Джейкъб и влиза в галерията, за да издърпа Ема навън.

— Мога да обясня! — извиква тя, но гласът ѝ става все по-слаб, докато я бутат по пътеката навън.

Премествам поглед от нея към клиента си, който се е отпуснал така, сякаш всичките му кости са омекнали, и го влачат навън през друга врата.

— *Махни си вонящите лапи от мен, мръсна шибана маймуна!* — изкрещява Джейкъб.

Съдията поглежда към мен и присвива очи.

— Това е от „Планетата на маймуните“ — измърморвам.

— *Бесен съм и повече няма да го търпя* — отговаря той. — Това е от „Телевизионна мрежа“. Препоръчвам ви да гледате филма, след като овладеете клиента си.

Навеждам глава и забързвам по пътеката. Ема стои пред съдебната зала, зачервена и сърдита, и хвърля убийствени погледи на пристава.

— Вашето хлапе може да изчака, докато залата се опразни — обръща се той към мен. — Тогава ще му повдигнем обвинение. А майката не може да влезе вътре преди това.

Отново влиза в залата; вратата рязко се отваря. Оставам сам с Ема, която ме сграбчва за ръката и ме задърпва към стълбището.

— Какво... какво правите?

— Той е долу, нали? Хайде.

— Чакайте — забивам пети в земята и скръствам ръце на гърдите си. — Какво беше всичко това?

— Не обичам да казвам „Нали ти казах“, но нали ви казах. Това е Аспергер. Понякога Джейкъб изглежда съвсем нормален — дори гениален, — а понякога и най-дребното нещо е достатъчно, за да предизвика истинска криза.

— Е, добре, не може да се държи така в съдебната зала. Мислех, че знае всичко за местопрестъпленията, ченгетата и закона. Трябва да се държи почтително и да мълчи или ще последва катастрофа.

— Опитва се — настоява Ема. — Точно затова помоли за сетивна почивка.

— За какво?

— Място, където да отиде, някъде далеч от целия този шум и бъркотия, за да може да се успокои. В училище това е едно от специалните условия за него... Вижте, не може ли да говорим за това по-късно и просто да отидем да го видим?

В момента Джейкъб си получава сетивната почивка... в ареста.

— Не ви е позволено да слизате долу.

Тя потръпва, сякаш съм я ударил.

— Е, добре — пита, — на вас позволено ли ви е?

Честно казано, не съм сигурен. Подавам глава в съдебната зала. Приставът стои до вратата със скръстени на гърдите ръце.

— Може ли да говоря с клиента си? — прошепвам.

— Да — отговаря той. — Давайте.

Чакам да ме заведе при Джейкъб, но той не мръдва от мястото си.

— Благодаря — казвам, прибирам си главата и минавам покрай Ема надолу по стълбите.

Надявам се, че там са арестите.

След пет минути отклонения през гардероба на съдиите и помещението с парния котел намирам това, което търся. Джейкъб седи в ъгъла на тази клетка, едната му ръка трепка като птичка, раменете му са изгърбени, а гласът — треперлив. Пее Боб Марли.

— Как можеш да пееш тази песен? — питам и заставам пред решетките.

Той млъква по средата на припева.

— Така се чувствам по-добре.

Замислям се.

— Знаеш ли нещо на Дилън?

Когато не отговаря, пристъпвам напред.

— Виж, Джейкъб, знам, че не разбираш какво става. Честно казано, и аз не разбирам. Никога досега не съм го правил. Но заедно ще разберем какво да сторим. Само трябва да ми обещаеш, че ще ме оставиш аз да говоря.

Чакам да кимне, да покаже, че ме е чул, но това не се случва.

— Имаш ли ми доверие?

— Не — отговаря той. — Нямам ви доверие.

После става.

— Ще предадете ли на майка ми нещо от мен?

— Разбира се.

Ръцете му се свиват около решетките. Пръстите му са дълги, елегантни.

— *Животът е като кутия шоколадови бонбони — прошепва той. — Не знаеш какъв ще ти се падне.*

Избухвам в смях. Момчето не може да е толкова зле, щом още може да ръси шеги. Но после осъзнавам, че е съвсем сериозно.

— Ще ѝ кажа — обещавам.

Когато се връщам, Ема крачи напред-назад.

— Добре ли е? — пита тя в мига, в който се показвам зад ъгъла.

— Реагираше ли?

— Да и да — уверявам я. — Може би Джейкъб е по-силен, отколкото мислите.

— На какво е основано това прозрение, на петте минути, които прекарахте с него ли? — завърта очи тя. — Трябва да вечеря в шест часа. Ако не стане така...

— Ще му взема нещо от автоматите.

— Не може да е с казеин или глютен...

Нямам представа какво означава това.

— Ема, трябва да се успокоите.

Тя се нахвърля върху мен.

— По-големият ми син, който е аутист, току-що беше арестуван за убийство. Натикан е в килия някъде в мазето, за бога. Не *смейте* да ми казвате да се успокоя.

— Няма да помогнете на Джейкъб, ако отново загубите самообладание в съдебната зала.

Тя не отговаря и аз сядам на една пейка до отсрещната стена на коридора.

— Той искаше да ви кажа нещо.

На лицето ѝ се изписва такава неприкрита надежда, че трябва да отклоня поглед.

— *Животът е като кутия шоколадови бонбони.*

Ема въздъхва и се свлича до мен.

— „Форест Гъмп“. Един от любимите му.

— Филмов манияк ли е?

— И още как. Сякаш учи за изпит.

Хвърля поглед към мен.

— Когато почувства, че нещо му идва в повече, невинаги намира думи за него, затова цитира думите на някой друг.

Мисля си как Джейкъб цитираше Чарлтън Хестън, когато приставът го сграбчи, и се усмихвам широко.

— Той подрежда местопрестъпления — казва тихо Ема. — За да огледам веществените доказателства и да разбера какво се е случило. Но трябваше да гледам напред, а не назад. Така и не сме говорили за това, което се случва после. Което се случва сега.

— Знам, че сте разстроена, но разполагаме с време да се ориентираме какво да правим. Повдигането на обвинение днес е само формалност.

Тя се взира в мен. Когато бях в колежа, момичетата, които неизменно ме привличаха, бяха тези с петна от паста за зъби по брадичката или които пъхаха молив в рошовата си коса, за да не им пада в лицето. Момичетата, които ме поразяваха, бяха толкова далеч от мисълта как изглеждат, че се връщаха към естествената красота. Ема Хънт може и да е десетина години по-възрастна от мен, но още е зашеметяваща.

— На колко сте години? — пита тя след миг.

— Не мисля, че биологическата възраст е правилното мерило за...

— На двайсет и четири — предполага тя.

— Двайсет и осем.

Затваря очи и поклаща глава.

— Измина цяла вечност, откакто бях на двайсет и осем.

— В такъв случай изглеждате страхотно за възрастта си — казвам.

Тя примигва и се фокусира яростно върху мен.

— Обещайте — настоява. — Обещайте ми, че ще измъкнете сина ми оттук.

Кимвам и за миг искам да се превърна в рицар с блестяща броня; искам да мога да ѝ кажа, че познавам закона също толкова добре, колкото знам как да подкова плашлива кобила, и искам това да не е лъжа.

В този момент приставът надниква иззад ъгъла.

— Готови сме — обявява той.

Иска ми се да можех да кажа същото.

Съдебната зала изглежда различно, когато е празна. Във въздуха се носят пращинки прах, а стъпките ми отекуват като пистолетни изстрели по паркета. Двамата с Ема минаваме в предната част на галерията и аз я оставям там, седнала точно зад преградата, и продължавам към масата на защитата.

Изпитвам чувство за дежа вю.

Приставите довеждат Джейкъб. С белезници е и чувам как зад гърба ми Ема рязко си поема въздух, когато забелязва това. Но когато го изведоха от залата, той буйстваше, така че няма причина да вярваме, че няма пак да го направи. Сяда до мен и белезниците издрънчават в скута му. Той стисва устни в тънка черта, сякаш се опитва да ми покаже, че помни инструкциите ми.

— Всички да станат — казва приставът.

Изправям се и хващам Джейкъб за ръкава, за да стане и той.

Съдия Кътингс влиза и тежко се отпуска на стола си. Тогата му се издува около него като облак.

— Надявам се, че сте говорили с клиента си за поведението му в съдебната зала, господин адвокат?

— Да, Ваша чест — отговарям. — Съжалявам за избухването. Джейкъб е аутист.

Съдията се намръщва.

— Безпокоите се за компетентността му, така ли?

— Да — потвърждавам.

— Много добре. Господин Бонд, клиентът ви е тук, за да му повдигнат обвинение в убийство първа степен според Акт тринайсет, параграф две хиляди триста и едно. Ще се откажете ли от четенето на правата на този етап?

— Да, Ваша чест.

Той кимва.

— Ще пледирам „невинен“ от негово име поради въпроса за компетентността. — За миг се поколебавам. Ако съдията пледира, това означава ли, че не се налага аз да го правя?

— Има ли други въпроси за обвинението при сегашното положение на нещата, господин адвокат?

— Мисля, че не, Ваша чест...

— Чудесно. Тогава след четиринайсет дни, считано от днес, в девет часа сутринта ще се проведе изслушване за компетентност. Ще се видим тогава, господин Бонд.

По-едрият пристав се приближава към масата на защитата и вдига Джейкъб на крака. Той надава писък, а после си спомня за правилата в съдебната зала и го сподавя.

— Един момент — намесвам се. — Съдия, нали току-що казахте, че можем да си вървим?

— Казах, че вие можете да си вървите, господин адвокат. Клиентът ви, от друга страна, е обвинен в убийство и ще бъде задържан по ваша молба, докато мине изслушването за компетентност.

Съдията става от мястото си и се връща в кабинета си. Отново извеждат Джейкъб от съдебната зала — този път мълчи — и го повеждат към затвора, където ще остане две седмици. А аз събирам смелост да се обърна и да призная на Ема Хънт, че току-що съм направил всичко, което й обещах, че няма да направя.

ТЕО

Майка ми не плаче често. Както казах, за първи път се случи в библиотеката, когато аз изпаднах в гневен пристъп вместо Джейкъб. Втория път бях на десет години, а Джейкъб на тринайсет и имаше домашно за часа по житейски умения — допълнителен час, който мразеше, защото беше едно от само двете деца с аутизъм, а другото момче не беше с Аспергер, а много по-надолу в спектъра и прекарваше по-голямата част от часа в подреждане на цветни моливи един до друг. Останалите три деца в този курс имаха синдром на Даун или проблеми в развитието. Поради това голяма част от уроците бяха свързани с хигиената — неща, които Джейкъб вече знаеше как да прави — с малка добавка от социални умения. И един ден учителката възложи на всеки в класа да си намери приятел преди следващия им час.

— Човек не си намира приятел — намръщи се Джейкъб. — Приятелите не се намират с указания за посоката.

— Само трябва да запомниш насоките, които ти даде госпожа Лафой — рече майка ми. — Поглеждаш някого в очите, казваш му името си и го питаш иска ли да играете заедно.

Дори на десет години знаех, че този протокол няма да доведе до нищо, но нямаше да го кажа на Джейкъб.

Така че тримата се затътрихме към детската площадка и аз седнах до майка ми на една пейка, а Джейкъб се запъти да си намери приятел. Проблемът беше, че наоколо нямаше никого на неговата възраст. Най-голямото дете, което можех да видя, беше на моите години и висеше на мрежите за катерене. Джейкъб отиде до него и се завъртя, за да го погледне в очите.

— Казвам се Джейкъб — рече той с типичната си интонация. Аз съм ѝ свикнал, но всички други я смятат за странна — глас, равен като лист алуминий, дори на местата, където би трябвало да има възклицания. — Искаш ли да играем?

Хлапето скочи плавно на земята.

— Ти да не си бавноразвиващ се?

Джейкъб обмисли въпроса.

— Не.

— Имам новина за теб — отсече момчето. — Такъв си.

После побягна и Джейкъб остана сам под мрежите за катерене. Едва не отидох да го спася, но после той започна да се обръща в бавен кръг. Не разбирах какво прави. Малко по-късно осъзнах, че му харесва звукът, който издаваше маратонката му, когато смачкваше някое сухо листо под подметката си.

Започна да върви на пръсти, старателно мачкайки листата, докато накрая стигна до пясъчника. Две малки деца — едното русо, а другото с червени плитки — усилено правеха пица от пясък.

— Ето още една — каза първото момиченце и стовари шепа пясък върху дървения парапет, така че другото да я украси с пеперони от камъни и моцарела от трева.

— Здравейте. Аз съм Джейкъб — каза брат ми.

— Аз съм Аника и когато порасна, ще стана еднорог — отвърна русокосата.

Червенокосата не вдигна поглед от подредените в линия пици.

— Малкият ми брат повърна в банята, подхлъзна се на повърнатото и падна по дупе.

— Искате ли да играем? — попита Джейкъб. — Можем да търсим динозаври в пясъка.

— В пясъка няма динозаври, само пици — осведоми го Аника. — Маги слага сиренето и другите неща, но ти можеш да си сервитьорът.

Джейкъб приличаше на великан в пясъчника между двете момиченца. Някаква жена го гледаше убийствено. Готов бях да заложа петдесет долара, че е или майката на Аника, или майката на Маги и се чуди дали тринайсетгодишният, който си играе с безценната ѝ дъщеричка, не е перверзник. Джейкъб взе една пръчка и започна да чертае скелет в пясъка.

— Алозавърът е имал ядец, също като някои други месоядни динозаври — каза той. — И като пилетата.

— Ето още една — Аника плесна купчина пясък пред Маги.

На практика можех да тегля черта между малките момиченца и Джейкъб. Те не играеха заедно, а един до друг.

В този миг брат ми вдигна глава и ми се ухили. Наклони глава към момичетата, сякаш искаше да каже: „Виждаш ли? Намерих си две

приятелки“.

Погледнах към майка ми и тогава видях, че плаче. По бузите ѝ се стичаха сълзи и тя не се опитваше да ги избърше. Сякаш не осъзнаваше, че плаче.

В живота ми имаше много други случаи, при които би било по-логично тя да се разреве, например, когато трябваше да отиде в училище да говори с директора за нещо, което беше сторил Джейкъб и с което си бе навлякъл неприятности. Или когато получи един от пристъпите си в претъпкано с хора място, както миналата година, пред павилиона с Дядо Коледа в мола, когато един милион деца и родители гледаха ядрената експлозия. Но тогава майка ми остана със сухи очи и съвършено безизразно лице. Всъщност в тези моменти малко приличаше на Джейкъб.

Не знам защо да види брат ми с две момиченца в пясъчник, се оказа капката, която преля чашата. Знам само, че в този момент се почувствах така, сякаш целият свят се бе обърнал с главата надолу. Би трябвало да плаче детето, а майката да го утешава, не обратното, поради което майките правят и невъзможното, за да се сдържат пред децата си.

Дори и тогава обаче знаех, че ако Джейкъб е този, който я е разплакал, аз съм този, който трябва да я накара да спре.

Разбира се, че знам къде са: майка ми ми се обади от съда. Но това не означава, че съм способен да се съсредоточа върху обществените науки или геометрията. Не и преди да се приберат.

Чудя се дали учителите ми ще приемат това извинение:

— Съжалявам, че идвам без домашно; определях мярка за неотклонение на брат ми.

— Разбира се — щеше да отговори учителят ми по геометрия. — Сякаш не съм го чувал хиляда пъти.

В мига, в който чувам, че вратата се отваря, се втурвам в помещението за калните обувки, за да разбера какво е станало. Майка ми влиза сама и сяда на пейката, където обикновено оставяме училищните си раници.

— Къде е Джейкъб? — питам и тя вдига глава, за да ме погледне, много бавно.

— В затвора — прошепва. — О, боже, в затвора е.

Кръстът ѝ се огъва, докато накрая се оказва превита на две.

— Мамо? — докосвам я по рамото, но тя не помръдва. Това ме ужасява до смърт и ми се струва зловещо познато.

Трябва ми един миг, за да разбера какво е — начинът, по който се визира в празното пространство, това, че не отговаря. Така изглеждаше Джейкъб миналата седмица, когато не можехме да го накараме да се върне при нас.

— Хайде, мамо.

Обгръщам я с ръка и я повдигам. Имам чувството, че държа торба кокали. Повеждам я нагоре по стълбите и се питам защо, по дяволите, брат ми е в затвора. Няма ли гарантирано право на бърз процес? Възможно ли е да е бил толкова бърз? Само ако си бях подготвил домашното по обществени науки, може би щях да разбера какво се е случило. Едно обаче знам: няма да питам майка ми.

Слагам я да седне на леглото, коленича и ѝ събувам ботушите.

— Просто легни — предлагам — това, което най-вероятно би казала тя, ако ролите бяха разменени. — Ще ти донеса чаша чай, става ли?

В кухнята слагам чайника да кипне и ме залива цунами от дежа вю: последния път, когато направих това — да кипна вода, да взема пакетче чай и да пхна хартиеното му пликче в чаша — беше в къщата на Джес Огилви. Наистина става въпрос за чист късмет, че Джейкъб е този, който сега е в затвора, а аз съм тук. Лесно можеше да стане обратното.

Част от мен изпитва облекчение при тази мисъл и това ме кара да се чувствам отвратително.

Питам се какво ли е казал детективът на Джейкъб. Защо майка ми изобщо го е завела там. Може би затова е толкова разстроена: не от скръб, а от вина. Това поне разбирам. Ако аз бях отишъл при ченгетата и им бях казал, че по-рано същия ден съм видял Джес жива и гола, това щеше ли да навреди на Джейкъб, или обратното?

Наистина не знам как майка ми пие чая си, затова слагам мляко и захар и го занасям горе. Забелязвам, че е седнала леглото, подпряла гръб на скупчените възглавници. Когато ме вижда, на лицето ѝ се изписва съкрушено изражение.

— Момчето ми — казва тя, щом сядам до нея. Свива ръка около бузата ми. — Красивото ми момче.

Може да има предвид и мен, и Джейкъб. Решавам, че всъщност няма значение.

— Мамо, какво става?

— Джейкъб трябва да остане в затвора... за две седмици. После пак ще го заведат в съда, за да преценят дали е способен да издържи процес.

Добре, може да не съм гениален мозък, но да хвърлиш в затвора някого, който може да не е в състояние да издържи процес, не ми изглежда най-подходящият начин да провериш дали е в състояние да издържи процес. Искам да кажа, щом не можеш да издържиш процес, как, по дяволите, се очаква да понесеш затвора?

— Но... той не е направил нищо лошо — изричам и внимателно поглеждам към майка ми, за да разбера дали знае повече от мен.

Ако знае, не го показва.

— Изглежда, че това няма значение.

Днес по обществени науки говорихме за основата на правосъдната система в страната ни: човек е невинен, докато не се докаже вината му. Да хвърлиш някого в затвора, докато се опитваш да решиш какво да правиш по-нататък, не ми изглежда да го оправдаваш по липса на доказателства. Звучи така, сякаш вече си решил, че е виновен, следователно спокойно може да започне да свиква с бъдещото си жилище.

Майка ми започва да разказва как подлъгали Джейкъб да говори с детектива. Как хукнала да му намери адвокат. Как го арестували пред нея. Как се нахвърлил на приставите, когато се опитали да хванат ръцете му.

Не разбирам защо адвокатът не е успял веднага да издейства освобождаването на Джейкъб. Достатъчно романи на Гришам съм чел и знам, че това се случва постоянно, особено с хора, които нямат криминално досие.

— И така, какво ще стане сега? — питам.

Нямам предвид само какво ще стане с Джейкъб. Имам предвид нас. През всички тези години ми се искаше брат ми да не съществуваше, а сега, когато го няма в къщата, се появява проблем. За който не искаме да говорим. Как да отворя консерва със супа за вечеря,

като знам, че брат ми е заключен някъде в килия? Как да стана сутринта, да отида на училище, да се преструвам, че животът си тече както обикновено?

— Оливър, адвокатът казва, че от полицията постоянно освобождават хора. Намират нови доказателства и пускат първоначалния заподозрян.

Вкопчила се е в тази мисъл като в заклинание за късмет, заешко краче, амулет. Ще освободят Джейкъб и отново ще можем да заживеем както преди. Няма значение, че предишният ни живот не беше никак хубав, нито че „освободен“ не означава, че досието му е изчистено и можем да забравим за случилото се. Представете си какво е да прекараш двамайсет години в затвора за престъпление, което не си извършил, преди да те оправдаят благодарение на ДНК-проби. Да, сега си свободен, но не можеш да си върнеш онези двамайсет години. Не можеш да спреш да бъдеш „онзи, дето лежа в затвора“.

Понеже не знам как да ѝ го кажа — а освен това съм сигурен, че тя няма да иска да го чуе, — посягам към дистанционното на нощното ѝ шкафче и пускам телевизора, поставен на скрина от другата страна на стаята. В момента дават новини и синоптикът предрича буря по някое време следващата седмица.

— Благодаря, Норм — отвърща говорителката. — Важна новина по случая с убийството на Джесика Огилви... Осемнайсетгодишният Джейкъб Хънт от Таунсенд е арестуван във връзка с престъплението.

До мен майка ми замръзва. Училищната снимка на Джейкъб заема екрана. На нея носи синя риза на райета и както обикновено, не гледа към фотоапарата.

— Джейкъб е ученик последна година в областната гимназия в Таунсенд и е бил обучаван от жертвата.

Мамка му!

— Ще следим развитието на тази история — обещава говорителката.

Майка ми взема дистанционното. Предполагам, че ще изключи телевизора, но вместо това тя праща дистанционното към екрана. То се строшава, а екранът на телевизора изпращява. Майка ми се завърта на една страна.

— Ще взема метлата — изправям се.

Посред нощ чувам шум в кухнята. Промъквам се на долния етаж и заварвам майка ми да рови в едно чекмедже за телефонния указател. Косата ѝ е разпусната, краката — боси, а по блузата ѝ има петна от паста за зъби.

— Защо не е поместен под „Правителство“? — измърморва тя.

— Какво правиш?

— Трябва да се обадя в затвора — отвърща тя. — Той не обича, когато е тъмно. Мога да му занеса фенерче. Искам да знаят, че мога да му занеса фенерче, ако това ще помогне.

— Мамо — казвам.

Тя взема телефона.

— Мамо... трябва да си легнеш.

— Не — поправя ме. — Трябва да се обадя в затвора...

— Три часът сутринта е. Вече спят.

Поглеждам я.

— Джейкъб спи.

Тя обръща лице към моето.

— Наистина ли мислиш така?

— Да — заявявам, но думата излиза с усилие, притисната от буцата в гърлото ми. — Да, наистина мисля така.

Ето от какво се страхувам:

Темата, която Джейкъб обича най-много, е спряла да бъде интерес и се е превърнала в мания.

Точно затова е в затвора.

При последната му среща с Джес нещо го е уплашило или го е накарало да се почувства притиснат. Точно това го кара да превърти.

Можеш да обичаш някого и едновременно с това да го мразиш.

Възрастта няма нищо общо с това кой е по-големият брат.

Ако си мислите, че фактът, че имам брат с Аспергер ме превръща в парий, представете си какво е да имаш брат в затвора. На другия ден съм на училище — да, по-късно ще ви разкажа по-подробно — и където и да отида, чувам шепота.

— Чух, че ѝ отрязал пръста с нож и го запазил.

— Чух, че я ударил с бейзболна бухалка.

— Винаги съм смятал, че е страховит.

Причината, поради която днес заемам място в часовете си — и повярвайте ми, това е всичко, което правя, защото мозъкът ми е прекалено зает да блокира клюките — е, защото майка ми реши, че това е най-добрият план.

— Трябва да отида в затвора — каза тя, както и бях предположил. — Не можеш да стоиш у дома две седмици. Рано или късно ще трябва да се върнеш.

Знаех, че е права, но не осъзнавах ли, че хората ще питат за Джейкъб? Ще изказват предположения? И то не само децата. Учителите щяха да се приближават към мен, преливащи от неискрено съчувствие, когато единственото, което всъщност искаха, щяха да са пикантни подробности, които да разпространят в учителската стая. От всичко това ми прилошаваше.

— Какво да кажа, ако някой ме попита?

Майка ми се поколеба.

— Адвокатът на брат ти е заявил, че не можеш да говориш за това.

— Вярно ли е?

— Идея нямам.

Поех си дълбоко въздух. Щях да призная всичко, да й кажа как съм влязъл в къщата на Джес.

— Мамо, трябва да говоря с теб за нещо...

— Може ли да го отложим? — попита тя. — Искам да съм там, когато отворят вратите в девет. Има достатъчно зърнени закуски и можеш да отидеш на училище с автобуса.

Сега седя в часа по биология до Елиз Хауът, която, макар и момиче, е добър партньор в лабораторните занятия.

Тя ми плъзва една бележка.

„Съжалявам за брат ти.“

Искам да й благодаря, задето е толкова мила. Задето е първият човек, на когото му пука за Джейкъб, вместо да го разпъва на кръст заради стореното, както вече направиха медиите и тъпият съд.

„Заради стореното.“

Грабвам си раницата и побягвам от стаята, макар че господин Дженисън все още продължава да дрънка. Той дори не ми прави забележка (което ми подсказва, че се намирам не в собствения си

живот, а в някаква паралелна вселена). Продължавам да вървя по коридора без разрешение да излизам от час, но никой не ме спира. Нито когато правя обиколка край кабинета на директора и отделението за психологическа помощ. Нито когато минавам през двойните врати близо до физкултурния салон, излизам на ослепителната следобедна светлина и тръгвам нанякъде.

Очевидно в обществените училища, ако имаш роднина, арестуван за убийство, администрацията и учителите се преструват, че си невидим.

Честно казано, това не е по-различно от начина, по който се държаха с мен по-рано.

Иска ми се скейтбордът ми да беше тук. Тогава щях да се движа по-бързо, може би да надбягам фактите, които продължават да се въртят в мислите ми:

Видях Джес Огилви жива и здрава. Малко след това Джейкъб отиде в къщата ѝ.

Сега Джес е мъртва.

Виждал съм как брат ми трясва стол в стената и разбива прозорец с длан. Понякога съм се озовавал на пътя му по време на криза. Мога да го докажа. Имам белези.

Вие направете сметката.

„Брат ми е убиец.“

Изпробвам думите под нос и незабавно усещам болка в гърдите. Не можеш да изречеш тези думи така, както би казал: „Брат ми е висок метър и осемдесет“ или: „Брат ми обича бъркани яйца“, дори когато отразяват верни факти. Но този Джейкъб, когото познавах преди седмица, не е по-различен от онзи, когото видях сутринта. Дали това означава, че съм прекалено глупав, за да забележа някаква голяма слабост у брат си? Или че всеки, дори и Джейкъб, може ненадейно да се превърне в човек, какъвто не сте си представяли?

Аз със сигурност се класирам.

През целия си живот съм мислил, че между мен и брат ми няма нищо общо. А какво се оказа? И двамата сме престъпници.

„Ти обаче не си убил никого“ — помислям си.

Гласът отеква в главата ми, но е само извинение. Доколкото знам, Джейкъб също може да е имал причини.

Това ме кара да хукна още по-бързо. Но мога да тичам като светкавица и пак няма да надбягам тъжния факт, че не съм по-добър от онези мръсници в училище. Вече съм решил, че брат ми е виновен.

Зад училището, ако се отдалечите достатъчно, ще стигнете до изкуствено езеро. През зимата тук се събира целият квартал — през почивните дни някой пали огън и носи бонбони „Маршмелоуз“ за печене, а неколцина смели татковци, които играят хокей, загребват снега с широки лопати, така че всички да могат да играят върху леда. Влизам там, макар че не нося ролери.

Работен ден е и няма толкова хора. Няколко майки с малки деца, които бутат щайги, докато се учат да се пързаят. Един старец с черни кънки за фигурно пързяне, които винаги ме подсещат за Холандия или за Олимпийските игри. Изпълнява осморка. Запращам раницата си на ръба на снега и си местя краката малко по малко, докато накрая заставам в средата на езерото.

Всяка година в Таунсенд се провежда състезание, за да се види кога ледът ще се разтопи напълно. Забиват в него кол, свързан с някакъв дигитален часовник, и когато ледът се разтопи достатъчно, за да се наклони колът, се задейства някакъв механизъм и моментът се отбелязва във времето. Хората правят залози в кой ден и час ще се разтопи снегът и човекът, направил предположение най-близо до точното време, получава джакпота. Мисля, че миналата година беше 4500 долара.

Ами ако снегът се разтопи точно сега?

Ами ако потъна?

Тези деца, които карат кънки наоколо, дали ще чуят плисъка? Щеше ли старецът да ми се притече на помощ?

Учителката ми по английски казва, че реторичен въпрос е въпрос, който се задава, без да се очаква отговор: „Папата католик ли е?“ Или: „Мечката сере ли в гората?“

Мисля, че реторичният въпрос е въпрос, на който наистина не искаш да чуеш отговора.

„Тази рокля прави ли ме дебела?“

„Наистина ли си толкова глупав?“

„Ако снегът се разтопи и никой не ме види как потъвам, съществувал ли съм наистина?“

„Ако аз бях в затвора, Джейкъб щеше ли да си помисли най-лошото за мен?“

Просто ей така сядам по средата на езерото, на леда. Усещам студа през дънките си. Представям си как замръзвам отвътре навън. Ще ме намерят и ще се превърна в скулптура, в статуя.

— Ей, момче, добре ли си?

Старецът се е приближил към мен.

— Имаш ли нужда от помощ?

Както казах, въпрос, на който наистина не искаш да чуеш отговора.

Снощи почти не спях, но когато все пак се унесох, сънувах. Сънувах, че измъквам Джейкъб от затвора. Направих го, като изчетох всичките му тетрадки за „Ловци на престъпници“ и подражавах на поведението на крадците. Заобиколих ъгъла на затвора, в който го държаха.

— Джейкъб — казах. — Трябва да правиш точно това, което ти казвам.

И той го направи — точно така разбрах, че е сън. Мълчеше и изпълняваше указанията ми, без да задава въпроси. Минахме на пръсти покрай будката на пазача и се хвърлихме в огромен контейнер за боклук, при което се покрихме с хартия и боклуци. Най-накрая разсилният се появи и ни прекара право пред алармите и заключената порта. Точно когато щеше да изхвърли огромния контейнер в паркирания отвън камион, изкрещях „Сега!“ и двамата с Джейкъб изскочихме и хукнахме. Часове наред бягахме, докато единствените, които ни следваха, бяха нощните звезди, но най-накрая спряхме в поле с висока трева и легнахме по гръб на земята.

— Не съм го направил — каза ми Джейкъб.

— Вярвам ти — отвърнах и беше истина.

В онзи ден, когато Джейкъб трябваше да си намери приятел, онези две момиченца, с които се запозна в пясъчника, трябваше да си тръгнат. Побягнаха, без да се сбогуват, и оставиха тринайсетгодишния ми брат да копае сам в пясъчника.

Страхувах се отново да погледна към майка си. Затова отидох до пясъчника и седнах на ръба. Коленете ми щръкнаха до брадичката. Бях

прекалено голям за това място и беше лудост да гледам брат си натъпкан вътре. Взех един камък и започнах да прокарвам с него черти в пясъка.

— Какво търсим? — попитах.

— Алозавър — отговори Джейкъб.

— Как ще разберем, когато го намерим?

Лицето на брат ми светна.

— Ами гръбнакът и черепът му няма да са толкова тежки, колкото тези на някои други динозаври. Това означава името в превод: „различен“.

Представих си как някое хлапе на възрастта на Джейкъб го гледа как се прави на палеонтолог в пясъчник и се запитах дали някога ще си намери приятел.

— Тео — внезапно прошепна той, — знаеш, че *всъщност* няма да намерим тук алозавър.

— Ъъъ, да — засмях се. — Но ако намерим, от това ще стане страхотна история, нали така?

— Ще дойдат коли с журналисти от новините.

— Забрави новините, ще ни поканят при Опра — казах му. — Две момчета, открили скелет на динозавър в пясъчник. Дори може да ни сложат на кутиите със „Закуска за шампиони“.

— Великолепните братя Хънт — ухили се Джейкъб. — Така ще ни наричат.

— Великолепните братя Хънт — повторих и го загледах как копае. Запитах се колко ли време ще мине, докато стана по-висок от него.

ДЖЕЙКЪБ

Не разбирам какво се случва. Не наистина.

Отначало си мислех, че може би е протокол, както когато изкараха майка ми с инвалидна количка от болницата след раждането на Тео, макар че спокойно можеше да стане и да излезе сама, като го носи на ръце. Може би ставаше въпрос за отговорност, поради което приставите трябваше да ме изведат от съдебната зала (този път бяха малко по-колебливи, преди да ме докоснат). Предположих, че ще ме поведат към предната част на сградата или може би към някое място, откъдето вземаха обвиняемите, за да ги заведат вкъщи.

Вместо това ме натикаха на задната седалка на полицейска кола и пътувахме два часа и трийсет и осем минути до затвора.

Не искам да съм в затвора.

Полицаяте, които ме свалят от колата, не са същите, които ме завеждат в затвора. Един от новите носи униформа с различен цвят и ми задава същите въпроси, които ми зададе детектив Матсън в полицейското управление. На тавана има флуоресцентни лампи, както в „Уолмарт“. Точно по тази причина не ми е приятно да ходя в „Уолмарт“ — понякога светлините трепкат и съскат заради трансформаторите и се боя, че таванът ще рухне отгоре ми. Дори и сега не мога да говоря, без на всеки няколко секунди да поглеждам нагоре към тавана.

— Бих искал да се обадя на майка си — обръщам се към полицаия.

— Аз пък бих искал да спечеля от лотарията, но нещо ми подсказва, че нито аз, нито ти ще получим това, което искаме.

— Не мога да остана тук — заявявам.

Той все още пише на компютъра си.

— Не помня да съм те питал за мнението ти.

Да не би този човек да е особено тъп? Или просто се опитва да ме ядоса?

— Аз съм ученик — обяснявам по същия начин, по който бих обяснил спектрометрията на масата на човек, който няма представа от

анализа на следи. — В седем и четирийсет и седем сутринта трябва да съм в училище, иначе няма да мога да стигна до шкафчето си преди първия час.

— Смятай, че имаш зимна ваканция — казва полицаят.

— Зимната ваканция започва чак на петнайсети февруари.

Той натиска един клавиш на клавиатурата.

— Добре. Стани — нарежда ми и аз го правя. — Какво има в джобовете ти?

Поглеждам надолу към якето си.

— Ръцете ми.

— Правиш се на много интересен — казва офицерът. — Изпразни ги, хайде.

Объркан, протягам длани пред себе си. В тях няма нищо.

— Джобовете ти.

Изваждам пакетче дъвки, зелено камъче, късче морско стъкло, поредица от снимки на мен и майка ми и портфейла ми. Той взема всичко.

— Хей...

— Парите ще бъдат отбелязани в описа ти — казва ми.

Гледам го как пише бележки на къс хартия. А после отваря портфейла ми и изважда парите и снимката на доктор Хенри Лий. Започва да брои парите и случайно изпуска купчината. Когато я събира, всичко е разбъркано.

По челото ми избива пот.

— Парите — казвам.

— Не съм взел нито долар, ако за това се притесняваш.

Виждам двайсетачка, която се търка в банкнота от един долар, а петдоларовата банкнота е обърната наобратно, така че президентът Линкълн лежи по лице.

Внимавам всичко в портфейла ми да бъде в идеален ред: от най-малките до най-големите парични единици и всички те са с лица нагоре. Никога досега не съм вземал пари от портфейла на майка ми без нейно разрешение, но понякога, когато тя не го знае, отварям портмонето ѝ и подреждам парите ѝ вместо нея. Просто не обичам мисълта за целия този хаос; джобът за монети е подреден достатъчно случайно сам по себе си.

— Добре ли си? — пита полицаят.

Осъзнавам, че ме гледа.

— Може ли...

Едва говоря, толкова силно се е стегнало гърлото ми.

— Може ли просто да подредите банкнотите?

— Какво, по дяволите...?

Свил ръка до гърдите си, посочвам с пръст към купчинката банкноти.

— Моля ви — прошепвам. — Тези са най-отгоре.

Ако поне парите изглеждат така, както трябва, това означава, че има нещо, което не се е променило.

— Не вярвам на ушите си — измърморва полицаят, но го прави и след като двайсетачката е на сигурно място най-отдолу в купчинката, изпускам дъха, който досега съм затаявал.

— Благодаря — отвърщам, макар да забелязах, че поне две от банкнотите все още са обърнати с лицето надолу.

„Джейкъб — казвам си, — можеш да го направиш. Няма значение, че тази вечер си в друго легло, а не в своето. Няма значение, че не ти дават да си измиеш зъбите. В крайна сметка светът няма да спре да се върти.“ (Майка ми много обича да казва това изречение, когато се изнервя от някоя промяна в рутината.)

Междувременно полицаят ме води в друга стая, не много по-голяма от гардероб.

— Сваляй ги — казва той.

— Какво да свалям?

— Всичко. И бельото.

Осъзнавам, че иска да си съблека дрехите, и се смайвам така, че челюстта ми увисва.

— Няма да се събличам пред вас — отсичам.

Не вярвам на ушите си. Не се преобличам дори в съблекалнята преди час по физическо. Имам бележка от доктор Мурано, разрешение да не го правя, така че влизам в този час с обикновените си дрехи.

— Повтарям — казва полицаят. — Не съм те молил.

По телевизията съм виждал затворници, облечени в гащеризони, макар че никога не съм се замислял какво е станало с дрехите им. Но това, което си спомням сега, е лошо. Много Лошо, с главни букви. По телевизията гащеризоните винаги са оранжеви. Понякога това стига, за да сменя канала.

Усещам как пулсът ми се ускорява само при мисълта за всичкото това оранжево, което докосва кожата ми. За другите затворници, облечени в същия цвят. Ще сме като океан от предупредителни знаци, като море от опасности.

— Ако не се съблечеш — предупреждава ме полицаят, — ще те съблека аз.

Обръщам му гръб и си свалям палтото. Дръпвам ризата над главата си. Кожата ми е бяла като коремче на риба и нямам ясно очертани мускули на корема като мъжете от рекламата на „Абъркромби & Финч“; това ме притеснява. Дръпвам ципа на дънките си и си свалям бельото, а после се сещам за чорапите си. След това се свивам на топка и внимателно подреждам дрехите си, така че маслинените панталони таки да са най-отдолу, после зелената риза и най-накрая зелените боксерки и чорапите.

Полицаят взема дрехите и започва да ги изтърсва.

— Ръцете край тялото — нарежда той.

Затварям очи и правя каквото ми казва дори когато ме кара да се обърна и да се наведе и мога да усетя как пръстите му ме движат насам-натам. Мек вързоп от плат ме удря в гърдите.

— Облечи се.

Във вързопа има дрехи, но не са моите. Има три чифта чорапи, три чифта бельо, три тениски, термопанталони, терможилетка, три чифта тъмносини панталони и сини ризи, гумени чехли, яке, шапка, ръкавици и кърпа.

Какво облекчение! Все пак няма да нося оранжево.

През целия си живот само веднъж съм гостувал с преспиване. Беше в къщата на момче на име Маршал, което по-късно се премести в Сан Франциско. Маршал имаше мързеливо око и също като мен често се превръщаше в обект на присмех от страна на съучениците ни във втори клас. Майките ни организираха гостуването, след като моята разбра, че и той като мен, може да произнесе имената на повечето динозаври от периода креда.

С майка ми говорихме цели две седмици какво ще направя, ако се събудя посред нощ и искам да се прибера вкъщи (щях да ѝ се обадя). Какво ще направя, ако майката на Маршал сервира за закуска

нещо, което не обичам (щях да ѝ кажа „Не, благодаря“). Говорихме как дрехите в гардероба на Маршал може да не са подредени по същия начин като моите и че има куче, а кучетата понякога ръсят косми по пода, без да искат.

Вечерта на преспиването майка ми ме закара у Маршал след вечеря. Майката на Маршал ме попита искам ли да гледам „Джурасик парк“ и аз казах, че искам. Но когато по време на филма започнах да му казвам кое е анахронизъм и кое е чиста измислица, Маршал се разсърди и ми рече да млъкна, затова отидох да си играя с кучето му.

То беше йоркширски териер с розова панделка на главата, макар че беше мъжко. Езичето му бе много малко и розово и облиза ръката ми. Помислих си, че е приятно, но веднага поисках да се измия.

Легнахме си и майката на Маршал сложи помежду ни навито одеяло, за да ни разделя в голямото му легло. Целуна го по челото, а после целуна и мен, което ми се стори странно, защото не ми беше майка. Маршал ми каза, че ако сутринта станем рано, можем да гледаме телевизия, преди майка му да се събуди и да ни хване. После заспа, но аз не успях. Бях буден, когато кучето дойде в стаята и се зарови под завивките, като ме драскаше с малките си черни нокти. Както и когато Маршал подмокри леглото насън.

Станах и се обадох на майка ми. Часът беше 4:24 сутринта.

Тя пристигна, похлопа на вратата и майката на Маршал ѝ отвори по хавлия. Майка ми ѝ благодари от мое име.

— Изглежда, Джейкъб става рано — каза тя. — Много рано.

Опита се да се засмее, но звукът приличаше повече на падане на тухла.

Качихме се в колата и каза:

— Съжалявам.

Макар че не я погледнах в очите, усещах, че ме гледа.

— Никога повече не ми причинявай това — отговорих.

Трябва да попълня формуляр за посетители. Не мога да си представя кой би поискал да дойде, затова написвам имената на майка ми и на брат ми, адреса ни и датата им на раждане. Добавям и името на Джес, макар да знам, че разбира се, не може да дойде. Но се обзалагам, че би искала.

После една медицинска сестра ме преглежда, измерва ми температурата и проверява пулса ми, както в лекарския кабинет. Пита

ме дали вземам някакви лекарства и аз ѝ казвам, че вземам, но тя се ядосва, когато разбира, че не знам имената на добавките, когато мога да ѝ кажа само цветовете на лекарствата или факта, че са в спринцовка.

Най-накрая ме завеждат там, където ще остана. Полицаят ме придружава надолу по едно стълбище, докато накрая стигаме до будка. Вътре друг полицай натиска бутон и металната врата пред нас се отваря. Дават ми още една торба за пране, два чаршафа, две одеяла и калъфка за възглавница.

Килиите са от лявата страна на един коридор, който няма под, а метална решетка. Във всяка от тях има две легла, умивалник, тоалетна и телевизор. Освен това във всяка от тях има по двама души. Изглеждат като обикновени хора, които можеш да срещнеш на улицата — разбира се, като изключим факта, че всички те са направили нещо лошо.

Е, може би не е точно така. Все пак и аз съм тук.

— Ще останеш тук една седмица, докато преценят състоянието ти — казва полицаят. — В зависимост от поведението ти може да те преместят в отделението с минимална сигурност.

Кимва към една килия, която, за разлика от другите, има по-малък прозорец.

— Това е душът — съобщава ми.

„Как да съм сигурен, че ще се къпя пръв, когато тук има толкова много хора?

Как да си мия зъбите, когато ми я няма четката?

Как да си вземам сутрешното лекарство и хранителните добавки?“

Докато мисля за тези подробности, усещам, че започвам да губя контрол.

Усещането не е за цунами, макар да съм сигурен, че страничен човек би си помислил точно това. По-скоро като сноп писма, около които има ластик, увит няколко пъти. Когато се скъса, снопът си остава така, както преди — по навик или заради мускулна памет, не знам, — а после едно съвсем леко помръдване, и започва да се разгъва. Само след секунди вече нищо не държи този сноп.

Ръката ми започва леко да помръдва, а пръстите ми — да барабанят по бедрото.

Джес е мъртва, а аз съм в затвора, изпуснах днешния епизод на „Ловци на престъпници“, а сега имам тик на дясното око, който не мога да спра.

Спираме пред килията в края на коридора.

— Дом, сладък дом — казва полицаят, отключва вратата и чака да вляза вътре.

В мига, в който отново я заключва, се вкопчвам в решетките. Чувам как бръмчат лампите на тавана.

Буч Касиди и Сънданс Кид не влязоха в затвора; вместо това скочиха от скала.

— *Хлапе, следващия път, когато кажа: „Хайде да отидем на някое място като Боливия“ — измърморвам, — хайде да отидем на някое място като Боливия.*

Боли ме главата, а с крайчеца на окото си виждам червено. Затварям очи, но звуците все още продължават, ръцете ми сякаш са прекалено големи за тялото, а кожата ми става все по-опъната. Представям си как се разтяга толкова, че се разцепва.

— Не се тревожи — обажда се някакъв глас. — Ще свикнеш.

Обръщам се и притискам свитите си длани към гърдите, както понякога вървах, когато не се опитвах да изглеждам като всички останали. Предположил бях, че полицаят ме е сложил в специална килия за хора, които трябва да са в затвора, но всъщност не би трябвало. Не бях осъзнал, че като всички останали, и аз ще имам съкилийник.

Той носи всичките си сини дрехи плюс якето и нахлупената до веждите шапка.

— Как се казваш?

Взираам се в лицето му, без да го поглеждам в очите. На лявата му буза има бенка, а никога не съм харесвал хора с бенки.

— *Аз съм Спартак.*

— Сериозно? Тогава се надявам, че си тук, задето си убил родителите си.

Той става от леглото си и минава зад мен.

— Какво ще кажеш да ти викам Кучка?

Ръцете ми стискат още по-силно решетките.

— Дай да уточним някои неща, за да е сигурно, че ще се разбираме. Аз съм на долното легло. Ще излизам на двора за разходка

преди теб. Ще избирам програмата на телевизора. Няма да се закачаш с мен и аз няма да се закачам с теб.

При кучетата, затворени заедно в тясно помещение, се наблюдава характерно поведение. Ръмжат си, докато по-слабото куче разбере, че трябва да се подчинява на по-силното.

Аз не съм куче. И той не е. По-дребен е от мен. Бенката на бузата му е издута и прилича на пчелен кошер.

Ако беше тук, доктор Муун щеше да попита: „Кое е числото?“

Шестнайсет. По скала от едно до десет нивото ми на тревожност е шестнайсет. Това е най-лошото възможно число, защото (а) е четно, (б) има четен квадратен корен и (в) четният му квадратен корен има четен квадратен корен.

Ако майка ми беше тук, щеше да запее „Застрелях шерифа“. Пъхвам пръсти в ушите си, за да не чувам гласа му, затварям очи, за да не го виждам, и започвам да повтарям припева без паузи между думите, като панделка от звук, която си представям как ме обгръща като силово поле.

Ненадейно той ме сграбчва за рамото.

— Ей — казва и аз започвам да крещя.

Шапката му е паднала и виждам, че е червенокос, а всички знаят, че косата на червенокосите всъщност не е червена, а оранжева. Още по-лошо, дълга е. Пада край лицето и по раменете му и ако се наведе още малко, може да ме докосне с нея.

Звучите, които издавам, са високи и пронизителни, по-високи от гласовете на всички, които ми нареждат да млъкна, мамка му, по-високи от гласа на полицаия, който ми казва, че ще го отбележи в досието ми, ако не спра. Но не мога, защото звукът вече избликва от всичките ми пори и дори когато стисвам устни, тялото ми продължава да крещи. Сграбчвам решетките на вратата — „Контузиите се получават в резултат от скъсване на кръвоносни съдове, причинено от удар“ — и блъсвам главата си в тях — „Церебрална контузия, свързана със субдурален хематом в предния дял на мозъка, се свързва със смъртност“ — и отново — „Всяко червено кръвно телце се състои от една трета хемоглобин“, — а после, точно както очаквах, кожата ми не може да издържи това, което се случва в мен, разцепва се и кръвта потича по лицето ми и влиза в очите и устата ми.

Чувам:

— Разкарайте този шибан откачалник от къщата ми.

И:

— Ако има СПИН, ще съдя този щат до дупка.

Кръвта ми има вкус на монети, на мед, на желязо — „Кръвта представлява седем процента от общата телесна маса...“

— На „три“ — чувам.

Двама души ме сграбчват за ръцете и започвам да се движа, но краката ми сякаш не са мои, под лампите е прекалено жълто, в устата ми и на китките ми има метал, а после не виждам, не чувам и не усещам нищо.

Мисля си, че може да съм мъртъв.

Правя това заключение въз основа на следните факти:

1. Стаята, в която се намирам сега, е монохромна — подът, стените и таванът до едно са покрити с цвета на бледа плът.

2. Покривът е мек. Когато вървя, имам чувството, че стъпвам по език. Когато се облегна на стените, и те се облягат на мен. Не мога да стигна до тавана, но е логично да предположа, че и с него ще е същото. Има една врата без стъкла или дръжка.

3. Няма друг шум, освен дишането ми.

4. Няма никакви мебели. Само една рогозка на пода и тя също е с цвят на плът и е мека.

5. По средата на пода има решетка, но когато надникна през нея, не виждам нищо. Може би това е тунелът, който води обратно към земята.

Но има и други фактори, които ме карат да мисля, че все пак може да не съм мъртъв.

1. Ако бях мъртъв, защо ще дишам?

2. Не би ли трябвало наоколо да има и други мъртъвци?

3. Мъртвите хора нямат ужасно главоболие, нали?

4. В рая навярно няма врата, със или без ключалка.

Докосвам черепа си с ръка и усещам превръзка във формата на пеперуда. По ризата ми има кръв, засъхнала, кафява и твърда. Очите ми са подути, а по ръцете си виждам малки разрези.

Обикалям около решетката, като оставям между мен и нея голямо разстояние. После лягам на рогозката с ръце, скръстени на гърдите.

Така изглеждаше дядо ми в ковчега.

Джес не изглеждаше така.

Може би тя се намира под тази решетка. Може би е от другата страна на тази врата. Щеше ли да се зарадва да ме види? Или щеше да се разсърди? Щях ли да мога да погледна към нея и да разбера разликата?

Иска ми се да можех да плача като другите хора.

ЕМА

Лекарствата и хранителните добавки на Джейкъб заемат две найлонови торби по пет килограма всяка. Една част са лекарства — например хапчета против тревожност, изписани от доктор Мурано, — а друга, като глутатиона, му купувам онлайн. Чакам пред входа за посетители в затвора и държа двете торби, когато отварят вратата.

Навремето майка ми ми разказваше как, когато била малко момиченце, ѝ се спукал апендиксът. Това било по времето, преди да позволят на родителите да останат в болницата при хоспитализирането на децата си, ето защо баба ми пристигала четири часа преди часа за посещение и стояла начело на отцепена с въже опашка, която майка ми виждала от прозореца си. Баба ми просто стояла там, усмихвала се и ѝ махала, докато я пуснат.

Ако Джейкъб знае, че го чакам, ако знае, че ще идвам при него всеки ден в девет часа... е, добре, това е рутина, в която може да се вкопчи.

Очаквам да има повече хора, наредени, докато отворят вратата, но може би за другите майки, които вече са идвали при синовете си в затвора, това е стара история. Може би са свикнали с практиката. Освен мен чака само още един човек, мъж с костюм и куфарче. Сигурно е адвокат. Той започва да тропа с крака по земята.

— Доста е студено тук навън — казва и се усмихва напрегнато.

И аз се усмихвам.

— Така е.

Сигурно е адвокат и е дошъл да види клиента си.

— Тъж, знаете ли каква е процедурата?

— О, за първи път ли идвате? — пита той. — Съвсем просто е. Влизате, давате книжката си и минавате през детекторите за метал. Все едно се чекирате преди полет.

— Само дето не отивате никъде — изричам замислено.

Той ме поглежда и се засмива.

— Адски сигурно е, че е така.

От другата страна на стъклената врата се появява един полицаи и превърта ключа.

— Здравсти, Джо — казва адвокатът и полицаят изсумтява поздрав. — Снощи гледа ли „Бруинс“?

— Да. Отговори ми на един въпрос: как така „Петриътс“ и „Сокс“ могат да печелят шампионати, но „Бруинс“ все още са пълна скръб?

Тръгвам след тях към пропускателен пункт с будка. Полицаят влиза, а адвокатът му подава шофьорската си книжка. После надрасква нещо в един бележник и подава на полицаия ключовете си. Минава през металния детектор и тръгва по един коридор, докато накрая изчезва от погледа ми.

— Мога ли да ви помогна, госпожо? — пита полицаят.

— Да. Дойдох на свиждане на сина си, Джейкъб Хънт.

— Хънт — повтаря той и проверява някакъв списък. — О, Хънт. Да. Довели са го снощи.

— Да.

— Още не сте одобрена.

— За какво?

— За посещения. Вероятно ще се уреди до събота — посещенията и бездруго са тогава.

— Събота ли? — повтарям. — Очаквате от мен да чакам до събота?

— Съжалявам, госпожо. Не мога да ви помогна, преди да са ви одобрили.

— Синът ми е аутист. Трябва да ме види. Когато рутината му се промени, може да се разстрои невероятно силно. Дори може да прояви насилие.

— Значи има късмет, че е зад решетки — вдига рамене полицаят.

— Но той се нуждае от лекарствата си...

Вдигам двете найлонови торби и ги слагам на ръба на плота.

— Медицинският ни персонал може да дава предписани лекарства — уверява ме полицаят. — Ще ви дам формуляр.

— Има и хранителни добавки. Освен това не може да яде глютен и казеин...

— Нека лекарят му се свърже с кабинета на директора.

Проблемът е, че диетата и хранителните добавки на Джейкъб не са предписани от лекар — както стотици други неща, и те са само съвети, които майките на деца с аутизъм са научили с годините и предават на други в подобно положение като *нещо, което може и да подейства*.

— Когато Джейкъб наруши диетата си, поведението му се влошава много...

— Може би трябва да сложим всичките си затворници на тази диета — прекъсва ме полицаят. — Вижте, съжалявам, но без бележка от лекар няма да предадем нищо на затворника.

Аз ли съм виновна, че медицинската общност не иска да утвърди лечения, в които се кълнат родителите на аутистите? Че парите за изследвания на аутизма са толкова малко, че макар много лекари да са съгласни, че тези добавки помагат на Джейкъб да се съсредоточава или правят неговата хиперчувствителност не толкова остра, от научна гледна точка не могат да кажат на какво се дължи това? Ако бях чакала лекарите и учените да ми кажат със сигурност как да помогна на сина си, той още щеше да е заключен в своя малък свят, както когато беше на три години, нереагиращ, изолиран. Което, давам си сметка, не е много по-различно от затворническа килия.

Очите ми се наливат със сълзи.

— Не знам какво да направя.

Сигурно изглеждам така, сякаш всеки момент ще рухна, защото гласът на полицаия става по-мек.

— Синът ви има ли адвокат? — пита той.

Кимвам.

— Може би трябва да започнете оттам — предлага ми.

От колонката на Леля Ем:

Нещата, които знам сега и които ми се иска да знаех, преди да се родят децата ми:

1. Ако пъхнеш във видеото филия хляб, няма да я извадиш цяла.
2. Торбите от боклук не стават за парашути.
3. „Обезопасено за деца“ е относително понятие.

4. Гневният пристъп е като магнит: очите на хората не могат да не се приковат върху теб и детето ти, когато настъпи такъв.

5. Храносмилателният тракт не разгражда частите на конструктора „Лего“.

6. Снегът е хранителна група.

7. Децата разбират, когато не ги слушаш.

8. Брюкселското зеле, покрито със сирене, все още е брюкселско зеле.

9. Най-подходящото място да поплачеш, е в ръцете на майката.

10. Никога няма да бъдеш толкова добра майка, колкото искаш.

Обаждам се на Оливър Бонд от колата.

— Не ме пускат да видя Джейкъб — казвам.

От другия край на линията чувам лаене на куче.

— Добре.

— Добре? Не мога да видя сина си, а вие мислите, че това е добре?

— Имах предвид „кажете ми повече“, а не... Просто ми кажете какво става.

— Не съм в списъка с одобрените посетители — изкрещявам. — Мислите ли, че Джейкъб изобщо знае, че трябва да каже на персонала кой може и кой не може да му идва на свиждане?

— Ема — отвърща адвокатът. — Поемете си дълбоко дъх.

— Не мога да си поема дъх. Мястото му не е в затвора.

— Знам. Съжалявам...

— Не съжалявайте — тросвам се. — *Направете* нещо. Помогнете ми да видя сина си.

За миг той замълчава.

— Добре — казва най-накрая. — Ще видя какво мога да направя.

Не мога да кажа, че съм изненадана да заваря Тео вкъщи, но съм толкова изцедена психически, че не намирам достатъчно сила на духа да го попитам защо е тук, а не в клас.

— Не ми дават да видя Джейкъб — казвам.

— Как така?

Вместо отговор поклащам глава. В меката светлина на предиобеда забелязвам мъха по бузата и челюстта на Тео. Това ми напомня за първия път, когато видях, че под мишниците на Джейкъб никнат косми. Тогава се изнервих. Дете, което има толкова отчаяна нужда от теб, беше едно нещо; съвсем друго беше да се грижиш за голям мъж.

— Мамо? — обажда се колебливо Тео. — Мислиш ли, че го е направил?

Без да се замислям, го удрям през лицето с всичка сила.

Той залита назад, притиснал ръка до бузата си. После, без да каже нито дума, побягва през входната врата.

— Тео! — извиквам след него. — Тео!

Но той вече е преполовил пресечката.

Трябва да хукна след него; трябва да се извиня. Трябва да призная, че го ударих не заради казаното, а защото изрече гласно невъобразимите мисли, които се въртят в главата ми.

Аз вярвам ли, че Джейкъб е способен на убийство?

Не.

Това е лесният отговор, инстинктивната реакция. Говорим за сина ми. Същият, който още ме моли да го сложа в леглото.

Но си спомням и как Джейкъб прекатури високото столче на Тео, когато му казах, че не може да изпие още една чаша шоколадово соево мляко. Спомням си как прегърна един хамстер с такава сила, че го удуши.

Майките трябва да са най-големите поддръжници на децата си. Майките трябва да вярват в децата си въпреки всичко. Ако трябва, ще излъжат самите себе си, за да го постигнат.

Излизам навън и тръгвам по алеята за коли, в посоката, в която побягна Тео.

— Тео! — провиквам се. Гласът ми не прилича на моя.

Днес съм навъртяла 310 километра с колата си до Спрингфийлд и обратно, а после пак до Спрингфийлд. В седемнайсет и трийсет отново съм в преддверието за посетители в затвора. Оливър Бонд стои до мен. Остава съобщение на мобилния ми, че ще се срещнем тук, и

обясни, че ми е уговорил специално свиждане, докато уреди дългосрочните планове за свижданията.

Толкова се зарадвах, че дори не се замислих за думата „дългосрочните“.

Отначало едва успявам да позная Оливър. Не носи костюм както вчера. Днес е по дънки и фланелена риза. Така изглежда още по-млад. Поглеждам към собствените си дрехи. Приличат на тоалет, който бих облякла за съвещание във вестника. Какво ме накара да си помисля, че трябва да се облека специално за затвора?

Оливър ме повежда към будката.

— Име? — пита полицаят.

— Ема Хънт — отговарям.

Той вдига глава.

— Не, името на човека, при когото идвате.

— Джейкъб Хънт — намесва се Оливър. — Уредихме специално свиждане с кабинета на директора.

Полцията кимва и ми подава формуляр за подпис. Пита за документ за самоличност.

— Дайте му ключовете си — казва Оливър. — Ще ги пази, докато излезете.

Подавам ги на офицера и пристъпвам към детектора за метал.

— Вие няма ли да дойдете?

Оливър поклаща глава.

— Ще чакам тук.

Идва втори полицаи и ме повежда по коридора. Но вместо да влезе в някоя от стаите с маси и столове, завива и спира пред малка кабинка. Отначало решавам, че е гардероб, но после осъзнавам, че е будка за свиждания. Забелязвам столче, поставено под прозорец, който гледа към огледален образ на това помещение. На стената виждам стенен телефон.

— Мисля, че има някаква грешка — обаждам се.

— Няма — отсича полицаят. — За затворниците на специален режим се разрешават само свиждания без контакт.

След което ме оставя в миниатюрното помещение. Оливър дали е знаел, че няма да мога да видя Джейкъб лице в лице? Защо не ми е казал, дали защото е знаел, че ще се разстроя, или не са му дали тази информация? И какво е специален режим?

Вратата от другата страна на стъклото се отваря и ненадейно Джейкъб се озовава вътре. Полицаят, който го е довел, посочва към телефона на стената, но Джейкъб ме е видял през стъклото. Притиска длани до него.

По ризата и в косата му има кръв. Челото му е покрито с редица от пурпурни натъртвания. Кокалчетата му са одрани до кръв и кризата му набира скорост — ръката му потръпва край хълбока като малко животно, цялото му тяло подскача на възглавничките на пръстите.

— О, скъпи — прошепвам. Посочвам към телефона в ръката си, а после към мястото, където трябва да е неговата слушалка.

Той не я вдига. Стоварва длани върху плексигласа, който ни разделя.

— Вдигни телефона — извиквам, макар че той не може да ме чуе. — Вдигни го, Джейкъб!

Вместо това той затваря очи. Люшва се напред и обляга буза на стъклото. Разтваря ръце възможно най-широко.

Осъзнавам, че се опитва да ме прегърне.

Оставям слушалката и пристъпвам към прозореца. Заемам същата поза като него и се превръщаме в огледални образи един на друг, а помежду ни е стъклената стена.

Може би нещата за Джейкъб винаги са такива — опитва се да се свърже с хората, но така и не успява докрай. Може би мембраната между човек с Аспергер и останалия свят не е променлив поток от невидими електрони, а прозрачна преграда, която позволява само илюзията за чувство, вместо истинско чувство.

Джейкъб отстъпва от прозореца и сяда на столчето. Вдигам слушалката с надеждата, че синът ми ще последва примера ми, но той не ме поглежда в очите. Най-накрая посяга към телефона си и за миг виждам част от радостта, която се появяваше на лицето му, когато откриеше нещо изумително и идваше да го сподели с мен. Той обръща слушалката в ръцете си и я доближава до ухото си.

— Виждал съм такива по „Ловци на престъпници“. В епизода, в който заподозреният се оказва канибал.

— Здравей, скъпи — казвам и се насилвам да се усмихна.

Той седи и се люшка. Свободната му ръка, тази, която не държи слушалката, трепка, сякаш свири на невидимо пиано.

— Кой те е наранил?

Той предпазливо вдига пръсти към челото си.

— Майче? Може ли да си вървим?

Точно помня последния път, когато Джейкъб ме нарече така. Случи се на завършването на основното училище, когато беше на четиринайсет. Беше получил диплома.

— Майче! — възкликна и хукна да ми я покаже.

Другите деца го чуха и избухнаха в смях.

— Джейкъб — започнаха да му се подиграват те, — майчето ти е дошло да те заведе вкъщи.

Прекалено късно разбра, че когато си на четиринайсет, е важно да изглеждаш як пред приятелите си, отколкото да проявяваш несдържан ентусиазъм.

— Скоро — казвам сега, но думата прозвучава като въпрос.

Джейкъб не заплаква. Не изкрещява. Просто оставя слушалката да се изплъзне от ръката му и навежда глава.

Автоматично посягам към него и ръката ми се блъсва в плексигласа.

Главата на сина ми се вдига с няколко сантиметра и пак се навежда. Челото му се удря в металната повърхност на плота. После повтаря същото.

— Джейкъб! Недей!

Но разбира се, той не може да ме чуе. Слушалката му виси от металния си шнур и лежи там, където е паднала, след като я изпусна.

Той продължава да блъска главата си отново и отново. Рязко отварям вратата на кабинката за свиждания. Полицаят, който ме доведе, стои отвън, облегнат на стената.

— Помощ! — извиквам и той хвърля поглед над рамото ми, за да види какво прави Джейкъб, а после хуква по коридора, за да се намеси.

През стъклото на кабинката виждам как той и един друг полицаи сграбчат сина ми за ръцете и го повличат настрана от прозореца. Устата на Джейкъб е изкривена, но не мога да кажа дали крещи, или ридае. Притискат ръцете му зад гърба, за да му сложат белезници, а после единият полицаи го бутва в гърба, за да го тласне напред.

Това е синът ми, а те се държат с него като с престъпник.

Малко по-късно полицаят се връща, за да ме заведе обратно в преддверието.

— Ще се оправи — казва ми. — Сестрата му даде успокоително.

Когато Джейкъб беше по-малък и кризите — по-чести, един лекар му изписа оланзапин, с който се лекува шизофрения. Това сложи край на кризите. Сложи край и на личността му. Често го намирах седнал на пода в стаята с едната обувка на крака му, а другата — все още на пода до него, забил неподвижен поглед в стената. Когато започна да получава пристъпи, спряхме използването на лекарството и никога не експериментирахме с други.

Представям си как Джейкъб лежи по гръб на пода в някаква килия с разширени и нефокусирани зеници и ту изпада в безсъзнание, ту се съвзема.

Веднага щом стигам във фойето, Оливър се приближава с широка усмивка на лицето.

— Как мина? — пита.

Отварям уста и избухвам в плач.

Боря се да издействам на Джейкъб специални образователни условия и го притискам към пода, когато получи криза на обществено място. Превърнала съм в свой живот задачата да върша необходимото, защото човек може да се оплаква до бога, но в крайна сметка, когато млъкне, още ще е нагазил до коленете в същата ситуация. Аз съм тази, която е силна, за да не се налага Джейкъб да бъде.

— Ема — казва Оливър.

Предполагам, че и той е също толкова смутен, колкото и аз, да ме види обляна в сълзи. Но за моя изненада адвокатът ме обгръща с ръце и започва да ме гали по косата. И което е още по-изненадващо... за един кратък миг му позволявам да го прави.

Ето какво не можеш да обясниш на майка, която няма дете с аутизъм: разбира се, че обичам сина си. Разбира се, че не искам да живея без него. Но това не означава, че не съм уморена до смърт във всяка една минута от всеки един ден. Че не се тревожа за бъдещето му и за това, че аз нямам такова. Че понякога, преди да се спра, си представям какъв щеше да е животът ми, ако Джейкъб нямаше Аспергер. Че като Атлас, и аз си мисля, че би било хубаво поне веднъж някой друг да се нагърби с тежестта на света на семейството ми вместо мен.

За пет секунди този човек е Оливър Бонд.

— Извинявай — казвам и се отдръпвам от него. — Намокрих ти ризата.

— Да, фланелата е много фин плат. Ще добавя химическото чистене към хонорара си.

Приближава се към будката на пропускателния пункт, взема книжката и ключовете ми и двамата излизаме навън.

— А сега, какво се случи вътре? — пита той.

— Джейкъб се нарани. Сигурно е удрял главата си в нещо — цялото му чело е в натъртвания, имаше превръзки и кръв навсякъде по черепа му. Започна да го прави в кабинката за свиждания и те му дадоха успокоително. Не искат да му дадат хранителните му добавки, не знам какво яде и дали *изобщо* яде и...

Млъквам и го поглеждам в очите.

— Нямах деца, нали?

Той се изчервява.

— Аз ли? Деца? Аз, въъ... не.

— Веднъж вече видях как синът ми се изплъзва, Оливър. Прекалено упорито се борих да го върна обратно, за да го оставя пак да го направи. Ако Джейкъб е вменяем да издържи процес, след две седмици тук вече няма да е. Моля те — изричам. — Не можеш ли да го измъкнеш?

Оливър ме поглежда. В студа дъхът му образува фигурки помежду ни.

— Не — отговаря той. — Но мисля, че *ти* можеш.

ДЖЕЙКЪБ

1
1
2
3
5
8
13

И така нататък.

Това е прогресията на Фибоначи. Може да бъде дефинирана експлицитно или рекурсивно.

Това означава, че става въпрос за уравнение, основано на предишните му стойности.

Принуждавам се да мисля в числа, защото сякаш никой не разбира какво казвам, когато говоря английски. Сякаш съм в епизод от „Зоната на здрача“, в който думите ненадейно са променили значението си: казвам „спри“, а то продължава; моля да ме пуснат, а те ме притискат още повече. Това ме довежда до две заключения:

1. Правят си майтап с мен. Само че не мисля, че майка ми би позволила шегата да продължи толкова дълго, а това ме довежда до:

2. Каквото и да казвам, колкото и ясно да го казвам, никой не ме разбира. А това означава, че трябва да намеря по-добър метод за комуникация.

Числата са универсални — език, който преодолява държавите и времето. Това е тест: ако някой — дори и само един човек — може да ме разбере, значи има надежда, че ще разбере и какво се случи в къщата на Джес.

Прогресията на Фибоначи се среща в цветовете на артишока или в листата на боровата шишарка. Може да се използва за обяснение на възпроизвеждането на зайците. Така, както n се приближава до безкрайност, съотношението $a(n)$ и $a(n-1)$ се приближава до ϕ ,

златното сечение — 1,618033989, — което е използвано при строежа на Партенона и се появява в композиции на Барток и Дебюси.

Сега вървя и с всяка крачка оставям в главата ми да се появи поредното число от прогресията на Фибоначи. Движа се във все по-малки и по-малки кръгове към средата на стаята, а когато стигна до нея, започвам отново.

1
1
2
3
5
8
13
21
34
55
89
144

Влиза полицаи с поднос. Зад него се появява медицинска сестра.
— Здравсти, хлапе — поздравява той и размахва ръка пред мен. —

Кажи нещо.

— Едно — отговарям.

— Ъ?

— Едно.

— Едно какво?

— Две — казвам.

— Време е за вечеря — съобщава полицаят.

— Три.

— Ще ядеш ли това, или пак ще го хвърлиш?

— Пет.

— Мисля, че тази вечер има пудинг — продължава полицаят и вдига покривката от подноса.

— Осем.

Той вдишва дълбоко.

— Вкусно.

— Тринайсет.

Най-после се предава.

— Казах ти. Сякаш е на друга планета.

— Двайсет и едно — продължавам.

Сестрата свива рамене и вдига една игла.

— Блекджек^[1] — казва и забива иглата в задника ми, докато полицаят ме държи неподвижен.

Тръгват си, а аз лягам на пода и започвам да пиша с пръст във въздуха уравнението на прогресията на Фибоначи. Не спирам, докато всичко наоколо не се размива, докато пръстът ми не натежава като тухла.

Последното, което си спомням, че мислех, преди да изчезна, е, че числата са логични. За хората не може да се каже същото.

^[1] Популярна игра на карти, наричана още „двайсет и едно“. — Б.пр. ↑

ОЛИВЪР

Кабинетът на служебния защитник във Вермонт не се нарича кабинет на служебния защитник. Името му звучи така, сякаш е излязло от някой роман на Дикенс: кабинетът на генералния служебен защитник. Но както всички кабинети на служебния защитник, и тук служителите са прекалено отрудени и твърде зле платени. Поради което, след като изпращам Ема Хънт да си напише домашното, се устремавам към моя апартамент кабинет, за да довърша своето.

Тор ме поздравява, като скача и се блъсва в мен — право в слабините ми.

— Благодаря, приятел — изхриптявам и го избутвам.

Той обаче е гладен, така че му давам остатъците от макарони, смесени с едро смляно брашно. Докато яде, аз търся в интернет необходимата информация и вдигам телефона.

Макар че часът е седем вечерта — много след края на работния ден, — някаква жена ми отговаря.

— Здравейте — започвам. — Казвам се Оливър Бонд. Отскоро работя като адвокат в Таунсенд.

— Сега е затворено...

— Знам... но съм приятел на Джанис Рот и се опитвам да я открия.

— Вече не работи тук.

Знам. Освен това знам, че Джанис Рот наскоро се е омъжила за човек на име Хауърд Вурц и са се преместили в Тексас, където той работи в НАСА. Записите от обществените регистри са най-добрият приятел на защитника.

— Сериозно? Гадост. Аз съм ѝ приятел от юридическия факултет.

— Омъжи се — обяснява жената.

— Да, за Хауърд, нали така?

— Познавате ли го?

— Не, но знам, че беше луда по него — отговарям. — Случайно и вие да сте обществен защитник?

— За съжаление — въздъхва тя. — Имате частна практика, така ли? Повярвайте ми, нищо не сте загубили.

— Не, вие ще влезете в рая много преди мен — засмивам се. — Вижте, имам само един бърз въпрос. Отскоро практикувам криминално право във Върмонт и още усвоявам практиките.

Отскоро практикувам криминално право, точка. Но не ѝ го казвам.

— Разбира се. Какъв е проблемът?

— Клиентът ми е съвсем млад — на осемнайсет — и е аутист. Получи пристъп в съда по време на делото за определяне на мярка за неотклонение и сега е под ключ, чака изслушването за вменяемост. Но не може да се приспособи към затвора. Постоянно се опитва да се самонарани. Има ли някакъв начин да ускорим колелото на правосъдието?

— Във Върмонт психиатричните грижи за затворниците определено куцат. По-рано ги държаха в щатската болница до изслушването за вменяемост, но прекратиха финансирането ѝ, така че сега повечето от случаите отиват в Спрингфийлд, защото там предлагат най-добри медицински грижи — започва тя. — Веднъж имах клиент, който чакаше изслушване за вменяемост, а междувременно се мажеше с разни неща от главата до петите. Първата нощ го направи с половинкилограмов пакет масло по време на вечеря, а преди едно свиждане с мен — с дезодорант.

— Свиждане с контакт?

— Да, на полицаите не им пукаше. Сигурно са си мислили, че най-лошото, което може да направи, е да ме намаже с нещо. Както и да е, в неговия случай подадох молба за определяне на гаранция — продължава адвокатката. — Тогава отново се изправяте пред съдията. Накарайте психиатъра му или служебния адвокат да подкрепят историята ви. Но клиентът ви да не се явява лично, защото последното, което искате, е повторно представление в съдебната зала, което ще вбеси съдията. Главната ви задача е да убедите съдията, че клиентът ви няма да представлява заплаха за обществото, ако не е зад решетките, а ако започне да вършее като луд в съда, това спъва работата ви.

„Молба за определяне на гаранция“ — записвам в тефтерчето пред мен.

— Благодаря — казвам. — Това е страхотно.

— Няма за какво. Хей, искате ли имейла на Джанис?

— Разбира се — излъгвам.

Тя ми го диктува, а аз се преструвам, че го записвам.

Затварям, отивам до хладилника и изваждам бутилка „Поланд Спринг“. Изливам половината в купичката на Тор и вдигам бутилката за тост.

— За Джанис и Хауърд — казвам.

— Господин Бонд — казва на другия ден съдия Кътингс, — в този случай не чакаме ли изслушване за вменяемост?

— Ваша чест — отговарям, — не мисля, че можем да си позволим да чакаме.

Съдебната зала е празна, с изключение на Ема, доктор Мурано и прокурора — жена на име Хелън Шарп с много къса червена коса и остри кучешки зъби, които ми напомнят на вампир или на питбул. Съдията поглежда към нея.

— Госпожо Шарп? Вие как смятате?

— Не знам нищо за този случай, господин съдия — отговаря тя.
— Получих уведомлението за изслушването буквално тази сутрин. Ответникът е обвинен в убийство, вие сте разпоредили изслушване за вменяемост, а позицията на щата е, че дотогава трябва да остане затворен.

— С цялото ми уважение, Ваша чест — заявявам, — мисля, че съдът трябва да изслуша майката и психиатъра на клиента ми.

Съдията ми махва да продължа. Правя знак на Ема да застане в свидетелската ложа. Под очите ѝ има тъмни сенки, а ръцете ѝ треперят. Виждам как ги премества от преградата в скута си, за да не забележи съдията.

— Моля, съобщете името и адреса си — казвам.

— Ема Хънт... Бърдси Лейн сто трийсет и две, Таунсенд.

— Джейкъб Хънт, обвиняемият в този случай, ваш син ли е?

— Да.

— Бихте ли ни казали на колко години е Джейкъб?

Ема прочиства гърлото си.

— През декември навърши осемнайсет.

— Къде живее?

— С мен, в Таунсенд.

— Ученик ли е?

— Посещава областната гимназия в Таунсенд. Последен курс е. Поглеждам я право в очите.

— Госпожо Хънт, Джейкъб има ли особено заболяване, което ви кара да се безпокоите за сигурността му, докато е в затвора?

— Да. Джейкъб е диагностициран със синдрома на Аспергер. Това е високофункционаращ аутизъм.

— Какво влияние оказва синдромът на Аспергер върху поведението на Джейкъб?

За миг тя прави пауза и поглежда надолу.

— Когато реши да направи нещо, трябва да го направи незабавно — обяснява след това. — Ако не може, го обзема голямо безпокойство. Почти никога не проявява чувства — било щастие, било скръб — и не може да участва в разговорите на връстниците си. Приема думите съвсем буквално — ако например го помолите да яде със затворена уста, ще ви каже, че е невъзможно. Има свръхчувствителност към много неща: ярките светлини, високите шумове и лекият допир могат да предизвикат криза. Не обича да е център на вниманието. Трябва да знае кога точно ще се случи нещо и ако нещо наруши рутината му, става извънредно нервен и се държи по начин, който привлича още повече вниманието към него: ръцете му трепкат до тялото, говори си сам или повтаря до безкрай реплики от филми. Когато ситуацията наистина се окаже прекалено натоварваща, се скрива някъде — в гардероба или под леглото си — и спира да говори.

— Добре — казва съдия Кътингс. — Значи синът ви е на настроения, приема нещата буквално и иска да прави всичко по свой начин и по свое разписание. Това звучи като най-обикновен тийнейджър.

Ема поклаща глава.

— Не го обяснявам добре. Не става въпрос само за това, че приема нещата буквално или че обича рутината. Обикновеният тийнейджър решава да не общува... но с Джейкъб не е така. Не е въпрос на избор.

— Какви промени видяхте у сина си след влизането му в затвора? — питам.

Очите на Ема се наливат със сълзи.

— Той не е Джейкъб — казва тя. — Нарочно се самонаранява. Речта му регресира. Отново започна да го обзема тревожност — мята

ръце, подскача на възглавничките на пръстите си, обикаля в кръгове. Прекарах петнайсет години в опити да превърна Джейкъб в част от този свят, да не му позволявам да се изолира... а един ден в затвора се оказа достатъчен да заличи всичко.

Поглежда към съдията.

— Просто искам синът ми да се върне, преди да е станало прекалено късно, за да стигна до него.

— Благодаря ви — отвърщам. — Нямам повече въпроси.

Хелън Шарп се изправя. Сигурно е висока метър и осемдесет. Как така не съм го забелязал при влизането ѝ?

— Синът ви... някога влизал ли е в затвора?

— Не! — отговаря Ема.

— Арестували ли са го преди?

— Не.

— Има ли други случаи, в които сте наблюдавали регрес в поведението на сина си?

— Да — казва Ема. — Когато плановите се променят в последния момент. Или когато е разстроен и не може да го вербализира.

— Тогава не е ли възможно сегашното му поведение да няма нищо общо с факта, че е в затвора, и да има много общо с това, че се чувства виновен за извършването на ужасно престъпление?

Лицето на Ема пламва.

— Той никога не би направил това, в което го обвинявате.

— Може би, госпожо, но на този етап синът ви е обвинен в убийство първа степен. Разбирате го, нали?

— Да — отвърща Ема напрегнато.

— Освен това синът ви е на специален режим, така че сигурността му не е под въпрос...

— Ако не беше, щеше ли изобщо да се намира в изолатора? — пита Ема. Искане ми се да скоча и да ѝ дам петак.

— Нямам повече въпроси — казва прокурорът.

Отново се изправям.

— Защитата призовава доктор Муун Мурано.

Името на психиатъра на Джейкъб може и да звучи като име на човек, израснал в комуна^[1], но не го е избрала лекарката, а родителите ѝ. Навярно се е разбунтувала и се е присъединила към Младите

републиканци, защото се появява в съда в строг костюм от осемдесетте, убийствено високи токчета и кок, толкова стегнат, че на практика изпълнява функция на лифтинг. Карам я да изброи квалификациите си и после я питам откъде познава Джейкъб.

— Работя с него от петнайсет години — отговаря тя — във връзка с диагнозата му: синдром на Аспергер.

— Разкажете ни малко за синдрома на Аспергер — подканвам я.

— Този синдром е открит от доктор Ханс Аспергер през хиляда деветстотин четирийсет и четвърта година, но в англезичния свят става известен чак през хиляда деветстотин деветдесет и четвърта година. Технически това е невробиологично разстройство, засягащо няколко области на развитие. За разлика от някои други деца в аутистичния спектър, децата със синдром на Аспергер са много умни и умеят да се изразяват, а освен това копнеят обществото да ги приеме... но просто не знаят как да го постигнат. Разговорите им може да са едностранни; може да са съсредоточени върху много тясна тема, която ги интересува; може да използват много повторения и да говорят с монотонен глас. Не могат да разчитат невербалните подсказки или езика на тялото, затова не могат да разберат какво изпитват хората около тях. Поради това хората със синдром на Аспергер често са смятани за странни или ексцентрични, което води до социално изолиране.

— Е, добре, докторе, на този свят има много хора, които са странни или ексцентрични, но не са били диагностицирани със синдром на Аспергер, нали?

— Разбира се.

— Добре, как поставяте тази диагноза?

— Това е теория на съзнанието: детето, което избира уединението, срещу детето, което не може да общува, но иска, и то отчаяно, само че не може да се постави на мястото на друго дете, за да разбере по-добре как да го постигне.

Тя хвърля поглед към съдията.

— Синдромът на Аспергер е разстройство в развитието, но невидимо. За разлика, например, от човек с умствено изоставане, дете със синдром на Аспергер може да изглежда нормално и дори да звучи нормално и да изглежда невероятно компетентно, но ще среща смазващи трудности в общуването и социалните взаимодействия.

— Докторе, колко често се срещате с Джейкъб? — питам.

— Когато беше по-малък, се срещаме веднъж седмично, но сега сме разрешили посещенията до веднъж на месец.

— И той е ученик последна година в обществено училище?

— Точно така.

— Значи няма образователни пропуски заради синдрома на Аспергер?

— Не — отвърща доктор Мурано. — Всъщност коефициентът на интелигентност на Джейкъб навярно е по-висок от вашия, господин Бонд.

— Не се съмнявам — измърморва Хелън Шарп.

— Джейкъб разполага ли със специални условия в училище?

— Има индивидуална учебна програма — ИУП, — изисквана от закона за децата с увреждания. Двете с госпожа Хънт се срещаме с директора и учителите на Джейкъб четири пъти годишно, за да обсъдим стратегии, които ще му помогнат да функционира добре в училище. Това, което е нормално за повечето гимназисти, при Джейкъб ще предизвика криза само за секунди.

— Например?

— Бъркотия в класната стая го претоварва. Проблясващи светлини. Докосвания. Всяко неочаквано усещане — например тъмнината, преди да пуснат видео или филм — му идва в повече, ако не знае предварително, че ще се случи — обяснява Мурано.

— Значи специалните му условия трябва да предотвратят прекалената стимулация?

— Точно така.

— Как се справя той в училище тази година?

— Всичките му оценки през първия срок бяха отлични, с изключение на едно „много добър“ — отвърща доктор Мурано.

— Кога го видяхте за последен път — питам — преди арестуването му?

— Преди три седмици, на профилактичен преглед.

— Какво беше състоянието му тогава?

— Много, много добро — отговаря психиатърът. — Всъщност казах на госпожа Хънт, че Джейкъб подхвана разговор с мен, а не обратното.

— А тази сутрин?

— Когато видях Джейкъб тази сутрин, се ужасих. Не го бях виждала в подобно състояние, откакто беше тригодишен. Трябва да разберете, че това е някакъв процес в мозъка му, един вид живачно отравяне, предизвикано от ваксините...

Мамка му!

— Единствено стриктното спазване на режим на биомедицинско лечение и пълната отдаденост на Ема Хънт на задачата да помогне на сина си да общува доведоха Джейкъб до етапа, на който беше, преди да го арестуват. Знаете ли кого *наистина* трябва да хвърлят в затвора? Фармацевтичните компании, които забогатяват от ваксините, предизвикали вълна от аутизъм през деветдесетте години...

— Възразявам! — изкрещявам.

— Господин Бонд — казва съдията, — не можете да възразявате на собствения си свидетел.

Усмивам се, но това всъщност е гримаса.

— Доктор Мурано, благодаря за политическото ви мнение, но точно сега това не е необходимо.

— Напротив, необходимо е. Постоянно виждам един и същи модел: мило, жизнено, общително дете ненадейно се изолира, отдалечава се от каквито и да било стимули, не общува с хората. Не знаем достатъчно за мозъка на аутистите, за да разберем какво връща тези деца обратно при нас и защо само някои от тях успяват да се върнат. Но разбираме, че жестока травма — като влизането в затвора — може да доведе до постоянна регресия.

— Имате ли причина да смятате, че ако Джейкъб бъде поверен на грижите на майка си, ще представлява опасност за себе си или за друг?

— Категорично не — отсича доктор Мурано. — Той следва правилата до последната буква. Всъщност това е една от чертите на синдрома на Аспергер.

— Благодаря ви, докторе — завършвам.

Хелън Шарп почуква с химикалката си по бюрото.

— Доктор Мурано, когато говорехте за Джейкъб, вие току-що казахте „дете“, нали?

— Да, предполагам.

— Всъщност той е осемнайсетгодишен.

— Точно така.

— В очите на закона той е възрастен — продължава Хелън. — И носи отговорност за действията си, не е ли така?

— Всички знаем, че има голяма разлика между законова отговорност и емоционална способност.

— Джейкъб има ли попечител? — пита Хелън.

— Не, има майка.

— Майка му подала ли е молба да бъде негов официален попечител?

— Не — отговаря доктор Мурано.

— *Вие* подали ли сте молба да бъдете негов попечител?

— Джейкъб навърши осемнайсет само преди месец.

Прокурорът се изправя.

— Казахте, че е много важно Джейкъб да се придържа към постоянна рутина?

— Жизненоважно — натъртва психиатърът. — Фактът, че не знае какво се случва с него точно сега, навярно е причината за тази криза.

— Значи Джейкъб трябва да може да предвижда програмата си, за да се чувства сигурен?

— Точно така.

— Ами ако ви кажа, докторе, че в поправителното заведение „Садън Стейт“ Джейкъб ще се събужда по едно и също време всеки ден, ще се храни по едно и също време всеки ден, ще се къпе по едно и също време всеки ден, ще ходи в библиотеката по едно и също време всеки ден и така нататък? Защо това да не съответства идеално на това, с което е свикнал Джейкъб?

— Защото не е това, с което е свикнал. Това е такова отклонение от обичайната му рутина, такова непланирано прекъсване, че се тревожи да не го е увредило непоправимо.

Хелън се подсмихва самодоволно.

— Но, доктор Мурано, разбирате ли, че Джейкъб е обвинен в убийството на учителката си по социални умения?

— Разбирам го — отговаря психиатърът — и ми е много трудно да повярвам.

— Знаете ли какви са доказателствата срещу Джейкъб на този етап? — пита Хелън.

— Не.

— Значи основавате предположението си за вината или невинността му само на това, което знаете за Джейкъб, а не на доказателствата.

Доктор Мурано вдига вежда.

— А вие основавате *своето* предположение на доказателствата, без дори да сте виждали Джейкъб.

„Мамка му“ — помислям си и се ухилвам.

— Нямам повече въпроси — измърморва Хелън.

Съдия Кътингс гледа как доктор Мурано напуска свидетелската ложа.

— Обвинението има ли свидетели?

— Ваша чест, бихме искали отсрочване, като се има предвид, че ни предупредиха толкова късно...

— Ако искате да подадете молба за преразглеждане, госпожо Шарп, няма проблем, ако се стигне дотам — казва съдията. — Сега искам да чуя аргументите, госпожо прокурор, господин адвокат.

Изправям се.

— Господин съдия, ние искаме това изслушване за вменяемост и след като приключи, може да преразгледате въпроса за гаранцията. Но на този етап един млад мъж се разстройва психологически с всяка изминала минута. Моля ви да наложите ограничения на него, на майка му, на психиатъра му или дори на мен. Искате ли всеки ден да идва тук и да се разписва при вас? Добре, ще го водя. Джейкъб Хънт има конституционно право на гаранция, но има и човешки права, Ваша чест. Ако остане още дълго в затвора, мисля, че това ще го унищожи. Моля ви — не, умолявам ви — да определите разумна гаранция и да освободите клиента ми до изслушването за вменяемост.

Хелън поглежда към мен и завърта очи.

— Господин съдия, Джейкъб Хънт е обвинен в убийство първа степен на млада жена, която е познавал и уж е харесвал. Била е негова учителка, прекарвали са заедно част от свободното си време и фактите по престъплението — без да навлизаме в подробности — включват уличаващи изявления, направени от обвиняемия в полицията, както и убедителни криминалистични данни, които го свързват с местопрестъплението. Вярваме, че това е случай с много, много силни аргументи в полза на щата. Щом обвиняемият е толкова зле още преди изслушването за определяне на гаранция, господин съдия, можете да

си представите колко силно ще е мотивиран да избяга от правосъдието, ако сега го пуснете. Родителите на жертвата вече са съкрушени от загубата на дъщеря си и изпитват ужас, че този млад мъж, който демонстрира насилствено поведение в затворническа килия и не може да различи правилно от грешно, може да бъде освободен. Молим да не определяте гаранция преди изслушването за вменяемост.

Съдията поглежда към залата и Ема.

— Госпожо Хънт — казва той. — Имате ли други деца?

— Да, Ваша чест. Имам петнайсетгодишен син.

— Предполагам, че той има нужда от внимание, да не говорим за храна и возене с кола.

— Да.

— Осъзнавате ли, че ако освободим обвиняемия под ваше попечителство, ще трябва да отговаряте за него по дващест и четири часа на ден и това може значително да се отрази на собствената ви свобода на движение, както и на отговорностите към по-малкия ви син?

— Ще направя всичко необходимо, за да се върне Джейкъб вкъщи — казва Ема.

Съдия Кътингс сваля очилата си за четене.

— Господин Бонд, ще освободя клиента ви при определени условия. Първо, майка му трябва да предложи дома на семейството като залог за гаранцията. Второ, настоявам обвиняемият да бъде поставен на електронно следене вкъщи, да не посещава училище, да не напуска къщата нито за миг и или майка му, или някой друг възрастен над дващест и пет години постоянно да е с него. Няма право да напуска къщата. Трябва да подпише отказ от обжалване на екстрадиране и е длъжен да се среща с доктор Мурано и да изпълнява всичките й препоръки, в това число и вземането на лекарства. И най-накрая, ще се съобрази с прегледа за вменяемост, когато такъв бъде насрочен, а вие ще се свържете с прокурора, за да решите кога и къде ще се състои този преглед. Няма нужда обвинението да подава молба: аз ще насроча този случай за преразглеждане в деня, в който получа резултата от прегледа за вменяемост.

Хелън се изправя.

— Наслаждавайте се на отсрочката си — обръща се към мен. — Този случай ни е в кърпа вързан.

— Само защото сте великан^[2] — измърморвам.

— Моля?

— Казах, че не сте виждали клиента ми.

Тя присвива очи и излиза от залата.

Зад мен Ема е стиснала в прегръдките си Муун Мурано. Поглежда към мен.

— Благодаря ви — казва тя и гласът ѝ се пречупва на гласните.

Вдигам рамене, сякаш постоянно правя такива неща. Истината е, че съм се изпотил под ризата.

— Моля — отвърщам.

Завеждам Ема в кабинета на чиновниците, за да попълни документите, и вземам тези, които трябва да подпише Джейкъб.

— Ще се срещнем във фойето — казвам.

Макар че Джейкъб не беше в съда, трябваше да е тук, докато решавахме съдбата му. А сега трябва да подпише условията за освобождаването си и отказа от обжалване на екстрадиране.

Все още не съм го виждал. Честно казано, малко ме е страх. От показанията на майка му и Муун Мурано очаквам да зърна зеленчук.

Приближавам се към ареста; момчето лежи на пода, свило колене до гърдите си. На главата му има превръзка. Кожата около очите му е черно-синя, а косата — сплъстена.

Господи, ако го бях завел в съдебната зала, щяха да го изкарат от затвора най-много за десет секунди.

— Джейкъб — казвам тихо. — Джейкъб, аз съм, Оливър. Адвокатът ти. Той не помръдва. Очите му са широко отворени, но не трепват, когато заставам по-близо. Махвам на полицая да отвори вратата на килията и приляквам до него.

— Нося документи и трябва да ги подпишеш — обяснявам му.

Той прошепва нещо и аз се навеждам към него.

— Един? — повтарям. — Всъщност са няколко. Но, приятелче, няма да се връщаш в затвора. Това е добрата новина.

„Поне засега.“

Джейкъб изхриптява нещо. Звучи като „едно, две, три, пет“.

— Броиш. Нокаутиран си и броиш секундите, така ли? — втренчвам се в него. Сякаш играя шарада с човек без ръце и без крака.

— Ядох — казва Джейкъб високо и ясно.

Гладен е. Или е бил гладен?

— Джейкъб — казвам, сега с по-твърд глас. — Идвай вече.

Посягам към него, но виждам как цялото му тяло се напруга, когато от допира остава да го дели само сантиметър.

Затова се отдръпвам. Сядам на пода до него.

— Едно — казвам.

Клепачите му трепват веднъж.

— Две.

Той примигва три пъти.

Точно тогава осъзнавам, че водим разговор. Просто не използваме думи. Едно, едно, две, три. Защо пет, а не четири?

Изваждам химикалката от джоба си и написвам числата на дланта си. Тогава виждам модела. Не е „ядох“, а „осем“^[3].

— Единайсет — казвам, без да откъсвам поглед от Джейкъб. — Деветнайсет.

Той се превърта на една страна, към мен.

— Подпиши това — казвам — и ще те заведе при майка ти.

Слагам документите на пода и ги бутвам към него. Пускам химикалката да се изтъркаля към него.

Отначало Джейкъб не помръдва.

А после, много бавно, го прави.

[1] Moon (англ.) — Луна — Б.пр. ↑

[2] Непреводима игра на думи: на английски slam dunk (вкарване със стрелба в коша при баскетбола) означава и в „кърпа вързан“. — Б.пр. ↑

[3] Непреводима игра на думи: на английски „ядох“ (ate) и „осем“ (eight) се произнасят по еднакъв начин. — Б.пр. ↑

ДЖЕЙКЪБ

Веднъж Тео ме попита дали, ако измислят еликсир за Аспергер, ще го взема.

Отговорих „не“.

Не съм сигурен каква част от мен е увита в частта, която е Аспергер. Ами ако загубя част от интелигентността си, например, или сарказма си? Ами ако на Хелюин започна да се страхувам от призраци *вместо* от цвета на тиквата? Проблемът е, че не си спомням кой съм бил без Аспергер, така че кой може да каже какво ще остане? Това е като сандвич от фъстъчено масло и желе, който разделяш. Не можеш да се отървеш от маслото, без да махнеш и малко от желето, нали така?

Виждам майка си. Това малко прилича на слънцето, когато си под водата и събереш смелост да отвориш очи. Нефокусирана е, леко размазана и прекалено ярка, за да я видя ясно. Толкова дълбоко съм под повърхността.

Гърлото ме боли от толкова викане; имам натъртвания чак до костта. Успях да заспя само няколко пъти и се събуждах разплакан. Искях само някого, който разбира какво съм направил и защо. Някой, на когото му пука толкова, колкото на мен.

Когато в затвора ми сложиха онази инжекция, сънувах, че са ми извадили сърцето от гърдите. Лекарите и полицаите си го подаваха, играеха с него на горещ картоф, а после се опитаха да го зашият обратно на мястото му, но така само заприличах на чудовището на Франкенщайн.

— Виждате ли? — възкликнаха те. — Изобщо не личи!

И тъй като това беше лъжа, вече не можех да вярвам на нищо, което казваха.

Няма да взема желето без фъстъченото масло, но понякога се питам защо не мога да съм порция месо — нещо, което всеки предпочита за обяд.

Навремето имаше теория, че мозъците на аутистите не работят правилно поради празнини между невроните, заради липсата на връзка. Сега има нова теория — мозъците на аутистите работят

прекалено добре, в главата ми се случват толкова много неща едновременно, че трябва да работя допълнително, за да ги филтрирам, и понякога обикновеният свят се превръща в бебето, изхвърлено с мръсната вода.

Оливър — който казва, че ми е адвокат — ми говори с езика на природата. Това е всичко, което съм искал някога: да бъда органичен като венчетата на слънчогледа или спиралата на черупка. Когато трябва толкова много да се стараеш, за да бъдеш нормален, това означава, че не си.

Майка ми се приближава. Плаче, но на лицето ѝ е изписана усмивка. За бога, толкова ли е чудно, че никога не мога да разбера какво изпитвате вие, останалите?

Обикновено, когато отида там, където отивам, това място е стая без врати и без прозорци. Но в затвора това *беше* светът, затова трябваше да отида другаде. В метална капсула, потопена на дъното на морето. Ако някой се опиташе да дойде за мен с нож, длето или трошица надежда, океанът щеше да почувства промяната и металът щеше да се пропука.

Проблемът беше, че същите правила важаха и за мен, ако се опитвах да се измъкна.

Майка ми е на пет крачки от мен. Четири. Три.

Една неделна сутрин, когато бях много малък, гледах християнско предаване по телевизията, адаптирано за деца. Ставаше въпрос за момче със специални нужди, което играеше на криеница с други деца в склад за отпадъци. Другите деца забравиха за него и един ден по-късно полицаите го откриха, задушено в стар хладилник. Не извлякох от това предаване никакво религиозно послание като златно правило или спасение на душата. Извлякох единствено поука: не се крий в стари хладилници.

Този път, когато отидох там, където отидох, си помислих, че съм отишъл прекалено далеч. Вече нямаше болка и нищо нямаше значение, вярно. Но никой нямаше да ме намери и в крайна сметка щяха да спрат да търсят.

Сега обаче главата отново започва да ме боли, раменете също. Усещам аромата на майка ми: ванилия, фрезия и шампоана, който използва, този в зелената бутилка. Усещам топлината ѝ, като асфалт през лятото, в мига, преди да ме обгърне с ръце.

— Джейкъб — казва тя. Името ми излиза от устните ѝ като ридание.

Коленете ми се подгъват от облекчение, от мисълта, че все пак не съм се стопил.

СЛУЧАЙ 6: УХАПИ МЕ

Навярно знаете кой е Тед Бънди — прочут сериен убиец, свързан със смъртта на трийсет и шест жертви, макар много експерти да вярват, че истинското число е близо до сто. Той се приближавал към жените на обществени места, спечелвал доверието им, като се преструвал, че се е наранил, или се правел на представител на властите, а после ги отвличал. Щом жертвата се озовяла в колата му, я удрял по черепа с железен лост. Удушил всичките си жертви, освен една. Много от телата били откарани на километри от мястото, където изчезнали жените. Докато чакал изпълнението на смъртната присъда, Бънди признал, че е обезглавил над една дузина от жертвите си и е запазил главите им за известно време. Ходел при телата и гримирал труповете или извършвал сексуален акт с тях. Задържал си сувенири: снимки, някои от дрехите на жените. До ден днешен много от жертвите му остават неизвестни.

Много хора вярват, че това, което подпечатва присъдата на Бънди и по-късно довежда до екзекуцията му, са експертните показания на доктор Ричард Сувирон, криминолог зъболекар. По хълбоците на жертвата Лиса Леви били открити следи от ухапвания. Първото било цяло ухапване, а второто — извъртяно така, че имало два отпечатъка от долни зъби. Това дало на властите по-голяма възможност да съпоставят зъболекарските картони с отпечатъците, което увеличило възможността за съвпадение.

Анализът на следите станал възможен само защото един особено досетлив детектив, който снимал сцената, включил линийка в снимката на ухапването, за да покаже големината му. Без тази снимка можело да оправдаят Бънди. По времето, когато делото влязло в съда, отпечатъкът вече бил неразличим, така че единствената полезна информация за първоначалния ѝ размер и форма била тази снимка.

РИЧ

— Искаш ли ти да го направиш? — обръща се към мен Базил.

Скупчили сме се в банята на Джесика Огилви — аз и двамата криминалисти, които пресяват къщата за веществени доказателства. Марси е облепила прозорците с черна хартия и стои в готовност с фотоапарата си. Базил е смесил луминола, който ще поръсят в цялата вана, по пода и по стените. Угасям лампата и ни потопявам в тъмнина.

Базил напръсква разтвора и банята внезапно грейва като коледно дърво. Фугите между плочките блестят в ярко флуоресцентно синьо.

— Мама му стара — прошепва Марси. — Обичам, когато сме прави.

Луминолът започва да блести, щом влезе във взаимодействие с правилния катализатор — в този случай хемоглобина в кръвта. Джейкъб Хънт може и да е бил достатъчно умен да разчисти бъркотията, която е оставил след убийството на Джес Огилви, но все още има следи от кръв и те спокойно ще убедят съдебните заседатели във вината му.

— Добра работа — казвам, докато Марси трескаво щрака снимки една след друга. Ако кръвта съвпадне с кръвта на жертвата, тази най-нова част от пъзела ще ми помогне да очертая профила на престъплението. — Джейкъб Хънт идва за урока си с жертвата — започвам да размишлявам на глас. — Дватамата спорят, може би преобръщат етажерката с компактдискете, писмата и няколко столчета и той я притиска — очевидно точно тук, — пребива я и накрая нанася удар, който я убива.

Сиянието на луминола започва да избледнява. Включвам лампите.

— Почиства банята, а после почиства и жертвата, облича я и я завлича до водостока.

Поглеждам надолу към пода. На пълна светлина веществото е невидимо и човек не може да види кръвта.

— Но Джейкъб е фен на криминалистиката — продължавам.

Базил се ухилва.

— Четох в „Искуайър“, че жените ни смятат за по-секси от пожарникарите...

— Не всички жени — уточнява Марси.

— И така — продължавам, без да им обръщам внимание, — той се връща на местопрестъплението и решава да прикрие следите си. Въпросът е, че е умен — иска да прикачи престъплението на Марк Магуайър. Затова си мисли: „Ако го беше направил Марк, как щеше да се опита да го прикрие?“ Като отвличане. Затова обува ботушите на Марк Магуайър и обикаля навън, а после прави онези прорези в прозореца. Подрежда етажерката с компактдисковете, писмата и прекатурените столчета. Но освен това знае, че Марк би бил достатъчно умен да се опита да отклони разследващите от следата, затова напечатва бележката за пощальона, приготвя чанта с дрехите на жертвата и я взема със себе си. И едното, и другото подсказват, че Джес уж е тръгнала по своя воля.

— Не мога да проследя мисълта ти — казва Марси.

— Джейкъб Хънт е нагласил местопрестъплението си така, че да изглежда като извършено от друг — от някого, който би нагласил местопрестъпление, за да скрие участието си. Мамка му, това е гениално — въздъхвам.

— И така, какво мислиш? — пита Базил. — Караница между влюбени?

Поклащам глава.

— Не знам. — „Още не.“

Марси вдига рамене.

— Жалко, че на извършителите никога не им се говори.

— Добре, че жертвите не мълчат — отвръщам.

Заварвам Уейн Нусбаум с ръце, напъхани до лактите в гръдната кухня на някакъв мъртвец от Суонтън, когато си надявам маска и калцунни и влизам в помещението.

— Не мога да се бавя повече — казвам. От четирийсет и пет минути чакам в кабинета му.

— И той не може — отговаря Уейн. Забелязвам следите от удушаване на врата на мъртвия. — Виж, не е като да можех да предвидя, че ще има убийство-самоубийство, което да ми обърка програмата — продължава той и вдига в дланта си блестящ червен орган. Очите му сияят. — Хайде, детективе, бъди човек.

Не се усмихвам.

— На такива неща ли ви учат в колежа за клоуни?

— Да. След урока. Хвърляне на пай сто и едно — отговаря той и се обръща към помощничката си — млада жена, която му асистира при аутопсии.

Казва се Лайла и веднъж се опита да ми се сложи, като ме покани на увеселение в Саут Бърлингтън. Вместо да остана поласкан, просто се почувствах много стар.

— Лайла, дай ми десет минути — казва ѝ той.

Веднага щом излизаме от стерилното помещение, той си сваля ръкавиците, престилката и калцуните и тръгва с мен по коридора към кабинета си. Започва да размества папките на бюрото си, докато накрая виждам папката с името на Джес Огилви.

— Не мисля, че мога да ти кажа нещо, което не е отразено кристално ясно в доклада ми — започва Уейн и сяда. — Причината за смъртта е субдурален хематом, предизвикан от базиларна черепна фрактура. Ударил я е толкова силно, че черепът ѝ се е забил в мозъка и я е убил.

Знаех това. Но не то беше истинската причина за смъртта на Джес Огилви. Това се беше случило, защото е казала на Джейкъб Хънт нещо, което го е накарало да откачи. Или може би е отказала да му каже нещо, например: „И аз изпитвам същото към теб.“

Би било съвсем елементарно да предположим, че момче, което е хлътнало по учителката си — а тя го е отблъснала, — може да я е нападнало.

Уейн прехвърля доклада си.

— Разкъсванията по гърба ѝ — следи от влачене — са получени посмъртно. Предполагам, че е било при местенето на тялото. Имаше обаче и синини, получени преди смъртта. Тази по лицето, разбира се. И няколко по горната част на ръцете и по гърлото.

— Никаква сперма?

Уейн поклаща глава.

— Не.

— Възможно ли е да използвал презерватив?

— Струва ми се крайно необичайно — отговаря патологът. — Не открихме никакви пубисни косми, нито други физически следи, които да сочат към изнасилване.

— Но бельото ѝ е било облечено наобратно.

— Да, но това само доказва, че твоят извършител не е купувал дамско бельо. Не доказва, че е изнасилвач.

— Тези синини — продължавам. — Можеш ли да разбереш от кога са?

— От около един ден — отговаря Уейн. — Няма надеждна техника за определяне възрастта на натъртване, освен цвета и имунохистохимичните методи. Важното е, че при различните хора оздравителните процеси текат с различна скорост, така че, макар да мога да погледна към две синини и да кажа, че едната е получена една седмица преди другата, не мога да погледна към две синини и да кажа: „Едната е получена в девет часа сутринта, а другата — по обяд.“

— Тоест, допустимо е следите от душене по гърлото ѝ — както и отпечатъците от пръсти по ръцете ѝ — да са били получени минути преди смъртта ѝ?

— Или часове — мята папката отстрани на бюрото си Уейн. — Може първо да я е заплашил, а после да се е върнал и да я е пребил до смърт.

— Или може да е имало двама души по различно време — поглеждам го в очите.

— Тогава Джесика Огилви наистина е имала най-скапания ден на планетата — отсича медицинският следовател. — Предполагам, че ще успееш да повдигнеш обвинение срещу гаджето за нападение. Но ми се струва излишно усложнение, щом твоят заподозрян вече е признал, че е преместил тялото.

— Да, знам. — „Просто не разбирам защо това ме притеснява толкова.“ — Може ли да те попитам нещо?

— Давай.

— Защо се отказва да си клоун?

— Вече не беше смешно. Деца, които крещят в лицето ми и повръщат торта в скута ми... — вдига рамене Уейн. — Тукашните ми клиенти са много по-предвидими.

— Да, предполагам.

За един дълъг миг патологът остава загледан в мен.

— Знаеш ли кой е най-тежкият случай, по който съм работил някога? Автомобилна катастрофа. Колата на една жена се обръща на магистралата, а детето ѝ изхвърча от детската седалка, получава

жестоки наранявания на гръбнака и умира. Донесоха в моргата цялата количка. Трябваше да сложа това мъртво бебе обратно в седалката и да покажа, че майката не го е закопчала правилно и затова е паднало.

Става.

— Понякога трябва да си напомняме, че се занимаваме с това заради жертвите.

Кимвам. И се запитвам защо това ме кара да мисля не за Джес Огилви, а за Джейкъб Хънт.

Момчето, което отваря вратата в дома на семейство Хънт, изобщо не прилича на брат си, но в мига, в който показвам значката си, цветът се отлива от лицето му.

— Аз съм детектив Матсън — казвам. — Майка ти вкъщи ли е?

— Аз, въъ... Позовавам се на Петата поправка — отвръща момчето.

— Супер — отговарям. — Но въпросът не беше особено подвеждащ.

— Кой идва? — чувам глас и в полезрението ми се появява Ема Хънт. В мига, в който ме познава, очите ѝ се присвиват. — Да ме проверите ли сте дошли? Е, добре, тук съм, с момчетата, точно както заповяда съдията. Затвори вратата, Тео. А *вие* — обръща се тя към мен — можете да говорите с адвоката ни.

Успявам да пъхна крак в процепа точно преди вратата да се затвори.

— Имам заповед за обиск — оповестявам и вдигам хартията, която ще ми позволи да претърся спалнята на Джейкъб и да иззема всичко, което може да представлява веществени доказателства.

Тя измъква документа от ръката ми, оглежда го и оставя вратата да се люшне и да се отвори. Без да каже нито дума, се обръща на пети. Влизам в къщата след нея и спирам, когато Ема Хънт взема телефона в кухнята и се обажда на адвоката си с бебешката физиономия.

— Да, сега е тук — казва тя и свива ръка около слушалката. — Даде ми заповедта.

Миг по-късно затваря.

— Изглежда, нямам друг избор.

— Това можех да ви го кажа и аз — отбелязвам бодро, но тя се обръща и се качва по стълбите.

Вървя на няколко крачки след нея, докато накрая Ема Хънт отваря една врата.

— Джейкъб? Скъпи?

Оставам в коридора и я оставям да говори тихо на сина си. Чувам думи като „изисква“ и „юридически“, а после тя се връща с Джейкъб до нея.

Оставам слисан. Цялото лице на момчето е черно и синьо; на главата му има превръзка, която изчезва в косата му.

— Джейкъб — питам, — как си?

— Как ви изглежда, че е? — тросва се Ема.

Хелън Шарп ми каза, че Джейкъб Хънт е поверен под попечителството на майка си до изслушването за вменяемост. Рече, че изглежда, на Джейкъб затворът не му понасял. Тогава се засмяхме. Има ли човек, на когото затворът да му понася?

Работата ми като детектив е да минавам зад сцената, за да разбера какви струни направляват куклите.

Понякога това означава събиране на веществени доказателства, получаване на заповед за арест, събиране на информация за миналото или водене на разпит. Но обикновено означава и нещо друго: че пропускам това, което се случва на сцената. Едно беше да арестувам Джейкъб и да го изпратя на заседанието му за определяне на гаранция; но е съвсем друго да видя това момче пред себе си в подобно състояние.

Не прилича на момчето, което разпитвах преди една седмица. Нищо чудно, че майка му иска главата ми.

Тя хваща Джейкъб за ръката, за да го поведе надолу по коридора, но всички се заковаваме на място, спрени от тих, писклив звук — гласа на момчето.

— Чакай — прошепва Джейкъб.

Ема се обръща и лицето ѝ грейва.

— Джейкъб? Каза ли нещо?

Оставам с чувството, че ако напоследък изобщо казва нещо, то не е много. Той кимва и за миг устните му се раздвижват безмълвно, преди от тях да излезе друга сричка.

— Искам...

— Какво искаш, скъпи? Ще ти го донеса.

— Искам да гледам.

Ема се обръща с лице към мен и вдига въпросително вежди.

— Невъзможно — отвръщам с равен глас. — Може да остане в къщата, но не може да припарва до стаята.

— Може ли да поговоря с вас? — пита безизразно тя и влиза в стаята на Джейкъб, като го оставя в коридора. — Имате ли представа какъв ад е да гледаш как детето ти загубва всякакви реакции?

— Не, но...

— Е, добре, на мен ми се случва за *втори* път. Не успях дори да го измъкна от леглото му — продължава тя. — Доколкото си спомням, последното, което ми казахте, беше, че трябва да ви се доверя. Доверих ви се, а вие ми забихте нож в гърба и арестувахте сина ми, след като ви го предложих на сребърен поднос. От моя гледна точка синът ми нямаше да виси на косъм, ако не бяхте Вие. Така че, ако това да ви гледа как пълните проклетите си кутии с вещите му, го върне в света на живите, тогава се надявам, че от кумова срама просто ще го оставите да наблюдава.

Когато свършва, очите ѝ блестят, а бузите ѝ са зачервени. Отварям уста да заговоря за случаи на претърсване, случаи на изземване и Върховния съд, но си променям решението.

— Джейкъб? — подавам глава през вратата. — Ела.

Той сяда на леглото, а Ема се обляга на касата на вратата, скръстила ръце на гърдите си.

— Аз, във, просто ще поогледам — казвам.

Джейкъб Хънт е маниак на тема ред. Един уикенд със Саша, и след това сто години намирам малки чорапки, заклещени между възглавниците на дивана, мюсли по пода в кухнята или книги, разпръснати на пода в дневната. Но нещо ми подсказва, че с Джейкъб не е така. Леглото му е оправено с военна прецизност. Гардеробът му е толкова подреден, че прилича на излязъл от реклама. Бих предположил, че има пълна форма на обсесивнокомпулсивно разстройство, ако не беше фактът, че правилото си има изключения: отворената му тетрадка по математика е същинско бедствие — единични листове, напъхани хаотично вътре, други, които падат, почерк толкова нечетлив, че прилича на модерно изкуство. Същото важи и за таблото със съобщения на стената, задръстено с листове и малки и големи снимки, които отчасти се закриват взаимно. Бюрото му е отрупано с мръсни съдове и чаши.

Точно срещу него има масичка с обърнат аквариум, пригодена като приспособление за снемане на пръстови отпечатыци. Джейкъб забелязва, че го гледам.

— От какво вземаш отпечатыци? — питам.

— Не отговаряй, Джейкъб — намесва се Ема.

— От четки за зъби — отговаря той. — От чаши. Веднъж с магнитна пудра получих страхотен частичен отпечатък от папка от кафява хартия.

И аз, и майка му го зяпваме — Ема, защото навярно през последната секунда е казал повече, отколкото през последните три дни, а аз, защото има криминалисти, които дори не знаят за тази техника за получаване на отпечатыци от пореста повърхност.

Вдигам кошчето за боклук до бюрото и започвам да го претърсвам. Има няколко чернови на есе по английски. Обвивка от дъвка. Това, което е необичайно при отпадъците, не е какво са, а как са: вместо свито на топка или смачкано, всяко боклуче е сгънато идеално на осем. Дори малката обвивка от дъвка. Кошчето за боклук е подредено като шкаф за пране.

Първият предмет, който изкемам, е полицейската радиостанция на Джейкъб — сега вече знам как е успял да стигне до местопрестъплението в случая на човека с хипотермия. Ръката на Джейкъб започва да трепка малко по-силно.

— Това... това е мое.

Ема слага ръка на рамото му.

— Помниш ли какво казах?

Бързо прибирам предметите от приспособлението за снемане на отпечатыци: чаша, огледало, самия аквариум. Поглеждам под леглото на Джейкъб, но намирам само чифт чехли и две пластмасови кошчета — едно с броеве на „Списание по криминалистика“, а другото пълно с части от „Лего“. От етажерката му с книги кемам пълния комплект епизоди на „Ловци на престъпници“ на дивиди, а после виждам тетрадките. Каза ми, че има над сто, и не е излъгал. Свалям първата.

— Не може да ги вземете! — извиква Джейкъб.

— Съжалявам, Джейкъб — казвам и чета: *Епизод седемдесет и четири. Безмълвен свидетел. Четвърти декември две хиляди и осма.*

„Двама тийнейджъри, излезли на весела разходка с чужд автомобил, се натъкват на глух мъж, който се оказва вече мъртъв.“

Следва цял списък с улики. *Разрешен* — пише най-отдолу. — 0:36.

Сега Ема е навела глава към Джейкъб. Мърмори нещо, но не мога да чуя думите. Обръщам се с гръб към тях и прехвърлям написаното. Част от него е преразказ на епизоди: Джейкъб сякаш е написал кратък преразказ на всеки от тях, въпреки че е гледал сериала и по-рано. Пред някои от тези писания стои обяснението, че не е успял да разреши престъплението преди телевизионните детективи.

Има отвличания. Пробождания с нож. Култови ритуални убийства. Един епизод привлича вниманието ми: *Джофри обува ботушите на приятеля си и оставя отпечатъци в калта зад къщата, за да подведе разследващите.*

Между страниците е пъхната розова организационна картичка и докато я прехвърлям, осъзнавам, че е бележка, която Джейкъб е написал сам на себе си:

Нещастен съм. Вече не издържам.

На хората, които уж ги е грижа, не им пука.

Надеждите ми се засилват, но накрая всички неизменно ме предават. Най-накрая знам какво не ми е наред: всички вие. Всички вие, които мислите, че съм просто момче с аутизъм, така че на кого му пука? Е, добре, мразя ви. Мразя ви всичките. Мразя това, че нощем плача заради вас. Но вие сте само хора. САМО ХОРА. Защо тогава ме карате да се чувствам толкова нищожен?

Дали го е написал преди седмица, преди месец, преди година? Дали е било свързано с тормоз в училище? С критика от страна на учител? С нещо, което му е казала Джес Огилви?

Възможно е да насочва към мотив. Бързо затварям дневника и пъхам бележката в кутията. Картичката вече не се вижда, но знам, че е там, и ми се струва прекалено лична, прекалено открита, за да я сметна за обикновено вещественно доказателство. Ненадейно ме залива един образ — Джейкъб Хънт, свит в стаята си след цял ден, в който неуспешно се е опитвал да се слее със стотиците деца в училището си.

Кой от всички ни в определен момент не се е чувствал незначителен? Кой не се е чувствал така, сякаш никъде няма място за него?

Кой не се е опитвал... и не се е провалял?

Аз бях дебелилото дете, онова, което беше заковано като футболен вратар в часовете по физкултура и избрано за ролята на скала в училищната пиеса. Наричаха ме Поничката, Прасето, Земертърсът, каквото се сетите. В осми клас след церемонията по завършването към мен се приближи някакво момче.

— Не знаех, че се казваш Рич.

Когато уволниха баща ми и трябваше да се преместим във Върмонт заради новата му работа, прекарах лятото в преобразяване. Бяхах — първия ден един километър, а после и два, и още повече. Ядях само зеленчуци. Правех по петстотин коремни преси всяка сутрин, преди дори да си измия зъбите. По времето, когато влязох в новото си училище, бях съвсем различен човек и никога не погледнах назад.

Джейкъб Хънт обаче не може с упражнения да се сдобие с нова личност. Не може да се премести в друго училище и да започне отначало. Винаги ще бъде момчето с Аспергер.

Освен ако вместо това не се превърне в момчето, убило Джес Огилви.

— Свърших — казвам и прибирам кутиите. — Само трябва да подпишете разписката за вещите, които иззех, така че накрая да си ги получите обратно.

— И кога ще е това?

— Когато приключат пробите за ДНК — отговарям и се обръщам да се сбогувам с Джейкъб, но той се взира в празното място, където допреди малко се намираше уредът му за вземане на отпечатъци.

Ема ме изпраща по стълбите.

— Губите си времето — казва тя. — Синът ми не е убиец.

Мълчаливо бутвам към нея разписката.

— Ако бях на мястото на родителите на Джес, щях да искам да знам, че полицията се опитва активно да намери човека, убил детето ми, вместо да основава целия си случай на абсурдната идея, че момче с аутизъм и без криминално досие — момче, което е обичало Джес — я е убило.

Подписва разписката, която й давам, и отваря входната врата.

— Вие изобщо слушате ли ме? — повишава глас. — Нарочили сте грешния човек.

Имало е случаи — макар и много рядко, — в които ми се е искало да е така. Когато щракнах белезници на китките на една жертва на домашен тормоз, пронизала съпруга си с нож, например. Или когато арестувах мъж, влязъл с взлом в магазин, за да открадне адаптирано мляко за бебето си, защото не можеше да си позволи да го купи. Но точно както тогава, и сега не мога да отрека доказателствата, които са пред мен. Може и да ми е жал за някой извършител на престъпление, но това не означава, че не го е извършил.

Вземам кутиите и в последния момент се обръщам.

— Съжалявам — казвам. — Наистина... наистина съжалявам.

Очите ѝ светват.

— *Съжалявате* ли? За какво по-точно? Задето ме излъгахте? Задето излъгахте Джейкъб? Задето го хвърлихте в затвора, без дори да помислите за специалните му нужди...

— Технически, това го направи съдията...

— Как *смеете* — кресва Ема. — Как смеете да идвате тук, да се държите така, сякаш сте на наша страна, а после да ни обърнете гръб и да сторите това на сина ми!

— Няма страни! — кресвам аз на свой ред. — Има само момиче, което е умряло само и уплашено и което една седмица по-късно открихме, замръзнало до вкочаняване. Е, добре, и аз имам дъщеря. Ами ако на мястото на Джес Огилви беше тя?

Лицето ми пламти. Намирам се само на сантиметри от Ема.

— Не съм сторил нищо на сина ви — казвам, сега вече по-тихо. — Направих го за дъщеря си.

Последното, което виждам, е как челюстта на Ема Хънт увисва. Тя не отваря нито дума, докато намествам кутиите по-стабилно в ръцете си и тръгвам по алеята ѝ. Но пък това, което ни изненадва, не са разликите между хората. Изненадват ни нещата, по които, напук на всичко, си приличаме.

ДЖЕЙКЪБ

Двамата с майка ми пътуваме с колата към кабинета на щатския психиатър, който по една случайност работи в болница. Тази мисъл ме изнервя, защото не обичам болниците. Бил съм в болница два пъти: веднъж, когато паднах от едно дърво и си счупих ръката, и втори път, когато Тео пострада, след като съборих високото му столче. Това, което си спомням за болниците, е, че миришат на бяло и застояло, лампите са прекалено ярки и всеки път, когато съм се озовавал в болница, съм бил или болен, или засрамен, или може би и двете.

Пръстите ми започват да барабанят по бедрото и аз ги гледам така, сякаш са отделени от тялото ми. През последните три дни съм по-добре. Отново вземам всичките си хранителни добавки и инжекциите и вече не се чувствам така, като че ли постоянно плувам в мехур с вода, който прави по-трудна задачата да разбере какво казват хората или да се съсредоточа върху тях.

Повярвайте ми, знам, че не е нормално да махам с ръце, да обикалям в кръг или многократно да повтарям едни и същи думи, но понякога това е най-лесният начин да се почувствам по-добре. Малко като принципа на парната машина: да размахвам ръце пред лицето си или да барабаня с тях по бедрото си, е моята клапа. Може би изглежда странно, но пък сравнете го с хората, които свалят напрежението с алкохол или порно.

Откакто ме освободиха от затвора, не съм излизал от къщата. Сега не мога да ходя дори на училище, затова майка ми е намерила учебници и обучава у дома и мен, и Тео. Всъщност е приятно да не се притеснявам за следващия път, когато някой ученик се приближи към мен и ще съм принуден да общувам, или дали някой учител ще каже нещо, което не разбирам, или дали ще трябва да използвам специалното си разрешение за излизане и да изглеждам като абсолютен неудачник в очите на съучениците си. Чудя се защо никога преди не сме се сещали за това: обучение без социализация. Мечтата на всеки аспи^[1].

От време на време майка ми поглежда към мен в огледалото за обратно виждане.

— Нали помниш какво ще се случи? — пита тя. — Доктор Кон ще ти задава въпроси. Трябва само да кажеш истината.

Това е другата причина, поради която съм нервен: последния път, когато отговарях на въпроси без майка ми, се озовах в затвора.

— Джейкъб — казва тя, — започваш да се изнервяш.

Със свободната си ръка плясвам трепкащата.

Стигаме в болницата; вървя с наведена глава, за да не се налага да виждам болните. Не съм повръщал от шестгодишен и от самата мисъл за това се препотявам. Веднъж, когато Тео се разболя от грип, бях принуден да си взема спалния чувал и юргана и да се изнеса в гаража, защото се боях, че ще се заразя. Ами ако идването ми тук за някакъв си глупав преглед за компетентност се окаже много по-лошо, отколкото очакваме?

— Не разбирам защо той не може да дойде при нас — измърморвам.

— Защото не е на наша страна — отговаря майка ми.

Ето как протича изслушването за компетентност.

1. Щатът Върмонт ще наеме психиатър, който ще разговаря с мен и ще каже на съдията всичко, което иска да чуе областният прокурор.

2. Моят адвокат ще противодейства с доктор Муун, личния ми психиатър, която ще каже на съдията всичко, което иска да чуе Оливър Бонд.

Честно казано, не виждам смисъл, защото, така или иначе, всички знаем какъв ще е резултатът.

Кабинетът на доктор Мартин Кон не е хубав като този на доктор Муун. При доктор Муун всичко е в синьо — цвят, за който е доказано, че спомага за релаксирането. При доктор Мартин Кон всичко е в индустриално сиво. Бюрото на секретарката му прилича на бюрото на учителката ми по математика.

— Мога ли да ви помогна с нещо? — пита тя.

Майка ми пристъпва напред.

— Джейкъб Хънт, за среща с доктор Кон.

— Можете да влезете веднага — посочва секретарката към друга врата.

И при доктор Муун е така. Влизате в кабинета ѝ през една врата и излизате през друга, така че никой, който чака, не може да ви види. Знам, че това се прави уж за дискретност, но ако ме питате, създава впечатлението, че самите психиатри вярват в тази върховна глупост — че терапията трябва да се скрие.

Поставям ръка на облата дръжка на вратата и си поемам дълбоко въздух. „Този път ще се върнеш“ — обещавам сам на себе си.

Виц: един човек лети в балон с горещ въздух и се загубва. Спуска се над едно поле с царевица и се провиква към някаква жена:

— Можете ли да ми кажете къде съм и накъде съм се насочил?

— Разбира се — отговаря жената. — Намирате се на четирийсет и един градуса, две минути и четиринайсет секунди северна ширина, сто четирийсет и четири градуса, четири минути и деветнайсет секунди източна дължина, височина седемстотин шейсет и два метра над морското равнище и точно сега се реете, но бяхте на вектор от двеста трийсет и четири градуса със скорост дванайсет метра в секунда.

— Удивително! Благодаря! Между другото, случайно да имате синдром на Аспергер?

— Да! — отговаря жената. — Как разбрахте?

— Защото всичко, което казахте, е вярно, много по-подробно от необходимото е и ми го казахте по начин, от който нямам никаква полза.

Жената се намръщва.

— Ха! А вие случайно да сте психиатър?

— Да — отговаря мъжът. — Но как разбрахте, по дяволите?

— Не знаете къде се намирате. Не знаете накъде сте се насочили. Сигнали сте дотук, летейки с балон с горещ въздух. Слагате етикети на хората само след няколко въпроса, още сте там, където бяхте преди пет минути, но сега някак си аз съм виновна!

Доктор Мартин Кон е по-дребен от мен и има брада. Носи очила без рамка и веднага щом влизам в стаята, се приближава.

— Здравей. Аз съм доктор Кон. Моля, настанявай се. Столовете са метални, с възглавници от изкуствена материя. Едната е оранжева и категорично няма да седна там. Другата е сива и в средата ѝ има хлътнало място от много сядане, сякаш възглавницата просто се е предала.

Когато бях по-малък и ме помолеха да се настаня, вдигах стола^[2]. Сега знам какво означава: че трябва да седна. Има много такива изрази, които не означават това, което трябва: „запиши си го в главата“, „кисне някъде“, „само минутка“, „разкарай ми се от главата“.

Психиатърът изважда от джоба си химикалка. И той сяда и слага жълтия си бележник на коленете.

— Как се казваш?

— Джейкъб Томас Хънт — отговарям.

— На колко си години, Джейкъб?

— На осемнайсет.

— Знаеш ли защо си тук?

— А *вие* не знаете ли?

Той записва нещо на листа си.

— Знаеш ли, че си обвинен в престъпление?

— Да. Акт тринайсет, параграф две хиляди триста и едно. „Убийство, извършено чрез способ на отрова или чрез засада, или чрез доброволно, преднамерено и обмислено планирано нападение, или извършено при палеж или опит за палеж, сексуално посегателство, утежняващо вината сексуално посегателство, грабеж или влизане с взлом, се смята за убийство първа степен. Всички други убийства се смятат за убийства втора степен.“

Бих си помислил, че рецитирането на целия закон ще впечатли доктор Кон. Той обаче не показва никаква реакция. Може би и той има Аспергер.

— Разбираш ли дали това обвинение е сериозно, или второстепенно, Джейкъб?

— Това е престъпление, което може да доведе до минимум трийсет и пет години в затвора.

Доктор Кон поглежда към мен над очилата си.

— Ами условно освобождаване? — пита той. — Знаеш ли какво е това?

— Когато трябва да се подписваш при полицаи от съда за определен период — отвърщам. — Трябва да следваш правилата и да даваш доклади, да имаш работа, да живееш някъде, където знаят адреса ти, да не си навличаш неприятности, да не пиеш алкохол...

— Точно така — потвърждава доктор Кон. — Кажи ми, Джейкъб, върху какво трябва да се съсредоточи адвокатът ти, за да те защитава?

Вдигам рамене.

— Върху невинността ми.

— Разбираш ли какво означава пледиране виновен или невинен?

— Да. „Виновен“ означава, че признаваш, че си извършил престъплението и трябва да те накажат за това. „Невинен“ означава, че не признаваш, че си извършил престъплението, и не смяташ, че трябва да те накажат за това... но то не е същото, като наистина да си невинен, защото в нашата правосъдна система в крайна сметка те намират за виновен или за невиновен^[3]. Никой не те намира за невинен дори когато си като мен.

Доктор Кон ме гледа смаян.

— Какво е сделка между страните?

— Когато прокурорът говори с адвоката, споразумяват се за присъда и заедно отиват при съдията, за да видят дали и той ще приеме споразумението. Означава, че не е необходимо да се води процес, защото, като си приел сделката, си признал, че си извършил престъплението.

Всички тези въпроси са лесни, защото в края на всеки епизод на „Ловци на престъпници“ има процес, където излагат веществените доказателства пред съдията и съдебните заседатели. Ако знаех, че въпросите ще са толкова прости, нямаше да се изнервям толкова. Очаквах доктор Кон да ме попита за Джес. За случилото се онзи следобед.

А аз, разбира се, не можех да му кажа, това означаваше, че ще трябва да излъжа, а това е нарушаване на правилата.

— Какво е защита по невменяемост? — пита доктор Кон.

— Когато твърдиш, че не си виновен, защото по времето, когато си извършил престъплението, си бил откъснат от действителността и не можеш да носиш юридическа отговорност за действията си. Като Едуард Нортън в „Първичен страх“.

— Страхотен филм — вмята психиатърът. — Джейкъб, ако адвокатът ти мисли, че не бива да даваш показания, ти ще се съ согласиш ли?

— Защо да не искам да дам показания? Ще кажа истината.

— Кога можеш да говориш в съдебната зала?

— Не мога. Адвокатът ми каза да не говоря с никого.

— Как мислиш, каква е вероятността да те сметнат за невинен?

— Сто процента — отговарям, — защото не съм го направил.

— Знаеш ли доколко са силни доказателствата срещу теб?

— Разбира се, че не. Не съм виждал откритието...

— Значи знаеш какво е откритие? — пита доктор Кон изненадан. Завъртам очи.

— Според правило шестнайсет от върмонтските правила за откритие, правилата за процедурата във Върховния съд, обвинението е задължено да представи всички доказателства, с които разполага по делото, включително фотографии, документи, показания, медицински прегледи и всички други материали, които смята да използва при процеса, и ако не го направи, ще ме освободят.

— Разбираш ли разликите между защитата, обвинението, съдията, съдебните заседатели, свидетелите...?

Кимвам.

— Защитата е моят отбор — адвокатът ми, свидетелите и аз самият, защото ме защитават срещу престъплението, в което ме е обвинила прокуратурата. Съдията е мъжът или жената, които разполагат с власт над всички в съдебната зала. Съдията ръководи процеса, изслушва доказателствата и взема решения, свързани със закона, а съдията, с когото се запознах преди няколко дни, не беше много мил и ме изпрати в затвора.

Спирам, за да си поема въздух.

— Съдебните заседатели са група от дванайсет души, която изслушва фактите, чува показанията на свидетелите и аргументите на адвокатите, а после отива в стая, където никой не може да я вижда или чува. Там тези дванайсет души решават изхода на делото.

А после ми хрумва още нещо и добавям:

— Журито би трябвало да се състои от дванайсет равни, но технически това означава, че всеки един от членовете му трябва да има синдром на Аспергер, защото само тогава *наистина* ще ме разберат.

Доктор Кон си нахвърля друга бележка.

— Имаш ли доверие на адвоката си, Джейкъб?

— Не — отвърщам. — След първата ни среща прекарах три дни в затвора.

— Съгласен ли си с начина, по който води делото?

— Естествено, че не. Трябва да им каже истината, за да свалят обвиненията.

— Нещата не се случват по този начин.

— В „Братовчед ми Вино“ се случиха — осведомявам го. — Когато Джо Пески казва на съда, че колата не е същата като посочената от свидетеля, защото гумите ѝ са различни. А освен това се случиха в „Ловци на престъпници“, епизод осемдесет и осми. Искате ли да ви разкажа за това?

— Няма нужда — отговаря доктор Кон. — Джейкъб, какво ще направиш, ако някой от свидетелите излъже в ложата?

Усещам как пръстите на едната ми ръка започват да трепкат, затова ги затискам с другата.

— Откъде бих могъл да разбера? — питам. — Лъжецът е единственият, който знае, че лъже.

[1] Неофициално название на хората със синдром на Аспергер — Б.пр. ↑

[2] Непреводима игра на думи: на английски take a seat („сядам, настанявам се“) означава буквално „вземам място“ — Б. пр. ↑

[3] В американските съдилища се пледира или guilty („виновен“), или not guilty (букв. „не виновен“). Думата innocent („невинен“) не се споменава. — Б.пр. ↑

ОЛИВЪР

По документи Джейкб Хънт не само изглежда вменяем да издържи процес, но прилича на скапан студент по право, навярно по-квалифициран от мен да се представлява в съда.

„Лъжецът е единственият, който знае, че лъже.“

За трети път чета отговорите на Джейкб на въпросите на доктор Кон, щатския психиатър, и за трети път това изявление ми се набива в очи. Дали Джейкб Хънт е гений, с фотографска памет, която щеше да ми дойде добре в юридическия факултет? Или просто заблуждава майка си... както и всички други?

Все едно, докато поглеждам доклада за последен път, осъзнавам, че имам шанс да оспоря компетентността му точно толкова, колкото една снежна топка да разтопи адските огньове — особено в място като Върмонт. Не, ако точно сега някой се чувства некомпетентен, то това съм аз — защото трябва да кажа на Ема, че дори няма да се опитам да се противопоставя на щата по този въпрос.

Качвам се в колата и потеглям към дома на семейство Хънт — тъй като Ема и Джейкб на практика са под домашен арест, не мога да ги помоля да се срещнем в кабинета ми. Тор пътува в скута ми, наполовина наврян под волана.

Спирам на алеята за автомобили и угасям двигателя, но не излизам.

— Ако Ема откачи — обръщам се към кучето, — разчитам на теб да ме защитава.

Днес е студено — около нула градуса, — затова пъхвам Тор под палтото си и тръгвам към входната врата. Ема отваря, преди дори да успея да почукам.

— Здравей — казва. — Радвам се да те видя.

Дори се усмихва леко и усмивката смекчава изражението й.

— Честно казано, когато си закотвен вкъщи, дори посещение от служител на електрическата компания е радостно събитие.

— А аз си мислех, че започваш да ме харесваш.

Тор подава глава между копчетата на палтото ми.

— Нали няма проблем да го взема вътре? В колата е много студено.

Тя поглежда предпазливо кучето.

— Ще ми опикае ли килима?

— Само ако продължаваш да го гледаш така.

Оставям Тор на пода в помещението за кални обувки и виждам как заприпква нанякъде.

— Не обичам кучешки косми — измърморва Ема.

— Значи имаш късмет, че не си се родила кокер шпаньол — отвърщам, свалям палтото си и го премятам на ръката си. — Получих резултатите за компетентност.

— И? — само за частица от секундата Ема става концентрирана, напрегната.

— Джейкъб е компетентен да понесе процес.

Тя поклаща глава, сякаш не ме е чула правилно.

— Нали видя какво се случи на определянето на гаранцията!

— Да, но това не е юридическото определение за компетентност и според щатския психиатър...

— Не ми пука за щатския психиатър! Разбира се, че ще намерят някого, който да каже това, което иска прокурорът. Няма ли поне да се бориш?

— Ти не разбираш — обяснявам й. — Във Върмонт можеш да си самият Чарли Мансън и пак ще те намерят компетентен да издържиш процес.

Сядам на една от пейките в помещението за кални обувки.

— Чувала ли си за човек на име Джон Бийн?

— Не.

— През хиляда деветстотин деветдесет и трета година завързал майка си и й издигнал погребална клада от мебели, които бил насякъл на парчета. Плиснал в очите й белина, но тя успяла да се измъкне. При първата си поява пред съда Бийн казал на съдията, че е превъплъщение на Исус Христос. Съдията отвърнал, че изявленията му са странни и подсказват неспособност да проумее какво се случва. Когато го обвинили в отвличане по същия случай, той отказал адвокат. Искал да пледира виновен, но съдът не приел това и му назначили служебен защитник. Бийн казал на един лекар, че вярва, че е бащата на децата на служебния защитник, а тя самата е авторка на комикс и кръстоска

между Джанет Рино и Джанет Джаксън. През следващите осем години, докато течало делото, така и не обсъдил случая си с адвокатата си, който повдигнал пред съда въпроса с компетентността.

— Не виждам какво общо има...

— Не съм свършил — прекъсвам я. — Психиатърът на защитата казал, че Бийн е съобщил, че има в себе си компютърен чип, позволяващ да го програмират. Щатският психиатър заявил, че страда от психоза. По време на процеса Бийн изтръгнал радиатора от стената, съборил телевизора в съда и се добрал до пистолета на един от полицаите. Казал на адвокатата си, че вижда змии, които излизат от устата на хората в съдебната зала, и че свидетелите са контролирани от ангели. Бил признат за виновен. Преди да произнесат присъдата, казал на съда, че в Ривърсайд Парк са издигнали мемориална плоча от името на фондацията „Фреди Меркюри“, след като Фреди Меркюри убил католически свещеник. После заявил, че баща му е Тони Къртис и е използвал по-висшата сила на Прасето Саймън — същата, която издигнала на власт нацисткото правителство, — за да го води в къщата си и да го храни с човешка плът. О, и освен това една котка му говорела на подсъзнателно ниво.

Ема ме гледа неразбиращо.

— Всичко това няма нищо общо с Джейкъб.

— Има — отвърщам, — защото в щата Върмонт въпреки всичко, което ти изредих, Джон Бийн бил сметнат за вменяем да издържи процес. Това е юридически прецедент.

Ема се свлича на пейката до мен.

— О! — промълвява едва чуто. — И какво ще правим сега?

— Аз, въъ, мисля, че трябва да пледираме невменяемост.

Тя рязко отмята глава нагоре.

— Какво? За какво говориш? Джейкъб не е невменяем...

— Току-що ми каза, че не е вменяем да понесе процес, а сега твърдиш, че е прекалено вменяем, за да пледираме невинен по невменяемост. Не може хем така, хем иначе! — възразявам. — Можем да прегледаме иззетите веществени доказателства, когато пристигнат... Но ако се съди по това, което ми каза, обвинението срещу Джейкъб е много силно, имат и самопризнание. Наистина вярвам, че това е най-добрият начин да го спасим от затвора.

Ема започва да кръстосва из помещението. Лъч светлина пада върху косата и бузата ѝ и ненадейно си спомням един курс по история на изкуството, който записах в колежа: в „Пиета“ на Микеланджело, в „Мадоната с младенца“ на Рафаело, в „Мадоната на скалите“ на Леонардо. Богородица никога не се усмихва. Дали защото е знаела какво предстои?

— Ако защитата по невменяемост сработи — пита Ема, — ще го пуснат ли да се прибере у дома?

— Зависи. Съдията има право да го въдвори в лечебно заведение със засилени мерки за сигурност, докато се увери, че Джейкъб вече няма да нарани никого.

— Какво искаш да кажеш с това „лечебно заведение със засилени мерки за сигурност“? Какво имаш предвид, психиатрична болница ли?

— Да — признавам.

— Значи синът ми може или да лежи в затвора, или да го приберат в психиатрия? Ами третата възможност?

— Каква трета възможност?

— Да го пуснат да си върви — отговаря Ема. — Да го оправдаят.

Отварям уста да ѝ кажа, че това е огромен риск, че е по-вероятно да научи Тор да плете, отколкото да оправдаят Джейкъб, но вместо това си поемам дълбоко въздух.

— Защо не попитаме Джейкъб?

— Изключено — отсича Ема.

— За съжаление нямаш избор.

Ставам и влизам в кухнята. Джейкъб рови в купичка с боровинки и дава по-малките на Тор.

— Знаеше ли, че обича плодове? — пита той.

— Готов е да изяде всичко, което не е заковано — отвърщам. — Трябва да поговорим за случая ти, мой човек.

— Мой човек?

Ема ме е последвала в кухнята и сега стои зад мен, скръстила ръце на гърдите си.

Без да ѝ обръщам внимание, се приближавам към Джейкъб.

— Издържал си теста за компетентност.

— Така ли? — грейва той. — Добре ли съм се представил?

Ема пристъпва напред.

— Справил си се *страхотно*, скъпи.

— Трябва да започнем да обмисляме защитата ти — казвам.
Джейкъб оставя купичката с боровинки.

— Имам няколко страхотни идеи. Веднъж в „Ловци на престъпници“...

— Това не е телевизионен сериал, Джейкъб — прекъсвам го. — Наистина е важно. Става въпрос за *живота* ти.

Той сядна на кухненската маса и вдига Тор в скута си.

— Знаеш ли, че на човека, измислил велкрото, идеята му хрумнала, докато разхождал кучето си из Алпите? Когато по козината му полепнали бодилчета, стопанинът си помислил, че нещо с кукичка може да се хване за всяко нещо с примка.

Сядам срещу него.

— Знаеш ли какво е утвърдителна Защита?

Той кимва и веднага изрича юридическото определение:

— Това е причина обвиняемият да бъде признат за невинен поради самозащита, защита на друг човек или поради причина на невменяемост. Обвиняемият трябва да повдигне тази хипотеза в определен период преди процеса, обикновено в писмен вид.

— Мислех си, Джейкъб, че най-добрата ти възможност в този процес е утвърдителната защита.

Лицето му светва.

— Да! Разбира се! Защита на друг човек...

— Кого си защитавал? — прекъсвам го.

Джейкъб свежда поглед към Тор и се заиграва с табелките на яката му.

— *Не е възможно да си сериозен* — казва той. — *Аз съм сериозна... и не ме наричай „Шърли“.*

— Наистина ли мислиш, че моментът е подходящ за шеги?

— Това е от „Има ли пилот в самолета?“ — пояснява Джейкъб.

— Е, да знаеш, че не е смешно. Щатът ще изгради силно обвинение срещу теб, Джейкъб, поради което мисля, че трябва да използваме защита по невменяемост.

Джейкъб рязко отмята глава.

— Не съм луд!

— Защитата по невменяемост не означава, че си луд.

— Знам какво означава — възразява той. — Означава, че човек не е отговорен за криминално деяние, ако в резултат на психическа

болест или дефект не е имал капацитет да различи правилно от грешно в мига на извършване на деянието.

Изправя се и събаря Тор на пода.

— Нямам нито психическа болест, нито психически дефект. Имам особеност. Нали така, мамо?

Поглеждам към Ема.

— *Моля те*, кажи ми, че това е шега.

Тя вирва брадичка едва забележимо.

— Винаги казваме, че Аспергер не е неспособност... а просто *различна* способност.

— Супер — измърморвам. — Е, добре, Джейкъб, или ще пледирам невинен по невменяемост, или можеш да си вземеш тази твоя особеност и да я замъкнеш обратно в затвора.

— Не, в действителност не можеш да пледираш невинен по невменяемост, ако аз ти кажа, че не можеш — отговаря Джейкъб. — Пише го в делото на Върховния съд на Върмонт, „Щатът срещу Бийн“, сто седемдесет и едно, архиви на Върмонт двеста и деветдесет седемстотин шейсет и две, „Атлантик Рипортър“ втори, дванайсет-петдесет и девет-две хиляди.

— Мили боже, значи *знаеш* за този случай?

— А *ти* не знаеш ли? — вдига вежди той. — Защо не можеш просто да им кажеш истината?

— Добре, Джейкъб. Каква е истината?

Въпросът едва е излязъл от устата ми, когато осъзнавам грешката си. Всеки адвокат знае, че трябва да внимава какво пита, когато представлява подсъдим на криминално дело, защото всичко, което каже, може да го уличи. Ако по-късно застане в свидетелската ложа и отрече това, което ти е казал по-рано, се чудиш какво да правиш и трябва или да се оттеглиш от случая (което ще е в ущърб на клиента ти), или да кажеш на съда, че не говори истината (което ще му е в още по-голям ущърб). Вместо да питаш какво се е случило, трябва да кръжиш около истината и фактите. Трябва да питаш клиента си как би отговорил на определени въпроси.

С други думи, здраво се издъних. Сега, когато съм го попитал за истината, не мога да му позволя да застане в свидетелската ложа и да се самоуличи.

Затова му попречвам да отговори.

— Чакай, всъщност не искам да чувам.

— Как така не искаш да чуваш! Нали уж си ми адвокат!

— Причината, поради която не можем да кажем истината на съда, е, че в съдебната зала фактите говорят много по-високо.

— *Ти просто не можеш да понесеш истината!* — кресва Джейкъб. — Не съм виновен. И със *сигурност* не съм луд!

Вдигам Тор и отивам в помещението за кални обувки. Ема върви след мен.

— Той е прав — казва ми. — Защо трябва да пледираш невменяемост? Ако Джейкъб не е виновен, съдията не трябва ли да го чуе?

Обръщам се толкова бързо, че тя залита назад.

— Искам да помислиш над нещо. Представи си, че си един от съдебните заседатели по това дело и току-що си изслушала дълъг списък от факти, свързващи Джейкъб с убийството на Джес Огилви. После гледаш как Джейкъб стои в свидетелската ложа и обяснява своята версия на истината. На коя история ще повярваш *ти*?

Тя преглъща, без да казва нищо, защото това (поне) не може да оспори: Ема идеално знае как изглежда и звучи Джейкъб на другите хора дори когато самият Джейкъб не го знае.

— Виж — казвам ѝ, — синът ти трябва да приеме, че най-добрата ни възможност е пледирането за невменяемост.

— Как ще го убедиш? — пита тя.

— Няма — отвърщам. — *Ти* ще свършиш тази работа.

РИЧ

Всички учители в областната гимназия в Таунсенд познават Джейкъб Хънт дори и да не са му преподавали. Това се дължи отчасти на сегашната му злополучна слава, но оставам с впечатлението, че още преди да го арестуваме за убийство, той е бил от онези ученици, които биха се набили на очи на всеки в коридора — защото е очевидно, че е различен. След като няколко часа разпитвах различни членове на учителския колектив и чух как Джейкъб седял сам на обяд и се движел между класните стаи с огромни слушалки на ушите, за да заглушава шума (и грубите коментари на съучениците си), част от мен започва да се чуди как е успял да изчака осемнайсет години, преди да извърши убийство.

Научавам, че Джейкъб успявал да оформи учебната си дейност около шаблона на страстта си към криминалистиката. В час по английски, когато трябвало да прочете биография и да й направи устен преразказ, избрал биографията на Едмънд Локард. По математика самостоятелният му проект за изследване бил посветен на влиянието, което ъгълът на точката на произход оказва върху разпръскването на кръвта, теорията на Хърб Макдоналд.

Училищният му съветник Франсес Гренвил е слаба бледа жена. Чертите ѝ напомнят на дреха, прана толкова често, че първоначалният ѝ цвят се е стопил.

— Джейкъб е готов на всичко, за да се впише — казва тя.

Двамата седим в кабинета ѝ и Франсес Гренвил прелиства досието на Хънт.

— Това често го превръща в обект на подигравки. В известен смисъл лошо за него, ако не се опитва, и лошо за него, ако се опитва.

Размърдва се неспокойно на мястото си.

— Навремето се тревожех, че някой ден може да донесе пистолет в училище. Нали разбирате, за да си го върне. Като онова момче в Стърлинг, Ню Хемпшир, преди няколко години.

— Джейкъб някога правил ли го е? Имам предвид, връщал ли си го е?

— О, не. Наистина, той е много мило момче. Понякога идва тук, когато има свободен час, и си пише домашните във външния кабинет. Компютърът ми се повреди, той го поправи и дори възстанови файла, върху който работех. Повечето учители го обожават.

— А останалите?

— Е, някои се справят по-добре с учениците със специални нужди, но това все едно не съм го казала. Ученици като Джейкъб могат да бъдат истинско предизвикателство, да се изразя възможно най-меко. И в това училище има мърша, ако ме разбирате, и когато някое дете като Джейкъб постави под въпрос урок, който поради мързел не си променял от двайсет години — и когато се окаже, че е *право*... е, това не го приемат добре.

Вдига рамене.

— Но всъщност можете да попитате колегите. Като цяло Джейкъб общуваше много по-свободно с тях, отколкото с връстниците си. Не се интересуваше от обичайните гимназиални драми — вместо това искаше да говори за политика, за научни открития и дали „Евгений Онегин“ е наистина най-виртуозната творба на Пушкин. В много отношения да разговаряш с Джейкъб, беше като да разговаряш с друг учител — обяснява тя и се поколебава. — Не, всъщност беше, като да разговаряш с просветления учен, който учителите *си пожелават* да могат да станат — преди сметките, вноските за колата и разходите за зъболекар да развалят всичко.

— Щом Джейкъб толкова отчаяно е искал да се впише сред учениците, какво е правел в учителската стая? — недоумявам.

Тя поклаща глава.

— Струва ми се, че има предел на това колко пъти можеш да понесеш да те отблъснат, преди да потърсиш място, където хората те оценяват — пояснява.

— Какво знаете за връзката му с Джесика Огилви?

— Беше му приятно да е с нея. Говореше за нея като за своя приятелка.

Хвърлям ѝ бърз поглед.

— А някога да е говорил за нея като за свое гадже?

— Доколкото знам, не.

— Джейкъб имал ли е гадже в училище?

— Мисля, че не. Миналата година заведе едно момиче на бала, но говореше повече за Джес, която го подтикнала да го направи, отколкото за дамата си.

— С кого другото се е движил Джейкъб? — питам.

Госпожа Гренвил се намръщва.

— Точно там е работата — обяснява тя. — Ако го помолите да ви изброи приятелите си, той навярно ще успее. Но ако помолите същите тези деца да изброят своите приятели, Джейкъб няма да е сред тях. Неговият Аспергер го кара да бърка физическата близост с емоционална свързаност. Например той би ви казал, че е приятел с момичето, което му е било лабораторен партньор по физика, макар че това момиче може да не изпитва същото.

— Значи не е имал проблем с дисциплината?

Госпожа Гренвил свива устни.

— Не.

Поглеждам към отвореното досие на бюрото ѝ и посочвам към една бележка в него.

— Тогава защо миналата година сте го отстранили от училище за нападение над друг човек?

Мими Шек е от момичетата, по които ми течаха лигите в гимназията, макар те дори да не знаеха, че от четири години учим в една и съща сграда. Има дълга черна коса и тяло, създадено за обожание, умело подчертано от дрехи, които разкриват само сантиметър кожа над талията на дънките ѝ, когато се протегне нагоре или се наведе надолу. Освен това изглежда толкова нервна, че сякаш е готова да изхвърчи от кабинета и я спира само фактът, че госпожа Цоенвил току-що е затворила вратата.

— Здравей, Мими — поздравявам я и се усмихвам. — Как си?

Тя премества поглед от мен към училищния съветник и стисва силно устни. После се свлича на дивана. Изглежда измъчена.

— Кълна се, не знаех за водката, преди да отида у Есме.

— Добре. Това е интересно... но не то е причината, поради която помолих да говоря с теб.

— Не е ли? — прошепва Мими. — Мамка му!

— Искях да те попитам за Джейкъб Хънт.

Лицето ѝ става яркочервено.

— Не го познавам много добре.

— Но си била замесена в инцидент, довел до отстраняването му, нали така?

— Беше само шега — завърта очи тя. — Искам да кажа, откъде можех да знам, че дори не носи на майтап?

— Какво се случи?

Мими се дръпва още по-назад на дивана на госпожа Цоенвил.

— Той постоянно се въртеше около нас. Беше зловещо, разбирате ли? Искам да кажа, аз говорех с приятелите си, а той стоеше там и слушаше. А после изкарах четирийсет точки на един тест по математика, защото господин Лабланк е най-големият гадняр на света, разсърдих се и помолих да ме пуснат до тоалетната. Но така и не стигнах дотам. Просто завих зад ъгъла и се разплаках, защото родителите ми ми бяха казали, че ако отново се проваля по математика, ще ми вземат телефона и ще ме накарат да закрия профила си във фейсбук. Тогава Джейкб се приближи към мен. Предполагам, че е бил излязъл от клас за някоя от смахнатите си почивки и сега се връщаше. Не каза нищо, просто ме гледаше и аз му казах да се разкара. Той отвърна, че ще остане с мен, защото така постъпвали приятелите, а аз отговорих, че ако наистина иска да ми е приятел, ще влезе в часа по математика и ще каже на господин Лабланк да Върви да се шибя.

Мими се поколебава.

— И той го направи.

Поглеждам към училищния съветник.

— Затова ли сте го отстранили?

— Не. Затова получи наказание.

— И после?

Погледът на Мими се плъзва настрана.

— На следващия ден бяхме цяла групичка в стола, когато се появи Джейкб. Предполагам, че съм му обърнала гръб. Искам да кажа, не е като да съм се държала подчертано *гадно* или нещо такова. А той просто полудя и ми се нахвърли.

— Удари ли те?

Тя поклаща глава.

— Сграбчи ме и ме блъсна в едно шкафче. Можеше да ме убие, ако един учител не го беше спрял.

— Може ли да ми покажете как ви е сграбчил?

Мими поглежда към госпожа Гренвил, която кимва окуражително. И двамата ставаме, Мими прави крачка напред, а после още една и накрая ме притиска до стената. Трябва да се пресегне нагоре, защото съм по-висок от нея. А после предпазливо обвива дясната си ръка около гърлото ми.

— Ето така — казва тя. — Имах синини цяла седмица.

„Синини точно като тези — осъзнавам, — които ни разкри аутопсията на Джес Огилви.“

ЕМА

Сякаш след посещението на Оливър Бонд отново имам нужда от напомняне, че животът ми не е и никога няма да бъде такъв, какъвто беше, ми се обаждат редакторът ми.

— Надявах се, че ще успееш да минеш този следобед — казва Таня. — Трябва да обсъдим нещо.

— Не мога.

— Утре сутрин?

— Таня — отговарям, — Джейкъб е под домашен арест. Не мога да напускам къщата.

— Ами всъщност това е поводът да поискам да се видим... Смятаме, че точно сега може да е най-добре за всички, ако си вземеш отпуск от колонката.

— Най-добре за всички ли? — повтарям. — Как точно ще е най-добре за мен да си загубя работата?

— Само временно, Ема. Само докато това... отmine. Сигурно разбираш — продължава Таня. — Не можем да публикуваме съвети от...

— От автор, чийто син е обвинен в убийство? — довършвам вместо нея. — Нали пиша *анонимно*! Никой не знае коя съм, а още по-малко за Джейкъб.

— Докога ще е така? Ние сме в новинарския бизнес. Все някой ще изрови истината и тогава ще изглеждаме като идиоти.

— Ама разбира се — отвръщам яростно. — Не искаме да изглеждаме като идиоти, нали така?

— Не те отрязваме. Боб е съгласен да те задържи на половин заплата плюс хонорар, ако продължиш да редактираш неделните рубрики.

— Това ли е мястото, където се очаква да падна на колена от благодарност?

За миг тя не отвръща нищо.

— Наистина, Ема — казва най-накрая, — ти си последната, която го заслужава. Вече си носиш кръста.

— Джейкъб — отсичам — не е кръст. Той е мой син.

Ръката ми, стиснала телефона, трепери.

— Сама си редактирай шибаните неделни рубрики — казвам и затварям.

От устните ми се изтръгва слаб вик, когато осъзнавам какво съм направила току-що. Аз съм самотна майка; дори и сега едва изкарвам някакви пари; точно в момента не мога да работя извън дома. Как ще живея без работа? Мога да се обадя на стария си шеф от компанията за учебници и да помоля да ме наемат на свободна практика, но откакто работих там, минаха двайсет години. Мога да изкарам на малкото ни спестявания, докато всичко това свърши.

„А кога ще стане това?“ Признавам, че приемах правосъдната ни система за даденост. Смятах, че невинните ще надделеят, а виновните ще си получат заслуженото. Но се оказва, че не е толкова просто, като да кажеш, че не си виновен, ако не си виновен. Както изтъкна Оливър Бонд, трябва да убедим съдебните заседатели. А общуването с непознати е най-слабата част на Джейкъб.

Все още чакам да се събудя. Някой да ме изненада със скрита камера и да ми каже, че всичко това е шега, че *разбира се*, Джейкъб е свободен, че *разбира се*, е станала грешка. Но никой не ме изненадва и когато всяка сутрин се събуждам, нищо не се е променило.

Най-лошото, което може да стане, е Джейкъб отново да влезе в затвора, защото там не го разбират. От друга страна, ако го хоспитализират, ще е при лекари. Оливър каза, че ще го държат в лечебно заведение със засилени мерки за сигурност, докато съдията се увери, че повече няма да нарани никого. Това означава, че има шанс, колкото и да е малък, един ден да излезе.

Завличам се с тежка стъпка нагоре по стълбите. Краката ми сякаш са от олово. На вратата на Джейкъб почуквам. Той лежи на леглото си, оставил на гърдите си „Цвета за Алджърнън“.

— Свърших — казва.

Като част от новата ни програма за домашно обучение трябва да внимавам да не изостава от училищната програма, а тази книга беше първата му задача за часа по английски.

— И?

— Беше глупава.

— Винаги ми се е струвала тъжна.

— Беше глупава — настоява Джейкъб, — защото изобщо не биваше да се подлага на експеримента.

Сядам до него. В романа Чарли Гордън, бавноразвиващ се, се подлага на хирургическа интервенция, която утроява коефициента му на интелигентност, но накрая експериментът се проваля и го оставя отново с интелигентност под нормалната.

— Защо? Поне е видял какво пропуска.

— Но ако не го бяха подложили на тази процедура, никога нямаше да разбере, че го пропуска.

Когато Джейкъб казва такива неща — истини толкова болезнени, че повечето хора не искат да ги признаят дори наум, а камо ли да ги изрекат на глас, — умът му ми изглежда по-бистър от ума на всеки друг, когото познавам. Не вярвам, че синът ми е невменяем. И не вярвам, че Аспергер е увреждане. Ако нямаше Аспергер, Джейкъб нямаше да е момчето, което обичам толкова силно: момчето, което гледа „Казабланка“ с мен и може да изрецитира целия диалог на Боги; момчето, което запомня наизуст списъка с покупки, когато неволно го забравя на плота; момчето, което никога не ми обръща гръб, когато го помоля да извади портмонето от чантата ми или да изтича на горния етаж за хартия за принтера. Дали бих предпочела да имам дете, което не се бори толкова, което върви напред с по-малко съпротива? Не, защото това дете не би било Джейкъб. Кризите може и да са първото, за което се сещам, когато стане дума за него, но моментите помежду им не бих заменила за нищо на света.

Въпреки това разбирам защо Чарли Гордън се е подложил на процедурата. И знам защо ще проведе с Джейкъб разговор, при чиято мисъл сърцето ми се превръща в пепел. Защото при всяка възможност хората се вкопчват в надеждата.

— Трябва да поговорим за това, което каза Оливър — започвам. Джейкъб рязко сяда.

— Не съм луд. И няма да му позволя да каже, че съм.

— Само ме изслушай...

— Това не е истината — настоява Джейкъб. — А човек винаги трябва да казва истината. Домашни правила.

— Прав си. Но понякога няма нищо лошо да кажеш някоя малка лъжа, ако това в крайна сметка ще те отведе до истината.

Той примигва.

— Да кажем, че съм луд, не е малка лъжа.

Поглеждам към него.

— Знам, че не си убил Джес. Вярвам ти. Но трябва да убедиш дванайсет съдебни заседатели да ти повярват. Как ще го направиш?

— Ще им кажа истината.

— Добре. Да се престорим, че сме в съда. Кажи ми каквото ще кажеш на тях.

Очите му се стрелват към лицето ми, а после се втренчват в прозореца зад мен.

— *Първото правило на клуба по борба е да не говориш за клуба по борба.*

— Точно това имам предвид. В съдебната зала не можеш да използваш реплики от филми, за да обясниш какво се е случило... Но можеш да използваш адвокат.

Стискам ръцете му.

— Искам да ми обещаеш, че ще оставиш Оливър да каже всичко, което трябва, за да ти помогне да спечелиш това дело.

Той навежда брадичка.

— *Едно мартини, моля* — измърморва. — *Разклатено, а не разбъркано.*

— Ще приема това за „да“ — казвам.

ТЕО

Ако един учебен ден продължава седем часа, шест от тях се поглъщат от отрязъци от време, които се запълват само с глупости: учители крещят на деца, задето са закъснели, клюкарстване, докато вървиш към шкафчето си, преразказ на математическа концепция, която си схванал още при първото обяснение. Повече от всичко друго, домашното обучение ме научи какво похабяване на живота е гимназията.

Когато сме само аз и Джейкъб, седнали на кухненската маса, мога да профуча през работата си за около час, ако оставя четенето за времето преди заспиване. Помага ми и това, че майка ми постоянно подлага на съмнение програмата. („Това ще го пропуснем. Ако имагинерните числа наистина трябваше да се учат, щяха да са станали реални“. Или „За бога, за кой път учиш за пуританите от първи клас досега? За стотен? Дай просто да минем на Реформацията.“) Във всеки случай ми харесва да се обучавам вкъщи. Тези, които се обучават вкъщи, са отхвърлени по презумпция, така че не се налага да се тревожиш за глупости като дали си отговорил грешно, или дали оная мацка от класа по английски те оглежда, когато излезеш на дъската да напишеш уравнението от домашното по математика. Искам да кажа, тук дори нямаме дъска.

Тъй като Джейкъб работи по различна програма, е погълнат от работата си на единия край на масата, а аз седя на другия. Привършвам преди него, но пък това го правех и когато работехме над домашните си в училище. Може и да е безумно гениален, ала понякога това, което се върти в мозъка му, не може да се преведе добре на хартия. Предполагам, че е малко като да си най-бързият влак в света, но колелата ти да не съответстват на релсите.

Веднага щом приключвам с домашното по френски (*Que fait ton frÈre? Il va a la prison!*^[1]), си затварям учебника. Майка ми вдига глава от чашата си с кафе. Обикновено, докато ние си подготвяме домашното, тя пише на компютъра си, но днес не може да се съсредоточи дори върху това.

— Готов съм! — оповестявам.

Тя изпъва устни. Знам, че това трябва да е усмивка.

— Страхотно.

— Искаш ли да направя нещо? — питам.

— Би било хубаво, ако можеш да върнеш времето назад.

— Мислех си по-скоро да отида до магазина — предлагам. —
Нямаме нищо за ядене.

Вярно е и тя го знае. Няма право да напуска къщата, докато Джейкъб е арестуван тук, а това означава, че сме поели по бавната пътека към гладуването, ако не направя нещо по въпроса.

— Не можеш да шофираш — казва тя.

— Нали имам скейтборд.

Тя вдига вежда.

— Тео, не можеш да караш скейтборд с покупките.

— Защо? Ще взема зелените чанти, които мога да окача на ръцете си, и няма да купувам нищо тежко.

Не ми е нужно дълго време, за да я убедя, но тогава се натъкваме на друга пречка: в портфейла ѝ има само десет кинта, а аз не мога да се престоря на Ема Хънт и да подам на продавача кредитната ѝ карта.

— Ей, Джейкъб — казвам, — трябва ни малко пари назаем.

Той не вдига поглед от учебника си по история.

— Да ти приличам на банка?

— Ти шегуваш ли се?

Кълна се, брат ми пази всеки долар, който е получил на рождените си дни, на Коледа, на каквото кажете. Виждал съм го да харчи пари само веднъж, за пакет дъвка. Трийсет и пет цента.

— Недей — намесва се тихо майка ми, — да не го разстройваме.

Вместо това започва да рови в портфейла си и изважда дебитната си карта.

— Отбий се в банката в минимолата и изтегли малко пари в брой. ПИН-кодът ми е четири-пет-пет-нула.

— Наистина ли? — грейвам. — Даваш ми ПИН-кода си?

— Да, затова не ме карай да съжалявам.

Сграбчвам картата и се отправям към вратата на кухнята.

— Това ли е паролата ти за компютъра?

— Соево мляко — казва тя. — И безглутенов хляб, и безсолна шунка. И каквото още искаш.

Вземам стратегическо решение да не тръгвам със скейтборда и вместо това отивам пеш до банката. Така или иначе, е само на три километра от нас. Вървя с наведена глава и си казвам, че е заради вятъра, но всъщност не искам да се натъкна на някой познат. Минавам покрай игрището за голф, където виждам няколко скиори, разминавам се с двама, които бягат за здраве. Когато стигам до банката, осъзнавам, че работното време е свършило и не знам как да вляза в малкото преддверие, където се намира банкоматът. Вместо това заобикалям сградата и отивам на мястото, където има банкомат за коли. Заставам зад една хонда и си изчаквам реда.

На екрана се изписва надпис: „ВЪВЕДЕТЕ СУМА“. Въвеждам 200, а после се колебая и отменям транзакцията. Вместо да изтегля пари, проверявам баланса.

Възможно ли е в спестовната ни сметка наистина да има само 3356 долара? Опитвам се да си спомня дали майка ми получава извлечения и от други банки. Дали в къщата ни има сейф, в който държи пари.

Знам, че в „Таунсенд Ин“ наемат петнайсетгодишни момчета за помощник-келнери в ресторанта. И съм сигурен, че ако успея да намеря начин да стигам до Бърлингтън, мога да работя в „Макдоналдс“. Очевидно, ако някой трябва да си намери работа, това съм аз, тъй като майка ми не може да напуска къщата точно сега, а Джейкъб е доказал, че е патологично неспособен да се задържи на работа.

Досега е започвал три. Първата беше в магазин за домашни любимци в града, по времето, когато беше обсебен от кучетата. Уволниха го, защото каза на шефката си, че е глупава, задето държи кучешката храна в задната част на магазина, след като торбите са толкова тежки. Втората му работа беше да опакова покупки в хранителен магазин, където касиерите продължавали да му казват да „си подрежда нещата“^[2], докато покупките идват по конвейерната лента, а после се сърдели, защото не ги слушал, когато по всяка вероятност Джейкъб просто не е разбирал какво му говорят. Третата му работа беше като продавач на щанда за закуски и напитки в градския басейн през лятото. Предполагам, че всичко е вървяло гладко през първия час, но когато дошло време за обяд и се появили шест хлапета, които с крясъци заискали едновременно сладолед във

фунийка, хотдог и начос, той просто си свалил престилката и си тръгнал.

Зад мен спира една кола и това ме кара да се чувствам като слабоумен. Раздвижвам краката си, натискам бутона за теглене и въвеждам 200 на клавиатурата. Когато парите излизат от процепа, ги напъхвам в джоба си. А после чувам как някой вика името ми.

— Тео? Тео Хънт, ти ли си?

Чувствам се виновен, сякаш са ме хванали да върша нещо нередно. Но не е незаконно да се приближиш пеш до банкомат за автомобили, нали така?

Вратата на колата зад мен се отваря и отвътре излиза учителят ми по биология господин Дженисън.

— Как я караш? — пита той.

Помня как веднъж, когато майка ми се караше на Джейкъб, задето не искаше да води любезен разговор на сватбата на далечен братовчед, той рече, че е щял да попита леля Мари как я кара, ако наистина му е пукало... но не било така, затова щяло да е голяма лъжа да се преструва, че му пука.

Понякога светът на Джейкъб ми изглежда много по-логичен от този, в който живеем ние, останалите. Защо питаме хората как я карат, когато не ни пука за отговора? Дали господин Дженисън ми задава този въпрос, защото се притеснява за мен, или защото иска да каже нещо, за да запълни мълчанието?

— Добре — отговарям, понеже старите навици умират трудно.

Ако бях като Джейкъб, щях да отговоря прямо: „Нощем не мога да спя. И понякога, когато бягам прекалено бързо, не мога да си поема въздух.“ Но всъщност хората, които те питат как я караш, не искат да чуят отговора. Господин Дженисън иска да чуе обичайния отговор, очаквания отговор, за да продължи бодро по пътя си.

— Искаш ли да те закарам донякъде? Страшен студ е.

Някои учители наистина харесвам, други — наистина не харесвам, но господин Дженисън не е нито от едните, нито от другите. Той е безличен от оредяващата си коса до уроците си — един от онези учители, които навярно ще забравя още преди да постъпя в колеж. Сигурен съм, че доскоро и той е можел да каже същото за мен: среден ученик в класа му — нито блести, нито се проваля достатъчно, за да направи впечатление. Преди, разбира се, да се случи всичко това.

Сега съм момчето в шестте фази на разделение: „О, да, леля ми беше учителка на Тео в трети клас.“ Или: „Веднъж седях зад него на училищно събрание.“ Аз съм момчето, чието име ще подмятат на коктейлни партита след години: „Онова момче с аутизъм, убиецът? В гимназията в Таунсенд бях в класа на брат му.“

— Майка ми е паркирала от другата страна на улицата — измърморвам и прекалено късно осъзнавам, че ако колата ни наистина беше в града, точно сега щеше да е паркирана пред банкомата за автомобили. — Все пак благодаря — добавям и си тръгвам толкова забързано, че едва не забравям да взема бележката за транзакцията.

През целия път до магазина тичам, сякаш очаквам господин Дженисън да ме подгони с колата си и да ми каже в лицето, че съм лъжец. Само веднъж си помислям дали да не взема тези двеста долара, да се метна на някой автобус и да напусна града завинаги. Представям си как сядам до красиво момиче, което ми позволява да слушам музиката му за пътуване, или до възрастна дама, която плете шапка за новородения си внук и ме пита накъде съм тръгнал.

Представям си как ѝ казвам, че отивам на гости на брат си в колежа. Че двамата сме много близки и ми липсва, когато заминава.

Представям си колко страхотно би било, ако този нищо незначещ разговор не беше лъжа.

Вечерта се приготвям за лягане и установявам, че четката ми за зъби е изчезнала. Побеснял — защото това не се случва за първи път, повярвайте ми — тръгвам по коридора към стаята на брат ми. Джейкъб е пуснал аудиозапис на скеча „Кой е на първа“ на Абът и Костело на един стар касетофон.

— Какво, по дяволите, си направил с четката ми за зъби този път? — питам.

— Изобщо не съм пипал глупавата ти четка.

Аз обаче не му вярвам. Поглеждам към стария аквариум, който използва за вземане на отпечатьци, но него го няма — нали го иззеха като веществено доказателство.

Гласовете на Абът и Костело са толкова тихи, че едва различавам думите.

— Изобщо чуваш ли ги? — питам.

— Достатъчно високо е.

Спомням си как веднъж на Коледа майка ми купи на Джейкъб часовник. Наложих се да го върне, защото тиктакането го подлудяваше.

— Не съм луд — продължава Джейкъб и за секунда се питам дали не съм проговорил на глас.

— Не съм казал, че си!

— Напротив, каза — настоява Джейкъб.

Най-вероятно е прав. Паметта му е като стоманен капан.

— Като се имат предвид всички неща, които крадеш от стаята ми за уреда с отпечатъци и местопрестъпленията си, мисля, че сме наравно.

— Какво е името на момчето на първа база?

— Не. Какво е на втора.

— Не те питам кой е на втора.

— Кой е на първа.

— Не знам.

— Той е на трета. Не говорим за него.

Добре де, знам, че някои смятат този комедиен скеч за убийствено смешен, но аз не съм от тях. Джейкъб най-вероятно го харесва толкова много, защото за него той има смисъл. В него имената са буквални.^[3]

— Може някой да я е изхвърлил — казва Джейкъб и отначало си мисля, че това е една от репликите на Костело, но после разбирам, че говори за четката ми.

— Ти ли беше? — питам.

Джейкъб ме поглежда в очите. Когато го прави, винаги се стряскам, защото прекарва толкова много време, като не ме гледа в очите.

— Ти ли? — пита той.

Ненадейно не съм сигурен за какво говори, но не мисля, че е за оралната хигиена. Преди да успея да отговоря, майка ми подава глава през вратата.

— На кого е това? — пита тя и показва моята четка. — Беше в банята ми.

Габвам я от ръката й. На касетата Абът и Костело спорят над записания смях.

— Това е първото вярно нещо, което казваш.

— Дори не знам за какво говоря!

— Нали ти казах — отвърща Джейкъб.

[1] Какво прави брат ти? Отива в затвора! (фр.) — Б.пр. ↑

[2] Непреводима игра на думи: to get his ducks in a row („да си подреждам нещата“) буквално означава „да си подреждам патките в редица“ — Б.пр. ↑

[3] Имената на играчите на първа, втора и трета база са съответно Кой, Какво и Не знам. ↑

ДЖЕЙКЪБ

Когато бях малък, убедих брат си, че притежавам суперсили. Как иначе бих могъл да чуя какво прави майка ни на горния етаж, когато ние двамата бяхме на долния? Защо да не кажа, че от флуоресцентните лампи ми се виеше свят, понеже съм прекалено чувствителен към светлината? Когато не чуех някой въпрос, който ми задаваше Тео, му отвърщах, че чувам толкова много разговори и фонові шумове едновременно, че понякога ми е трудно да се съсредоточа само върху един.

За известно време подейства. А после брат ми разбра, че не съм надарен със свръхсетивни възприятия. Просто бях странен.

Да имаш Аспергер, е все едно животът да бучи през теб с пълна сила през цялото време. Прилича на постоянен махмурлук, признавам си, напивал съм се само веднъж, когато опитах водка „Сива гъска“, за да проверя какво въздействие ще ми окаже, и с неудоволствие открих, че вместо да се кикотя, както всички пияни по телевизията, се почувствах само още повече не на място и още по-дезориентиран, а светът стана по-размит и неясен. Всички тези малки аутистчета, които виждате да си блъскат главата в стената, не го правят, защото са малоумни. Правят го, защото останалият свят е толкова шумен, че им причинява болка, и по този начин се опитват да го прогонят.

Но гледките и звуците не са единственото, което е прекалено силно. Кожата ми е толкова чувствителна, че мога да ви кажа дали ризата ми е памучна, или найлонова само от температурата ѝ на гърба ми. Трябва да изрязвам от дрехите си всички етикетчета, за да не се търкат, защото усещането е, че ме пили шкурка. Ако някой ме докосне неочаквано, надавам вик — не от страх, а защото понякога нервните ми окончания сякаш са отвън, а не отвътре.

Но не само тялото ми е свръхчувствително: умът ми обикновено се намира в състояние на преумора. Винаги съм мислил, че е странно, когато хората ме описват като роботоподобен или лишен от чувства, защото, ако не друго, аз винаги изпитвам панически страх от нещо. Не обичам да общувам с хората, ако не мога да предвидя как ще

отговорят. Никога не се питам как ли изглеждам в очите на друг; никога не би ми хрумнало дори да помисля за това, ако майка ми не беше насочила вниманието ми към този въпрос.

Ако направя комплимент на някого, не го правя, защото това е подходящото нещо за казване, а защото е вярно. Дори обичайните фрази при мен не идват лесно. Ако кажете „благодаря“, трябва да преровя базата данни в мозъка си, за да намеря „няма за какво“. Не мога да бъбря за времето само за да запълня тишината. През цялото време си мисля „това е толкова фалшиво“. Ако грешите за нещо, ще ви поправа — не защото искам да ви накарам да се почувствате зле (всъщност изобщо не мисля за вас), а защото за мен фактите са много важни — по-важни от хората.

Никой никога не пита Супермен дали рентгеновото му зрение не е досадно — дали не му писва да гледа в тухлени сгради и да вижда мъже, които бият жените си, самотни жени, които се напиват, или неудачници, които сърфират в порносайтове. Никой никога не пита Човека паяк дали не му се вие свят. Ако техните суперсили са поне малко като моите, нищо чудно, че постоянно се излагат на смъртна опасност. Навярно се надяват на бърза смърт.

РИЧ

Мама Спатакопулос отказва да говори с мен, преди да съм се съгласил да хапна поне нещо малко, поради което пред мен има пълна чиния със спагети и кюфтета, докато ѝ задавам въпроси за Джес Огилви.

— Помните ли това момиче? — питам и ѝ показвам снимка на Джес.

— Доколкото разбирам, е идвала тук няколко дни преди да я убият?

Жената кимва.

— С гаджето си и с другия.

— Имате предвид Джейкъб Хънт? — уточнявам и ѝ показвам снимка и на Джейкъб.

— Същият — вдига рамене тя.

— Имате ли охранителни камери?

— Не. Защо? Кварталът опасен ли е?

— Просто си мислех, че ще мога да видя как са се държали помежду си тримата онзи следобед — обяснявам.

— О, това мога и аз да ви го кажа — отвърща Мама Спатакопулос. — Избухна жестока кавга.

— Какво се случи?

— Момичето страшно се разстрои. Плачеше и накрая избяга. Остави онова момче Хънт да плати сметката и да изяде цялата пица.

— Знаете ли защо се е разстроила? — питам. — За какво се караха?

— Ами — отвърща жената, — не можах да чуя всичко, но той май ревнуваше.

— Госпожо Спатакопулос — навеждам се напред, — това е много важно: Джейкъб каза ли нещо конкретно на Джес, нещо, което да прозвучи като заплаха? Или да сте го видели да я напада физически по какъвто и да било начин?

Очите ѝ се разширяват.

— О, не, не Джейкъб беше ревнивият — казва тя. — Беше другият. Гаджето.

Заставам срещу Марк Магуайър тъкмо когато излиза от студентския център с двама приятели.

— Как беше обядът, Марк? — питам и отстъпвам от уличната лампа, на която досега стоях облеганат. — Пица ли си поръча? Беше ли вкусна като тази на Мама Спатакопулос?

— Сигурно се шегувате — отсича той. — Няма да говоря с вас.

— Човек би предположил, че скърбящото гадже ще иска да говори с полицаите.

— Знаете ли какво искам да направя? Да ви съдя до дупка за това, което ми причинихте!

— Нали те пуснах — вдигам рамене. — Хората постоянно излизат от ареста — продължавам и заставам до него. — Проведох много интересен разговор с госпожата с пиците. Тя, изглежда, си спомня, че когато сте били там, с Джес сте се скарали.

Марк отново започва да върви и аз тръгвам редом с него.

— И какво от това? Да, скарахме се. Вече ви го казах.

— За какво се скарахте?

— Заради Джейкъб Хънт. Джес мислеше, че той е някакъв безпомощен малоумник, докато истината е, че през цялото време той се правеше на такъв, за да я накара да се заинтересува от него.

— В какъв смисъл да се заинтересува?

— Той я *искаше* — обяснява Марк. — Правеше се на жалък и безпомощен, за да я държи в джоба си. В ресторанта имаше наглостта да я покани на среща — и това пред мен, сякаш изобщо не съм там. Аз само сложих Хънт на мястото му... и му напомних, че майка му му купува компанията на Джес.

— Как реагира тя?

— Ядоса се — признава Марк, спира на място и се обръща с лице към мен. — Вижте, може и да не съм от най-чувствителните...

— Сериозно? Не бях забелязал.

Марк ме поглежда мръсно.

— Опитвам се да обясня нещо. Казвал съм и съм правил неща, с които не се гордея. Ревнив съм; исках да бъда приоритет номер едно на

Джес. Може би от време на време съм отивал твърде далеч, за да се уверя, че ще е така. Но никога не бих я наранил. Никога. Причината, поради която изобщо започнах скандала в пицарията, беше, че исках да я защита. Тя вярваше на всички, виждаше само доброто у хората. Аз обаче виждах, че Хънт е мръсник, нищо, че Джес не можеше да го забележи.

— Какво искате да кажете?

Той скръства ръце на гърдите си.

— Съквартирантът ми от първата година в университета все още играеше на карти „Покемон“. Никога не се къпеше и на практика живееше в компютърната лаборатория. За цяла година едва ли съм му казал и десет изречения. Беше шибан гений — завърши една година по-рано и започна да проектира системи за ракетни снаряди за Пентагона или нещо подобно. Навярно и той е имал Аспергер, но никой никога не му залепи друг етикет, освен „шантав зубър“. Казвам само едно: има разлика между това да имаш умствено изоставане и това да имаш социално изоставане. Едното е увреждане. Другото е само билет за излизане от затвора.

— Мисля, че днешната психиатрия може да е по-голям авторитет от теб, Марк. Има разлика между това да си социално непохватен и това да си клинично диагностициран със синдром на Аспергер.

— Да — поглежда ме в очите той. — Точно това казваше и Джес. И сега е мъртва.

ОЛИВЪР

Когато влизам в кухнята на семейство Хънт за втори ден поред, Ема готви нещо на печката, а Джейкъб седи на кухненската маса. Отмествам поглед от лицето му, наведено над масата и страховита колекция от снимки на местопрестъпления, към лицето на майка му.

— Давай — казва Ема.

— „Законът за американски граждани с увреждания забранява дискриминация от страна на щата или на местното управление, включително в съдилищата — рецитира Джейкъб с типичния си монотонен глас. — За да е защитен от Закона за американски граждани с увреждания, човек трябва да има увреждане или да има връзка с човек с увреждане. Човек с увреждане се определя като човек с физически или умствен недъг, който значително ограничава една или повече основни дейности... като комуникацията... или като човек, когото останалите възприемат като човек с такъв недъг.“

Прелиства една страница; сега снимките са на тела в морга. Кой, по дяволите, публикува такива книги?

— Доктор Муун и майка ми твърдят, че имам особености, но други хора, като учителите и съучениците ми и този съдия, може да сметнат, че имам увреждане — добавя Джейкъб.

Поклащам глава.

— Всъщност не разбирам.

— Има логическа и валидна юридическа причина да говорите от мое име — обяснява Джейкъб. — Може да използвате защитата по невменяемост, ако смятате, че това е най-добрата тактика по време на процеса.

Става и пъхва книгата под ръката си.

— Но държа да отбележа нещо: лично аз вярвам, че „нормално“ е само една от настройките на сешоара.

Кимвам и обмислям думите му.

— Това от кой филм е?

Джейкъб завърта очи.

— Не всичко е от филми — отвръща и се отдалечава.

— Ауу! — възкликвам и се приближавам към Ема. — Не знам как си го постигнала, но ти благодаря.

— Не ме подценявай — отговаря тя и обръща рибата, която се задушава в една тенджера.

— Това ли беше единствената причина да ме помолиш да дойда?

— Мислех, че точно това искаш.

— Наистина. И това беше единственото, което исках, до мига, в който помирисах какво готвиш — вдигам рамене и се ухилвам. — Ще отбия десет кинта от хонорара си, ако ме нахраниш.

— Точно под кабинета ти няма ли закусвалня?

— От време на време на човек му писва от червения сос — отвръщам. — Хайде де. Сигурно един разговор с възрастен човек ще ти се отрази добре, след като от толкова време си затворена в къщата.

Ема демонстративно се оглежда из кухнята.

— Вярно... а къде е другият възрастен?

— Аз съм десет години по-голям от Джейкъб — напомням ѝ. — И така, какво ще ядем?

— Морски костур с чесън.

Сядам на едно от столчетата на плота и я гледам как носи тенджера с някаква вряща течност до мивката и я излива в гевгира. От парата косата около лицето ѝ се накъдря.

— Едно от любимите ми ястия — въздъхвам. — Така се радвам, че ме покани.

— Добре — въздъхва тя. — Остани.

— Хубаво, но само ако овладееш въодушевлението от присъствието ми.

Ема поклаща глава.

— Свърши нещо полезно и сложи масата.

Има нещо интимно в това да си в нечия кухня, нещо, което ме кара да изпитвам носталгия по дома — не към апартамента над пицарията, а към дома от детството ми. Бях най-малкото дете в голямо семейство в Бъфало; понякога дори ми липсва звукът на хаоса.

— Майка ми готвеше риба в петък — казвам, докато отварям и затварям чекмеджета в опит да намеря приборите.

— Католик ли си?

— Не, норвежец. Рибата е афродизиак за скандинавците.

Бузите на Ема се изчервяват.

— И действаше ли?

— Имам четирима братя и сестри — отвърщам и посочвам към костура. — Предварителната игра на поднос.

— Май и аз мога да използвам тази метафора — измърморва Ема. — Готварските умения на бившия ми съпруг бяха като противозачатъчно.

— Много ли ще е грубо, ако те попитам от кога си самотна майка?

— Да — отговаря Ема. — Но краткият отговор е: откакто диагностицираха Джейкъб.

Изважда мляко от хладилника и го налива в тенджерата, а после започва да разбърква съдържанието ѝ с миксер.

— Не се интересува нито от Джейкъб, нито от Тео. Само ми праща издръжката.

— Трябва да се гордееш, че се справяш сама.

— Да, много се гордея. Синът ми е обвинен в убийство. Коя майка няма да си помисли, че е постигнала огромен успех след нещо подобно?

Поглеждам към нея.

— Обвинен — повтарям. — Не осъден.

За един дълъг миг тя остава загледана в мен, сякаш се бои да приеме, че и друг може да вярва в невинността на сина ѝ. После започва да сипва порциите в чинии.

— Джейкъб, Тео! — изкрещява и момчетата влизат в кухнята.

Джейкъб взема чинията си и веднага се връща в дневната при телевизора. Тео слиза шумно по стълбите, поглежда към мен, както съм седнал на масата, и се намръщва.

— Не трябва ли *той* да ни купи обяд?

— И аз се радвам да те видя — отговарям.

Тео поглежда към мен.

— Все едно.

Замъква се обратно на горния етаж с обяда си, а Ема приготвя чинии за нас двамата.

— Обикновено всички обядваме заедно — казва, — но понякога е хубаво да си починем един от друг.

— Това май е трудна задача, когато си под домашен арест.

— Наистина е жалко, задето най-приятният момент от деня ми е да отида до края на алеята да прибера пощата — съгласява се тя, навежда се и оставя пред мен чиния.

Вътре виждам парче бяла риба, млечнобяло картофено пюре и малка купчинка бял ориз.

— Десертът да не е целувки? — предполагам.

— Ангелска торта.

Побутвам храната с вилицата си.

Ема се намръщва.

— Рибата да не е недоварена?

— Не, не... страхотна е. Просто, тъъ, никога не съм виждал някой да съгласува храната по цвят.

— О, днес е първи февруари — казва тя, сякаш това обяснява всичко. — Първият ден от всеки месец е Ден на бялата храна. От толкова отдавна го правя, че забравям, че не е нормално.

Опитвам картофите. Неземни са.

— А какво правиш на трийсет и първи? Прегаряш всичко на черна пепел?

— Не давай идеи на Джейкъб — казва Ема. — Искаш ли мляко?

Налива ми и аз посягам към чашата.

— Не разбирам. Какво значение има цветът на храната му?

— Защо кадифето го кара да изпада в паника? Защо не може да търпи шума на машина за еспreso? Има хиляди въпроси, на които нямам отговор — отвърща Ема, — затова е най-лесно просто да се съобразявам и да не допускам да изпадне в криза.

— Както в съда — съгласявам се. — И в затвора.

— Точно така. Затова в понеделник храната е зелена, във вторник — червена, в сряда — жълта... Схващаш.

За миг се замислям.

— Не ме разбирай погрешно, но понякога Джейкъб изглежда позрял и от теб, и от мен... а друг път всичко му идва в повече.

— Такъв е той. Съвсем сериозно мисля, че е по-умен от всеки друг, когото познавам, но освен това е и по-неподатлив. Пък и взема навътре всяка дреболия, защото той е центърът на собствената си вселена.

— Както и на своята — изтъквам. — Той е центърът и на своята вселена. Ема навежда глава.

— Предполагам, че е така.

Навярно родителите ми скандинавци са знаели какво правят, защото може да е от рибата, а може и да е от начина, по който изглежда в този момент — изненадана и малко объркана, — но шокиран осъзнавам, че много искам да я целуна. Само че не мога, защото е майка на клиента ми и защото навярно ще ме повали по задник само ако опитам.

— Предполагам, че имаш план за нападение — казва тя.

Очите ми се разширяват. И тя ли си мисли същото за мен? Задушавам представата как я притискам към масата.

— Колкото по-скоро, толкова по-добре — продължава Ема и пулсът ми се ускорява. Поглежда през рамо към дневната, където Джейкъб бавно пъха ориз в устата си. — Искам само целият този кошмар да свърши.

И с тези думи се приземявам обратно в малката си тъжна действителност. Прочиствам си гърлото, сега съм пълен професионалист.

— Най-много ще ни навреди признанието на Джейкъб. Трябва да се опитаме да се отървем от него.

— Мислех, че ще мога да вляза заедно със сина ми в стаята за разпити. Ако бях там, никога нямаше да стигнат толкова далеч. Просто го знам. Сигурно са му задавали въпроси, които не е разбирал, или са ги задавали прекалено бързо.

— Разполагаме с писмен запис на разговора. Струва ми се, че въпросите са съвсем недвусмислени. Каза ли на Матсън, че Джейкъб има Аспергер, преди да започнат разпита?

— Да, когато дойде да разговаря с него първия път.

— Първи път ли?

Ема кимва.

— Преглеждал списъка с ангажменти на Джес и видял урока на Джейкъб по социални умения, затова му зададе някакви въпроси.

— Ти присъстваше ли, за да превеждаш?

— Седях тук, на кухненската маса — отговаря Ема. — Матсън се държеше така, сякаш напълно разбира проблемите на Джейкъб, затова, когато ми каза да го доведе в участъка, реших, че пак ще е подобен разговор и ще мога да участвам.

— Това е добре — отвърщам. — Навярно ще можем да подадем молба да ги изключат.

— Какво е това?

Преди да отговоря, Джейкъб влиза в кухнята с празната си чиния. Слага я в мивката и си налива чаша кока-кола.

— Според Петата поправка на Американската конституция имаш право да мълчиш, освен ако не се откажеш от това право и при определени обстоятелства, ако полицаите не са ти прочели правата ти според предупреждението Миранда или не са те помолили според протокола да се откажеш от тях, всичко, което кажеш, може да бъде използвано срещу теб. Адвокатът на защитата може да подаде молба да изключат тези показания, за да предотврати изнасянето им пред съдебните заседатели.

А после се връща в дневната.

— Това е крайно неправилно — измърморвам.

— Така ли?

— Да — потвърждавам. — Защо *той* може да пие кола в Деня на бялата храна?

За миг в кухнята се възцарява тишина, а после за първи път чувам музиката на смеха на Ема Хънт.

ЕМА

Не очаквах да поднеса обяд на адвоката на Джейкъб.

Не очаквах и че ще ми бъде толкова приятно в компанията му. Но когато се шегува с Деня на бялата храна — което, да си признаем, е също толкова смешно, колкото това, че всички в приказката се преструват, че царят е великолепно облечен, а не чисто гол, — не мога да се спра. Избухвам в смях. И преди да се усетя, се смея толкова силно, че не мога да си поема дъх.

Защото, като се замислиш, наистина е смешно, когато попитам сина си: „Как спа?“ и той ми отговори: „По корем.“ Наистина е смешно, когато му кажа, че ще съм там след минута, и той започва да брои до шейсет.

Наистина е смешно, когато навремето Джейкъб ме хващаше за яката всеки път, когато се приберях — неговото тълкуване на „Ще се видим по-късно“^[1].

Наистина е смешно, когато ме помоли за книга по криминалистика от Amazon.com и аз го моля да ми каже приблизителната цифра, а той отговаря: „Втора база“.^[2]

И наистина е смешно, когато обръщам света, за да осигуря на Джейкъб бяла храна в първия ден от месеца, а той нехайно си налива чаша кока-кола.

Казват, че синдромът на Аспергер засяга цялото семейство. Вярно е. Толкова отдавна правя тези неща, че забравям да помисля какво ли би си казал външен човек за белия ни ориз и рибата, за дълготрайните ни навици — точно както Джейкъб няма капацитет да се постави на мястото на хората, които среща. И както Джейкъб е научавал малко по малко, с всяко отблъскване от страна на хората, това, което изглежда жалко от един ъгъл, изглежда убийствено смешно от друг.

— Животът не е справедлив — обръщам се към Оливър.

— Затова има адвокати на защитата — отговаря той. — Между другото, Джейкъб е прав за юридическия жаргон. Ще подам молба за

изключване, защото полицаите са знаели, че насреща си нямат човек, умствено способен наистина да разбере правата си според Миранда...

— Знам си правата според Миранда! — изкрещява Джейкъб от другата стая. — Имате право да мълчите! Всичко, което кажете, може и ще бъде използвано срещу вас в съда...

— Ясно, Джейкъб, разбрах — провиква се Оливър в отговор. Става и оставя чинията си на плотта. — Благодаря за обяда. Ще ти съобща какво става с изслушването.

Изпращам го до вратата и виждам как отключва колата си. Но вместо да влезе в нея, посяга към задната седалка и се връща при мен със сериозно лице.

— Само още едно нещо.

Посяга към ръката ми и пъхва вътре малко шоколадче „Милки Уей“.

— Просто в случай, че искаш да го вмъкнеш нелегално преди Кафявия четвъртък — прошепва той и за втори път този ден ме кара да се усмихна.

[1] Непреводима игра на думи: на английски catch you later („ще се видим по-късно“) означава буквално „ще те хвана по-късно“. — Б.пр. ↑

[2] Непреводима игра на думи: на английски ballpark figure („приблизителна цифра“) означава буквално „цифра на топка в парка“. — Б.пр. ↑

СЛУЧАЙ 7: КРЪВТА ВОДА НЕ СТАВА

Сестрата на Ърнест Брендъл не повярвала на приятеля на брат си, който в един есенен ден пред 1991 година дошъл да ѝ съобщи, че Ърнест, съпругата му Алис и малката им дъщеря Емили са били отвлечени като част от някаква схема на мафията. Но Кристофър Хайтауър настоявал, че трябва веднага да платят откуп и за доказателство я завел навън до тойотата на Ърнест, колата, с която бил дошъл дотук. Посочил към задната седалка, подгизнала от кръв. В багажника имало още. В крайна сметка полицията свързала това вещественно доказателство с Ърнест Брендъл. Освен това обаче доказала, че виновен за смъртта на Брендъл е Хайтауър, а не мафията.

За повечето хора Крис Хайтауър бил продавач на стоки за широко потребление с връзки в общността на Род Айленд, където живеел. Преподавал в неделното училище и работел с деца в риск. Но един есенен ден пред 1991 година изпаднал в убийствена ярост и убил приятеля си Ърнест Брендъл и семейството му. Изправен пред финансови проблеми и отчужден от жена си, Хайтауър купил арбалет, отишъл в дома на Брендъл и се скрил в гаража. Когато Брендъл се върнал, го пронизал със стрела и докато той се опитвал да се измъкне, стрелял в него още два пъти.

Брендъл успял да се промъкне във втората кола в гаража, тойота, и там Хайтауър разбил черепа му с железен лост.

После Хайтауър взел Емили от следучилищната ѝ програма в Организацията на младите християни, като представил шофьорската книжка на Брендъл като доказателство, че е приятел на семейството и могат да му поверят момичето. Алис Брендъл се прибрала вечерта и двете с Емили били упоени с приспивателни. Това бил последният път, когато членовете на семейство Брендъл били видени живи.

На следващия ден Хайтауър купил четка, маркуч, солна киселина и двайсет и пет килограмова торба вар. Изтъркал гаража със солната киселина да изчисти кръвта. Изчистил колата със сода за хляб и отмил още от кръвта.

Шест седмици по-късно една жена, която разхождала кучето си, се натъкнала на два плитки гроба. В единия били останките на Ърнест Брендъл. В другия били Алис Брендъл — с увит около гърлото шал — и Емили, за която вярвали, че е била погребана жива. В гроба имало също така и празна торба вар. В тойотата, която шофирал Хайтауър, полицията открила откъснатия ъгъл на тази торба, както и бележката от „Хоум Лепо“ за нея и за солната киселина.

Хайтауър бил признат за виновен и излежава три доживотни присъди. С такива приятели на кого му трябват врагове?

ТЕО

Отдавна съм направил сметката: накрая аз ще трябва да се грижа за брат ми.

Не ме разбирайте погрешно. Не съм чак такъв мръсник, че изцяло да обърна гръб на Джейкъб, когато пораснем и (дори не мога да си го представя) мама вече я няма. Това, което ме дразни, е мълчаливото предположение, че когато мама вече няма да може да разчиства кашите на Джейкъб... е, имате право на три отговора на кого ще се падне тази задача.

Веднъж прочетох в интернет една история за някаква жена в Англия. Синът ѝ бил бавноразвиващ се — тежък случай, а не като Джейкъб. Неспособен да си мие зъбите или да си спомни, че трябва да отиде до тоалетната, когато го напъне. (Позволете ми да кажа просто, че ако един ден Джейкъб се събуди и установи, че му трябва памперс за възрастни, не ми пука дали съм последният човек на тази планета — няма да го сменя, и толкова.) Както и да е, тази жена имала емфизем и бавно умираше. Стигнало се дотам едва да може да сяде в инвалидната си количка, а камо ли да помага на сина си. Имаше снимка на двамата. Очаквах да видя момче на моята възраст, но Рони беше на над петдесет. Брадичката му беше покрита с гъста четина, а от тениската му с „Пауър Рейнджърс“ стърчеше голямо шкембе. Усмиваше се с всички зъби, прегърнал майка си на инвалидния ѝ стол. От носа на жената стърчаха маркучи.

Не можех да откъсна поглед от Рони. Сякаш ненадейно осъзнах, че един ден, когато съм женен, с деца и работа, Джейкъб все още може да гледа тъпите си епизоди на „Ловци на престъпници“ и да яде жълти храни във вторник. Майка ми и доктор Муун, психарката на Джейкъб, винаги говорят за това с абстрактни термини, като доказателство за това, което смятаха, че причиняват ваксините и защо аутизмът е сравнително ново явление („Ако наистина е съществувал открай време, къде са всички деца с аутизъм, които са пораснали и са станали възрастни? Защото, повярвайте ми, дори ако са им поставили друга диагноза, щяхме да разберем кои са.“) Но до този момент не бях

направил връзката, че един ден Джейкъб ще се превърне в един от тези възрастни с аутизъм. Да, може да извади късмет да се задържи на работа, като всички онези аспита в Силиконовата долина, но когато получи криза и започнеше да съсипва кабинката си на въпросната работа, всички знаем на кого ще позвънят най-напред.

Рони очевидно така и не беше пораснал и никога нямаше да порасне, затова майка му се беше свързала с този вестник, „Гардиън“: беше пустила обява, че търси семейство, което да вземе Рони и да се грижи за него като за свой след смъртта ѝ. Беше много мило момче, както казваше тя, нищо че още подмокряше леглото.

„Желая ви късмет, по дяволите“ — помислих си тогава. Кой е този, дето доброволно приема чуждите лайна? Запитах се какви ли хора ще отговорят на майката на Рони. Може би Майка Тереза. Или семействата, които постоянно заемат задните страници на „Пийпъл“, като стават приемни родители на двайсет деца със специални нужди и някак си успяват да ги превърнат в семейство. Или по-лошо, някой самотен дърт перверзник, който ще реши, че човек като Рони няма да разбере, че го опипва от време на време. Майката на Рони казваше, че дом за хора със специални нужди не е вариант, тъй като той никога не бил живял в такъв и на този етап нямало да се приспособи. Искаше само да намери някого, който да го обича така, както го обича тя.

Както и да е, статията ме накара да се замисля за Джейкъб. Той може и да се приспособи към дом за хора със специални нужди, ако му позволяват да се къпе пръв сутрин. Но ако го захвърля в такъв дом (не ме питайте как изобщо можеш да се добереш до място там), какво ще говори това за мен? Че съм прекалено себичен, за да съм пазител на брат си, че не го обичам.

„Е, все пак — обади се един гласец в главата ми — не си молил за това.“

А после осъзнах: и майка ми не беше молила за това, но този факт не намаляваше любовта ѝ към Джейкъб.

И така, ето какво е положението: знам, че рано или късно брат ми ще стане моя отговорност. Когато намеря момиче, за което искам да се ожения, ще трябва да ѝ направя предложение със следната уговорка: аз и Джейкъб сме пакетна сделка. Когато най-малко го очаквам, може да се наложи да обяснявам вместо него какво и как или да го измъкна от сеанса му на откачане, както сега прави майка ми.

(Не го изричам гласно, но част от мен си мисли, че ако признаят Джейкъб за виновен в убийство... ако го затворят до живот... е, добре, тогава моят живот ще стане малко по-лесен.)

Ненавиждам се, задето тази мисъл изобщо ми минава през главата, но няма да ви лъжа.

И предполагам, че няма значение дали в бъдеще ще се грижа за Джейкъб от чувство за вина, или от любов, защото, така или иначе, ще се грижа за него.

Нали разбирате, просто щеше да е хубаво, ако ме бяха помолили.

ОЛИВЪР

Мама Спатакопулос стои на вратата на моя офис-апартамент с всекидневното си предложение.

— Имаме малко допълнително ригатони — казва тя. — А ти толкова много работиш, че с всеки изминал ден ставаш все по-кльощав.

Засмивам се и вземам съда от ръцете ѝ. Миризмата е божествена и Тор започва да подскача около глезените ми, за да се увери, че няма да забравя да му дам неговия дял от плячката.

— Благодаря, госпожо С. — казвам и тя се обръща да си тръгне, но аз я спирам. — Хей, кои храни са жълти?

Мисля си за начина, по който Ема храни Джейкъб според цветовата му схема. По дяволите, просто мисля за Ема, точка.

— Искаш да кажеш, бъркани яйца?

Щраквам с пръсти.

— Точно така. Омлет с швейцарско сирене.

Мама Спатакопулос се намръщва.

— Искаш да ти приготвя омлет?

— Не, не, аз съм с две ръце за ригатоните.

Преди да обясня, телефонът ми започва да звъни. Извинявам се, влизам вътре и вдигам.

— Кабинетът на Оливър Бонд — казвам.

— Нещо, което няма да е зле да запомниш — отговаря Хелън Шарп. — Тази реплика е малко по-ефективна, когато я казва някой друг.

— Моята, въъ, секретарка току-що отиде до тоалетната.

Тя изсумтява.

— Да, а аз съм Мис Америка.

— Поздравления — изричам саркастично. — Какъв е номерът ти? Да жонглираш с тавите на адвокатите на защитата ли?

Тя не ми обръща внимание.

— Обаждам се във връзка с изслушването за изключване. Призовал си Рич Матсън?

— Детектива? Ами... да.

Кого *друго* се очакваше да призова по молба, с която се опитвам да изключа показанията на Джейкъб в полицейския участък?

— Няма нужда да го призоваваш. Длъжна съм да повикам Матсън в съда, при това съм първа.

— Какво искаш да кажеш, как така си първа? Нали аз подадох молбата.

— Знам, но това е един от онези странни случаи, при които, макар че ти си подал молбата, тежестта на доказването пада върху щата и ние трябва да съберем всички доказателства, че признанието е надеждно.

Практически за всички други молби важи обратното — ако искам да получа постановление, трябва да си скъсам задника, за да докажа, че го заслужавам. Откъде, за бога, се очакваше да знам изключението от това правило?

Радвам се, че Хелън не е с мен в стаята, защото лицето ми е яркочервено.

— Боже — отвърщам, като се преструвам на безгрижен. — Знам. Просто проверявах дали си настръхнала.

— Докато си на телефона, Оливър, трябва да ти кажа: не мисля, че ще можеш да използваш и двата начина.

— Какво имаш предвид?

— Не можеш да твърдиш, че клиентът ти е невменяем и че не е разбирал правата си според Миранда. За бога, той ги е изрецитирал наизуст.

— Къде е противоречието? — питам. — Кой, по дяволите, научава наизуст Миранда?

Тор започва да ме хапе по глезените и аз сипвам малко ригатони в купичката му.

— Виж, Хелън, Джейкъб не може да издържи в затвора три дни. Със сигурност няма да издържи трийсет и пет години. Ще извъртам този случай по всички възможни начини, за да не се озове отново зад решетките.

Поколебавам се.

— Предполагам, че няма да обмислиш възможността просто да го оставиш да живее с майка си? Нали разбираш, да го поставиш на пробация в дългосрочен план?

— Ама разбира се. Ще ти се обадя веднага щом се върна от обяд с Великденския заек, феята на зъбчетата и Дядо Коледа — отговаря Хелън. — Говорим за убийство, или си забравил? Ти може и да имаш клиент с аутизъм, но аз имам мъртво тяло и скърбящи родители и това надделява над всичко. Може и да размахваш надслова за специалните нужди за финансиране или специални условия в училищата, но той не изключва вината. Ще се видим в съда, Оливър.

Затръшвам телефона и поглеждам надолу. Тор лежи на една страна в щастлива спагетена кома. Телефонът отново иззвънява и аз го грабвам.

— Какво? — питам сърдито. — Да не съм успял да прецакам някоя друга правна процедура? Да не искаш да ми кажеш, че ще ме изключариш на съдията?

— Не — отговаря колебливо Ема. — Но каква правна процедура си прецакал?

— О, извинявай. Мислех, че е... друг.

— Да, очевидно — казва тя. Следва кратка тишина. — Всичко наред ли е със случая на Джейкъб?

— Не би могло да бъде по-добре — отговарям. — Обвинението дори ми пише домашното вместо мен.

Искам да сменя темата възможно най-бързо, затова питам за Джейкъб.

— Как са днес нещата в домакинството на семейство Хънт?

— Това е част от причината да ти се обадя. Можеш ли да ми направиш услуга?

През ума ми минават десетина услуги, повечето от които са крайно благоприятни за мен и за настоящата ми липса на любовен живот.

— Каква?

— Някой трябва да остане с Джейкъб, докато аз отида да свърша нещо.

— Какво нещо?

— Лично е — отвърща тя и рязко си поема въздух. — Моля те.

Все трябва да има някой съсед или роднина, който да се справи със задачата по-добре от мен. Но Ема може и да няма кого другиго да помоли.

Доколкото видях през последните няколко дни, домакинството им е страшно самотно. Не мога обаче да устоя на изкушението да попитам:

— Защо аз?

— Съдията каза „някой над двайсет и пет“.

Ухилвам се.

— Значи ненадейно вече съм достатъчно голям за теб?

— Забрави, че съм те молила — сопва се Ема.

— След петнайсет минути съм там — обещавам.

ЕМА

Не ми е лесно да моля някого за помощ, така че ми повярвайте: когато действително го сторя, значи съм изчерпала всички други възможности. Поради което не ми е приятно да ставам още по-задължена на Оливър Бонд, като го моля да остане с Джейкъб, докато аз отивам да свърша нещо. Още по-лошо е, когато уговарям срещата, защото изпитвам чувството, че това е физическа манифестация на признаване на поражение.

В сряда в банката е тихо. Неколцина пенсионери старателно попълват формуляри за депозит, а един от касиерите обяснява на друг защо е по-добре да прекараш ваканцията си в Кабо, а не в Канкун. Заставам в средата на банката и поглеждам към банера, който рекламира дванайсетмесечен депозит, както и към масичката с дреболии — одеяло за пикник, чаша, чадър, — които могат да станат мои, ако си отворя нова сметка.

— Мога ли да ви помогна с нещо? — пита една жена.

— Имам уговорена среща — отвърщам. — С Абигейл Легрис.

— Седнете — казва тя и посочва към редица столове пред една кабинка. — Ще ѝ съобщя, че сте тук.

Никога не съм била богата и никога не съм възнамерявала да бъда. С момчетата по някакъв начин успяваме да оцелеем с приходите ми от писане и редактиране, както и с чековете, които Хенри не пропуска да изпрати всеки месец. Не ни е нужно много. Живеем в скромна къща; не ни се случва често да излизаме в града или да ходим на почивки. Пазарувам основно от „Маршълс“ и един магазин за вещи втора ръка, който напоследък стана хит сред тийнейджърите. Основните ми разходи са свързани с Джейкъб — хранителните му добавки и терапиите, които не се покриват от осигуровките. Мисля, че дотолкова съм свикнала да му осигурявам тези допълнителни условия, че не ги виждам като допълнителни условия, а като нормата. Но понякога нощем лежа и се чудя какво ще стане, ако, да не дава Господ, някой от нас преживее автомобилна злополука и сметките за лечение

скочат до небето. Ако открият някаква изключителна терапия за Джейкъб, която не можем да си позволим.

Дори насън не ми е хрумвало да включа в списъка с непредвидени обстоятелства адвокатските хонорари, ако обвинят сина ми в убийство.

Една жена с боядисана гарвановочерна коса и костюм, който носи нея вместо обратното, излиза от кабинката. Има съвсем малък нос и не изглежда на повече от дваисет. Може би точно това се случва с момичетата, които карат сноуборд и развиват артрит в коленете, или на почитателките на готическия стил, при които очната линия активира синдрома на сухото око — и те са принудени да пораснат също като нас, останалите.

— Аз съм Аби Легрис — представя се тя.

Когато се ръкуваме, якичката на ризата ѝ леко се отваря и отдолу виждам края на татуировка на „Селтик“. Тя ме въвежда в кабинката си и ми посочва да седна.

— И така? С какво мога да ви помогна?

— Надявах се да поговорим за втора ипотека. Аз... ами, необходими са ми малко пари в брой.

Докато изричам думите, се чудя дали може да ме попита за какво ще използвам тези пари. Дали е незаконно да излъжеш банката за нещо подобно.

— Значи в общи линии, искате кредит — казва Аби. — Това означава, че ще ни върнете само тази част, която сте използвали.

Добре, думите ѝ звучат разумно.

— Откога живеете в къщата си? — пита тя.

— От деветнайсет години.

— Знаете ли колко дължите в момента по сегашната си ипотека?

— Не точно — отговарям. — Но изтеглихме заема от тук.

— Нека проверя — казва Абигейл и ме моли да изрека името си буква по буква, за да ме потърси в системата в компютъра си. — Домът ви струва триста хиляди долара, а първата ви ипотека е била за двеста и дваисет хиляди. Това звучи ли ви достоверно?

Не си спомням. Виждам само нощта, в която двамата с Хенри танцувахме из къщата, която беше наша, и стъпките на босите ни крака отекваха по дървените подове.

— По действащата система банките заемат част от стойността на дома, около осемдесет процента. Тоест, двеста и четирийсет хиляди. После изваждаме стойността на първия заем и... — вдига поглед от калкулатора си Абигейл. — Говорим за кредит от двайсет хиляди.

Втрещавам се в нея.

— Само толкова ли?

— При условията на днешния пазар е важно клиентът да има капиталовложения в къщата. Това намалява вероятността да просрочи заема — обяснява тя и ми се усмихва. — Защо не попълним някои от другите формуляри тук? — предлага. — Да започнем с работодателя ви.

Чела съм статистики, според които препоръките се проверяват само в половината от случаите, но банките със сигурност попадат в другата половина. А след като се обаждат на Таня и разберат, че съм напуснала, ще се запитат как ще изплащам *една* ипотека, камо ли *две*. Няма полза и да кажа, че в момента закрепвам положението, като работя на свободна практика. Работила съм като редактор на свободна практика достатъчно дълго, за да знам, че за институции като банките и бъдещи работодатели, „на свободна практика“ означава „почти безработен, но успява да свърже двата края“.

— В момента съм безработна — отговарям тихо.

Абигейл се обляга назад на стола си.

— Ами... — казва тя. — Имате ли други източници на доход? Имоти под наем? Дивиденди?

— Детска издръжка — успявам да прошепна.

— Ще бъда съвсем откровена с вас. Не е вероятно да ви отпуснат заем без друг източник на доходи.

Не мога дори да я погледна.

— Парите наистина ми трябва.

— Има и други източници на кредит — казва Абигейл. — Заеми, обезпечени с кола, заеми при неизгодни условия, кредитни карти... но лихвите ще ви съсипят в дългосрочен план. По-добре помолете някой близък. Няма ли кой да ви помогне?

И двамата ми родители са покойници, а се *опитвам* да помогна на близък. Аз съм тази — винаги аз съм тази, — която се грижи за Джейкъб, когато нещата започнат да рухват.

— Иска ми се да можех да направя нещо — добавя Абигейл. — Може би, след като си намерите друга работа...

Измърморвам някаква благодарност и излизам от кабинката й още докато говори. На паркинга сядам в колата си и за малко оставам така. Дъхът ми образува облачета в студения въздух, като балони от мисли за всички неща, които ми се иска да можех да обясня на Абигейл Легрис.

— И на мен ми се иска да можех да направя нещо — изричам на глас.

Не е честно нито към Джейкъб, нито към Оливър, но не се прибирам веднага вкъщи. Вместо това минавам покрай основното училище. Отдавна не съм имала причина да ходя там — все пак момчетата ми пораснаха, — но през зимата училището превръща един от парцелите отпред в ледена пързалка и децата носят кънките си. През междучасията момичетата се въртят в кръг на леда, а момчетата гонят шайби за хоккей от единия край на пързалката до другия.

Спирам от другата страна на улицата, откъдето мога да наблюдавам. Децата, които играят навън, са малки — бих казала, в първи или втори клас — и ми се струва невъзможно Джейкъб някога да е бил като тях. Когато беше ученик тук, веднъж училищният му съветник го заведе на пързалката с чифт взети назаем кънки и го накара да бута две каси от мляко по леда. Повечето малки деца се учат да карат кънки точно по този начин и бързо стигат до метода на велосипеда с три колела, където един стик за хоккей представлява трети крак за допълнителен баланс, преди да се почувстват достатъчно уверени да карат без приспособления. Но Джейкъб така и не мина фазата на касите от мляко. В карането на кънки — както и в повечето физически дейности — не го биваше. Помня как веднъж дойдох да го гледам и видях как краката му постоянно се подгъваха и той падаше на леда.

— Ако не беше толкова хлъзгаво, нямаше постоянно да падам — каза ми той със зачервени бузи и останал без дъх след края на междучасието, сякаш това, че можеше да обвини нещо друго за неуспеха си, променяше нещата.

Някой внезапно почуква на прозореца ми. Подскачам. Свалям го и виждам, че до колата е застанал полицаи.

— Госпожо — казва той, — мога ли да ви помогна?

— Аз просто... Влезе ми нещо в окото — лъжа.

— Ако вече сте добре, трябва да ви помоля да се преместите. Това е зона за автобуси. Не можете да останете тук.

Отново поглеждам към децата на леда. Приличат на молекули, които се сблъскват.

— Не — казвам тихо. — Не мога.

Прибирам се и отварям вратата; чувам звуци от устата на човек, когото смазват от бой. „Ъъх. Ау! Уфф!“ А после, за свой ужас, чувам смеха на Джейкъб.

— Джейкъб? — извиквам, но не получавам отговор. Все още по палто, се втурвам в къщата по посока на звуците от борба.

Джейкъб стои — абсолютно невредим — пред телевизора в дневната. Държи нещо, което прилича на бяло дистанционно. До него седи Оливър със същото дистанционно. Тео се е проснал на дивана зад гърба им.

— Вие сте пълна трагедия в тази работа — съобщава им той. — И двамата.

— Ало? — обаждам се и правя стъпка в стаята, но очите им са приковани към телевизора. На екрана две анимационни фигури на 3D се боксират. Гледам как Джейкъб раздвижва дистанционното си, а фигурката на екрана замахва с дясната си ръка и събаря противника си.

— Ха! — възкликва Джейкъб. — Нокаутирах те.

— Още не — отговаря Оливър, замахва с ръка, без да погледне, и ме улучва.

— Ау! — изохквам и разтърквам рамото си.

— Ох, извинявай! — Той навежда дистанционното. — Не те видях.

— Разбрах.

— Мамо — обажда се Джейкъб. Лицето му е оживено така, както не съм го виждала от седмици насам. — Това е страхотно. Можеш да играеш голф, тенис и боулинг...

— И да нападаш хора — допълвам.

— От техническа гледна точка това е боксиране — намесва се Оливър.

— И откъде се появи това?

— О, аз я донесох. Искам да кажа, всички обичат да играят на Wii.

Зяпвам го онемяла.

— Значи изобщо не ти мина през ума, че може да е нередно да внесеш в къщата ми игра с насилие в нея, без да ме попиташ?

Оливър вдига рамене.

— Щеше ли да се съгласиш?

— Не!

— Приключих с изложението — ухилва се той. — Освен това не играем на „Призован на война“, Ема. Просто се боксираме. Това е само спорт.

— *Олимпийски спорт* — добавя Джейкъб.

Оливър мята дистанционното си на Тео.

— Можеш да ме заместиш — съобщава той и тръгва с мен към кухнята. — И така, как мина задачата ти?

— Беше... — понечвам да отговоря, но състоянието на кухнята отвлича вниманието ми. Когато профучах през нея, за да открия източника на стоновете и пъшканията, не го забелязах, но сега виждам, че мивката е пълна с тенджери и тигани, а на плота са подредени почти всичките ни купи за бъркане. На печката все още стои един тиган. — Какво е станало тук?

— Ще почистя — обещава Оливър. — Просто се разсеях с тази игра с Тео и Джейк.

— Джейкъб — поправам го автоматично. — Той не обича прякорите.

— Не възрази, когато го нарекох така — осведомява ме Оливър, прекосява кухнята, застава пред печката и натиска един след друг няколко бутона, за да я изключи, преди да грабне една кухненска ръкавица в цветовете на дъгата, която Тео ми направи за Коледа, когато беше малък. — Седни. Запазих ти малко обяд.

Отпускам се на един стол — не защото Оливър ми е казал, а защото наистина не мога да си спомня кога за последен път някой е готвил за мен вместо обратното. Той прехвърля стоплената храна в чиния, която изважда от хладилника. Навежда се, за да я остави пред

мен, и аз усещам аромата на шампоана му — на прясно окосена трева и бор.

Има омлет с швейцарско сирене. Ананас. Царевичен хляб. И на отделна чиния — жълта торта.

Поглеждам към него.

— Какво е това?

— С една от твоите смеси е — казва Оливър. — Без глутен. Но с Джейкъб приготвихме глазурата от — до.

— Не говорех за тортата.

Той сяда на кухненската маса и посяга да грабне парче ананас от чинията.

— Днес е Жълта сряда, нали? — казва ми делово. — А сега яж, преди омлетът да изстине.

Изяждам една хапка, а после друга. Изяждам цялата филия царевичен хляб, преди да осъзная колко съм гладна. Оливър ме наблюдава ухилен, а после подскача като аватара си на екрана, след като Джейкъб го халоса. Отваря хладилника.

— Лимонада?

Оставям вилицата си.

— Оливър, слушай.

— Няма нужда да ми благодариш — отговаря той. — Наистина. Това беше много по-приятно, отколкото да чета.

— Трябва да ти кажа нещо.

Изчаквам да седне обратно.

— Не знам как ще ти платя.

— Не се тревожи, детегледаческите ми услуги са доста евтини.

— Нямам предвид това.

Оливър отклонява погледа си.

— Ще измислим нещо.

— Как? — питам.

— Не знам. Хайде просто да минем през процеса, а после ще измислим начин...

— Не — отсичам. Гласът ми реже като брадва. — Не искам благодения.

— Добре, защото не мога да си ги позволя — съгласява се той. — Може да свършиш някоя параюридическа задача за мен, да редактираш някакъв текст или нещо подобно.

— Не знам нищо за закона.

— Значи ставаме двама — отговаря Оливър и се ужилва. —
Шегувах се.

— Аз обаче съм сериозна. Няма да ти позволя да се заемеш с този случай, ако не можем да уредим някаква схема за плащане.

— *Има* едно нещо, за което можеш да ми помогнеш — признава той.

Изглежда като котка, излочила цял литър мляко. Като мъж, който чака под завивките и гледа как жената се съблича.

Откъде, по дяволите, ми хрумна тази мисъл? Ненадейно бузите ми пламват.

— Надявам се, няма да предложиш да...

— ... играем на виртуален тенис? — прекъсва ме той и вдига малък диск с електронна игра, който е извадил от джоба си. Разширява очи — самото въплъщение на невинността. — Какво си *мислеше*, че ще кажа?

— Длъжна съм да те предупредя — грабвам диска от ръката му. — Имам страхотен сервис.

ОЛИВЪР

В полицейското управление Джейкъб е признал, че зъбът на Джес Огилви се е отчупил случайно. Че самият той е преместил тялото ѝ и е подредил около него местопрестъпление.

Всеки съдебен заседател, чул показанията му, ще стигне до много простия и логичен извод — това е самопризнание за убийство. Все пак мъртвите тела не лежат на всяка крачка, с цел да задоволят страстите на деца с аутизъм, които са обсебени от криминалистиката.

Поради тази причина най-добрата ми възможност да спася Джейкъб от доживотния затвор е да зачертая целия разпит в полицията, преди да го признаят за доказателство. За тази цел трябва да се проведе изслушване за изключване, което означава, че — за втори път — аз, Ема и Джейкъб трябва да се изправим пред съдията.

Единственият проблем е, че миналия път, когато Джейкъб се озова в съдебната зала, нещата не минаха точно по мед и масло.

Поради което съм натегнат като пружина до клиента си, докато гледаме как Хелън Шарп превежда детектива през разпита.

— Кога за първи път се запознахте с този случай? — пита тя.

— Сутринта в сряда, тринайсети януари, получих информация за изчезнал човек от приятеля на Джес Огилви, Марк Магуайър. Започнах разследване и на осемнайсети януари, след цялостно претърсване, открихме тялото на госпожица Огилви. Беше починала от вътрешно кървене в резултат на травма по главата, имаше многобройни контузии и ожулвания и беше увита в юргана на обвиняемия.

Джейкъб яростно пише нещо на купа с листчета, които съм оставил пред него, и го побутва към мен. „Бърка.“

Вземам листчетата, внезапно изпълнен с надежда. Недоглеждане като това погрешно вещественно доказателство е точно такава подробност, каквато Джейкъб може да е пропуснал да спомене пред когото и да било. „Юрганът не е твой?“

„Технически това не е вътрешно кървене — пише той. — Това е кръв, която се стича между твърдата обвивка, покриваща мозъка, и

арахноидеята — средния пласт на менингите.“

Завъртам очи.

„Благодаря, доктор Хънт“ — пиша в отговор.

Джейкъб се намръщва. „Не съм доктор.“

— Да се върнем малко назад — продължава Хелън. — Говорихте ли с подсъдимия, преди да откриете тялото на госпожица Огилви?

— Да. Докато преглеждахме календара на жертвата, разпитах всички, общували с нея в деня, когато са я видели за последен път, както и хората, с които е планирала да се срещне. Джейкъб Хънт е трябвало да има урок с госпожица Огилви в четиринайсет и трийсет и пет следобед в деня на изчезването ѝ. Срещнах се с него, за да разбера дали срещата се е състояла.

— Къде се срещнахте?

— В дома на обвиняемия.

— Кой беше там, когато в онзи ден пристигнахте в къщата? — пита Хелън.

— Джейкъб Хънт и майка му. Доколкото си спомням, по-малкият му брат беше на горния етаж.

— Преди този ден бяхте ли виждали Джейкъб?

— Веднъж — отговаря детективът. — Няколко дни по-рано се появи на едно местопрестъпление, където работех.

— Тогава помислихте ли си, че може да е заподозрян?

— Не. Други полицаи го бяха виждали и преди на местопрестъпления. Обичаше да се появява там и да дава непоискани съвети за анализа на местопрестъплението — пояснява той и вдига рамене. — Реших, че просто иска да си играе на ченге.

— Когато за първи път се срещнахте с Джейкъб, някой каза ли ви, че има синдром на Аспергер?

— Да — отговаря Матсън. — Майка му. Обясни, че на Джейкъб му било много трудно да комуникира и много от навиците му, които на външен наблюдател може да се сторят като признаци на вина, всъщност са симптоми на аутизъм.

— Каза ли ви, че не може да говорите със сина ѝ?

— Не — отвърща Матсън.

— Обвиняемият каза ли ви, че не иска да говори с вас?

— Не.

— В онзи първи ден той показа ли с нещо, че не разбира какво говорите или кой сте?

— Знаеше точно кой съм — заявява Матсън. — Искаше да говорим за криминалистика.

— Какво обсъждахте на тази първа среща?

— Попитах го дали уговорената среща с Джес се е състояла и той каза, че не е. Освен това ми каза, че познава приятеля на Джес, Марк. Това беше. Оставих на майка му визитната си картичка и я помолих да ми се обади, ако изникне нещо друго или ако Джейкъб си спомни нещо.

— Колко дълго продължи разговорът?

— Не знам, може би не повече от пет минути от началото до края.

Прокурорът кимва.

— Кога разбрахте, че Джейкъб Хънт може да знае нещо повече за този случай?

— Майка му се обади и каза, че синът ѝ разполага с нова информация за Джес Огилви. Очевидно бил забравил да ни каже, че когато бил в къщата ѝ и я чакал, разчистил някои неща и подредил компактдискете по азбучен ред. Приятелят на жертвата вече беше споменал, че са били препоръчени, затова поисках да говоря отново с Джейкъб.

— Майката на Джейкъб каза ли ви, че той няма да ви разбере, ако му задавате въпроси?

— Каза, че може да му е трудно да разбере въпроси, които са оформени по определен начин.

— При този втори разговор Джейкъб каза ли, че не иска да говори с вас или че не разбира въпросите ви?

— Не.

— Майката на обвиняемия трябваше ли да му превежда или да ви каже да перифразирате въпросите си?

— Не.

— И колко дълго продължи този втори разговор?

— Най-много десет минути.

— Проведохте ли друг разговор с Джейкъб Хънт? — пита Хелън.

— Да, следобеда, след като открихме тялото на Джес Огилви във водосток?

— Къде се проведе този разговор с обвиняемия?

— В полицейското управление.

— Защо Джейкъб отново дойде да говори с вас?

— Майка му ми се обади — казва Матсън. — Беше много разстроена, защото вярваше, че синът ѝ има нещо общо с убийството на Джес Огилви.

Ненадейно Джейкъб става и се обръща с лице към галерията, за да може да види Ема.

— Това ли си помислила? — пита той. Ръцете му са свити в юмруци до хълбоците.

Ема изглежда така, сякаш някой я е ударил в корема. Поглежда към мен за помощ, но преди да направя или да кажа нещо, съдията удря с чукчето си.

— Господин Бонд, овладейте клиента си!

Лявата ръка на Джейкъб започва да трепка.

— Трябва ми сетивна почивка!

Незабавно кимвам.

— Ваша чест, моля за прекъсване.

— Добре. Пет минути — казва съдията и напуска мястото си.

В мига, в който той излиза, Ема прекрачва през преградата.

— Джейкъб, чуй ме.

Но Джейкъб не слуша: надава писклив вой и Хелън Шарп си запушва ушите.

— Джейкъб — повтаря Ема и хваща лицето му, за да го принуди да я погледне.

Той затваря очи.

— *Застрелях шерифа — запява Ема. — Но не и заместника. Застрелях шерифа, но не и заместника. Яростта ме заслепи... и шерифа тя уби.*

Съдебният пристав я поглежда мръсно, но напрежението се оттича от раменете на Джейкъб.

— Всеки ден се пълни тя — запява той с равния си монотонен глас, — ала капна я преля.

— Точно така, скъпи — прошепва успокоително Ема.

Хелън наблюдава всяко движение с леко зяпнала уста.

— Боже мили — обажда се тя, — моето дете знае само думите на „Човекът с бонбоните“.

— Страшно подходяща песен, когато си на съд за убийство — измърморва приставът.

— Не го слушай — настоява Ема. — Слушай мен. Вярвам ти. Вярвам, че не си го направил.

Странно, но докато го казва, не поглежда Джейкъб в очите. Не че той би забелязал, тъй като и той не я гледа в очите. Но според логиката на самата Ема пред детектива, ако предположим, че някой, който не те гледа в очите, или лъже, или е от аутистичния спектър — а Ема не е от този спектър, — тогава какво означава това?

Преди да успее да се замисля по-сериозно, съдията се връща и Хелън и Рич Матсън отново заемат местата си.

— Единствената ти работа тук е да запазиш хладнокръвие — прошепвам на Джейкъб, докато го водят на масата за защитата. А после го гледам как взема лист хартия, нагъва го като акордеон и започва да си вее с него.

— Как дойде Джейкъб в полицейското управление? — пита Хелън.

— Майка му го доведе.

Джейкъб започва да си вее малко по-бързо.

— Беше ли арестуван?

— Не — отговаря детективът.

— С полицейска кола ли пристигна?

— Не.

— Имаше ли полицай, който да придружава майка му до полицейското управление?

— Не. Тя доведе сина си доброволно.

— Какво казахте, когато го видяхте там?

— Попитах го дали може да ми помогне за няколко случая.

— Какво ви отговори той?

— Беше извънредно развълнуван и абсолютно готов да ми съдейства — отвръща Матсън.

— Показа ли с нещо, че иска майка му да е в стаята или че не се чувства добре без нея?

— Точно обратното — каза, че иска да ми помогне.

— Къде се състоя разговорът ви?

— В кабинета ми. Започнах да го разпитвам за местопрестъплението, на което се беше появил преди една седмица —

смърт на човек, умрял от хипотермия. После му казах, че умът му може да е много полезен в случая с Джес Огилви, но това е малко сложно, защото разследването все още тече. Казах, че ще трябва да се откаже от правата си да не говори за това, и Джейкъб ми цитира предупреждението Миранда. Аз четях, а той рецитираше едновременно с мен, а после го помолих да го прочете, да сложи инициалите си и да подпише най-отдолу, за да съм сигурен, че разбира, а не просто е наизустил някакви случайни думи.

— Той успя ли да отговори разбираемо на въпросите ви? — пита Хелън.

— Да.

Хелън представя формуляра с Миранда като доказателство.

— Нямам повече въпроси, Ваша чест.

Ставам и си закопчавам сакото.

— Детективе, когато за първи път се срещнахте с Джейкъб, майка му беше там, нали така?

— Да.

— През цялото време ли остана?

— Да.

— Страхотно — казвам. — А втория път, когато се срещнахте с Джейкъб? Майка му там ли беше?

— Да.

— Всъщност точно тя го е довела в управлението по ваше искане, така ли е?

— Точно така.

— Но когато ви е попитала дали може да остане с него, вие сте отказали?

— Ами да — отвръща Матсън. — Защото синът ѝ е на осемнайсет.

— Да, но не е ли вярно, че сте знаели, че Джейкъб е от аутистичния спектър?

— Вярно е, но нито едно от нещата, които ми каза той по-рано, не ме накара да помисля, че не е годен за разпит.

— Да, но майка му ви е предупредила, че му е трудно да отговаря на въпроси. Че когато е под напрежение, се обърква и не разбира нюансите на езика — притискам го.

— Обясни нещо за синдрома на Аспергер, но не й обърнах особено внимание. На мен той ми се струваше в пълно владение на способностите си. За бога, той знаеше всички юридически термини и му доставяше удоволствие да говори.

— Детективе, не е ли вярно, че когато сте казали на Джейкъб какво се случва по време на аутопсия, той ви е отговорил с цитат от „Мълчанието на агнетата“?

Матсън помръдва на стола си.

— Да.

— Това да не би да ви показва, че наистина е разбирал какво прави?

— Реших, че просто се опитва да се прави на интересен.

— Това не е било първият път, когато Джейкъб е използвал цитат от филм, за да отговори на ваш въпрос, така ли е?

— Не си спомням.

— В такъв случай позволете ми да ви помогна — казвам, благодарен, че Джейкъб ми цитира буквално разговора им. — Когато сте го попитали дали Джес и приятелят й Марк са се скарали, той е отговорил „Аста ла виста, бейби“, не е ли така?

— Да, струва ми се.

— А в един момент от разпита ви за трети път е цитирал реплика от филм, не е ли така, детективе?

— Да.

— Кога се случи това?

— Когато го попитах защо го е направил.

— И какво каза той?

— „Любовта означава никога да не казваш, че съжаляваш.“

— Единственото престъпление, което е извършил Джейкъб Хънт — заявявам, — е, че е използвал цитат от сапунка като „Любовна история“.

— Възраждам — обаждат се Хелън. — Това тук разработка на сценарий ли е? Защото, ако е така, никой не ме е предупредил.

— Приема се — отговаря съдията. — Господин Бонд, спестете си редакторските коментари.

Отново се обръщам към Матсън.

— Как приключи този трети разговор в управлението?

— Внезапно — отговаря детективът.

— Всъщност госпожа Хънт пристигна заедно с мен и каза, че синът ѝ иска адвокат, не е ли така?

— Да.

— И след като тя направи това изявление, какво каза Джейкъб?

— Че иска адвокат — отвърща Матсън. — На този етап аз спрях да задавам въпроси.

— Нямам повече въпроси — казвам и сядам обратно до Джейкъб.

Фреди Сото е бивше ченге, чийто най-голям син е с тежка форма на аутизъм. Години наред работил за щатската полиция в Северна Каролина, но се върнал в университета и станал магистър по психология. Сега специализира в преподаване на силите на реда относно аутизма. Автор е на статии в „Бюлетин на ФБР“ и списание „Шериф“. Бил е консултант на „Ей Би Си Нюз“ в специално предаване на „20/20“ за аутизма, закона и фалшивите самопризнания. Участвал е в разработването на програмата на щата Северна Каролина от 2001 година, свързана с осъзнаването защо законът трябва да отчита аутизма като фактор, програма, която сега се използва в безброй полицейски управления по цял свят.

Таксата му за експертни показания е петнайсет хиляди долара плюс самолетен билет първа класа, а аз нямах толкова. Но се заговорихме по телефона и той разбра, че съм бил ковач. Тогава ми сподели, че бил един от собствениците на състезателен кон, който развил плоскостъпие. Синът му обожавал този кон и Фреди трябвало да води голяма борба, за да попречи на евтаназията му. Предложих подложки, които да предпазват ходилата от нараняване, и клинове на копитата с вградени подпори и мек материал отдолу, които да предпазят глезените, като намалят тежестта върху петите, без да смачкат предната част на копитата и да ги деформират. Фреди каза, че ще свидетелства безплатно, ако се съглася да дойда в Северна Каролина и да погледна коня след края на процеса.

— Господин Сото, можете ли да ни кажете дали човек със синдрома на Аспергер среща същите трудности при общуването си с представителите на закона, както човек с аутизъм? — питам.

— Разбира се, тъй като синдромът на Аспергер принадлежи към аутистичния спектър. Например човек с Аспергер може да не се изразява добре. Може да му е трудно да интерпретира езика на тялото, например заповедническа или отбранителна поза. Може да получи криза, ако се изправи пред святкащи светлини или сирени. Нежеланието за зрителен контакт може да накара полицаите да решат, че не ги слуша. Може да изглежда упорит или сърдит. Вместо да отговори на въпрос, зададен от полицаи, може да повтори това, което е казал полицаят. Ще му е трудно да види нещата от гледна точка на друг човек. И ще казва истината — постоянно.

— Някога срещали ли сте се с Джейкъб, господин Сото?

— Не.

— Имаште ли възможност да прегледате медицинския му картон при доктор Мурано?

— Да, всичките му петнайсет години — отговаря той.

— Какво в този картон съответства на възможните индикатори за Аспергер?

— Доколкото разбирам — отговаря Сото, — Джейкъб е много умен млад мъж, на когото му е трудно да поддържа зрителен контакт, не комуникира много добре, от време на време говори с цитати от филми, проявява поведение, силно повлияно от стимули, като махане с ръце, и пее многократно едни и същи песни като средство за самоуспокояване. Освен това не разбира сложни въпроси, трудно му е да преценява личното пространство и да интерпретира езика на тялото и е извънредно честен.

— Господин Сото — питам, — имаште ли възможност да прочетете полицейските доклади и разпечатките от изявлението на Джейкъб пред детектив Матсън?

— Да.

— Според вас Джейкъб разбирал ли е правата си по Миранда по времето, когато са му ги прочели?

— Възразявам — обажда се Хелън. — Ваша чест, целта на предупреждението Миранда е да предотврати преднамереното нарушаване на правата на индивида според Петата поправка от страна на полицията. В него обаче няма нищо, което да изисква полицията да е запозната с всички вътрешни механизми в умственото развитие на всеки конкретен обвиняем. Това, което трябва да се провери при

разглеждането на молба за изключване, е дали полицаят е изпълнил задълженията си и не трябва да се извърта около въпроса дали Джейкъб Хънт има някакво неизвестно умствено разстройство, което полицаят е трябвало да идентифицира.

Усещам, че някой ме дърпа за ръкава на самото, и Джейкъб ми подава бележка.

— Ваша чест — казвам и прочитам дословно това, което е написал Джейкъб: — *Това, което трябва да се провери при разглеждането на молба за изключване, е дали обвиняемият съзнателно и доброволно се е отказал от правото си да мълчи.*

— Отхвърля се — казва съдията.

Поглеждам към Джейкъб, който се ухилва.

— Крайно съмнително е Джейкъб наистина да е разбрал предупреждението Миранда, като се има предвид поведението на детектив Матсън — отговаря Сото. — Има неща, които представителите на изпълнителната власт могат да направят, за да се уверят, че хората с аутизъм разбират правата си в подобна ситуация, и тези мерки не са били предприети — отговаря Сото.

— Например?

— Когато отивам в едно или друго управление и работя с полицаите, препоръчвам да говорят с много кратки директни фрази и да позволяват забавяне, преди да чуят отговора. Казвам им да избягват преносни изрази, като: „За зелен хайвер ли ме пращаш?“ или „За голям умник ли се мислиш?“ Предлагам им да се въздържат от застрашителен език и поведение, да изчакват за отговор или за зрителен контакт и да не предполагат, че липсата на такъв е доказателство за неуважение или за вина. Казвам им да не докосват заподозрения и да са наясно, че може да прояви особена чувствителност към светлини, звуци или дори към полицейски кучета.

— Да уточним, господин Сото: според вас в този случай спазена ли е някоя част от този протокол?

— Не.

— Благодаря — казвам и сядам до Джейкъб, а Хелън става да разпита свидетеля ми.

Въодушевен съм — не, *повече* от въодушевен. Току-що отбелязах решителната точка. Искам да кажа, сериозно, каква е вероятността да

откриеш експерт като този в област, за която никой не е чувал — експерт, който да ти спечели делото вместо теб?

— Какви стимули в кабинета на детектив Матсън биха предизвикали превъзбуда у Джейкъб? — пита Хелън.

— Не знам. Не съм бил там.

— Значи не знаете дали е имало високи шумове, или ярки светлини, нали?

— Не, но все още не съм виждал полицейско управление, което да е топло и гостоприемно — отговаря Сото.

— Значи според вас, господин Сото, за да могат ефективно да разпитат някого, който има синдром на Аспергер, полицаите трябва да го заведат в „Старбъкс“ и да му купят кафе с ванилия?

— Разбира се, че не. Казвам само, че е можело да се вземат мерки, които да накарат Джейкъб да се почувства по-свободно, а като се почувства по-свободно, е можел да осъзнава по-ясно какво се случва, вместо да е достатъчно податлив да направи или каже всичко, което би му помогнало да се махне от там възможно най-бързо. Момче със синдром на Аспергер е особено склонно да направи фалшиво самопризнание, ако си мисли, че точно това иска да чуе авторитетната фигура.

О, искам да прегърна Фреди Сото. Искам да накарам състезателния му кон отново да тича.

— Например — добавя той, — когато Джейкъб е попитал: „Свършихме ли? Защото наистина трябва да тръгвам“, това е класически отговор при дразнение. Човек, запознат със синдрома на Аспергер, е можело да разбере това и да се отдръпне. Вместо това според записа детектив Матсън е бомбардирал Джейкъб с поредица от въпроси, които са го объркали още повече.

— Значи смятате, че полицаите трябва да са запознати с това, което разстройва всеки един обвиняем, за да могат да го разпитат ефективно?

— Със сигурност не би навредило.

— Господин Сото, разбирате ли, че когато детектив Матсън е попитал Джейкъб дали знае правата си според предупреждението Миранда, Джейкъб буквално ги е изрецитирал наизуст, вместо да изчака детективът да му ги прочете?

— Абсолютно — отговаря Сото. — Но Джейкъб навярно може да ви изрецитира наизуст и целия диалог на „Кръстникът: част втора“. Това не означава, че наистина разбира този конкретен филм или че го харесва особено много.

До мен Джейкъб отваря уста да възрази. Незабавно го сграбчвам за ръката, която е отпусната на масата. Той се обръща стреснат към мен и аз енергично поклащам глава.

— Но откъде знаете, че той не разбира правата си според предупреждението Миранда? — пита Хелън. — Сам казахте, че Джейкъб е много умен. А той е казал на детектива, че ги разбира, нали така?

— Да — признава Сото.

— Според собствените ви показания, не казахте ли, че Джейкъб е извънредно честен?

Гениалният ми свидетел, блестящата ми находка отваря и затваря уста, без да отговори.

— Нямам повече въпроси — казва Хелън.

Понечвам да кажа на съдията, че защитата е приключила, когато вместо това от устата ми излиза нещо съвсем друго.

— Господин Сото — започвам и се изправям на крака, — съгласен ли сте, че има разлика между истинско разбиране на закона и фотографска памет на закона?

— Да. Точно това е разликата между човек със синдрома на Аспергер и човек, който наистина разбира правата си според предупреждението Миранда.

— Благодаря, господин Сото. Можете да се оттеглите — казвам и се обръщам обратно към съдията. — Искам да призова в свидетелската лежа Джейкъб Хънт.

Никой не е доволен от мен.

През почивката, за която помолих преди показанията на Джейкъб, му обясних, че само трябва да отговори на няколко въпроса. Спокойно може да говори високо, когато му задавам въпроси или когато съдията или Хелън Шарп му задават въпроси, но не бива да казва нищо друго, освен отговорите на тези въпроси.

Междувременно Ема обикаля в кръг наоколо, сякаш се опитва да намери най-удобния ъгъл, от който да забие ножа си в мен.

— Не можеш да повикаш Джейкъб в свидетелската ложа — настоя тя. — Това ще го травмира. Ами ако рухне? Как ще изглежда тогава?

— Това — отговорих — ще е най-хубавото, което може да се случи.

Думите ми я накараха да млъкне веднага.

Сега Джейкъб е видимо нервен. Люшка се на стола в свидетелската ложа, а главата му е наклонена под странен ъгъл.

— Можеш ли да ни кажеш името си? — питам.

Джейкъб кимва.

— Джейкъб, трябва да говориш на глас. Стенографът записва думите ти и трябва да може да те чуе. Можеш ли да ми кажеш името си?

— Да — отговаря той. — Мога.

Въздъхвам.

— Как се казваш?

— Джейкъб Хънт.

— На колко си години?

— На осемнайсет.

— Джейкъб, знаеш ли какво гласи предупреждението Миранда?

— Да.

— Можеш ли да ми кажеш?

— „Имате право да мълчите. Всичко, което кажете, може и ще бъде използвано срещу вас в съда. Имате право на адвокат по време на разпита. Ако не можете да си позволите адвокат, ще ви бъде назначен такъв за сметка на правителството.“

— А сега, Джейкъб — питам, — знаеш ли какво означава това?

— Възраждам — намесва се Хелън, а Джейкъб започва да удря с юмрук по свидетелската ложа.

— Оттеглям въпроса — казвам. — Джейкъб, можеш ли да ми кажеш какво гласи Втората поправка към Конституцията?

— „Тъй като за сигурността на свободна държава са необходими добре регулирани въоръжени сили, правото на хората да носят оръжие не може да бъде накрънявано.“

„Браво, момче!“ — помислям си.

— Какво означава това, Джейкъб?

Той се поколебава.

— *Ще си извадиш омото, хлапе!*

Съдията се намръщва.

— Това не е ли от „Коледна история“?

— Да — отговаря Джейкъб.

— Джейкъб, ти всъщност не знаеш какво означава Втората поправка, нали?

— Напротив, знам: „Тъй като за сигурността на свободна Държава са необходими добре регулирани въоръжени сили, правото на хората да носят оръжие не може да бъде накърнявано.“

Поглеждам към съдията.

— Ваша чест, нямам повече въпроси.

Хелън вече е готова да се нахвърли на плячката. Виждам как Джейкъб се свива назад на мястото си.

— Знаеше ли, че детектив Матсън иска да говори с теб за това, което се е случило с Джес?

— Да.

— Ти искаше ли да говориш с него за това?

— Да.

— Можеш ли да ми кажеш какво означава да се откажеш от правата си?

Затаявам дъх. Джейкъб се поколебава. А после бавно, красиво, десният юмрук, който досега е удрял в дървената преграда, се отваря и се вдига над главата му. Започва да се движи напред-назад като метроном^[1].

[1] Непреводима игра на думи: на английски waive („отказвам се от права“) се произнася по същия начин като wave („размахвам“) — Б.пр. ↑

ЕМА

Този номер на Оливър ме накара да побеснея. Нали не друг, а той каза, че ако призовем Джейкъб на свидетелската скамейка, само ще си навредим? Пред нас имаше съдия, а не дванайсет съдебни заседатели, но синът ми със сигурност щеше да страда. Изглеждаше жестоко и безсмислено да го поставим в ситуация, която непременно щеше да предизвика криза, само за да можем да кажем на съдията: „Нали ви казах“. Все едно да скочиш от сграда, за да привлечеш вниманието, макар че ще си умрял и няма да можеш да му се насладиш. Джейкъб обаче се представи достойно — е, с махания и тикове. Не изпадна в криза дори когато онзи дракон прокурорката му се нахвърли. Никога не съм се гордяла с него така, както тогава.

— Изслушах всички показания — казва съдия Кътингс. — Наблюдавах обвиняемия и не смятам, че доброволно се е отказал от правата си според Миранда. Освен това смятам, че детектив Матсън е бил уведомен, че обвиняемият страда от увреждане в развитието, но не е направил нищо по отношение на това увреждане. Ще се съглася с молбата за изключване на показанията на обвиняемия в полицейското управление.

Съдията излиза, а Оливър се усмихва и ми дава петак, докато Хелън Шарп си прибира документите.

— Предполагам, че ще ми се обадиш — обръща се към него тя.

— И така, какво означава това? — питам.

— Ще трябва да изгради обвинението си без признанието на Джейкъб. Което означава, че задачата ѝ току-що стана значително по-тежка.

— Значи това е хубаво.

— Дори *много* хубаво — съгласява се Оливър. — Джейкъб, ти беше блестящ.

— Може ли да си тръгваме? — пита синът ми. — Много съм гладен.

— Разбира се.

Той става и тръгва по пътеката.

— Благодаря — обръщам се към Оливър и тръгвам до сина си. Вече съм на половината на пътеката, когато се обръщам. Оливър си подсвирква и подръпва палтото си.

— Ако искаш утре да обядваш с нас... Петъците са сини — казвам му.

Той ме поглежда.

— Сини ли? Това е труден избор. С изключение на боровинките, плодовото кисело мляко и синьото желе, какво остава?

— Син царевичен чипс. Сини картофи. Сини ледени близалки. Лефер.

— Технически леферът не е син^[1] — изтъква Оливър.

— Вярно е — съгласявам се, — но е позволен.

— Синьото „Гетърейд“^[2] винаги ми е било любимата напитка — казва той.

Докато пътуваме към къщи, Джейкъб чете на глас вестника от мястото си на задната седалка.

— Строят нова банка в центъра, но това означава, че местата за паркиране ще станат с четирийсет по-малко — казва ми той. — Закарали са някакъв човек в университетската болница „Флетчър Алън“, след като мотоциклетът му се забил в снежна ограда.

Прелиства страницата.

— Кой ден сме днес?

— Четвъртък.

Гласът му се извисява въодушевено:

— Утре в три следобед доктор Хенри Лий ще изнесе лекция в Университета в Ню Хампшър и публиката е добре дошла!

— Откъде ми е познато това име?

— Мамо — казва Джейкъб, — той е само най-прочутият криминолог в света. Работил е по хиляди случаи, като самоубийството на Винс Фостър, убийството на Джон Бенет Рамзи и процеса на Оу Джей Симпсън. Има и телефонен номер за връзка.

Започва да рови в чантата ми за мобилния ми телефон.

— Какво правиш?

— Ще се обадя за билети.

Хвърлям поглед към него в огледалото за обратно виждане.

— Джейкъб, не можем да отидем на лекцията на доктор Лий. Забранено ти е да напускаш къщата, камо ли щата.

— Днес напуснах къщата.

— Различно е. Бяхме в съда.

— Ти не разбираш. Това е *Хенри Лий*. Такава възможност се открива веднъж в живота. Не те моля да ме пуснеш да отида на някой филм. Все трябва да има нещо, което Оливър може да направи, за да ми издейства отпуск за един ден или нещо подобно.

— Скъпи, мисля, че не може да направи нищо.

— Значи няма дори да опиташ? Просто предварително ще решиш, че отговорът е „не“?

— Точно така — съгласявам се, — защото алтернативата на домашния арест е да те върнат в затвора. И съм сто процента сигурна, че там няма да ти дадат отпуск за един ден, за да отидеш да слушаш Хенри Лий.

— Обзалагам се, че ако им кажеш кой е Хенри Лий, *ще* ми дадат.

— Въпросът не подлежи на обсъждане, Джейкъб — отсичам.

— Нали *ти* вчера излезе от къщата...

— Това е съвсем различно.

— Защо? Съдията каза, че трябва да ме наблюдаваш постоянно.

— Аз или друг възрастен...

— Виждаш ли? Той вече направи изключение за *теб*...

— Защото не аз съм тази, която... — отвърщам, а после осъзнавам какво ще кажа и млъквам.

— Която какво? — пита напрегнато Джейкъб. — Която е *убила* някого?

Завивам по алеята ни.

— Не съм го казала, Джейкъб.

Той забива поглед навън през прозореца.

— Нямаше нужда.

Преди да го спра, изскача от колата, без да съм спряла напълно. Профучава край Тео, който стои на вратата със скръстени на гърдите ръце. На алеята е паркиран непознат автомобил и зад волана му седи мъж.

— Опитах се да го накарам да си тръгне — съобщава Тео, — но той каза, че ще те изчака.

След тази информация влиза в къщата и ме оставя лице в лице с дребен оплешивяващ мъж с козя брадичка, обръсната във формата на W.

— Госпожа Хънт? Аз съм Фарли Макдъф, основателят на „Невроразнообразна нация“. Може би сте чували за нас?

— Боя се, че не...

— Това е блог за хора, които вярват, че атипичното неврологично развитие е въпрос на най-обикновени човешки различия и следователно трябва да бъде уважавано, вместо лекувано.

— Вижте, точно сега не е най-подходящият момент...

— Няма по-подходящ момент от сегашния, госпожо Хънт, за да могат хората от аутистичната общност да се изправят в подкрепа на уважението, което заслужават. Вместо да търпим невротипичните да се опитват да унищожат разнообразието, ние вярваме в един нов свят, в който неврологичното многообразие ще бъде прието чрез заклеимяване.

— Невротипичните — повтарям.

— Друга дума за това, което обикновено се нарича „нормални“ — осведомява ме той. — Като вас.

Усмива ми се, но не успява да задържи погледа ми за повече от секунда. Пъхва в ръката ми някакъв памфлет.

МАЖОРИТИЗЪМ — непризнато състояние.

Мажоритизмът е увреждащо състояние на развитието, което засяга 99% от населението в областта на функциите на психиката, включително самоосъзнатост, внимание, еволюционален капацитет и сетивно развитие. Последниците започват да се проявяват още от раждането и са нелечими. За щастие броят на хората, засегнати от мажоритизъм, намалява успоредно с по-доброто разбиране на аутизма.

— Сигурно се шегувате — отсичам и го заобикалям, твърдо решена да вляза в къщата си.

— Защо да е самозаблуда да си мислим, че човек, който може да усети болката или скръбта на друг, не е обременен от това излишество на емоции? Или че имитирането на другите, за да се слееш с останалите, е по-приемливо от това във всеки един момент да правиш нещата, които те интересуват? Защо не се смята за грубо да гледаш в

очите съвсем непознат човек при първата ви среща или да нарушаваш личното му пространство, като се ръкуваш с него? Не може ли да се смята за слабост да се отклоняваш от темата заради забележка, направена от друг, вместо да се придържаш към първоначалния предмет на разговора? Или това да не обръщаш внимание, когато нещо в обкръжението ти се промени — например някоя дреха, която преместват от чекмедже в гардероб?

Това ме кара да си помисля за Джейкъб.

— Наистина трябва да вървя...

— Госпожо Хънт, смятаме, че можем да помогнем на сина ви.

Поколебавам се.

— Наистина ли?

— Знаете ли кой е Дариъс Макколъм?

— Не.

— Той е от Куинс, Ню Йорк, и е страстно увлечен по всичко, свързано с пътуване. Не е много по-голям от Джейкъб, когато заема мястото на машиниста във влака, пътуващ от Световния търговски център към Херълд Скуеър. Наемал е градски автобуси за обиколки. Развалил е спирачките за спешни случаи на един влак и се е престорил на влаков служител в униформа, за да ги поправи сам. Преструвал се е на консултант по сигурността на железниците. Осъждан е деветнайсет пъти. И той има Аспергер.

По гърба ми минава тръпка, която няма нищо общо със студа.

— Защо ми разказвате за него?

— Чували ли сте за Джон Олдгрин? На шестнайсет години наръгва с нож ученик от една гимназия в предградие в Съдбъри, Масачузетс, и го убива. И преди е имал ножове и пистолет играчка, които са му конфискували в училище, но дотогава не е проявявал насилие. Има Аспергер и особен интерес към оръжията. Но в резултат на смъртния случай се повдига въпрос за връзката между Аспергер и насилието, макар медицинските експерти да твърдят, че не е известно съществуването на такава, и децата, диагностицирани с този синдром, е много по-вероятно да са жертви, отколкото инициатори на тормоз.

Прави крачка напред.

— Можем да ви помогнем. Можем да обединим аутистичната общност и да съобщим какво става. Само си представете всички майки, които ще застанат зад вас, след като осъзнаят, че собствените

им деца аутисти могат отново да се окажат нарочени от невротичните — този път не само за да ги „излекуват“, а може би да ги обвинят в убийство заради нещо, което може да се окаже просто недоразумение.

Искам да кажа, че Джейкъб е невинен, но — Бог да ми на помощ — думите не могат да излязат от устата ми. Не желая синът ми да бъде рекламно лице на *нищо*. Искам само животът ми пак да стане такъв, какъвто беше.

— Господин Макдъф, моля, напуснете имота ми или ще повикам полицията.

— Не е ли удобно, че полицаите вече знаят най-бързия път дотук? — казва той, но тръгва обратно към колата си. На вратата се колебава и в крайчеца на устата му потрепва лека тъжна усмивка. — Този свят е на невротичните, госпожо Хънт. В него ние само заемаме място.

Заварвам Джейкъб пред компютъра му.

— Билетите са по трийсет и пет долара — съобщава той, без да се обърне да ме погледне.

— Чувал ли си за група, наречена „Невроразнообразна нация“?

— Не. Защо?

Поклащам глава и сядам на леглото му.

— Няма значение.

— Според MapQuest дотам се стига за три часа и осемнайсет минути.

— До къде? — не разбирам.

— До университета в Ню Хампшър. Сещаш ли се? Доктор Хенри Дий? — пита той и завърта стола си към мен.

— Не можеш да отидеш, Джейкъб. Точка. Много съжалявам, но съм сигурна, че рано или късно доктор Дий отново ще изнесе лекция някъде наблизо.

„Тогава ти в затвора ли ще си?“ Мисълта подскача в главата ми като топка за крикет върху одеяло за пикник и е също толкова нежелана. Отивам до бюрото и поглеждам надолу към сина си.

— Трябва да те попитам нещо — казвам тихо. — Трябва, защото не съм те питала, а трябва да чуя как гласът ти изрича отговора. Джес е

мъртва, Джейкъб. Ти ли я уби?

Лицето му се смръщва.

— *Не съм.*

Дъхът, който не съм осъзнала, че съдържам, излиза със свистене от дробовете ми. Обвивам ръце около Джейкъб, който се сковава във внезапната прегръдка.

— Благодаря ти — прошепвам. — Благодаря ти.

Синът ми никога не ме лъже. Не може. Опитва се, но е толкова прозрачен, че само трябва да направи кратка пауза, преди да поддаде и да признае истината.

— Нали осъзнаваш, че ако ме държиш заключен в тази къща седмици или месеци наред, това може да се сметне за криминално поведение? Добрите родители не държат децата си като животни в клетка.

— А ти нали осъзнаваш, че дори ако успеем да убедим Оливър да застане пред съдията и да помоли за изключение, лекцията на доктор Лий ще е свършила, преди съдията да е насрочил изслушването? — изтъквам. — Сигурна съм, че ще я запишат. Тогава можем да я чуем.

— Не е същото! — кресва Джейкъб.

Жилите на врата му се очертават ясно; намира се опасно близо до това отново да загуби контрол. Модулирам гласа си така, че да се разстила като успокояващ балсам:

— Поеми си дълбоко въздух. Синдромът ти отново се проявява.

— Мразя те — заявява Джейкъб. — Това няма нищо общо със синдрома ми. Става въпрос за това, че съм превърнат в роб в собствената си къща.

Блъсва ме настрана и тръгва към коридора.

Напрягам цялата си сила, за да го задържа. Знам, че не бива, но понякога, когато Джейкъб проявява особена надменност, не мога да се въздържа и възразявам.

— Ако излезеш през тази врата, ще се озовеш в затвора още преди да е съмнало. И този път, кълна се, няма да си мръдна и пръста да те измъкна оттам — заплашвам го. — Може да съм петнайсет сантиметра по-ниска и трийсет килограма по-лека от теб, но все още съм ти майка и „не“ означава „не“.

За няколко секунди той се съпротивлява срещу натиска на ръцете ми, но после цялата му воля за борба го напуска. Почти прекалено бързо се отпуска на леглото и затиска главата си с възглавница.

Без нито дума повече излизам от стаята му и затварям вратата след себе си. За миг се облягам на стената, смазана от тежестта на облекчението, породено от признанието му. Досега си казвах, че причината да не го попитам в прав текст дали е убил Джес, е страхът ми, че ще остане разочарован, задето изобщо се замислям за тази възможност. Но истинската причина, поради която чаках толкова дълго, беше, че се боях да чуя отговора му. Колко пъти му бях задавала въпрос с надеждата да чуя благородна лъжа?

„Имам ли прекалено много бръчки?“

„Току-що изпекох тези сладки, по нова рецепта са. Какво мислиш?“

„Знам, че си сърдит, но всъщност не искаш брат ти да не се беше раждал, нали?“

Дори и днес, в свидетелската ложа, експертът на Оливър каза, че децата аспи не лъжат.

И все пак...

Джейкъб ми каза, че във вторник, в който трябваше да се срещне с Джес, тя не му е казала нищо, но не ми каза, че е мъртва.

Каза ми, че е бил в къщата ѝ, но пропусна да ми спомене, че я е заварил в безпорядък.

И така и не ми спомена да е носил юргана си, където и да било.

Технически във всички тези случаи той ми беше казвал истината. И същевременно беше излъгал чрез премълчаване.

— Мамо? — виква Тео. — Май подпалих тостера...

Хуквам надолу по стълбите. Докато измъквам обгорената филийка с два ножа, вече съм успяла да се убедя, че всичко, което Джейкъб не ми е казал, е само пропуск, типично странично явление при аспи, предизвикано от наличието на толкова много информация, че част от нея се загубва или забравя.

Успяла съм да убедя сама себе си, че не може да е било преднамерено.

[1] Непреводима игра на думи: на английски лефер (bluefish) означава буквално „синя риба“ — Б.пр. ↑

[\[2\]](#) Негазирана напитка, предназначена предимно за спортисти.
— Б.ред. [↑](#)

ДЖЕЙКЪБ

Изразът „луд, та дрънка“ датира от началото на XX век. „Дрънка“ е жаргон, идва от циганската дума „дранголник“. „Луд, та дрънка“ всъщност е игра на думи с един по-стар израз, „влезли му мухи от дрънчене“, който означава затворник, станал психически нестабилен, след като е прекарал прекалено дълго време в затвора.

Можете да припишете следващите ми действия на факта, че бях луд, та дрънках, а можете да ги припишете и на истинския стимул: факта, че доктор Хенри Лий, моят идол, щеше да е само на триста и три километра и петстотин трийсет и осем метра от мен, а аз нямаше да мога да се запозная с него. Въпреки твърденията на майка ми, че ако отида в колеж, ще трябва да избира нещо наблизо, където ще мога да живея вкъщи и да се възползвам от помощта и организацията ѝ, отдавна бях приел, че един ден ще кандидатствам в университета „Ню Хевън“ (нищо, че като ученик последна година вече бях просрочил с един месец). Щях да се запиша в основаната от доктор Хенри Лий програма за криминалистика и там щях да изплувам от морето безлични бакалаври, когато привлечах вниманието на самия доктор Лий, който щеше да забележи вниманието ми към подробностите и неспособността ми да се разсейвам от момичета, студентски партита или висока музика, идваща от прозорците на общежитията, и да ме покани да му помогна да разреши някой истински случай, след което да ме сметне за свое протеже.

Сега, разбира се, имах още по-наложителна причина да се запозная с него.

— Само си представете, доктор Лий — щях да започна. — Представете си, че подреждате местопрестъпление, за да насочите уликите към друг, а накрая самият вие се окажете заподозрян.

А после, разбира се, щяхме да анализираме заедно какво е можело да се направи по друг начин, за да не допускам същата грешка следващия път.

С майка ми постоянно спорим за едни и същи неща, например защо отказва да се държи с мен като с нормален човек. Ето ви класически пример: взема желанието ми да видя доктор Лий и го завива на кравай, за да изглежда като неразумно искане на аспирин, вместо съвсем разумно искане. Има много примери, когато искам да правя неща, които правят другите хора на моята възраст:

1. Да изкарам книжка и да шофирам.

2. Да живея самостоятелно в колежа.

3. Да излизам с приятелите си, без тя да се обаждат предварително на родителите им и да им обяснява за особеностите ми.

- а) разбира се, трябва да се отбележи, че това се отнася за време, когато наистина ще *имам* приятели.

4. Да си намеря работа, за да имам пари за горното.

- а) трябва да се отбележи, че тя ми позволи да се хвана на работа, и за жалост единствените хора, които решиха да ме наемат, бяха лишени от логика задници; не можеха да видят голямата картина, сякаш, ако закъснееш пет минути за смяната, това ще предизвика глобална катастрофа.

Вместо това гледам как Тео излиза през вратата, а майка ми му маха за довиждане. За разлика от мен, на него рано или късно ще му позволи да изкара книжка. Представете си колко ще е унижително малкият ми брат да ме развежда напред-назад с колата — същото дете, което навремето нарисова фреска на вратата на гаража със собственото си ако.

Майка ми настоява, че не може и вълкът да е сит, и агнето да е цяло. Не мога да очаквам да се държат с мен като с нормален осемнайсетгодишен и същевременно да настоявам да ми изрязват етикетчетата от дрехите и да отказвам да пия портокалов сок заради цвета. Навярно ми се струваше, че би могло и вълкът да е сит, и агнето цяло — понякога да съм с увреждане, а друг път нормален. Но пък защо да *не* може? Ето един пример: Тео е безнадежден в отглеждането на зеленчуци, но е страхотен на боулинг. Майка ми може да се държи с него като с леко изоставащ ученик, когато го учи да сади кръмно цвекло, но озоват ли се на алеята за боулинг, зарязва бавния глас. Не всички хора са еднакво добри във всичко, така че защо аз да бъда?

Все едно, независимо дали съм затворен въпреки прекалено дълго, или страдам от остро психическо разстройство, предизвикано от

бъдещата ми пропусната възможност да се срещна с доктор Лий, правя единственото, което ми се струва оправдано в този момент.

Обаждам се на 911 и казвам, че майка ми ме тормози.

РИЧ

Прилича на някоя от онези снимки в списанията за знаменитости, които чета в чакалнята на зъболекаря си: „Кое е различно?“ На първата снимка Джес Огилви е с широка усмивка на лицето и ръката на Марк Магуайър, праметната през рамото ѝ. Взехме я от нощното ѝ шкафче.

Втората снимка е направена от моя екип по криминалистика и показва Джес със затворени, обградени от синини очи и кожа, замръзнала до бледосиньо. Покрита е с юрган, който прилича на грънчарско колело.

Каква ирония — и на двете снимки е с един и същ пуловер.

Някои разлики са очевидни и на първо място сред тях е физическата травма. Но има и нещо друго, което не мога да посоча. Отслабнала ли е? Не. Гримът ли? Не, и на двете снимки е без грим.

Косата.

Не прическата — това би било прекалено лесно. На снимката на Джес с гаджето ѝ косата ѝ е права. На снимката от местопрестъплението обаче е къдрава и разпръсната като облак около натъртеното лице.

Вземам снимката и я поглеждам отблизо. Струва ми се логично косата ѝ да е естествено къдрава, което означава, че си е правила труда да я изправя, преди да излезе някъде с гаджето си. Което означава, че косата ѝ се е намокрила, когато тялото ѝ е било навън на открито... логично предположение, ако не смятаме факта, че трупът е бил защитен от снега и дъжда от бетонния водосток, където са го захвърлили.

Значи, когато са я убили, косата ѝ е била мокра.

Освен това в банята имаше кръв.

Джейкъб и воайор ли е?

— Капитане?

Вдигам глава и виждам, че пред мен е застанало едно от младите патрулиращи ченгета.

— Току-що са получили обаждане от момче, което твърди, че е жертва на родителски тормоз.

— За това не ти трябва детектив, или?

— Не, капитане, но... момчето? То е същото, което арестувахте за онова убийство.

Снимката се изплъзва от ръката ми и пада на пода.

— Нали се шегуваш? — измърморвам, ставам и грабвам палтото си. — Аз ще се заема.

ДЖЕЙКЪБ

Веднага осъзнавам, че съм допуснал колосална грешка.

Започвам да крия предмети един след друг: компютъра си, папките от шкафчето ми. Разкъсвам листовите от бюрото си и пъхам куп списания от Обществото по криминалистика във ваната. Предполагам, че всички тези неща могат да бъдат използвани срещу мен, а полицаите вече взеха толкова много от вещите ми.

Не мисля, че могат да ме арестуват *повторно*, но не съм съвсем сигурен. Това правило важи само за същото престъпление, и то само след оправдаване.

Едно ще им призная на момчетата в синьо: бързи са. Няма и десет минути, откакто позвъних на 911, и някой вече чука на вратата. Майка ми и Тео, които все още са на долния етаж и се опитват да поправят противопожарната аларма, която брат ми е задействал при неуспешен опит да изпече нещо, се оказват съвсем неподготвени.

Знам, че е глупаво, но се скривам под леглото си.

РИЧ

— Какво правите *вие* тук? — пита сърдито Ема Хънт.

— Обадиха ни се на деветстотин и единайсет.

— Не съм се обаждала на деветстотин и... Джейкъб! — кресва тя, обръща се и хуква по стълбището.

Влизам в къщата и виждам Тео да ме гледа втренчено.

— Не желаем да правим дарение на полицейската атлетическа лига — казва иронично той.

— Благодаря — отвърщам и посочвам към стълбите. — Само ще, въъ... само ще...?

Без да чакам отговор, тръгвам към стаята на Джейкъб.

— Че те тормозя? — крещи Ема, когато стигам до вратата. — През целия ти живот не е имало и един ден, в който да съм те тормозила!

— Има физически тормоз, а има и емоционален тормоз — възразява той.

Ема рязко завърта глава към мен.

— Никога и с пръст не съм докосвала това момче. Макар че точно сега страшно се изкушавам!

— Ще ти кажа само три думи — отсича Джейкъб. — Доктор... Хенри... Лий.

— Криминологът? — питам, вече напълно убеден, че нищо не разбирам.

— Утре ще говори в университета в Ню Хампшър, а тя казва, че не мога да отида.

Ема ме поглежда.

— Виждате ли с какво се боря?

Свивам устни и се замислям.

— Нека поговоря за малко насаме с него.

— Сериозно ли? — разширява тя очи. — *Не* бяхте ли в същата съдебна зала като мен преди три часа, когато съдията ви каза, че е трябвало да осигурите определени условия за разпита на Джейкъб?

— Сега не го разпитвам — изтъквам. — Поне не професионално.

Тя вдига ръце раздразнено.

— Пет пари не давам. Правете каквото искате. *И двамата!*

Когато стъпките ѝ заглъхват по стълбището, сядам до Джейкъб.

— Нали знаеш, че не трябва да звъниш на деветстотин и единайсет, освен ако не си в сериозна беда?

Той изсумтява.

— Тогава ме арестувайте. О, един момент, нали вече го направихте.

— Чувал ли си за лъжливото овчарче?

— Не съм казвал нищо за никакво овчарче — отсича Джейкъб.

— Казах, че ме тормозят, и наистина е така. Това е единствената ми възможност да се запозная с доктор Лий, а тя отказва дори да я обмисли. Щом съм достатъчно голям да ме съдят като пълнолетен, как така не съм достатъчно голям да отида сам до спирката и да се кача в автобуса?

— Достатъчно си голям. Просто, ако го направиш, отново ще се озовеш в затвора. Това ли искаш?

С крайчеца на окото си зървам лаптоп, който се подава от една възглавница.

— Защо компютърът ти е под завивките?

Джейкъб го изважда и го взема в ръцете си.

— Помислих си, че ще ми го откраднете, както другите ми неща.

— Не съм ги откраднал, имах заповед да ги иззема. И един ден ще си ги получиш обратно.

Поглеждам го.

— Знаеш ли, Джейкъб, майка ти само те защитава.

— Като ме държи заключен тук ли?

— Не, това е дело на съдията. Като не ти позволява да нарушиш условията на гаранцията си.

За миг и двамата замълчаваме, а после Джейкъб ме поглежда с крайчеца на окото си.

— Не разбирам гласа ви.

— Какво имаш предвид?

— Би трябвало да е сърдит, защото ви накарах да изминете целия път дотук. Но не е сърдит. И не беше сърдит и когато говорихме в управлението. Държахте се с мен така, сякаш съм ви просто приятел, но накрая ме арестувахте, а хората не арестуват приятелите си.

Притиска ръце между коленете си.

— Честно казано, понякога просто не разбирам хората.

Кимвам в знак на съгласие.

— Честно казано, понякога и аз не ги разбирам.

ТЕО

Защо ченгетата продължават да идват в глупавата ни къща?

Искам да кажа, след като вече арестуваха Джейкъб, не трябва ли просто да оставят правосъдието да си върши работата?

Добре, разбирам, че този път ги е повикал брат ми. Но едно телефонно обаждане със сигурност би оказало същия ефект — да го накара да отмени молбата си за помощ. И все пак полицията — и по-конкретно този полицаи — не спира да чука на вратата ни. Говори нещо на майка ми, а сега го чувам как дрънка на Джейкъб нещо за личинки, които се появяват по труповете до десет минути от смъртта.

Кажете ми какво общо има това с обаждане до 911, ммм?

Ето какво си мисля: детектив Матсън изобщо не е дошъл да говори с Джейкъб.

Със сигурност не е дошъл да говори с майка ми.

Дошъл е, защото знае, че за да стигне до стаята на Джейкъб, трябва да мине покрай моята, а това означава, че ще може да надникне в нея поне два пъти.

Може би някой е съобщил за изчезването на онази игра Wii, която взех.

Може би просто чака да се пропукам, да падна в краката му и да призная, че съм бил в къщата на Джес Огилви малко преди брат ми, така че да каже на оная кучка прокурорката да ме тикнат в свидетелската ложа, за да дам показания срещу Джейкъб.

Поради тези причини, както и поради цял куп други, за които все още не съм се сетил, затварям вратата си и я заключвам, така че, когато детектив Матсън отново мине покрай стаята ми, да не трябва да го поглеждам в очите.

ДЖЕЙКЪБ

Не бих допуснал, че е възможно, но Рич Матсън все пак не е абсолютен задник.

Например, той ми каза, че е възможно да определиш пола на индивида, като огледаш черепа, защото мъжкият череп е с квадратна брадичка, а женската брадичка е закръглена. Каза ми, че е бил във Фермата за трупове в Ноксвил, Тенеси, където цял акър земя е покрит с трупове в различен стадий на разлагане, така че антрополози криминалисти да могат да измерват въздействието на времето и насекомите върху разлагането на човешкото тяло. Има снимки и обеща да ми изпрати няколко по имейла.

Това все още не е от класата на доктор Хенри Лий, но бива за утешителна награда.

Научавам, че има дъщеря, която също като Джес припада при вида на кръв. Когато му казвам, че и Джес е била такава, лицето му се разкривява, сякаш е помирисал нещо ужасно.

След известно време му обещавам да не се обаждам отново на полицията във връзка с майка ми, освен ако не ми причинява сериозни телесни повреди. И ме убеждава, че точно едно извинение може да направи чудеса.

Когато го изпращам по стълбите, майка ми кръстосва напред-назад из кухнята.

— Джейкъб иска да ви каже нещо — оповестява той.

— Детектив Матсън ще ми изпрати снимки на разлагащи се трупове — съобщавам.

— Не това. Другото.

Издавам устни напред, а после ги всмуквам. След това повтарям движението, сякаш разтапям думите в устата си.

— Не биваше да звъня на ченгетата. Импулсивност на Аспергер.

Лицето на майка ми замръзва, както и лицето на детектива. Едва тогава осъзнавам: навярно предполагат, че и смъртта на Джес е била импулсивност на Аспергер.

С други думи, да говоря за импулсивност на Аспергер, беше малко прекалено импулсивно.

— Мисля, че тук свършихме — казва детективът. — Пожелавам и на двама ви приятна вечер.

Майка ми го докосва по ръкава.

— Благодаря ви.

Той я поглежда така, сякаш се кани да ѝ каже нещо важно, но вместо това отговаря:

— Няма за какво да ми благодарите.

Когато си тръгва, в къщата нахлува струя студен въздух отвън и се увива около глезените ми.

— Искаш ли да ти приготвя нещо за хапване? — пита майка ми. — Така и не обядва.

— Не, благодаря. Ще полежа — оповестявам, макар че всъщност искам само да бъда сам. С времето съм разбрал, че когато някой те подканва да направиш нещо, което не искаш, този някой няма особено желание да чуе истината.

Очите ѝ се стрелват към лицето ми.

— Болен ли си?

— Добре съм — уверявам я. — Наистина.

Усещам, че ме гледа, докато се качвам по стълбите.

Нямам намерение да лягам, но го правя. И предполагам, че съм заспал, защото ненадейно виждам доктор Хенри Лий. Приклекли сме от двете страни на тялото на Джес. Той оглежда зъба в джоба ѝ, натъртванията в основата на гръбнака ѝ. Оглежда кухините на ноздрите ѝ.

— О, да — казва с кристално ясен глас. — *Разбирам.*

Разбирам защо е трябвало да постъпиш така.

СЛУЧАЙ 8: ЕДНО НА ШЕСТ МИЛИАРДА

През осемдесетте и деветдесетте години на XX век били убити над петдесет жени в областта Сиатъл-Такома-Вашингтон. По-голяма част от жертвите са проститутки или тийнейджърки, избягали от къщи, а повечето от телата били захвърлени в или близо до Зелената река. Наречен Убиецът от Зелената река, извършителят така и не бил открит, преди науката да успее да настигне престъплението.

В началото на осемдесетте години, докато извършвали аутопсия на жертвите, патолозите и медицинските технолози успели да възстановят малки количества ДНК от семенна течност, оставена от убиеца. Запазили ги като веществени доказателства, но тогавашните техники се оказали безполезни, защото нямало достатъчно материал за изследване.

Гари Риджуей, арестуван през 1982 година по обвинение в проституция, бил заподозрян в убийствата от Зелената река, но нямало достатъчно доказателства, които да го свържат категорично с престъпленията. През 1984 година успешно преминал през полиграфски тест. През 1987 година при претърсване на дома му от шерифството на Кинг Каунти взели проба от слюнка от Риджуей.

През март 2001 подобренията в технологията за обработка на АПК идентифицирала източника на семенна течност по телата на жертвите. През септември 2001 излезли лабораторните резултати: успели да установят съвпадение между ДНК в тази семенна течност и ДНК в слюнката на Риджуей. Била издадена заповед за арестуването му.

Резултатите от ДНК свързвали Риджуей с три от четирите жени, изброени като жертви в обвинителния акт срещу него. Проби от сперма, взети от тялото на една от тези жертви, Каръл Ан Кристенсен, показали категорично, че нито един човек на този свят, с изключение на еднояйчен близък на извършителя, няма точно този профил на ДНК. Риджуей бил обвинен в още три убийства, след като изследвания под микроскоп на боя, открита близо до телата, показали съвпадение с

боя на работното му място. В замяна на признанието в извършването на още убийства от Зелената река на Риджуей му се разминала смъртната присъда и в момента излежава четирийсет и осем доживотни присъди без възможност за предсрочно освобождаване.

ОЛИВЪР

Един месец по-късно лежа проснат в дневната на семейство Хънт, уловен в капана на странно дежа вю: оглеждам веществените доказателства, които са ми изпратили, включително и тетрадките на Джейкъб за „Ловци на престъпници“, а той седи на пода пред мен и гледа по телевизията същия епизод, за който чета.

— Искаш ли да ти кажа как свършва? — питам.

— Вече знам — отговаря ми, но това не го спира да добави още един запис, този път в чисто нова тетрадка на редове.

Епизод 49: „Секс, лъжи и i-филм“.

Ситуация: В надписите на един филм по време на филмов фестивал се появява бележка за самоубийство и откриват един режисьор мъртъв на задната седалка на кола — но екипът подозира, че има нещо съмнително.

Веществени доказателства:

трейлър от фестивала

изрезки от режисьорско студио — коя е блондинката и наистина ли е мъртва, или просто се преструва?

харддиск на компютъра на режисьора

колекцията на режисьора от редки пеперуди — отвлечение на вниманието, ентомологията няма нищо общо

киселина в дихателната тръба

Разрешен: от МЕН! 0:24

— Разрешил си го за дваайсет минути?

— Да.

— Направил го е икономът — казвам.

— Не, всъщност водопроводчикът — поправя ме Джейкъб.

Толкова за шегите.

Изработили сме си навик: вместо да прекарвам деня в кабинета си, се подготвям за процеса тук, в дома на семейство Хънт. По този

начин мога да наглеждам Джейкъб, ако на Ема ѝ се наложи да излезе спешно, а освен това клиентът ми е тук и може да отговори на всичките ми въпроси. На Тор му харесва, защото прекарва почти целия ден свит в скута на Джейкъб. На Джейкъб му харесва, защото нося играта Wii с мен. На Тео му харесва, защото, ако донеса гуакамоле за брат му в Зелен понеделник, тайно вмъквам в хладилника незелена пица с наденички за един човек — за него.

Не знам дали на Ема ѝ харесва.

Тео минава покрай нас и отива към един шкаф с папки в дъното на дневната.

— Още ли си пишеш домашното? — пита Джейкъб.

В гласа му няма злоба — съвсем равен е, както когато казва каквото и да било друго, но Тео му показва среден пръст. Обикновено той е този, който си довършва домашните пръв, но днес нещо се мотае.

Чакам Джейкъб да му каже да върви на майната си, но той просто приковава изцъклените си очи обратно в телевизора.

— Хей — намесвам се и се приближавам към Тео.

Той се сепва, взема листа, който оглежда, и го напъхва в джоба на дънките си.

— Спри да се промъкваш така зад гърба ми!

— Какво изобщо правиш тук? Това не е ли шкафът с документи на майка ти?

— Не ти ли се струва, че не ти влиза в работата? — отрязва ме Тео.

— Не. Но Джейкъб ми влиза. И трябва да се извиниш.

— Освен това трябва да ям по пет порции зеленчуци на ден, но това почти не се случва — отговаря той и влиза обратно в кухнята, за да си довърши домашното.

Вече познавам Джейкъб достатъчно добре, за да долавям признаците, когато нещо го е развълнувало. Лекото му люшкане напред-назад означава, че думите на брат му са го обезпокоили повече, отколкото показва.

— Ако кажеш на майка си, че ти прави такива гадости — обяснявам му, — гарантирам, че ще спре.

— Не трябва да клюкариш брат си. Грижи се за него. Той ти е единствен — рецитира Джейкъб. — Това е правило.

Само ако можех да накарам съдебните заседатели да го видят как живее според правилата, едно след друго. Ако можех да покажа момче, което отказва да наруши дори едно от правилата на майка си, а камо ли закона, който управлява страната ни. Ако можех по някакъв начин да докажа, че Аспергер прави абсолютно невъзможно за Джейкъб да прекоси границата между правилно и грешно... Е, тогава щях да мога да спечеля делото.

— Хей, след обяда искам да поговорим за това, което ще се случи по-късно през седмицата, когато...

— Шшт — прекъсва ме Джейкъб. — Рекламите свършиха.

Прелиствам страницата и виждам запис, на който няма номер на епизод.

Започвам да чета и ченето ми увисва.

— Мамка му! — изричам на глас.

Преди един месец, след изслушването за изключване, се обадох на Хелън Шарп.

— Мисля, че трябва да се предадеш. Не можеш да докажеш тезата си. Съгласни сме на пет години условно.

— Мога да спечеля и без признанието му в полицията — отсече тя. — Разполагам с изявленията, направени в къщата, преди да арестуват Джейкъб. Разполагам с доказателствата на криминолозите от местопрестъплението и с показания на очевидец, които говорят за мотив. Прегледах историята му на насилие, а освен това разполагам с дневниците му.

Тогава не й обърнах внимание. Дневниците на Джейкъб бяха стриктно формулирани, а можех да намеря алтернативно обяснение за всички доказателства, които изброи тя.

— Продължаваме — заяви тогава Хелън, а аз си помислих: „Ами желая ти успех. Ще имаш нужда.“

Ето какво пише в дневника:

В къщата и. 01.12.2010.

Ситуация: изчезнало момиче.

Веществени доказателства:

купчина дрехи на леглото

изчезнала четка за зъби, изчезнало червило

дамската чанта и палтото на жертвата са си на мястото

изчезнал мобилен телефон... разрязан прозорец... отпечатыци от ботуши навън, съвпадат с тези на гаджето.

— Боже господи, Джейкъб! — избухвам толкова високо, че Ема притичва от помещението за пране. — Писал си за Джес в дневниците си с „Ловци на престъпници“?

Той не отговаря, така че ставам и изключвам телевизора.

— Какво имаш предвид? — пита Ема.

Подавам ѝ фотокопието на тетрадката.

— Какво си мислил, че правиш? — питам гневно.

Джейкъб вдига рамене.

— Беше местопрестъпление — отговаря просто.

— Имаш ли представа какво ще направи с това Хелън Шарп?

— Не, и не ми пука — отсича Ема. — Искam да знам какво ще направиш *ти* по въпроса.

Скръства ръце на гърдите си и застава една стъпка по-близо до Джейкъб.

— Честно казано, не знам. Защото след целия труд, който хвърлихме, за да изключим показанията му в полицията, това ни връща пак към отправната точка.

Джейкъб повтаря думите ми веднъж, после втори път.

— Това ни връща пак към отправната точка. Това ни връща пак към отправната точка.

Първия път, когато го чух да прави такова нещо, си помислих, че ми подражава. Сега знам, че става въпрос за ехолалия. Ема ми обясни, че това е само повторение на звуци. Понякога Джейкъб рецитира реплики от филми, а понякога незабавно повтаря нещо, което е чул току-що.

Само се надявам никой да не го чуе да го прави в съда, защото ще решат, че се прави на интересен.

— Това ни връща пак към отправната точка — казва отново Джейкъб. — Кое ни връща пак към отправната точка?

— Нещо, което ще накара заседателите да решат, че си виновен.

— Но това е местопрестъпление — наново обяснява той. — Просто записах доказателствата, както обикновено.

— Да, но не е измислено местопрестъпление — изтъквам.

— И защо не? — недоумява Джейкъб. — Нали аз го подредих.

— Мили боже — изхриптява Ема. — Ще го сметнат за чудовище.

Искам да сложа ръка върху нейната и да ѝ кажа, че няма да допусна това да се случи, но не мога да ѝ дам такова обещание. Дори след цял месец, прекаран близо до Джейкъб, в поведението му все още има неща, които ми се струват абсолютно смразяващи — както сега, когато майка му е в истерия, а той се извъръща, без да покаже никакво съжаление, и усилюва звука на телевизионния си сериал. Съдебните заседатели, които уж се ръководят само от разума, всъщност се ръководят от сърцето. Съдебен заседател, който наблюдава безизразния поглед на Джейкъб по време на подробните показания за смъртта на Джес Огилви, ще реши съдбата му с този образ, запечатан в съзнанието си, и това не може да не повлияе на решението.

Не мога да променя Джейкъб и това означава, че трябва да променя системата. Затова подадох молба и затова утре сме в съда, макар че все още не съм го съобщил на Ема.

— Трябва да ви кажа нещо — подхващам точно когато часовникът ѝ започва да звъни.

— Един момент — прекъсва ме тя. — Времето на Тео за примерен тест по математика свърши.

Обръща се с лице към кухнята.

— Тео? Остави молива. Джейкъб, намали този телевизор. Тео? Не ме ли чу?

Когато въпросът ѝ остава без отговор, Ема влиза в кухнята. Отново повиква сина си, а после я чувам как се качва в стаята му. Миг по-късно е обратно в дневната. Гласът ѝ е обезумял.

— Така и не е направил примерния тест. Палтото, маратонките и раницата му ги няма — съобщава тя. — Тео е избягал.

ТЕО

Нека ви кажа, смятам за абсолютно безумен факта, че едно петнайсетгодишно момче — като мен — може да прелети през цялата страна само, без родител. Най-трудната част беше купуването на билета и се оказа, че не е чак толкова трудна. Не е тайна, че майка ми държи кредитна карта за спешни случаи, скрита в шкафа ѝ с документи, а сериозно, това не се ли брои за спешен случай? Само трябваше да изровя картата, да видя номера отпред и ПИН-кода отзад и да си запазя билет на Orbitz.com.

Имах и паспорт (веднъж отидохме с колата до Канада за ваканция, която продължи около шест часа, след като Джейкъб отказа да спи в стаята в мотела, защото килимът беше оранжев), прибран в една папка с кредитната карта за спешни случаи. А стигането до летището беше нищо работа: качих се два пъти на стоп, и готово.

Ще ми се да ви кажа, че съм имал план, но нямах. Само знаех, че пряко или косвено, за всичко съм виновен аз. Не съм убил Джес Огилви, но я видях в деня на смъртта ѝ и не казах нито на полицията, нито на майка ми, нито на никого — и сега щяха да съдят Джейкъб за убийство. В съзнанието ми всичко това беше верижна реакция. Ако не бях влизал тайно в чужди къщи, ако не бях влязъл в къщата на Джес, ако не я бях погледнал в очите, може би тази липсваща брънка щеше да разкъса веригата от събития, които се случиха по-късно. Не беше голяма тайна, че майка ми откача от тревога откъде ще намери пари за процеса на Джейкъб; реших, че ако ще изплащам кармичния си дълг, мога да започна, като намеря решение на този проблем.

Оттук и посещението при баща ми.

В самолета седя между бизнесмен, който се опитва да спи, и жена, която прилича на баба — с къса побеляла коса и бледоморав пуловер с кожа на него. Бизнесменът шава неспокойно на седалката си, защото зад него едно дете я рита постоянно.

— Исусе Х. — измърморва той.

Винаги съм се чудил защо хората го казват. Защо „Х“? Ами ако второто му име беше Станли?

— Не мога да измисля последното — казва бабата.

Свалям слушалката на айпода си.

— Моля?

— Не, не съвпада.

Приведена е над кръстословица на гърба на списанието „Ю Ес Еърпейз“. Половината беше решена още когато я взе и това не ми харесва: тъпакът, седнал там на предишния полет, не си ли е помислил, че някой друг може да иска да се опита сам да я реши?

— „Нещо, за което съжаляваш“. Три букви.

„Тео“ — помислям си.

Ненадейно бизнесменът става от мястото си и се завърта назад.

— Госпожо — обръща се той към майката на хлапето, — случайно има ли възможност да накарате невъзпитаното си дете да спре да се държи толкова невероятно грубо?

— Това е! — възкликва бабата. — Грубо!

Гледам я как написва думата с молив.

— Ъъъ, мисля, че се пише различно — обаждам се. — Г-Р-У-Б-О^[1].

— Точно така — съгласява се тя и изтрива думата, за да я поправи. — Правописът ми е ужасен, признавам си — добавя и ми се усмихва. — Какво те води в слънчева Калифорния?

— Отивам на гости.

— И аз. Ще гостувам на човек, когото никога не съм виждала — първото ми внуче.

— Охо! — отвърщам. — Сигурно сте много нахъсана.

— Ако това е хубаво, тогава да, навярно съм нахъсана. Казвам се Едит.

— Аз съм Пол.

Добре, признавам: не знам откъде дойде тази лъжа. Не трябваше да се учудвам — все пак повече от месец крия участието си в целия този кошмар и наистина задобрявах в преструвката, че вече не съм същият човек, когото бях тогава. Но след като изрекох измисленото име, останалото просто нахлу като поток в главата ми. Бях във ваканция. Бях единствено дете. Родителите ми бяха разведени (Ха! Това не е лъжа!) и отивах на гости на баща си. Смятахме да направим обиколка из „Станфорд“, за да реша искам ли да кандидатствам там.

У дома не говорим за баща ми. В часа по науки за света учихме за туземни култури, в които имената на мъртвите не се изричат — е, ние вече не изричаме името на човека, който избяга, когато играта загубя. Не знам подробностите за раздялата на родителите си — само, че тогава съм бил бебе. Разбира се, част от мен смята, че аз съм бил капката, преляла чашата. Но знам, че баща ми се опитва да изкупи вината си, като изпраща всеки месец на майка ми чек с издръжка. Освен това знам, че е заменил мен и Джейкъб с две момиченца, които приличат на порцеланови куклички и навярно никога не са влизали тайно в чужда къща и не са получавали криза нито един път в краткия си живот. Знам това, защото всяка година ни изпраща коледна картичка, която изхвърлям, ако се добера до пощата преди майка ми.

— Имаш ли братя или сестри? — пита Едит.

Отпивам от бутилката „Севънъп“, която купих за три кинта.

— Не — отвърщам. — Единствено дете съм.

— Стига толкова! — извиква бизнесменът и за един ужасен миг ми хрумва, че ще каже на жената кой съм всъщност. Но после той се извърща назад в седалката си. — За бога! — обръща се към майката на хлапенцето.

— И така, Пол — пита Едит, — какво искаш да учиш в „Станфорд“?

На петнайсет години съм. Нямам представа какво искам да правя с живота си. Освен да оправя кашата, в която го превърнах.

Вместо да отговоря, посочвам към кръстословицата ѝ.

— Квит — казвам. — Това е отговорът на четирийсет и две хоризонтално.

Тя се въодушевява и прочита на глас следващия ред. Мисля си колко ли ще се зарадва, ако довършим тази кръстословица. Ще слезе от самолета и ще разкаже на зет си или на който друг е дошъл да я посрещне, за онзи мил младеж, с когото се е запознала. Колко съм услужлив. Колко ли се гордеят родителите ми с мен.

[1] Непреводима игра на думи: на английски rude (грубо) звучи по сходен начин с rued (нещо, за което се разкайваш). — Б.пр. ↑

ДЖЕЙКЪБ

Брат ми не е толкова умен, колкото мен.

Не го казвам, за да съм гаден, това просто е факт. Например, той трябва да учи всички думи от речника, ако иска да се представи добре на някой тест; на мен ми стига само да погледна страницата, за да я запаметя. Той излиза от стаята, ако двама възрастни започнат да обсъждат теми за възрастни, като последните световни събития; аз просто придърпвам стол и се включвам в разговора. Той няма желание да складира информация така, както катеричката събира лешници за зимата; за Тео тя е интересна само когато има истинско, реално приложение в сегашния живот.

Аз обаче не съм и наполовина толкова интуитивен, колкото е брат ми. Затова, когато започвам да оставям част от тази складирана информация да изтече — например как Стив Джобс и Стив Уозниак създават компютъра Епъл 1 на първи април 1976 година — и човекът, с когото разговарям, започне да ме гледа празно и да измисля извинения, аз продължавам да говоря, докато Тео с лекота разгадава признаците и млъква.

В детективската работа всичко е интуиция. Но доброто разследване на местопрестъпления изисква задълбоченост и интелигентност. Поради което сега, докато майка ми е парализирана от паника след изчезването на Тео, а Оливър прави глупави неща, например да я потупва по рамото, аз отивам в стаята на Тео и седям пред компютъра му.

Много съм добър с компютрите. Веднъж разглобих лаптопа на училищния си съветник и пак го сглобих, с дънна платка и всичко. Навярно и насън мога да конфигурирам безжична интернет връзка. Това е другата причина, поради която харесвам компютрите: когато говориш с някого онлайн, не е необходимо да разчиташ изражения или да тълкуваш тон на гласа. Получаваш това, което виждаш, а това означава, че не ми се налага да полагам толкова големи усилия, когато общувам с хората. Има чат стаи и форуми за аспита като мен, но не ги посещавам редовно. Едно от домашните правила вкъщи е да не влизам

в уебсайтове, които майка ми не е одобрила предварително. Когато я попитах защо, тя ме накара да седна до нея и да изгледам телевизионно предаване за сексуалните хищници. Опитах се да обясня, че уебсайтът, на който искам да чатя, не е такъв — това е просто място, на което хора като мен се опитват да общуват без тъпотии, които са част от срещите лице в лице. Тя обаче не приемаше отговор „не“.

— Ти нямаш представа какви са тези хора, Джейкъб — каза ми тя.

Всъщност имах. Не разбирах други хора — хората в истинския свят.

Само след няколко кликания съм в историята му — той си мисли, че я е изтрил, но никога нищо не изчезва истински от компютър — и виждам къде за последно е бил в интернет. Orbitz.com, полети до Сан Хосе.

Когато занасям долу разпечатката от уебстраницата с информацията от билета му, Оливър се опитва да убеди майка ми да се обади в полицията.

— Не мога — казва тя. — Няма да искат да ми помогнат.

— Те не могат да подбират случаите си...

— Мамо — прекъсвам ги.

— Джейкъб, не сега — намесва се Оливър.

— Но...

Майка ми поглежда към мен и избухва в плач. Гледам как една сълза се спуска по бузата ѝ във формата на буква S.

— Искам да говоря с теб — настоявам.

— Ще се обадя — отсича Оливър. — Ще позвъня на деветстотин и единайсет.

— Знам къде е Тео — съобщавам им.

Майка ми примигва.

— Какво?

— Беше на компютъра му — подавам ѝ принтираната страница.

— О, боже — прошепва майка ми и вдига ръка към устата си. — Отишъл е при Хенри.

— Кой е Хенри? — пита Оливър.

— Баща ми — отговарям. — Заряза ни.

Оливър прави крачка назад и потрива брадичката си.

— Ще се прехвърли в Чикаго — добавям. — Самолетът му излита след петнайсет минути.

— Няма да успееш да го спреш преди излитането — отсъжда Оливър. — Хенри знае ли? За Джейкъб?

— Разбира се, че знае за мен. Всяка година ми изпраща чек за рождения ден и за Коледа.

— Имам предвид, Хенри знае ли за обвинението в убийство?

Майка ми поглежда към чертата между възглавничките на дивана.

— Не знам. Може да е прочел във вестниците, но аз не съм му казвала — признава тя. — Не знаех как.

Оливър ѝ протяга телефона.

— Сега е моментът да измислиш — съветва я.

Не ми е приятно да си мисля, че Тео е в самолет. Не обичам самолетите. Разбирам принципа на Бернули, но за бога, колкото и големи физически сили да се оказват върху крилата, за да се вдигнат, самият самолет тежи петстотин хиляди килограма. По всяка логика трябва чисто и просто да падне от небето.

Майка ми взема телефона и започва да набира номер на хиляди километри разстояние. Звучи ми като нотите на песента на едно шоу за игри, но не си спомням кое.

— Боже — промълвява Оливър и поглежда към мен.

Не знам как се очаква да отговоря.

— *Винаги ще имаме Париж* — заявявам.

Когато беше на осем години, Тео беше убеден, че под къщата живее чудовище. Знаеше го, защото чуваше дишането му всяка нощ, когато радиаторите в стаята му започнеха да прашят. Аз бях на единайсет и по онова време бях погълнат от динозаврите и колкото и вълнуваща да беше мисълта, че под основите на къщата ни може да живее зауропод, знаех, че това не е много вероятно:

1. Къщата ни беше построена през 1973 година.

2. За да я построят, със сигурност са изкопали трап.

3. Вероятността най-отдавна изчезналият динозавър на света да е преживял разкопаването и да живее под мазата ми беше съвсем слаба.

4. Дори да беше оцелял, с какво, по дяволите, би могъл да се храни?

— С трева — отговори Тео, когато му разказах всичко това. — Пфу!

Една от причините, поради които се радвам, че имам Аспергер, е, че нямам активно въображение. За много хора — сред които учители, училищни съветници и психиатри — това е огромен недостатък. За мен обаче е същински божии дар. Логичното мислене ти спестява загубата на време за тревоги или надежди. Предотвратява разочарования. Въображението, от друга страна, само те кара да полудяваш заради неща, които, реалистично погледнато, никога няма да се случат.

Например да се натъкнеш на хадрозавър, докато отиваш в тоалетната в три часа сутринта.

Тео прекара две седмици в панически страх посред нощ, когато чуваше съскането на радиаторите в стаята си. Майка ми опита всичко — от топло мляко преди лягане до илюстрирана диаграма на отоплителната система на къщата и ненужна доза бенадрил за деца през нощта, за да накара брат ми да заспи — но той винаги, абсолютно винаги започваше да крещи посред нощ, излизаше тичешком от стаята си и ни събуждаше и двамата.

Честно казано, започна да ми писва и постъпих по начина, по който постъпих.

Майка ми ме зави, но аз останах буден с фенерче под възглавницата и четох, докато не бях сигурен, че и тя си е легнала. После взех възглавницата, одеялата и спалния си чувал и се настаних пред вратата на Тео. Тази нощ, когато се събуди с крясъци и се опита да хукне към стаята на майка ми, за да я събуди, се препъна в мен.

За миг примигва, опитвайки се да разбере дали сънува.

— Връщай се в леглото — казах. — Няма никакъв глупав динозавър.

Видях, че не ми вярва, затова добавих:

— А дори и да има, ще трябва да убие първо мен, за да се добере до теб.

Това подейства. Тео се върна в леглото и двамата заспахме.

На следващата сутрин майка ми ме намери проснат на пода.

Паникьоса се. Реши, че съм получил някакъв пристъп, и започна да ме разтърсва.

— Стига, мамо! — обадих се най-накрая. — Добре съм.

— Какво правиш тук?

— Спях...

— В коридора?

— Не в коридора — поправих я. — Пред стаята на Тео.

— О, Джейкъб! Опитвал си се да го накараш да се почувства в безопасност, нали така?

Обгърна ме с ръце и ме стисна толкова силно, та си помислих, че все пак *може* и да получа пристъп.

— Знаех си! — дърдореше тя. — Просто знаех! Всички тези книги, всички тези глупави доктори, които казват, че децата с Аспергер нямат теория на съзнанието и не могат да изпитват съпричастност... Ти *наистина* обичаш брат си. Искал си да го защитиш.

Оставих я да ме прегръща, защото май това искаше. Зад вратата на Тео чух, че и той се размърдва.

Думите на майка ми не бяха неправилни от техническа гледна точка. Това, което всички тези доктори и книги казват — че аспита като мен не могат да изпитват нищо заради другите, — са абсолютни глупости. Разбираме кога някой друг изпитва болка; това просто ни се отразява по-различно, отколкото на повечето хора. Аз го виждам като следващата стъпка към еволюцията: щом не мога да залича тъгата ти, тогава защо да ѝ обръщам внимание?

Освен това не легнах да спя пред вратата на Тео от желание да го защита. Легнах пред вратата му, защото бях изтощен след цяла седмица среднощен плач и исках само да си почина хубаво през нощта. Бранех собствените си интереси.

Може да се каже, че това беше двигателят и зад случилото се с Джес.

ОЛИВЪР

Ема иска да се обади на „Ю Ес Еървейз“ и да ги накара да спрат самолета, преди да е напуснал пистата, но цялата система е автоматизирана. Когато най-накрая стигаме до жив служител, Тео се намира в Шарлът, Северна Каролина, и няма начин да се свържем с летището в Бърлингтън.

— Слушай — обръщам се към нея. — Можеш да го изпревариш и да стигнеш там първа с директен полет за Сан Франциско. Разстоянието от там до Пало Алто е същото като от летището в Сан Хосе.

Тя поглежда над рамото ми към екрана на компютъра, който показва намерения от мен полет.

— С това прехвърляне на Тео в Чикаго ще пристигнеш един час преди него.

Тя се навежда напред и аз усещам аромата на шампоана ѝ. Очите ѝ бързо преминават по информацията за полетите, изпълнени с надежда... а после се спират на долния край и на цената.

— Хиляда и осемдесет долара? Това е абсурдно!

— Билетите, купени в деня на полета, не са евтини.

— Е, добре, не са ми по джоба — срязва ме Ема.

Натискам клавиша и купувам билета.

— По моя обаче са — излъгвам.

— Какво *правиш*? Не можеш да платиш за...

— Късно е вече — вдигам рамене.

Истината е, че финансовото ми състояние е малко несигурно. Имам само една клиентка, тя не може да си позволи да ми плаща и което е още по-лошо, аз нямам нищо против. Пропуснах лекцията „Изсмучи кръвта на клиента си“ в Юридическия факултет, тъй като всички данни сочат, че съм рекламното момче за „Разорени служебни защитници“. Същевременно обаче мисля, че мога да продам седлото си — имам красиво английско седло, прибрано в мазата под пицарията. Не че има полза от него, щом нямам кон.

— Ще го включа в сметката — обещавам, но и двамата знаем, че навярно няма.

За миг Ема затваря очи.

— Не знам какво да кажа.

— Тогава просто мълчи.

— Не бива да се забъркваш в тази каша.

— За щастие единствената ми друга задача за днес беше да си подреда чекмеджето с чорапите — шегувам се, но тя не се засмива.

— Съжалявам — отговаря. — Просто... нямам никой друг.

Много бавно, много преднамерено, за да не я стресна или да я накарам да се отдръпне, прокарвам пръсти през нейните и стисвам ръката ѝ.

— Имаш мен — уверявам я.

Ако бях по-добър човек, нямаше да подслушвам разговора на Ема с бившия ѝ съпруг.

— Хенри — каза тя. — Обажда се Ема.

— Не, не мога да се обадя по-късно. Става въпрос за Тео. Избяга от къщи.

— Да, разбира се, че знам. Тръгнал е към теб.

— Да, Калифорния. Освен ако наскоро не си се преместил.

— Не, извинявай. Не исках да те обидя...

— Не знам защо. Просто изчезна...

— С моята кредитна карта. Виж, не може ли да го обсъдим, след като пристигна?

— О! Нима съм забравила да го спомена?

— Ако всичко мине добре, ще пристигна преди Тео.

— Да, посрещни ни на летището. Ще е чудесно. И двамата сме с „Ю Ес Еървейз“.

А после — кратко колебание.

— Джейкъб ли? Не, няма да дойде с мен.

Решаваме, че ще остана през нощта, за да бъде възрастният над двайсет и пет години, който да надзирава Джейкъб, докато Ема довлече задника на Тео от другия край на страната. Отначало след

заминаването ѝ всичко изглежда лесно — можем да играем на Wii. Можем да гледаме телевизия. И слава богу, днес е Кафяв четвъртък, което е сравнително лесно: мога да направя на Джейкъб сандвич за вечеря. От заминаването ѝ вече е минал цял час, когато си спомням изслушването утре — това, за което още не съм ѝ казал, това, за което ще трябва лично да съобща на Джейкъб.

— Джейкъб — започвам, докато той е погълнат от телевизионно шоу, обясняващо как се приготвят шоколадите „Милки Уей“. — Трябва да поговоря с теб за малко.

Той не казва нищо. Дори не отделя очи от екрана, затова минавам пред телевизора и го изключвам.

— Искам само малко да си поговорим.

Джейкъб не отговаря и аз продължавам да говоря:

— Знаеш, че процесът ти започва след един месец.

— Един месец и шест дни.

— Точно така. Ами мислех си колко... трудно може да ти е да си в съда по цял ден и си помислих, че трябва да направим нещо по въпроса.

— О! — поклаща глава Джейкъб. — Не мога да съм в съда по цял ден. Имам да пиша домашни. Освен това трябва да съм вкъщи преди четири и половина, за да гледам „Ловци на престъпници“.

— Мисля, че не разбираш. Не зависи от теб. Отиваш в съда тогава, когато каже съдията, и се връщаш вкъщи, когато той е готов да те пусне.

Джейкъб обмисля информацията.

— Това не ми върши работа.

— Поради което двамата с теб утре се връщаме в съда.

— Но майка ми я няма.

— Знам, Джейкъб. Не планирах тя да отсъства. Но причината да отидем там, е нещо, което *ти* ми каза.

— Аз ли?

— Да. Спомняш ли си какво ми каза, когато реши да ми позволиш да използвам защита по невменяемост?

Джейкъб кимва.

— Законът за американските граждани с увреждания забранява дискриминацията от страна на държавата или на местните органи на

управление, включително и съдилищата — отговаря той, — и някои хора смятат аутизма за увреждане, макар че аз не съм от тях.

— Точно така. Но ако *смяташ*, че синдромът на Аспергер е нарушение в развитието, тогава според този закон имаш право на специални условия в съда, които ще направят протичането на процеса по-лесно за теб.

Усмихвам се бавно, сякаш показвам карта, която досега съм държал скрита до гърдите.

— И утре ще се погрижим да ги получиш.

ЕМА

От архива на Леля Ем:

Скъпа лельо Ем,
Напоследък често сънувам бившия си. Да приема ли
това като знак от някаква по-висша сила и да му се обадя?
Безсънна от Страфорд

Скъпа Безсънна,
Да, но не му казвай, че се обаждаш, защото играе
главна роля в сънищата ти. Освен ако не ти каже: „Боже,
колко странно, че се обаждаш днес. Снощи те сънувах“.
Леля Ем

Аз поканих Хенри на първата ни среща, защото той май не
схващаше намеците, че съм негова, стига само да поиска. Гледахме
„Дух“ и после отидохме на вечеря, където Хенри ми каза, че от научна
гледна точка духове просто не съществуват.

— Това е елементарна физика и математика — рече той. —
Патрик Суейзи не може да влиза през стени и *едновременно* с това да
се влачи след Деми Мур. Ако призраците могат да следват някого, това
означава, че краката им упражняват сила върху пода. Ако минават през
стени обаче, значи не са материални. Могат да са или материални, или
нематериални, но не и двете едновременно. Закон на Нютон.

Носеше тениска с надпис „ЛУД СМАХНАТ ГЕНИЙ“, а
копринената му коса с цвят на жито постоянно му влизаше в очите.

— Но не ти ли се иска да можеше да е вярно? — попитах го. —
Не ти ли се иска любовта да е толкова силна, че да може да се върне и
да те преследва?

Разказах му историята на майка ми, която се събудила в 3:14 часа
сутринта с уста, пълна с цветчета от теменужки. Миризмата на рози

във въздуха била толкова силна, че не можела да диша. Един час по-късно се събудила от телефонно обаждане: майка ѝ, цветарка по професия, била получила сърдечен удар в 3:14 часа.

— Науката не може да обясни всичко — казах на Хенри. — Не обяснява любовта.

— Всъщност я обяснява — увери ме той. — Има проведени какви ли не изследвания. Например, хората изпитват по-силно привличане към хора със симетрични черти. А симетричните мъже миришат по-добре за жените. Освен това хората с подобни генетични черти се привличат взаимно. Сигурно е свързано с еволюцията.

Избухнах в смях.

— Това е ужасно! — възкликнах. — Никога не съм чувала нещо по-неромантично.

— Не мисля така...

— О, стига! Кажи ми нещо, от което ще ми се замае главата — настоях.

За един дълъг миг Хенри остана загледан в мен, докато почувствах как главата ми олеква.

— Мисля, че може да си идеално симетрична.

На втората ни среща Хенри ме заведе в Бостън. Вечеряхме в „Паркър Хауз“, а после той нае такси файтон, за да ни разходи в парка „Бостън Комън“. Беше краят на ноември и по голите клони на дърветата имаше скреж; настанихме се на задната седалка и кочияшът ни даде тежко вълнено одеяло, за да го наметнем на скута си. Конят беше нетърпелив, потропваше с копита и пръхтеше.

Хенри ми задаваше гатанки.

— Съотношението на обиколката на иглу спрямо диаметъра му?

— Предавам се.

— Ескимоско *пи* — каза той. — Половината от дебелото черво?

— Не знам...

— Точка и запетая.

— Това не е нито математика, нито точна наука — заявих.

— Аз съм ренесансов тип — засмя се Хенри. — Осем лири стерлинги?

Поклатих глава.

— Две парадигми — каза той.

По природа игрословиците не бяха смешни. На устните на Хенри обаче бяха — устни, които се извиваха в краищата и сякаш винаги бяха малко притеснени да се усмихнат, устни, които ме целунаха за „лека нощ“ на първата ни среща с учудваща сила и страст.

Гледах устните му, когато конят падна като мъртъв.

Всъщност не беше мъртъв. Беше се подхлъзнал на къс черен лед и предните му крака се бяха подгънали. Чух как единият изпраця.

Много бавно се изтърколихме от файтона. Хенри се извъртя така, че да падна върху него.

— Добре ли си? — попита той и ми помогна да стана. Уви около мен грубото одеяло и зачакахме да дойде първо полицията, а после и дирекцията за контрол на животните.

— Не гледай — прошепна Хенри и аз извърнах глава настрани, когато полицаят извади пистолет.

Опитах се да се съсредоточа върху думите на тениската му, там, където палтото му беше отворено: „ТОЗИ ПРОТОН КАРА ЛИ МАСАТА МИ ДА ИЗГЛЕЖДА ДЕБЕЛА?“ Но звукът сякаш идваше от разцепването на целия свят наполовина и последното, което си спомням, е, че се зачудих кой носи тениска през зимата и дали това означава, че кожата му е винаги топла и някога ще лежа ли сгушена до нея.

Събудих се в непознато легло. Стените бяха бежови, имаше скрин от тъмно дърво с телевизор отгоре. Стаята беше много чиста и... делова.

„Припадна“ — казах си наум.

— Конят — рекох.

— Тъъ — обади се тих глас. — Той е на огромната въртележка в небето.

Обърнах се и видях Хенри, притиснат към стената отсреща ми, все още с палто.

— Ти не вярваш в рая — измърморих.

— Не, но си помислих, че ти сигурно вярваш. Ти... добре ли си?

Кимнах предпазливо, проверявайки дали мога да се движа.

— Какво има? Жените не припадат ли постоянно в краката ти?

Той се ухили.

— *Наистина* беше малко викторианско от твоя страна.

— Къде сме?

— Наех стая в „Паркър Хауз“. Реших, че може да се наложи да полежиш малко.

Бузите му пламнаха в яркочервено.

— Тъъ, но не искам да останеш с погрешни впечатления.

Надигнах се на лакът.

— Така ли?

— Ами... н... не и ако ти не искаш — заекна той.

— А *това* наистина е малко готическо — прецених. — Хенри, може ли да те попитам нещо?

— Давай.

— Защо стоиш чак там?

Протегнах ръка и почувствах как матракът поддава под тежестта му, когато се отпусна на него. Усетих как устата му се спуска към моята и осъзнах, че тази връзка няма да е такава, каквато си я бях представяла: аз в ролята на учителка на срамежливия непохватен млад компютърен гений. Трябваше да се досетя още докато го наблюдавах как работи в офиса: обикновено програмистите се движеха бавно и целенасочено, а после изчакаха да видят реакцията. И ако не успееш от първия път, опитвах се отново, а после пак, докато преодолеят бариерата и налучкат правилния отговор.

По-късно, когато бях облякла тениската на Хенри и той ме бе обгърнал с ръце, когато бяхме включили телевизора и гледахме предаване за примати в Конго без звук, след като той ме нахрани с пилешки хапки от детското меню за стаите, си помислих колко съм била умна, като забелязах нещо повече от това, което виждаха у Хенри другите хора. Глупавите тениски, термосчето с „Междузвездни войни“, в което държеше кафето си, начинът, по който почти не можеше да погледне някоя жена в очите — под всичко това се криеше мъж, който ме докосваше така, сякаш бях направена от стъкло, който се съсредоточаваше върху мен с такава сила, че понякога, когато се любехме, трябваше да му напомня да диша. Тогава за нищо на света не можех да си представя, че Хенри няма да може да обича нищо друго, освен мен, дори дете, създадено от него. Не можех да си представя, че цялата страст помежду ни ще се утаи под плетеницата на генетичния

код на Джейкъб, която чакаше идеалната буря да се забие в корените ѝ, за да избухне и да разцъфти в аутизъм.

Когато слизам от самолета, Хенри ме чака. Тръгвам към него и неловко се спирам на половин метър разстояние. Навеждам се да го прегърна точно когато той се обръща към таблото за пристигащи, което означава, че ръцете ми улавят само въздух.

— Трябва да кацне след двацет минути — казва Хенри.

— Добре — отговарям. — Добре.

Поглеждам го.

— Съжалявам за всичко това.

Хенри поглежда към празния коридор зад бариерата.

— Ще ми кажеш ли какво става, Ема?

За пет минути му разказвам за Джес Огилви, за обвинението в убийство. Казвам му, че съм сигурна, че бягството на Тео има нещо общо. Когато свършвам, чувам как по високоговорителите викат пътник, който е на път да си изпусне самолета, а после събирам смелост да погледна Хенри в очите.

— Съдят Джейкъб за убийство? — пита той с треперещ глас. — И ти дори не си го споменала?

— И какво щеше да направиш? — питам остро. — Да долетиш във Върмонт и да влезеш в ролята на храбрия рицар? Съмнявам се, Хенри.

— А когато историята стигне до тукашните вестници? Как ще обясня на седемгодишната си дъщеря и четиригодишната ѝ сестричка, че техният полубрат е убиец?

Люшвам се назад, сякаш ме е зашлевил.

— Ще се престоря, че не си го казал — измърморвам. — А ако поне малко познаваш сина си, ако беше прекарал известно време заедно с него, вместо само да изпращаш чек всеки месец, за да успокоиш съвестта си, щеше да знаеш, че е невинен.

В челюстта на Хенри заиграва мускул.

— Спомняш ли си какво се случи на петата ни годишнина?

Този период от живота ми, в който опитвахме всички възможни интервенции и терапии, за да накараме Джейкъб отново да се свърже със света, ми е тъмно петно.

— Бяхме отишли на кино. За първи път от месеци бяхме насаме. Ненадейно някакъв странен мъж се приближава по пътеката, навежда се и започва да ти говори нещо и само след минута ти излизаш заедно с него. Седях там и си мислех: „Кой, по дяволите, е този тип и къде отива жена ми с него?“ И тръгнах след вас към фоайето. Оказа се, че това е бащата на детегледачката — както и парамедик. Диви му се обадила, изпаднала в паника, защото от Тео течала кръв като река. Той отишъл в къщата, сложил му превръзка и дошъл да ни повика.

Втрещявам се в него.

— Не си спомням нищо такова.

— Направиха на Тео десет шева на веждата — продължава Хенри. — Защото Джейкъб се ядосал и съборил столчето му, когато Диви била с гръб към тях.

Сега си спомням всичко — паниката, която заварихме у дома, Джейкъб в абсолютна криза и Тео в истеричен плач, с подутина колкото малкото му юмруче над лявото око. Хенри хукна към болницата, а аз останах да успокоя Джейкъб. Чудя се как е възможно човек да изтласка нещо толкова далеч от съзнанието си, да пренапише историята.

— Не мога да повярвам, че съм забравила — промълвявам тихо.

Хенри отклонява погледа си от мен.

— Винаги си умеела да виждаш само това, което искаш.

А после ненадейно и двамата забелязваме сина си.

— Какво става, по дяволите? — пита Тео.

Скръствам ръце на гърдите си.

— И аз това питам.

Странно е да си на летище, без да празнуваш нито нова среща, нито нечие заминаване. Още по-странно е да седя на задната седалка в колата на Хенри и да го слушам как води любезен разговор с Тео, сякаш Тео няма достатъчно ум да знае, че рано или късно ще избухне страхотна бомба.

Когато Тео отиде в тоалетната на летището, Хенри начерта план.

— Остави ме аз да говоря с него — каза ми.

— Няма да те изслуша.

— Е, във всеки случай *ти* си тази, от която избяга — изтъкна той.

Тук автострадите са чисти и бели като кост. Няма прашене на замръзнало, както във Върмонт. Блестящи, весели и нови. Нищо чудно, че на Хенри му харесва тук.

— Тео — казвам, — какво си *мислил*, че правиш?

Той се извърта на седалката си.

— Искан да говоря с татко.

Погледът на Хенри среща моя в огледалото за обратно виждане: „Нали ти казах.“

— Чува ли си някога за телефон?

Но преди Тео да отговори, Хенри спира на една алея за коли. Къщата му е с испански плочи на покрива, а на моравата има пластмасов замък с големина за дете. Гледката кара гърдите ми да се свият.

Мег, новата съпруга на Хенри, изтичва от входната врата.

— О, слава богу! — възкликва тя и стисва ръце, когато вижда Тео на предната седалка.

Мег е дребна блондинка със свръхбели зъби и блестяща конска опашка. Хенри се приближава към нея, като ме оставя сама да извадя чантата си от багажника. Застанали един до друг, със сините си очи и златиста коса, двамата приличат на реклама на идеалното арийско семейство.

— Тео — казва Хенри с бащински тон. Не е достатъчно. И идва твърде късно. — Хайде да отидем в библиотеката и да поговорим.

Искам да намразя Мег, но не мога. Тя веднага ме изненадва, като пхва ръка в сгъвката на лакътя ми и ме въвежда в къщата.

— Сигурно си се поболяла от тревога — казва. — На твоето място аз щях да се побъркам.

Предлага ми кафе и торта с лимон. Тео и Хенри изчезват по-навътре в къщата. Питам се дали тортата вече е била готова, дали Мег е от онези майки, които се грижат на кухненския плот винаги да има нещо домашно приготвено, или я е пхнала във фурната, когато Хенри ѝ е казал за пристигането ми. Не съм сигурна коя представа ме разстройва повече.

Дъщерите на Мег (добре де, и на Хенри) се стрелват през прага на дневната, за да ме зърнат. Приличат на духчета, феи с разрошени

русоляви коси. Едната е с балетна поличка с розови пайети.

— Момичета — казва Мег, — елате и се запознайте с госпожа Хънт.

— Ема — казвам автоматично.

Питам се какво ли си мислят тези момиченца за непозната, която носи същата фамилия като тях. Питам се дали Хенри някога им е обяснил за мен.

— Това е Изабела — представя ги Мег и леко докосва по главата по-високото момиче. — А това е Грейс.

— Здравейте — изричат те в хор и Грейс пъхва палец в устата си.

— Здравейте — отговарям и не знам какво друго да кажа.

Дали Хенри е имал чувството, че във втория му живот има някакво равновесие — две момичета вместо две момчета? Грейс подръпва майка си за ръкава и прошепва нещо в ухото ѝ.

— Искате да ти покаже на какво са я научили в балета — казва извинително Мег.

— О, обожавам балета — отговарям.

Грейс вдига ръце нагоре и допира върховете на пръстите си. Започва да се върти в кръг, като се олюлява съвсем малко, едва забележимо. Изръкопляскам ѝ.

Навремето Джейкъб се въртеше. Беше една от маниите му като малък. Въртеше се все по-бързо и по-бързо, докато накрая се блъснеше в нещо, обикновено ваза или друг чуплив предмет.

Само като я гледам, знам, че не е вярно, но ако малката Грейс се окаже аутистка, Хенри пак ли ще избяга?

Сякаш съм го призовала с мислите си, той влиза в стаята.

— Права беше — обръща се към мен. — Не иска да говори, ако ти не си в стаята.

Малкото удовлетворение, което изпитвам от тази новина, изчезва в мига, в който Грейс зърва баща си. Тя спира да се върти и се хвърля към него със силата на тропическа буря. Той я вдига високо, а после разрошва косата на Изабела. У него има непринуденост, която не съм виждала преди, тиха увереност, че тук му е мястото. Виждам я отпечатана в лицето му, в тънките линии, които сега обкръжават очите му — линии, които ги нямаше тогава, когато го обичах.

Мег подпира Грейс на бедрото си и хваща Изабела за ръката.

— Да оставим татко да поговори с приятелите си — казва тя.

Приятели. Обичах го; създадох деца с него, а ето до какво сме понижени.

Тръгвам след Хенри по коридора към стаята, в която ни чака Тео.
— Семейството ти — казвам. — Идеални са.

Но това, което всъщност казвам, е: „Защо аз не заслужавах да имам това с теб?“

ОЛИВЪР

— Е, добре, господин Бонд — казва съдията. — Ето ви пак тук.

— Като черна овца — отговарям с усмивка.

Двамата с Джейкъб отново сме в съда, този път без Ема. Снощи се обади късно и остави съобщение, че с Тео се връщат днес. Надявам се да я посрещна с добри новини при пристигането ѝ: бог знае, че ще има нужда от тях.

Съдията ме поглежда над двата полумесеца на очилата си.

— Съдът получи молба за специални условия по време на процеса на Джейкъб Хънт. Какво се опитвате да постигнете, господин адвокат?

Съчувствие към клиент, който е неспособен да прояви такова към друг... но не мога да го призная. След последния пристъп на Джейкъб в съда си помислих да помоля съдията да му позволи да наблюдава развитието от отделна стая, но ако искам защитната ми стратегия да сработи, съдебните заседатели трябва да го виждат през цялото време. Щом залагам на картата с увреждания, съдебните заседатели трябва да видят как синдромът на Аспергер се проявява в целия си блясък.

— Първо, Ваша чест — отговарям, — Джейкъб има нужда от сетивни почивки. Сам видяхте как може да се възбуди от съдебна процедура — трябва да може да става и да напуска залата, когато изпита такава нужда. Второ, той би искал майка му да седи до него на масата на защитата. Трето, поради чувствителността му към дребни стимули, молим Ваша чест да не използва чукчето си по време на процедурите и лампите в съдебната зала да бъдат угасени. Четвърто, обвинението трябва да задава въпросите си много пряко и буквално...

— За бога — въздъхва Хелън Шарп.

Поглеждам към нея, но продължавам да говоря.

— Пето, искаме дневният престой в съда да бъде съкратен.

Съдията поклаща глава.

— Госпожо Шарп, убеден съм, че ще имате възражения към тези искания?

— Да, Ваша чест. Нямам възражения към искания номер едно, три и пет, но останалите са абсолютно вредни за процеса.

— Господин Бонд — пита съдията, — защо молите майката на клиента ви да седи на масата на защитата?

— Ваша чест, вие видяхте изблиците на Джейкъб. Ема Хънт изпълнява за него ролята на приспособление, което му помага да се справи. Мисля, че като се има предвид стресът от съдебните процедури, за всички ще е по-добре, ако майка му седи до него.

— Но днес госпожа Хънт не е с нас — изтъква съдията. — А обвиняемият, изглежда, се справя добре.

— Госпожа Хънт искаше да дойде, но изникна... неотложна ситуация в семейството — отвърщам. — А в смисъла на стреса има огромна разлика между идването в съда за разглеждане на молба и за истински процес за убийство.

— Госпожо Шарп — пита съдията, — какви са възраженията ви майката на обвиняемия да седи на масата на защитата?

— Възраженията ми са двупластови, Ваша чест. На първо място е въпросът как ще обясним на съдебните заседатели присъствието на майката на обвиняемия. Тя ще даде показания като свидетел, така че ще е съвсем ясно да я идентифицират като майка на обвиняемия, а както съдът добре знае, не влиза в рамките на добрите практики да се позволява на когото и да било друго, освен на адвоката и клиентите да седят на масата на защитата. Ако ѝ дадем тази по-висока позиция, това автоматично ще я направи по-важна в очите на съдебните заседатели, пък и подобно решение ще се превърне в необясним прецедент, който ще окаже отрицателно въздействие върху щата. Нещо повече, вече многократно чухме, че майката на обвиняемия изпълнява ролята на негов преводач. Тя се намесва в училище при общуването му с учителите, намесва се при общуването му с непознати, с полицейски служители. Тя е тази, която е влетяла в управлението и е заявила на детектива, че трябва да присъства на разпита. Господин съдия, какво ще ѝ попречи да напише на Джейкъб цял сценарий и да му го подаде или да шепне в ухото му по време на процеса, за да го накара да каже или да направи нещо неуместно и преднамерено?

За миг оставам загледан в нея. *Наистина* е много добра.

— Господин Бонд? Вашият отговор? — пита съдията.

— Господин съдия, присъствието на майката на Джейкъб на масата на защитата е равнозначно на присъствието на куче водач за сляп обвиняем. Ако се обясни на съдебните заседатели, те ще разберат, че не става въпрос просто за животно в съдебната зала, а за необходимост, за условие, осигурено на обвиняемия поради увреждането му. Майката на Джейкъб и нейната близост до него могат да бъдат обяснени по същия начин — започвам. — Това, което трябва да решите днес, господин съдия, е какви условия трябва да бъдат осигурени, за да дадат на клиента ми справедлив процес. Това право и тези условия са му гарантирани според Закона за американските граждани с увреждания, както и което е още по-важно, според Петата, Шестата и Седмата поправка на Конституцията на Съединените щати. Това означава ли да направим на Джейкъб някои дребни отстъпки, които други обвиняеми няма да получат в съда? Да, защото на тези други обвиняеми не им се налага да се борят с осакатяващата неспособност да комуникират ефективно и да общуват с другите хора, както се налага на Джейкъб. За тях съдебен процес не е огромна планина, застанала между тях и свободата, без да разполагат дори с най-елементарните приспособления, с които да започнат да се катерят.

Хвърлям скришен поглед към съдията и мигновено вземам решение да посмекча тона.

— И така, как ще обясним на съдебните заседатели присъствието на майката на Джейкъб на масата на защитата? Лесно. Ще кажем, че съдията ѝ е дал право да седи там. Ще кажем, че това не е обичайна практика, но в този случай тя има право да седи там. Колкото до ролята ѝ в процеса, Ваша чест, тя ще се съгласи да не говори с Джейкъб, а да комуникира с него писмено и тези бележки да се представят на съда в края на деня или след всяка почивка, така че госпожа Шарп да вижда точно какъв диалог се води между двамата.

Съдията сваля очилата си и си потърква носа.

— Този случай е необичаен и с необичайни обстоятелства. Виждал съм предостатъчно обвиняеми, на които им е трудно да общуват... Но в този случай имаме млад мъж, изправен пред много сериозни обвинения и възможност да прекара остатъка от живота си в затвора и знаем, че е диагностициран с неспособност да общува като нас, останалите... и би било прекалено да очакваме от него да се държи в съдебната зала така, както бихме се държали ние.

Поглежда към Джейкъб, който — предполагам — все още не го поглежда в очите.

— Справедливият процес за този обвиняем може значително да се различава от справедлив процес за други обвиняеми, но такъв е характерът на Америка — намираме ниша за всички. И точно това ще направим с господин Хънт.

Поглежда към молбата пред себе си.

— Добре. Ще позволя сетивните почивки. Ще помолим приставите да осигурят специална стая в дъното на съдебната зала и когато обвиняемият почувства, че трябва да излезе, ще ви предава бележка, господин Бонд. Това задоволява ли ви?

— Да — отговарям.

— После, господин адвокат, може да се приближите и да ме помолите да обявя почивка. Ще обясните на клиента си, че не може да напуска съдебната зала, преди да съм обявил почивката и съдът да му е дал разрешение да напусне.

— Разбирам, Ваша чест — съгласявам се.

— Що се отнася до третото ви искане, няма да използвам чукчето си по време на този процес. Но няма да угася лампите. Това е риск за сигурността от гледна точка на приставите. Надявам се, че сетивните почивки ще компенсират това и нямам възражения обвиняемият да угася лампите в помещението в дъното на съда.

Джейкъб ме дръпва за палтото.

— Може ли да нося слънчеви очила?

— Не — отвърщам кратко.

— Трето, ще съкратя съдебните заседания. Ще разбием процеса на три заседания от четирийсет и пет минути сутринта и две следобед с петнайсетминутни почивки помежду им. Ще ги закриваме всеки ден в шестнайсет часа. Предполагам, че това ще ви задоволи, господин Бонд?

— Да, Ваша чест.

— Съгласен съм майката на обвиняемия да седи на масата на защитата; двамата обаче ще могат да общуват само писмено и тези бележки трябва да се предават на съда във всяка почивка. Най-накрая, по отношение на искането ви въпросите на обвинението да са директни и прости — продължава съдията, — ще го отхвърля. Вие можете да задавате каквито кратки и буквални въпроси пожелаете,

господин Бонд, но обвиняемият няма конституционно право да ръководи по какъв начин щатът ще реши да изложи тезата си.

Пъхва молбата ми в папка.

— Смятам, че всичко това ще ви задоволи, господин Бонд?

— Разбира се — отвърщам сдържано, но в себе си подскачам от радост. Защото всички тези дребни странности и отстъпки са по-големи от сбора от частите си: съдебните заседатели не може да не забележат, че Джейкъб е различен от средностатистическия обвиняем, от нас, останалите.

И трябва да бъде съден подобаващо.

ТЕО

Събуждам се и кихвам.

Отварям очи — виждам розова стая и пера, които гъделичат носа ми. Свивам се надве в малкото тясно легло и си спомням къде съм — в стаята на едното от момичетата. Има украшения от движещи се пръчици и пластинки във формата на блестящи звезди, купища плюшени животни и розов килим.

Отново кихвам и това е моментът, в който осъзнавам, че нося боа от розови пера.

— Мамка му, какво... — измърморвам и я откъсвам от врата си.

Чувам кикот. Навеждам се от едната страна на леглото и откривам по-малкото дете на баща ми — май се казва Грейс, — скрито отдолу.

— Каза лоша дума — осведомява ме малката.

— Какво правиш тук?

— *Ти* какво правиш тук? — пита тя. — Това е моята стая.

Просвам се обратно по гръб на матрака. Като се има предвид колко продължи полетът ми, а после и разговорът, едва ли съм спал повече от четири часа. Нищо чудно, че се чувствам като парцал.

Тя се измъква изпод леглото и сяда до мен. Много е дребничка... но не ме бива да отгатвам възрастта на децата. Ноктите на краката ѝ са лакирани в пурпурно и носи пластмасова тиара.

— Защо не си на училище?

— Защото е петък, глупчо — съобщава Грейс, макар че това не ми обяснява нищо. — Имаш големи крака. По-големи от Лион.

Питам се кой ли е Лион, но после тя взема едно плюшено прасе и го доближава до голото ми ходило.

Часовникът ми е на нощното шкафче, до книжка за мишка, която е прекалено срамежлива, за да каже на някого името си. Снощи я четох, преди да си легна. Часът е едва 06:42, но ще тръгнем рано. Трябва да хванем самолета.

— Ти брат ли си ми? — пита Грейс.

Поглеждам към нея. Старателно се опитвам, но не мога да видя и най-слаба прилика помежду ни. Това наистина е странно, защото майка ми винаги ми е казвала, че ѝ напомням на баща си. (Между другото, сега, когато го видях с очите си, не е вярно. Просто съм рус, това е всичко, а всички други къщи са с тъмна коса.)

— Да, може и така да се каже — отговарям.

— Тогава защо не живееш тук?

Поглеждам към плаката с принцеси на стената, към порцелановия сервиз за чай на една маса в ъгъла.

— Не знам — отговарям, макар че верният отговор е: „Защото имаш и друг брат.“

Ето какво се случи снощи: слязох от самолета и заварих родителите си — и двамата — да ме чакат пред охранителните пунктове.

— Какво става, по дяволите? — изтърсих.

— И аз това питам, Тео — отвръща остро майка ми. А после, преди да успее да ми се нахвърли подобаващо, баща ми каза, че отиваме у тях да обсъдим случилото се.

Пътувахме двацет минути и той ги запълни с глупав разговор, по време на който усещах как очите на майка ми се забиват като свредели в черепа ми. Когато стигнахме до къщата му, зърнах доста хубава жена — трябваше да е съпругата му, — преди той да ме поведе към библиотеката.

Помещението беше много модерно и по нищо не приличаше на нашата къща. Прозорците заемаха цяла стена, диванът беше тапициран с черна кожа и със съвсем прави ъгли. Приличаше на стаите, които човек може да види в списанията — лекарски кабинети, офиси, но не и място, където би искал да живее. Нашият диван беше тапициран с някаква червена, устойчива на петна материя, но имаше петно на страничната облегалка там, където веднъж разлях сок от грейпфрут. Циповете на две от възглавниците бяха развалени. Но когато искаш да се проснеш там и да гледаш телевизия, е супер удобен.

— И така — започва баща ми и посочва към един фотьойл. — Това е малко неловко.

— Да.

— Имам предвид, май нямам особено право да ти казвам, че е било глупаво да избягаш от къщи. И че си изкарал акъла на майка си. И няма да ти казвам, че е жадна за кръв...

— Няма нужда да ми го казваш.

Той притиска ръце между коленете си.

— Все едно, мислих за това и няма да ти кажа тези неща.

Поглежда към мен.

— Предположих, че си изминал целия този път, за да ме накараш да слушам.

Поколебах се. Той ми се струваше толкова познат, но това беше лудост, като се има предвид, че говорехме по телефона два пъти годишно — на Коледа и на рождения ми ден. И все пак може би усещането се дължи на факта, че си свързан с някого по кръв. Може би ти позволява да продължиш оттам, където си спрял, дори това да се е случило преди петнайсет години?

Исках да му кажа защо съм дошъл — историята за арестуването на Джейкъб, истината за собственото ми влизане с взлом, телефонното съобщение от банката, което така и не предадох на майка си и с което отхвърлят молбата ѝ за втори ипотечен заем, — но всички думи се задръстват в гърлото ми. Задавих се над изреченията, докато вече не можех да си поема въздух, докато от очите ми бликнаха сълзи, а това, което излезе от устните ми, не беше нито едно от тези неща.

— Защо не бях достатъчно важен? — попитах.

Не това исках. Искан да ме възприеме като отговорния млад мъж, в когото се бях превърнал и който се опитваше да спаси семейството си. Исках да поклати глава и да си помисли: „Оплесках я. Трябваше да остана с него, да го опозная. Какъв прекрасен младеж е станал.“ Вместо това дрънках глупости, носът ми течеше, косата ми падаше в очите и се чувствах толкова уморен. Ненадейно бях толкова скапано уморен.

Когато очакваш нещо, със сигурност ще останеш разочарован. Отдавна бях усвоил този урок. Но ако до мен седеше не баща ми, а майка ми, щеше веднага да ме прегърне. Щеше да ме погали по гърба, да ми каже да се отпусна и аз щях да се сгуша до нея, докато се почувствам по-добре.

Баща ми прочисти гърлото си и изобщо не ме докосна.

— Аз, въъ, не съм много добър в тези неща — каза.

Размърда се и аз избърсах очите си. Помислих си, че се опитва да протегне ръка към мен, но той извади портфейла от задния си джоб.

— Ето — каза той и ми подаде няколко двайсетачки. — Защо не вземеш това?

Погледнах го и преди да се усетя, от гърлото ми изблизна смях. Щяха да съдят брат ми за убийство, майка ми искаше главата ми на сребърен поднос, бъдещето ми беше толкова мрачно, че спокойно могат да ме погребат в някоя мина... а баща ми дори не можеше да ме потупа по гърба и да ми каже, че всичко ще се оправи. Вместо това смяташе, че шейсет кинта ще оправят всичко.

— Извинявай — казах. Сега вече се смеех от сърце. — Съжалявам.

С изненада осъзнах, че не аз съм този, който трябва да го каже.

Не знам какво съм си въобразявал, когато дойдох тук. В живота няма сребърни куршуми, само дългото и трудно издрапване от ямата, в която си се закопал.

— Мисля, че може би трябва да доведеш мама — казах.

Сигурен бях, че баща ми ме мисли за луд, като ме гледа как се смее с цяло гърло, когато само допреди минута плачех. И когато стана — облекчен да се махне от мен, сигурен съм, — осъзнах защо ми се струва познат. Не защото имаме нещо общо, камо ли защото имаме еднакви гени. А защото очевидното му неудобство и начинът, по който не иска да ме погледне, както и нежеланието му за физически контакт, ми напомнят толкова много за брат ми.

През цялото време, докато баща ми ни кара към летището, не разменям нито дума с майка си. Не казвам нищо, когато баща ми й дава чек, а тя поглежда към числото и онемява.

— Просто го вземи — настоява той. — Искане ми се... искане ми се да можех да бъда до него.

Всъщност няма това предвид. Това, което му се иска, е да беше способен да бъде до Джейкъб, но майка ми сякаш го разбира. Освен това парите, които й е дал, колкото и да са, също помагат. Тя го притиска в бърза прегръдка за довиждане. Аз само протягам ръка. Няма да допусна една и съща грешка два пъти.

В чакалнята за заминаващи също не говорим. Не казваме нищо и когато се качваме на самолета или по време на излитането. Едва когато по високоговорителя се разнася гласът на пилота, който съобщава на каква височина сме, се обръщам към майка ми и ѝ казвам, че съжалявам.

Тя прелиства списанието на самолетната компания.

— Знам.

— Наистина съжалявам.

— Сигурна съм.

— Задето използвах кредитната ти карта. И за всичко останало.

— Поради което ще ми платиш тези билети до последния цент — включително и билетите за връщане, — дори ако се наложи да чакам да станеш на петдесет и шест — отсича тя.

Стюардесата минава по пътеката и пита дали някой иска да си купи питие. Майка ми вдига ръка.

— Какво искаш? — пита ме и аз казвам „доматен сок“. — А за мен джин с тоник — обръща се тя към стюардесата.

— Наистина ли? — питам впечатлен. Не знаех, че майка ми пие джин.

Тя въздъхва.

— Отчаяните времена изискват отчаяни мерки, Тео.

После поглежда към мен и челото ѝ се набръчква замислено.

— Кога за последен път сме били само двамата?

— Тъъ... — запъвам се. — Никога?

— Хм — замисля се по въпроса майка ми.

Стюардесата се връща с напитките ни.

— Заповядайте — изгуква тя. — В Ел Ей ли слизате, или продължавате за Хаваите?

— Искане ми се — отговаря майка ми и завърта капачката на бутилката с джин. Звукът, който се разнася, прилича на въздишка.

— На всички ни се иска — засмива се стюардесата и продължава по пътеката.

На страницата, на която майка ми е оставила отворено списанието си, има туристическа снимка на Хаваите или поне на нещо също толкова тропическо.

— Може би просто трябва да останем на самолета и да отидем там — предлагам.

Тя се смее.

— Ще бъдем истински незаконни заселници. Съжалявам, сър, но няма да освободим място петнайсет А и Б.

— Докато стане време за вечеря, можем да седим на някой плаж.

— И да събираме тен — размечтава се майка ми.

— Да пием пина колада — предлагам.

Майка ми вдига вежда.

— За теб само безалкохолно.

Настъпва пауза, през която и двамата си представяме живот, който никога няма да бъде наш.

— Може би — казвам след още един миг — трябва да вземем и Джейкъб. Той обича кокосови орехи.

Това никога няма да се случи. Брат ми за нищо на света няма да се качи на самолет: ще получи най-ужасната криза на света, преди да го допусне. А човек не може да стигне до Хаваите с гребане. Да не споменаваме факта, че сме без пукната пара. Но все пак е приятно да си го представям.

Майка ми обляга глава на рамото ми. Струва ми се странно, сякаш аз съм този, който се грижи за нея, а не обратното. Макар че вече съм по-висок от нея и имам да раста още.

— Да го направим — съгласява се майка ми, сякаш изричаме молитва.

ДЖЕЙКЪБ

Имам любим виц:

Два сладкиша са в една печка.
Единият сладкиш казва: „Ох, много е горещо тук.“
Другият подскача и възкликва: „Ау! Говорещ
сладкиш!“

Това е смешно, защото:

1. Сладкишите не говорят.
2. Достатъчно съм нормален, за да го знам. Каквото и да мислят майка ми, Оливър и практически всеки психиатър във Върмонт, никога през живота си не съм подхващал разговор със сладкиш.
3. Това би било просто жалко, разкашкано като жито.
4. И тази шега я схващате, нали?

Майка ми каза, че ще говори с доктор Ньюком половин час, а вече минаха четирийсет и две минути, без да се върне в чакалнята.

Тук сме, защото Оливър рече, че така трябва. Той успя да ми издейства всички онези отстъпки в съда и всички те ще му помогнат за защитата по невменяемост пред съдебните заседатели (но не ме питайте защо — невменяемост не е същото като увреждане или дори като странност), но изглежда, трябва да се срещнем и с намерен от него психар, чиято работа ще е да каже на съдебните заседатели, че трябва да ме пуснат, защото имам Аспергер.

Най-накрая, когато от обещания от майка ми срок вече са минали шестнайсет минути — когато по тялото ми вече лекичко избива пот и устата ми пресъхва, защото си мисля, че тя може да ме е забравила и завинаги ще остана в тази малка стая, — доктор Ньюком отваря вратата.

— Джейкъб? — казва тя и се усмихва. — Защо не влезеш?

Доктор Ньюком е много висока жена с още по-висок купол от коса и гладка и наситеночерна кожа като черен шоколад. Зъбите ѝ блестят като фарове на автомобил и установявам, че съм вперил поглед

в тях. Майка ми обаче я няма в стаята. Усещам как в гърлото ми се надига ръмжене.

— Къде е майка ми? — питам. — Обеща, че ще се върне след половин час, а вече минаха четирийсет и седем минути.

— Разговорът ни продължи малко по-дълго, отколкото очакваше. Тя излезе през задната врата и те чака вън — казва доктор Нюком, сякаш е прочела мислите ми. — Джейкъб, проведох приятен разговор с майка ти. Както и с доктор Мурано.

Сяда и ми предлага да се настаня на фотьойла срещу нея. Тапициран е на бели и черни ивици, като зебра, което не харесвам. Обикновено всякакви мотиви ме карат да се чувствам неудобно. Когато погледна към зебра, не мога да разбера дали е черна на бели ивици, или бяла на черни ивици и това ме разстройва.

— Задачата ми е да те прегледам — казва доктор Нюком. — Трябва да предам доклад на съда, така че това, което ще ми кажеш тук, не е поверително. Разбираш ли какво означава това?

— „Предвидено да остане в тайна“ — изтърсвам определението и се намръщвам. — Но нали сте лекар?

— Да. Психиатър, като доктор Мурано.

— Тогава това, което ще ви кажа, е привилегировано — изтъквам. — Поверително между лекар и пациент.

— Не, това е особен случай, в който ще съобщя какво си ми казал заради съдебното дело.

Цялата процедура започва да звучи още по-лошо — сега не само ще трябва да говоря с психиатър, когото не познавам, но въпросният психиатър смята да издрънка всичко за сеанса.

— Тогава искам да говоря с доктор Муун. Тя не издава тайните ми на никого.

— Боя се, че е невъзможно — възразява доктор Нюком и ме поглежда. — Имаш ли тайни?

— Всеки има тайни.

— Фактът, че имаш тайни, понякога кара ли те да се чувстваш зле?

Сядам на стола и изпъвам гръб, така че да не докосва идиотската материя на зиг-заг.

— Предполагам, понякога да.

Тя кръстосва крака. Дълги са, като на жираф. На жираф или на зебра. А аз съм слонът, който не забравя.

— Джейкъб, разбираш ли, че това, което си направил, е грешно в очите на закона?

— Законът няма очи — отвърщам. — Има съдилища и съдии, свидетели и съдебни заседатели, но няма очи.

Питам се откъде Оливър е изкопал *тази*. Имам предвид... *чуите я само*.

— Разбираш ли, че това, което си направил, е грешно?

Поклащам глава.

— Постъпих правилно.

— Защо е било правилно?

— Следвах правилата.

— Какви правила?

Мога да ѝ кажа повече, но тя ще го разправи на други хора, а това означава, че аз няма да съм единственият, забъркал се в беда. Но знам, че иска да ѝ обясня, разбирам го по начина, по който се навежда напред. Дръпвам се назад във фотьойла. Това означава да докосна дамаската със зебра, но е по-малката от двете злини.

— *Виждам мъртъвци*.

Доктор Ньюком просто ме поглежда удивено.

— От „Шесто чувство“ е — пояснявам.

— Знам — отвърща тя и накланя глава. — Вярваш ли в бог, Джейкъб?

— Не ходим на църква. Майка ми казва, че религията е в корена на всички злини.

— Не те питах какво мисли майка ти за религията. Попитах какво мислиш *ти* за това.

— *Не* мисля за това.

— Правилата, за които спомена... — продължава доктор Ньюком. Тази тема не я ли сменихме?

— Знаеш ли, че има правило, което гласи, че не бива да убиваш хора?

— Да.

— Тогава — пита доктор Ньюком — смяташ ли, че е грешно да убиеш някого?

Разбира се, че смятам. Но не мога да го кажа. Не мога, защото да призная това правило, означава да наруша друго. Ставам и започвам да вървя из кабинета. Подскачам на възглавничките на пръстите си, защото понякога това ми помага да настроя останалата част от мозъка и съзнанието си в синхрон.

Но не отговарям.

Доктор Ньюком обаче не се предава.

— Когато беше в къщата на Джес в деня на смъртта ѝ, разбираше ли, че е грешно да убиеш някого?

— *Не съм лош* — цитирам. — *Просто попаднах в лоша компания.*

— Джейкъб, наистина трябва да отговориш на въпроса. В деня, в който отиде в къщата на Джес, чувстваше ли, че правиш нещо лошо?

— Не — отговарям незабавно. — Следвах правилата.

— Защо премести тялото на Джес? — пита тя.

— Създавах местопрестъпление.

— Защо почисти веществените доказателства в къщата?

— Защото трябва да разчистваме собствените си бъркотии.

Доктор Ньюком си записва нещо.

— Няколко дни преди смъртта на Джес сте се скарали по време на урока ти, нали така?

— Да.

— Какво ти каза тя в този ден?

— „Просто се разкарай.“

— Но във вторник следобед все пак си отишъл в къщата ѝ?

Кимвам.

— Да. Имахме уговорка.

— Джес очевидно ти е била сърдита. Защо се върна?

— Хората постоянно казват неща, които не са верни — вдигам рамене. — Както когато Тео ми казва да се взема в ръце. Това не означава да взема нещо. Означава да се успокоя. Реших, че и Джес прави нещо такова.

— Как реагира на отговорите на жертвата?

Поклащам глава.

— Не знам за какво говориш.

— Когато отиде в къщата на Джес, разкрещя ли ѝ се?

В един момент се бях навел към лицето ѝ и ѝ бях изкрещял да се събуди.

— Да — отвърщам. — Но тя не ми отговори.

— Разбираш ли, че Джес никога няма да се върне? Естествено, че го разбирам. Навярно бих могъл да обясня на доктор Ньюком някои нещица за разлагането на тяло.

— Да.

— Мислиш ли, че в този ден Джес е била уплашена?

— Не знам.

— Как мислиш, че щеше да се почувстваш, ако ти беше жертвата?

За миг се замислям над въпроса.

— Мъртъв — отговарям.

ОЛИВЪР

Три седмици преди началото на процеса започваме подбора на съдебни заседатели. Човек би си помислил, че с диагностицирането на аутизма в сегашните му размери намирането на съдебни заседатели сред хора като Джейкъб — или поне сред родители, които имат деца от спектъра — няма да е толкова трудно, колкото се оказва. Но единствените двама заседатели с деца аутисти в списъка ни са тези, срещу които Хелън използва предварителните си възражения, за да ги изключи.

Между явяванията си в съда получавам докладите на доктор Нюком и доктор Кон, двамата психиатри, които се срещнаха с Джейкъб. Не се учудвам, че доктор Кон го обявява за вменяем — щатският психар ще обяви и тостер за вменяем, — а доктор Нюком заявява, че Джейкъб е бил юридически невменяем по време на извършване на престъплението.

Въпреки това докладът на Нюком няма да е от голяма полза. Според него Джейкъб е нещо като автомат. Истината е следната: съдебните заседатели може и да искат да са честни, но инстинктът им по отношение на обвиняемия е тясно свързан с присъдата, която издават. Което означава, че ще е по-добре да се постарая да представя Джейкъб колкото се може по-симпатичен, защото нямам намерение действително да му позволя да даде показания. С равния му глас, стрелкащите се напред-назад очи и нервните му тикове... е, това би било същинско бедствие.

Една седмица преди началото на процеса започвам да подготвям Джейкъб за съда. Стигам в къщата на семейство Хънт, а Тор се изстрелва от колата и се втурва към верандата, размахал опашка. Привързан е към Тео дотолкова, че понякога се чудя дали просто да не го оставя да прекара нощта свит на леглото на хлапето, защото, така или иначе, се е нанесъл там. А бог знае, че Тео има нужда от компанията му — след пътуването му до другия край на страната е наказан да не излиза от къщи, докато не стане на трийсет, — макар да

му казвам, че сигурно ще успея да намеря причина да обжалвам присъдата.

Почуквам, но никой не отваря. Вече съм свикнал да влизам сам, затова пристъпвам прага и гледам как Тор изприпква нагоре по стълбите.

— Ехо — провиквам се и Ема се приближава с усмивка.

— Идваш точно навреме — казва ми.

— За какво?

— Джейкъб изкара сто точки по математика и за награда му позволих да подреди местопрестъпление.

— Това наистина е страховито.

— Най-обикновен ден от живота ми — вдига рамене тя.

— Готов съм! — провиква се Джейкъб от горния етаж.

Тръгвам след Ема, но вместо да отидем в стаята му, продължаваме към банята. Когато Ема отваря вратата, се задавам и притискам ръка към устата си.

— Какво... какво е това? — едва успявам да изломотя.

Навсякъде има кръв. Сякаш съм стъпил в бърлогата на сериен убиец. Дълга линия от кървави арки по бялата стена на душкабината. Срещу нея на огледалото поредица от капки в различни удължени форми.

Още по-странно: Ема не изглежда ни най-малко разстроена, че стените на душкабината, огледалото и мивката са залети с кръв. Хвърля поглед към лицето ми и избухва в смях.

— Успокой се, Оливър — казва. — Това е само царевичен сироп.

Посяга към огледалото, потапя пръст в течността и го вдига към устните си.

Не мога да устоя на желанието да опитам вкуса ѝ. И да, наистина е царевичен сироп — смесен с червена боя, предполагам.

— Само замърсяваш местопрестъплението, мамо — измърморва Джейкъб. — И така, нали помниш, че краят на петното от кръв обикновено сочи в посоката, в която се е движела кръвта...

Ненадейно виждам Джес Огилви, застанала под душа, а срещу нея Джейкъб, точно там, където сега стои Ема.

— Ще ти подсказа — обръща се Джейкъб към Ема. — Жертвата е била тук — и посочва към килимчето за баня между душкабината и огледалото над мивката.

Лесно мога да си го представя с белина в ръка, как забърсва огледалото и ваната в дома на Джес Огилви.

— Защо в банята? — питам. — Какво те накара да избереш нея за местопрестъплението си, Джейкъб?

Тези думи са всичко, което е необходимо на Ема, за да разбере защо съм толкова потресен.

— О, боже — промълвява тя и се обръща. — Не мислех... Не осъзнавах...

— Защото кръвта цапа — отвръща объркан Джейкъб. — Реших, че майка ми няма да ми се разкреци толкова, ако го направя в банята.

В главата ми изниква един ред от доклада на доктор Ньюком: „Следвах правилата“.

— Почисти го — заповядвам и излизам.

— Имам нови правила — съобщавам, когато тримата сядаме около кухненската маса. — Първо и най-важно: повече никакво подреждане на местопрестъпления.

— Защо? — пита сърдито Джейкъб.

— Познай защо, Джейк. Ти си подсъдим за убийство. Наистина ли мислиш, че е много умно да създаваш фалшиво убийство една седмица преди процеса си? Не можеш да знаеш кога съседите надничат зад пердетата...

— А) нашите съседи са прекалено далеч, за да видят нещо през прозорците и б) местопрестъплението на горния етаж няма нищо общо с онова в къщата на Джес. Това показва артериалното кръвотечение под душа и траекторията от кръв, разлетяла се от ножа, който е убил жертвата, назад, към огледалото. У Джес...

— Не искам да слушам — прекъсвам го и си запушвам ушите.

Всеки път щом си помисля, че имам възможност да спася задника на Джейкъб, той прави нещо подобно. За нещастие се колебая между мисълта, че поведение като това, което видях току-що, доказва тезата ми (как е възможно да не го сметнат за невменяем?) и мисълта, че подобно поведение ще смрази съдебните заседатели. Все пак Джейкъб не говори с въображаеми огромни зайци, а се преструва, че е убил някого. Поне на мен това ми се струва адски преднамерено,

мамка му. Изглежда като упражнение, така че в действителността може да го направи свършено.

— Правило номер две: в съда трябва да правиш точно това, което ти кажа.

— Вече бях в съда поне десет пъти — отвърща Джейкъб. — И сам се досетих.

Ема поклаща глава.

— Слушай го — казва тихо тя. — Точно сега Оливър е шефът.

— Ще ти давам кубче самозалепящи се листчета всеки път щом влезем в съдебната зала — обръщам се към него. — Ако имаш нужда от почивка, ще ми подаваш бележка.

— Каква бележка? — пита Джейкъб.

— Каквато и да е. Но само ако имаш нужда от почивка. Освен това ще ти дам други листчета и химикалка и искам да записваш разни неща, както когато гледаш „Ловци на престъпници“.

— Но в тази съдебна зала не се случва нищо интересно...

— Джейкъб — обяснявам му с безстрастен тон, — в тази съдебна зала се решава животът ти. Правило номер три: не можеш да говориш с никого, дори с майка си. А ти — обръщам се към Ема — не можеш да му казваш как трябва да се чувства, как би трябвало да реагира, как да изглежда или как да се държи. Всяка бележка, която си размените, ще бъде прочетена от обвинението и от съдията. Не искам дори да обсъждате времето, защото те ще тълкуват написаното и ако направиш нещо подозрително, ще те изгонят от масата на защитата. Ако искаш да напишеш: „Дишай“ или: „Всичко е наред“, няма проблем. Но не искам да навлизаш в нищо по-конкретно.

Ема докосва ръката на Джейкъб.

— Разбираш ли?

— Да — отговаря той. — Сега може ли да вървя? Имаш ли представа колко е трудно да изтриеш царевичен сироп от стената, след като засъхне?

Не му обръщам никакво внимание.

— Правило номер четири: ще носиш риза с копчета и вратовръзка и не искам да чувам, че нямаш пари за тях, защото това не подлежи на обсъждане, Ема...

— Без копчета — прекъсва ме Джейкъб с тон, който не търпи възражения.

— Защо?

— Защото се чувствам странно с копчета на гърдите.

— Добре — съгласявам се. — Ами висока яка?

— Не може ли да нося зеления си късметлийски пуловер? Носех го, когато се явих на изпитите САТ и получих осемстотин точки по математика.

— Защо не потърсим нещо в гардероба ти? — предлага Ема и тримата отново се затътряме по стълбите, този път към стаята на Джейкъб. Докато минаваме край банята, внимателно избягвам да я погледна.

Полицията все още задържа приспособлението му за вземане на отпечатъци като веществено доказателство, но Джейкъб си е направил ново, от обърнато наопаки сандъче за цветя. Не е прозрачно като рибния аквариум, но сигурно върши работа, защото подушвам лепилото. Ема отваря със замах вратата на гардероба.

Ако не го бях видял със собствените си очи, за нищо на света нямаше да повярвам. Подредени по цвят, дрехите на Джейкъб висят една до друга, без да се докосват. В синята част има дънки и памучни панталони; виждам дъга от тениски с дълъг и къс ръкав. И да, на очакваното място, зеленият късметлийски пуловер. Имам чувството, че гледам светилище на участници в гей парад.

Чертата между това да изглеждаш невменяем в съда и да изглеждаш непочтителен, е много тънка. Поемам си дълбоко дъх и се чудя как да го обясня на клиент, който не може да мисли отвъд усещането за няколко копчета върху кожата си.

— Джейкъб — казвам, — трябва да носиш риза с яка. И вратовръзка. Съжалявам, но това не подлежи на обсъждане.

— Какво общо има видът ми с това, че ще кажеш истината на съдебните заседатели?

— Защото те все пак ще те видят — отговарям. — Затова трябва да им направиш добро първоначално впечатление.

Той се извъръща настрана.

— И без това няма да ме харесат. Никой никога не ме харесва.

Не го казва със самосъжаление. По-скоро като факт, обясняващ как функционира светът.

Джейкъб излиза да си разчисти бъркотията, а аз си спомням, че Ема е в стаята с мен.

— Банята. Не... не знам какво да кажа — промълвява тя и се отпуска на леглото на Джейкъб. — Той постоянно го прави — подрежда местопрестъпления и иска да открия какво се е случило. Това го прави щастлив.

— Има голяма разлика между това да задоволиш страстите си с бутилка царевичен сироп и с човешко същество. Не искам съдебните заседатели да се запитат какво е разстоянието от едното до другото.

— Нервен ли си? — пита тя и се обръща с лице към мен.

Кимвам. Навярно не бива да ѝ го признавам, но не мога да се сдържа.

— Може ли да те попитам нещо?

— Давай — отговарям. — Каквото поискаш.

— Вярваш ли, че той е убил Джес?

— Вече ти казах, че това няма значение за съдебните заседатели. Ще използваме защитата, която е най-вероятно да...

— Не те питам като адвокат на Джейкъб — прекъсва ме Ема. — Питам те като мой приятел.

Поемам си въздух.

— Не знам. Ако го е направил, не вярвам, че е било умишлено.

Тя скръства ръце на гърдите си.

— Все си мисля, че ако убедим полицията отново да отвори случая, да проучи по-добре гаджето на Джес...

— Полицията — прекъсвам я — смята, че е намерила убиеца, когото търси, въз основа на веществените доказателства. Ако не смяташе, в сряда нямаше да сме в съда. Прокурорът мисли, че разполага с достатъчно доказателства, за да накара съдебните заседатели да видят нещата така, както тя иска. Но, Ема, ще направя всичко възможно това да не се случи.

— Ще ти призная нещо — казва тя. — Помниш ли срещата ни с доктор Ньюком? Трябваше да остана в кабинета ѝ половин час. Казах на Джейкъб, че ще се забавя трийсет минути. А после съвсем съзнателно продължих да говоря още петнайсет. Искях Джейкъб да се възбуди от закъснението ми. Искях, когато се срещне с нея, да е в криза, за да може тя да опише това поведение в доклада си за съда.

Очите ѝ са тъмни и празни.

— Коя майка прави такива неща?

Поглеждам я.

— Тази, която иска да спаси сина си от затвора.

Ема потръпва, отива до прозореца, разтърква ръцете си, макар че в стаята е направо горещо.

— Ще му намеря риза с якичка — обещава тя. — Но ще трябва ти да му я облечеш.

СЛУЧАЙ 9: ИГРА НА ПИЖАМИ

Рано сутринта на 17 февруари 1970 година офицерите във форт Браг, Северна Каролина, реагирани на обаждане от военния лекар Джефри Макдоналд. Когато пристигнали, открили бременната му съпруга Колет и двете му малки дъщери мъртви, с многобройни прободни рани. Колет била пронизана трийсет и седем пъти с нож и пикел и отгоре ѝ било нагънато разкъсаното горнище на пижамата на Макдоналд. На лицевата дъска на леглото била написана с кръв думата ПРАСЕ. Самият Макдоналд бил открит с повърхностни рани до жена си. Казал, че бил ранен от трима мъже и жена с бяла шапка, които пеели „ЛСД е шик, убий прасетата.“ Когато мъжете го нападнали, Макдоналд дръпнал горнището на пижамата над главата си и го използвал, за да блокира ударите на пикела — така поне обяснил. Накрая го повалили в безсъзнание.

От армията не повярвали на Макдоналд. В дневната, например, нямало следи от борба, с изключение на една преобърната маса и прекатурено растение. Нишки от разкъсаното горнище на пижамата били открити не в стаята, където било разкъсано, а в стаите на дъщерите му. Стигнали до извода, че Макдоналд е убил жена си и дъщерите си и се е опитал да прикрие следите си с помощта на статии за семейство Мансън от списание, намерено в дневната. От армията изоставили случая поради лошото качество на техниките за изследване на доказателства и Макдоналд бил пенсиониран с почести.

През 1979 година Макдоналд бил съден в граждански съд. Криминалист заявил под клетва, че на горнището на пижамата на доктора, с което уж блокирал ударите на нападателите си, има четирийсет и осем чисти цилиндрични дупки — прекалено симетрични за яростно нападение. За да се получи дупка с такава форма, пижамата трябва да е стояла неподвижно — крайно необичайно, ако Макдоналд се е защитавал от човек, който се опитва да го промуши. Криминалистът, освен това показал как чрез сгъването на пижамата по определен начин тези четирийсет и осем дупки са

можели да се получат само с двайсет и един удара — точно толкова пъти, колкото била прободена с пикел Колет Макдоналд. Дупките съответствали на раните ѝ, което показвало, че горницето е било поставено отгоре ѝ, преди да я промушат, и Макдоналд не го е използвал за самозащита. Получил доживотна присъда за три убийства и все още твърди, че е невинен.

ТЕО

Не за първи път се опитвам да напъхам брат си в сако и вратовръзка.

— Мили боже, Джейкъб, престани, преди да си ми насинил окото — измърморвам, докато държа ръцете му над главата, обкращил тялото му, което се мята като риба, ненадейно озовала се на брега. Майка ми полага всички усилия да направи възел на вратовръзката му, но Джейкъб се върти толкова силно, че на практика се получава нещо като примка.

— Наистина ли трябва да я закопчаваме? — изкрещявам, но не мисля, че ме чува.

Джейкъб ни смазва с чистата сила на децибелите си. Обзалагам се, че съседите го чуват, и се питам какво ли си мислят. Навярно, че забиваме игли в очите му.

Майка ми успява да закопчае едно от копченцата на якичката на синята риза, преди брат ми да я ухапе по ръката. Тя надава слаб писък и рязко отдръпва пръстите си от врата му, като оставя едното копче незакопчано.

— Става и така — казва тя точно когато Оливър пристига да ни вземе за първия ден от процеса.

— Почуках — казва той, но е повече от ясно, че е нямало как да го чуем от горния етаж.

— Подранил си — отбелязва майка ми. Все още е по хавлия.

— Добре, дайте ми да видя готовия продукт — отваряща Оливър и двамата с майка ми отстъпваме настрана от Джейкъб.

За един дълъг миг Оливър остава втренчен в него.

— Какво е това, по дяволите? — пита малко по-късно той.

Добре де, признавам, че Джейкъб няма да спечели награда от модно ревю, но все пак е със сако и вратовръзка. Нали това беше критерият? Носи полиестерен костюм с цвета на жълтък, който майка ми намери в магазин втора употреба. Бледожълта риза със златиста вратовръзка.

— Прилича на *сводник* — отсича Оливър.

Майка ми стисва устни.

— Днес е Жълт вторник.

— Не ми пука, дори да е Точкова неделя — срязва я Оливър. — На съдебните заседатели също няма да им пука. Това е костюм, какъвто облича Елтън Джон за концерти, Ема, а не подсъдим на процес.

— Беше компромис — настоява майка ми.

Оливър прокарва ръка по лицето си.

— Нали говорихме за син блейзър?

— Петъците са сините дни — подсеща го Джейкъб. — Тогава ще нося син блейзър.

— По една случайност ще го носиш и днес — отвръща Оливър и хвърля поглед към мен. — Искам да ми помогнеш, докато майка ти се облича.

— Но...

— Ема, точно сега нямам време да се разправам с теб — предупреждава я той.

Майка ми смята да носи много проста тъмносива пола и син пуловер. Бях там, когато Оливър прегледа гардероба ѝ, призовал на помощ вродената у себе си Хайди Клум, и избра това, което според него беше „тъмно и консервативно“.

Майка ми сърдито изфучава от стаята на Джейкъб. Скръствам ръце на гърдите си.

— Току-що го напъхах в тези дрехи. Забрави, че ще го извадя от тях.

Оливър вдига рамене.

— Джейкъб, съблечи ги.

— С удоволствие! — избухва брат ми и откъсва дрехите от тялото си за броени секунди.

Оливър го притиска към пода.

— Донеси раираната риза и блейзъра. Също и червената вратовръзка — заповядва той и надниква в отворения гардероб на Джейкъб.

В мига, в който се подчинявам, брат ми хвърля поглед към дрехите — все в стил, който ненавижда, при това и в грешния цвят — и надава смразяващ кръвта вой.

— Мамка му и лайна — измърморва Оливър.

Посягам към ръцете на Джейкъб и ги задържам неподвижни над главата му.

— Още нищо не си видял — уверявам адвоката.

Последния път, когато трябваше да навлека на брат си сако и вратовръзка, беше за погребението на дядо ми. Тогава майка ми не беше на себе си и може би точно поради тази причина Джейкъб не оказа такава съпротива, каквато изпитахме днес. Нито аз, нито той имахме сако и вратовръзка, затова майка ми ги взе назаем от съпруга на една съседка. Тогава бяхме по-малки и мъжкото яке не беше нито негов, нито мой размер. Седяхме отстрани в стаята, където беше ковчегът, и се губехме в дрехите си, сякаш преди да ни поразии скръбта, сме били по-едри.

Всъщност не познавах добре дядо си. Той живееше в старчески дом от смъртта на баба ми насам и майка ми ни влачеше да го посещаваме два пъти годишно. Там миришеше на пикня и аз настръхвах при вида на старците в инвалидни колички, с кожа, която сякаш беше опъната прекалено силно, до блясък, над костеливи пръсти и колене. Единственият хубав спомен, който имах от дядо си, беше как седя в скута му като съвсем малък и той вади монета от ухото ми. Дъхът му миришеше на уиски, а бялата му коса беше съвсем твърда на допир.

Все пак обаче той беше мъртъв и си мислех, че трябва да изпитвам нещо... защото, ако не изпитвах, значи не бях по-добър от Джейкъб.

Майка ми в общи линии ни беше оставила да се оправяме сами, докато приемаше съболезнованията на хора, на които дори не знаеше имената. Седях до Джейкъб, който беше забил поглед в ковчегата, черен и облегнат на лъскави подпорки, покрити с драперии от червено кадифе.

— Джейкъб — прошепнах. — Как мислиш, какво се случва после?

— След кое?

— След... нали знаеш. След като човек умре. Мислиш ли, че ще отиде в рая дори когато никога не е ходил на църква?

За миг се замислих над въпроса.

— Мислиш ли, че ще познаеш хората, които ще срещнеш в рая, или е като да се преместиш в ново училище и да започнеш отначало?

Джейкъб погледна към мен.

— След смъртта си човек се разлага. Мухите месарки идват при тялото броени минути след смъртта. Снасят яйца в откритите рани или в естествените отвори дори преди смъртта и ларвите им се излюпват след двацет и четири часа. Затова, въпреки че личинките не могат да живеят под земята, какавидите може да се окажат заровени живи заедно с трупа и да вършат работата си вътре в ковчега.

Ченето ми увисна.

— Какво? — попита Джейкъб. — Наистина ли си мислеше, че балсамирането трае вечно?

Не му зададох повече въпроси.

Напъхваме Джейкъб в новия му официален костюм, оставям Оливър да се оправя с вторичните последствия и тръгвам към спалнята на майка ми. Тя не отговаря на почукването ми, затова открехвам вратата и надниквам вътре.

— Тук съм — провиква се тя откъм гардероба си.

— Мамо — казвам и сядам на леглото ѝ.

— Джейкъб облечен ли е? — подава тя глава зад вратата.

— Горедолу — отвърщам и задърпвам една нишка от юргана ѝ.

През всички тези години, които сме прекарвали тук, майка ми винаги е спала от лявата страна на леглото. Човек би си помислил, че за толкова време ще се разпростре и ще завземе цялото проклето нещо, но не. Сякаш все още чака някой да пропълзи от другата страна.

— Мамо — казвам пак. — Трябва да говоря с теб.

— Разбира се, скъпи. Давай — отвърща тя. А после: — По дяволите, къде са ми черните обувки с токчетата?

— Важно е. Става въпрос за Джейкъб.

Тя излиза иззад гардероба и сяда до мен на леглото.

— О, Тео — въздъхва. — И аз се страхувам.

— Не е това...

— Ще се справим с положението така, както винаги сме правили всичко, свързано с Джейкъб — обещава тя. — Заедно.

Прегръща ме силно и това само ме кара да се почувствам още по-нещастен, защото знам, че няма да ѝ кажа това, което искам, това, което имам нужда да кажа.

— Как изглеждам? — пита тя и се отдръпва от мен.

За пръв път забелязвам какво носи. Не консервативната пола, синия пуловер и перлите, които ѝ избра Оливър, а съвсем нелепа за сезона яркожълта рокля с презрамки. Ухилва ми се.

— Днес е Жълта сряда — напомня ми.

ДЖЕЙКЪБ

Първата работа, която получих, беше в магазин за домашни любимци. Няма да ви съобщя името на веригата, защото не съм убеден, че имам право да го отпечатам, а в момента си имам достатъчно юридически проблеми за цял живот. Но ще кажа — обективно, — че бях най-добрият им служител и въпреки това ме уволниха.

Въпреки че когато някой донесеше кученце корги, му предлагаш факти наред с кутиите „Папи Чау“ (Свързано е с този дакел! Името му е уелско и означава „куче джудже!“)

Въпреки че не крадах от касата като един от колегите ми.

Въпреки че не издадох този колега.

Въпреки че не бях груб с клиентите и никога не мърморех, когато беше мой ред да чистя обществените тоалетни.

Шефът ми (Алън, деветнайсетгодишен и извънредно подходящ кандидат за лечение на акне с „Проактив“) каза, че клиентите са се оплакали от външността ми.

Не, нямах сополи, потекли по лицето ми. Не ми течаха лиги. Не носех панталона си с крачоли, навити до средата на прасеца, като колегата, за когото споменах. Всичко, което бях направил, дами и господа, беше, че отказвах да нося униформата на магазина — синя риза с копчета на яката. В петък я носех, но честно казано, достатъчно лошо беше, че трябва да понасям копчетата. Трябваше ли да се примиря и да нося цветове, неподходящи за дните им?

Между другото, никой не се беше оплакал. И беше лесно да видят, че съм служител, дори когато не носех униформата, защото дори тогава носех табелка, голяма колкото главата на новородено, на която пишеше: „ЗДРАВЕЙТЕ, КАЗВАМ СЕ ДЖЕЙКЪБ, МОГА ЛИ ДА ВИ ПОМОГНА?“

Истинската причина, поради която ме уволниха, беше, че след няколко седмици оправдания пред Алън защо униформата я няма на тялото ми, освен ако не съм на смяна в петък, най-накрая му казах, че съм аутист и имам проблем с цветовете на дрехите, а камо ли с

копчетата. Затова, въпреки че кутретата ме обичаха и продавах от тях повече от всеки друг служител в магазина, въпреки че дори в момента, в който ме уволняваха, една от служителките пишеше съобщение на гаджето си, вместо да звъни на клиент, а друга флиртуваше със Стив в отделението за земноводни — въпреки всички тези неща ме превърнаха в изкупителна жертва заради увреждането ми.

Да, играя картата с Аспергер.

Знам само, че преди да кажа на Алън, че имам Аспергер, той беше готов да ми измисля оправдания, а после искаше само да се махна.

Това е историята на живота ми.

Потегляме към съда с колата на Оливър. Майка ми седи на предната седалка, а аз и Тео сме отзад. Прекарвам по-голямата част от пътуването загледан в неща, които смятах за даденост, гледки, които не бях виждал, докато се намирах под домашен арест: ресторанта „Калъни“ с яркия си неонов надпис „ЯЖТЕ В КОЛОН“. Витрината на магазина за домашни любимци, където работех, с гордиев възел от кутрета, изложени пред погледите на минувачите. Билбордът на църквата „Рестууд“ с надпис „БЕЗПЛАТНО КАФЕ! ВЕЧЕН ЖИВОТ! ЧЛЕНСТВОТО НОСИ ПРИВИЛЕГИИ!“

— Е, добре — казва Оливър, след като спира на паркинга и угася двигателя. — Ето ни тук.

Отварям вратата си и излизам от колата. Ненадейно хиляди звуци ме удрят като стрели и ме залива толкова силна светлина, че всичко побелява. Не мога едновременно да притискам с ръце очите и ушите си и някъде между крясъците чувам името си, гласа на майка си и гласа на Оливър. Те се размножават пред очите ми, микрофони, подобни на ракови клетки, и се приближават.

Оливър: Мамка му... трябваше да предвидя...

Майка ми: Джейкъб, затвори очи, скъпи. Чуваш ли ме? Тео? Държиш ли го?

А после усещам нечия ръка върху своята, но не мога да кажа дали е на брат ми, или на някого от непознатите, от тези, които искат да ми срежат вените по дължина и да ми източат кръвта, онези с очи

като фарове и усти като пещери, които искат да пхнат в джоба си парче от мен и да го отнесат, докато накрая след тях не остане нищо.

Така че правя това, което би направил всеки нормален човек, изправен пред глутница диви животни, оголили зъби и размахали микрофони: хуквам да бягам.

Усещането е фантастично.

Имайте предвид, че досега бях в клетка шест на дванайсет метра, висока два етажа. Може и да не съм толкова бърз, колкото бих искал, защото нося официални обувки, а и защото съм трмав по природа, но успявам да се отдалеча достатъчно, за да не чувам гласовете им. Всъщност не чувам нищо, освен вятъра, който свири в ушите ми, и собственото си дишане.

А после някой ненадейно ме събаря на земята.

— Мамка му — изхриптява Оливър. — Май съм много стар за това.

Едва успявам да говоря, защото той лежи на гърба ми.

— Ти си... на двацет и осем... — изсумтявам.

Той се изтърколва настрана и за миг и двамата оставаме проснати на тротоара, под надпис на бензиностанция, който гласи: „БЕЗОЛОВЕН БЕНЗИН: 2.69“.

— Съжалявам — казва след миг Оливър. — Трябваше да го предвидя.

Надигам се на лакти, за да го погледна.

— Много хора искат да видят как ще се развие делото ти — пояснява той — и трябваше да те предупредя.

— Не искам да се връщам там.

— Джейк, ако не го направиш, съдията ще те прати обратно в затвора.

Изброявам си наум списъка с правила — тези, които ми изреди Оливър за поведението ми в съда. Питам се защо не е дал и на репортерите същите правила, защото е повече от ясно, че не влиза в рамките на добрите обноски завирането на микрофон в ноздрите ми.

— Искам сетивна почивка — оповестявам — един от подходящите отговори за Оливър, когато сме в съда.

Той сяда и прибира колене до гърдите си. Една кола спира до колонката за бензин на метър от нас и мъжът, който излиза отвътре, ни поглежда странно, преди да извади кредитната си карта.

— Тогава ще помолим съдията за почивка веднага щом влезем вътре — уверява ме Оливър и накланя глава. — Какво ще кажеш, Джейк? Готов ли си да се бориш заедно с мен?

Завъртам пръсти в предната част на официалните обувки. Правя го три пъти, защото е на късмет.

— *Обичам мириса на напалм сутрин* — отговарям.

Оливър отклонява погледа си от мен.

— Нервен съм — признава.

Не е много хубаво да чуеш такова нещо от устата на адвоката си точно преди началото на процеса, но ми допада, че не лъже.

— Само кажи истината — отговарям.

Това е комплимент, но Оливър го възприема като директива. Поколебава се.

— Ще им кажа защо не си виновен.

После става и си изтупва панталоните.

— И така, какво казваш?

Този въпрос винаги ми е приличал на уловка. През повечето време хората го задават тогава, когато дори не си казал нищо, но разбира се, в мига, в който изтъкнеш, че не си казал нищо, вече си казал нещо.

— Трябва ли пак да минавам през всички тези хора? — питам.

— Да — отговаря Оливър. — Но имам една идея.

Повежда ме към края на паркинга, където Тео и майка ми чакат неспокойно. Искам да му кажа нещо, но то избледнява пред този непосредствен проблем.

— Затвори очи — заповядва той и аз го правя.

А после усещам как ме сграбчва за дясната ръка, а майка ми стиска лявата. Очите ми все още са затворени, но чувам жуженето на гласовете и без дори да го осъзнавам, издавам същия звук в основата на гърлото си.

— А сега... пей!

— *Застреях шерифа... но не и заместника...* — започвам и спирам. — Още ги чувам.

Така че Тео започва да пее. А също и Оливър, и майка ми. Всички ние, като мъжки акапелен квартет, но без хармонията, нагоре по стълбите на съда.

Свършва работа. Най-вероятно, защото са толкова стъписани от музикалния трик, но така или иначе, нашето Червено море от репортери се разделя и ние минаваме право в средата.

Оставам толкова удивен, че ми отнема известно време, преди да си спомня какво беше заседнало като рибешка кост в гърлото ми, преди да се заизкачваме по стълбите на съда.

1. Казах на Оливър вербалното уравнение, което ще наречем p : „Само кажи истината.“

2. Той отговори с q : „Ще им кажа защо не си виновен.“

3. В логическото уравнение на разговора бях допуснал, че p и q са еквивалентни.

4. Сега осъзнавам, че не е задължително това да е вярно.

Преди да започна да работя с Джес, трябваше да посещавам курс по социални умения в училище. Тук идваха деца, които, за разлика от мен нямаха особено желание да излязат на социалната сцена. Роби беше с тежка форма на аутизъм и прекарваше повечето часове в подреждане на цветни моливи от единия край на стаята до другия. Джордан и Ния имаха увреждания в развитието и прекарваха цялото си време на специално обучение, вместо само определени часове. Серафима навярно най-много приличаше на мен, макар че страдаше от синдрома на Даун. Толкова отчаяно искаше да бъде част от действието, че пропълзваше в скута на непознати хора и хващаше лицето им в дланите си, което беше сладко, когато бе на шест, но не и когато стана на шестнайсет.

Учителката ни Луиз разполагаше с всевъзможни интерактивни игри, в които трябваше да участваме. Влизахме в различни роли и трябваше да се поздравяваме, сякаш не седим в една и съща стая от половин час. Провеждахме състезания кой най-дълго ще издържи да гледа другия в очите. Веднъж Луиз използва таймер, за да ни покаже кога трябва да спрем да говорим, за да дадем възможност на друг да участва в разговора, но бързо спря, когато Роби полудя при първия звън.

Всеки ден трябваше да завършваме часа с кръгова верига, в която правехме комплимент на човека до нас. Роби винаги казваше едно и също, до когото и да го поставеха:

— Обичам сладководни костенурки.

(Наистина ги обичаше. Знаеше за тях повече от всеки друг човек, когото бях срещал преди и вероятно ще срещна в бъдеще, и ако не беше той, щях все още да ги обърквам с кутийчести костенурки.)

Джордан и Ния винаги правеха комплименти за външността:

— Харесва ми, че сресваш косата си. Харесва ми червената ти пола.

Един ден Серафима ми каза, че ѝ харесва да ме слуша да говоря за митохондриално ДНК. Обърнах се към нея и ѝ отвърнах, че *не* ми харесва фактът, че е лъжкиня, защото същия този ден беше използвала сигнала с ръка, който бяхме установили в клас — два пръста, вдигнати в знака на мира, — за да каже на Луиз, че е уморена от темата, макар да не бях стигнал до онази част как всички ние на този свят сме свързани.

Тогава Луиз се обади на майка ми, а майка ми намери Джес.

И с Джес работех върху комплиментите, но сега беше различно. Първо, наистина *исках* да ѝ правя комплименти. *Наистина* ми харесваше косата ѝ — като копринени нишки, които измъкваш от пашкула на царевицата, преди да я потопиш във врящата вода. Харесваше ми как рисува усмихнати личица на белите гумени ръбове на маратонките си. А когато задълбаех в криминалистиката, тя не вдигаше два пръста във въздуха: задаваше още въпроси.

Почти изпитвах чувството, че това е нейният начин да ме опознае — като открие как работи съзнанието ми. Беше като лабиринт: трябва да следваш всички отклонения и завои, за да разбереш откъде започвам, и останах удивен, че Джес е готова да отдели време за това. Май не се бях замислил за факта, че майка ми сигурно ѝ плаща, за да го прави, поне не преди онзи идиот Марк Магуайър да го каже в пицарията. Но все пак тя не седеше, отброявайки колко още минути ще трябва да ме търпи. Ако я бяхте видели, щяхте да разберете.

Любимият ми урок с Джес беше този, в който упражнявахме как да поканя момиче на танци. Седяхме в „Уенди“, защото валеше — внезапен порой ни завари на улицата. Докато чакахме да мине, Джес реши да хапнем нещо, макар че нямаше много заведения за бързо хранене, които да предлагат безглутенови и безказеинови храни. Бях поръчал два печени картофа със салата без сос, а Джес — чийзбургер.

— Дори и пържени картофи ли не можеш да ядеш?

— Не — отвърнах. — Заради заливката и мазнината, в която ги пържат. Единствените картофи без глутен в заведенията за бързо хранене са в „Хутърс“.

Джес се засмя.

— Е, добре, там няма да те заведе.

Погледна към голия ми картоф и салатата ми без сос.

— Дори и малко масло ли не можеш да хапнеш?

— Не и ако не е соево — вдигнах рамене. — Свиква се.

— Значи за теб това — попита тя и обърна чийзбургера в ръката си — е целувката на смъртта?

Почувствах как лицето ми става яркочервено. Не знаех за какво говори, но самият факт, че я чух да изрича думата „целувка“, беше достатъчен, за да ме накара да се почувствам така, сякаш току-що съм погълнал пеперуда, а не краставичка.

— Не, не е като алергия.

— Какво ще стане, ако го изядеш?

— Не знам. Предполагам, че ще се разстроя по-лесно. По някаква причина диетата просто действа.

Тя погледна към сандвича и откъсна едно зрънце.

— Може би и аз трябва да ги откажа.

— Теб нищо не те разстройва — напомних й.

— Ти нищо не знаеш — въздъхна Джес, поклати глава и се върна към днешната тема. — Давай. Помоли ме.

— Ъъъ — погледнах към картофа си, — искаш ли да дойдеш с мен на танци?

— Не — заяви безизразно Джес. — Трябва да ме накараш да ти повярвам, Джейкъб.

— Ъъъ, ще ходя на танци и си помислих, че тъй като и ти може да си там...

— Дрън-дрън — прекъсна ме тя.

Насилих се да я погледна в очите.

— Мисля, че ти си единственият човек, който ме разбира — казах и преглътнах с усилие. — Когато съм с теб, светът не е проблем, който не мога да разреша. Моля те, ела на танци с мен — продължих, — защото ти си моята музика.

Челюстта на Джес увисна.

— О, Джейкъб, да! — изкрещя тя, а после ненадейно скочи от мястото си, дръпна ме от моето и ме прегърна.

Усетих миризмата на дъжда в опашката ѝ и нямах нищо против, че навлиза в личното ми пространство така драстично. Толкова ми хареса, че се случи *нали разбирате какво* и трябваше да я отблъсна, преди да е забелязала или (още по-лошо) почувствала кое е твърдо срещу нея.

Една възрастна двойка, седнала срещу нас, се усмихваше. Нямам представа какво си мислеха, че правим, но вероятността да ни вземат за аутист и учителка по социални умения не беше особено голяма. Възрастната жена намигна на Джес.

— Това май е чийзбургер, който няма да забравиш.

Много неща няма да забравя за Джес. Например факта, че в онзи ден ноктите ѝ бяха лакирани с блестящ пурпурен лак. Или това, че мразеше соса за барбеко. Как се смееше — не тихо и деликатно, а смях, който извираше направо от корема ѝ.

Толкова много време прекарваме с хората чисто повърхностно. Спомняме си колко забавно е било, но нищо по-конкретно.

Никога няма да забравя нищо, свързано с нея.

ОЛИВЪР

Когато аз, Джейкъб и Ема стигаме до масата на защитата, залата вече е пълна, а Хелън Шарп преглежда бележките си.

— Стаята за забавления е страхотна — казва тя и ми хвърля бегъл поглед. — Трябва и на мен да ми издействаш една.

Под „стаята за забавления“ има предвид зоната за сетивна почивка, издигната в задния край на съда. Отделена е от галерията с тежки шумоизолиращи завеси. Вътре има гумени топки с дръжки, вибрираща възглавница, лампа „Лава“ и нещо, което ми напомня на дългите парчета плат, които виждам в автомивките. Ема се кълне, че всички тези приспособления изпълняват успокоителна функция, но мен ако питате, спокойно може да са измъкнати от някой фетишизиран порнофилм.

— Ако ще молиш вълшебника за нещо, Хелън — предлагам, — започни със сърце.

Приставът призовава за внимание и всички ставаме за влизането на съдия Кътингс. Той поглежда към четирите камери в задната част на съдебната зала.

— Бих искал да напомня на медиите, че са тук само с мое разрешение — решение, което мога да променя всеки момент, ако започнат да се натрапват по какъвто и да било начин. Същото важи и за галерията — по време на този процес няма да има никакви изблици. Моля защитата и обвинението да се приближат.

Отправлям се към масата заедно с Хелън.

— Като се има предвид опитът, който вече имаме от закритите заседания — казва съдията; — реших, че е благоразумно да проверя положението, преди да започнем. Господин Бонд, как е клиентът ви тази сутрин?

„Ами, съдят го за убийство — помислям си. — Но като изключим това, е страхотно.“

За миг си спомням как седя на гърдите на Джейкъб, за да му закопча ризата, виждам го как хуква по магистралата.

— Чудесно, Ваша чест — отговарям.

— Има ли други проблеми, за които трябва да сме уведомени? — пита съдията.

Поклащам глава, окуражен от факта, че съдията сякаш наистина го е грижа.

— Добре. Защото този процес се наблюдава от много хора и да ме вземат дяволите, ако допусна да ме накарате да заприличам на глупак — изръмжава той.

Толкова за човешката доброта.

— А вие, госпожо Шарп? Готова ли сте?

— Сто процента, Ваша чест — отговаря Хелън.

Съдията кимва.

— Тогава да започнем с встъпителната пледоария на обвинението.

Ема ми се усмихва смело, докато сядам от другата страна на Джейкъб. Извърща се да види Тео, който се е сгушил в задната част на галерията, а после се обръща напред, докато Хелън започва да говори.

— Преди четири месеца Джес Огилви е била умно, красиво момиче, изпълнено с надежди и мечти. Специализантка във Върмонтския университет, тя е работила върху магистърска теза по детска психология. Балансирала обучението си с почасова работа, като последния си ангажимент да наглежда дома на един от професорите си на Серендипити Уей шейсет и седем, Таунсенд... както и обучение на студенти и на деца със специални нужди. Един от учениците ѝ бил млад мъж със синдром на Аспергер — същият млад мъж, Джейкъб Хънт, който седи пред вас като подсъдим днес. Джес помагала на Джейкъб най-вече в областта на социалните му умения — учела го как да води разговор с другите, как да завързва приятелства и как да общува на обществени места — все задачи, които били трудни за него. Джес и Джейкъб се срещали два пъти седмично, в неделя и вторник. Но във вторник на дванайсети януари урокът на Джес Огилви с Джейкъб Хънт така и не се състоял. Вместо това този млад мъж — същият, с когото тя се отнасяла с доброта и състрадание — я убил с брутално и ожесточено нападение в собствения ѝ дом.

Зад масата на прокурора една жена избухва в тих плач. Майката; няма нужда да се обръщам, за да го разбере. Джейкъб обаче го прави и лицето му се сгърчва, когато установява, че у нея има нещо познато —

може би същата линия на челюстта или същия цвят на косата като на дъщеря ѝ.

— Два дни преди смъртта си Джес завела Джейкъб да хапнат пица на Мейн Стрийт в Таунсенд. Ще чуete показанията на Калиста Спатакопулос, собственичката на ресторанта, как между Джейкъб и Джес избухнал разпален спор, който завършил с това, че Джес казала на Джейкъб „просто да се разкара“. Ще чуete от Марк Магуайър, приятеля на Джес, че когато по-късно вечерта и в понеделник се срещнал с нея, тя била добре — но във вторник следобед била изчезнала. Ще чуete детектив Рич Матсън от полицейското управление в Таунсенд как полицаите са търсили следа от Джес в продължение на пет дни, за да разберат дали е била отвлечена, и най-накрая открили джипиес сигнал от мобилния ѝ телефон и намерили покритото ѝ с рани тяло безжизнено в един водосток на няколкостотин метра от дома ѝ. Ще чуete показанията на патолога, че по гърба на Джес Огилви има ожулвания, на врата ѝ — следи от душене, че носът ѝ е бил счупен, по лицето ѝ е имало синини, а единият ѝ зъб е бил счупен... както и че бельото ѝ е било облечено наобратно.

Оглеждам лицата на съдебните заседатели, които до един си мислят: „Що за животно би причинило това на млада жена?“, а после скришно поглеждат към Джейкъб.

— И, дами и господа, ще видите юргана, в който е било увито тялото на Джес Огилви. Юрган, който е принадлежал на Джейкъб Хънт.

До мен Джейкъб е започнал да трепери. Ема слага ръка върху неговата, но той я отърсва. Побутвам с пръст самозалепящите се листчета, които съм оставил пред него, малко по-близо. Свалям капачката на химикалката, която съм му дал, и мислено му заповядвам да изрази раздразнението си в писмен вид вместо чрез избухване.

— Доказателствата, които ще представим, ще покажат недвусмислено, че Джейкъб Хънт е планирал убийството на Джес Огилви. И в края на този процес, когато съдията ви инструктира да решите кой е отговорен, сме уверени, че ще заключите, че Джейкъб Хънт е убил Джес Огилви — изпълнена с живот млада жена, която се смятала за негов учител, наставник и приятел, — а после...

Запътва се към масата на обвинението и откъсва най-горния лист от бележника си.

Ненадейно разбирам какво ще направи.

Хелън Шарп смачква хартията в юмрук и я пуска на пода.

— А после я е захвърлил като боклук — казва тя, но дотогава Джейкъб вече е започнал да крещи.

ЕМА

В мига, в който прокурорът посяга към бележника, мога да довърша изречението ѝ вместо нея. Понечвам да стана от мястото си, но вече е късно: Джейкъб е извън контрол, а съдията — който няма чукче — удря по масата с юмрук.

— Ваша чест, може ли кратка почивка? — изкрещява Оливър, опитвайки се да надвика писъците на Джейкъб.

— *Никога... вече... телени закачалки!* — надава вой синът ми.

— Десет минути — отсича съдията и ненадейно един пристав вече е на път към съдебните заседатели, за да ги изведе от залата, а друг върви към нас, за да ни заведе в стаята за сетивна почивка. — Господин адвокат, искам да ви видя на масата.

Приставът е по-висок от Джейкъб и тялото му прилича на камбана, с широки хълбоци. Той увива месеста ръка около ръката на Джейкъб.

— Да вървим, приятелю — казва.

Джейкъб се опитва да се изскубне от него, а после започва да се мята. Удря го достатъчно силно, за да предизвика изсумтяване от болка, а после ненадейно се отпуска с всичките си деветдесет килограма и пада тежко на пода.

Приставът посяга надолу, но аз го изпреварвам и се хвърлям върху Джейкъб.

— Не го докосвайте — казвам.

Ясно осъзнавам, че съдебните заседатели се мъчат да видят какво става дори докато ги извеждат, знам, че обективът на всяка една от тези камери е фокусиран право върху мен.

Джейкъб плаче на рамото ми и подсмърча тихичко, докато се опитва да си поеме въздух.

— Добре, скъпи — прошепвам в ухото му. — Ти и аз, двамата ще го направим заедно.

Започвам да го дърпам, докато се надига да седне, и се боря да издържа тежестта му, докато двамата се изправяме на крака. Приставът ни отваря вратата и ни повежда по пътеката на галерията към стаята за

сетивна почивка. Минаваме, а в съдебната зала се възцарява мъртвешка тишина, докато накрая се озоваваме на сигурно място зад черните завеси, и единственото, което мога да чуя отвън, е шепотът, надигнал се като приливна вълна от звуци.

— Какво беше *това*?... Никога не съм виждал подобно нещо... Съдията няма да търпи подобни номера... Обзалагам се, че е маневра, за да спечелят съчувствие...

Джейкъб се заравя под утежнено одеяло.

— Мамо — обажда се той отдолу, — тя смачка хартия.

— Знам.

— Трябва да оправим хартията.

— Хартията не е наша. На прокурора е. Трябва да оставиш нещата така.

— Тя смачка хартията — повтаря Джейкъб. — Трябва да я оправим.

Помислям си за онази жена сред съдебните заседатели, която ме погледна с такова съжаление в мига преди да я изведат от залата. „Това е добре“ — би казал Оливър, но аз не съм той. Никога не съм искала някой да ме съжалява, задето имам дете като Джейкъб. Съжалявала съм други майки, които обичат децата си може би само през осемдесет процента от времето или дори по-малко, вместо всяка минута от всеки ден.

Но имам син, обвинен в убийство. Син, който в следобеда на смъртта на Джес Огилви се държа така, както преди минути, когато прокурорът откъсна лист хартия от бележника си.

Ако Джейкъб е убиец, аз пак ще го обичам. Но ще мразя жената, в която ме е превърнал — онази, за която хората говорят зад гърба ѝ, онази, която съжаляват. Защото, макар че никога няма да изпитам такова чувство към майка, чието дете има Аспергер, *бих* изпитала подобно чувство към майка, чието дете е отнело живота на детето на друга майка.

Гласът на Джейкъб се забива в тила ми като чук.

— Трябва да я оправим — казва той.

— Да — прошепвам. — Трябва.

ОЛИВЪР

— Това е истински рекорд, господин Бонд — изрича провлечено съдия Кътингс. — Успяхме да изкараме цели три минути и двацет секунди без пристъп.

— Господин съдия — отговарям, като мисля в движение, — не мога да предвидя всичко, което кара това момче да превърти. Това е част от причината да разрешите присъствието на майка му. Но знаете ли, с цялото ми уважение, Джейкъб не бива да получи само десет часа правосъдие. Трябва да получи толкова правосъдие, от колкото се нуждае. Това е целият смисъл на конституционната система.

— Леле-мале! Оливър, не искам да те прекъсвам — обажда се Хелън, — но това не е ли моментът, в който трябва да засвирим марша „Тук всички сме американци“ и да гледаме как знамето се спуска от тавана?

Не й обръщам внимание.

— Вижте, съжалявам, Ваша чест. Предварително съжалявам, ако Джейкъб ви кара да изглеждате като глупак или ако кара мен да изглеждам като глупак, или... — поглеждам към Хелън. — Ами... Както казвах, аз със сигурност не искам клиентът ми да изпада в такива кризи пред съдебните заседатели. Това не е добре и за моята теза.

Съдията ме поглежда над очилата си.

— Имате десет минути да овладеете клиента си — предупреждава ме. — Защото после се връщаме в залата и обвинението ще може най-накрая да довърши пледоарията си.

— Но повече не може да мачка хартия — настоявам.

— Доколкото си спомням, вече загуби по този пункт — отговаря Хелън.

— Права е, господин адвокат. Ако госпожа Шарп има желание да смачка цялото съдържание на някоя офис книжарница, а клиентът ви избухва по този начин всеки път, проблемът си е само ваш.

— Няма проблем, господин съдия — отговаря Хелън. — Няма да се повтори. Отсега нататък само ще сгъвам хартията.

Навежда се, взема малката топка, която изстреля нервите на Джейкъб до небето, и я запраща в кошчето за боклук до бюрото на стенографката.

Поглеждам към часовника си. По мои изчисления разполагам с четири минути и петнайсет секунди, за да довлека задника на Джейкъб — на Джейкъб, който да е спокоен като дзенбудист — обратно на стола до мен на масата на защитата. Тръгвам по пътеката и се промушвам между черните завеси на стаята за сетивна почивка. Джейкъб е скрит под одеяло, а Ема се е превила над вибрираща възглавница.

— Какво още не си ми казала? — питам сърдито. — Какво още го кара да откачи? Изрезки от хартия? Когато стрелките на часовника показват дванайсет без петнайсет? За бога, Ема, разполагам само с един опит, за да убедя съдебните заседатели, че Джейкъб не е превъртял в пристъп на ярост и не е убил Джес Огилви. Как да го постигна, когато той не може да издържи дори десет минути, без да загуби контрол?

Креся толкова силно, че дори тези глупави завеси навярно не могат да заглушат гласа ми. Питам се дали телевизионните камери улавят всичко на микрофоните си. Но после Ема вдига глава и виждам колко червени са очите ѝ.

— Ще се опитам да го държа по-спокоен.

— Ау, мамка му — измърморвам и усещам как гневът ми се оттича. — Плачеш ли?

Тя поклаща глава.

— Не, добре съм.

— Ама разбира се, а аз съм Кларънс Томас.

Бръквам в джоба си, изваждам салфетка от „Лънкин Донатс“ и я пъхвам в ръката ѝ.

— Няма нужда да ме лъжеш. От една страна сме.

Тя се извъръща настрана, издухва си носа, а после сгъва — сгъва, не смачква — салфетката и я пъха в джоба на жълтата си рокля.

Издърпвам одеялото от главата на Джейкъб.

— Време е да тръгваме — казвам.

За миг си мисля, че ще дойде, но той се завърта настрана от мен.

— Мамо — измърморва, — оправи я.

Обръщам се към Ема, която прочиства гърлото си.

— Искан преди това Хелън Шарп да изглади листа — казва тя.

— Вече е в кошчето.

— Ти обеща — обръща се Джейкъб към Ема с по-висок глас.

— Мили боже! — измърморвам под нос. — Добре.

Тръгвам по пътеката на съдебната зала и започвам да ровя в кошчето в краката на стенографката. Тя ме поглежда така, сякаш съм полудял... което не е съвсем изключено.

— Какво правите?

— Не питай.

Листът е под една обвивка от бонбон и един брой на „Бостън Глоуб“. Пъхвам го в джоба на самото си и се връщам в стаята за сетивна почивка, където го изваждам и изглаждам колкото се може повече пред очите на Джейкъб.

— Това е най-доброто, което мога да направя — казвам му. — И така... кое е най-доброто, което можеш да направиш *ти*?

Джейкъб се взира в хартията.

— *Грабна ме още на „здравей“* — казва той.

ДЖЕЙКЪБ

Ненавиждах Марк Магуайър още преди да го зърна. Джес се беше променила — вместо да е съсредоточена единствено върху мен по време на уроците ни, отговаряше на мобилния си телефон, пишеше бърз отговор и всеки път, когато го правеше, се усмихваше. Предполагах, че аз съм причината за разсеяността ѝ. Все пак на всички други, изглежда, им писваше от мен достатъчно бързо, когато водехме разговор, така че рано или късно така щеше да стане и с Джес и това беше най-големият ми страх. А после един ден тя каза, че иска да ми сподели една тайна.

— Мисля, че съм влюбена — рече тя и ви се кълна, за секунда сърцето ми спря да бие.

— И аз! — не успях да се сдържа.

ПРОУЧВАНЕ 1: Нека спрем за минута и да поговорим за прерийните полевки. Те са част от съвсем малкото подразделение на животинското царство, което практикува моногамия. Сношават се за двайсет и четири часа, а после, просто ей така, остават заедно до края на живота си. Но планинските полевки — които са близки роднини на прерийните и генетичният им профил съвпада с техния 99 процента — не се интересуват от нищо, освен от кратки приключения тип чук-пук-мерси-госпожа. Как така ли? Когато прерийните полевки осъществяват сексуален контакт, в мозъка им нахлуват хормоните окситоцин и вазопресин. Ако тези хормони се окажат блокирани, прерийните полевки се държат като онези похотливци, планинските. Още по-интересно е, че ако инжектираш тези хормони на прерийни полевки, но после им попречиш да правят секс, те въпреки това стават робски отдадени на потенциалните си партньори. С други думи, можеш да накараш прерийна полевка да се влюби.

Обратното обаче не е вярно. Не можеш да инжектираш хормони на планинска полевка и да я накараш да се поболее от любов. Мозъкът ѝ просто не притежава съответните рецептори. Тя обаче получава

прилив на допамин към мозъка, когато се сношава — хормоналният еквивалент на „Боже, супер е.“ Просто ѝ липсват другите два хормона — онези, които свързват този екстаз с конкретен индивид. Например, ако модифицирате генетично мишка, като отстраните гените, които засягат окситоцина или вазопресина, тя няма да успее да разпознае мишка, с която вече се е срещала.

Аз съм прерийна полевка, прикована в тялото на планинска. Ако си мисля, че съм се влюбил, това е, защото съм го обмислил аналитично. (Палпиране на сърцето? Да. Липса на стрес в нейната компания? Да.) И това ми се струва най-вероятно обяснение за онова, което изпитвам, макар че не мога да ви кажа разликата между чувствата към романтичен интерес и чувствата към близък приятел. Или в моя случай, към единствения ми приятел.

Поради което, когато Джес ми каза, че е влюбена, аз ѝ отвърнах със същото.

Очите ѝ се разшириха, както и усмивката ѝ.

— О, боже, Джейкъб! — възкликна тя. — Трябва да си организираме двойна среща.

Това беше моментът, в който осъзнах, че не говорим за едно и също.

— Знам, че предпочиташ да сме сами по време на уроците, но за теб е полезно да се срещаш с хора, а Марк наистина иска да се запознае с теб. Работи на непълен работен ден като ски инструктор в „Стоу“ и си помисли, че може да ти даде безплатен урок.

— Не мисля, че ще съм добър скиор.

Една от характеристиките на Аспергер е, че едва можем да вървим и да дъвчем дъвка едновременно. Постоянно се спъвам в собствените си крака или залитам на завоите; лесно мога да си представя как падам от открития лифт или се търкалям като снежна топка надолу по планината.

— И аз ще съм там и ще ти помагам — обеща Джес.

И така следващата неделя ме закара до „Стоу“ и ми осигури ски, ботуши и шапка под наем. Запрепъвахме се навън и зачакахме до табелата пред ски училището, докато по хълма не се стрелна едно черно петно, което ни заля с цунами от снежинки.

— Здравсти, скъпа — каза Марк и си свали шлема, за да може да сграбчи Джес и да я целуне.

От пръв поглед разбрах, че Марк Магуайър е всичко, което аз не съм:

1. С добра координация
2. Привлекателен (искам да кажа, ако си момиче)
3. Популярен
4. Мускулест
5. Самоуверен

Освен това разбрах, че аз съм нещо, което Марк Магуайър не е:

1. Умен

— Марк, това е приятелят ми Джейкъб.

Той се наведе към лицето ми и изкрещя:

— Здравсти, пич, готино е да се запознаем.

— Не съм глух! — изкрещях в отговор.

Той се ухили на Джес. Имаше идеални бели зъби.

— Права си. Наистина е забавен.

Какво му беше казала Джес, че съм смешен ли? Какво е имала предвид — че я разсмивам, защото разказвам хубави смешки, или защото самият аз съм смешен?

В този миг намразих дълбоко Марк Магуайър, защото ме накара да се съмнявам в Джес, а до този момент знаех с абсолютна сигурност, че сме приятели.

— И така, какво ще кажеш да пробваме с малкия склон? — попита Марк и протегна един прът, за да ме повлече към въжето за теглене. — Ето тук — продължи той и ми показа как да сграбча подвижното въже.

Помислих си, че съм успял, но после лявата ми ръка започна да пречи на дясната, завъртях се назад и се стоварих върху детето зад мен. Наложих се човекът, който отговаряше за въжето, да го спре, а Марк ме изправи на крака.

— Добре ли си, Джейкъб? — попита Джес, но Марк отхвърли тревогата ѝ с махване на ръка.

— Страхотно се справя — каза той. — Отпусни се, Джейк. Постоянно уча бавноразвиващи се.

— Джейкъб е аутист — поправи го Джес, а аз се завъртях толкова бързо, че забравих за ските и отново паднах на купчина в

снега.

— Не съм бавноразвиващ се! — изкрещях, но това изявление губи част от въздействието си, когато дори не можеш да разплетеш собствените си крака.

Ще кажа едно за Марк Магуайър: той ме научи как да разоравам снега достатъчно ефективно, за да се озова в подножието на малкия склон два пъти съвсем сам. А после попита Джес дали иска да се спусне по големия склон, докато се упражнявам. Оставиха ме в компанията на седемгодишни хлапета в розови скиорски костюми.

ПРОУЧВАНЕ 2: В лабораторните изследвания учените са разбрали, че когато става въпрос за любов, в нея участва съвсем малка част от мозъка. Например приятелството задейства рецептори по цялата мозъчна кора, но с любовта не е така — тя задейства части от мозъка, които обикновено са свързани с емоционални отговори като страх и гняв. Мозъкът на влюбения човек показва активност в областта на амигдалата, която е свързана с инстинкта, и в областта на мозъчното ядро нуклеус акумбенс, което е свързано с положителни стимули, обикновено активни при наркоманите. Или да обобщя: мозъкът на влюбен човек не прилича на мозъка на някого, обзет от дълбоко чувство. Прилича на мозъка на човек, който е смъркал кокаин.

През онзи ден в „Стоу“ направих две спускания с помощта на дете, което се учеше да кара сноуборд, а после се спрях до главния ски лифт. Облегнах се на една стойка, където хората можеха да оставят ските си, докато пият горещ шоколад и ядат пилешки хапки в хижата, и зачаках Джес да се върне при мен.

Марк Магуайър носи костюм. Под очите му тъмнеят сини кръгове и почти ми дожалява за него, защото навярно Джес му липсва и на него, но после си спомням как я нараняваше.

— Бихте ли съобщили името си за протокола? — пита прокурорът.

— Марк Магуайър.

— Къде живеете, господин Магуайър?

— Грийн Стрийт четирийсет и четири, Бърлингтън.

— На колко години сте?
— На двайсет и пет — отговаря той.
— И с какво си изкарвате хляба?
— Специализант съм във Върмонтския университет и съм ски инструктор на непълен работен ден в „Стоу“.
— Откъде познавахте Джес Огилви, господин Магуайър?
— От пет месеца ми беше гадже.
— Къде бяхте в неделя, десети януари две хиляди и десета година? — пита Хелън Шарп.
— В „Пицата на мама“ в Таунсенд. Джес имаше урок с Джейкъб Хънт и от време на време ми беше приятно да присъствам.
Не е вярно. Просто не му беше приятно, че тя прекарва време с мен и не иска да се откаже от мен заради него.
— Значи познавате Джейкъб?
— Да.
— Виждате ли го днес в съдебната зала?
Поглеждам надолу към масата, за да не усещам стрелите в очите на Марк.
— Седи ей там.
— Моля да се отрази в протокола, че свидетелят е идентифицирал обвиняемия — казва прокурорът. — Колко пъти сте се срещали с Джейкъб преди десети януари?
— Не знам. Може би пет или шест.
Прокурорът се приближава към свидетелската ложа.
— Двамата разбрахте ли се?
Усещам, че Марк отново ме гледа.
— Честно казано, не му обръщах особено внимание — отговаря той.

Намираме се в спалнята на Джес в общежитието и гледаме филм за убийството на Джон Бенет Рамзи. Разбира се, в него участва доктор Хенри Лий. Казвам на Джес кое е вярно и кое е променил Холивуд. Тя постоянно проверява гласовата си поща за съобщения, но такива няма. Толкова съм въодушевен от филма, че минава известно време, преди да забележа, че плаче.

— Плачеш — изричам очевидното, но не разбирам защо. Тя не познава Джон Бенет, а хората, които плачат при смъртта на някого, обикновено го познават добре.

— Днес просто не съм много щастлива — отговаря Джес и става, при което издава звук като изритано куче.

Трябва да се качи на стол, за да стигне до високия рафт, където държи допълнителната тоалетна хартия, торбички и кърпички. Взема кутията с кърпички и пуловерът ѝ се вдига от едната страна. Тогава ги забелязвам — червени, пурпурни и жълти, приличат на татуировки. Само че съм гледал достатъчно епизоди от „Ловци на престъпници“, за да позная синини, когато ги видя.

— Какво е станало? — питам я и тя отвърща, че е паднала.

Гледал съм достатъчно епизоди от „Ловци на престъпници“, за да знам, че момичетата винаги казват така, когато не искат да разбереш, че някой ги смазва от бой.

— Поръчахме си пица — казва Марк. — От онази, която Джейкъб може да яде, без бяло брашно. Докато чакахме да я донесат, той покани Джес на среща. Имам предвид, на среща. Беше страшно смешно, но когато започнах да му се смея, тя ми се разсърди. Не бях длъжен да седя и да търпя, затова си тръгнах.

Оказва се, че погледът на майка ми е още по-ужасен от погледа на Марк.

— След това говорихте ли с Джес? — пита Хелън.

— Да, в понеделник. Тя ми се обади и ме помоли вечерта да отида при нея, затова отидох.

— Тя в какво разположение на духа беше?

— Мислеше, че съм ѝ сърдит...

— Възражение — прекъсва го Оливър. — Това е само предположение.

Съдията кимва.

— Приема се.

Марк изглежда объркан.

— Какво беше емоционалното ѝ състояние? — пита Хелън.

— Беше разстроена.

— Продължихте ли да спорите?

— Не — отвърща Марк. — Целунахме се и се сдобрихме, ако ме разбирате.

— Значи сте останали да пренощувате?

— Да.

— Какво се случи във вторник сутринта?

— Закусвахме и отново се скарахме.

— За какво? — пита Хелън Шарп.

— Дори не помня. Но много се ядосах и... май я бутнах.

— Искате да кажете, че кавгата ви е станала физическа?

Марк свежда поглед към ръцете си.

— Не беше нарочно. Но си крещяхме, аз я сграбчих и я бутнах към стената. Веднага спрях и ѝ се извиних. Тя ми каза да си вървя и аз го направих. Стиснах я само за минута.

Главата ми рязко се вдига нагоре. Грабвам химикалката пред мен и започвам да пиша толкова силно на снопчето с листчета, че пробивам хартията. „ЛЪЖЕ“ — написвам и бутвам листчетата към Оливър.

Той поглежда към мен и пише: „?“

„СИННИ ПО ВРАТА Й.“

Оливър откъсва листчето и го пъхва в джоба си. Междувременно Марк покрива очите си с ръце и гласът му се пречупва:

— През целия ден не спрях да ѝ звъня. Исках отново да ѝ се извиня, но тя не вдигаше. Предположих, че нарочно не ми обръща внимание, и си го заслужавах, но в сряда сутринта започнах да се тревожа. Отидох у тях с идеята да я заваря, преди да е излязла на лекции, но нея я нямаше.

— Забелязахте ли нещо необичайно?

— Вратата беше отворена. Влязох. Палтото ѝ висеше на закачалката, а чантата ѝ беше на масата, но когато я извиках, тя не отговори. Търсих я навсякъде, но я нямаше. Из цялата спалня имаше дрехи, а леглото не беше оправено.

— Какво си помислихте?

— Отначало реших, че може да е предприела някакво пътуване. Но щеше да ми каже, а освен това същия ден имаше тест. Набрах номера ѝ, но никой не вдигна. Обадох се на родителите и приятелите ѝ — никой не я беше виждал, пък и не беше казала на никого, че заминава. Точно тогава отидох в полицията.

— Какво се случи?

— Детектив Матсън ми обясни, че не мога да подам сигнал за изчезване, преди да са минали трийсет и шест часа, но се съгласи да ме придружи до къщата на Джес. Честно казано, останах с впечатлението, че не ме взема на сериозно — уточнява Марк и поглежда към съдебните заседатели. — Не отидох на занятия. Останах в къщата, в случай че се върне. Тя обаче не се върна. Седях в дневната, когато осъзнах, че някой е пренаредил всички компактдискове, и го съобщих на полицията.

— Когато полицията започна официално разследване — пита Хелън Шарп, — доброволно ли им дадохте проби за изследване?

— Дадох им ботушите си — отговаря Марк.

Прокурорът се обръща и поглежда към съдебните заседатели.

— Господин Магуайър, откъде разбрахте какво се е случило с Джес?

Челюстта му се стяга.

— Две ченгета дойдоха в апартамента ми и ме арестуваха. По време на разпита детектив Матсън ми каза, че Джес е... че Джес е мъртва.

— Скоро след това освободиха ли ви?

— Да. Когато арестуваха Джейкъб Хънт.

— Господин Магуайър, имате ли нещо общо със смъртта на Джес Огилви?

— Категорично не.

— Знаете ли как се е стигнало до счупването на носа ѝ?

— Не — отвърща напрегнато Марк.

— Знаете ли как са ѝ избили зъба?

— Не.

— Знаете ли откъде са ожулванията по гърба ѝ?

— Не.

— Някога удряли ли сте я в лицето?

— Не.

Гласът на Марк звучи така, сякаш е увит във вълна. Досега гледаше надолу към пода, но когато вдига глава, всички виждат, че очите му са влажни и преглъща с усилие.

— Когато се разделих с нея — казва той, — приличаше на ангел.

Хелън Шарп приключва. Оливър става и закопчава копчетата на сакото си. Защо всички адвокати го правят? Актьорите, които играят

адвокати в „Ловци на престъпници“, също го правят. Може би, за да изглеждат професионалисти. Или просто за да дадат на ръцете си някакво занимание.

— Господин Магуайър, току-що заявихте, че са ви арестували за убийството на Джес Огилви.

— Да, но бяха хванали грешния човек.

— И все пак... не е ли вярно, че поне за известно време полицията е вярвала, че сте замесен?

— Предполагам, да.

— Освен това заявихте, че по време на скандала сте сграбчили Джес Огилви?

— Да.

— Къде?

— За ръцете — докосва той мускулите на бицепса си. — Тук.

— Но освен това сте я и душили, нали така?

Лицето му става яркочервено.

— Не.

— Господин Магуайър, нали сте наясно, че аутопсията е показала синини около врата на Джес Огилви, както и в горната част на ръцете ѝ?

— Възражение — обаждат се прокурорът. — Показания от втора ръка.

— Приема се.

— Нали осъзнавате, че в момента давате показания под клетва?

— Да...

— Тогава позволете да ви попитам отново дали сте душили Джес Огилви.

— Не съм я душил! — възразява Марк. — Аз само... сложих ръце на врата ѝ. За секунда!

— Докато сте се карали?

— Да — отговаря Марк.

Оливър вдига вежди.

— Нямам повече въпроси — казва и сяда обратно до мен.

Навеждам глава и се усмихвам.

ТЕО

Бях на девет, когато майка ми ме накара да отида на терапевтичен сеанс в група за деца, които имат братя или сестри с аутизъм. Бяхме само четирима — две момичета с лица, приличащи на земята около тресавище, с малка сестричка, която очевидно не спираше да пици; момче, чийто брат близнак страдаше от тежка форма на аутизъм; и аз. Всички трябваше да седнем в кръг и да кажем едно нещо, което обичаме у брат си или сестра си, и едно, което мразим от дън душа.

Момичетата започнаха първи. Казаха, че мразят как бебето ги държи будни по цяла нощ, но се радват, задето първата дума на малката била не „мама“ или „татко“, а „Сиси“. Аз бях следващият. Казах, че мразя, когато Джейкъб ми взема нещата без разрешение и как няма проблем да ме прекъсва, за да съобщи някакъв факт за динозаврите, за който на никого не му пука, но ако аз го прекъсна, се сърди и получава пристъп. Харесваше ми, че понякога казва убийствено смешни неща, макар че не ги е замислил по този начин, както и когато един съветник в лагер му каза, че плуването е направо торта и той откачи, защото си помисли, че ще трябва да яде под водата и ще се удави. После дойде ред на другото момче. Но преди да успее да каже нещо, вратата се отвори, близнакът му влетя в стаята и седна в скута му. Това дете вонеше — имам предвид, наистина вонеше. А после майка им подаде глава в стаята.

— Извинете — рече тя. — Хари не обича никой друг, освен Стивън да му сменя памперса.

„Сигурно е адски гадно да си Стивън“ — помислих си. Но вместо да се притесни до смърт, както бих направил аз, или да се ядоса, което също бих сторил, Стивън само се засмя и прегърна брат си.

— Да вървим — каза той, хвана го за ръката и го изведе от стаята.

През този ден правихме и други неща заедно с терапевта, но не бях съсредоточен. Не можех да си избия от главата образа на

деветгодишния Хари с огромния памперс, на Стивън, който чисти гадостта. Установих, че още едно нещо ми харесва у моя брат аутист: той умее да използва тоалетната.

Докато обядвахме, неволно се насочих към Стивън. Той седеше сам и ядеше нарязани ябълки от найлонова торба.

— Здравсти — поздравих и седнах на съседния стол.

— Здравсти.

Извадих сламката на кутийката си със сок и я забучих в картоната. Вперих поглед навън през прозореца и се опитах да разбера какво гледа.

— Как издържаш? — попитах след минута.

Той не се престори, че не разбира. Извади от торбата резенче ябълка, сдъвка го, преглътна.

— Можеше да съм аз — каза.

Мама Спатакопулос не се побира на мястото в свидетелската ложа. Опитва се да се напъха, като се мести напред-назад, и най-накрая съдията моли пристава да донесе по-удобен стол. На нейно място аз щях да искам да се скрия под тъпия стол от срам, но тя изглежда съвсем доволна. Може би си мисли, че това е доказателство колко вкусно готви.

— Госпожо Спатакопулос, къде работите? — пита Кучката дракон, или Хелън Шарп.

— Викайте ми Мама.

Прокурорът поглежда към съдията, който вдига рамене.

— Добре, Мама. Къде работите?

— Аз съм собственик на пицарията „Мама С“ на Мейн Стрийт в Таунсенд.

— Откога управлявате ресторанта?

— През юни ще станат петнайсет години. Най-добрата пицария във Върмонт. Ако дойдете, ще ви дам да опитате безплатно.

— Това е много щедро от ваша страна... Мама, бяхте ли на работа следобед на десети януари две хиляди и десета година?

— Всеки следобед съм на работа — отговаря гордо тя.

— Познавате ли Джес Огилви?

— Да, беше редовна клиентка. Добро момиче, имаше глава на раменете си. Веднъж ми помогна да посипя пешеходната пътека със сол след ледена буря, защото не искаше да си изкривя гръбнака.

— На десети януари говорихте ли с нея?

— Махнах ѝ, когато влезе, но беше голяма лудница.

— Сама ли беше?

— Не, дойде с гаджето си и с момчето, което обучаваше.

— Днес виждате ли това момче в съдебната зала?

Мама С. изпраща въздушна целувка на брат ми.

— Виждали ли сте Джейкъб преди десети януари?

— Един-два пъти е идвал с майка си за пица. Има цьолиакия, също като баща ми, Бог да упокои душата му.

— Онзи следобед говорихте ли с Джейкъб Хънт? — пита прокурорът.

— Да. Когато им донесох пицата, той седеше сам на масата.

— Знаете ли защо Джейкъб Хънт е седял сам? — пита Хелън Шарп.

— Ами всички те се скарали. Гаджето се ядосало на Джейкъб, Джес се ядосала на гаджето, задето се ядосало на Джейкъб, а после гаджето си тръгнало — обяснява Мама С. и поклаща глава. — А после Джес се ядосала на Джейкъб и тя си тръгнала.

— Чухте ли за какво се карат?

— Трябваше да взема осемнайсет поръчки. Не ги слушах. Чух само какво каза Джес, преди да си тръгне.

— Какво каза тя, Мама С.?

Жената свива устни.

— Каза му да се разкара.

Прокурорът сяда обратно на мястото си, а после идва ред на Оливър. Не гледам филми с ченгета. Всъщност не гледам нищо, ако не е „Ловци на престъпници“, защото Джейкъб постоянно монополизира телевизора. Но да си в съда, е малко като да гледаш баскетболен мач — едната страна вкарва, после другата взема топката и вкарва и така до безкрай. И също като при баскетбола, чувствам, че всичко зависи от последните пет минути.

— Значи наистина не знаете за какво е бил спорът.

— Не — отвърща тя и се привежда напред. — Оливър, много си хубав в този лъскав костюм.

Той се усмихва, но изглежда малко насилено.

— Благодаря, Мама. Значи, всъщност сте обръщали внимание на клиентите си.

— Все пак трябва да си изкарвам хляба, нали така? — казва тя и поклаща глава. — Мисля, че отслабваш. Прекалено често се храниш навън. С Константин се тревожим за теб...

— Мама, трябва да продължа с разпита — прошепва той.

— О! Добре — обръща се тя към съдебните заседатели. — Не съм чула спора.

— Били сте зад щанда?

— Да.

— Близо до фурните?

— Да.

— И други хора са работели около вас?

— В онзи ден бяха трима.

— И е имало шум?

— Телефонът, пинбол и грамофонът — всичко наведнъж.

— Значи не сте сигурна какво е разстроило Джес?

— Не.

Оливър кимва.

— Когато Джейкъб е седял сам, вие говорихте ли с него?

— Опитал се. Не му се приказваше.

— Той погледна ли ви в очите?

— Не.

— Направи ли нещо заплашително?

Мама С. поклаща глава.

— Не, той е добро момче. Просто го оставих на мира — отговаря. — Стори ми се, че точно това иска.

През целия ми живот Джейкъб е искал да бъде част от групата. Това беше една от причините, поради които никога не водех приятели вкъщи. Майка ми щеше да настоява да включим и него, а честно казано, това ми гарантираше скорострелен край на приятелството. (Другата причина беше, че се срамувах. Не исках никой да знае какъв е животът вкъщи. Не исках да обяснявам изпълненията на Джейкъб, защото майка ми може и да твърдеше, че били само странности, но за

останалата част от свободния свят изглеждаха чисто и просто абсурдни.)

От време на време обаче Джейкъб успяваше да се навре в отделния ми живот и това беше още по-лошо. Това беше социалният еквивалент на онзи път, когато успях съвсем сам да построя къщичка от карти — всичките петдесет и две от тестето, — а Джейкъб реши, че ще е забавно да я бутне с вилицата си.

В началното училище бях абсолютен парий заради Джейкъб, но когато я избутахме до гимназията, се запознах с хора от други градове, които не знаеха за моя брат с Аспергер. По някакво чудо успях да се сприятеля с две момчета — Тайлър и Уоли живееха в Саут Бърлингтън и играеха ултимейт фризби. Поканиха ме да играем след училище и когато се съгласих и казах, че няма нужда дори да се обаждам на майка си, за да проверя дали може, това само ме направи още по-як в очите им. Не се впуснах в обяснения, че причината да не трябва да се обаждам, е, че прекарвам колкото се може повече време далеч от семейството си, че майка ми е свикнала да не се връщам, преди да се е стъмнило, и че през половината време навярно дори не забелязва, че ме няма.

Това беше — и го казвам съвсем сериозно — най-хубавият ден в живота ми. Мяхме фризбита по полето и няколко момичета, които бяха останали след тренировката по хокей, дойдоха да ни гледат по късите си полички и слънцето блестеше в косите им. Скачах извънредно високо, пъчех се и когато се изпотих, една от мацките ми позволи да пийна вода от шишето ѝ. Допрях устните си там, където само преди минута бяха нейните, което от техническа гледна точка означава, че все едно съм я целунал.

А после се появи Джейкъб.

Не знам какво правеше там — нещо във връзка с някакъв изпит, който се провеждаше в моето училище, а не в неговото, и двамата с асистента му чакаха майка ми да го вземе. Но в мига, в който ме забеляза и извика името ми, знаех, че съм прецакан. Отначало се престорих, че не съм го чул, но той изтича право на полето.

— Някой твой приятел ли, Хънт? — попита Тайлър, а аз само се засмях. Метнах фризбита към него с всичка сила.

За моя изненада Джейкъб — който не можеше да хване и скапана настинка, дори да се опиташе, — сграбчи фризбита и хукна с него.

Застинах, но Тайлър се втурна след него.

— Ей, бавноразвиващ се — кресна той на Джейкъб, — ще ти скрирам задника.

Беше по-бърз от брат ми — каква изненада! — и го събори на земята. Вдигна ръка да го удари, но аз вече бях над гърба му, дръпнах го и го възседнах, а фризбито се изтъркаля с въртене на улицата.

— Няма да го пипаш, мамка му! — изкрещях в лицето на Тайлър. — Ако някой ще смазва брат ми от бой, това съм само аз.

Оставих го да кашля на земята, хванах Джейкъб за ръката и го заведох пред училището, където не можех да чувам как момичетата си шепнат за мен и малоумния ми брат, където имаше достатъчно учители, които да попречат на Тайлър и Уоли да ми скочат за отмъщение.

— Искях и аз да играя — каза Джейкъб.

— Да, но те не искаха да играеш — отсякох.

Той ритна пръста.

— Искан ми се да можех аз да съм големият брат.

От техническа гледна точка беше такъв, но не говореше за възрастта. Просто не знаеше как да изрази какво имаше предвид.

— Можеш да започнеш, като спреш да крадеш проклетите чужди фризбита — заявих.

А после майка ми спря колата до нас и свали стъклото. Усмиваше се широко.

— Мислех си, че ще взема само Джейкъб, но виж ти — каза тя.
— Намерили сте се.

ОЛИВЪР

Сигурен съм, че съдебните заседатели не възприемат нищо, което казва Марси Алстън, криминалистката. Тя е толкова страхотна, че на практика мога да си представя как трупове, на които се натъква, сядат и се задъхват.

— Първия път, когато отидохме в къщата, проверихме за пръстови отпечатащи и намерихме няколко по компютъра и в банята.

— Бихте ли обяснили какъв е процесът? — пита Хелън.

— Кожата на пръстите на човека, дланите и ходилата не са гладки — те са набраздена кожа, с линии, които започват, спират и притежават определени контури или форми. Покрай тези линии от кожа има поредици от потни пори и ако се замърсят с пот, кръв, пръст, прах и така нататък, те оставят отпечатък от тези линии върху предмета, който е бил докоснат. Моята работа е да направя този отпечатък видим. Понякога за целта е нужно увеличително стъкло, а друг път — източник на светлина. След като направя отпечатъка видим, той може да бъде фотографирани, а след като е фотографирани, мога да го запазя и да го сравня с друга проба, за която знаем на кого принадлежи.

— Откъде идват тези други проби?

— Те са на жертвата, на заподозрените. Както и от Автоматизираната дактилоскопна идентификационна система AFIS, база данни за всички престъпници в Съединените щати, чиито отпечатащи са били обработени.

— Как правите сравнението?

— Разглеждаме специфични области и откриваме модели — делти, спирали, арки, кръгове, — както и ядрото, най-централната част на отпечатъка. Правим визуално сравнение между познатия и непознатия отпечатък, като търсим общи форми, които съвпадат, а после и по-специфични подробности — ръбове, които свършват рязко, или разклонения на една линия в две. Ако открием между десет и дванайсет прилики, човек с подготовка и опит в областта на

идентификацията на пръстови отпечатыци ще може да заключи дали двата отпечатыка принадлежат на един и същ индивид.

Прокурорът представя като вещественно доказателство карта с два отпечатыка един до друг. Джейкъб незабавно се поизправя на мястото си.

— Отпечатыкът отдясно е открит на кухненския плот. Този отляво е проба, взета от Джейкъб Хънт при арестуването му.

Докато обяснява за десетте червени флагчета, показващи приликите между двата отпечатыка, поглеждам към Джейкъб, Той се хили като луд.

— Въз основа на направеното сравнение, стигнахте ли до заключение? — пита Хелън.

— Да. Отпечатыкът в кухнята е на Джейкъб Хънт.

— Докато работехте в къщата, забелязахте ли още нещо?

Марси кимва.

— Установихме, че един от прозорците в кухнята е бил срязан отвън, а рамката — разбита и счупена. В храстите под прозореца открихме отвертка.

— Открихте ли отпечатыци върху рамката или върху отвертката?

— Не, но температурата в онзи ден беше извънредно ниска, което обикновено разваля пръстовите отпечатыци.

— Открихте ли още нещо?

— Отпечатык от ботуш под перваза. Направихме му восъчна отливка и успяхме да установим, че съвпада с един от ботушите в помещението.

— Знаете ли на кого е този ботуш?

— На Марк Магуайър, приятеля на жертвата — отговаря Марси.

— Установихме, че държи тези ботуши в къщата, тъй като често е оставал да пренощува там.

— Намерихте ли нещо друго в къщата?

— Да. С помощта на вещество, наречено луминол, открихме значително количество следи от кръв в банята.

Джейкъб пише бележка и ми я подава.

БЕЛИНА + ЛУМИНОЛ = ФАЛШИВА
ПОЛОЖИТЕЛНА ПРОБА ЗА КРЪВ

— В определен момент получихте ли обаждане на деветстотин и единайсет от мобилния телефон на жертвата? — пита Хелън.

— Да. Рано на осемнайсети януари отидохме до водосток на около триста метра от къщата, която е наглеждала Джес Огилви, и намерихме тялото на жертвата.

— В какво положение беше тялото?

— Беше облеgnато с гръб на циментовата стена, със скръстени в скута ръце. Беше напълно облечено.

— При откриването на тялото забелязахте ли още нещо необичайно?

— Да — потвърждава Марси. — Жертвата беше увита в характерен, ушит на ръка юрган.

— Този юрган ли сте намерили заедно с жертвата в онзи ден? — пита прокурорът и подава на Марси обемист топ плат във всички цветове на дъгата. Шарката е замърсена от тъмнокафяви петна засъхнала кръв.

— Същият е — отговаря Марси и прокурорът го представя като веществено доказателство.

Чувам как Ема рязко си поема въздух.

Хелън благодари на свидетелката си и аз се изправям за кръстосан разпит.

— От кога работите като криминалист?

— От четири години — отвръща Марси.

— Значи от не толкова отдавна.

Тя вдига вежда.

— *Вие* откога работите като адвокат?

— Виждали ли сте множество трупове на местопрестъпления?

— За щастие не толкова много, колкото ако работех в Нашуа или Бостън — отговаря тя. — Но достатъчно, за да знам какво правя.

— Казахте, че сте намерили в къщата на Джес Огилви, в кухнята, отпечатък, който принадлежи на Джейкъб.

— Точно така.

— Можете ли да заявите, че наличието на този отпечатък го идентифицира като убиец?

— Не. Показва само, че е бил на местопрестъплението.

— Възможно ли е Джейкъб да е оставил отпечатъка в друг момент?

— Да.

— Освен това сте открили отпечатъците от ботуша на Марк Магуайър под прозорец, който е бил срязан — продължавам. — Това вярно ли е?

— Да.

— Някъде навън открихте ли отпечатъци от ботушите на Джейкъб?

— Не — отговаря Марси.

Поемам си дълбоко въздух. „Надявам се, че знаеш какво правиш“ — помислям си мълчаливо и отново поглеждам към Джейкъб.

— А кръвта в банята — успяхте ли да разберете дали принадлежи на жертвата?

— Не. Опитавме се да направим ДНК тест, но резултатите не бяха категорични. В пробите имаше следа от белина, а белината често пречи на ДНК тестовете.

— Не е ли вярно, госпожо Алстън, че когато се напръска върху белина, луминолът също дава положителен резултат?

— Да, понякога.

— Значи следите от кръв, които сте открили, всъщност може да са следи от белина?

— Възможно е — признава тя.

— И предполагаемата кръв в банята може просто да е следи от белина, след като Джес е почистила пода с „Клорокс“?

— Или — отговаря Марси — след като клиентът ви е почистил кръвта от пода с „Клорокс“, след като я е убил.

Потръпвам и предприемам незабавно отстъпление.

— Госпожо Алстън, вие можете да кажете много за едно тяло от начина, по който е разположено след смъртта, нали?

— Да.

— Нещо направи ли ви впечатление при тялото на Джес Огилви, когато го открихте?

Марси се поколебава.

— Тялото не беше захвърлено. Някой е отделил време да я сложи да седне и да я увие в одеяло, вместо просто да я захвърли по най-бързия начин.

— Някой, когото го е било грижа за нея?

— Възражение — намесва се Хелън и както очаквам, съдията го приема.

— Познавате ли клиента ми, госпожо Алстън?

— Познавам го.

— Откъде?

— Той е любител на местопрестъпленията. Идвал е на няколко, на които съм работила, и започва да ни дава съвет, който нито искаме, нито ни е необходим.

— Някога позволявали ли сте му да ви помогне на местопрестъпление?

— Категорично не. Но е повече от ясно, че тези неща го заплеляват — отговаря тя и поклаща глава. — Има само два вида хора, които редовно идват на местопрестъпления: серийните убийци, които проверяват как са се справили, и откачалките, които мислят, че полицейската работа е като филмите по телевизията и искат да ни помогнат да разкрием престъплението.

Направо супер. Сега съдебните заседатели със сигурност се чудят към коя от двете категории спада Джейкъб. Решавам да спра, преди щетите да станат още по-големи.

— Нямам повече въпроси — казвам и Хелън става, за да пренасочи удара.

— Госпожо Алстън, Джейкъб Хънт дойде ли при водостока, когато работехте по тялото?

— Не — отговаря Марси. — Изобщо не го видяхме.

Хелън вдига рамене.

— Предполагам, че този път не е имало какво да разкрива.

ДЖЕЙКЪБ

Ако не стана криминалист, прочут в областта си, като доктор Хенри Лий, ще стана патолог. Работата е същата, само че периметърът е по-малък. Вместо да обработва цяла къща или група дървета, за да узнае историята на престъплението, човек измъква тази история от устата на мъртвия на масата за аутопсии.

В много отношения мъртвите тела са за предпочитане пред живите:

1. Няма изразения, така че няма нужда да се тревожи дали това е усмивка, или подсмиване, или други такива глупости.
2. Не се отегчават, ако обсебиш разговора.
3. Не им пука дали стоиш прекалено близо, или твърде далеч.
4. Не говорят за теб, когато излезеш от стаята, и не казват на приятелите си колко си дразнещ.

От мъртвото тяло можеш да разбереш в каква последователност са се развили събитията: дали раната от изстрела в корема е причинила перитонита и отравянето на кръвта; дали смъртта е причинена от тези усложнения, или последният удар е бил синдромът на респираторен дистрес, до който са довели те. Можеш да разбереш дали човек е умрял на полето, или дали е бил оставен в багажника на кола. Можеш да разбереш дали е бил застрелян в главата, преди да запалят тялото, или обратно. (След отстраняването на черепа можеш да видиш кръвта, която започва да се процежда в резултат от варенето на мозъка — термично увреждане. Ако не я видиш, това обикновено означава, че смъртта е настъпила при екзекуция, а не от огъня. Признайте си: наистина искате да разберете.)

Поради всички тези причини слушам много внимателно, когато доктор Уейн Нусбаум застава в свидетелската ложа. Познавам го; виждал съм го на местопрестъпления. Веднъж му написах писмо и той ми даде автограф.

Сега изброява credenциалите си: медицинския факултет в „Йейл“, последван от стаж по патология и спешна помощ, преди да

стане помощник-патолог в щата Ню Йорк и най-накрая, двайсет години като главен патолог във Върмонт.

— Извършихте ли аутопсия на тялото на Джес Огилви? — пита Хелън Шарп.

— Да. Следобед на осемнайсети януари — отговаря той. — Докараха тялото в кабинета ми сутринта, но трябваше да се размрази.

— Каква е била температурата навън, когато са я намерили?

— Минус единайсет градуса по Целзий, което е позволило тялото да се съхрани чудесно.

— Как беше облечена?

— С шорти, тениска и тънко яке. Имаше сутиен, но бельото ѝ беше облечено наопаки. В малкия преден джоб на шортите имаше зъб, увит в тоалетна хартия, а мобилният ѝ телефон беше закопчан в джоба на якето ѝ.

Обикновено в „Ловци на престъпници“, когато патологът застане в свидетелската ложа, показанията му продължават най-много пет минути. Хелън Шарп обаче превежда доктор Нусбаум през веществените му доказателства три пъти: веднъж вербално, втори път с диаграма на тяло и той рисува резултатите си с червен маркер; и най-накрая със снимки, които е направил по време на аутопсията. Лично аз се наслаждавам на всяка минута от показанията му, но не знам за госпожата сред съдебните заседатели — изглежда така, сякаш всеки момент ще повърне.

— Докторе, казахте, че сте взели проби от урината на Джес Огилви, от кръвта в сърцето ѝ и кристални от очите ѝ за токсикологични цели?

— Точно така.

— Каква е целта на тези проверки?

— Така разбираме какви чужди вещества има в кръвта на жертвата. В случая на кръвта от сърцето и кристалина тези вещества са налични по времето на смъртта.

— Какви бяха резултатите?

— По времето на смъртта на Джесика Огилви в системата ѝ не е имало нито наркотици, нито алкохол.

— Направихте ли снимки на тялото по време на аутопсията?

— Да — отговаря той. — Това е рутинна процедура.

— Забелязахте ли някакви необичайни знаци или синини по тялото?

— Да. По гърлото на жертвата имаше следи, които съответстват на следи от душене, а по ръцете ѝ — синини, които съответстват на синини, когато държат някого неподвижен. Синините бяха червеникавовиолетови и с ясно очертани ръбове, което означава, че са били получени до двайсет и четири часа преди смъртта. Освен това по кожата в долната част на гърба ѝ имаше посмъртни ожулвания, най-вероятно от влаченето на тялото. На снимката, ето тук, можете да видите разликата между двата вида следи. Посмъртните са жълтеникави и твърди.

Посочи към друга снимка, този път на лицето на Джес.

— Жертвата е била жестоко бита. Беше претърпяла базиларна фрактура на черепа, имаше синини около очите и счупен нос. Един от предните ѝ зъби липсваше.

— Успяхте ли да разберете дали тези наранявания са получени преди или след смъртта?

— Фактът, че има синини с подобен цвят, означава, че нараняването се е случило преди смъртта. За зъба... ами, не мога да заявя със сигурност, но сякаш беше същият, който беше прибран в джоба ѝ.

— Възможно ли е да нанесете на някого толкова силен удар в лицето, че да му избиете зъб?

— Възможно е — отговаря доктор Нусбаум.

— Човек, който е бил ударен силно в лицето, ще има ли наранявания като тези, които сте открили по тялото на жертвата?

— Да.

— Докторе — пита Хелън Шарп, — след като сте извършили аутопсията и сте проучили резултатите от токсикологичните изследвания, изградихте ли си мнение с разумна степен на медицинска сигурност за начина на смъртта?

— Да. Заключих, че е убийство.

— Каква е причината за смъртта на Джес Огилви?

— Черепна травма, довела до субдурален хематом — кръвене в мозъка, което се получава при удар или падане.

— Колко време минава, преди човек да умре от субдурален хематом?

— Може да се случи незабавно или да отнеме часове. В случая на жертвата е станало сравнително скоро след нараняването.

— Синините, които открихте по врата и ръцете на Джес Огилви, допринесли ли са за смъртта ѝ?

— Не.

— А избитият зъб?

— Не.

— И в кръвта ѝ не е имало нито наркотици, нито алкохол?

— Нямаше.

— И така, доктор Нусбаум — заключава Хелън Шарп, — единствената причина за фатално нараняване на Джес Огилви, която сте открили по време на аутопсията, е била базиларна фрактура на черепа, причинила кървене в мозъка?

— Точно така.

— Свидетелят е ваш — казва прокурорът и Оливър се изправя.

— Всички тези наранявания, които сте открили по тялото на Джес Огилви — подхваща той, — нямате представа кой ги е причинил, така ли?

— Не.

— И казахте, че субдурален хематом може да бъде предизвикан от удар *или* от падане.

— Точно така.

— Не е ли възможно, докторе — пита Оливър, — Джес Огилви да се е препънала, да е паднала и да е получила субдурален хематом?

Патологът вдига глава и се усмихва леко.

Тази усмивка е от онези, които мразя — онези, които може да означават „Много си умен“, но също така и „Ти си направо малоумен.“

— Възможно е Джес Огилви да се е препънала, да е паднала и да е получила субдурален хематом — отговаря доктор Нусбаум. — Но много се съмнявам да се е опитала сама да се удуши или сама да си е избила зъба, да си е облякла белъто наобратно, да се е завлякла на триста метра от къщата си и да се е увила в юрган в един водосток.

Избухвам в смях — тази реплика е страхотна. Можеше да са я написали сценаристите на „Ловци на престъпници“. Майка ми и Оливър ме поглеждат и *това* изражение е лесно за разчитане: и двамата са сто процента бесни.

— Може би сега е моментът за мирна почивка? — пита съдията.

— Сетивна! — тросва се Оливър. — *Сетивна* почивка!
Съдия Кътингс си прочиства гърлото.
— Ще приема това за „да“.

В стаята за сетивна почивка лягам под утежненото одеяло. Майка ми е в тоалетната; Тео е отпуснал глава на вибриращата възглавница. Говори през зъби и звучи като робот.

— Погъделичкай ме, Елмо — казва.

— Джейкъб — започва Оливър след една минута и трийсет и три секунди мълчание. — Поведението ти в тази съдебна зала много ме ядосва.

— Е, добре, твоето поведение в тази съдебна зала пък ядосва много *мен* — заявявам. — Все още не си им казал истината.

— Знаеш, че още не е наш ред. Гледал си процеси по телевизията. Обвинението е първо, а после ние се заемаме да оправяме пораженията, които е нанесла Хелън Шарп. Но, Джейкъб... мили боже! Всеки път, когато получиш пристъп или се разсмееш на нещо, казано от свидетел, това ни нанася допълнителни вреди.

Поглежда към мен.

— Представи си, че си съдебен заседател и имаш дъщеря на възрастта на Джес, а подсъдимият се смее с глас, когато патологът говори за ужасния начин, по който е загинала тя. Как смяташ, какво ще си каже заседателят?

— Не съм заседател — отговарям, — така че не знам.

— Това, което каза накрая патологът, *наистина* беше смешно — добавя Тео.

Оливър го поглежда намръщено.

— Случайно да съм те питал за мнението ти?

— Случайно Джейкъб да те е питал за твоето? — отвърща Тео и ми мята възглавницата. — Не го слушай — съветва ме той и се измъква от стаята за сетивна почивка.

Установявам, че Оливър е вперил поглед в мен.

— Джес липсва ли ти?

— Да. Тя ми беше приятелка.

— Тогава защо не го показваш?

— А защо *трябва* да го показвам? — питам и сядам. — Ако аз знам, че така се чувствам, само това има значение. Никога ли не ти се е случвало да погледнеш към някого, който е изпаднал в истерия на публично място, и да се запиташ дали наистина е нещастен, или просто иска другите да *разберат*, че е нещастен? Това размива емоцията — когато я излагаш пред погледа на целия свят. Вече не е толкова чиста.

— Е, добре, повечето хора не мислят така. Повечето хора, които са видели фотографски данни от аутопсията на някого, когото са обичали, се разстройват. Някои дори се разплакват.

— Разплакват ли се? Ти майтапиш ли се? — питам и повтарям фраза, която съм чувал от децата в училище. — Човек убивам, за да присъствам на тази аутопсия.

Оливър се извъръща настрана. Сигурен съм, че съм го чул погрешно.

— А уби ли човек?

РИЧ

Актуалната шега сред тези, които сме отделени за процеса, е свързана със стаята за сетивна почивка. Щом обвиняемият може да получи специални условия, защо свидетелите да не могат? Лично аз искам стая, където да ми носят китайска храна. Съобщавам го на Хелън Шарп, когато идва да ми каже, че е мой ред да дам показания.

— Научно е доказано — обяснявам, — че кнедлите засилват концентрацията на свидетелите. А пиленето „Генерал Цо“ задръства артериите точно толкова, колкото да увеличи притока на кръв към мозъка...

— А аз през цялото време си мислех, че увреждането ти е късият ти...

— Ей!

— ... дефицит на внимание — довършва Хелън и ми се усмихва.
— Разполагаш с пет минути.

Шегувам се, но не съвсем. Искам да кажа, щом съдът е готов да си изпотроши краката от бързане да направи какви ли не отстъпки за синдрома на Аспергер на Джейкъб Хънт, колко време ще мине, преди някой професионален престъпник да го използва за прецедент и да настоя, че ако влезе в затвора, клаустрофобията му ще се засили? Аз съм голям привърженик на равенството, но не и когато подкопава системата.

Решавам да се изпия пред повторното влизане на съда и тъкмо завивам зад ъгъла, където са тоалетните, когато налитам право върху жена, която върви в обратната посока.

— Ау! — измърморвам и я задържам на крака. — Съжалявам.

Ема Хънт ме поглежда с онези нейни невероятни очи.

— Сигурна съм — казва.

В друг живот — ако имах различна работа, а тя имаше различно дете — може би щяхме да си говорим над бутилка вино. Може би щеше да ми се усмихва, вместо да ме гледа така, сякаш току-що се е изправила пред най-страшния си кошмар.

— Как я карате?

— Нямате право да ми задавате този въпрос.

Тя се опитва да мине покрай мен, но аз протягам ръка и ѝ препречвам пътя.

— Просто си върших работата, Ема.

— Трябва да се върна при Джейкъб...

— Виж, съжалявам, че ви се случи това, защото вече сте изтърпели предостатъчно. Но в деня, в който умря Джес, една майка загуби детето си.

— А сега — прекъсва ме тя — вие ще ме накарате да загубя своето.

Блъсва ръката ми. Този път я пускам.

Минават десет минути, докато изброя кредитиалите си за Хелън — капитанския ми ранг, обучението ми за детектив в Таунсенд, фактът, че се занимавам с това, отпреди да се е родил Исус, дрън-дрън, всички неща, които съдебните заседатели искат да чуят, за да разберат, че са в добри ръце.

— Как се оказахте замесен в разследването на смъртта на Джес Огилви? — започва Хелън.

— На тринайсети януари приятелят ѝ Марк Магуайър дойде в полицейското управление и съобщи за изчезването ѝ. Обясни, че не я е виждал от сутринта на дванайсети и не е успял да се свърже с нея. Не планирала никакво пътуване, приятелите и родителите ѝ също не знаели къде е. Чантата и палтото ѝ били в къщата ѝ, но някои лични вещи ги нямало.

— Например?

— Четката ѝ за зъби, мобилният ѝ телефон.

Поглеждам към Джейкъб, който вдига вежди с очакване.

— И някои дрехи в една раница — довършвам, а той се усмихва, навежда глава и кимва.

— Какво направихте?

— Отидох до къщата заедно с господин Магуайър и съставих списък с изчезналите вещи. Освен това взех от пощенската кутия напечатана бележка с молба да запазят входящата кореспонденция и я изпратих в лабораторията за снемане на пръстови отпечатыци. После

казах на господин Магуайър, че ще трябва да изчакаме и да видим дали госпожица Огилви ще се върне.

— Защо изпратихте бележката в лабораторията? — пита Хелън.

— Защото ми се стори странно някой да напечата бележка за пощальона.

— Получихте ли резултатите от лабораторията?

— Да. Не бяха категорични; по листа не бяха открити никакви отпечатыци. Това ме накара да повярвам, че бележката може да е напечатана от някого, достатъчно умен да си сложи ръкавици, докато я пуска в кутията. Подвеждаща улика, за да ни накара да помислим, че Джес е избягала сама.

— Какво се случи после?

— Един ден по-късно ми се обади господин Магуайър и ми съобщи, че етажерка с компактдискове е била съборена и после пренаредена по азбучен ред. Това не ми изглеждаше като очевиден признак за нещо нередно — все пак можеше да го е направила самата Джес, а според досегашния ми опит углавните престъпници рядко са манияци на тема чистота. Но открихме официално разследване във връзка с изчезването на госпожица Огилви. Изпратихме в дома ѝ екип криминалисти, за да съберат веществени доказателства. Взех бележника ѝ с ангажименти от чантата, която намерихме в кухнята, и започнах да се свързвам с хората, с които е трябвало да се срещне преди и след изчезването си.

— По време на това разследване опитахте ли се да се свържете с Джес Огилви?

— Много пъти. Набирахме мобилния ѝ телефон, но веднага се включваше гласовата поща, докато накрая дори и тя се препълни. С помощта на ФБР се опитахме да локализираме мобилния телефон.

— Какво означава това?

— С помощта на джипиес локатор, вграден в телефона, ФБР използва софтуерна програма, която може да засича координати с точност до метър от действително физическо местоположение навсякъде по света. Но в този случай резултатите не бяха категорични. Телефонът трябваше да е зареден, за да може този софтуер да сработи, а очевидно апаратът на Джес Огилви не беше — обяснявам. — Освен това проверихме входящите съобщения в къщата. Едното беше от господин Магуайър, друго — от един амбулантен търговец, трето — от

майката на обвиняемия. Имаше и три пропуснати обаждания от мобилния телефон на самата Джес Огилви. Въз основа на времето, показано от телефонния секретар, можеше да се направи извод, че госпожица Огилви е била още жива приблизително по времето на обажданията... или че този, у когото е мобилният ѝ телефон, иска да си помислим, че е така.

— Детективе, кога се запознахте с обвиняемия?

— На петнайсети януари.

— Бяхте ли го виждали преди това?

— Да, на едно местопрестъпление предишната седмица. Нахлу там по време на разследване.

— Къде се запознахте с господин Хънт на петнайсети януари?

— В къщата му.

— Кой друг присъстваше?

— Майка му.

— Тогава арестувахте ли обвиняемия?

— Не, тогава не беше заподозрян. Зададох му няколко въпроса за уговорката му с Джес. Каза, че е отишъл в къщата ѝ за срещата им в четиринайсет и трийсет и пет, но не се е срещнал с нея. Подразбираше се, че се е прибрал у дома пеш. Освен това съобщи, че Марк Магуайър не е присъствал, когато самият той е пристигнал в дома на госпожица Огилви. Когато го попитах дали е виждал Джес да се кара с приятеля си, той каза: „Аста ла виста, бейби.“

— Разпознахте ли тази фраза?

— Доколкото знам, приписват я на бившия губернатор на Калифорния — отговарям. — Преди да влезе в политиката.

— По време на тази среща питахте ли обвиняемия за още нещо?

— Не. Бях... освободен. Часът беше четири и половина следобед, а в четири и половина следобед той гледа телевизионен сериал.

— След това срещнахте ли се отново с обвиняемия?

— Да. Майка му, Ема Хънт, ми се обади и ми каза, че Джейкъб има да ми съобщи още нещо.

— Какво каза Джейкъб при втория разговор?

— Даде ми изчезналата раница на Джес Огилви, както и някои от дрехите ѝ. Призна, че е отишъл в къщата ѝ и е открил следи от борба, които е разчистил.

— Разчистил?

— Да. Изправил столовете, събрал писмата, разпилени по пода, върнал компактдиските обратно на етажерката и ги подредил по азбучен ред. Взел раницата, защото си помислил, че на Джес може да ѝ трябва. После ми показва раницата и предметите вътре.

— Тогава арестувахте ли Джейкъб?

— Не.

— Взехте ли дрехите и раницата?

— Да. Подложихме ги на тестове и резултатите бяха отрицателни. Нямаше нито отпечатъци, нито кръв, нито ДНК.

— Какво се случи после? — пита Хелън.

— Срегнах се с криминалистите в дома на Джес Огилви. Бяха открили следи от кръв в банята и един срязан кухненски прозорец, както и счупен перваз на същия прозорец. Освен това се бяха натъкнали на отпечатък от ботуш извън къщата, който сякаш съответстваше на ботушите на Марк Магуайър.

— Какво се случи после?

Обръщам се с лице към съдебните заседатели.

— Рано сутринта в понеделник, осемнайсети януари, малко след три часа, службата в Таунсенд получи обаждане на телефон деветстотин и единайсет. Всички обаждания на деветстотин и единайсет се проследяват с помощта на технология за джипиес, така че отговарящите могат да стигнат до обадилият се. Това обаждане идваше от водосток, отдалечен на приблизително триста метра от къщата, обитавана от Джес Огилви. Отговорих на обаждането. Тялото на жертвата — както и телефонът ѝ — бяха открити там и тя беше увита в одеяло. Има видеоклип от обедните новини, излъчени по WCAH...

Поколебавам се — чакам Хелън да вземе записа и да го представи като вещественно доказателство, да обърне телевизионния монитор по-близо до съдебните заседатели, за да го видят.

Възцарява се абсолютна тишина. Лицето на репортерката заема екрана, очите ѝ се навлажняват от студа, а зад нея се движат криминалистите. Репортерката премества краката си и Хелън натиска „Пауза“.

— Познавате ли това одеяло, детективе? — пита тя.

Виждам многоцветен юрган, определено ушит на ръка.

— Да. Беше увито около тялото на Джес Огилви.

— Това ли е същото одеяло?

Тя вдига юргана. На места щампата се нарушава от кървави петна.

— Да — потвърждавам.

— Какво се случи след това?

— След като открихме тялото, изпратих няколко полицаи да арестуват Марк Магуайър за убийството на Джес Огилви. Тъкмо го разпитвах, когато получих друго обаждане.

— Човекът, който ви се обаждаше, каза ли ви кой е?

— Да. Беше майката на Джейкъб Хънт, Ема.

— Какво беше поведението ѝ? — пита Хелън.

— Беше обезумяла. Извънредно разстроена.

— Какво ви каза тя?

Другият адвокат, този, който прилича на гимназист, възразява.

— Това са показания втора ръка, Ваша чест — заявява той.

— Господин адвокат, приближете се — казва съдията.

Хелън заговаря тихо:

— Господин съдия, мога да докажа, че майката се е обадила, защото току-що е видяла по новините клипа с този юрган на екрана и е разбрала, че това е юрганът на сина ѝ. Следователно, Ваша чест, става дума за изявление, направено в момент на афект.

— Възражението се отхвърля — обявява съдията и Хелън отново се приближава към мен.

— Какво ви каза майката на обвиняемия? — повтаря тя.

Не искам да поглеждам към Ема. Вече усещам горещината на погледа ѝ, обвиненията.

— Каза ми, че юрганът е на сина ѝ.

— Въз основа на разговора ви, какво направихте?

— Помолих госпожа Хънт да доведе Джейкъб в управлението, за да поговорим по-подробно.

— Арестувахте ли Джейкъб Хънт за убийството на Джес Огилви?

— Да.

— Какво се случи после?

— Отхвърлих всички обвинения срещу господин Магуайър. Освен това приведох в изпълнение заповед за обиск на къщата на обвиняемия.

— Какво намерихте там?

— Полицейската радиостанция на Джейкъб Хънт, саморъчно измайсторено приспособление за вземане на отпечатыци чрез изпарения и стотици черно-бели тетрадки.

— Какво имаше в тези тетрадки?

— Джейкъб е записвал в тях информация от епизодите на „Ловци на престъпници“ — сериала, който гледа. Записвал е датата на излъчване на епизода, веществените доказателства и дали е разрешил престъплението преди телевизионните детективи, или не. Видях го да пише в една от тези тетрадки първия път, когато отидох в къщата му да говоря с него.

— Колко тетрадки открихте?

— Сто и шестнайсет.

Прокурорът представя една като веществено доказателство.

— Разпознавате ли това, детектив Матсън?

— Това е една от тетрадките. Тази с последните записи.

— Бихте ли обърнали на четиринайсета страница, за да ни прочетете какво виждате?

Чета високо записа:

В къщата й. 01.12.2010.

Ситуация: изчезнало момиче.

Веществени доказателства:

купчина дрехи на леглото,

изчезнала четка за зъби, изчезнало червило,

дамската чанта и палтото на жертвата са си на мястото.

изчезнал мобилен телефон... разрязан прозорец... отпечатыци от ботуши навън, съвпадат с тези на гаджето.

мобилен телефон проследен при обаждане на 911, за да открият тялото във водосток.

— Има ли нещо интересно по отношение конкретно на този запис?

— Не знам дали съответства на епизод на „Ловци на престъпници“, но това е точно същото местопрестъпление, което

заварихме в дома на Джес Огилви. Това е точно същото състояние, в което открихме тялото на Джес Огилви. И цялата тази информация е нещо, което не би трябвало да бъде достъпно за никого — отговарям. — Освен за полицията... и за убиеца.

ОЛИВЪР

Знаех, че Джейкъб ще има проблеми, когато представят като доказателства тези дневници. Лично аз не бих искал еквивалентът на дневника ми да бъде прочетен пред съдебни заседатели. Не че си водя дневник или ако си водех, бих записал веществените доказателства от сцена на убийство. Затова съм подготвен, щом той започва да се полюшва, когато Хелън представя дневника като доказателство. Усещам как гръбнакът му се сковава, а дишането му се учестява, забелязвам, че почти не мигва.

Навежда се към масата и с Ема се споглеждаме над главата му. „Сега“ — изрича с устни тя и наистина, Джейкъб тиква в ръката ми къс хартия.

На него пише: „П#“

Минава един миг, преди да осъзная, че ми е предал бележка, точно както му казах да направи, ако има нужда от сетивна почивка.

— Ваша чест — казвам и се изправям. — Може ли да помоля за кратко прекъсване?

— Току-що се върнахме след прекъсване, господин Бонд — отговаря съдия Кътингс, но после поглежда към Джейкъб, чието лице е станало яркочервено. — Пет минути — оповестява той.

С мен от едната страна и Ема залепена от другата, завличаме Джейкъб на пътеката към стаята за сетивна почивка.

— Потърпи само още трийсет секунди — успокоява го Ема. — Още десет стъпки. Девет... осем...

Джейкъб влиза вътре и се завърта с лице към нас.

— О, боже! — извиква той и на лицето му грейва усмивка, която го разцепва надве. — Не е ли страхотно?

Мога само да го гледам безмълвно.

— Искам да кажа, това е цялата работа. Най-накрая разбраха. Подредих местопрестъпление и ченгетата разбраха всичко, дори подвеждащите улики — обяснява той и ме сбутва в гърдите с пръста си. — Ти — съобщава ми — вършиш *страхотна* работа.

До мен Ема избухва в плач.

Не поглеждам към нея.

— Ще поправа вредите — обещавам.

Изправям се за кръстосания разпит на детектив Матсън и за момент си мисля, че си ги мерим. Той поглежда към Ема — все още зачервените ѝ очи, все още подпухналото ѝ лице, — поглежда към мен и присвива очи, сякаш аз съм виновен за състоянието ѝ, а не той. И това само засилва желанието ми да го смачкам.

— Детективе, когато за първи път се срещнахте с Джейкъб в къщата му — започвам, — той ви цитира реплика от филма „Терминатор“, вярно ли е?

— Да.

— А при втората ви среща с Джейкъб... той ви препоръча множество тестове, които да извършите с раницата?

— Да.

— Колко теста?

— Няколко.

Вземам тефтерчето пред Джейкъб.

— Препоръча ли ви ДНК тест за дръжките на раницата?

— Да.

— И тест с материал от бельото вътре.

— Да, струва ми се.

— Луминол?

— Мисля, че да.

— А с нинхидрин на картичката вътре?

— Вижте, не си ги спомням всичките, но вероятно да.

— Всъщност, детективе — казвам, — Джейкъб сякаш е запознат с работата ви по-добре от вас самия.

Той присвива очи.

— Със сигурност беше запознат с местопрестъплението по-добре от мен.

— Тези тетрадки, които сте иззели — изчетохте ли ги всичките?

— Да.

— Какво съдържат другите сто и петнайсет тетрадки?

— Преразказ — казва той. — На епизоди на „Ловци на престъпници“.

— Знаете ли какво е „Ловци на престъпници“, детективе?

— Човек трябва да живее под някоя скала, за да не знае — отсича той. — Телевизионен сериал за полицейски процедури, който сигурно вече е стигнал чак до Марс.

— Гледате ли го понякога?

Той се разсмива.

— Опитвам се да го пропускам. Не е реалистичен.

— Значи случаите не са истински престъпления.

— Не.

— Значи е правилно да кажем, че сто и шестнайсетте дневника, които сте извели от стаята на Джейкъб, са пълни с описания на измислени местопрестъпления?

— Ами да — отговаря Матсън. — Но не мисля, че местопрестъплението, което е описал в сто и шестнайсетата тетрадка, е измислено.

— Откъде знаете? — правя няколко крачки към него. — Всъщност, детективе, изчезването на Джес Огилви е било отразено от медиите, преди да се доберете до тетрадката, нали?

— Да.

— Името ѝ е било в новините, родителите ѝ са молели за помощ за разрешаване на престъплението?

— Да.

— Заявихте, че Джейкъб е идвал на местопрестъпление с желание да ви помогне, нали?

— Да, но...

— Някога предложил ли ви е информация, която ви е изненадала?

Матсън се колебава.

— Да.

— Тогава не е ли възможно, особено като се има предвид, че е познавал жертвата, да не е използвал тетрадката, за да се хвали с убийство... а за да разреши случая, както с всички епизоди на „Ловци на престъпници“?

Обръщам се към съдебните заседатели още преди да успее да отговори.

— Нямам повече въпроси.

Хелън се изправя на масата на прокурора.

— Детектив Матсън — казва тя, — бихте ли прочели бележката в края на първа страница от тетрадката?

— Пише: „РАЗРЕШЕН: ОТ МЕН, двајсет и четири минути.“

— А бележката в края на запис на шеста страница?

— „РАЗРЕШЕН: ОТ ТЯХ, петдесет и пет минути... Добра работа!“

Тя тръгва към Матсън.

— Имате ли представа какво означава тази бележка?

— Джейкъб ми каза първия път, когато го видях да пише в дневниците. Записва дали е разкрил престъплението преди телевизионните детективи и колко време му е отнело.

— Детективе — казва Хелън, — бихте ли прочели бележката в края на страница четиринайсета, запис, озаглавен „В къщата й“, който ни прочетохте по-рано?

Той поглежда надолу към страницата.

— Пише: „РАЗРЕШЕН: ОТ МЕН.“

— Има ли нещо друго, което да ви прави впечатление в това изречение?

Матсън поглежда към журито.

— Подчертано е. Десет пъти.

ТЕО

На вечеря аз съм този, който вижда как брат ми открадва ножа.

Отначало не казвам нищо. Но ми е пределно ясно от начина, по който той спира, докато яде жълтия си ориз и бърканите яйца, за да отрони зърната на една царевица от кочана — а после бутва ножа с палци към ръба на масата, за да падне в скута му.

Майка ми не спира да дрънка за процеса — за автоматите за кафе в съдебната зала, които предлагали само студено кафе; какво ще облече Джейкъб утре; за защитата, която ще изложи тезата си на сутринта. Не мисля, че някой от нас я слуша, защото брат ми се опитва да не движи раменете си, докато увива ножа в салфетка, а аз се опитвам да запомня всяко негово движение.

Когато понечва да стане от масата и майка ми го прекъсва с кратък насилан смях, съм сигурен, че ще го попита за откраднатия прибор. Вместо това обаче чувам;

— Не забравяш ли нещо?

— Ще ме извините ли? — измърморва Джейкъб. Минута по-късно е омел докрай чинията си и тръгва нагоре по стълбите.

— Чудя се какво му е — казва майка ми. — Почти не яде.

Натъпквам останалата храна в устата си и измърморвам извинение. После забързвам по стълбите, но Джейкъб не е в стаята си. Вратата на банята също е широко отворена. Сякаш току-що е изчезнал.

Влизам в моята стая и ненадейно някой ме сграбчва, бутва ме към стената и опира нож в гърлото ми.

Е, добре, ще кажа само, че е депресиращо, че не за първи път участвам в този сценарий заедно с брат си. Правя това, което знам, че действа: ухапвам го за китката.

Човек би си помислил, че ще го предвиди, но той не го предвижда; ножът изтрополява на пода, а аз сръгвам Джейкъб с лакът в корема. Той се превива надве и изсумтява.

— Какво правиш, мамка му? — кресвам.

— Упражнявам се.

Посягам към ножа и го пъхвам в чекмеджето на бюрото си — това, което държа заключено, в което съм се научил да държа нещата, до които не искам Джейкъб да се добере.

— Упражняваш се в убийство ли? — питам. — Ти, луд шибаняк такъв. Затова ще те осъдят.

— Нямаше да те нараня — обяснява Джейкъб и се отпуска тежко на леглото ми. — Днес един човек ме гледаше странно.

— Мен ако питаш, в тази съдебна зала много хора те гледаха странно.

— Но той ме последва в банята. Трябва да мога да се защита.

— Ама да, разбира се! И как мислиш, какво ще се случи утре сутринта, когато влезеш в съда и металните детектори се разпищят? А тъпите репортери до един те гледат как вадиш от чорапа си нож за пържоли?

Той се намръщва. Това е една от онези негови лекомислени схеми на аспи, от онези, които никога не обмисля като хората. Както когато преди два месеца повика ченгетата, защото майка ми го тормозела. Сигурен съм, че за Джейкъб подобно действие е изглеждало съвсем логично. За останалата част от свободния свят... не толкова.

— Ами ако ми няма нищо? — пита Джейкъб. — Ами ако причината да действам и да мисля така, както действам и мисля, е, че през цялото време съм изключен? Знаеш ли, ако имах приятели, може би нямаше да правя неща, които всички други смятат за странни. Това е като бактерия, която се развива само във вакуум. Може би не съществува такова нещо като Аспергер. Може би това се случва чисто и просто когато не се вписваш в обкръжението си.

— Не го казвай на адвоката си. Точно сега има огромна нужда Аспергер да съществува.

Поглеждам към ръцете на Джейкъб. Кожичките около ноктите му са изгризани до кожа; често се разкървавява. Навремето майка ми увиваше превръзки около всичките му пръсти, преди да го изпрати на училище. Веднъж в коридора чух две момичета да го наричат „Мумията“.

— Хей, Джейкъб — казвам тихо, — ще ти кажа нещо, което никой не знае.

Ръката му започва да трепка до бедрото.

— Тайна ли?

— Да. Но не можеш да кажеш на мама.

Искам да му кажа. От толкова отдавна искам да кажа на някого. Но може би Джейкъб има право: когато нямаш свое място в света, това, което остава, само нараства и става все по-неразпознаваемо. Свива се в гърлото ми; изсмуква всичкия въздух в стаята. И ненадейно започвам да хленча като бебе, бърша очи в ръкавите си и се опитвам да се преструвам, че брат ми не е на процес; че няма да отиде в затвора; че това не е кармична разплата за всички лоши неща, които съм направил, и всички лоши мисли, които са минавали през ума ми.

— Бях там — изтърсвам. — Бях там в деня, в който умря Джес.

Джейкъб не ме поглежда и може би така е по-лесно. Ръката му започва да трепка малко по-бързо, а после се вдига към гърлото му.

— Знам — казва той.

Очите ми се разширяват.

— Така ли?

— Разбира се. Видях отпечатъците от ботушите ти — забива поглед над рамото ми той. — Точно затова трябваше да го направя.

О, боже! Тя е казала на Джейкъб, че съм я шпионирал, докато е била гола, и че ще отиде при ченгетата, и той я е накарал да млъкне. Сега вече ридая с глас; не мога да си поема въздух.

— Съжалявам.

Той не ме докосва, не ме прегръща, не се опитва да ме утеши, както би направила майка ми. Както би направило всяко друго човешко същество. Джейкъб просто продължава да размахва ръката си с разперените си пръсти, а после казва: „Съжалявам, съжалявам“, както преди малко съм направил аз — ехо, ограбено от музиката си, като дъжд по ламарина.

Това е прозодия. Част от Аспергер е. Като малък Джейкъб повтаряше някои от въпросите, които му задавах, пращаше ги обратно към мен като бейзболна топка, вместо да отговори. Майка ми каза, че това било като цитирането на филмови реплики — вербална странност. Това беше начинът на брат ми да почувства думите в устата си, когато нямаше какво да каже в отговор.

Но въпреки това си позволявам да се престоря, че това е неговият автоматизиран, монотонен начин да ме помоли за прошка.

ДЖЕЙКЪБ

Днес, когато се връщаме от съда, вместо да пусна „Ловци на престъпници“, избирам различно видео — домашен филм с мен като бебе, само на годинка. Навярно е рожденият ми ден, защото има торта, аз ръкопляскам и казвам думички като „мама“, „тати“ и „мляко“. Всеки път, когато някой изрече името ми, вдигам глава и поглеждам право към камерата.

Изглеждам нормален.

Родителите ми са щастливи. Баща ми е там, а го няма в нито един от филмите с Тео. Между очите на майка ми я няма тази бразда, която я има сега. Все пак повечето хора правят домашни филми, за да увековечат нещо, което искат да си спомнят, а не момент, който биха предпочели да забравят.

Да, но по-късно във видеото не е така. Ненадейно, вместо да пъхам пръстите си в тортата и да се усмихвам широко с беззъбата си уста, се люшкам пред миялната и гледам как дрехите се въртят в кръг. Лежа пред телевизора, но вместо да гледам програмата, подреждам части от Лего една до друга. Баща ми вече го няма във филма; вместо него има хора, които не познавам — жена със ситно къдрава жълта коса и горнище на анцуг с котка на него сяда на пода до мен и обръща главата ми, за да се съсредоточа върху пъзела, който е наредила. Жена с ясносини очи води разговор с мен, ако можете да го наречете разговор:

Госпожата: Джейкъб, вълнуваш ли се, че ще ходиш на цирк?

Аз: Да.

Госпожата: Какво искаш да видиш в цирка?

Аз: (Няма отговор.)

Госпожата: Кажи: „В цирка искам да видя...“

Аз: Искam да видя клоуни.

Госпожата (дава ми бонбон „M& M“): Обичам клоуните.

Вълнуваш ли се заради цирка?

Аз: Да, искам да видя клоуните.

Госпожата (дава ми три бонбона „М& М“): Джейкъб, това е страхотно!

Аз: (пъхвам бонбоните в устата си)

Това са филмите, които майка ми представя като доказателство — доказателство, че сега съм различно дете, а не това, което е имала в началото. Не знам какво е мислила, когато ги е записвала. Едва ли е искала да седи и да ги гледа сто пъти, все едно получава шамар в лицето. Може би ги е запазила с надеждата, че някой ден служител на фармацевтичната компания ненадейно ще се отбие на вечеря, ще изгледа записите и ще ѝ връчи чек за обезщетение.

Докато гледам, изведнъж забелязвам пращящи сребристи искри на статично електричество, които ме карат да си запуша ушите, а после виждам откъс от друго видео. Случайно е записано над достойния за Оскар филм с мен, невръстния аутист, и на него съм много по-голям. Заснето е само преди година и на него се подготвям за бала в предпоследната година в гимназията.

Джес засне видеото. Онзи следобед дойде, докато се обличах, за да види крайния резултат от подготовката ни. Чувам гласа ѝ.

— *Джейкъб — казва тя, — за бога, застани по-близо до нея. Няма да те ухапе.*

Картината се люшва като пътуване с влакче в увеселителен парк и отново долавям гласа на Джес.

— Ау, хич не ме бива в това!

Майка ми държи камера и ме снима с приятелката ми. Момичето се казва Аманда и посещава същото училище като мен. Носи оранжева рокля, което навярно е причината да отказвам да се доближа до нея, макар че обикновено правя това, което иска Джес.

На телевизионния екран сякаш наблюдавам измислен филм и Джейкъб не съм аз, а някакъв герой. Не съм аз този, който затваря очи, когато майка ми се опитва да ме снима на моравата пред къщата. Не съм аз този, който се отправя към колата на Аманда и сядат отзад, както винаги.

— *О, не!* — обажда се гласът на майка ми, а Джес избухва в смях.

— *За това съвсем забравихме* — казва тя.

Ненадейно камерата бързо се завърта и лицето на Джес се появява в съвсем близък план.

— *Здрасти, свят!* — казва тя и се преструва, че ще глътне камерата. Усмива се.

А после виждам червена линия да се спуска по телевизионния екран като завеса. Неочаквано отново съм тригодишен и подреждам зелено кубче върху синьо кубче върху жълто кубче, както ми е показала терапевтката.

— *Джейкъб! Справи се чудесно!* — възкликва тя и бутва към мен награда — тракторче. Обръщам го на пода и започвам да въртя колелата му.

Искам Джес отново да се появи на екрана.

— *Иска ми се да можех да те забравя* — прошепвам.

Ненадейно изпитвам чувството, че гърдите ми се смаляват, както понякога, когато стоя с група деца в училище и осъзнавам, че съм единственият неразбрал шегата. Или може би, че аз съм шегата.

Започвам да си мисля, че навярно съм направил нещо лошо. Наистина лошо.

И тъй като не знам как да го поправа, вземам дистанционното и връщам лентата назад почти до началото, до времето, когато съм бил не по-различен от всеки друг.

ЕМА

Из архивите на Леля Ем:

Скъпа Лельо Ем,

Как да привлека вниманието на едно момче? Бездна съм във флиртуването, а в училище има толкова много други момичета, които са по-хубави и по-умни от мен. Но ми писна никой никога да не ме забелязва; може би мога да се променя. Какво мога да направя?

Озадачена в Бенингтън

Скъпа Озадачена,

Не е необходимо да си някоя друга, освен тази, която вече си. Просто трябва да накараш някое момче да те погледне пак. За това има два подхода:

1. Спри да чакаш: поemi инициативата и говори с него. Попитай го дали има отговора на седма задача от домашното по математика. Кажу му, че се е представил страхотно в училищното представление на талантите.

2. Тръгни гола наоколо.

Но изборът е твой.

С обич, Леля Ем

Когато не мога да заспя, нахлузвам жилетка върху пижамата си, сядам на стъпалата на верандата и се опитвам да си представя какъв би могъл да е животът ми.

Аз и Хенри щяхме да чакаме заедно с Джейкъб резултатите от кандидатстването му в няколко колежа. Може би щяхме да гръмнем бутилка шампанско и да му позволим да пийне, след като направи избора си. Тео нямаше да се затваря в стаята си, полагайки всички усилия да се преструва, че не е част от това семейство. Вместо това

щеше да седи на кухненската маса и да решава кръстословиците във всекидневника.

— Три букви — щеше да каже той и да прочете подсказката. — Тук често има надежда.

И всички ние щяхме да се опитаме да познаем отговора — Бог? Дом? Арканзас? — но Джейкъб щеше да отгатне отговора: USO^[1].

Момчетата ни щяха да бъдат в списъка с почетните ученици. А когато отивах да пазарувам, хората щяха да ме заглеждат — не защото съм майката на онова момче с аутизъм или още по-лошо, на убиеца, а защото им се иска да бяха щастливи като мен.

Не вярвам в самосъжалението. Мисля, че то е за хората, които имат прекалено много свободно време. Вместо да мечтаеш за чудо, се научаваш да си го създаваш. Но Вселената умее да те наказва за най-дълбоките ти и тъмни тайни; а колкото и да Обичам сина си — колкото и Джейкъб да е звездата, около която кръжа в орбита, — понякога се случвало мълчаливо да си представям жената, която трябваше да бъде, тази, която някак си изчезна във всекидневните задачи, свързани с отглеждането на дете с аутизъм.

Внимавай какво си пожелаваш.

Представи си живота си без Джейкъб — и може да получиш точно това.

Днес слушах даването на показания. И да, както каза Оливър, още не е наш ред. Но наблюдавах лицата на съдебните заседатели, докато се взираха в Джейкъб, и видях същото изражение, което съм виждала хиляди пъти — това психическо дистанциране, това мълчаливо признание, че *на това момче му има нещо*.

Защото не общува така, както общуват те.

Защото не скърби така, както скърбят те.

Защото не се движи и не говори така, както се движат и говорят те.

Толкова се борих да впиша Джейкъб в училището — не само за да може да вижда как се държат другите деца, а и защото другите деца имаха нужда да виждат него и да разберат, че „различен“ не е синоним на „лош“. Но всъщност не мога да кажа, че съучениците му са усвоили урока. Оставяха му достатъчно въже да се обеси в социални ситуации, а после обвиняваха за това единствено него.

А сега, след всички тези усилия да го впиша в нормална училищна среда, той се намира в съдебна зала, обзаведена с приспособления за специалните му нужди. Единственият му шанс да го оправдаят зависи от диагнозата му в спектъра. В този момент да настоявам, че Джейкбъб е като всички останали, означава да подпиша затворническата му присъда.

Години наред отказвах да оправдавам поведението му с Аспергер, а сега това е единственият му шанс.

И ненадейно хукам така, сякаш животът ми зависи от това.

Часът е два сутринта и пицарията е тъмна, на вратата е закачена табелата „ЗАТВОРЕНО“, но в малкия прозорец над нея свети лампа. Отварям вратата към тясното стълбище, което води до кабинета, качвам се по него, чукам.

Оливър отваря по шорти и тениска със стара избеляла снимка на мъж с космати мечешки ръце. Надписът гласи: „ПОДКРЕПЕТЕ ВТОРАТА ПОПРАВКА“. Очите на адвоката ни са подпухнали и зачервени, а по ръцете му има следи от мастило.

— Ема — казва той. — Всичко наред ли е?

— Не — отговарям и минавам покрай него. На пода има кутии от готова храна и празно двулитрово шише от „Маунтин Дю“, обърнато на една страна. Кучето Тор спи, облегло брадичка над зелената пластмасова бутилка. — Не, нищо не е наред.

Отново се обръщам към него и гласът ми се задавя:

— Часът е два сутринта. По пижама съм. Дотичах дотук...

— *Дотичала си дотук?*

— ... а синът ми ще влезе в затвора. Така че не, Оливър, нищо не е наред.

— Ще го оправдаят...

— Оливър — прекъсвам го, — кажи ми истината.

Той отмества от дивана купчина листове и тежко сяда.

— Знаеш ли защо съм буден в два часа сутринта? Опитвам се да напиша пледоарията си. Искаш ли да чуеш докъде съм стигнал?

Вдига листа, който държи.

— „Дами и господа, Джейкбъб Хънт е...“ — и спира.

— „Е“ какво?

— Не знам — признава Оливър, свива листа на топка и знам, че си мисли за кризата на сина ми, също като мен. — Мамка му, не знам. „Джейкъб Хънт е обременен с адвокат, който трябваше да си остане ковач“, това е. Не трябваше да ти казвам „да“. Не трябваше да идвам с теб в управлението. Трябваше да ти дам името на някого, който и насън може да се занимава с криминално право, вместо да се преструвам, че новак като мен има и най-нищожния шанс да доведе това дело до успешен край.

— Ако това е твоят начин да ме накараш да се почувствам по-добре, да знаеш, че не помага — съобщавам му.

— Казах ти, че не ме бива за тази работа.

— Добре, сега поне си честен — отвърщам и сядам до него на дивана.

— Честност ли искаш? — пита Оливър. — Нямам представа дали тези съдебни заседатели ще повярват на защитата. Страх ме е. Страх ме е, че ще загубя, страх ме е, че съдията ще ми се изсмее и ще ме изгони от съда като най-обикновен мошеник.

— Мен постоянно ме е страх — признавам. — Всички ме смятат за майката, която никога не се предава. Мислят, че ще издърпам Джейкъб от ръба на ада сто пъти, ако се наложи. Но понякога сутрин искам само да дръпна завивките над главата си и да си остана в леглото.

— През *повечето* сутрини аз искам точно това — съгласява се Оливър и аз преглъщам усмивката си.

Облягаме се назад на дивана. Синята светлина на уличните лампи отвън ни превръща и двамата в призраци. Вече не сме от този свят — само витаем край ръбовете му.

— Искаш ли да чуеш нещо наистина тъжно? — прошепвам. — Ти си най-добрият ми приятел.

— Права си — ухилва се Оливър. — Това наистина е тъжно.

— Нямах това предвид.

— Още ли играем на „Истински признания“? — пита той.

— Това ли правим?

Той протяга ръка към мен и потърква кичур от косата ми между пръстите си.

— Мисля, че си красива — казва. — И външно, и в душата си.

Навежда се съвсем леко и вдишва, затваря очи, пуска косата отново да падне до бузата ми. Вътре в себе си изпитвам усещане, сякаш са ми приложили електрически шок.

Не се отдръпвам.

Не *искам*, да се отдръпна.

— Не... не знам какво да кажа — смотолевям.

Очите на Оливър светват.

— *От всички свърталища с джин във всички градове по света тя влезе точно в моето* — цитира той. Раздвижва се бавно, за да знам какво предстои, и ме целува.

Трябва да съм при Джейкъб. Така е наредил съдът. Вече нарушавам правилата. Защо да не наруша още едно?

Зъбите му улавят устната ми. Ухае на захар.

— Дъвчащи бонбони — прошепва в ухото ми той. — Най-големият ми грях. След това.

Заравям ръце в косата му — гъста, златна, дива.

— Оливър — прошепвам задъхано, когато той плъзва ръце под пижамата ми. Пръстите му обхващат ребрата ми. — Сигурна съм, че не е редно да спиш с клиентите си.

— Ти не си ми клиентка — поправя ме той. — А Джейкъб съвсем не ме привлича толкова.

Дръпва назад жилетката ми; кожата ми пламва. Не си спомням кога за последен път някой се е държал с мен така, сякаш съм свещен експонат в музей, който са му разрешили да докосне.

Някак си сме се свлекли на дивана. Главата ми пада назад заедно с най-добрите ми намерения, когато устата му се затваря над гърдата ми. Установявам, че съм вперила поглед право в очите на Тор.

— Кучето...

Оливър вдига глава.

— Боже! — измърморва, става и сграбчва Тор като футболна топка в една ръка. — Ама и ти избра най-подходящия момент, няма що!

Отваря един шкаф, хвърля шепа кучешка храна на възглавница вътре, слага Тор до нея и затваря вратата.

Когато се обръща, рязко си поемам въздух. По някакъв начин тениската му се е загубила между възглавниците. Раменете му са широки и силни, кръстът — тънък, шортите — смъкнати ниско надолу.

Притежава небрежната красота на човек, който е достатъчно млад да не забелязва какъв късметлия е да изглежда по този начин, без да полага усилия.

От друга страна, аз лежа на овехтял диван в претъпкана стая, с ревниво куче в шкафа до мен, с лунички, бръчки и осем килограма повече, отколкото би трябвало, и...

— Недей — казва тихо Оливър, когато дръпвам краищата на жилетката обратно към кръста си. Сяда на ръба на дивана до мен. — Или ще трябва да убия Тор.

— Оливър, можеш да имаш всяко момиче, което поискаш. Всяко момиче на твоята възраст.

— Знаеш ли какво е младото вино? Гроздов сок. За някои неща си заслужава да чакаш.

— Този аргумент би прозвучал далеч по-убедително, ако не идваше от устата на човек, току-що пресушил цяла кофа „Маунтин Дю“...

Той отново ме целува.

— Млъкни, Ема — казва приятелски и слага ръце върху моите, както почиват върху краищата на жилетката.

— Мина цяла вечност.

Думите са тихи, скрити на рамото му.

— Да, защото — казва Оливър — си чакала мен.

Отново дръпва настрана жилетката и ме целува по ключицата.

— Ема, всичко наред ли е? — пита за втори път тази нощ.

Но този път отговарям с „да“.

Трябваше да се отърва от голямото легло. Има нещо ужасно потискащо в това да изпъваш само половината от завивките всяка сутрин, защото другата половина винаги остава недокосната. Никога не пресичам линията Мейсън-Диксън^[2] на брака си — дори и от време на време не спя от страната на Хенри. Пазя я за него или за този, който може да заеме мястото му.

Този някой се оказваше Тео по време на гръмотевични бури, когато се страхуваше. Или Джейкъб, когато беше болен и исках да го държа под око. Казвах си, че ми е приятно да разполагам с допълнително пространство. Че ако поискам, мога да се ширия в цялото

легло, макар открай време да спя свита на една страна като орлова папрат.

Предполагам, че точно затова ми се струва съвършен мигът, когато розовите пръсти на зората погалват чаршафа, който Оливър е метнал отгоре ни по някое време през нощта, и осъзнавам, че се е увил около мен като запетайка, с колене, свити зад моите, и ръка на кръста ми.

Помръдвам, но вместо да ме пусне, Оливър ме стиска още по-силно.

— Колко е часът? — измърморва.

— Пет и половина.

Обръщам се в прегръдката му, за да съм с лице към него. По бузите и брадичката му е набола брада.

— Оливър, слушай.

Очите му се отварят.

— Не.

— Не, няма да слушаш? Или не, не си Оливър?

— Няма да слушам — отговаря той. — Това *не* беше грешка и *не* беше само един път, случайност, забравена на сутринта. И ако продължиш да спориш по въпроса, ще те накарам да прочетеш договора, който подписахме. В него съвсем ясно е упоменато, че сексуалните услуги на адвоката влизат в таксата.

— Щях да те покана да дойдеш на закуска — казвам сухо.

Оливър ме поглежда и примигва.

— О!

— Четвъртък е. Кафяв ден. Безглутенови понички?

— Предпочитам всичко — отговаря той и се изчервява. — Но това май ти го показах снощи.

Навремето се събуждах сутрин и трийсет секунди лежах в леглото, докато сънят ми все още беше реален, преди да си спомня, че трябва да стана, да направя закуска в подходящия за деня цвят и да се зачудя дали ще изкараме деня без някаква промяна в програмата или социално препятствие, които да предизвикат криза. Разполагах с трийсет секунди, през които очаквах бъдещето с нетърпение, а не със страх.

Обвивам ръце около врата на Оливър и го целувам. Макар да знам, че след четири часа и половина процесът отново ще започне;

макар да знам, че трябва бързо да се връщам вкъщи, преди Джейкъб да разбере, че ме няма; макар да знам, че най-вероятно съм оплескала всичко, като направих това, което направих... измислих начин да разтегна тези трийсет секунди блаженство в един дълъг прекрасен миг.

Три букви: място, в което има надежда.

„Тук.“

„Той.“

„Даа.“

Щом това може да се случи... е, добре, може би е възможно да се случи всичко.

Той слага ръце на раменете ми и нежно ме побутва настрана.

— Нямах представа колко ми е мъчно да кажа „не“ — заявява, — но трябва да напиша пледоарията, а майката на клиента ми е... ами, невероятно взискателна.

— Без майтап — измърморвам.

Той сяда, издърпва пижамата ми изпод главата си и ми помага да я изпъна над своята.

— Наобратно съвсем не е толкова забавно — заявява.

И двамата се обличаме, а после Оливър освобождава Тор от заточението му, закача по-дълга каишка за късата на врата му и ми предлага да ме изпрати донякъде по пътя за къщи. В този час на улицата няма никой, освен нас.

— Чувствам се като глупачка — признавам и поглеждам надолу към чехлите и долнището на пижамата си.

— Приличаш на колежанка.

Завъртам очи.

— Голям лъжец си.

— Имаш предвид адвокат.

— Има ли разлика?

Спирам да вървя и поглеждам към него.

— Това — казвам. — Не и пред Джейкъб.

Оливър не се преструва, че не ме разбира. Продължава да върви, дърпайки Тор за каишката.

— Добре — съгласява се.

Разделяме се до парка за скейтборд и аз продължавам да вървя бързо, навела глава срещу вятъра — както и срещу гледката на шофьорите в минаващите покрай мен коли. От време на време вътре у

мен се надига малко мехурче смях и избликва на повърхността. Колкото повече се приближавам до къщи, толкова по-неприлично ми се струва това. Сякаш по някакъв начин мамя, сякаш имам наглостта да съм някоя друга вместо майката, която се очаква от мен.

В шест и петнайсет завивам на ъгъла на улицата си и въздъхвам облекчено. Джейкъб се събужда като часовник в шест и трийсет. Няма да разбере нищо.

Но когато се приближавам, виждам, че лампите светят, и сърцето ми спира да бие. Хуквам да бягам, изпаднала в паника. Ами ако посред нощ се е случило нещо с Джейкъб? Колко глупаво от моя страна, как можах да го изоставя така? Без бележка, без мобилен телефон; когато със замах отворям входната врата, съм почти превита надве от тежестта на това, което може да съм объркала.

Джейкъб стои до кухненския плот, вече зает с приготвянето на собствената си кафява закуска. На масата има две чинии.

— Мамо — казва той въодушевен, — никога няма да познаеш кой е тук.

Преди да успея да предположа, някой пуска водата в тоалетната, а после и крана на мивката. Чувам стъпките на госта, който влиза в кухнята с неловка усмивка.

— Хенри? — промълвявам.

[1] United Service Organizations — организация с идеална цел, която предлага различни програми, услуги и представления на живо на американските войници и семействата им — Б.пр. ↑

[2] Границата между щатите Пенсилвания и Мериленд, представляваща разделителна линия между свободния Север и робовладелския Юг по време на Американската гражданска война (1861–1865). — Б.ред. ↑

СЛУЧАЙ 10: НЯМА ЛИ ДА ИСКАТЕ ДА ИЗВЪРШИТЕ УБИЙСТВО И ДА ВИ СЕ РАЗМИНЕ?

На 19 ноември 1986 година Хел Крафт от Кънектикът, стюардеса в „Пан Америкън“, изчезнала. Скоро след това заподозрели съпруга ѝ: Ричард Крафт казал на властите, че на 19 ноември не е излизал от дома си, но данните от кредитната му карта показали, че е купил нов спален комплект. Малко преди изчезването на жена си бил купил голям фризер и взел под наем дървен клин.

Един свидетел си спомнил, че е видял дървен клин близо до река Хусатоник, и полицията претърсила дома на семейство Крафт. По матрака открили кръв, съответстваща на кръвта на Хел. Писмо, адресирано до нея, било открито близо до Хусатоник и гмурци успели да извадят електрически трион с гребен, между чиито зъбци все още имало човешка коса и тъкани. Въз основа на това започнало пощателно издирване на доказателства.

Ето какво открили:

2600 косъма.

Един нокът от ръката.

Един нокът от крака.

Една зъбна коронка.

Пет капки кръв.

(Един нокът в камиона, нает от семейство Крафт, съответствал на химическия състав на лака за нокти в банята на Хел, но съдът отхвърлил това като доказателство. Защото било иззето без заповед за арест.)

Въз основа на тези доказателства през 1989 година Крафт бил признат за виновен в убийството на съпругата си и осъден на деветдесет и девет години затвор.

Този случай направил доктор Хенри Лий известен. Само той, героят в областта на криминалистиката, можел да осигури осъдителна

присъда за убийство... дори и без наличие на тяло.

10

ЕМА

Само за миг съм сигурна, че халюцинирам. Бившият ми съпруг не стои в кухнята ми, не се приближава да ме целуне неловко по бузата.

— Какво правиш тук? — питам.

Той поглежда към Джейкъб, който налива в чаша соево мляко с шоколад.

— Поне веднъж в живота си исках да постъпя правилно — казва Хенри.

Скръствам ръце на гърдите си.

— Не се ласкай, Хенри. Това няма нищо общо с Джейкъб, а с чувството ти за вина.

— Ха-ха — отвръща той. — Някои неща никога не се променят.

— Какво би трябвало да означава това?

— На никого не позволяваш да бъде по-добър родител от теб. Ти трябва да си златният стандарт, а ако не си, порязваш всички други, за да останеш на върха.

— Това е направо смешно, като се има предвид, че идва от устата на човек, който не е виждал сина си от години.

— Три години, шест месеца и четири дни — обажда се Джейкъб. Забравила съм, че още е в стаята. — Отидохме на вечеря в Бостън, защото имаше път насам по работа. Ти си поръча телешко филе и го върна, понеже отначало беше прекалено сурово.

Двамата с Хенри се споглеждаме.

— Джейкъб — казвам, — защо не се качиш горе, за да се изкъпеш пръв?

— Ами закуската?

— Ще закусиш, когато се върнеш.

Джейкъб се разбързва да се качи по стълбите.

— Сигурно се шегуваш — избухвам побесняла. — Наистина ли си мислиш, че можеш да се появиш като някакъв рицар в блестяща броня и да ни спасиш като герой?

— Като се има предвид, че аз плащам за адвоката — отвърща Хенри, — имам право да съм сигурен, че си върши работата.

Това, разбира се, ме подсеща за Оливър. И за нещата, които правихме и които не са свързани с работа.

— Виж — продължава Хенри и гневът се отърсва от него като сняг от клон на дърво, — не съм дошъл да правя нещата още по-трудни за теб, Ема. Дойдох да помогна.

— Не можеш просто да им станеш баща сега, защото съвестта ти се е обадила. Или си баща двайсет и четири часа на ден седем дни в седмицата, или изобщо не си.

— Защо не питаме децата дали искат да остана за малко?

— О, да! Все едно да им размахаме под носа чисто нова видеоигра. Ти си нещо ново, Хенри.

Той се усмихва леко.

— Не си спомням кога за последен път са ме обвинявали в това.

Настава объркване, когато Тео слиза с гръм и трясък по стълбите.

— Ау, *наистина* си тук — казва той. — Странно.

— Дойдох заради теб — отговаря Хенри. — След като измина целия този път, за да ме видиш, осъзнах, че не мога да си седя у дома и да се преструвам, че това не се случва.

Тео се смее тихо.

— И защо? Аз постоянно го правя.

— Няма да ви слушам — отсичам, докато се въртя из кухнята. — В девет и трийсет трябва да сме в съда.

— Ще дойда — казва Хенри. — За морална подкрепа.

— *Много* ти благодаря — отговарям саркастично. — Не знам как бих изкарала до края на деня без теб. Само дето изкарах пет хиляди дни без теб.

Тео се промушва между нас и отваря хладилника. Изважда кутия сок от грейпфрут и отпива направо от нея.

— Боже! Какво щастливо малко семейство сме само.

Поглежда нагоре, когато чува, че душът е спрял да тече.

— Аз съм следващият в банята — казва и тръгва обратно по стълбите.

Отпускам се на един стол.

— И така, как ще го изиграем? Ще седиш в съдебната зала и ще се правиш на загрижен, докато истинското ти семейство чака зад аварийния изход ли?

— Не е честно, Ема.

— Нищо не е честно.

— Ще остана тук толкова, колкото трябва. Мег разбира, че имам отговорност към Джейкъб.

— Да, отговорност. Но някак винаги е забравяла да го покани в слънчева Калифорния да се запознае с природените си сестрички...

— Джейкъб за нищо на света не би се качил в самолет...

— Значи планът ти е просто да влезеш в живота му, а след процеса отново да излезеш?

— Нямам план...

— А после?

— Затова дойдох — прави крачка към мен той. — Ако... ако се случи най-лошото и Джейкъб не се прибере у дома... ами, знам, че ще може да се облекне на теб. Но си помислих, че *ти* може да имаш нужда да се облекнеш на някого.

През главата ми минават хиляда хапливи отговора, повечето от тях въпроси защо да му вярвам сега, след като веднъж ме изостави. Вместо това поклащам глава.

— Джейкъб ще се прибере у дома — казвам.

— Ема, трябва да...

Вдигам ръка, сякаш мога да спра думите му по средата на изречението.

— Направи си сам закуска. Трябва да се преоблека.

Оставям го в кухнята и се качвам в спалнята си. През стената чувам как Тео пее под душа. Сядам на леглото и притискам ръце между коленете си.

Когато момчетата бяха малки, имяхме домашни правила. Записвах ги на огледалото в банята, когато двамата бяха във ваната, така че следващия път, щом помещението се изпълнеше с пара, думите магически се появяваха: заповеди за едно малко момче и за неговия болезнено буквален аутистичен брат, закони, които не биваше да се нарушават.

1. Разчиствай собствените си бъркотии.

2. Казвай истината.

3. Мий си зъбите два пъти дневно.
4. Не закъснявай за училище.
5. Грижи се за брат си — той ти е единствен.

Една вечер Джейкъб ме попита дали и аз трябва да спазвам правилата и аз казах „да“.

— Но *ти* *нямаш брат* — изтъкна той.

— *Значи ще се грижа за теб* — отговорих.

Да, но не го направих.

Днес Оливър ще застане в съда, утре може би пак, вдругиден също, и ще се опита да постигне това, което аз не успях цели осемнайсет години: да накара непознати да разберат какво е да бъдеш на мястото на сина ми. Да ги накара да изпитат съчувствие към дете, което е неспособно да изпитва такова.

Тео освобождава банята и аз влизам вътре. Въздухът все още е натежал от топлина и пара, огледалото е замъглено. Не виждам сълзите по лицето си, но така е най-добре. Защото аз може да познавам сина си и може интуитивно да вярвам, че не е убиец. Но шансът съдебните заседатели да видят това със същата яснота като мен, са минимални. Защото, каквото и да казвам на Хенри — или на себе си, — знам, че Джейкъб няма да се прибере вкъщи.

ДЖЕЙКЪБ

Тео все още се облича, когато почуквам на вратата му.

— Мамка му, какво, пич? — пита той и вдига кърпата към тялото си. Затварям очи, докато го чувам да казва, че може да погледна, и влизам в стаята му.

— Трябва ми помощ с вратовръзката — отговарям.

Много съм горд с факта, че днес се облякох без проблеми.

Копчетата на ризата, които бяха като горещи въглени на гърдите ми, ме накараха да откача малко, но облякох отдолу тениска и сега вече не боли толкова.

Тео стои пред мен по дънки и пуловер. Искане ми се да можех и аз да се облека така за съда. Той оправя яката ми и започва да завързва краищата на вратовръзката, за да направи вратовръзка от плетеницата, която съм успял да направя, плетеницата с два големи възела. Вратовръзката прилича на дълъг тънък плетен шал; харесва ми много повече от раираната тъкан, която Оливър ме накара да нося вчера.

— Готов си — казва Тео и изгърбва рамене. — И така, какво мислиш за татко?

— Не мисля за татко — отговарям.

— Искане да кажа, какво мислиш за това, че е тук?

— О! — отвърщам. — Ами предполагам, че е хубаво.

(Всъщност не мисля нито че е хубаво, нито че е лошо. В крайна сметка това няма да промени особено нещата, но нормалните хора сякаш биха реагирали по-положително, ако зърнат близък роднина, който е пропътувал пет хиляди километра със самолет. Това не мога да не му го призная.)

— Мислех, че мама ще взриви нещо.

Не знам какво иска да каже, но кимвам и му се усмихвам. Ще се учудите колко далеч може да ви отведе този отговор при разговор, в който сте съвсем объркани.

— Ти помниш ли го? — пита Тео.

— Той ми се обади на рождения ми ден, а оттогава минаха само три месеца и половина...

— Не — прекъсва ме Тео. — Искам да кажа, помниш ли го от тогава? Когато още е живеел с нас?

Помня. Спомням си как лежа в леглото между него и майка ми и вдигам ръка към бузата му, докато той спи. Дращеше от наболата брада и този допир ме заинтригуваше. Освен това ми харесваше звукът, който издаваше, когато се потъркаше в нещо. Спомням си деловото му куфарче. В него имаше дискети в различни цветове и аз обичах да ги подреждам по цвят, и хартиени изрезки в малка кутия, които подреждах на пода в кабинета му, докато работеше. Но понякога, когато се занимаваше с програмиране и запечатваше или се развълнуваше, той надаваше вик, а това обикновено караше и мен да надам вик и тогава той викаше майка ми да ме вземе, за да може да свърши малко работа.

— Веднъж ме заведе да гледаме бране на ябълки — отвръщам. — Качи ме на раменете си и ми показва как берачите изваждат ябълките от кошниците си, без да ги натъртят.

За известно време поддържах списък с факти за ябълките, докато ги научавах, защото това, което си спомнях за баща ми, беше, че изпитваше поне бегъл интерес към помологията — достатъчен, за да ме заведе в овощна градина за един ден. Например, знам, че:

1. Най-големите производители на ябълки в света са Китай, Съединените щати, Турция, Полша и Италия.

2. За един галон^[1] сайдер са необходими около трийсет и шест ябълки.

3. Сортът „Червена превъзходна“ е най-разпространеният в Съединените щати.

4. За създаването на една-единствена ябълка е необходима енергията на петдесет листа.

5. Най-голямата ябълка, откъсвана някога, е тежала 1.359 килограма.

6. Ябълките се задържат над водата, защото една четвърт от теглото им се състои от въздух.

7. Ябълковите дървета са свързани с розите.

8. Археолозите са открили доказателства за ядене на ябълки от времето около 6500 г. пр. Хр.

— Супер — казва Тео. — Аз не си спомням абсолютно нищо за него.

Знам каква е причината: защото Тео беше само на няколко месеца, когато баща ми ни напусна. Не си спомням този ден, но си спомням много от нещата, които доведоха до него. Майка ми и баща ми често се караха направо пред мен. Бях там, но всъщност не бях — това бяха дните, в които се оказвах абсолютно запленил от статичните искри на телевизионния екран или от бутона на тостера. Родителите ми предполагаха, че не им обръщам внимание, но нещата не стават така. В онези дни можех да чувам, виждам, помиришвам и чувствам всичко едновременно, поради което трябваше да полагам огромни усилия, за да обръщам внимание само на един от стимулите. Винаги съм си го представял като един вид филм: представете си само камера, която може да запише целия свят едновременно — всяка гледка, всеки звук. Това е много впечатляващо, но не е особено полезно, ако искаш да чуеш конкретен разговор между двама души или да видиш топката, която лети към теб, докато гледаш към някой прилеп. И все пак не можех да променя мозъка, с който бях роден, затова се научих да стеснявам света със саморъчно изобретени наочници, докато накрая единственото, което забелязвах, беше това, което исках да забележа. За тези, които нямат личен опит — това е аутизмът.

Все едно, това е и причината родителите ми навярно да решат, че вниманието ми е насочено другаде. Спомням си разправиите им дума по дума:

— *Помниш ли ме, Ема? И аз живея тук...*

— *За бога, Хенри! Наистина ли ревнуваш от времето, което прекарвам с родния ти син?*

И:

— *Не ми пука как ще го платим, няма да пропусна някое лечение за Джейкъб само защото...*

— *Защото какво? Кажеш го... Смяташ, че не печеля достатъчно.*

— *Ти го каза, не аз.*

И:

— *Искам да се прибера от шибаната си работа в шибаната си къща, без да заваря десет шибани непознати на пода в дневната си. Толкова много ли искам?*

— *Тези непознати са хората, които ще ни върнат Джейкъб...*

— Събуди се, Ема! Той е такъв, какъвто е. У него няма никакво скрито чудо, което чака да го освободим.

И:

— Тази седмица всяка вечер работиш до късно.

— За какво да се прибирам?

И:

— Какво искаш да кажеш, как така си бременна? Нали казахме без повече деца! И така си имаме достатъчно грижи...

— Не съм забременяла сама, нали се сещаш?

— Така ли? Ти си тази, която пие хапчетата.

— Значи мислиш, че съм те измамил? За бога, Хенри! Много се радвам, че имаш такова високо мнение за мен. Просто се разкарай. Разкарай се оттук.

И един ден той го направи.

Ненадейно баща ми почуква на вратата на Тео и подава глава в стаята.

— Момчета — казва. — Как, тъъ, как я карате?

Никой от нас не отговаря.

— Джейкъб — продължава той. — Може ли да поговорим?

Сядаме в стаята ми — аз на леглото, а баща ми пред бюрото.

— Нали нямаш... нищо против, че съм тук?

Оглеждам се. Той не бута нищо на бюрото ми, така че кимвам.

Струва ми се, че това го кара да се почувства по-добре, защото раменете му се отпускат.

— Дълга ти извинение — казва той. — Наистина не знам как да го изразя с думи.

— И на мен ми се случва — отговарям.

Той се усмихва леко и поклаща глава. Тео толкова много прилича на него. Цял живот съм слушал това от майка си, но сега виждам, че у баща ми има и много неща, които ми напомнят на мен самия. Например, и той навежда глава преди началото на някое изречение. И той барабани с пръсти по бедрото си.

— Искях да ти се извиня, Джейкъб. Някои хора — като майка ти, — никога не се предават. Аз не съм от тях. Не казвам, че това е

извинение. Просто факт. Дори тогава се познавах достатъчно, за да знам, че това не е ситуация, с която мога да се справя.

— Под „това“ — казвам — имаш предвид мен.

Той се поколебава и кимва.

— Не знам за Аспергер толкова, колкото майка ти. Но си мисля, че може би у всички нас има нещо, което ни пречи да се свържем с хората дори когато искаме.

Тази идея ми харесва — че Аспергер е като допълнителен аромат, добавен към човека, и макар че концентрацията му у мен е по-висока, отколкото у другите, при проверка ще се окаже, че у всички останали също има следи от това състояние.

Заставям се да погледна баща си в очите.

— Знаеше ли, че ябълките могат да ръждясат? — питам.

— Не — казва той. Сега гласът му е по-тих. — Не знаех.

Освен списъка с факти за ябълките съм запазил и друг списък, свързан с баща ми — с въпроси, които може да му задам, ако ми се удаде случай:

1. Ако не бях аз, щеше ли да останеш?
2. Някога съжалявал ли си, че си тръгна?
3. Мислиш ли, че някой ден можем да станем приятели?
4. Ако обещаеш да се старая повече, ще се замислиш ли дали да се върнеш?

Струва си да отбележа, че докато седим в стаята ми, си говорим за ябълки, за вчерашните показания на патолога и за статията в списание „Уайърд“ на тема дали синдромът на Аспергер в Силиконовата долина нараства заради преобладаващото присъствие на гении в областта на математиката и точните науки на това географско местоположение. Но не му зададох нито един от гореизброените въпроси, които все още са на листа, скрит в най-долното чекмедже отляво на бюрото ми.

Всички отиваме заедно в съда с колата, която е наел баща ми. Сребриста е и мирише на борове. Седя на обичайното си място на задната седалка зад баща ми, който шофира. Майка ми седи до него, а

Тео — до мен. Докато пътуваме, се вирам в местата между телефонните постове, които се стесняват в края и се разширяват в средата като огромни канута.

Намираме се на пет минути от съда, когато телефонът на майка ми иззвънява. Тя едва не го изтървава, преди да успее да приеме повикването.

— Добре съм — отговаря, но лицето ѝ се зачервява. — Ще се срещнем на паркинга.

Предполагам, че би трябвало да съм нервен, но всъщност съм въодушевен. Днес е денят, в който Оливър ще каже на всички истината за това, което направих.

— А сега, Джейкъб — казва майка ми, — помниш ли правилата?

— Да оставя Оливър да говори — измърморвам. — Да му подавам бележка, ако ми трябва почивка. Не съм слабоумен, мамо.

— Това е въпрос на мнение — подмята Тео.

Тя се обръща на седалката си. Зениците ѝ са големи и тъмни, а пулсът бие забележимо в основата на гърлото ѝ.

— Днес ще ти е по-трудно — добавя тихо тя. — Ще чуеш да казват за теб неща, които може да не ти се сторят логични. Неща, за които може дори да си помислиш, че не са верни. Но просто не забравяй, че Оливър знае какво прави.

— Джейкъб ще даде ли показания? — пита баща ми.

Майка ми се обръща към него.

— Ти как мислиш?

— Само питах, за бога.

— Е, добре, не можеш да се появиш в трето действие и да очакваш да ти кажа какво си изпуснал — тросва се тя и колата се изпълва с тишина като със заринов газ. Започвам да си мърморя поредицата на Фибоначи, за да се почувствам по-добре. Навярно и Тео се чувства така, защото пита:

— И така... стигнахме ли? — а после се изсмива истерично, сякаш е изрекъл някоя страхотна шега.

При пристигането си виждаме Оливър, облегнат на камиона си — стар пикал, който според него е по-подходящ за ковач, отколкото за адвокат, но все пак го закарва от точка А до точка Б. Паркираме зад съда, далеч от камерите и вановите на телевизиите. Докато минаваме покрай него, той поглежда към нас, но не сме с колата на майка ми,

затова не разбира, че сме ние. Едва когато спираме и излизаме от наетия автомобил, Оливър вижда майка ми и се приближава с широка усмивка.

А после забелязва баща ми.

— Оливър — казва майка ми, — това е бившият ми съпруг Хенри.

— Ти майтапиш ли се? — поглежда към нея Оливър.

Баща ми протяга ръка да се запознае с него.

— Радвам се да се запознаем.

— Ъъ... да. Точно така. Радвам се.

А после се обръща към мен:

— В името на всички светни... Ема, не мога да го заведа в съда в този вид.

Поглеждам надолу. Нося кафяв панталон от рипсено кадифе, кафява риза, кафяво туидно сако и кафявата вратовръзка, която Тео завърза на възел.

— Четвъртък е и той е със сако и вратовръзка — отвърща рязко майка ми. — Както се досещаш, тази сутрин ми се събра доста.

Оливър се обръща към баща ми:

— На какво ти прилича?

— На шофьор на камион? — пита баща ми.

— На мен ми прилича на нацист — поклаща глава Оливър. — Нямаме време да се връщаш и да се преоблечеш, а си прекалено едър за моите...

Ненадейно млъква и измерва баща ми с поглед.

— Вървете в банята и си разменете ризите.

— Но неговата е бяла — възразявам.

— Именно. Видът, към който се стремим, не е на съвременен сериен убиец, Джейк.

Баща ми хвърля поглед към майка ми.

— Виждаш ли? — казва. — Не се ли радваш, че дойдох?

В деня, в който се запознах с Джес на първия ни урок по социални умения, умирах от страх за живота си. Тази година посещавах класа по английски на госпожа Уиклоу. Курсът не беше особено интересен, а госпожа Уиклоу имаше малшанса лицето ѝ да

прилича малко на картоф — дълго и тясно, с няколко косъма на брадичката и изкуствен оранжев тен. Но когато представяхме пиеси, винаги ми позволяваше да чета на глас, дори когато понякога си забравях реда, а когато си забравих тетрадката в деня на изпита с отворените книги, ми разреши на другия ден да си я взема. Веднъж, когато отсъстваше, защото беше болна от грип, едно момче от класа, Сойър Триг (който беше отстранен от училище, защото продаваше лекарство „Нюкил“ в закусвалнята), обърна гръб на заместничката ѝ и откъсна няколко ивици от растението в саксията, след което ги залепи с дъвка на брадичката си. Натъпка под ризата си смачкана хартия и затанцува по пътеките между чиновете.

— Аз съм госпожа Уичлоу^[2] — каза той и всички се засмяха.

И аз се засмях, но само за да не съм различен от другите.

Защото човек трябва да уважава учителите си дори когато не са в стаята. Затова, когато госпожа Уиклоу се върна, ѝ разказах какво е направил Сойър и тя го изпрати при директора. По-късно същия ден той ме блъсна в шкафчето ми и рече:

— Мамка му, способен съм да те убия, Хънт!

Прекарах останалата част от деня в абсолютна паника, защото беше способен да ме убие, в това не се съмнявах. А когато Джес дойде в училище да се запознаем, бях скрил в джоба си нож за масло, откраднат от закусвалнята — най-доброто, което можех да направя при ограниченото време, с което разполагах — в случай че Сойър Триг се спотайва в сенките на коридорите.

Тя ми обясни, че това, което ще ѝ кажа, е поверително и няма да издаде на майка ми нищо, което искам да запазя в тайна само между нас двамата. Това ми хареса — звучеше, като да имаш най-добър приятел, поне така, както винаги го представят по телевизията, — но бях прекалено притеснен, за да кажа нещо.

— Тъъ, Джейкъб — обади се Джес, когато ме хвана да поглеждам през рамо за осми път. — Всичко наред ли е?

И аз ѝ разказах всичко за госпожа Уиклоу и Сойър Триг.

Тя поклати глава.

— Няма да те убие.

— Но той каза...

— Това е неговият начин да ти даде да разбереш, че ти е сърдит, задето си го изключарил.

— Нали не трябва да се подиграваме на учителите...

— Не трябва и да издаваме съучениците си — рече Джес. — Особено ако искаш те да те харесват. Искам да кажа, госпожа Уиклоу *трябва* да се държи мило с теб — това е част от договора ѝ. Но доверието на съучениците си трябва да го *спечелиш* сам. А ти току-що си го загубил.

Наведе се напред.

— Има всякакви правила, Джейкъб. Някои са изрично изразени, като да не се подиграваме на учителите. Но други са като тайните — трябва да ги знаеш, дори и никой никога да не ги изрича на глас.

Точно това никога не успях да разбера: тези неписани правила, които другите хора долавяха сякаш с радар — приспособление, което липсваше в собствения ми мозък.

— Ти засмя ли се, когато Сойър се подиграваше на госпожа Уиклоу?

— Да.

— Той си е помислил, че си на негова страна, че представлението ти харесва. Представи си как се е почувствал, когато си го издал.

Втренчих се в нея. Не бях Сойър, а освен това се бях придържал към правило, а той преднамерено го нарушаваше.

— Не мога — казах.

След няколко минути майка ми дойде да ме вземе.

— Здравсти — каза тя и се усмихна на Джес. — Как мина?

Джес погледна към мен и се постара да улови погледа ми.

После се обърна към майка ми:

— Днес Джейкъб е навлякъл неприятности на друго момче. О, а освен това е откраднал нож от училищния стол.

Почувствах как сърцето ми се превръща в камък в гърдите, а устата ми става суха като памук. Мислех си, че това момиче ще ми стане приятелка, че ще пази тайните ми. А първото, което направи, беше да се обърне и да каже на майка ми всичко случило се днес.

Побеснях; не исках никога повече да виждам Джес. Освен това усетих в стомаха си нещо меко и лепкаво, сякаш току-що бях слязъл от влакче в увеселителен парк, защото знаех, че майка ми ще иска да продължим разговора на път към къщи.

Джес ме докосна по ръката, за да привлече вниманието ми.

— Ето *така* — каза тя — се е почувствал Сойър. И аз никога повече няма да ти го причиня. Ти ще го направиш ли?

На следващия ден отидох на училище и изчаках Сойър до шкафчето му.

— Какво правиш тук, боклук такъв? — попита той.

— Съжалявам — казах и наистина го мислех.

Може би беше нещо в изражението ми, в тона на гласа ми или просто фактът, че го бях потърсил — но за секунда той остана неподвижен до отвореното си шкафче, а после сви рамене.

— Няма нищо — рече.

Реших, че това е неговият начин да каже „благодаря“.

— Още ли мислиш да ме убиваш?

Той поклати глава и се засмя.

— Май не.

Казвам ви, Джес Огилви беше най-добрата учителка, която съм имал някога. И по-добре от всички щеше да разбере защо трябваше да направя това, което направих.

[1] Марка за течности — 3.78 литра — Б.пр. ↑

[2] Игра на думи: името на учителката е Уиклоу, а Witchlow идва от witch („вещица“) — Б.пр. ↑

ОЛИВЪР

Случилото се миналата нощ беше най-забележителният епизод в сексуалната ми история, ако не броим втората година в колежа, когато публикувах мое писмо в „Пентхаус“... но разликата, естествено, е, че онова беше измислица, а предишната нощ наистина се случи.

Мислех за това. (Добре де, не мислех за нищо друго, освен за това.) След като двамата с Ема признахме един пред друг най-големите си страхове, бяхме на равна нога. Уязвимостта е по-силна от възрастта. Когато си емоционално гол, скокът към физическата голота не е толкова голям.

Когато сутринта се събудих, косата ѝ падаше върху ръката ми, топлото ѝ тяло беше притиснато към моето и осъзнах, че не ми пука дали е спала с мен от отчаяние, от разочарование или дори за да се разсее — нямаше да я пусна. Миналата нощ изследвах всеки сантиметър от нея; исках да се завръщам на тази територия отново и отново, докато я опозная по-добре от всички, които я бяха познавали досега или щяха да я опознаят в бъдеще.

Което значеше, че трябва да издействам оправдаването на сина ѝ, в противен случай тя нямаше да пожелае да ме види повече.

В крайна сметка тази сутрин дойдох в съда, решен да предоставя на Джейкъб най-добрата защита в историята на щата Върмонт. Бях целеустремен, съсредоточен и решен, докато не я видях да излиза от колата на друг мъж.

На бившия ѝ.

Предполагам, че има право да бъде тук — все пак е баща на Джейкъб, — но Ема ме накара да повярвам, че вече не влиза в картинката.

Не ми харесва начинът, по който Хенри я обгърна с ръка, докато се качвахме по стълбите на съда. Не ми харесва фактът, че е по-едър от мен. Не ми харесва фактът, че единствения път, когато докоснах ръката на Ема, докато вървахме към съдебната зала, Тео ме видя и веждите му се вдигнаха чак до косата, така че веднага трябваше да се престоря, че е било случайно.

Наистина не ми харесва фактът, че съм обсебен от Ема, когато трябва да се съсредоточа единствено върху сина й.

Докато съдебните заседатели влизат, заемам мястото си до Джейкъб, Той изглежда така, сякаш е изпил шейсет чаши кафе. Подскача, макар да е седнал до мен на масата на защитата. Ема е от дясната му страна и кълна се, мога да почувствам топлината на кожата й, въпреки че синът й седи между нас.

— Това не ми харесва — измърморва Джейкъб.

„Значи ставаме двама, хлапе“ — помислям си.

— Кое не ти харесва?

— Косата й.

— Чия коса?

— Нейната — посочва Джейкъб към Хелън Шарп, без да поглежда към нея.

Днес косата на прокурора е разпусната край лицето й. Кестенява е и стига до раменете. Кара я да изглежда почти състрадателна, макар да знам, че не е така.

— Е — проточвам, — можеше да е и по-лошо.

— Как?

— Можеше да е по-дълга.

Това ме кара да си помисля за Ема миналата нощ, с разпусната коса, която пада по гърба й. Заради Джейкъб никога не съм я виждал така.

— Това е лоша поличба — казва Джейкъб и пръстите му започват да трепкат до бедрото.

— Доста лоши поличби има тук, струва ми се — отговарям и се обръщам към Ема: — Какво прави тук Хенри?

Тя поклаща глава.

— Дойде сутринта, докато съм бягала — натъртва, без да ме погледне в очите. Край на разговора.

— Внимавай да кажеш истината — предупреждава Джейкъб и двамата с Ема рязко завъртаме глава към него. Възможно ли е той да е по-интуитивен, отколкото си даваме сметка?

— Всички да станат — извиква приставът и съдията идва от кабинета си.

— Ако защитата желае да произнесе пледоария — казва съдия Кътингс, — може да започвате.

Бих предпочел да произнесе пледоарията си, след като Хелън произнесе своята, така че през цялото време, докато наблюдават реакциите на Джейкъб при речта на прокурора, съдебните заседатели да си помислят, че неуместността им може да се дължи на Аспергер, а не на факта, че е убиец социопат. Но съдията не ми даде тази възможност, така че сега трябва да направя два пъти по-силно впечатление.

— Истината — прошепва отново Джейкъб. — Ще им кажеш какво се случи, нали?

Осъзнавам, че говори за съдебните заседатели; за убийството на Джес. И от този въпрос зависят толкова много неща, че ненадейно установявам: не мога да отговоря на Джейкъб, без да излъжа. Поколебавам се, а после си поемам дълбоко въздух.

— *Здрасти. Казвам се Иниго Монтоя* — прошепвам на Джейкъб. — *Ти уби баща ми. Подготви се да умреш.*

Знам, че се хили, докато се изправям и се обръщам към съдебните заседатели.

— По време на процес адвокатите молят съдебните заседатели да виждат в нюанси на сивото. От вас се очаква да прецените въпроса от две страни. Да не си съставяте предварително мнение за нищо. Да изчакате, докато чуете всички доказателства, преди да вземете решение. Съдията ви е инструктирал да постъпите така и отново ще ви даде същите инструкции в края на процеса.

Тръгвам към тях.

— Но Джейкъб Хънт не умее да прави това. Не може да вижда нюансите на сивото. За него светът е само черен или бял. Например, ако помолите Джейкъб да опъне палатка, той ще задърпа брезента. Част от диагнозата на Джейкъб, синдром на Аспергер, означава, че той не разбира концепцията за метафора. За него светът е буквално място.

Поглеждам през рамо към Джейкъб, който е забил поглед в масата.

— Може да сте забелязали и че вчера по време на процеса той не поглеждал свидетелите в очите. Или че не показва особени чувства, когато обвинението изброяваше ужасите, открити на сцената на убийството. Или че не може да седи дълго спокоен по време на показанията и има нужда от почивка в стаята в дъното на съдебната зала. Всъщност по време на този процес може да има много моменти, в

които да ви се струва, че Джейкъб се държи грубо или незряло, или дори по начин, който го кара да изглежда виновен. Мо, дами и господа, Джейкъб не може да се държи другояче. Всички тези прояви са признаци на синдрома на Аспергер — неврологично разстройство от аутистичния спектър, с което Джейкъб е диагностициран. Хората със синдрома на Аспергер може да притежават нормален или дори изключителен коефициент на интелигентност, но също така проявяват и остри дефицити в социалните и комуникативните умения. Може да са обсебени от рутината или правилата, а може и да са вманиачени в някоя конкретна тема. Не могат да разчитат добре човешките изразения и езика на тялото. Проявяват извънредна чувствителност към светлини, допир, миризми и звуци.

От лекарите и майката на Джейкъб ще чуете за ограниченията му и как самите те са полагали всички усилия да му помогнат да ги преодолее. Част от това, което ще чуете, е много конкретното усещане на Джейкъб за това кое е правилно и кое е грешно. В неговия свят правилата са не само важни, те са ненарушими. И все пак той изобщо не разбира основите за създаването на тези правила. Не може да ви каже какво въздействие ще има поведението му върху друг човек, защото за него е невъзможно да се постави на нечие друго място. Може да ви изрецитира всяка реплика от епизод четирийсет и четвърти на „Ловци на престъпници“, но не може да ви каже защо майката е разстроена в седма сцена или как загубата на дете се отразява на родителите от същия този сериал. Ако попитате Джейкъб, той няма да може да го обясни. Не защото не иска и не защото е социопат, а защото мозъкът му просто не функционира по този начин.

Минавам зад масата на защитата и леко поставям ръка на рамото на Джейкъб. Той незабавно потръпва, точно както очаквах, под бдителните очи на съдебните заседатели.

— Ако прекарате известно време заедно с Джейкъб — продължавам, — навярно ще си помислите, че у него има нещо... различно. Нещо, което не можете да определите точно. Може да ви се стори странно или чудато... но вероятно няма да го помислите за луд. Все пак той може да води нормален разговор с вас; има теми, по които знае повече, отколкото аз ще науча някога; не тича напред-назад, заслушан във въображаеми гласове, нито подпалва малки животни. Но определението за юридическа невменяемост, дами и господа, е много

различно от това, за което обикновено си мислим, когато чуем думата „невменяемост“. Юридическата невменяемост означава, че в момента, в който е извършил определено деяние, обвиняемият — в резултат на жестока психична болест или увреждане — е бил неспособен да прецени, че това, което прави, е грешно. Това означава, че човек с неврологично увреждане като синдрома на Аспергер, който извърши престъпление — човек като Джейкъб, — не може да бъде държан отговорен за действията си по начин, по който трябва да бъдем държани отговорни аз или вие. И това, което ще чуете от свидетелите на защитата, е доказателство, че синдромът на Аспергер прави невъзможно за Джейкъб да разбере как действията му може да причинят вреда на друг. Ще чуете как синдромът на Аспергер може да накара човек като Джейкъб да развие особен интерес към някоя тема, който се превръща в мания и обсебсия. И ще чуете, дами и господа, че синдромът на Аспергер е увредил способността на Джейкъб да разбере, че това, което е причинил на Джес Огилви, е грешно.

Зад гърба си чувам шепот. С крайчеца на окото си зървам десетина бележки, натрупани от моята страна на масата на защитата. Джейкъб се люшка напред-назад, стиснал устни. След минута започва да пише бележки и на Ема.

— Никой не смята, че смъртта на Джес Огилви не е трагедия, и всички ние трябва да изпитваме съчувствие към семейството ѝ. Но не увеличавайте тази трагедия със създаването на втора жертва.

Кимвам и сядам обратно на масата. Бележките са кратки и сърдити.

НЕ.

ТРЯБВА ДА ИМ КАЖЕШ.

ПОСТЪПИХ ПРАВИЛНО.

Навеждам се към клиента си.

— Просто ми имай доверие — казвам.

ТЕО

Вчера седях сам в дъното на съдебната зала, притиснат между една жена, която плетеше бебешка шапчица, и мъж със сако от туид, който не спря да пише съобщения по мобилния си телефон по време на показанията. Никой не знаеше кой съм и това ми харесваше. След първата сетивна почивка на Джейкъб, когато отидох в малката стаичка, отделена със завеси, и приставът ми позволи да се вмъкна вътре, тайната на самоличността ми вече не беше голяма тайна. Забелязах, че жената, която плетеше, се е преместила от другата страна на галерията, сякаш страдах от някакво страховито заразно заболяване, вместо само от еднаква фамилия с подсъдимия. Мъжът със сакото от туид обаче спря да пише съобщения. Започна да ми задава въпроси:

— Джейкъб проявявал ли е насилие преди? Падаше ли си по Джес Огилви? Тя да не го е отблъснала?

Не ми е нужно много време, за да се досетя, че е репортер или нещо подобно, и след това просто останах в дъното на залата, близо до един от приставите.

Днес седя до баща си — човек, когото изобщо не познавам.

Оливър започва да говори и баща ми се навежда към мен.

— Какво знаеш за този човек?

— Обича дългите разходки по плажа и е Скорпион — отговарям.

Ето какво знам наистина: днес Оливър разтриваше ръката на майка ми. Не в смисъла на „о, изглеждаш така, сякаш всеки момент ще рухнеш, добре ли си?“, а в смисъл на „сладката ми“. Мамка му, *това* пък какво е? От него се очаква да спаси задника на брат ми, не да сваля майка ми.

Знам, че трябва да съм облекчен, задето баща ми е тук, но не съм. Седя и се чудя защо сме свидетели на процес за убийство, вместо на трибуните близо до първа база в парка „Фенуей“ и не гледаме някой мач на „Сокс“, Питам се как съм се научил да връзвам вратовръзка, както днес завързах вратовръзката на Джейкъб, при положение че собственият ми баща не ме е научил на това. Чудя се защо фактът, че

имаш общо ДНК с някого, не те кара автоматично да почувстваш, че с този човек имате нещо общо.

Веднага щом Оливър приключва пледоарията си, се обръщам към баща си:

— Не знам как да ловя риба. — Искам да кажа, не знам дори как да набуча червей на въдицата, как да използвам въдица или нещо подобно.

Той само ме гледа леко намръщен.

— Щеше да е супер, ако можехме да отидем да ловим риба — продължавам. — Нали разбираш. Например в онова езерце зад училище.

Това, разбира се, е абсолютна глупост. Бил съм едва на шест месеца, когато баща ми ни е напуснал. Едва съм можел да стоя изправен, камо ли да държа въдица.

Баща ми навежда глава.

— Страдам от морска болест — отвърща. — Дори само когато застана на края на кея. Такъв съм открай време.

След това не си казваме нищо повече.

Веднъж отидох при доктор Муун. Майка ми смяташе, че е добра идея да говоря с психар за чувствата, които може би изпитвам, като се има предвид фактът, че брат ми изсмуква цялото време и енергия в домакинството ни като някаква гигантска кармична прахосмукачка. Но не мога да кажа, че си спомням много за нея, освен това, че миришеше на тамян и ми рече, че мога да си събуя обувките, защото самата тя мислела по-добре боса, следователно можело и с мен да стане така.

От друга страна, все още си спомням за какво говорихме. Тя каза, че понякога сигурно ми е трудно да съм по-малкият брат, защото трябва да правя всички тези неща, които обикновено прави по-големият брат. Каза ми, че това може да разстройва Джейкъб и да го ядосва, и съответно да го накара да действа още по-незряло. В това отношение тя излезе нещо като психологически еквивалент на метеоролог: можеше да ми каже с голяма степен на вероятност какво предстои, но не разполагаше със средства да ми помогне да се подготвя за бурята.

В свидетелската ложа изглежда по-различна, отколкото в кабинета си. Например днес носи делови костюм, а необузданата ѝ коса е прибрана в кок. О, освен това е с обувки.

— Отначало Джейкъб беше диагностициран с общо разстройство от аутистичния спектър. После променихме диагнозата му на „первазивно разстройство на развитието“. Той беше вече в шести клас, когато изменихме диагнозата му на „синдром на Аспергер“ въз основа на неспособността му да тълкува социални подсказки и да общува с връстниците си въпреки високите си коефициент на интелигентност и вербална способност. За децата на възрастта на Джейкъб тази поредица от диагнози е много обичайна. Това не означава, че невинаги е имал синдром на Аспергер — означава само, че отначало не сме разполагали с правилния език, за да го обозначим.

— Бихте ли дали определение на синдрома на Аспергер за хората, които не са запознати с него, докторе? — пита Оливър.

— Това е разстройство на развитието, което засяга начина на обработване на информация в мозъка и се намира в горния край на аутистичния спектър. Хората със синдром на Аспергер често са много интелигентни и компетентни — в това отношение се различават от децата с тежка форма на аутизъм, които изобщо не могат да комуникират, — но страдат от осакатяващи увреждания в областта на социалното общуване.

— Значи човек със синдрома на Аспергер може да е умен?

— Човек със синдрома на Аспергер може да има коефициент на интелигентност на нивото на гений. Когато обаче става въпрос за общ разговор, ще се окаже абсолютно неспособен да води такъв. Трябва да се обучава в социално общуване така, сякаш става въпрос за чужд език — така, както мен и вас биха ни обучавали на фарси.

— На адвокатите понякога им е трудно да си намерят приятели — казва Оливър и някои от съдебните заседатели се разсмяват. — Това означава ли, че всички ние имаме синдром на Аспергер?

— Не — отговаря доктор Муун. — Човек със синдрома на Аспергер отчаяно иска да се впише сред другите, но просто не може да разбере социалното поведение, което ние, останалите, усвояваме инстинктивно. Не може да разчита жестовете или изражението, за да прецени настроението на човека, с когото говори. Не може да интерпретира невербална подсказка, например прозявка, загатваща за

скука, когато самият той монополизира разговора. Не може да разбере какво мисли или чувства друг: за него този вид съпричастност е неестествена. Той е в пълния смисъл на думата център на собствената си вселена и реакциите му се основават на този принцип. Например имах пациент, който хвана сестра си да краде от магазин, и я издаде — не защото смяташе, че е негов морален дълг да съобщи за престъплението на сестра си, а защото не искаше да го познават като момчето, чиято сестра има полицейско досие. Каквото и да прави едно дете със синдрома на Аспергер, то го прави, защото си мисли как действието му ще се отрази на него, а не на друг.

— Съществуват ли други признаци на това състояние?

— Да. Човек със синдрома на Аспергер може да среща трудности с организирането и подреждането по важност на правилата и задачите. Съсредоточава се върху подробностите, вместо върху по-широката картина, и често пъти остава обсебен от една конкретна тема месеци и години наред. И може да говори за тази тема — дори ако е сложна — часове наред. Поради тази причина понякога наричат това разстройство „синдрома на малкия професор“. Децата с Аспергер говорят като възрастни до такава степен, че често пъти се разбират с приятелите на родителите си по-добре, отколкото със собствените си връстници.

— Джейкъб отличава ли се с това обсебващо съсредоточаване върху един предмет?

— О, да. С годините разви няколко — кучета, динозаври и сега последно — криминалистиката.

— Какво още можем да забележим у човек със синдрома на Аспергер?

— Сляпо придържане към рутината и правилата. Болезнена честност. Нежелание за зрителен контакт. Възможна е свръхчувствителност към светлина, шум, допир или вкус. Например в този момент Джейкъб навярно полага големи усилия да блокира звука от флуоресцентните лампи в тази зала — шум, който ние с вас дори не можем да чуем. В един момент детето с Аспергер може да изглежда извънредно умно, макар и непохватно — а в следващия, когато нещо наруши рутината му, може да получи криза, която да продължи между десет минути и няколко часа.

— Като детски пристъп на ярост?

— Точно така. Само че е много по-изтощително, когато детето е на осемнайсет години и тежи деветдесет килограма — обяснява доктор Муун.

Усещам, че баща ми ме гледа, затова се обръщам към него.

— Често ли се случва? — прошепва той. — Пристъпите?

— Свиква се — отвърщам, макар да не се съм сигурен, че е истина. Всъщност човек не може да промени урагана. Просто се научава да стои настрана от пътя му.

Сега Оливър върви към съдебните заседатели.

— Джейкъб ще се излекува ли някога от синдрома на Аспергер?

— В сегашния момент — отговаря психарката — не съществува лечение за аутизма. Това не е нещо, което се надрасва, а състояние, което продължава до края на живота.

— Доктор Мурано, кои от синдромите, които изброихте тук, е проявявал Джейкъб през годините?

— Всичките — отговаря тя.

— Дори сега, на осемнайсет години?

— Сега Джейкъб се справя много по-добре с нарушаването на рутината. Макар че все още се разстройва, си е изградил механизми за преодоляване, на които може да разчита. Вместо да се разкрещи, както правеше на четири, сега си намира някоя песен или филм и повтаря стиховете или репликите много пъти поред.

— Докторе, този съд разреши на Джейкъб да прави сетивни почивки, когато изпита такава необходимост. Бихте ли ни обяснили какво е това?

— Това е начин за Джейкъб да се отдръпне от свръхстимулацията, която го разстройва. Когато почувства, че излиза от контрол, може да излезе и да отиде на тихо и не толкова хаотично място. В училище разполага със стая, в която може да се успокои, в съда разполага със същия тип пространство. Вътре има най-различни предмети, които Джейкъб може да използва, за да се успокои — от утежнени одеяла със силен натиск до въже, закачено за фиброоптични лампи.

— Казахте, че децата със синдрома на Аспергер имат склонност към правилата. Така ли е при Джейкъб?

— Да. Например, той знае, че училището започва в осем часа и трийсет минути сутринта и поради това правило всеки ден отива

навреме там. Веднъж обаче майка му му казала, че ще закъснее за училище, защото имал час при зъболекаря. Той получил криза, стоварил юмрук в стената на стаята си и така и не се успокоил достатъчно, за да го заведат при зъболекаря. В съзнанието на Джейкъб от него се искало да наруши правило.

— Стоварил е юмрук в стената? Децата със синдрома на Аспергер имат ли склонност към насилие? — пита Оливър.

— Това е само мит. Всъщност за едно дете със синдрома на Аспергер е по-вероятно да не се държи лошо, отколкото за невротичните деца, просто защото знае, че това е правилото. Но детето с Аспергер има и много нисък праг на различимост за ситуацията „бий се или бягай“. Ако се почувства притиснато по някакъв начин — вербално, физически или емоционално, — може или да побегне, или да нападне сяло.

— Някога виждали ли сте Джейкъб да постъпва така?

— Да — отговаря доктор Муун. — Миналата година получи наказание в училище, задето напсувал учител. Очевидно едно момиче го подвело да се държи неуместно, като казало, че ще му е приятелка, ако го направи. След това той си отмъстил, като я блъснал, затова временно го отстранили от училище.

— Какво е предизвикало тази агресивна реакция от страна на Джейкъб?

— Според мен това, че не са го взели насериозно.

— Говорихте ли с него за този случай? — продължава Оливър.

— Да.

— Обяснихте ли му защо агресивната му реакция е била неуместна?

— Да.

— Как смятате, той дали е разбрал, че постъпката му е била грешна?

Тя се колебава.

— Усещането на Джейкъб за правилно и грешно не се основава на вътрешен морален код. Основава се на това, което са му казали да прави или да не прави. Ако го попитате дали е правилно да удари някого, той ще отговори с „не“. Освен това обаче ще ви каже и че е грешно да се подиграваш на някого — и според него момичето първо е нарушило това правило. Когато я е ударил, Джейкъб не е мислил, че

може да я нарани или дори, че действията му може да противоречат на някое правило за поведение. Мислил е само как тя е наранила него и просто е... реагирал.

Оливър се приближава към свидетелската ложа.

— Доктор Мурано, ако ви кажа, че Джейкб е спорил с Джес Огилви два дни преди смъртта ѝ и тя му е казала да се разкара, как смятате, че би се отразило това на поведението му?

Тя поклаща глава.

— Джес беше много важна за Джейкб и ако са се скарали, той със сигурност би се разстроил извънредно много. Като е отишъл в дома ѝ онзи ден, той очевидно е демонстрирал, че не знае как да се държи. Придържал се е към рутината, вместо да остави спора да се развие по естествен начин. Най-вероятно съзнанието му е обработило спора по следния начин: „Джес ми каза да се разкарам. Аз обаче не мога никъде да карам, защото навсякъде ходя пеша. Следователно тя не е имала предвид това, което каза, затова просто ще продължа да се държа така, сякаш изобщо не го е казвала.“ Джейкб не би разбрал от езика на Джес, че тя може наистина да не е искала да го вижда. Точно тази неспособност да се постави на мястото и в съзнанието на Джес го отличава от връстниците му. Докато друго дете може просто да е непохватно в социални ситуации, Джейкб е абсолютно изолиран от съпричастието и действията и възприятията му се въртят единствено около собствените му нужди. Нито за миг не се е спрял, за да си представи какво изпитва Джес — знаел е само колко много го е наранила тя, като е започнала да спори с него.

— Джейкб знае ли, че убийството е нарушаване на закона?

— Абсолютно. С неговата фиксация върху криминологията навярно може да ви изрецитира всички юридически статuti така, както можете вие, господин Бонд. Но за Джейкб самосъхранението е единственото ненарушимо правило, това, което е по-важно от всички други. Точно както си е изпуснал нервите с онова момиче в училище, което го е унижило — и наистина не е разбрал защо това е проблем, като се има предвид какво му е причинила тя първа... ами, мога само да си представя, че точно това се е случило и с Джес.

— Ненадейно Джейкб става на крака.

— Не съм си изпуснал нервите! — изкрещява той, майка му го сграбчва за ръката и го принуждава да си седне на мястото.

Разбира се, фактът, че в момента си изпуска нервите, в известен смисъл опровергава твърдението му.

— Господин Бонд, овладейте клиента си! — предупреждава съдията.

Оливър се обръща и изглежда така, както изглеждат войниците във филмите, когато преодоляват някой хълм и виждат под себе си цял поток врагове... и осъзнават, че каквото и да направят, нямат никакъв шанс.

— Джейкъб — въздъхва той. — Седни.

— Трябва ми почивка! — кресва Джейкъб.

Оливър поглежда към съдията.

— Ваша чест?

А после изведнъж виждам, че извеждат съдебните заседатели от залата, а Джейкъб практически бяга към стаята за сетивна почивка.

Баща ми изглежда абсолютно объркан.

— И сега какво ще стане?

— Ще чакаме петнайсет минути.

— Аз дали трябва... Ти ще отидеш ли там с тях?

До момента винаги съм отивал. Стоях в някой ъгъл и си играех с топките, докато Джейкъб успее да се стегне. Сега обаче поглеждам към баща си.

— Прави каквото искаш — отговарям. — Аз оставам тук.

В първия си спомен съм много болен и не мога да спра да плача. Джейкъб се върти наоколо — на шест или на седем е — и не спира да моли майка ми, която цяла нощ е будувала покрай мен, да пригответи закуската. Още е рано: слънцето дори не се е показало.

— Гладен съм — казва Джейкъб.

— Знам, но точно сега трябва да се погрижа за Тео.

— Какво му е?

— Много го боли гърлото.

Минава един миг, през който Джейкъб обработва тази информация.

— Обзалагам се, че ако хапне сладолед, гърлото ще го заболи по-малко.

— Джейкъб! — възкликва майка ми стъписана. — *Ти мислиш за това как се чувства Тео?*

— Не искам да го боли гърлото — отговаря Джейкъб.

— *Сладолед! Сладолед!* — изкрещявам.

Всъщност дори не искам сладоледа — и той като всичко друго в хладилника и камерата е със соево мляко. Но би трябвало да е специален десерт, а не обикновена закуска.

Майка ми се предава.

— *Добре, сладолед* — казва. Слага ме във високото ми столче и ми дава купичка. Дава една и на Джейкъб и го погалва по главата. — *Ще кажа на доктор Муун, че си се погрижил за брат си.*

Джейкъб започва да яде сладоледа си.

— *Най-последно* — казва той. — *Мир и тишина.*

Майка ми все още използва този епизод като пример, че Джейкъб е преодолял Аспергер и е проявил загриженост за бедното си болно братче.

Ето какво виждам аз сега, когато съм по-голям: Джейкъб получи сладолед за закуска, без дори да се наложи да моли за това.

Джейкъб ме накара да спра да вдигам шум.

В онзи ден брат ми не се опита да помогне на мен. Опита се да помогне на себе си.

ДЖЕЙКЪБ

Лежа под одеялото, което ме кара да се чувствам така, сякаш сто ръце ме притискат надолу, сякаш съм дълбоко на дъното на морето и не мога да видя слънцето или да чуя какво се случва на брега.

Не съм си изпуснал нервите.

Не знам защо доктор Муун си мисли, че съм.

Не знам защо майка ми не стана и не възрази. Не знам защо Оливър не казва истината.

Навремето сънувах кошмари, когато слънцето се спуснеше прекалено близо до земята и аз бях единственият, който го знаеше, защото кожата ми усещаше промяната в температурата по-точно от кожата на всеки друг. Но колкото и да се опитвах да предупредя хората, никой никога не ме слушаше и накрая дърветата избухваха в пламъци едно след друго и семейството ми изгаряше живо. Събуждах се, виждах изгрева и отново полудявах, защото откъде можех да съм сигурен, че кошмарът ми е бил само кошмар, а не предчувствие?

Мисля, че и сега се случва същото. След като години наред си представях, че съм извънземен на този свят — със сетива, които са по-изострени от тези на нормалните хора, речеви модели, които не изглеждат логични на нормалните хора, и поведения, които се струват странни на тази планета, но на истинската ми планета сигурно са абсолютно приемливи — това наистина се случва. Истината е лъжа, а лъжите са истина. Членовете на журито вярват на това, което чуват, а не на това, което е точно пред очите им. И никой не слуша, колкото и високо да крещя вътре в главата си.

ЕМА

Пространството под одеялото сякаш има собствен сърдечен ритъм. В тъмното намирам ръката на Джейкъб и я стискам.

— Скъпи — казвам, — трябва да вървим.

Той се обръща към мен. В чернотата виждам отражението на очите му.

— Не съм си изпуснал нервите с Джес — измърморва той.

— Можем да поговорим за това по-късно...

— Не съм я наранил — настоява той.

Млъквам и се взирам в него. Искам да му повярвам. Боже, как искам да му повярвам! Но после си представям юргана, който му уших, увит около тялото на мъртво момиче.

— Не *исках* да я нараня — поправя се Джейкъб.

Никой никога не поглежда към личицето на новородения си син, за да си представи всички неща, които ще се объркат в живота му. Вместо това виждаш само възможности: първата му усмивка, първите му стъпки, завършването му, сватбения му танц, лицето му, когато вземе на ръце собственото си бебе. С Джейкъб постоянно си спомням важните моменти: когато доброволно ме поглежда в очите, когато успява да приеме промяна в плановете, без да рухне, когато облече риза, без старателно да изреже етикетчето на врата. Човек не обича детето си заради това, което прави или не прави — обича го такава, каквото е.

И дори ако синът ми е убиец, по умисъл или по случайност, той пак е мой.

— Не умее да установява връзка с връстниците си — казва Хелън Шарп. — Център е на собствената си вселена. Самосъхранението е единственото ненаруσιμο правило. Пристъпи на ярост и проблеми с овладяването на гнева... Така като ви слушам, доктор Мурано, оставам с впечатлението, че синдромът на Аспергер е новото име на „себичност“.

— Не. Не става въпрос за нежелание да вземеш под внимание чувството на друг. Това е *неспособност* да го направиш.

— Но тази диагноза е сравнително нова, нали така?

— Появява се за първи път в DSM^[1]-IV през хиляда деветстотин деветдесет и четвърта година, но в никакъв случай не е нова. Още преди това е имало много хора със синдром на Аспергер, които просто не са били диагностицирани.

— Например?

— Стивън Сташбърг, режисьорът. Джон Елдър Робинсън, писателят. Сатоши Таджири, който създаде феномена „Покемон“. Питър Торк от групата „Мънкис“. Всички те са официално диагностицирани със синдром на Аспергер като възрастни.

— И всички те се радват на огромен успех, нали така? — пита Хелън.

— Така изглежда.

— Водили са много продуктивен живот и са общували с други хора?

— Предполагам, че да.

— Смятате ли, че някой от тях е имал проблеми в социалното общуване с други хора?

— Да.

— Смятате ли, че някой от тях може да е преживявал момент, в който е чувствал, че другите го нападат или го подценяват?

— Не знам, госпожо Шарп.

— Наистина ли? Виждали ли сте старата прическа на Питър Торк? Ще поема риска да заявя, че да, определено са били обект на подигравки. И все пак нито един от тези хора със синдром на Аспергер не е на подсъдимата скамейка за убийство, нали?

— Не. Както казах, не съществува причинно-следствена връзка между синдрома на Аспергер и насилието.

— Щом синдромът на Аспергер не предизвиква склонност към насилие, как може да е извинение, когато някой като Джейкъб извърши ужасяващ акт на насилие?

— Възраavam! — намесва се Оливър. — Въпросът е подвеждащ.

— Приема се — отговаря съдията.

Прокурорът свива рамене.

— Оттеглям въпроса. Доктор Мурано, как точно диагностицирахте Джейкъб със синдром на Аспергер?

— Проверих коефициента му на интелигентност с тест, направих и оценка на адаптивните му умения, за да разбера как се държи Джейкъб в определени социални ситуации. Разговарях с Ема Хънт и с учителите му, за да добия представа за историята на поведението на Джейкъб. Синдромът на Аспергер не се появява за една нощ. Видях видеозаписи на Джейкъб преди навършването на две години, когато все още е отговарял на критериите за развитие на невротипичните деца, и последвалото влошаване на поведението и интерперсоналните му връзки. И го наблюдавах по време на голям брой сеанси и в кабинета ми, и в училището му в условия на общуване.

— Тоест, няма кръвен тест или някакъв друг научен тест, който можем да приложим, за да разберем дали някое дете има синдром на Аспергер, така ли?

— Няма. Диагнозата се основава най-вече на наблюдение на повторяемо поведение и интереси и липса на социално общуване, която засяга функционирането на всекидневно ниво без значително изоставане в речта.

— Значи... става въпрос за субективна преценка?

— Да — признава доктор Мурано. — За информирана субективна преценка.

— Ако Джейкъб беше посетил друг лекар, не е ли възможно той да реши, че Джейкъб няма синдром на Аспергер?

— Много се съмнявам. Диагнозата, която най-често се обърква със синдрома на Аспергер, е „хиперактивност с дефицит на вниманието“, а когато подложат децата аспи на лекарства за нея и те не реагират, често пъти става очевидно, че е необходимо преразглеждане на диагнозата.

— Значи критерият, с чиято помощ сте диагностицирали Джейкъб, е била неспособността му да общува с други хора, проблемите му с разчитане на социални подсказки, желанието му за рутина и подреденост и фиксацията му върху определени теми?

— В общи линии, да — отговаря психиатърът.

— Да речем, че имам седемгодишно дете, обсебено от „Пауър Рейнджърс“, което иска всяка вечер да му давам бисквитата и млякото точно преди лягане, което не може да ми обясни добре какво се случва всеки ден в училище или не обича да дава играчките си на по-малкия си брат. Седемгодишното ми дете има ли синдром на Аспергер?

— Не е задължително. Да речем, че наблюдаваме дветригодишни деца в пясъчника. Едното казва: „Виж ми камиончето.“ Другото отговаря: „Имам кукла.“ Това е паралелна игра и на тази възраст е нормална. Но ако наблюдавате същите тези деца на осем години и едното каже: „Виж ми камиончето“, уместният отговор е: „Страхотно камионче“ или „Може ли да го пипна?“, или някакво друго изречение, което продължава общуването с детето, направило първата крачка. Дете със синдрома на Аспергер обаче пак може да отговори с: „Имам кукла.“ Когато другарчето се отдалечава, детето със синдрома на Аспергер не разбира защо. В съзнанието си то е отговорило на изречението и е продължило разговора. Не проумява, че това, което е казало, не е истински отговор.

— Или — подсказва Хелън Шарп — детето с куклата може просто да е много егоцентрично.

— При синдрома на Аспергер случаят често е такъв.

— Но и без синдрома на Аспергер случаят от време на време пак е такъв. Искam да кажа, докторе, че диагнозата, която сте поставили, и всичките ви предположения за Джейкъб не се основават на нищо друго, освен на собственото ви мнение. Не наблюдавате екран с показатели или мозъчни вълни...

— Съществуват множество психиатрични разстройства, при които клиничните наблюдения са единственият начин за диагностициране, госпожо Шарп. Това е едно от тях. И всеки психиатър в тази страна ще ви каже, че синдромът на Аспергер е действително разстройство. Може да е трудно да се опише на други хора с конкретни термини, но когато го срещнеш, разбираш, че става въпрос точно за това.

— За да стане съвсем ясно... Смятате, че фактът, че Джейкъб има синдром на Аспергер, е повлиял на поведението му в деня, в който е била убита Джес Огилви.

— Точно така.

— Защото Джейкъб не умее да се справя добре в социални ситуации. И защото е лишен от съпричастност. И защото разстройването му понякога води до проблеми с овладяването на гнева.

— Точно така — потвърждава доктор Мурано.

— И това са черти, които се откриват при хората със синдром на Аспергер.

— Да.

— Какво съвпадение — отбелязва прокурорът и скръства ръце на гърдите си. — Това са също така и черти, които се откриват при хладнокръвните убийци.

Веднъж Джейкъб ми каза, че може да чуе кога растенията умират.

— *Крещят* — обясни той.

Тогава си помислих, че е абсурдно, преди да поговоря за това с доктор Мурано. Децата с Аспергер, каза ми тя, притежават сетива, каквито не можем дори да си представим. Ние оставяме извън филтъра звуци и гледки, които обстрелват като с топ техния мозък, поради което понякога изглежда, че са се затворили в свой собствен малък свят. Но не е така. Те са в *нашия* свят, така го обясни тя, само че участват в него много повече, отколкото ще бъдем ние някога.

В онзи ден се прибрах вкъщи и потърсих информация за смъртта на растенията в интернет. Оказа се, че растенията под стрес изпускат етиленов газ и учени в Германия са изобретили устройство, което измерва енергията на тези молекули като вибрация... или като звук.

Сега се чудя дали човек не се уморява да става свидетел на последното издихание на природата. Защото синът ми чува не само растенията, а и скърцането със зъби на океана. Свенливия залез. Разбиването на сърцето.

[1] Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders („Диагностичен и статистически наръчник на психичните разстройства“) — Б.пр. ↑

ОЛИВЪР

Навремето училищният ми съветник, госпожа Инвърхол, ме подложи на тест за установяване на способностите, за да разгадае какво бъдеще ме очаква. Първата препоръка за работа на човек с моите умения беше следовател при въздушнотранспортни произшествия — професия, която упражняват по-малко от петдесет души в целия свят. Препоръка номер две беше уредник на музей за китайско-американски науки. Препоръка номер три беше цирков клоун.

Сигурен съм, че „адвокат“ дори не беше в списъка.

Известно време след завършването на колежа чух, че същата тази училищна съветничка се е пенсионирала преждевременно и се е преместила в някаква утопична общност в Айдахо, където се прекръстила на „Благослов“ и сега отглежда алпаки.

Франсес Гренвил не прилича на човек, грозен от опасност в близко бъдеще да основе ферма за ламы. Носи блуза, закопчана до гърлото, а ръцете ѝ са стиснати толкова силно в скута, че ноктите ѝ сигурно оставят вдлъбнатини по кожата.

— Госпожо Гренвил — започвам, — къде работите?

— В областната гимназия в Таунсенд.

— И от кога сте училищен съветник там?

— Това е десетата ми година.

— Какви са отговорностите ви?

— Помагам на учениците в търсенето и подбора на колеж. Пиша им препоръки, когато кандидатстват. И работя с ученици с поведенчески проблеми в училище.

— Познавате ли. Джейкъб?

— Да. Понеже е на ИУП, съм тясно свързана с организацията на учебния му ден с оглед на специалните му нужди.

— Бихте ли ни обяснили какво е ИУП?

— Индивидуална учебна програма — отговаря тя. — Образователен план, изискван от федералния закон, за да подобри образователните резултати на децата с увреждания. Всеки ИУП е различен, според детето. За Джейкъб, например, разработихме списък

от правила, към които да се придържа в училищна среда, защото функционира много добре със структури и рутина.

— Среждали ли сте се с Джейкъб и по други поводи, несвързани с образователните му нужди?

— Да — отговаря госпожа Гренвил. — Имаше случаи, в които си е навличал неприятности с учителите заради неприемливо поведение в час.

— Например?

— Веднъж продължил да повтаря на учителя си по биология, че греши във връзка с определени фактически изявления в час — пояснява тя и се поколебава. — Господин Хабърд преподавал структурата на ДНК. Свързал аденин с аденин, вместо с тимин. Когато Джейкъб му казал, че това е неправилно, господин Хабърд се ядосал. Джейкъб не осъзнал, че учителят е сърдит, и продължил да посочва въпросната неточност. Господин Хабърд го изпратил в кабинета на директора, задето се намесвал по време на урока.

— Джейкъб обясни ли ви защо не е разбрал, че учителят му е сърдит?

— Да. Каза, че когато е сърдит, господин Хабърд изглежда така, както другите хора, когато са щастливи.

— А така ли е?

Госпожа Гренвил свива устни.

— Забелязала съм, че господин Хабърд има склонност да се подсмива, когато се раздразни.

— Случайно да знаете дали наистина е неправилно свързването на аденин с аденин?

— Оказа се, че Джейкъб е прав.

Хвърлям поглед назад към масата на защитата. Джейкъб се хили от ухо до ухо.

— Имало ли е други случаи, при които е трябвало да помагате на Джейкъб?

— Миналата година се забърка в проблем заради едно момиче. То било много разстроено заради лоша оценка и някак съобщило на Джейкъб, че ако наистина иска да му бъде приятел, трябва да каже на учителя по математика да... — поглежда надолу към скута си. — Да се съвокупли със себе си. Джейкъб получи наказание за това и по-късно се конфронтирал с момичето, като го стиснал за гърлото.

— Какво се е случило после?

— Един учител го видял и го издърпал от момичето. Отстраниха го от училище за две седмици. Щяха да го изключат, ако не беше на ИУП и не стана ясно, че е бил предизвикан.

— Какво сте направили, за да промените социалното поведение на Джейкъб в училище?

— Той посещаваше клас за социални умения, но после двете с Ема Хънт обсъдихме възможността за частен учител, само за Джейкъб. Помислихме си, че така може да успее да работи по-пълноценно върху конкретни ситуации, които го разстройват, за да се научи да се справя с тях по-конструктивно.

— Намерихте ли учител?

— Да. Свързах се с университета и оттам пуснаха обяви във факултета по педагогика.

Поглежда към съдебните заседатели.

— Джес Огилви беше първата студентка, която отговори на обявата.

— Джейкъб срещаше ли се с нея?

— Да, от миналата есен.

— Госпожо Гренвил, откакто Джейкъб започна уроците си с Джес Огилви, имаше ли случаи, в които си е изтървал нервите?

Тя поклаща глава.

— Нито един — отговаря.

— Свидетелката е ваша — обръщам се към Хелън.

Прокурорът се изправя.

— Господин Хабърд, учителят по биология е бил сърдит и Джейкъб не го е осъзнал?

— Не.

— Бихте ли казали, че това е проблем за Джейкъб — че не разбира кога някой му е сърдит?

— Като се има предвид това, което знам за синдрома на Аспергер, да.

— При другия инцидент, за който споменахте, Джейкъб е напсувал учител, а после е нападнал момичето, което го предизвикало да го направи?

— Да.

— Преди това някой казвал ли е на Джейкъб да не разрешава проблемите с физическо насилие?

— Определено — отговаря училищният съветник. — Той знаеше, че това е училищно правило.

— Но е нарушил това правило? — пита Хелън.

— Да.

— Макар че според собствените ви думи за Джейкъб е много важно да спазва правилата?

— Въпреки това — признава госпожа Гренвил.

— Имаше ли обяснение защо е нарушил това правило?

Госпожа Гренвил бавно поклаща глава.

— Каза, че просто е прещракал.

Хелън обмисля чутото.

— Освен това, госпожо Гренвил, казахте, че откакто е започнал уроците си с Джес Огилви, Джейкъб не си е изпускарал нервите в училище?

— Да, така е.

— Очевидно се е сдържал за след училище — заключава Хелън.

— Нямам повече въпроси.

Днес съдът се оттегля по-рано, защото съдия Кътингс има час при лекаря. Докато залата се изпразва, си събирам папките и ги напъхвам в куфарчето си.

— И така — обръщам се към Ема, — ще дойда у вас да поговорим за показанията ти.

С крайчеца на окото си виждам, че Тео и Хенри вървят към нас.

— Мислех, че вече сме ги обсъдили — казва остро Ема.

Да, но проклет да съм, ако се върна в кабинета си, като знам, че Хенри е под покрива ѝ.

— Още подготовка никога не е излишна — отвърщам ѝ. — Разполагаме с две коли. Няма смисъл всички вие да се тъпчете в една. Някой иска ли да се вози с мен?

Гледам право към Ема.

— Чудесна идея — казва тя. — Джейкъб, искаш ли да отидеш?

И аз се озовавам зад наетата кола на Хенри с Джейкъб, седнал до мен — при това след малка криза, защото предпочита да се вози на

задната седалка, а аз нямам такава. Започва да си играе с радиото, което улавя само честоти АМ, понеже пикапът ми е толкова стар, че сигурно го е конструирал самият Мойсей.

— Знаеш ли защо нощем честотите АМ се чуват по-добре? — пита Джейкъб. — Защото йоносферата отразява радиосигналите по-добре, когато слънчевата радиация не оказва влияние върху горната част на атмосферата.

— Благодаря — отвърщам. — Тази вечер нямаше да заспя, ако не знаех това.

Джейкъб поглежда към мен.

— Наистина ли?

— Не. Шегувам се.

Той скръства ръце на гърдите си.

— Ти не чу ли какво говореше в съда? Аз не „схващам“ сарказма. Абсолютно егоцентричен съм. О, и във всеки един момент мога съвсем да полудея.

— Не си луд — казвам му. — Просто се опитвам да накарам съдебните заседатели да те сметнат за юридически невменяем.

Джейкъб се смъква по-надолу на седалката си.

— Не обичам етикетите.

— Какво имаш предвид?

— Когато ми поставиха диагнозата, майка ми изпита облекчение, защото реши, че тази диагноза ще помогне. Искам да кажа, учителите не поглеждат към децата, които четат неща за ученици осем класа по-нагоре и решават сложни задачи по математика в трети клас с мисълта, че им трябва специална помощ, дори и другите да им се подиграват през цялото време. Тази диагноза ми помогна да получа ИУП и това беше страхотно, но направи нещата и по-лоши — вдига рамене Джейкъб. — Предполагам, че очаквах да е като при едно момиче от моя клас, което има червено петно, покриващо половината ѝ лице. Хората отиват при нея, питат я какво е това, а тя отговаря, че е белег по рождение и не боли. И това е всичко. Никой никога не пита дали могат да се заразят с него като с вирус, или не отказва да играе с нея заради това. Но когато кажеш на някого, че си аутист, те започват да ти говорят по-високо през половината от времето, сякаш си глух. И малкото неща, които ми приписваха като качества — например това, че

съм умен или че имам отлична памет — ненадейно се превърнаха в неща, които ме правеха още по-странен.

За миг замълчава, а после се обръща към мен:

— Не съм аутист. Имам аутизъм. Освен това имам кестенява коса и плоскостъпие. Затова не разбирам защо винаги съм „момчето с Аспергер“.

Не отделям очи от пътя отпред.

— Защото е по-добре да си момчето с аутизъм, отколкото момчето, което е убило Джес Огилви — отговарям и след това не си казваме нищо повече.

Трябваше да се досетя: Хенри се появи в ден, в който храната не е подчертано подчинена на Аспергер. Ема е приготвила пържоли, печени картофи, сос и безглутенови сладки. Ако Хенри забелязва липсата на зелени зеленчуци — или изобщо на нещо, което да не е кафяво, — не го споменава.

— И така, Хенри — казвам, — значи си програмист?

Той кимва.

— Точно сега правя разбор на XML за уеб приложение, което работи с две движения на курсора. За айфон е и ще овкуси четиристотин съвременни американски етнически ястия с китайски подправки и сосове — пояснява и се впуска в петнайсетминутна лекция на тема езотерично компютърно програмиране, която никой от нас не може да следва.

— Крушата не пада по-далеч от дървото — казвам.

— Всъщност работя за Adobe^[1] — уточнява Хенри.

Аз и Тео сме единствените, които намират това за смешно. Чудя се дали Хенри е бил диагностициран.

— И си женен за втори път, нали? — питам и поглеждам към Ема.

— Да. Имам две дъщери — казва той и побързва да добави: — Освен двете момчета, разбира се.

— Разбира се — съгласявам се и разчупвам една сладка. — И така, кога си тръгваш?

— Оливър! — обажда се Ема.

Хенри се смее.

— Ами май зависи от това докога ще продължи процесът — отговаря и се обляга назад на стола си. — Ема, вечерята беше страхотна.

„Само почакай да дойде Син петък“ — помислям си.

— Ще е по-добре да си намеря хотел. Не съм мигвал от трийсет и шест часа и скоро ще падна на пода и ще захъркам — продължава Хенри.

— Ще останеш тук — оповестява Ема и двамата я поглеждат изненадани. — Глупаво е да отседнеш на половин час от тук, когато утре сутринта всички отиваме на едно и също място, не е ли така? Тео, баща ти може да вземе твоята стая, а ти ще спиш на дивана.

— Какво? — виква Тео. — Защо моята? Ами Джейкъб?

— Ще го перифразираме по следния начин — отговаря Ема. — Как предпочиташ, да спиш на дивана, или да ми помогнеш, когато Джейкъб получи криза?

Той става сърдито от масата.

— Къде са шибаните допълнителни възглавници?

— Не искам да гоня никого от стаята му... — започва Хенри.

— Ема — прекъсвам ги, — може ли няколко минути?

— А, да. Искаше да прегледаме показанията, нали? — казва тя и се обръща към Джейкъб: — Скъпи, може ли да разчистиш масата и да заредиш съдомиялната?

Той става и се заема със задачата, а аз повличам Ема по стълбите.

— Трябва да отидем на някое тихо място — казвам и я завеждам в собствената ѝ спалня.

Никога не съм влизал тук. Спокойно е — всичко е в хладно зелено и морскосиньо. На скрина има дзенградина с гребло и три черни камъка. В пясъчника някой е написал: „Помощ“.

— Единственото, което все още ме притеснява, е кръстосаният разпит — казва Ема.

Не успява да изрече нищо повече, защото я сграбчвам и я целувам. Не е нежна целувка, а физическият еквивалент на това да излея в нея всички чувства, които не мога да изразя с думи.

Когато се откъсва от мен, устата ѝ е розова и подута и това ме кара отново да пристъпя към нея, но Ема слага ръка на гърдите ми, за да ме задържи на разстояние.

— О, боже — изрича и на устните ѝ бавно се изписва усмивка.
— Ти ревнуваш.

— Какво беше всичко *това*, по дяволите? „Глупаво е да оставаш на половин час от тук...“

— *Наистина* е глупаво. Той е баща на момчетата, не непознат, който идва от улицата.

— Значи ще спи от другата страна на тази стена?

— „Спи“ е ключовата дума в изречението — уведомява ме Ема.
— Тук е заради Джейкъб. Повярвай ми, няма скрит мотив.

— Но някога си го обичала.

Тя вдига вежди.

— Какво си мислиш? Че петнайсет години съм копняла за него? Че съм чакала мига, в който отново ще прекрачи този праг, за да го скрия в спалнята на горния етаж и да го съблазня ли?

— Не — отричам. — Но за *него* не го изключвам.

За миг тя остава заглеждана в мен. После избухва в смях.

— Не си виждал свършената му съпруга и свършените му малки момиченца. Повярвай ми, Оливър, аз не съм голямата любов на живота му, която никога няма да забрави.

— За мен обаче си — казвам.

Усмивката изчезва от лицето ѝ. Тя се надига на пръсти и ме целува.

— Това няма ли да ви трябва?

Гласът на Джейкъб ни кара да отскочим един от друг и да оставим помежду си един метър разстояние. Той стои на прага. Едната му ръка все още е на дръжката на вратата, а другата държи куфарчето ми.

— Вие току-що... — запъва се той. — Вие двамата...?

Без да каже нищо повече, праща куфарчето към мен с такава сила, че изсумтявам, когато го хващам. Излиза тичешком в коридора и затръшва вратата зад гърба си.

— Какво видя? — пита трескаво Ема. — Когато влезе?

Ненадейно на вратата се появява Хенри и поглежда объркано към коридора, където е изчезнал Джейкъб. После поглежда към Ема.

— Всичко наред ли е?

Ема се обръща с лице към мен.

— Мисля, че може би е време да си вървиш — казва.

[1] Непреводима игра на думи: в буквален превод английският израз е „ябълката не пада по-далеч от дървото“, а apple („ябълка“) е също така и името на световноизвестната софтуерна компания. — Б.пр. ↑

ЕМА

Влизам в стаята на Джейкъб и го заварвам наведен над бюрото му. Тананика си Марли и яростно пише на зеления си блок с хартия:

1, 1, 2, 3, 5, 8.13, 21, 34, 55, 89, 144, 233

Вземам молива от ръката му и той се обръща във въртящия се стол.

— *Възбуждам ли те, скъпа?* — пита горчиво.

— Без цитати от филми — казвам му. — Особено от „Остин Пауърс“. Знам, че си разстроен.

— Нека помисля. Майка ми уж упражнява показанията си с адвокатата си, а вместо това си завира езика в гърлото му? Да, това може да ме разстрои малко.

Потискам пристъпа на гняв, който се надига у мен.

— Първо, напълно съм подготвена да дам показания. И второ, не очаквах да го целуна. Просто се случил.

— Такива неща не *просто се случват* — възразява Джейкъб. — Или искаш да се случат, или не.

— Е, добре, след като петнайсет години бях сама, може би ми е приятно, че някой ме намира за привлекателна.

— Не *някой* — натъртва той. — *Моят адвокат.*

— Той е абсолютно съсредоточен върху процеса ти, Джейкъб.

— Не ми пука за него. Искам да кажа, ако не си върши работата, мога просто да го уволня. Но *ти!* — изкрещява той. — Как можа да ми го причиниш точно сега? Ти си ми *майка!*

Изправям се лице в лице с него.

— Отдадох целия си живот да се грижа за теб — казвам. — Обичам те толкова много, че съм готова да си разменим местата, без да се колебая. Но това не означава, че не заслужавам и аз да съм щастлива.

— Е, надявам се да си много щастлива, когато загубя процеса, защото си прекалено заета да се държиш като курва.

И тогава, без да се замисля, го зашлепявам.

Не знам кой от двама ни е по-изненадан. Никога през живота си не съм удряла Джейкъб. Той притиска ръка към бузата си и на кожата му се появява червеният отпечатък от дланта ми.

— Съжалявам. О, боже, Джейкъб, съжалявам — изричам и думите се застъпват, препъват се една в друга. Свалям ръката му, за да видя щетата, която съм нанесла. — Ще ти донеса лед — казвам, но той ме гледа така, сякаш не ме е виждал никога досега.

Затова, вместо да изляза, го карам да седне на леглото и го придърпвам към себе си, както когато беше малък и светът му идваше в повече. Залюлявам го, за да не трябва да се люлее той.

Отпуска се бавно.

— Джейкъб — казвам му, — не исках да те нараня.

Кимва и едва тогава осъзнавам, че съм повторила същите думи, които ми каза той по-рано за Джес Огилви.

През всички тези години с пристъпи, кризи и панически атаки на Джейкъб го ограничавах; сядах върху него; държах го като в менгеме. Но никога не съм го удряла. Знам неписаните правила: добрите родители не удрят; наградата помага повече от наказанието. Но се оказва, че е необходим само един миг на раздразнение, на осъзнаване, че не мога да бъда едновременно тази, която той има *нужда* да бъда, и тази, която аз *искам* да бъда — за да прещракам.

Това ли се е случило и с Джейкъб?

Тази вечер Оливър позвъни четири пъти, но не вдигнах, разпознала номера на входящото обаждане. Може би това е самоналожено покаяние; може би просто не знам какво да кажа.

Вече е два часът сутринта, когато вратата на спалнята ми се открехва. Незабавно сядам в леглото. Очаквам да е Джейкъб. Но вместо това влиза Хенри. Носи долнище на пижама и тениска, на която пише: „НЯМА ДРУГО МЯСТО КАТО 127.0.01“.

— Видях, че свети — казва той.

— Не можеш да заспиш ли?

Хенри поклаща глава.

— Ти?

— Не.

Той посочва към ръба на леглото.

— Може ли?

Премествам се. Хенри сяда от моята страна на леглото, но виждам, че поглежда към възглавницата до мен.

— Знам — казвам. — Сигурно изглежда странно.

— Не... Просто сега аз спя от лявата страна на леглото, като теб. И се чудя как ли се е случило.

Облягам се назад на дъската.

— Има много неща, за които нямам отговор.

— Не... не знам за какво точно бяха всички тези крясъци — казва деликатно Хенри. — Но го чух.

— Да. Имали сме и по-хубави вечери.

— Дълга ти извинение, Ема. Преди всичко, задето се появих така. Трябваше поне да те попитам. Имаш си достатъчно проблеми и без да се занимаваш с мен. Предполагам, че съм мислил само за себе си.

— За щастие имам богат опит с това.

— Това е другото, за което трябва да се извиня — продължава Хенри. — Трябваше да бъда тук през всички други вечери, в които е имало крясъци или... или пристъпи на гняв, или всичко друго, което е било част от отглеждането на Джейкъб. Струва ми се, че днес в съдебната зала научих повече за него, отколкото през всичките осемнайсет години от живота му. Трябваше да съм тук и да ти помагам през всички лоши моменти.

На устните ми трепва лека усмивка.

— Мисля, че това е разликата помежду ни. На мен ми се иска да беше тук за *хубавите* моменти.

Поглеждам през рамото му към коридора.

— Джейкъб е мил, забавен и толкова умен, че понякога ми се завива свят. И съжалявам, че ти така и не опозна тази му страна.

Хенри посяга над юргана и стиска ръката ми.

— Ти си добра майка, Ема — казва и аз трябва да погледна настрана, защото това ме кара да си помисля за спора си с Джейкъб.

А после Хенри отново проговаря:

— Дали го е направил?

Бавно се обръщам към него.

— Има ли значение?

Спомням си само един случай, когато съм се нахвърляла на Джейкъб преди днешния ден. Тогава беше дванайсетгодишен и не отбеляза факта, че имам рожден ден, нито с картичка, нито с подарък, нито дори с прегръдка, макар че през последните седмици бях направила достатъчно намеци. Затова една вечер, когато приготвих вечерята, я стоварих на масата пред него и зачаках напразно — както винаги — той да ми благодари.

— Няма ли да получа поне малко благодарност? — избухнах. — Поне малко признание, че съм направила нещо за теб?

Объркан, Джейкъб погледна първо към чинията си, а после към мен.

— Приготвям ти вечерята. Пера ти дрехите. Карам те до училище и те връщам. Никога ли не си се питал *защо* го правя?

— Защото това ти е работата?

— Не, защото те обичам, а когато обичаш някого, правиш най-различни неща за него, без да се оплакваш.

— Но ти всъщност се оплакваш — отговори той.

В този миг осъзнах, че Джейкъб никога няма да разбере любовта. Щеше да ми купи подарък за рождения ден, ако изрично му бях казала да го направи, но това нямаше да е подарък от сърце. Не можеш насила да накараш някого да те обича; това чувство трябва да дойде от сърцето, а Джейкъб не беше настроен по този начин.

Спомням си как изфучах от кухнята и известно време седях на верандата под лунната светлина, която всъщност не е светлина, а само бледо отражение на слънцето.

ОЛИВЪР

— Джейкъб — казвам веднага щом го виждам на следващата сутрин, — трябва да поговорим.

Тръгвам успоредно с него и двамата вървим през паркинга, за да се отдалечим от семейството му достатъчно, та да не ни чуват.

— Знаеш ли, че всъщност няма дума за мъжка проститутка? — пита Джейкъб. — Искam да кажа, има „жиголо“, но това означава пари, които сменят...

— Добре, слушай — въздъхвам. — Съжалявам, че ни завари. Но няма да се извинявам, задето я харесвам.

— Мога да те уволня — казва Джейкъб.

— Можеш да опиташ. Но сме по средата на процеса, така че ще зависи от съдията.

— Ами ако той разбере за неподобаващото ти държание с клиентите ти?

— Тя не ми е клиентка — отговарям. — Ти си клиентът ми. И ако чувствата ми към майка ти изобщо имат някакво значение, то е, че засилват решимостта ми да спечеля това дело.

Той се поколебава.

— Вече няма да говоря с теб — измърморва, после ускорява ход, докато накрая взема почти тичешком стъпалата на съда.

Ава Ньюком, психиатърката криминолог, наета от защитата, е ключов елемент от тезата ми. Ако тя не успее да накара съдебните заседатели да разберат, че някои от характеристиките на Аспергер може да са накарали Джейкъб да убие Джес Огилви, без наистина да си дава сметка защо това е грешно, ще го признаят за виновен.

— Доктор Ньюком, каква е юридическата дефиниция за невменяемост?

Тя е висока, самоуверена и професионалистка — идеална за ролята.

„До момента — мисля си — всичко е наред.“

— Това означава, че в момента на извършване на определено деяние обвиняемият не е бил способен да направи разлика между правилно и грешно поради жестоко психично увреждане или болест.

— Може ли да ни дадете пример за психично увреждане или болест, които водят до юридическа невменяемост?

— Нещо, което предизвиква психотично изолиране от действителността, например шизофрения — казва тя.

— Това ли е единственото психично разстройство, което дава основание за юридическа невменяемост?

— Не.

— Синдромът на Аспергер може ли да предизвика психотично изолиране у някого?

— Не, но има други аспекти от Аспергер, които може да попречат на някого да различи правилно от грешно в определен времеви момент.

— Например?

— Интензивното фиксиране върху един предмет, характерно за човек със синдрома на Аспергер, може да е всеобхватно и obsesивно — до момент, в който възпрепятства всекидневните дейности или дори пресича границата на закона. Веднъж имах пациент, който беше дотолкова съсредоточен върху конете, че постоянно го арестуваха за влизане с взлом в един местен обор. Сегашният специален интерес на Джейкъб е криминалистичният анализ и разследването на местопрестъпления. Това беше очевидно при срещата ми с него, както и в obsесивността му от телевизионния сериал „Ловци на престъпници“ и подробните дневници, които е водил за сюжета на всеки епизод.

— Как е възможно такава фиксация да обясни част от показанията, които чухме в тази съдебна зала? — питам.

— Чухме, че Джейкъб все по-често се появява на местопрестъпления благодарение на полицейската си радиостанция — отговаря психиатърът. — А смъртта на Джес Огилви е била част от сложно организирано местопрестъпление. Доказателствата са били подредени така, че на пръв поглед смъртта ѝ да прилича на отвлечане, а после постепенно са разкрили жертвата. Не е изключено възможността да създаде местопрестъпление, вместо само да наблюдава въображаеми такива, да е подтикнала Джейкъб да действа по начин, противоречащ на правила, закони и морал. В този момент

той би мислил само за факта, че създава истинско местопрестъпление, което ще бъде разрешено от служителите на закона. В този смисъл фиксацията, типична за Аспергер, е довела Джейкъб до погрешното вярване, че в този момент смъртта на Джес е била необходима част от проучването му върху науката криминология. Колкото и смразяващо да ни звучи, жертвата се превръща във вторична щета по пътя към преследването на по-важна цел.

— Но Джейкъб не е ли знаел, че убийството е незаконно?

— Абсолютно. Той е класически пример за следване на правилата, за виждане на нещата само като правилни или грешни, без смекчаващи обстоятелства. В този момент обаче действията му може да не са били съзнателни. Не е проумявал природата и последствията от действията си и не е можел да се спре, дори да иска.

Намръщвам се леко.

— Да, но чухме също така, че Джес Огилви и Джейкъб са били извънредно близки. Това със сигурност би му оказало влияние?

— Всъщност това е още една причина да заключим, че синдромът на Аспергер е изиграл роля в случилото се с Джес. Хората със синдром на Аспергер имат много непълноценна представа за съзнанието — не могат да се поставят на мястото на друг и да си представят какво може да мисли или да чувства този човек. За неспециалистите това изглежда като липса на съпричастност. Например, ако Джес е плачела, Джейкъб не би се опитал да я утеши. Може и да е знаел, че хората, в чиито очи има сълзи, обикновено са тъжни, но това би било когнитивна, а не емоционална преценка. При човек със синдрома на Аспергер тази липса на съпричастност е невробιологичен дефицит и засяга поведението. В случая с Джейкъб тя би намалила способността му да възприеме въздействието, което собствените му действия биха оказали върху Джес Огилви.

— Но все пак, докторе — казвам, като се преструвам на адвокат на дявола, — има голяма разлика между това да не предложиш кърпичка на някого, когато плаче, и да го убиеш, за да го превърнеш в част от местопрестъпление.

— Да, разбира се, така е — съгласява се психиатърът и се обръща към заседателите. — И навярно за неспециалистите това е най-трудно за проумяване. Винаги търсим мотив за престъпление, ужасно като това. Мислих над въпроса въз основа на разговорите си с

Джейкъб и с доктор Мурано и смятам, че отговорът лежи в спора, който е избухнал между Джес и Джейкъб в неделята преди смъртта ѝ. Най-основната характеристика на синдрома на Аспергер е непълноценното социално общуване. В този смисъл човек със синдрома на Аспергер има много наивна и ограничена представа за отношенията между хората и това може да го подтикне да потърси контакт по неподходящ начин. Това води до разочарование и дори до гняв, ако някоя връзка не се развие така, както е очаквал — обяснява тя и поглежда към Джейкъб. — Не знам какво са си казали Джейкъб и Джес в следобедна на смъртта ѝ, но вярвам, че Джейкъб е бил увлечен по учителката си. По ирония на съдбата твърдото му усещане за правилно и грешно — за което човек би си помислил, че ще предотврати криминално поведение — тук може да е изиграло точно обратната роля. Ако Джес е отхвърлила домогванията на Джейкъб, той би почувствал, че тя му е причинила нещо грешно, че той е жертвата.

— И тогава какво?

— Прищракало му е. Нападнал я е, без да осъзнава какво прави физически по времето, когато го е извършил.

— Нямам повече въпроси — казвам и сядам.

Поглеждам към Джейкъб, който ме гледа сърдито. Ема е вперила поглед право пред себе си. Изглежда решена да не покаже, че ме забелязва.

Хелън Шарп става от мястото си.

— Много деца са диагностицирани със синдрома на Аспергер. Значи ни казвате, че светът е пълен с тиктакащи бомби? Във всеки момент, в който погледнем някое от тези деца така, както не му хареса, то може да ни се нахвърли с нож?

— Не. Всъщност е точно обратното. Хората със синдром на Аспергер нямат склонност към насилие. Тъй като нямат активна представа за съзнанието, те не са мотивирани да наранят някого. Всъщност изобщо не мислят за чувствата на този човек. Ако някой със синдрома на Аспергер наистина прояви насилие, това се случва при целеустременото задоволяване на особен интерес, в състояние на паника или в момент на абсолютно неведение за уместното социално общуване.

— Не е ли вярно, докторе, че повечето подсъдими, които заявяват, че са били невменяеми, го правят въз основата на психотично

изолиране от действителността?

— Да.

— Но синдромът на Аспергер не е психотично разстройство? — уточнява Хелън.

— Не. Спада по-скоро към разстройствата на личността, които се характеризират с перцептуални и интерперсонални деформации.

— В юридически смисъл отсъствието на психотични епизоди не предполага ли, че човекът е личностно — и криминално — отговорен за деянията си?

Психиатърът се размърдва.

— Да, но е възможно да има изключение за синдрома на Аспергер. От научна гледна точка не можем да докажем, че човек със синдрома на Аспергер има различно възприятие на обективната реалност от човек без синдрома на Аспергер, но извънредната чувствителност към светлина, звук, вкус и допир подсказват, че случаят е точно такъв. Ако това можеше да се измери, щяхме да установим силни паралели между синдрома на Аспергер и психозата.

Нещо силно ме смущава в ребрата: лакътят на Джейкъб. Той ми подава празно листче хартия.

— Ако това е вярно — казва Хелън, — това не би ли означавало, че човек със синдрома на Аспергер изпитва трудности с осъзнаването на действителността и собствената си роля в нея?

— Точно така. Поради което може да става въпрос за юридическа невменяемост, госпожо Шарп.

— Но не казахте ли също така и че фиксацията на Джейкъб върху криминалистиката го е накарала да използва смъртта на Джес Огилви, за да създаде свое собствено местопрестъпление?

— Да.

— И подобна преднамереност и внимателни изчисления не подсказват ли, че много добре е знаел какво върши в този момент?

Доктор Нюком вдига рамене.

— Това е възможна теория — отговаря.

— Освен това споменахте за липса на съпричастност — продължава Хелън и се приближава към свидетелската ложа. — Казахте, че това е една от характеристиките на синдрома на Аспергер?

— Точно така.

— Как бихте окачествили това, като емоционален или като когнитивен критерий?

— Емоционален.

— Липсата на съпричастност част ли е от теста за юридическа невменяемост, докторе?

— Не.

— Не е ли вярно, че определението за юридическа невменяемост е обвиняемият да не е можел да различи правилно от грешно в момента на извършване на престъплението?

— Да.

— Това емоционален критерий ли е, или когнитивен?

— Когнитивен.

— Значи липсата на съпричастност просто означава, че някой е студен, безсърдечен, лишен от разкаяние — уточнява Хелън. — Но не е задължително да означава, че не осъзнава последиците от действията си.

— Тези неща често вървят заедно — обяснява доктор Нюком.

— Така ли? — пита Хелън. — Един наемен убиец от мафията не изпитва никаква съпричастност, когато застрелва жертвата си, но това не го прави юридически невменяем, просто психопат.

Джейкъб отново ме сръгва с лакът, но аз вече ставам от мястото си.

— Възраждам — казвам. — Има ли някакъв въпрос, скрит под ефектното представление на госпожа Шарп?

— Ако може... — казва доктор Нюком и се обръща към съдията за разрешение. — Госпожа Шарп, изглежда, се опитва да прокара паралел между човек със синдрома на Аспергер и психопат. Хората със синдром на Аспергер обаче не демонстрират привидния чар на психопатите, нито се опитват да манипулират другите. Честно казано, те просто не притежават достатъчно умения за междуличностно общуване, за да го правят добре, а това обикновено ги превръща в жертви на психопати, а не в хищници.

— И все пак — настоява Хелън — Джейкъб има история на насилие, нали така?

— Доколкото ми е известно, не.

— Имал ли е, или не е имал спор с Джес два дни преди смъртта ѝ — спор, дочут от служителите в пицарията на Мама С.?

— Ами, да, но това не е било физическо нападение...

— Добре, а какво ще кажете за факта, че миналата година е бил наказан, задето се е опитал да удуши своя съученичка?

Пред мен каца облак от празни листчета и аз отново ги бутвам настрана.

— Просто изтърпи малко — обръщам се през зъби към Джейкъб, а после вдигам ръка към съдията. — Възразявам...

— Ще перифразирам въпроса. Знаехте ли, че Джейкъб е получил наказание, задето физически е нападнал момиче от своя клас?

— Да, спомням си, че доктор Мурано ми го спомена. Но стимулът, изглежда, е бил същият: интерперсонална връзка, която не се е развила според намеренията на Джейкъб. Почувствал се е унижен и...

— И е прещракал — прекъсва я прокурорът. — Нали така?

— Да.

— И затова е била убита Джес Огилви.

— Според мен, да.

— Кажете ми, докторе — подхваща Хелън, — Джейкъб все още ли е бил прещракал, когато е подреждал по азбучен ред колекцията от компактдискове в дома ѝ след смъртта ѝ?

— Да.

— А когато е преместил тялото ѝ на триста метра, в един водосток зад къщата?

— Да.

— Все още ли е бил прещракал, когато я е сложил да седне, покрил я е внимателно с юргана си и е сложил ръцете ѝ в скута?

Доктор Ньюком навежда брадичка съвсем леко.

— И все още ли е бил прещракал дни по-късно, когато се е върнал да види тялото на Джес и е набрал деветстотин и единайсет, за да я открие полицията?

— Ами... — казва тихо психиатърът. — Предполагам, че да.

— Тогава кажете ми, докторе — пита Хелън Шарп, — кога е прещракал, за да излезе от това състояние?

ЕМА

— Лъжат — заявява разпалено Джейкъб веднага щом оставаме сами. — Всички лъжат.

Гледах как се напруга все повече с всяка минута от кръстосания разпит на психиатъра криминолог; макар че подаде множество бележки на Оливър, той не помоли за прекъсване, преди Хелън Шарп да нанесе убийствения удар. Честно казано, не знаех какво ще се случи — дали Джейкъб ще откаже да ми разреши да го придружа по време на почивката, дали все още ми се сърди за снощната случка, — но очевидно аз съм по-малката от двете злини на масата на защитата, поради което ми позволяват да вляза в стаичката, а на Оливър не.

— Говорихме за това, Джейкъб — казвам. — Помниш ли? Това, че твърдим, че си юридически невменяем, не означава нищо, просто ще даде на съдебните заседатели нещо, за което да се хванат, за да те признаят за невинен. Това е инструмент, както когато казахме в училище, че имаш Аспергер. Това не промени кой си... просто на учителите им беше по-лесно да разберат стила ти на учене.

— Не ми пука за защитата — възразява Джейкъб. — Интересува ме това, което тези хора твърдят, че съм направил.

— Знаеш как действа законът. Тежестта на доказването пада върху обвинението. Ако Оливър успее да намери свидетел, който да представи друг сценарий за това, какво може да се е случило, съдебните заседатели може да намерят оправдано съмнение, а тогава няма да могат да те признаят за виновен.

Посягам към ръката му.

— Това е, като да дадеш на някого книга, скъпи, и да му кажеш, че крайт може да е повече от един.

— Но аз не исках тя да умре, мамо. Не съм виновен. Знам, че беше нещастен случай.

Очите на Джейкъб са пълни със сълзи.

— Липсва ми.

Дъхът ми се вледенява в гърлото.

— О, Джейкъб — прошепвам. — Какво си направил?

— Постъпих правилно. Защо не можем да го кажем на заседателите?

Искам да не чувам думите му, защото ще свидетелствам, а това означава, че не мога да излъжа, ако прокурорът ме попита какво ми е казал Джейкъб за смъртта на Джес. Искам да тичам, докато единственото, което мога да чуя, е шумът на кръвта ми, а не признанието му.

— Защото — отговарям тихо — понякога е най-трудно да чуем истината.

ОЛИВЪР

Ето какво знам: преди последната сетивна почивка Джейкъб беше полудял и треперещ от нерви.

Сега, когато сме обратно на заседание, Ема е в свидетелската лежа и *тя* е полудяла и трепереща от нерви.

След като я превеждам през установяването на самоличността ѝ и връзката ѝ с Джейкъб, отивам до свидетелската лежа и се преструвам, че си изпускам химикалката. Навеждам се и ѝ прошепвам:

— Дишай.

Какво може да се е случило през петнайсетте минути, докато ги нямаше, по дяволите?

— С какво си изкарвате хляба, госпожо Хънт?

Тя не отговаря, просто забива поглед в скута си.

— Госпожо Хънт?

Ема рязко вдига глава.

— Бихте ли повторили въпроса?

„Съсредоточи се, скъпа“ — помислям си.

— Работата ви. С какво се занимавате?

— Водех колонка за съвети — казва тихо тя. — След арестуването на Джейкъб ме помолиха да си взема отпуск.

— Как се насочихте към тази работа?

— От отчаяние. Бях самотна майка с бебе и тригодишно дете, което ненадейно беше развило аутистично поведение — отговаря тя и с всяка дума гласът ѝ става все по-висок и разпален. — Вкъщи по цял ден влизаха и излизаха терапевти, които се опитваха да попречат на Джейкъб да се откъсне напълно от мен. Трябваше да си намеря работа, но не можех да напускам къщата.

— Как се стигна до диагнозата на Джейкъб?

— Той беше съвършено здраво, щастливо бебе — отговаря Ема и поглежда към Джейкъб. За миг не може да каже нищо, а после поклаща глава. — Ваксинирахме го и само след седмица това любящо, общително момче престана да бъде детето, което познавах. Ненадейно

започна да лежи на една страна и да върти колелата на камиончетата си, вместо да ги бутта по пода в дневната.

— Какво направихте?

— Всичко — отговаря Ема. — Подложих Джейкъб на поведенчески анализ, трудова терапия, физическа терапия, речева терапия. Подложих го на диета без глутен и без казеин. Давах му витамини и добавки, които бяха помогнали на други родители на деца с аутизъм.

— Това помогна ли?

— Донякъде. Джейкъб стигна до етап, в който вече не се изолираше. Можеше да функционира на всекидневно ниво с някои ограничения. Накрая диагнозата се промени от общо аутистично разстройство към первазивно поведенческо разстройство и накрая към синдром на Аспергер.

— Има ли нещо положително в тази диагноза?

— Да — отговаря Ема. — Джейкъб притежава удивително саркастично чувство за хумор. Той е най-умният човек, когото познавам. И ако искам някой да ми прави компания, докато се занимавам с различни задачи, вадя съдовете от миялната или просто съм излязла на разходка, той винаги е готов да се отзове. Прави всичко, за което го помоля. А освен това не прави нещо, когато го помоля. Аз навярно съм единствената майка, на която никога не ѝ се е налагало да се тревожи дали синът ѝ взема наркотици, или пие като малолетен.

— Но сигурно има моменти, в които ви е трудно като родител.

— Всички неща, които изброих, нещата, които правят Джейкъб идеално дете... ами, това са също така нещата, които го правят различен от обикновеното дете. През целия си живот той винаги е искал да се впише сред другите и през целия му живот съм била свидетел как му се подиграват или го отблъскват. Не можете да си представите какво е да се насилиш да се усмихнеш, когато синът ти печели медал на тържеството на отбора си по бейзбол за малки атлети, задето е бил ударен от най-много топки. Да трябва да затваряш очи, когато го оставяш пред училище и той слиза от колата с големи слушалки на ушите, за да не чува шума в оживените коридори, а когато се отдалечава, чуваш как другите деца му се подиграват зад гърба му.

— Ако дойда в дома ви във вторник — питам, — какво ще ми направи впечатление?

— Храната. Ако е вторник, всичката храна трябва да е червена. Малини, ягоди и доматиена супа. Суши с риба тон. Печено телешко без панировка.

Цвекло. Ако не е червена, Джейкъб изпада в неимоверна възбуда. Понякога се затваря в стаята си и спира да ни говори. Има цвят за всеки ден от седмицата — и за храната, и за облеклото. Дрехите в гардероба му са подредени в цветовете на дъгата и различните цветове не се допират един до друг.

Обръща се към съдебните заседатели точно както сме се упражнявали.

— Джейкъб копнее за рутина. Всяка сутрин става в шест и трийсет — независимо дали е учебен ден, или уикенд — и знае точно по кое време трябва да тръгне за училище и кога ще се върне. Никога не пропуска епизод на „Ловци на престъпници“, което дават по „Ю Ес Ей Нетуърк“ всеки ден в шестнайсет и трийсет. Докато гледа, си води дневници с бележки, макар че някои епизоди е гледал десетина пъти. Когато си измие зъбите, винаги оставя четката от лявата страна на умивалника и сяда на задната седалка зад шофьора дори когато няма други пътници.

— Какво се случва, когато нещо прекъсне рутината на Джейкъб?

— Много се разстройва — отговаря Ема.

— Бихте ли обяснили?

— Като малък започваше да крещи или изпаднаше в пристъп на ярост. Сега е по-вероятно да се затвори в себе си. Мога да го обясня най-добре, като ви кажа, че тогава ще гледате право към Джейкъб, а той няма да е с вас.

— Имате и друг син, нали?

— Да. Тео е на петнайсет.

— Тео има ли синдром на Аспергер?

— Не.

— Дрехите на Тео подредени ли са в цветовете на дъгата?

Тя поклаща глава.

— Почти постоянно са хвърлени на купчина на пода в стаята му.

— Яде ли само червена храна във вторник?

— Той яде всичко, което не е заковано — отговаря Ема и някои от съдебните заседателки се размиват.

— Има ли случаи, в които на Тео не му се говори с вас?

— Абсолютно. Той е съвсем обикновен тийнейджър.

— Има ли разлика между затварянето на Тео и затварянето на Джейкъб?

— Да. Когато Тео не общува с мен, това е, защото не иска. Когато Джейкъб не общува с мен, то е, защото не може.

— Предприехте ли нещо, за да помогнете на Джейкъб да се адаптира по-добре в социални ситуации?

— Да — отговаря Ема, прави пауза, прочиства си гърлото. — Наех частен учител, за да му помогне да отработва социалните си умения. — Джес Огилви.

— Джейкъб харесваше ли Джес?

Очите на Ема се наливат със сълзи.

— Да.

— Откъде знаете?

— С нея се чувстваше непринудено, а със съвсем малко хора се чувства непринудено. Тя го караше да... караше го да прави неща, които обикновено...

Млъква и заравя лице в ръцете си.

„Мамка му, какво става?“ — питам се.

— Госпожо Хънт — казвам, — благодаря ви. Нямам повече...

— Чакайте — прекъсва ме тя. — Не съм... не съм приключила.

Това е ново за мен. Поклащам глава едва забележимо, но Ема гледа към Джейкъб.

— Само... само исках да кажа... — запъва се тя и се обръща към съдебните заседатели. — Джейкъб ми каза, че не е искал Джес да умре; че не е виновен...

Очите ми се разширяват. Това не е според плана и е опасна почва.

— Възраждам — изтърсвам. — Показания от втора ръка...

— Не можете да възраждате на собствения си свидетел — контрира със задоволство Хелън.

Но не съм и длъжен да дам на свидетеля си достатъчно въже да се обеси, да обеси и всички нас, останалите.

— Тогава съм свършил — казвам и сядам до Джейкъб, обзет от внезапен страх, че може да не съм единственият.

ДЖЕЙКЪБ

Тя им каза.

Майка ми им каза истината.

Поглеждам към съдебните заседатели, към всяко едно от изпълнените им с очакване лица, защото сега със сигурност знаят, че не съм чудовището, което ме изкараха всички тези свидетели. Оливър прекъсна майка ми, преди да успее да им каже останалото, но те положително разбират.

— Преди да започнем кръстосания разпит, госпожо прокурор, господин адвокат — казва съдията, — искам да наваксам част от пропуснатото поради ранното оттегляне вчера. Някой от вас възразява ли да довършим разпита на свидетелката, преди да се оттеглим?

Това е моментът, в който поглеждам към часовника и виждам, че часът е четири следобед.

Сега трябва да си тръгнем, за да се прибере навреме за „Ловци на престъпници“.

— Оливър — прошепвам. — Кажи „не“.

— В никакъв случай няма да оставя последните думи на майка ти да висят в съзнанието на съдебните заседатели целия уикенд — изсъсква ми той. — Не ми пука как ще се справиш, Джейкб, но ще го направиш.

— Господин Бонд — казва съдията, — бихте ли ни осведомили за разговора си?

— Клиентът ми просто ми казваше, че отлагането на оттеглянето е приемливо.

— Изчервявам се от удоволствие — отвърща съдия Кътингс, макар че не изглежда *нищо* удовлетворен, *нищо* зачервен. — Госпожо Шарп, свидетелката е ваша.

Прокурорът се изправя.

— Госпожо Хънт, къде беше синът ви следобед на дванайсети януари?

— Отиде в дома на Джес за урока си.

— В какво състояние беше, когато се върна?

Майка ми се поколебава.

— Възбуден.

— Откъде разбрахте?

— Побягна по стълбите към стаята си и се скри в гардероба.

— Прояви ли склонност към самонараняване?

— Да — отговаря майка ми. — Започна да си удря главата в стената.

(Интересно ми е да чуя всичко това. Когато имам криза, не си спомням подробностите много добре.)

— Но успяхте да го успокоите, така ли?

— Накрая да.

— Какви техники използвахте? — пита прокурорът.

— Угасих лампите и пуснах песен, която харесва.

— „Застрелях шерифа“ на Боб Марли, нали?

— Да.

(Часът е 16:07 и аз се потя. Обилно.)

— Той прибягва до песен, наречена „Застрелях шерифа“, като техника за успокояване? — пита Хелън Шарп.

— Това няма нищо общо със самата песен. Просто като малък мелодията му харесваше и го успокояваше по време на криза. И така си остана, това е всичко.

— Определено съответства на обсебеността му от насилствени престъпления, нали?

(Не съм обсебен от насилствени престъпления. Обсебен съм от разкриването им.)

— Джейкъб няма склонност към насилие — заявява майка ми.

— Така ли? В момента е на подсъдимата скамейка за убийство — отговаря Хелън Шарп. — А миналата година е нападнал момиче, не е ли така?

— Бил е предизвикан.

— Госпожо Хънт, разполагам с доклада на училищния офицер, когато са повикали след инцидента.

Слага му печат на вещественно доказателство (сега часът е 16:09) и го подава на майка ми.

— Бихте ли прочели оцветения откъс?

Майка ми взема листа.

— Седемнайсетгодишна непълнолетна ученичка заяви, че Джейкб Хънт се приближил към нея, блъснал я в шкафчетата и я стиснал за гърлото. Продължил да я стиска, докато член на преподавателското тяло не го отстранил със сила.

— Нима твърдите, че това не е проява на насилие? — пита Хелън Шарп.

Дори ако сега си тръгнем, ще закъснеем с единайсет минути за „Ловци на престъпници“.

— Джейкб се е почувствал притиснат натясно — обяснява майка ми.

— Не ви питам как се е почувствал Джейкб. Единственият човек, който знае как се е почувствал Джейкб, е самият Джейкб. Питам ви дали бихте определили блъсването на момиче в шкафче и стискането му за врата като насилствено поведение.

— Тази жертва — започва майка ми разгорещено — е същото мило момиче, което е казало на Джейкб, че ще му е приятелка, ако каже на учителя си по математика да ходи да се шиба.

Една от госпожите сред съдебните заседатели поклаща глава. Чудя се дали е заради това, което направи Мими, или защото майка ми каза „шиба“.

Веднъж по време на епизод на „Ловци на престъпници“, който беше излъчен на живо, като шоу на Бродуей, един участник изтърва върху крака си чук и каза бомбата с „ш“ и в резултат глобиха телевизията. Апаратите за цензура завиха, но за известно време репликата се въртя по YouTube в цялата си прелест.

„Ловци на престъпници“ започва след тринайсет минути.

Оливър ме бутва по рамото.

— Какво ти става? Престани. Приличаш на луд.

Поглеждам надолу. Установявам, че удрям с ръка по бедрото си. Дори не съм осъзнал, че го правя. Сега обаче се обърквам още повече. Мислех, че *трябва* да приличам на луд.

— Значи това момиче се е държало гадно с Джейкб. Мисля, че тук сме единогодушни, нали?

— Да.

— Но това не омаловажава факта, че той е проявил насилие към нея.

— Постъпката му е била справедлива — отговаря майка ми.

— Значи, госпожо Хънт, твърдите, че ако едно момиче каже на Джейкъб нещо, което не е много мило или наранява чувствата му, той има пълно право да прояви насилие към него?

Очите на майка ми проблясват, както винаги, преди да се ядоса много, ама наистина много.

— Не ми приписвайте думи, които не съм казала. Казвам, че синът ми е мил и чувствителен и не би наранил преднамерено дори муха.

— Чухте показанията по този случай. Осъзнавате ли, че Джейкъб е спорил с Джес два дни преди да я видят жива за последен път?

— Това е различно...

— Там ли бяхте, госпожо Хънт?

— Не.

В този момент дават последния анонс за „Закон и ред“ — сериала преди „Ловци на престъпници“. Ще има четири трийсетсекундни анонса, а после началните акорди на музиката. Затварям очи и започвам да си тананикам без думи.

— Казахте, че едно от поведенията, типични за синдрома на Аспергер, от който страда Джейкъб, е, че се чувства неудобно около хора или в ситуации, които не познава, нали така?

— Да.

— И понякога се отдръпва от вас?

— Да — потвърждава майка ми.

— Трудно му е да изразява вербално чувствата си?

— Да.

Това е епизодът, в който едно дете пада в кладенец и когато спускат Риана вътре, за да го извади, тя светва с фенерче и вижда цял човешки скелет има перли и диаманти, но костите принадлежат на мъж това е богатата наследница изчезнала през шейсетте години и накрая разбираме, че тя всъщност е той...

— Госпожо Хънт, ще се съгласите ли, че от време на време другият ви син, Тео, демонстрира всяко едно от тези поведения? Че всъщност ги демонстрира всеки тийнейджър на тази планета?

— Не бих се изразила точно...

— Това прави ли и Тео невменяем?

16:32 е 16:32 е 16:32 е...

— Може ли да тръгваме? — питам, но думите са лепкави като меласа и не звучат правилно; всички се движат бавно и също размазват думите си, когато ставам, за да привлека вниманието им.

— Господин Бонд, овладейте клиента си! — чувам и Оливър сграбчва ръката ми и ме бутва да седна.

Устните на прокурора се дръпват и откриват зъбите ѝ в нещо като усмивка, но не е усмивка.

— Госпожо Хънт, вие се свързахте с полицията, когато видяхте юргана на Джейкъб по новините, нали?

— Да — прошепва майка ми.

— Направихте го, защото вярвахте, че синът ви е убил Джес Огилви, нали?

Тя поклаща глава (16:34) и не отговаря.

— Госпожо Хънт, не е ли вярно, че сте си помислили, че родният ви син е извършил убийство? — пита прокурорът с глас, който трещи като чук.

— *Госпожо Хънт*
(16:35)

— *Отговорете на*
(не)

— *Въпроса.*

Ненадейно залата става съвсем спокойна, като въздуха между ударите на крила на птица, и чувам всичко отново и отново в главата си.

— *Овладейте клиента си.*

— *Приличаш на луд.*

— *Най-трудно е да чуем истината.*

Поглеждам майка си право в очите, усещам ноктите, забити в мозъка и стомаха ми. Виждам камерите на сърцето ѝ, рубинените клетки на кръвта ѝ и завихрения вятър на мислите ѝ.

— *О, Джейкъб — чувам гласа ѝ като пусната наново касета. — Какво си направил?*

Знам какво ще каже минута преди да го изрече и не мога да ѝ позволя да го направи.

А после си спомням думите на прокурора: „Единственият човек, който знае как се е почувствал Джейкъб, е самият Джейкъб.“

— Спрете! — изкрещявам с цяло гърло.

— Господин съдия — казва Оливър, — мисля, че трябва да се оттеглим за деня...

Отново ставам.

— *Спрете!*

Майка ми излиза от свидетелската ложа.

— Джейкъб, всичко е наред...

— Ваша чест, свидетелката не е отговорила на въпроса...

Затискам ушите си с ръце, защото всички говорят толкова високо, думите се блъскат в стените и пода и отскачат. Заставам прав на пода, а после на масата и накрая скачам право в средата на пространството пред съдията, където майка ми вече протяга ръце към мен.

Но преди да я докосна, се озовавам на пода, приставът е притиснал коляно към гърба ми, съдията и съдебните заседатели се суетят и ненадейно настана спокойствие и тишина. А после натискът изчезва и чувам познат глас.

— Всичко е наред, приятелю — казва детектив Матсън, протяга ръка и ми помага да стана.

Веднъж на един панаир двамата с Тео влязохме в зала с огледала. Без да искаме, се разделихме или може би Тео просто ме е зарязал. Накрая обаче започнах да вървя в стени и да поглеждам зад ъгли, които не съществуваха. Седнах на пода и затворих очи. Точно това искам да направя и сега, когато всички ме гледат. Точно както тогава, не виждам начин за измъкване.

— Всичко е наред — повтаря детектив Матсън и ме повежда навън.

РИЧ

Ако градско ченге нахлуе във владението на шерифа, най-често следва мерене на оная работа: те не искат аз да им казвам как да управляват службата си повече, отколкото аз искам да ми развалят някое местопрестъпление. Но с Джейкъб, развилнял се в съдебната зала, навярно щяха да приемат дори помощта на Националната гвардия, ако се беше появила, така че, когато прескачам летвата и сграбчвам момчето, всички други се отдръпват и ми оставят поле за действие, сякаш наистина знам какво правя.

Главата му подскача нагоре-надолу, като че води разговор сам със себе си, а едната му ръка прави странно протягащо движение към крака му, но сега поне не крещи.

Завеждам го в една килия. Той се извъръща настрана от мен и притиска рамене към решетките.

— Добре ли си? — питам, но Джейкъб не отговаря.

Облягам се на външната страна на решетките, така че практически сме гръб до гръб.

— Веднъж един човек се самоубил в килия в Суонтън — казвам, сякаш водим най-обикновен разговор. — Полицаяте го прибрали и го оставили там да се наспи след як запой. Бил застанал в същата поза като теб, но скръстил ръце на гърдите си. С фланелена риза с копчета. Охранителна камера го наблюдавала постоянно. Навярно няма да се досетиш как го е направил.

Отначало Джейкъб не отговаря. После леко обръща глава.

— Направил е примка, като е завързал ръкавите на ризата около врата си — отвръща. — На камерата е изглеждало така, сякаш се е облегнал на решетката, но всъщност вече се е бил обесил.

От устните ми се изтръгва смях.

— Мамка му, хлапе! Много си добър!

Джейкъб се завърта с лице към мен.

— Не трябва да говоря с теб.

— Май наистина не трябва.

Впервам поглед в него.

— Защо си оставил юргана? Със сигурност си знаел, че не бива. Той се поколебава.

— Разбира се, че оставих юргана. Как иначе някой щеше да разбере, че аз съм подредил всичко? Но ти пропусна пакетчето с чай.

Незабавно разбирам, че говори за веществените доказателства в дома на Джес Огилви.

— Беше в мивката. Не можахме да свалим никакви отпечатьци от чашата.

— Джес беше алергична към манго — обяснява Джейкъб. — А аз просто мразя вкуса.

Бил е толкова старателен. Не е забравил да унищожи това доказателство. Оставил го е нарочно, за проверка. Впервам поглед в него и се питам какво се опитва да ми каже.

— Но с изключение на това — казва той и се усмихва, — успя да разбереш всичко.

ОЛИВЪР

Двамата с Хелън стоим пред съдия Кътингс като недисциплинирани ученици.

— Не искам никога повече да виждам такова нещо, господин Бонд — предупреждава ме той. — Не ме интересува как. Ако трябва, ще го упоите. През останалата част от делото или ще държите клиента си под контрол, или ще накарам да му сложат белезници.

— Ваша чест — обажда се Хелън, — как се очаква от щата да проведе справедлив процес, щом на всеки петнайсет минути тук се разиграва цирк?

— Знаете, че е права, господин адвокат — отговаря съдията.

— Ще подам жалба за неправилно проведен процес, Ваша чест — отговарям.

— Не можете, когато проблемите ги създава вашият клиент, господин Бонд. Със сигурност го знаете.

— Да — измърморвам.

— Ако вие двамата искате да предприемете някакви стъпки, ви съветвам да помислите добре. Господин Бонд, искам да ви чуя как го предупреждавате, преди да започнем.

Бързо излизам от кабинета му, преди Хелън да може да каже нещо, с което допълнително да ме вбеси. И тогава, точно когато си мисля, че нещата не могат да станат по-лоши, виждам, че Рич Матсън си бърбри с клиента ми.

— Само му правех компания, докато се върнете — обяснява Матсън.

— Да, сигурен съм.

Той не ми обръща внимание и се обръща към Джейкъб.

— Хей — казва. — Успех.

Изчаквам, докато вече не мога да чуя стъпките му.

— Какво, по дяволите, означава всичко това?

— Нищо. Просто си говорехме за различни случаи.

— О, супер. Защото това беше такава страхотна идея последния път, когато двамата седнахте да си побърбите — срязвам го и

скръствам ръце на гърдите си. — Слушай, Джейкъб, трябва да се стегнеш. Ако не се държиш подобаващо, ще отидеш в затвора. Точка.

— Ако аз не се държа подобаващо? — възкликва той. — *Мамка му!*

— Не си достатъчно голям да помниш „Светът на Уейн“. А освен това все едно, не аз съм обвиняемият. Напълно сериозен съм, Джейкъб. Ако пак извъртиш такъв номер, обвинението ще ти натика задника в затвора или ще обяви, че процесът е неправилно проведен, а това означава всичко да започне отначало.

— Ти обеща, че в четири часа ще се оттеглим.

— Правилно. Но в съдебната зала съдията е бог и бог поиска да се забавим. Така че не ми пука дали ще стоим тук до четири сутринта, или дали съдия Кътингс ще обяви, че ще спим тук и после ще започнем деня със сутрешна гимнастика. Ще си паркираш задника на стола до мен и няма да казваш нищо, да го вземат дяволите!

— Ще кажеш ли на съдебните заседатели защо съм го направил? — пита Джейкъб.

— А *защо* го направи?

Знам, че не бива да му задавам този въпрос. Но на този етап дори не помислям за лъжесвидетелстването. Мисля само за това, че поне веднъж с Джейкъб трябва да говорим на един език.

— Защото не можех да я оставя — отговаря той, сякаш се разбира от само себе си.

Ченето ми увисва. Преди да успея да задам друг въпрос — „Тя отблъсна ли те? Да не си се опитал да я целунеш, а тя се е съпротивлявала прекалено силно? Да не си я притиснал прекалено близо и случайно да си я задушил?“, — в ареста влиза един пристав.

— Чакат ви.

Махвам му с ръка да отвори килията. Ние сме последните, които влизат в залата, с изключение на съдията и съдебните заседатели. Очите на Ема се устремяват право към сина й.

— Всичко наред ли е?

Но преди да успея да й кажа какво става, съдебните заседатели влизат и съдията се връща.

— Обвинението и защитата — казва той, докато се настанява на мястото си. — Приближете се.

Аз и Хелън отиваме по-близо.

— Господин Бонд, говорихте ли с клиента си?

— Да, Ваша чест. Няма да има повече избухвания.

— Лично аз едва се сдържам — срязва ме съдия Кътингс. —
Тогава можете да продължите.

Като знам това, което знам сега, защитата по невменяемост изглежда все по-силна и по-силна. Само се надявам съдебните заседатели да разберат посланието.

— Защитата се оттегля — оповестявам.

— Какво? — избухва Джейкъб зад гърба ми. — Не, не се оттегля!

Затварям очи и започвам да броя до десет, защото съм сигурен, че не е добра идея да убиеш клиента си пред погледите на всички съдебни заседатели, и тогава над рамото ми прелита малко хартиено самолетче — една от бележките на Джейкъб. Разгръщам я.

ИСКАМ ДА ГОВОРЯ.

Обръщам се.

— Категорично не.

— Проблем ли има, господин Бонд? — пита съдията.

— Не — отговарям в същия момент, в който Джейкъб отсича:

— Да.

Сащисан, отново се обръщам към съдията:

— Трябва ни сетивна почивка.

— Заседанието започна преди десет секунди! — възразява Хелън.

— Оттегляте ли се, господин Бонд? — пита съдията. — Или има още?

— Има още — намесва се Джейкъб. — Мой ред е да говоря. И ако искам да дам показания, трябва да ми позволите.

— Няма да даваш показания — настоява Ема.

— Вие, госпожо Хънт, нямате позволение да говорите! Аз ли съм единственият човек тук, който знае, че се намираме в съда? — изревава съдия Кътингс. — Господин Бонд, призовете последния си свидетел.

— Бих желал кратко прекъсване...

— Сигурен съм. Аз бих желал да съм на остров Невис, но нито вие, нита аз ще получим това, което желаем — сопва се съдията.

Поклащам глава и придружавам Джейкъб до свидетелската ложа. Толкова съм разгневен, че едва виждам. Джейкъб ще каже на съдебните заседатели истината така, както я каза на мен, и сам ще си изкопае гроба — ако не със същността на това, което казва, то с начина, по който го казва. Въпреки всички обяснения на свидетелите, съдебните заседатели ще си спомнят единствено това непохватно момче, което говори с изблици на думи, мърда, не проявява подобаваща емоция и не може да ги погледне в очите — все традиционни признаци на вина. Няма значение какво казва Джейкъб — самото му поведение ще го съди, преди изобщо да отвори уста.

Отварям му вратичката, за да влезе вътре.

— Това е погребението ти — измърморвам.

— Не — поправа ме Джейкъб. — Това е процесът ми.

Мога да кажа точно момента, в който осъзнава, че идеята е била много лоша. Току-що се е заклел и сега преглъща с усилие. Очите му се разширяват и се стрелкат из цялата съдебна зала.

— Кажи ни какво се случва, когато се изнервиш, Джейкъб — започвам.

Той си облизва устните.

— Вървя на пръсти или подскачам. Понякога размахвам ръце или говоря прекалено бързо, или се смея, макар че не е смешно.

— Сега нервен ли си?

— Да.

— Защо?

Устните му се дръпват назад в усмивка.

— Защото всички ме гледат.

— Само затова ли?

— Освен това лампите са прекалено ярки. И не знам какво ще кажеш сега.

„И чия проклета грешка е това?“ — помислям си.

— Джейкъб, ти каза на съда, че искаш да говориш.

— Да.

— Какво искаш да кажеш на съдебните заседатели?

Джейкъб се поколебава.

— Истината — отговаря.

ДЖЕЙКЪБ

Навсякъде по пода има кръв и тя лежи в нея. Не отговаря, макар че викам името ѝ. Знам, че трябва да я преместя, затова я вдигам и я занасям в коридора и когато го правя, от носа и устата ѝ бликва още кръв. Опитвам се да не мисля за факта, че докосвам тялото ѝ, а тя е гола; това не е като във филмите, където момичето е красиво, а момчето — осветено от светлина, идваща иззад гърба му. Сега сме кожа до кожа и се смущавам заради Джес, защото тя дори не знае, че не е облечена. Не искам да изцапвам кърпите с кръв, затова избърсвам лицето ѝ с тоалетна хартия, която хвърлям в тоалетната чиния и пускам водата.

На пода има бикини, сутиен, шорти и риза. Първо ѝ обличам сутиена. Знам как, защото гледам „Ейч Би О“ и съм виждал как ги свалят; трябва само да направя обратното. Бикините не ги разбирам, защото от едната им страна има надпис и аз не знам дали това е отпред или отзад, затова ѝ ги нахлузвам както дойде. После ризата и шортите и най-накрая чорапите и кожените ѝ ботуши. Те са най-трудни, защото тя не може да натисне с крак и да ми помогне.

Вдигам я на рамо — по-тежка е, отколкото очаквах — и се опитвам да я сваля по стълбите. На площадката има един завой, спъвам се в краката си и двамата падаме. Стоварвам се върху нея и когато я обръщам, виждам, че зъбът ѝ е избит. Знам, че не е усетила болка, но все пак ми се повдига. По някаква причина синините и счупеният нос не са толкова ужасни, колкото да я видя с този липсващ преден зъб.

Слагам я да седне в един фотьойл.

— Чакай тук — казвам ѝ и се размивам на глас, защото тя не може да ме чуе.

На горния етаж избърсвам кръвта с още тоалетна хартия — с цялата ролка. Подът все още е лепкав и влажен. В шкафа за пране намирам белина, сипвам я на пода и с друга ролка тоалетна хартия я изсушавам цялата.

Минава ми през ума, че може да ме хванат, и тогава решавам не просто да почистя, а да създам местопрестъпление, което да отвежда в съвсем различна посока. Приготвям чанта с дрехи и вземам четката ѝ за зъби. Напечатвам бележка и я пускам в пощенската кутия. Нахлузвам чифт ботуши, прекалено големи, за да са нейни, и се разхождам навън, срязвам прозореца, слагам кухненския нож в миялната машина и я пускам на бърз цикъл. Искam уликите да изглеждат очевидни, защото Марк не е от най-умните.

Грижливо избърсвам всички отпечaтъци от стъпки по верандата и алеята.

В къщата слагам раницата на раменете си и се уверявам, че не съм забравил нищо. Знам, че трябваше да оставя столчетата прекатурени и компактдискете — разпилени на пода в дневната, но просто не мога. Затова изправям столчетата, подравнявам писмата и подреждам компактдискете така, както мисля, че би ѝ харесало.

Опитвам се да я занеса в гората, но тя става все по-тежка с всяка стъпка, затова след известно време съм принуден да я пусна и да я влача. Искam да я оставя на място, където знам, че няма да има вятър, дъжд или сняг. Избирам водостока, защото мога да стигна дотам от магистралата, вместо да минавам край къщата ѝ.

Мисля за нея дори когато не съм там; дори когато знам, че полицията я търси, и мога лесно да се разсея, като наблюдавам напредъка им или липсата на напредък. Затова, когато се връщам да я видя, донасям юргана си. Винаги съм го харесвал и мисля, че ако можеше да говори, тя щеше да се гордее с мен, задето я увих в него. „Добра работа, Джейкъб — щеше да каже тя. — По изключение мислиш за някой друг.“

Нямаше представа, че това е *всичко*, за което мисля.

Когато свършвам, съдебната зала е толкова тиха, че чувам пукането и съскането на радиатора и прашенето на гредите в сградата. Поглеждам към Оливър и към майка си. Очаквам да са доволни, защото сега всичко вече е логично изяснено. Но не мога да разбера какво означават израженията им или израженията на съдебните заседатели. Една жена плаче и не мога да разбера дали е тъжна, защото

говорих за Джес, или се радва, задето най-накрая разбра какво се е случило.

Вече не съм нервен. Ако трябва да знаете, в кръвта ми има такъв прилив на адреналин, че навярно мога да пробягам разстоянието до Бенингтън и обратно. Искам да кажа, *боже господи*, току-що описах как съм организиран престъпление с мъртво тяло, след като успях да заблудя полицията, че става въпрос за опит за отвлечане. Свързах всички точки, които щатът повдигна като доказателство в този процес. Това е най-страхотният епизод на „Ловци на престъпници“ и аз съм звездата.

— Господин Бонд? — обаждат се съдията.

Оливър прочиства гърлото си. Обляга една ръка на преградата на свидетелската ложа и отклонява погледа си от мен.

— Добре, Джейкъб. Разказа ни подробно какво си направил след смъртта на Джес. Но не ни каза как е умряла.

— Няма много за разказване — отговарям.

Ненадейно осъзнавам откъде ми е познато изражението, което виждам на всички лица в съдебната зала. Това е изражението на Мими Шек, на Марк Магуайър и на всички други, които мислят, че между тях и мен няма абсолютно нищо общо.

Стомахът ми започва да се обръща, бавно, както винаги, когато осъзная прекалено късно, че може да съм направил нещо, което не е такава страхотна идея.

И тогава Оливър ми хвърля спасителния пояс.

— Джейкъб, съжаляваш ли, че си убил Джес?

Усмивам се широко.

— Не — отговарям. — Точно това се опитвах да ви кажа през цялото време.

ОЛИВЪР

Положението е горчиво и същевременно сладко: Джейкъб успя да се представи като по-невменяем, отколкото бих могъл да го изкарам аз дори с показанията на сто свидетели. Но успя да се представи и като безжалостен убиец.

Джейкъб отново седи на масата на защитата, хванал ръката на майка си. Ема е пребледняла като платно и не мога да я обвинявам. След като изслушах показанията на Джейкъб — подробно описание със собствените му думи как е разчистил собствената си каша, — установих, че и аз съм в същото положение.

— Дами и господа — започвам. — Бяха представени много доказателства за начина, по който е умряла Джес Огилви. Ние не оспорваме тези доказателства. Но ако по време на този въпрос сте обръщали внимание, със сигурност сте осъзнали, че в този случай не можете да съдите по външния вид. Джейкъб е млад мъж със синдрома на Аспергер — неврологично разстройство, което му пречи да изпитва съпричастност към другите по начина, по който я изпитваме вие или аз. Когато говори за това, което е направил с тялото на Джес и в дома на Джес, той не вижда участието си в ужасно убийство. Вместо това, както чухте, той се гордее с факта, че е подредил пълно местопрестъпление, местопрестъпление, достойно за включване в дневник, също като епизод на „Ловци на престъпници“. Не ви моля да го извините за смъртта на Джес — ние скърбим заедно с родителите ѝ за тази загуба и не се опитваме по никакъв начин да омаловажим трагедията. Но ви моля да вземете предвид информацията, която ви дадохме за Джейкъб и неговото разстройство, така че, когато трябва да решите дали е бил криминално отговорен по времето на смъртта на Джес — дали в този момент е можел да различи правилно от грешно така, както ги различавате вие, — няма да имате друг избор, освен да отговорите с „не“.

Обръщам се към съдебните заседатели:

— Трудно е да се живее със синдрома на Аспергер. През последните дни чухте много за него... и съм сигурен, че сте си

помислили: „Какво толкова?“ да не се чувстваш добре в непознати ситуации, да искаш да правиш нещата по един и същ начин всеки ден, да ти е трудно да си намираш нови приятели — това са проблеми, пред които всички ние сме се изправяли в един или друг момент. Да, но нито една от тези черти не възпрепятства нашата способност да правим преценки и никой от нас не е на подсъдимата скамейка за убийство. Може да си мислите, че Джейкъб не отговаря на представата ви за човек с диагностицирано неврологично разстройство. Той е умен. Не изглежда луд в най-разпространения смисъл на думата. Така че как можете да сте сигурни, че синдромът на Аспергер е истинско неврологично разстройство, а не просто последният писък на деня за етиктиране на проблемно дете? Как можете да сте сигурни, че синдромът на Аспергер дава обяснение за поведението му в момента на извършване на престъпление, а не е само модерно звучащо юридическо оправдание?

Усмивам се.

— Е, добре, ще ви дам пример със съдията от Върховния съд Потър Стюарт. През петдесетте и шейсетте години на двайсети век Върховният съд се занимава с решаването на голям брой дела за неприличие. Тъй като порнографията не е защитена от Първата поправка, съдиите трябва да решат дали поредица от порнографски филми отговаря на законовото определение за неприличие, затова трябва да ги изгледат. Всяка седмица, в деня, станал известен като Неприличен вторник, съдиите гледат тези филми и постановяват решения. В делото „Джакобелис срещу Охайо“ съдията Стюарт става легендарен в юридическата област, като казва, че твърдата порнография е трудна за определяне, но — цитирам — „когато я видя, я разпознавам“.

Обръщам се към Джейкъб.

— Когато я видя, я разпознавам — повтарям. — Вие не само изслушахте експерти, видяхте медицински документи и разгледахте веществени доказателства — вие също така видяхте и чухте Джейкъб. И само въз основа на това трябва да е очевидно, че той не е просто момче с няколко странности в характера. Той е момче, което не умее да общува добре и мислите му често са объркани. Говори с монотонен глас и не показва чувства дори когато е нормално да ги очакваме. Но прояви смелостта да застане пред вас и да се опита да се защити от

едно от най-сериозните обвинения, пред които може да се изправи млад мъж като него. Това, което каза, и начинът, по който го каза, може да ви се е сторил смуцаващ, дори шокиращ. Но това се дължи на факта, че човек със синдрома на Аспергер — човек като Джейкъб — не е обичайният ви свидетел.

Не исках клиентът ми да дава показания. Няма да ви лъжа. Не мислех, че е способен да го направи. Когато човек е свидетел в процес, трябва да се упражнява с изричането на неща по начин, който подкрепя тезата му. Трябва да се държи по начин, който да спечели симпатията на съдебните заседатели. И знаех, че Джейкъб не може — и няма — да го направи. Боже, та аз едва успях да го накарам да си сложи вратовръзка за съда... Със сигурност не бих могъл да го накарам да изрази разкаяние или дори тъга. Не бих могъл да му кажа какво трябва или не трябва да говори пред вас. За Джейкъб това би било лъжа. А за него казването на истината е правило, което задължително трябва да се спазва.

Поглеждам към съдебните заседатели.

— Пред вас стои момче, което не се опитва да манипулира системата, защото е физически и психологически неспособно на това. Не знае как да спечели симпатията ви. Не знае кое ще увеличи или ще намали шансовете му да го оправдаят. Просто искаше да ви каже своята версия на историята, затова го направи. И точно това трябва да ви подсказе, че Джейкъб не е престъпник, опитващ се да се промъкне през дупка в закона. Точно това трябва да ви подсказе, че синдромът на Аспергер може да повлияе, повлиявал е и все още влияе на преценката му във всеки един момент. Защото всеки друг подсъдим — всеки обикновен подсъдим — на негово място щеше да знае, че не бива да ви казва това, което ви каза Джейкъб.

И вие, и аз знаем, дами и господа, че юридическата система в Америка сработва много добре, ако човек комуникира по определен начин — начин, по който Джейкъб не комуникира. И въпреки това всеки в тази страна има право на справедлив процес, дори хората, които комуникират по друг начин, а не по начина, който сработва най-добре в съда.

Поемам дълбоко въздух.

— Може би, за да има справедливост в случая на Джейкъб, са необходими само хора, готови да слушат малко по-внимателно.

Сядам на мястото си, а Хелън става.

— Спомням си, че когато бях малко момиченце, веднъж попитах майка си защо на опаковката на тоалетната хартия не пише „тоалетна хартия“, а „материал за баня“. И знаете ли какво ми отговори тя? Каза ми, че можем да го наречем както искаме, но всички думи на света не могат да прикрият какво всъщност е. Това не е случай на млад мъж, който среща трудности с поддържането на разговор, със създаването на приятелства или с това да яде нещо друго, освен сини бонбони в сряда...

„В петък“ — поправям я наум.

Джейкъб посяга към молива си и започва да пише бележка, но преди да я довърши, измъквам молива от ръката му и го пъхвам в джоба на самото си.

— Това е случай на момче, което е извършило хладнокръвно убийство и после, използвайки мозъка си и натрапчивия си интерес към местопрестъпленията, се е опитало да прикрие следите си. Не оспорвам, че Джейкъб Хънт има синдром на Аспергер. Не очаквам и някой от вас да го оспори. Но това не го освобождава от отговорност за това брутално, жестоко убийство. Чухте криминалистите, които са отишли в къщата и са открили следи от кръвта на Джес по целия под в банята. Чухте самият Джейкъб да казва, че е измил кръвта с белина, а после е пуснал водата в тоалетната, за да унищожи тоалетната хартия. Защо? Не защото има правило къде отива тоалетната хартия след използването си... а защото не е искал никой да разбере, че е почистил там. Той ви каза, дами и господа, как е подредил цялото местопрестъпление и колко грижливо е обмислил действията си. Преднамерено се е опитал да поведе полицията по грешната следа, да ги накара да мислят, че Джес е била отвлечена. Срязал е прозореца и е обул ботушите на Марк Магуайър, за да остави отпечатьци, преднамерено да създаде впечатлението, че друг е отговорен за престъплението. Завлякъл е тялото на Джес на разстояние, равно на дължината на три футболни игрища, и го е оставил там, за да затрудни откриването му. А когато се е уморил да играе своята лична малка игра на „Ловци на престъпници“, е взел мобилния телефон на Джес и е набрал деветстотин и единайсет. Защо? Не защото му е било по-лесно да се изправи срещу мъртво тяло, отколкото срещу живо, а защото всичко това е било част от извратения план на Джейкъб Хънт себично

да сложи край на живота на Джес Огилви, за да може да си играе на криминалист.

Обръща се с лице към журито.

— Господин Бонд може да го нарича както иска, но това не променя фактите, за които става въпрос: един млад мъж е извършил брутално убийство и активно, в продължение на дни, го е прикривал с внимателно подставени улики, за да заблуди полицията. Това, дами и господа, е метод на действие на пресметлив убиец... а не на момче със синдрома на Аспергер.

ЕМА

Из архивите на Леля Ем:

Скъпа Лельо Ем,
Какво да правя, ако всички признаци сочат към факта, че светът, който познавам, ще рухне с гръм и трясък?

Искрено ваша,
Хъмпти-Дъмпти-Тласнат-До-Крайност

Скъпи Хъмпти,
ПОМОЩ!

С обич,
Леля Ем

Три дни по-късно съдебните заседатели все още размишляват.

Създали сме си навици: на сутринта Оливър води Тор за закуска. Джейкъб го взема в двора и започва да му хвърля топка, докато Хенри и Тео бавно се съживяват с кафе. Хенри учи Тео на програмиране, за да създаде своя собствена компютърна игра — идея, която заплени Тео до немай-къде. Следобед аз и Оливър играем на скрабъл и от време на време Джейкъб извиква слабо познати и правилни думи от дивана, където гледа „Ловци на престъпници.“ Не следим новини и не четем вестници, защото говорят единствено за Джейкъб.

Не ни е позволено да напускаме къщата поради две причини: технически Джейкъб все още е под арест, а ние трябва да сме на място, откъдето можем да стигнем до съда за двайсет минути след връщането на съдебните заседатели. Все още ми е странно да завия зад някой ъгъл в собствената си къща и да видя там Хенри — очаквах вече да си е тръгнал с извинението, че някоя от дъщерите му има стрептококи или жена му трябва да посети умираща леля, — той обаче настоява да

остане до излизането на присъдата. Разговорите ни са изпълнени с баналности, но поне са разговори.

— Навакзвам загубеното време — казва Хенри. — По-добре късно, отколкото никога.

Превърнали сме се в семейство — необичайно и събрано от трагедията на друг, но след като години наред бях единственият родител в тази къща, съм готова да приема всичко, което мога да получа.

По-късно, докато момчетата се приготвят за лягане, двамата с Оливър извеждаме Тор на разходка на улицата, преди Оливър да се върне в апартамента си над пицарията. Говорим за коня, който си стъпил на глезена и го счупил. Говорим как навремето исках да стана писателка. Говорим за процеса.

Не говорим за нас.

— Добре ли е това, че съдебните заседатели не могат да постигнат единомислие?

— Мисля, че е добре. Най-вероятно означава, че някой не иска да го признае за виновен.

— Какво ще стане после?

— Ако признаят Джейкъб за виновен — отговаря Оливър, докато Тор тича напред-назад пред нас по пътеката, — ще влезе в затвора. Не знам дали в същия, в който беше по-рано. Ако го признаят за невинен по невменяемост, съдията вероятно ще поиска още едно психиатрично изследване.

— Но после ще си дойде вкъщи?

— Не знам — признава Оливър. — Ще накараме Ава Ньюком и доктор Мурано да разработят план за амбулаторно лечение, но зависи от съдия Кътингс. Може да вземе под внимание факта, че Джейкъб е извършил убийство, и да реши, че не може да го пренебрегне. Да го изолира от останалата част от общността.

И преди ми го е казвал, но така и не съм го осмислила.

— В щатска психиатрична болница — довършвам. Стигаме обратно до алеята ми и аз спирам. Оливър също спира с ръце в джобовете.

— През целия си живот се борих да се отнасят с Джейкъб като с обикновените деца в обикновеното училище, с обикновена програма

— казвам, — а сега единственият му шанс да не влезе в затвора, е картата с Аспергер.

— Наистина не знам какво ще се случи — отговаря Оливър. — Но е по-добре да сме подготвени.

— Още не съм казала на Джейкъб.

Той поглежда надолу към обувките си.

— Може би трябва.

Сякаш сме го призовали с мислите си, вратата се отваря и синът ми застава на прага, неподвижен силует по пижама.

— Чакам те да ми кажеш „лека нощ“ — обръща се той към мен.

— Идвам.

Джейкъб поглежда нетърпеливо към Оливър.

— Е?

— Какво „е“?

— Няма ли вече да я целунеш за лека нощ?

Челюстта ми увисва от изненада. След скандала ми с Джейкъб двамата с Оливър внимаваме да стоим далеч един от друг в неговата компания. Но сега Оливър ме взема в прегръдките си.

— Не е нужно да повтаряш — казва и притиска устни до моите.

Когато Джейкъб беше малък, след полунощ се вмъквах в стаята му и сядах на люлеещия се стол до леглото му, за да го гледам как спи. Когато не беше буден, сякаш беше нарисован с прекрасна вълшебна пръчка. Докато го гледах в леглото, не бих познала, че ръката, свита под завивките, е същата, която следобед затрепка яростно, когато в парка едно момиченце дойде в пясъчника, където той доволно си играеше сам. Не бих познала, че тези очи, сега затворени, се присвиват, когато го помоля да погледне право към мен. Не можех да го погледна, спокоен и отпуснат в сънищата си, и да си помисля, че това е същото момче, което не си спомня последователността от думи, с която да помоли госпожата от закусвалнята за ябълков сок, вместо мляко.

Когато спеше, тази страница изглеждаше затворена и той можеше да е всяко дете. Всяко обикновено дете.

Но докато беше буден, беше необикновен. И това наистина беше определението за него — извън периметъра на нормата. На някакъв

етап в английския език тази дума беше придобила положителен оттенък. Защо с Аспергер не беше така?

Човек би могъл да каже, че аз съм различна. Доброволно бях заменила бъдещето си за бъдещето на Джейкъб, бях се отказала от всяка слава или състояние, които бих могла да постигна, за да направя така, че неговият живот да е по-добър. Бях оставила отношенията ми с всички да замрат, освен тези, които бях изградила с Джейкъб. Бях направила избори, които други жени не биха направили. В най-добрия случай това ме превръщаше в силна, борбена майка; в най-лошия ме правеше вманиачена само в една цел. И все пак, когато влезех в препълнена стая, хората не се отдръпваха загадъчно от мен, сякаш отблъснати от невидимо магнитно поле, поляризираща реакция между моето тяло и техните тела. Не се обръщаха към приятелите си, за да изохкат: „О, господи, спаси ме, тя идва насам.“ Не завъртаха очи зад гърба ми, когато говорех. Джейкъб може и да се държеше странно, но никога не е бил жесток.

Просто нямаше самосъзнание за това.

Сега се отпускам на същия стол, на който седях преди години, и отново го гледам как спи. Вече не е дете. Очертанията на лицето му са на възрастен, ръцете — силни, а раменете — мускулести. Посягам и отмятам косата, паднала на челото му. В съня си Джейкъб се размърдва.

Не знам какъв би бил животът ми без него, но и не искам да знам. Не бих могла да го обичам повече, ако не беше аутист. И дори ако го осъдят, не бих могла да го обичам по-малко.

Навеждам се, както някога, и го целувам по челото. Това е старият, осветен от времето начин на майките да проверят за температура, да дадат благословия, да кажат „лека нощ“.

Защо тогава имам чувството, че казвам „довиждане“?

ТЕО

Днес е шестнайсетият ми рожден ден, но не очаквам много. Все още чакаме, шест дни след заключителните речи, съдебните заседатели да стигнат до присъда. Всъщност мисля, че майка ми дори няма да си спомни, поради което онемявам, когато извиква: „Закуска!“ и аз слизам долу с все още мокра от душа коса, за да видя на масата шоколадова торта със свещичка.

Вярно, днес е Кафяв петък и несъмнено тортата е безглутенова, но на харизан кон зъбите не се гледат.

— Честит рожден ден, Тео — казва майка ми и запява песничката.

Баща ми, брат ми и Оливър се включват. На лицето ми се изписва широка глуповата усмивка. Доколкото знам, баща ми никога не е бил на партитата за рождения ми ден, ако не броим мига на раждането ми в болницата, а това май не е било точно парти.

„Струваше ли си? — обажда се един гласец и се нагъва в главата ми като дима от свещичката. — Струваше ли си всичко това, за да имаш семейство като тези, които шпионираше?“

Майка ми обгръща раменете ми с ръка.

— Пожелай си нещо, Тео — казва тя.

Преди година щях да си пожелая точно това. Пожелах си го, със или без тортата. Но в гласа на майка ми звучи стоманена нотка, която подсказва, че има правилен отговор, съкровено желание на всички ни.

Кое по една случайност лежи в ръцете на дванайсет съдебни заседатели.

Затварям очи и духвам свещичката. Всички ръкопляскат. Майка ми започва да реже тортата и ми дава първото парче.

— Благодаря — казвам.

— Надявам се, че ти харесва — отговаря майка ми. — Надявам се, че и това ще ти хареса.

Подава ми плик. Вътре има написана на ръка бележка:

Дългът ти е изплатен.

Помислям си за безумното си пътуване до Калифорния, за да намеря баща си, колко пари струваха тези билети и за миг не мога да кажа нищо.

— Но — продължава майка ми — ако го направиш пак, ще те убия.

Засмивам се, а тя ме прегръща изотзад и ме целува по темето.

— Ей, има още — обажда се баща ми и ми подава плик с евтина честитка с надпис „За сина ми“ и четирийсет кинта. — Можеш да започнеш да спестяваш за по-бърз рутер — продължава той.

— Супер!

После Оливър ми подава пакет, увит в хартиени кърпички „Баунти“.

— Трябваше да е или това, или кутия от пица — казва извинително.

Разтърсвам пакета.

— Това калцоне ли е?

— Имай ми малко доверие — засяга се Оливър.

Разкъсвам пакета и виждам шофьорски наръчник за Върмонт.

— Помислих си, че след края на процеса двамата с теб може да се обадим там и най-накрая да изкараш тази шофьорска книжка.

Налага се да погледна надолу към масата, защото иначе всички ще видят, че съм на път да се разплача. Спомням си как, като малък, майка ми ни четеше онези абсурдни вълшебни приказки, в които жаби се превръщаха в принцове, а момичета се събуждаха от кома с една-единствена целувка. Така и не повярвах на тези глупости. Но кой знае? Навярно съм грешил. Навярно животът на човек все пак може да се промени само за миг.

— Чакай — обажда се Джейкъб.

Досега е гледал мълчаливо с усмивка, разцепила лицето му на две — и това е подобрение. На всичките ми партита за рождения ден, когато бях малък, имаше неписано правило, че Джейкъб трябва да ми помогне да духна свещичките. Беше по-лесно да споделя звездния си миг, отколкото да го оставя да съсипе празника с криза.

— И аз имам подарък за теб, Тео.

Не мисля, че през всичките години от живота ми брат ми някога ми е правил подарък. Не мисля, че изобщо е правил подарък на *някого*, ако не броим парфюма, който избирам от „Си Ви Ес“ на Коледа и го подарявам на майка си с картичка, на която съм добавил името на Джейкъб до моето. Правенето на подаръци просто не е на радар на брат ми.

— Какво е взел? — пита шепнешком Оливър, когато Джейкъб се качва по стълбите.

— Не знам — отговаря майка ми.

Минута по-късно той се връща. Държи плюшената патица, с която спеше като малък.

— Отвори я — казва и ми я подава.

Вземам я и я обръщам в ръцете си. Няма опаковка; няма какво да се отвори.

— Ъъъ — казвам и се позасмивам. — Как?

Джейкъб обръща патицата с главата надолу и дръпва един висящ конец. Той се поразхлабва и част от пълнежа пада на купчинка. Пъхвам пръст в дупката и напипвам нещо гладко и твърдо.

— Тук ли била кутията ми за храна? — пита майка ми, когато я измъквам от кухнята на гърдите на патицата.

Не мога да разбера какво има вътре. Вдигам капака и впервам поглед в розов айпод нано. Предпазливо го изваждам. Още преди да го обърна, знам, че на метала на гърба е гравирано името на Джес Огилви.

— Откъде го взе? — прошепва майка ми отнякъде на другия край на вакуума, в който съм пропаднал.

— Нали го искаше? — казва Джейкъб, все още въодушевен. — Изпуснал си го, докато в онзи ден си излизал от къщата й.

Едва успявам да размърдам устните си.

— За какво говориш?

— Нали ти казах? Знам, че си бил там. Видях отпечатъците от маратонките ти, същите, които използвах тук за измисленото си местопрестъпление. И знам, че си вземал вещи от други къщи...

— Какво? — възкликва майка ми.

— Видях видеоиграта в стаята ти! — продължава Джейкъб и грейва в усмивка насреща ми. — У Джес разчистих вместо теб, така че

никой да не разбере какво си направил. И се получи, Тео. Никой не разбра, че ти си я убил.

Майка ми остава с отворена уста.

— Какво става, по дяволите? — пита Оливър.

— Не съм я убил! — отричам. — Дори не знаех, че живее там. Мислех, че няма никого. Само исках да поогледам, може би да взема един-два компактдиска, но после чух, че горе тече вода, и надникнах. Тя беше гола. Беше гола и ме видя. Откачих, а тя излезе от душа и се подхлъзна. Удари си лицето в ръба на мивката и тогава побягнах. Уплаших се, че ще ме хване.

Не мога да дишам и съм сигурен, че сърцето ми се е превърнало на глина в гърдите.

— Беше жива, когато си тръгнах, в банята. А после ненадейно видях по новините, че е мъртва и са открили тялото ѝ навън. Знаех, че не аз съм я преместил там... а някой друг, вероятно този, който я е убил. Помислих, че когато Джейкъб е дошъл за урока си, му е казала за мен. И са се скарали. И Джейкъб... не знам. Не знам какво съм си помислил.

— Ти не си убил Джес — казва майка ми.

Поклащам глава вцепенен.

Майка ми поглежда към Джейкъб.

— Ти също не си я убил.

— Аз само преместих тялото ѝ — отвърща той и завърта очи. — През цялото време ви го казвах.

— Джейкъб — обажда се Оливър, — Джес беше ли жива, когато си отишъл в къщата?

— Не! Но видях, че Тео е бил там, затова постъпих правилно.

— Защо не се обади на майка си или на линейка? — пита баща ми. — Защо си подредил местопрестъпление, за да прикриеш Тео?

Джейкъб поглежда право към мен. Боли; наистина боли.

— Домашни правила — отговаря просто той. — Грижи се за брат си — той ти е единствен.

— Трябва да направиш нещо — обръща се майка ми към Оливър.

— Това са нови доказателства. Тео *може* да свидетелства...

— Трябва да направиш нещо — повтаря тя.

Оливър вече посяга към палтото си.

— Да вървим — казва.

Двамата с Джейкъб излизаме последни от кухнята. Тортата още е на масата заедно с подаръците ми. Вече прилича на музеен експонат, недокосната. Човек не би предположил, че преди пет минути сме празнували.

— Джейкъб?

Брат ми се обръща.

— Не знам какво да кажа.

Той непохватно ме потупва по рамото.

— Няма нищо — отговаря. — Аз постоянно съм така.

ДЖЕЙКЪБ

Днес е петнайсети април. На този ден през 1912 година е потънал „Титаник“. На този ден през 1924 година Ранд Макнали е публикувал първия си пътен атлас. На този ден през 1947 година Джаки Робинсън участва в първия си мач за „Бруклин Доджърс“. Това е също така рожденият ден на Леонардо да Винчи, на писателя Хенри Джеймс, на момичето, което играе Хърмаяни във филмите за Хари Потър. И на брат ми Тео.

Навремето завиждах на Тео заради рождения ден. Най-впечатляващото събитие, което се е случвало на моя, 21 декември, е взривяването на „Пан Ам 103“ над Локърби през 1988 година. Франк Запа е роден в същия ден като мен, но честно, смятате ли, че това може да се мери с рождения ден на да Винчи? Освен това рожденият ми ден е най-краткият ден в годината. Винаги съм се чувствал прецакан. Навярно и Франк Запа се е чувствал така.

Днес обаче не завиждах на Тео за рождения му ден. В действителност нямах търпение да му дам подаръка, който му бях приготвил.

Оливър казва, че в съда и двамата с Тео ще имаме възможност да говорим. Очевидно за съдебните заседатели не е достатъчно да знаят, че както заяви патологът, раните по лицето на Джес са причинени от базиларна фрактура на черепа в периорбиталната област, а кръвта е дисекцирала близо до фасциалните равнини и е създавала впечатлението за контузия. Или с други думи, това, което прилича на пребито момиче, спокойно може да е момиче, което просто е паднало и си е ударило главата. Очевидно съдебните заседатели — и съдията — трябва да чуят двамата с Тео да обясняваме едно и също нещо с различни думи.

Предполагам, че не съм единственият, който невинаги разбира какво се казва.

Майка ми шофира, Оливър седи до нея, а аз съм отзад с Тео. Баща ми е в къщата, в случай че от съда се обадят през двайсетте минути, които ни трябва да стигнем дотам. Всеки път, когато колата мине над покрита със скреж неравност, си мисля за скачане по матрака

— нещо, което с Тео правехме като малки. Тогава вярвахме, че ако наберем достатъчно сила, ще стигнем до тавана, но май така и не стигнахме.

След всички тези години, през които Тео ме защитаваше, най-накрая и на мен ми се удаде случай да бъда по-големият брат. Постъпих правилно. Не знам защо на тези съдебни заседатели им е толкова трудно да го разберат.

Тео отваря юмрука си; вътре е розовият айпод, който по-рано беше на Джес. От джоба си брат ми изважда бяла плетеница от жици — слушалките му. Пъхва ги в ушите си.

Към всички тези експерти, които казаха, че понеже имам Аспергер, не мога да изпитвам съпричастност: на ви сега.

Хората, които не могат да изпитват съпричастност, не се опитват да защитят тези, които обичат, дори ако това означава да се изправят пред съда.

Ненадейно Тео изважда една слушалка и ми я подава.

— Слушай — казва и аз го правя.

Музиката на Джес е концерт за пиано, който се завърта като вихър пред очите ми. Навеждам глава към брат си, така че жиците да стигат и до двама ни, и през останалата част от пътуването двамата оставаме свързани.

СЛУЧАЙ 11: ПАЗИТЕЛЯТ НА БРАТ МИ

Тео Хънт бил склонен към опасно поведение. Воайорските му излети прераснали в проникване в празни къщи и вземане на сувенири — електронни игри и музикални устройства. Следобед на 12 януари 2010 година влязъл в дома на един професор от местния колеж, без да знае, че жената, която наглеждала къщата — специализантката Джес Огилви, — била на горния етаж и се къпела. Направил си чаша чай, а после чул над главата си шумове и отишъл да провери.

Трудно е да се каже кой е останал по-изненадан — Огилви, която заварила непознато момче в банята си, докато се къпела, или Тео Хънт, който осъзнал, че познава момичето под душа — учителката, която се занимавала с по-големия му брат Джейкъб. Огилви посегнала за кърпа и излязла изпод душа, но се препънала и си ударила главата в ръба на мивката. Докато се мъчела да се изправи, Тео Хънт побягнал, като преобърнал етажерката с компактдискове, няколко столчета и писма по време на припряното си оттегляне.

Два часа по-късно братът на Тео, Джейкъб, пристигнал за ежеседмичния си урок. Почитател на криминалистиката, той се изненадал, когато видял на верандата познати отпечатъци — от маратонки „Ванс“, съвпадащи с маратонките на брат му. Влязъл в незаключената къща и я заварил в пълен хаос. Извикал, но никой не му отговорил. По-нататъшна проверка на горния етаж довела до откриването на Джес Огилви, която лежала гола сред локва кръв.

Въз основа на предположението, че брат му е замесен в смъртта ѝ — може би по време на кавга наред осуетения опит за проникване с взлом, — Джейкъб се заел да промени местопрестъплението, за да отклони следите от Тео. Почистил и облякъл тялото и го преместил на долния етаж (препъвайки се веднъж на стълбището, което довело до посмъртното избиване на предния зъб на Огилви). С помощта на белина почистил банята, за да отстрани кръвта като веществено доказателство. Оправил преобърнатите мебели, компактдискове и писма и продължил да създава местопрестъпление, което властите на

пръв поглед да изтълкуват като отвличане, а на втори — като опит за прикриване на следите от страна на тъпия негодник, гаджето на Огилви Марк Магуайър. С тази цел Хънт трябвало да се постави на мястото на човек на границата на идиотизма, който може да се опита (непохватно) да направи така, че сцена на убийство да заприлича на отвличане. Пъхнал някои от дрехите и тоалетните принадлежности на Огилви в раница, но се погрижил да не са дрехи, които Огилви носи често, което някой по-малко умел (като Марк Магуайър) никога не би осъзнал. Оставил напечатана бележка — привидно от самата Огилви — с молба временно да спрат да ѝ носят пощата, сякаш е решила да отиде на екскурзия. После срязал прозореца в кухнята с месарски нож — привидна улика за влизане с взлом. Най-накрая минал под този прозорец от външната страна, обут с ботушите на Марк Магуайър, така че полицията да проследи това „прикриване“ до гаджето на Огилви. После Хънт пренесъл тялото на Огилви до един водосток на няколко метра от къщата и зачакал разследващите да подредят късчетата информация, които им бил оставил.

По това време Джейкъб Хънт не си дал сметка, че може да уличава самия себе си в убийството. Не се замислил, че сцената, на която се натъкнал (в най-лошия случай убийство от ръката на брат му, а в най-добрия — смърт, причинена от Тео по случайност) може да е естествена смърт: хлъзгав под, фрактура на черепа, хематом. Но всъщност нито едно от тези неща няма значение.

В годините, последвали делото, мотивът на Джейкъб за пренареждане на местопрестъплението и преместването на тялото се превърнал в предмет на разгорещени дебати. Някои смятали, че както има престъпления от страст, така може да има и местопрестъпления от братска любов. Други били на мнение, че случилото се е резултат от фиксацията на Джейкъб върху криминологията: искал е да изпита тръпката, която може би изпитва убиецът, докато чака властите да разтълкуват оставената им нишка.

Мислете каквото искате. Единственото, което има значение, е следното: бих го направил пак.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.